

ČESKÉ ÚLOHY ŠACHOVÉ.

SBIRKA

TRISTADVACETI VYBRANÝCH ÚLOH ŠACHOVÝCH
ČESKÝCH SKLADATELŮ.

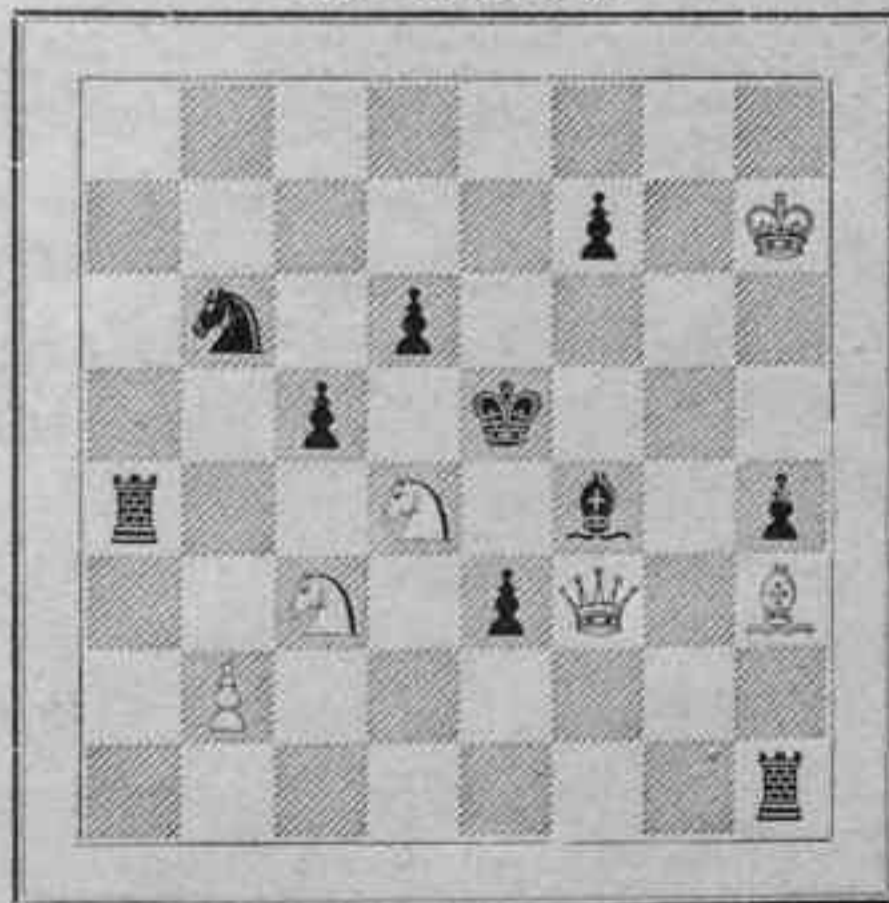
VYDAL

ČESKÝ SPOLEK ŠACHOVNÍ V PRAZE.

ÚVODEM OPATŘIL

JOSEF POSPÍŠIL.

Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

P R A H A.

NÁKLADEM ČESKÉHO SPOLEK ŠACHOVNÍHO V PRAZE.
V KOMISI C. K. ČES. UNIV. KNIHKUPECTVÍ: BURSÍK A KOHOUT.

Tisk a papír Aloisa Wiesnera v Praze.

Předmluva.

Úlohy šachové jsou korunou umění šachového. A právě toto odvětví šachu došlo, ač vývoj jeho jest nejmladší, v době poměrně krátké, v době nejnovější netušeného rozkvětu.

České umění úlohové nezůstalo za tímto v pravdě epochálním všeobecným vývojem, nýbrž má právě o tento obecný rozkvět umění úlohového — jak dokazuje rozvoj posledních dvaceti pěti, a zvláště posledních deseti let — zásluhy podstatné, vůbec uznané. Česká škola úlohová, její výtvořky i její zásady — čerpané z nevysýchajícího zdroje krásy a souladu, a k němu vždy zpět se nesoucí — jsou dnes světoznámy, a to nejen u odborníků, nýbrž i u diletantů, jimž řešení neb studium záhad šachových se stalo a stává zábavou vždy příjemnější a ušlechtilější; tuto známost stále šíří četné odborné i zábavné listy literatur světových, vzdávající vždy a všude významu a výkonům „české školy problemové“, pod jménem tímto vůbec známé, uznání skvělé a neličené.

Avšak i skladby ceny trvalé, jimiž škola tato tak bohatá jest, postrádaly posud, jsouce po různu roztrouseny v časopisech nebo eizojazyčených spisech, sborníku, v němž by aspoň výběr,

předvádějící jakýs přehled a zároveň charakteristiku plodů školy této, obsažen a v souvislost uveden byl.

Český spolek šachovní v Praze, na ten čas hlavní zástupce zájmů šachových v národě našem, měl proto za svou povinnost, aby výsledky dvacetipětiletého zdárného vývoje tohoto odvětví šachového u nás předvedl i širším kruhům způsobem důstojným, sbírkou prací vesměs původních i cenných, jak je vytvořila zejména v letech posledních česká škola úlohová.

Ku provedení myšlenky této, zprvu v kruhu nejužším pojaté, po nejedné překážce nyní přikročeno, i předkládáme, plně usnesení poslední valné schůze spolku našeho z ledna t. r., povolanými účastníky činnosti české školy samé vybranou a spořádanou sbírku plodů školy této, doufajíc, že dojde dílo toto nejen opětného uznání, ale též valného rozšíření uvnitř i za hranicemi vlasti naší, a přispěje nejen k obohacení obecné literatury šachové, nýbrž i k dalšímu vždy zdárnějšímu vývoji života šachového u nás i v cizině.

Sbírka tato, jak již naznačeno, uspořádána péčí předních skladatelů našich pp. Jana Dobruského, Jana Kotrče a Josefa Pospíšila, kteří ve své práci redakční horlivě podporováni byli p. Františkem Moučkou, jenž spolu s p. Janem Karlem vyřízení stránky technické i administrační na sebe vzal. Věcný úvod, vykládající obzvláště zásady české školy úlohové, přidal p. Josef Pospíšil. Za to, že sbírka tato důstojně reprezentuje šachové naše snahy a výsledky posud pohříchu daleko více v cizině než u nás známé, přísluší ovšem hlavní dík skladatelům samým, jichž jména při jednotlivých úlohách uvedena jsou.

Dodáváme ještě, že úlohy šachové, zde sebrané, uveřejněny byly z největší části (a to v letech 1868 až 1887) v našich listech beletristických, jež rubriky šachové obsahují, totiž ze-

jména ve „Světozoru“, v „Humoristických Listech“, v „Palečku“, ve „Zlaté Praze“ a ve „Švandovi Dudáku“, konečně v odborném, pohříchu záhy zaniklém časopisu „Šach-Matu“.

A tak nechť slouží společná tato práce k hojnému zdaru věci a ku cti jména českého na tomto mezinárodním kolbišti duchů!

V Praze, v prosinci 1887.

Za „Český spolek šachovní v Praze“:

JUDr. Ant. Kvičala

starosta.

OBSAH.

	Str.
Předmluva	III
Nástin theorie úloh šachových	IX
Úloha jako výtvar šachový	XIV
Úloha jako dílo umělecké	XX
Úloha jako záhada	XXXIII
Úlohy.	
L. Cimburek	21-23, 219-220
J. Černovský	24
J. Dobruský	1-3, 25-41, 221-231, 295-296, 304, 310
J. Drtina	4, 42-58, 232-240, 297
K. Fiala	59-62, 241-242
V. Freytag	63
B. Frohmann	64
J. Haně	65, 243
J. Hochmann	67-69
B. Chmelař	70
J. Chocholouš	6-7, 71-86, 245-252, 298-300, 305, 315-316
K. Kober	87-91
F. Kollmann	92-94, 254-255
K. Kondelík	8-9, 95-108, 256-265, 301-302, 317-318
A. König	109-115, 266-267, 303
J. Kotrč	116-122, 268-270
S. Koutník	123
A. Kvičala Dr.	124-127, 271
A. Makovský	128
K. Makovský	10-11, 129-135, 306-308, 311-312, 319
E. Mazel Dr.	136-143, 272
S. Moučka	144
K. Musil	145
J. Paclt	12, 146-155, 273
S. Pajkr	156-161, 274-275
J. Pilnáček	13-15, 162-179, 276-278

J. Pospíšil	16-18, 180-198, 279-288
K. Pospíšil	199-201
V. Racek	202
K. Slavík	203-206, 289
Č. Schäferling	207
J. Švejda	208
H. Smutný	290, 313
H. Toscani	19, 209
K. Traxler	20, 210-212, 291, 309
V. Tuzar	213
O. Valenta	314
L. Vetešník	214-216
J. Votruba	217, 292
J. Hinkenikl a J. Kahles	5, 66
J. Dobruský a J. Kotrě	218, 293
J. Dobruský a J. Pospíšil	294
J. Chocholouš a L. Hovorka	320
Řešení	321
Vysvětlení značek	322
Řešení úloh dvoutahových	323
Řešení úloh třítahových	323
Řešení úloh čtyřtahových	344
Řešení úloh pětítahových	360
Řešení samomatů	367

NÁSTIN
THEORIE ÚLOH ŠACHOVÝCH.

NAPSAL
JOSEF POSPÍŠIL.

Hra v šachy obsahuje téměř nevyčerpatelné množství obdivu hodných kombinací, jež jako kouzlem pontají k sobě nezasvěcence, kteří, vstupují teprvé do velkého kruhu ctitelů krásné této hry, tím více pak znalce, kteří nalézají zde stálý zdroj ušlechtilé zábavy.

Z takových kombinací tu jednoduchých, prostých, jinde opět velice skrytých skládá se celá partie šachová. Kombinace ty jsou i podkladem úloh šachových. Určitá postavení šachových kamenů z partie, kde možny byly některé zvláště pěkné obraty, stala se záhy obecným majetkem všech šachistů; jsouce pak rozšiřována dále budila zcela přirozeně snahu utvořiti neodvisle od partie jiné posice s překvapujícími obraty, které luštiteli teprvé bylo naléztí. Zde shledáváme první počátek úloh šachových.

Na počátku vyvíjela se tvorba problémů šachových stejným směrem s partií, teprve později nastal zde směr zcela jiný, samostatný.

Účel, za kterým vždy běře se praktická hra, jest výhra jedné strany. Kombinace jsou tu ovšem podkladem hry, ale nejsou cílem jejím, nýbrž pouze prostředkem k dosažení vítězství.

Problémy, vyvinuvší se z hry praktické, podávaly zprvu obraty, které přicházejí v partii, a měly též v tomto ohledu více ráz didaktický, podporující theoretické studium partie. Na takovoto cestě byly ovšem po několik století pouze popelkou hry šachové a veškeré účastenství soustřeďovalo se v praktické hře jako v přátelském zápasu dvou stran.

Myšlenky, jež praktická hra mohla úloze za látku poskytnouti, byly přece jen příliš jednotvárné, příliš omezené; seznáno, že vyhledávání a probírání zajímavé kombinace z nevyčerpatelné studnice šachové jest samo v sobě nemenším požitkem a zábavou nežli skutečný zápas v partii. Problemu nastala tu nová doba úplné přeměny celé jeho dosavadní povahy, rychlého vývoje a velkolepého rozšíření.

Úlohy nepřivádějí nyní kombinace proto, by prospěly hráči praktickému; jediným účelem jejich jest, aby ukázaly zajímavou kombinaci v krásné formě. Právě zrnko pěkné myšlenky bývalo ve starších úlohách uloženo do celé řady všedních, k vlastní myšlence nenáležejících tahů, znešvařeno často rozličnými pravému šachu cizími podmínkami; myšlenka podávána v pozicích, jež úzkostlivě zachovávaly svou souvislost s partií; vším tím zakrýván a tlačěn do pozadí vlastní obrat — myšlenka problému. Na místě toho nastoupil v nové době požadavek nejkratšího dvou- až pětitahového vedení matu v určité pozici, kde poměr hmotných sil v partii tak důležitý jest okolností velice lhostejnou. V této formě moderní úloha předvádí nám veškery jemné obraty šachové. Však kombinace praktické hry podány jsou zde jaksi idealisované, jsouť netoliko podkladem nýbrž i jediným účelem úlohy; proto přirozenou jest snaha, podati je prostě všech k věci nepatřících, rušivých dojmů, slovem podati je zušlechtěné v krásné formě.

Výtvary, jež svůj ráz praktický podržely, jež předvádějí obraty pro theorii hry důležité bez ohledu na zušlechtěnou formu, odděleny jsou co studie od pravých problemů, a celým svým obsahem i povahou náležejí do theorie hry praktické.

Ač tímto způsobem problem zcela nezávislým se stal na hře praktické, zůstává ovšem vždy pravým výtvořem šachovým; avšak idealisováním kombinací, obsah úloh tvořících, přistupuje tu ještě jiná stránka, ze které nutno naň hleděti — stává se dílem uměleckým.

Zušlechtění problemu vztahuje se k veškerým jeho vlastnostem šachovým. Pojem krásna jeví se u každého díla uměleckého, nechť jest to již obraz nebo skladba hudební, nebo výtvor písemnictví, dle zvláštní povahy každého umění zvlášť různě uspůsoben. V každém z těchto uměleckých oborů vládnou určité esthetické zákony, mnoholetou prací a zkušeností znenáhla se vyvinuvší.

Podobně jest i u problemu. Hlubším vniknutím v tajnosti hry a dlouholetou produkcí genialních mistrů ustáleny znenáhla určité zákony zvláštní šachové esthetiky, jež ukazují, kterým směrem bráti se jest zmíněnému ušlechťování kombinací. Tímto způsobem dospěla tvorba úloh k netušené dříve výši a dokonalosti, takže vším právem povznešena ku pyšnému pojmu umění problemového.

Nechceme výtvary jeho porovnávat s jinými díly uměleckými, neboť nezapomínáme, že předmětem jeho vždy zůstává toliko hra, která nemá skutečných základů v přírodě a neposkytuje také bezprostředně zvláštních užiteků lidstvu; však o tom, pokud oprávněn jest onen název ve směrech jiných, může souditi jen znalec, a tu rozhodujícím jest úsudek světa šachového, který pojem onen již pevně ustálil.

Rozvádějíc předmět svůj nesmí theorie problemová opomenouti ještě jiné stránky, jež vysvítá z názvu úloha, záhada, problem, tedy něco neznámého, co luštitel teprve naléztí má.

Kombinace v úloze obsažené jsou skryty; pravou jejich hodnotu sezná luštitel pouze tenkrát, když sám je objeví z dané látky — když sám úlohu rozluští. Zřejmo, že i v tomto ohledu přináležeti budou problemu jisté vlastnosti, jež nutno objasniti. Zvláštní povaha úlohy podmíněna jest třemi zcela různými směry. Problem jest výtvořem šachovým, dílem uměleckým, jest ve vlastním slova smyslu úlohou, neboli záhadou.

Dle těchto tří hlavních směrů rozdělíme také látku, jež objasňuje theorie úloh šachových.

Úloha, jakožto výtvoř šachový.

A. Obsah úlohy.

Obsahem úlohy jsou kombinace; jichžto skrývá hra šachová stále v hlubinách svých nevyčerpatelné množství. Kombinace jest myšlénkou a ideou úlohy, jest vůdcem i cílem skladateli, když utváří dle stávajících zákonů uměleckých ideu svou v problem. Obrátův šachových jest nezměrné množství a vystupují v podobách tak různých, že jest nemožno popsati je blíže několika slovy. Myšlénka úlohy jeví se luštiteli hned v jediném překvapujícím tahu, nebo v krásných matových sítích, jindy opět v zajímavé vícetahové kombinaci, obyčejně však ve vnitřní ladné souvislosti jednotlivých tahů a konečného výsledku.

Soustavný, úplně správný rozvrh a rozbor všeobecných ideí není možným; vysvítá to z povahy věci samé. Leč přece můžeme poukázati aspoň na některé základní, častěji se vyskytující motivy, které v rozličných způsobech tvoří buď

úplnou myšlenku, neb aspoň v rozvoji jejím se objevují, je-li myšlenka ta složitější.

Jednoduchým motivem, velmi často se vyskytujícím, jest odhláskání některé figury, která měla pro obranu důležité místo a umožnila teprve tahem svým pokračování k cíli vedoucí. Tento jednoduchý motiv připouští, největší rozmanitost a takorška u většiny úloh jest více méně důležitou částí myšlenky. Opakem jest přiláskání, přivedení figury některé na pole v jakémkoliv ohledu důležité.

Často provádí se v úloze uprázdnění některého pole, pro útok aneb i obranu důležitého. Tu táhne figura z pole svého jinam k tomu konci, aby na její původní místo mohla postavit se v některém z příštích tahů figura jiná. Opakem toho jest zastavení pole, při čemž figura zaujme některé místo za tím účelem, aby zabránila jiné přístup na pole příslušné. Jest to motiv také velmi často užívaný, jmenovitě když tvoříme konečnou síť matovou a zastavujeme některá pole pro obranu důležitá.

Jiný jednoduchý motiv zove se ražení dráhy. Při tom odstraníme figuru, která stála jiné v cestě, takže může, nerušená více v pochodě svém, dostat se na určené místo. I zde vyskytuje se zase opačný způsob zamezení působnosti některé figury. Idea úlohy založena jest také v ukázce zvláštního rázu působnosti nějaké figury nebo v harmonickém spolupůsobení více figur v určitých posicích a vrcholí často v různých obětech figur, které jsou buď prostředkem k přivedení myšlenky, někdy však i podstatnou její součástí.

To jsou asi nejdůležitější základní jednoduché motivy, které vystupují ovšem v přerozmanité podobě a různém spojení. Idea úlohy zřídka vtělena bývá v jediný takový obrat, častěji jeví se nám jakožto harmonický celek různých motivů, z kterých nejvýznačnější tvoří pointu úlohy.

B. Hlavní hra a varianty.

Idea úlohy uskutečňuje se postupem jednotlivých tahů strany útočné, vítězíci a strany se bránící; dle ustáleného zvyku užívá se ku provedení kombinace k vítězství vedoucí vždy figur bílých.

Vlastní myšlenka, jež autoru byla podnětem ku práci, vychází na jevo na jisté určité tahy strany obranné — černé. Ona tvoří nejdůležitější část obsahu úlohy, jest hlavní její hrou. Ale strana černá mívá z pravidla ještě větší nebo menší výběr jiných tahů obranných, které mají zase za následek jiná opět pokračování útočná. Útoky ty jest ovšem vykonati všecky pro stranu bílou nejdéle v témže počtu tahů, na kterém problem jest zbudován.

Takovým způsobem vznikají varianty, jež mohou ovšem rozvětčovati obsah úlohy v kterémkoli tahu.

Rozmnožení obsahu variantami jest v úloze stránkou velice důležitou. Ono zušlechťování, které z kombinací tvoří teprve úlohu šachovou, vztahuje se i k nim; autor pak má obyčejně v moci své, aby vytvořil varianty, které druží se cenou svou k původní hlavní myšlence.

Toť zvláštním půvabem úlohy, spojeno-li v ní variantami více zajímavých myšlének, ze kterých nejkrásnější jest pak hlavní hrou — hlavní variantou úlohy. Často jest cena více variant téměř stejnou; tu vrcholí vlastní myšlenka v ladném spojení různých pěkných kombinací v jediný celek.

Varianty všední, co do myšlenky bezcenné, které téměř v každé úloze jsou částí obsahu, nepřispívají sice ku zvětšení estetické ceny úlohy, ale jsou důležitý pro zvětšení obtížnosti luštění. Naproti tomu nebudeme pokládati za dokonalé úlohy,

kde vedle jediné pěkné hry vyskytuje se celá spousta esteticky bezcenných variant; mimovolně vtírá se tu porovnání perle uprostřed smetí.

C. Původnost.

Požadavek původnosti, u veškerých výtvorů uměleckých tak důležitý, nesmí býti podceňován ani u problémů. Myšlenka vskutku původní, nová, dodává úloze nevšední ceny a omlouvá často i případné nedostatky konstrukce, a to tím více, uvážíme-li jak nesnadno a zřídka objevuje se pravá originalnost.

V čase nynějším, kdy bylo provedeno úlohami na tisíce různých kombinací šachových, jest hledati původnost již nejen v základních jednoduchých obratech, jejichžto počet jest přece jenom omezený, nýbrž i v různém a stále dokonalejším provádění jejich. Na místo vlastní původnosti nastupuje spíše individuální rázovitost ve zpracování. V tomto směru jsou šachové kombinace v pravém slova smyslu nevyčerpatelny.

Původní tvorba má neméně široké pole v oněch úlohách, jejichž vlastní myšlenka vrcholí ve spojení několika zajímavých kombinací v jeden celek. Zde možnou jest ta největší rozmanitost a svěží novota myšlének; dojista záleží nemenší původnost, v ladném spojení několika cenných variant, než v mnohých úlohách, kde původní myšlenka tak řečená, zkoumáme-li ji blíže, jeví se obratem méně často zpracovaným, poněvadž nesnadno neb nemožno jest zpracovati jej dle uznanych uměleckých zákonů, ba kde původnost vězí spíše vůbec ve špatné formě, v úplném zanedbání některých zákonů uměleckých.

Nesnadno jest podati v jediné variantě něco skutečně nového. Proto bude těžiště problemové činnosti v budoucnosti dojista zakládati se více ve spojování pěkných variant v jeden

celek. Jest to hlavně zásluhou českých problemistů, že skladba úloh v tomto směru stále nabývá více půdy ve světě šachovém.

Všude sice uznávána jest zásada, že pěkné varianty zvyšují cenu úlohy, avšak pravý význam její není ještě správně pochopen. Spíše podceňuje se značně mnohá úloha, která má několik stejně asi cenných variant, z toho důvodu, že nemá hlavní hry — že má pouze varianty. — Nesnadným jest skladateli požadavek původnosti, ale každý může a má varovati se všednosti, vězíci jak v otřepaných obratech, tak i v bezmyšlenkovém lepení variant a dodati plodům svým jakési svěží rázovitosti, záležející v subjektivním pojmutí myšlenky, v novém originelním zpracování vyhovujícím dokonale veškerým uměleckým zákonům.

D. Správnost.

Z pojmu věci samé jest patrné, že bez této vlastnosti nemůžeme ani úlohu si mysliti. Nesprávnost může vystupovati zde v různých směrech, bať jakožto nesprávnost obsahu nebo postavení. Obsah jest nesprávným tenkrát, možno-li luštění autorem zamýšlené obejít, nahraditi ještě jiným. Řešení autorem obmyšlené musí býti tedy jedinou cestou, kterou lze dosíci žádaného výsledku v udaném počtu tahů. Nebude tedy správnou úloha, obsahuje-li ještě jiné luštění v uvedeném anebo menším počtu tahů s ohledem na všechny možné obrany.

Ve správné úloze jest tedy jediný úvodní tah, k cíli vedoucí. Možno-li naléztí více takových tahů, má úloha úplné vedlejší luštění a není tedy správnou.

Obejití zamýšleného obsahu může nastati také teprve průběhem dalšího řešení u druhého nebo třetího tahu, jest to vedlejší luštění částečné, partiální. Toto ničí ovšem

úlohu, objeví-li se ve hře hlavní nebo ve variantě důležité, podstatně k myšlence náležející. Ono vůbec snižuje hodnotu úlohy vyskytuje-li se ve variantách, jež estetický obsah úlohy doplňují a rozmnožují. Každá téměř úloha obsahuje však mimo varianty idealisované také varianty esteticky bezcenné. Vedlejší luštění částečná, která v takovýchto odvětvích se vyskytují, — zoveme zde výhradně *dualy*. Nemají ovšem pražádného vlivu na hodnotu úlohy. Nelze zničití *dua*lem krásu, které vůbec v takové variantě není.

Úlohy složitější, hlouběji založené, nemožno ani sestavití bez takovýchto bezvýznamných *dualů*. Odstraniti je buď jest nemožno nebo mělo by za následek z pravidla snížení estetické ceny úlohy v jiných směrech. Strana obranná může téměř vždy užítí některých tahů špatných, kterými buď umožní zároveň rozličné cesty útočné nebo docela přivodí výsledek ve kratším počtu tahů. Zamezovati straně obranné takové slabé tahy bylo by bezúčelno i nemožno. Tyto bezvýznamné *dualy* musí obsahovati také úlohy, ve kterých vyskytuje se více hrozeb; tak jmenovitě u složitějších úloh čtyřtahových, kde je často ani není možno zameziti.

Naproti tomu nemožno pokládati za dokonalé úlohy, v nichžto vedle vlastního obsahu nevynikající ceny umělecké jest veliké množství variant různými spůsoby luštitelných. V takových případech *dualy* cenu úlohy snižují.

Podobný vliv na hodnotu úlohy jako částečná vedlejší luštění má tak řečený *double coup*, který povstane, možno-li zamýšlený tah matový nahraditi jiným. Vyskytuje-li se u matů pěkných, čistých, podstatně k myšlence náležejících, ničí neb aspoň více méně snižuje hodnotu úlohy; jest bezvýznamný u matů esteticky bezcenných, třeba tyto byly ve hlavní hře nebo v důležitých variantech.

Přemístění jednotlivých tahů, které nastati může někdy zvláště v jednodušších úlohách, pokládati jest co do vlivu na správnost na roveň s vedlejším luštěním resp. dualy.

Úloha zůstává vždy v jakési spojitosti se hrou praktickou; jeť zidealizovaným zakončením partie. Proto oprávněn jest i požadavek správnosti postavy. Postavení úlohy budiž takové, aby bylo možno odvoditi je beze všech zvláštních výminek z původního postavení kamenů na základě platných pravidel hry. Ovšem není nutno při důkazu správnosti posice sestrojiti takovou smyšlenou partii. Zde dokazuje se spíše jen nesprávnost postavení pomocí jistých známek. Nesprávné, poněvadž nemožné bylo by na př. postavení černých pěšců f7, g7, h7, h5. Často dokázati lze z postavení pěšců, kolik nepřátelských kamenů nejméně bylo již vzato; je-li jich v určité posici více než činí zbytek, jest ovšem postavení nemožným. Nemožno-li dokázati podobnými spůsoby nesprávnost postavení, nutno pokládati úlohu co do posice za správnou. Dosti často může vyskytnouti se postava asi následující: Bílý Sc5 Pb2, d2. Zde dovedeme vysvětliti postavení střelce z původního místa na c1 jen tenkrát, připustíme-li, že povstal z pěšce na poslední čáře se proměnivšího. Postavení to nazývá se relativně nemožným. Úlohy takové nelze pokládati za úplně nesprávné; leč nikdy nemohou obstáti v turnajích před přísnějším posudkem.

Úloha, jakožto dílo umělecké.

A. Čistota matu.

Požadavek tento tvoří přední pravidlo speciální šachové esthetiky. Mat jest čistým, je-li kryto v matové síti každé pole pouze jedinou figurou strany vítězné nebo pouze zastaveno figurou

strany protivné. Ku př.: Bílý Kc7, Sf7, Jf3. Černý Kd5, Je4, Pe5. Mat tento jest čistý, poněvadž v matové síti pole e6, d5, c4 kryta jsou toliko střelcem a žádnou jinou figurou, pole d4, e5 pouze jezdcem, pole c6, d6 jen králem, pole c5, e4 pouze figurami černými zastavena jsou, nejsouce mimo to kryta ještě figurou bílou. Avšak mat v postavení Bílý Kc3, De7, Vf5 Černý Kd5, Sc4, Pe6 není čistý, poněvadž pole e5, c5 kryta jsou zároveň věží i dámou, pole c4 jest nyní zastaveno černým střelcem i kryto bílým králem.

Zákon čistoty matové nevyžaduje snad, aby veškery maty byly čisty; ale čím více čistých matů úloha obsahuje, tím větší bude esthetická cena její. Nutnou však podmínkou jest, aby aspoň jeden mat ve hře hlavní byl čistý. Varianty, nevynikají-li zvláštním nějakým obratem průběhem řešení, pokládáme hlavně jen tehdy za cenné, vedou-li k čisté matové síti.

Pointa mnohých myšlének problemových vrcholí často ve spojování více takovýchto ladných čistých matových sítí.

Nastati mohou také případy, že mat v podstatě není čistým, avšak že přece za čistý pokládán býti může. Zejména platí to o matu dvojitém, povstalém odtažením figury. Na př.

Bílý Kc3, Vf3, Sg2	}	1. Vf5 mat.
Černý Kd5, Se6, Pd6		

V matu tom kryto jest dvojnásobně pole d5. Matům takovým přiložiti lze úplně platnost matu čistého, tak že často zákon čistoty matové vztahuje se pouze na 8 okolních polí krále černého obklopujících.

Podobný případ nastává u tak řečeného vázání figur, které jest nutným, má-li býti přiveden mat v následujícím postavení:

Bílý Kd7, Sg2, Jb3, e3,
Černý Kd5, Ve4, Pe5.

Toto postavení matové není sice čisto na poli e4, avšak nutnost vazby působí zde dojmem oslabujícím, tak že ve mnohých případech lze takový mat na roveň matu čistému postavit.

Ve mnohých úlohách, kde vynikající pointa úlohy záleží v průběhu řešení a vlastní mat tvoří spíše nutné obvyklé zakončení kombinace, lze omluviti mnohdy i úplný nedostatek čistoty matové; leč nemožno jest pokládati úlohy podobné za dokonalé. Proto objevuje se často nové zpracování starší, upotřebené již myšlenky dle všech zákonů uměleckých.

Požadavek čistoty matové není pravidlem povstalým snad libovůlí jednotlivců, nýbrž výsledkem snahy zušlechtiti kombinaci i v posledním tahu matovém. Zidealisování ono jest zde založeno na nejjemnějším využitkování posice i daných sil, na odvržení všeho zbytečného, pouze na nutné vzájemné souhře sil útočných i obranných.

B. Úměrnost.

Zušlechtění kombinace vystupuje dále jakožto požadavek úspory sil. Důvod jest asi týž jako u předešlého. Zákon tento jeví se ve mnohých směrech u tvorby úloh. Požadavkem nejdůležitějším jest, aby v matovém postavení hlavní hry působily zároveň veškery bílé figury, které ještě na šachovnici jsou; případný jejich přebytek jest ovšem dříve obětovati. Zákon tento netýká se figur černých, rovněž ne bílých pěšců a krále.

Nelze ovšem žádati, aby hospodaření silami bylo provedeno u všech matových postav úlohy, avšak požadavkem absolutním jest, aby aspoň jeden mat hlavní hry, ve kterém vreholí idea, byl ekonomický. Předností úlohy jest ovšem, jeví-li se hospodárnost i ve variantech ostatních. Při úlohách, kde podstatou myšlenky jest vlastně spojení ladných variant, jest ovšem ekonomie matu předním znakem každé cenné varianty.

Ale zákon úměrnosti vyžaduje také dále, aby figury útočné relativně co nejlépe byly využitkovány. Poměrná síla figur má se tedy jeviti i při krytí polí matové sítě; figura mocnější má zde také dle možnosti i více působiti. Opomenutí toho musí býti vždy dobře vyznačeno celou ideou úlohy, nemá-li působiti rušivě.

V pojmu krásy matu vyvinula se vůbec hospodárnost do nejvyšší míry. Zbytečný bílý pěšec, postavený do matové sítě, působí již rušivě na vytríbený krasocit znalce; rovněž několik bílých figur uvnitř sítě umístěných, třeba jinak ku krytí nutných, nepřispívá k zevnější kráse matu.

I v průběhu řešení jest dbáti úměrnosti; figury mají býti harmonicky nejen využitkovány u konečného výsledku, nýbrž mají spolupůsobiti v celém obsahu, který matu předchází. Čím méně jest figura využitkována v konečném postavení, tím důležitější úkol přidělen jí budiž v tazích předcházejících.

Dosti rušivě působí, jestliže figura mocná v celém průběhu řešení činně nevystoupí, jestli jí přidělen neustále jen úkol trpný — krytí. Vůbec musí býti zachována mezi činným vystoupením figur a trpným spolupůsobením jejich vždy jakási rovnováha. Figura, která v jedné variantě nepatrný jen úkol prováděla, budiž využitkována tím více ve variantě jiné.

Další zásadou ekonomie jest, aby malými prostředky mnoho bylo vykonáno. Velikou předností úlohy jest, když bohatý, pěkný obsah proveden byl prostředky nepatrnými; užije-li autor prostředků rozsáhlých, velikého množství figur, lze také od výsledku mnoho žádati. Tím přísněji posuzujeme úlohu, jejíž obsah není v žádném poměru s prostředky, kterých bylo k sestrojení úlohy užito.

Zřejmo jest, že úspora sil nevztahuje se pouze k figurám bílým, ale v některé příčině i k figurám strany obranné.

Požadavkem absolutním jest, aby každá figura kterékoli strany dostatečně v úloze byla odůvodněna. Vlastní poměr hmotných sil strany útočné a obranné jest v úloze věci vedlejší. Nejde tu již o to, zda některá a která strana zvítězí, nýbrž o vítězství v určitém počtu tahů. Těžiště záleží v nejkratším čase, který vede k vítězství, jinak třeba nepochybnému. Z věci samé jde, že i k obraně proti vítězství takto znesnadněnému, jest třeba prostředků poměrně menších. Zbytečnou byla by snaha, vyrovnati poměr sil v úloze a pokládati snad za velikou přednost převahu sil obranných nad útočnými. Pouze do jisté míry lze uznati, že působí někdy rušivě, úplný nedostatek sil obranných neposkytuje-li náhrady zvláštní pointa úlohy.

Odstraniti takovýto veliký nepoměr sil tím, že bychom přidali černou figuru úplně zbytečnou, dlužno zcela zavrhovati; jediné lze tu dopustiti jakéhosi vyrovnání sil v tom případě, když místo figury slabší, jinak nutné, na př. pěšce, užijeme figury silnější.

C. Postava.

Zušlechtění počátečního postavení a odtud vychodící pravidla zakládají se na několika různých stránkách, z nichž možno o počáteční posici uvažovati. Jsou to asi: dojem esthetický, souvislost s domnělým průběhem předcházející partie, a souvislost s průběhem následujícím — s luštěním.

Důležitost postavy, která tvoří jaksi rozhraní mezi domnělou partií předcházející a následujícím luštěním, jest samozřejmá. Postavení jest zevnější formou myšlenky v úloze skryté. Názor její jest prvním dojmem, který úlohou vznikne v posuzovateli — luštiteli; on působí mocně na celé další posuzování úlohy, vzbudiv náladu buď příznivou nebo již zpředu předpojatou.

Vše to jest důvodem požadavku, by posice činila zevně dojem estheticky ladný. Postavení jest zevně krásným, není-li šachovnice vůbec přeplněna velikým počtem figur, nevyskytuje-li se v žádném místě nahromadění mnoha figur. Spíše jest figury rovnoměrně rozložiti, aby byly v působnosti své co možno volny, jak k útoku tak i k obraně. Neladno je současné postavení více figur na braní, ať bílých ať černých. Rovněž nepěkno pěšce příliš ku předu posunouti; zvláště pěšců bílých na sedmé řadě dlužno se co možná vystríhati. Ke kráse nepřispívají také dvoj-pěšci, tím méně pak trojpěšci nebo dva nepřátelští pěšci na vzájem chod svůj zarážející.

Postava musí býti dále snadně a pravděpodobně z partie odvoditelná; nevyskytujtež se tu známky, které třeba by nestačily dokázat nemožnost postavení, přece již pouhým objevením se takové pochybnosti činí posici pravděpodobnou. Týká se to zejména pravdě nepodobného postavení pěšců, obrácení a smíchání hlavních táberů figur při větším množství jejich. Naproti tomu při menším počtu figur jest téměř lhostejno, zda hlavní stanovisko bílých figur jest v prvních čtyř řadách a černých v hořejších řadách.

Důležité jest i postavení králů, které raději umístíme ve vlastním táboře. Nenazveme jistě krásnou postavu, ve které černý král obklíčen jest pouze figurami útočnými, vzdálen jsa od figur černých; také král bílý nemá býti zastaven uprostřed figur černých.

Požadavek pravděpodobnosti posice nebudiž ovšem veden do krajnosti. Nepředpokládáme tu ani dobré otevření ani výbornou hru v domnělé partii. Z toho vycházely by asi posice, které byly by úplně pravděpodobny, ale z pravidla zevně nehezky,

Postavení musí býti také krásným vzhledem k následujícímu luštění. Trest požadavku tohoto lze vysloviti tak, že postavení

má poskytovat, pokud možno, málo známek, které by mohly přivoditi příliš snadné uhodnutí celého luštění. Figury mají tedy co možná volně státi, aby byl největší výběr různých útoků i obran. Bílé nebudtež stavěny daleko od vlastního bojiště, na místech, kde patrně jsou bezúčelny a odkud bylo by je co nejdříve lépe umístiti. Vadno jest postavení, kde sítě matové již předem z větší části připraveny jsou. Tak zvláště prozrazují konečné bojiště černé figury, zastavují-li nápadně již z předu větší část matové sítě. Také bílí pěšci velmi často místo konečné akce prozradí. Velký počet jejich vůbec nikdy nepřispívá ke kráse postavení, již z toho ohledu také, že vymykají se ze přísných požadavků ekonomie.

D. Umělecké zákony vlastní stavbu úlohy podmiňující.

1. Hrozba — tempo.

Základem stavby celé úlohy jest způsob, kterým kombinace, myšlenku úlohy tvořící, v umělecky uzavřený celek spojeny, v problem utvářeny jsou. Ryze šachový ráz, kterým kombinace vítězství přivádějíci umožněny jsou, má obdobu svou i v partii. Zde dosáhne se vítězství hlavně způsobem dvojím. Buď strana jedna tahem útočným — rozdílné ovšem síly — zahrozí protivníku způsobem jakýmkoli a z nutných obran vyplynou jiná útočná pokračování k vítězství vedoucí; strana obranná, kryjíc tu hrozbu jednu, tahem svým umožní vítězný útok na jiném místě. Takto z pravidla rozhodne se partie ve střední své hře. V konečných hrách však naproti tomu zhusta rozhoduje pouhá povinnost tahu. Často má tu stranu obranná výběr tahů vesměs slabých, tahů, které postavení vlastní buď znenáhla sůžují neb i rázem rozhodnutí přivodí.

I v úloze uskutečňuje se vítězství buď hrozbou nebo povinností tah učiniti — tempem. V případě prvním jest úvodním tahem luštění zahájen útok na postavení černých figur; odpoví-li strana obranná tahem, který hrozící pokračování útočné nepřekazí, vznikne varianta řešení, jež ukazuje nám zahájený útok; zoveme ji hrozbou. Strana černá může ovšem obyčejně užiti různých tahů obranných, kterými hrozbu prvním tahem zahájenou překazí, ale každým z těchto tahů, jimiž kryje se proti hrozícímu útoku, oslabí posici svou opět na jiném místě, umožňujíc tím jiné pokračování, přivodí buď ideovou kombinaci nebo vůbec některou z variant obsah úlohy tvořících. Stavba takovýchto úloh založena jest tedy na hrozbě.

Prvním tahem řešení však nemusí býti zahájen přímý útok. Straně obranné netřeba se brániti proti hrozbě, poněvadž žádné nestává; řešení neprovedlo by se tu v určeném počtu tahů, kdyby nenastala straně obranné povinnost učiniti tah. Leč každým možným tahem oslabí se na místě některém a umožní některé pokračování vedoucí k vítězství. Stavba takovýchto úloh založena jest na získání času, na tempu.

Konstrukce úlohy, založena jsouc buď na hrozbě nebo na tempu, jest patrně důležitým měřítkem pro posudek hodnoty úlohy; jest kostrou, na které celá stavba úlohy spočívá. Při hrozbě jest jakýsi nátlak přímý, více méně silnější, při tempu mizí tento nátlak a na jeho místo nastupuje jakési úplné, jemné ovládání veškerých sil. Zušlechťování kombinací, jež ovšem i zde vliv svůj ukazuje, velí dávatí přednost hrozbám slabším a tempu, a vystříhati se dle možnosti hrozeb silných.

Hrozby jednotahové, kde bílý po úvodním tahu hrozí okamžitým matem, nemůžeme jmenovitě doporučeti, ale nebylo by správně, úplně je zavrhovati. Jsou idey a zvláště různá spojení myšlének, které zpracovati lze pouze, užijeme-li hrozby jedno-

tahové. Tato jest potom ovšem jakousi vadou úlohy, avšak rozhodně jest oprávněnou a odůvodněnou, pokud se nedokáže, že myšlénku onu lze zpracovati ve stejné jinak ceně konstrukcí dokonalejší. Kdykoli však užijeme v úloze hrozby jednotahové, dlužno, by tato hodnotou, zvláštní povahou obsahu odůvodněna byla, aby síla její zakryta byla možností většího počtu obran, aby tah, kterým zahájena jest, co do zevnějšího účinku zušlechtěn byl a hrozba vůbec příliš zřejmou nebyla.

Hrozba má býti pokud možno rozšířena na onen počet tahů, na němž úloha jest založena, tedy v úloze třítahové hrozba dvoutahová, v úloze čtyřtahové hrozba třítahová, ač ovšem v této vždy i hrozbu dvoutahovou lze připustiti.

Hrozba má býti také co možno nejslabší; přednost sluší tedy dáti vždy hrozbě tiché před hrozbou sestávající z tahů šachových.

Nastati může také případ, že tahem prvním zahájí se několik útoků rozdílných zároveň; úloha taková obsahuje potom více hrozeb. Případ ten nenazveme sice chybou konstrukce, leč u problémů jednodušších, zvláště trojtahových, přece lépe jest vystříhati se toho, kde možno. Ale úlohy vícetahové, stylu složitějšího, lze zpracovati velmi často pouze užitím několika hrozeb; zde jest to případem velmi obyčejným. Hodnotu stavby posuzujeme tu dle hrozby nejsilnější; hrozby ostatní stávají se z pravidla variantami obsahu. Řídčeji hrozba zároveň tvoří hlavní hru; v úloze, kde jest více variant cenou téměř sobě rovných, jest případ podobný úplně lhostejným; ale jinak sluší spíše dáti přednost přivodění hlavní hry obranou proti hrozbě. I v dalším průběhu luštění provádí se pokračování variant, na různé tahy vycházejících, buď konstrukcí hrozbovou nebo tempovou.

Celkový úsudek náš zní v ten smysl, že voliti jest raději hrozby vícetahové, tiché, slabé nežli hrozby kratší, šachové

a silnější. Konstrukce tempová, nepřipouštějíc vůbec žádného přímého útoku, patrně jest dokonalejší veškerých konstrukcí s hrozbou, ovšem kdy již z postavení na prvý pohled se řešiteli nutnost tempa nejeví.

Stavba úlohy jest po jistý stupeň měrou techniky problemistovy, ovšem pouze po onen stupeň, pokud autor sám důležitost konstrukci přikládá. Úloha, ve které výtečná konstrukce sil útočných pojí se ladně s duchaplným užitím sil obranných, má vždy ráz díla mistrovského. Takovéto hluboké založení úlohy skytá do jisté míry náhradu za nevynikající cenu obsahu, spojeno jsouc však s obsahem krásným a rozsáhlým, tvoří skutečné dílo mistrovské; těch ovšem v takovéto způsobě literatura šachová vykazuje nemnoho. Však stejnou chybou, jako by bylo podceňovati konstrukci, jest i přeceňovati ji. Někdy skladatelé zapomínají na důležitost vlastního obsahu a veškeru pozornost věnují pouze formě. Podobně jako nelíbí se nám krásný obsah znešvařený chatrnou stavbou, zavrhneme také výstřednost směru opačného. Také jest zavrhnouti snahu, zlepšiti konstrukci vlastní na úkor jiných zákonů uměleckých. Jmenovitě stavba tempová bývá často příčinou různých poklesků proti jiným požadavkům. K provedení tempovému vůbec většina myšlének není schopna, zvláště úloha stylu složitějšího; kde konstrukce tempová neprozrazuje se již různými, oku znalce patrnými známkami, jest vždy dílem řídkým, prací mistrovské techniky.

Lepší však harmonický celek veškerých různých požadavků, nežli dokonalost ve směru jednom, všednost a porušování estetických zákonů ve směru druhém.

2. Charakteristika tahů.

Zevní povaha tahů řešení jakožto nositelů myšlenky souvisí velmi úzce jak s obsahem tak i s formou obsahu. Stálá zásada ušlechťování velí tu užiti tahů i zevně krásných, jakož i harmonického postupu síly jejich.

Tah úvodní obzvláště jest zde důležit. Jeť z velké části nosičem obtížnosti luštění; má tudíž býti pokud možno nejen prvním tahem luštění, ale i podstatnou součástí vlastní idey.

Tah úvodní budiž, pokud jen lze, zdánlivě nejslabším, zevně co nejméně útočným; spíše ať překvapuje zdánlivou bezúčelností. Nenazveme krásným úvodní tah, kterým postavení krále černého sůžujeme, obranných tahů figurám černým ubíráme neb na ně útočíme, důležitou útočnou figuru rozhodujícímu místu přibližujeme. Krásný úvodní tah vyžaduje opak všeho toho. Zvláště zavrhuje ovšem tah šachový, přímo na krále útočící, nebo brání černé figury prvním tahem. Úlohy podobné, byť i někdy obsahovaly ideu, které neupřeme uznání, vymykají se přece z obyčejného rámce ustálené šachové esthetiky.

Bráti úvodním tahem pěšce černého, připustiti lze toliko v nutných případech; stává se to zvláště v úlohách složitějších, kde by jiným způsobem nebylo možno zameziti luštění vedlejší.

Nevytvoříme ovšem v každé úloze krásný první tah, ale jest autorovi průběhem vlastní práce pomýšleti aspoň na možnost takového úvodu, který by esthetickou cenu úlohy nezlehčoval.

Ani povaha dalších tahů hry ideové není lhostejna. Tahům tichým vždy dáme přednost před tahy šachovými; brání nebo výměna figur upomíná příliš na partii, a ani zde nelíbí se nám, není-li ovšem vlastním motivem úlohy chytati některou figuru. Vůbec budiž konáno ušlechtění středních tahů luštění

asi ve stejném směru jako u tahu prvního; ovšem nelze zde tak přísných požadavků činiti jako u onoho.

Použijeme-li tahů šachových, umírňujeme s oblibou sílu jejich, nabízejíce zároveň oběť figury, která svou celou povahou dobře se hodí k ušlechtění celého obsahu úlohy a často tvoří důležitou část myšlenky. Oběť figury tím více zvyšuje cenu tichého tahu. Úkolem tahů šachových hlavně jest utvořiti síť matovou neb vůbec zatlačiti krále na místo rozhodné.

Užití tahů šachových uprostřed luštění připouští z pravidla větší volnost obranných sil, tedy i větší ladnost posice. Z toho vysvitá úplně jejich oprávněnost; ve středu luštění jest voliti tahy tiché rozhodně tenkrát, nemá-li to v zápět jiných vad ve stavbě.

Povaha tahů ve variantách bezcenných nemá ovšem vlivu na cenu úlohy.

Ráz opačný tahu úvodnímu má míti tah poslední, matový. Povaha jeho byla vysvětlena již v části jednající o čistotě a ekonomii matové. Ráz jeho lze naznačiti jednoduše tím způsobem, že jevíti má nejlepší využitkování sil útočných.

3. Počet tahů.

Moderní úloha budována jest výhradně na krátkém, 2—5 tahovém vedení matu. Úlohy vícetahové, dříve tak oblíbené, úplně jsou vyloučeny z moderního umění problemového. Z malého tohoto počtu tahů vyplývá jakési zhustění celého obsahu které vylučuje veškeru zbytečnou rozvláčnost a z pravidla z předu již označuje autoru, kolikatahovou formu pro myšlenku svou zvoliti má. Za hlavní zásadu sluší zde vytknouti, že při stejně cenném obsahu zasluhuje vždy kratší provedení myšlenky přednost. Zásadu tuto jest autoru vždy míti na mysli, chce-li se uvarovati rozvláčnosti. Kondensované i lepší zpracování myšlenky

často lze provéstí různým útvarem původní ideje, která byla k práci podnětem.

Také tahy obranné strany černých musí sloužiti ku provedení myšlenky; zastávají část úvodu a uspořádají část tahů strany útočné. Technika mistra zakládá se obyčejně na tom, že řádně užívá těchto dvou zásad, které jsou snad nejobtížnější částí techniky úlohové. Jest to jedna z hlavních známek, kde liší se práce mistra od práce začátečníka. Nejmenší počet tahů, v němž iden nějakou lze provéstí, jest patrně o tah delší, než činí šachové vedení matu. Mnoho jest ovšem případů, kde dovoleno, ba nutno jest užiti většího počtu tahů. Autorovi jest nejprve v soulad uvéstí toto kondensování myšlenky s pravidlem, by užil, pokud lze, v luštění tahů tichých. Tichý úvod budiž ale vždy ve vnitřní souvislosti s vlastní myšlenkou, a ne zbytečným rozvedením do šířky. Úlohu nechť oživuje vždy harmonická souvislost veškerých tahů. Zakrytí snadné a příliš zřejmé ideje, jest často důvodem pro zvětšení počtu tahů. Přirůstek cenných variant anebo zlepšení konstrukce opravňuje rovněž k takovému rozšíření.

K provedení šachových kombinací nejvhodnější jest forma úloh 3 a 4tahových. Úlohy 2tahové z pravidla mohou míti příliš málo hloubky a obtížnosti, úlohy pětítahové dle moderních zásad provedené, pak příliš obtíží způsobují, když je dokonale zpracujeme. Samozřejmo jest, že pro veškery druhy úloh platí tytéž zákony umělecké, čehož bývá zvláště zapomináno při úlohách 2tahových.

Úloha jako záhada.

Obtížnost řešení.

Z názvu úloha, problem vysvitá, že neposlední vlastností tohoto výtvoru šachového jest obtížnost odkrytí kombinace, v určité posici utajené. Skutečně také pravý úsudek o ceně některé úlohy lze učiniti si toliko po předchozím samostatném řešení. Úloha jest tedy v tomto směru jakousi záhadou, a čím obtížnější jest odkrytí této záhady, čím skrytější jsou kombinace obsah úlohy tvořící, tím dokonalejší patrně bude úloha po stránce této. Obtížnost řešení jest obecně uznávána za důležitou vlastnost při posuzování ceny úlohy. Ale velmi často se jí přikládá význam až příliš rozsáhlý; u mnohých skladatelů stává se požadavkem takorča nejdůležitějším a jediným, k vůli němuž všekery ostatní zákony umělecké tvorby úlohové podceňují ano zcela zanedbávají.

Nemožno jest souhlasiti s takovýmto názorem výstředním; snižujef povahu úlohy, která v první řadě jest uměleckým dílem z půdy šachové vyrostlým a jejíž záhadová stránka vyplývá teprve z celé její povahy. Leč hádankou jakousi v pravém slova smyslu úloha nikdy není. V souhlasu s takovýmto pojmem o pravé povaze šachové úlohy nelze obtížnost řešení prohlásiti za vlastnost, která vždy a ve všech případech cenu úlohy daleko by zvyšovala, spíše mnohdy naopak. Nutno jest postaviti se v této věci do jisté míry na hledisko luštitele, který v tomto ohledu do jista povolán jest posuzovatelem. Tu jest na snadě otázka, jakým požitkem jest pro něho luštiti úlohu, jejíž kombinace jsou velice skryty sice, ale jinak nezajímavý, bezcenny.

Úloha taková luštitele neuspokojí, spíše vzbudí politování nad ztrátou času na řešení vynaloženého. Jest i v takovýchto případech obtížnost vlastností dobrou?

Pokládáme proto obtížnost řešení jen tenkrát za vynikající vlastnost úlohy, když provázena jest obsahem jí důstojným. Úlohy, kde nedbáno jest zásady této, mohou snad býti dosti těžkou hádankou šachovou, nejsou však pravým výtvozem umění problemového. Z týchž důvodů zavržitelna jest snaha dodati zúmyslně problému většího stupně skrytosti na úkor jiných zákonů uměleckých. Stane se často, že tvoří se úmyslně a zbytečně postavy složité, kde množství materialu ovšem stěžuje jasný přehled, kde třeba jest jistého času, nežli luštitel vpraví se do posice. Jindy opět znetvoří se úloha přidáním figury útočné v řešení úplně zbytečné, které má pouze k planým útočným tahům sváděti.

Úlohy dvoutahové jmenovitě svádějí i problemisty zásad přísných k takovému znešvaření umělecké povahy úlohy. Zvětšovati takto uměle a nepřírozeně obtíže, jest ovšem zcela zavržitelno. Pravá těžkost úlohy vznikne sama sebou jemným krásným provedením, přísným zachováním veškerých uměleckých zákonů; jeť přirozeným výsledkem pravé umělecké práce.

Některé stránky konstrukce úloh jmenovitě jsou zřídlem pravé těžkosti, která dle toho vystupuje v různých podobách. Již původní postavení úlohy má důležitý vliv v této příčině. Autoru jest se snažiti, by do posice vložil co nejméně známek, které by mohly býti vodítky ku prozrazení obsahu. Jsou to zejména polohotové sítě, označené zvláště buď černými figurami neb bílými pěšci, nepřírozeně nebo nevýhodně umístěné figury. Důležitý vliv má i novost kombinace. Snáze nalezne luštitel známé všední obraty nežli myšlenky originální neb rázovité; zvláště otřepané oběti figur často uvedou na stopu luštění, byť i tvořily varianty jen podřízené.

Bílé figury vhodně umístěné, připouštějící velké množství různých útoků, přispívají značnou měrou k ukrytí myšlenky;

zvláště zavádí tu řešitele, když některý z útoků těch esthetskou cenou svou zdá se nasvědčovati, že skutečně náleží zamyšlenému řešení. Toto zdánlivé pokračování zve se svůdností. Jmenovitě při úlohách 2- až 3tahových pomáhají autoru zvětšovati obtížnost.

Varovati se jest autoru dále, by nevkládá do úlohy silné možné protiútoky; vyžadují obyčejně snadno viditelných pokračování, která uvedou na stopu celého luštění.

Varianty a vůbec veškeré rozvětvení obsahu přispívají ku zvětšení obtížnosti. Luštitel potřebuje více času, chce-li je dokonale probrati. Často ovšem některá méně skrytá varianta, je-li jich v úloze více cenných, uvede na stopu celého obsahu. Velice důležitou jest i povaha jednotlivých tahů řešení. Mnohem snáze nalezne luštitel šachové tahy řešení nežli tahy tiché, překvapující. Povaha tahu úvodního, jakožto klíče k celému obsahu, obzvláště jest důležitá.

Hluboké založení úlohy, jemné hrozby, skryté obrany zabraňují luštiteli, i když odkryl vlastní myšlenku, proniknouti rychle celou konstrukci a přispívají tak mocně k ukrytí celého obsahu.

Obtížnost luštění jest ovšem do jisté míry pojmem subjektivním i závislým na různých vnějších vlivech. Podávati zvláštní nějaký návod k luštění bylo by celkem zbytečno. Luštiteli hledati jest vodítka ve všech těch stránkách, jimiž zveličuje se obtížnost řešení.

Závěrečné úvahy.

Česká škola úlohová.

Zásady stavby problému, o kterých jsme pojednali a které jsou v podstatě své všeobecně uznávány, nevznikly snad jako libovolné dílo jednotlivců; spíše jsou zcela přirozeným výsledkem mnohaleté produkce praktické. Úloha dokonalá vyhovovati bude všem tuto vysloveným zásadám. Nesnadno ovšem jest dosíci dokonalosti úplné, která by v žádném směru nevzbuzovala přání po zlepšení. Práce takové jsou vždy plodem přirozeného jakéhosi nadání, mistrovské techniky, šťastné nálady a obyčejně i nezměrné, nikým netušené píce.

Autor, který pracuje v duchu těchto zákonů uměleckých, dovede dojista veškerá díla svá vytvořiti tak, aby vyhovovala zásadám těmto. Dovede sledovati ve všech směrech cestu, která byla vzory dobrými ražena, byť i cesta ta byla někdy velice obtížna. Hrubých poklesků proti jednotlivým zde vysloveným zákonům nelze nikdy omluviti. Poklesky ty sniží vždy velice hodnotu úlohy; někdy ji zcela zničí. Úloha jest vždy v pravé své podstatě dílem uměleckým. Hrubé porušení některého zákona esthetického poškozujíc nutně harmonický dojem, který v nás působí každá práce v pravdě umělecká. Častější ovšem jsou případy, kde obtížno nebo snad nemožno bylo vyhověti dokonale některému uznanému zákonu uměleckému, a úloha pak vykazuje po stránce dotýčné jisté slabosti. Není to ovšem nikdy předností její, leč menší podobné vady lze omluviti, má-li úloha větší přednosti v jiném směru.

Tak omluvíme u problému některé menší vady konstruktivní i esthetické, vyniká-li původní neb rázovitou myšlénkou. Obrat známý nabude vždy práva existence, je-li zpracován kon-

struktivně dokonale neb s rozmnožením obsahu; u problému bohatého cennými variantami omluvíme případné vady konstrukce. Než pravou dokonalost hledati jest vždy v harmonickém souladu veškerých zákonů uměleckých se skutečně cenným obsahem, a nikoli ve výstředním provádění jedné zásady proti ostatním.

Zásady zde uvedené jsou v podstatě své uznávány po veškerém světě šachovém, však v jednotlivostech objevují se přece značné rozdíly, zakládající se hlavně v různém náhledu o důležitosti jednotlivých vlastností úlohy.

Pochopitelno jest, že skladatelé úloh snaží se práce své co nejdokonaleji vytvořiti v tom směru, který pokládají za přednější dle individuality své nebo spíše dle názoru „školy problémové“, již rázem prací svých náležejí.

Takovýchto různých směrů v produkci úlohové jest několik. Převládajícím rysem v úlohách anglických i amerických jest obyčejně dosti značná obtížnost řešení, často i snaha po originalnosti. Přední mistři němečtí vynikají dokonalou konstrukcí a hlubokým založením problému.

Zásady shora vytčené tlumočí v jednotlivostech svých náhledy „české školy úlohové“. Kdybychom měli vyznačiti zvláštní ráz produkce směru tohoto, nechybíme, vytkneme-li za nejdůležitější a přední zákon její snahu, vytvořiti problem co dílo umělecké, co dílo estheticky krásné. Dosažení krásna v užším slova smyslu jest tedy přední zásadou české školy úlohové.

Snaha tato ovšem jeví se v několika různých směrech. Předpokládá krásu obsahu vlastního, vytčeného nejen jedinou hlavní hrou, ale spíše spojením několika cenných myšlének v souhrn pěkných variant. V zákonech speciální šachové esthetiky, čistoty matu, ekonomie, ladnosti posice, vyžaduje česká škola

úlohová nejprísnejší zachovávaní veškerých pravidel. V průběhu řešení vidí krásu ve svěží, přirozené, volné eleganci konstrukce, prosté veškerého nádechu stísněnosti. Česká škola úlohová nepodceňuje ani důležitost hlubokého, dokonalého založení problému ni skrytosti luštění, však kde nutno, podřídí tyto požadavky přednější zásadě krásy.

Díla dokonalá ovšem spojují krásu šachovou i uměleckou s dokonalou formou a skrytostí luštění.

ÚLOHY.

Vysvětlení.

Mat ve . . . tazich.

Матъ въ . . . хода.

Białe začínają i matują w . . . posunięciu.

Mat in . . . Zügen.

Les Blancs jouent et font mat en . . . coups.

Il Bianco matta in . . . mosse.

White to play and mate in . . . moves.

Hvid begynder og gjør mat in . . . Træk.

Hvit gör matt i . . . drag.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat v . . . tazich.

Обратный матъ въ . . . хода.

Białe začínają i zmuszają czarne do dania mata w . . . posunięciu.

Selbstmat in . . . Zügen.

Les Blancs jouent et se font faire mat en . . . coups.

Il Bianco obliga il Nero a mattarlo in . . . mosse.

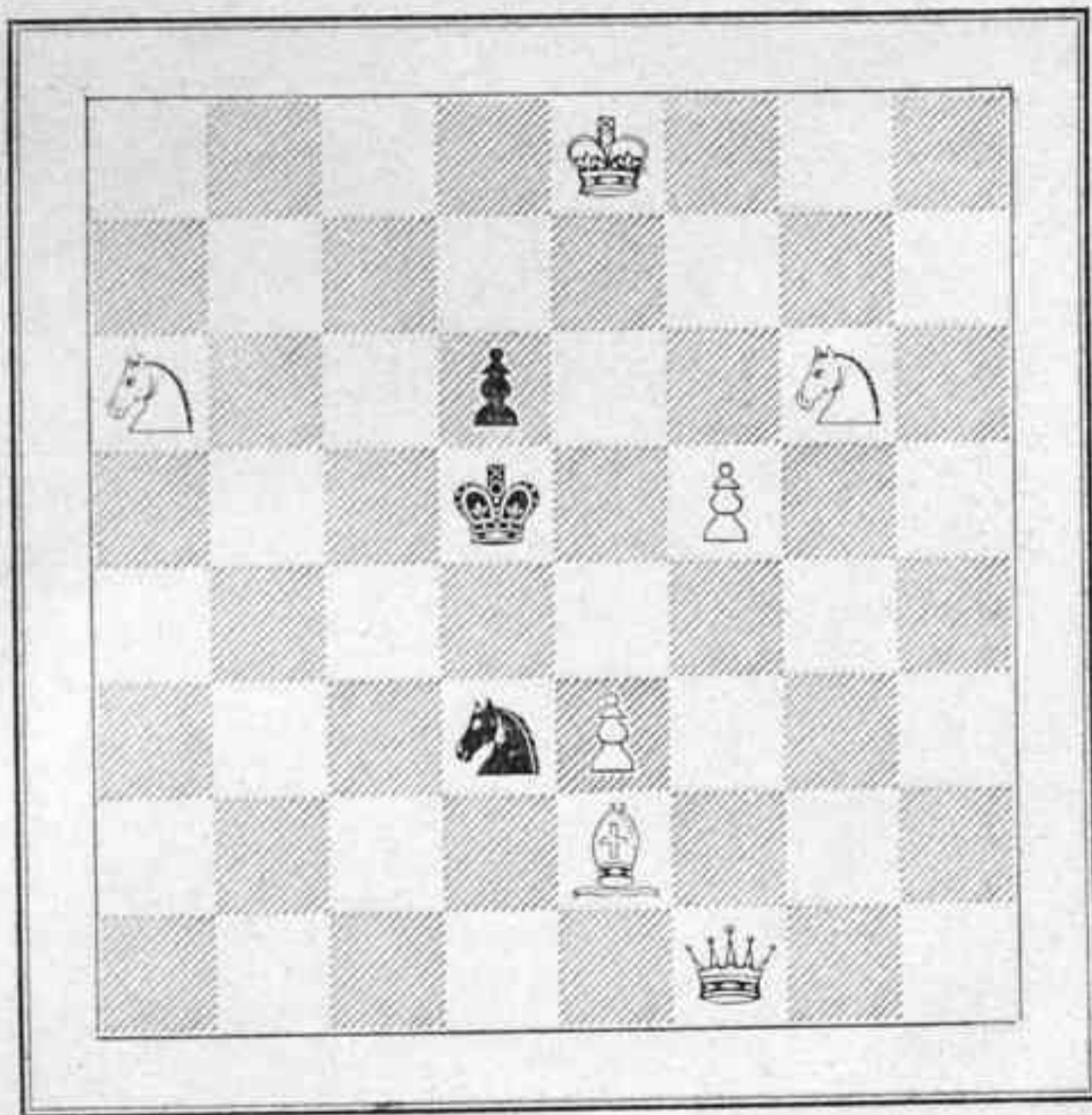
White to play and sui-mate in . . . moves.

Hvid begynder og gjør selvmat in . . . Træk.

Hvit gör selvmat in . . . drag.

1.

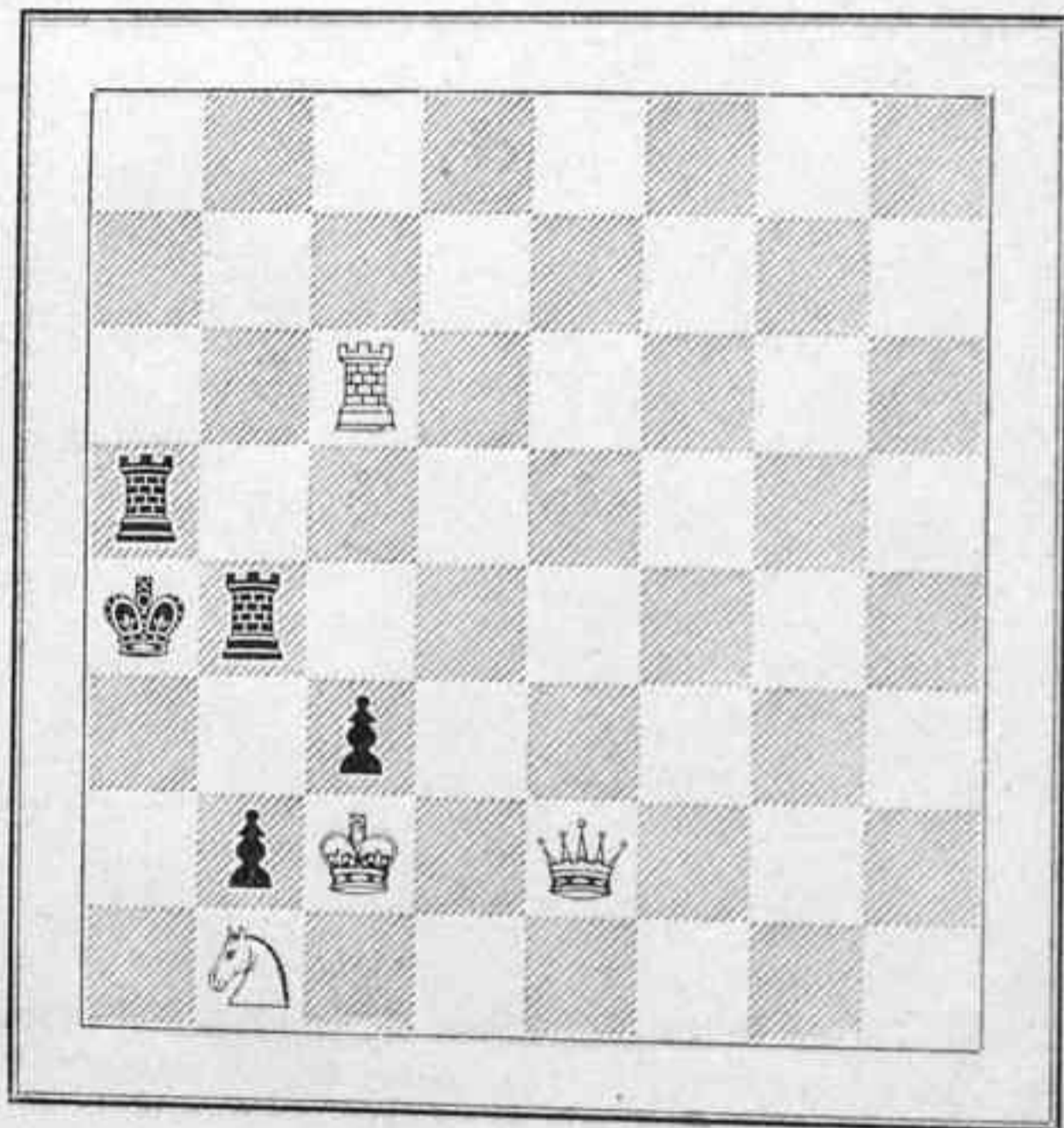
Jan Dobruský.

Mat ve 2 tazích.

2.

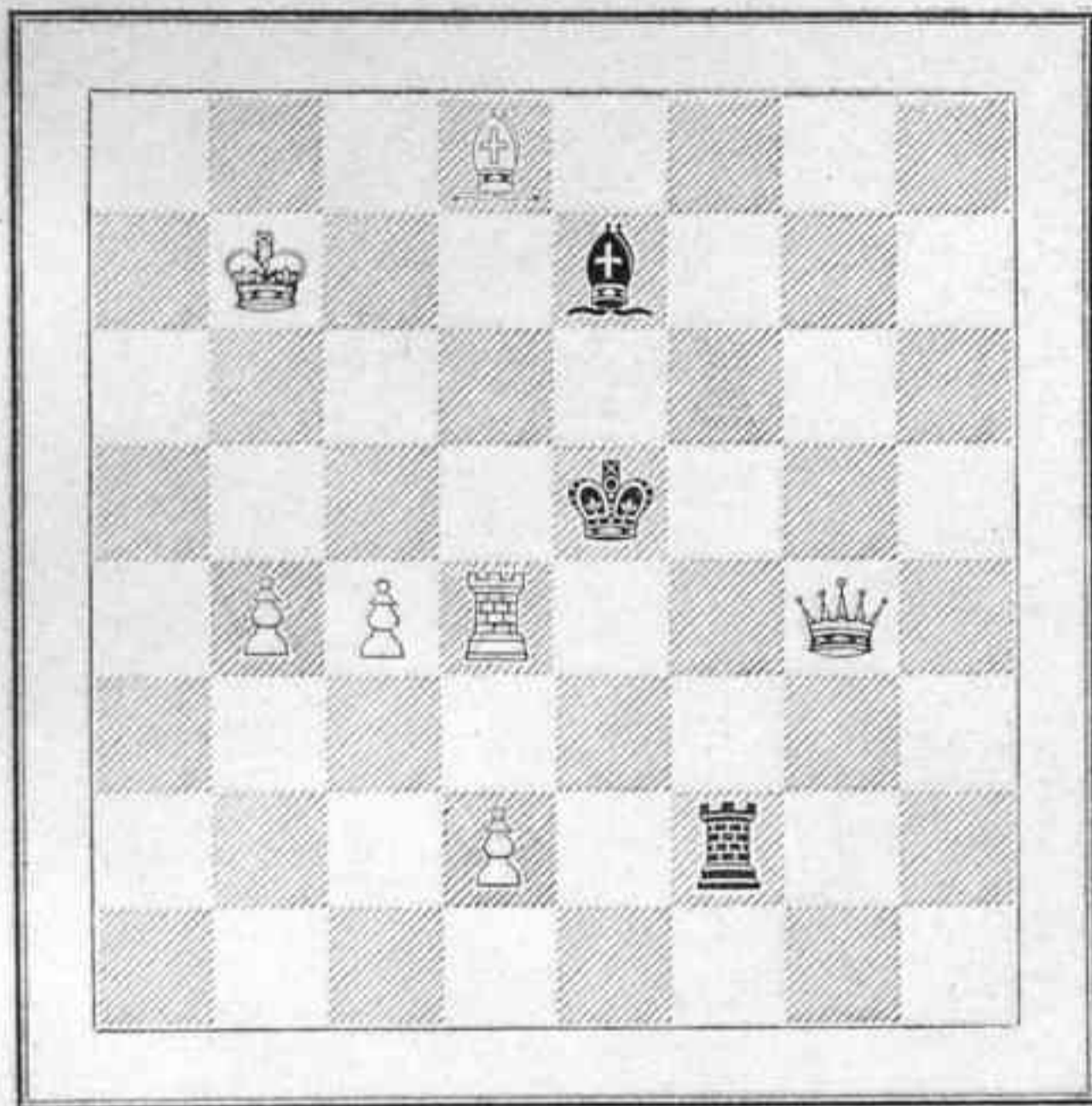
Jan Dobruský.

Mat ve 2 tazích.

3.

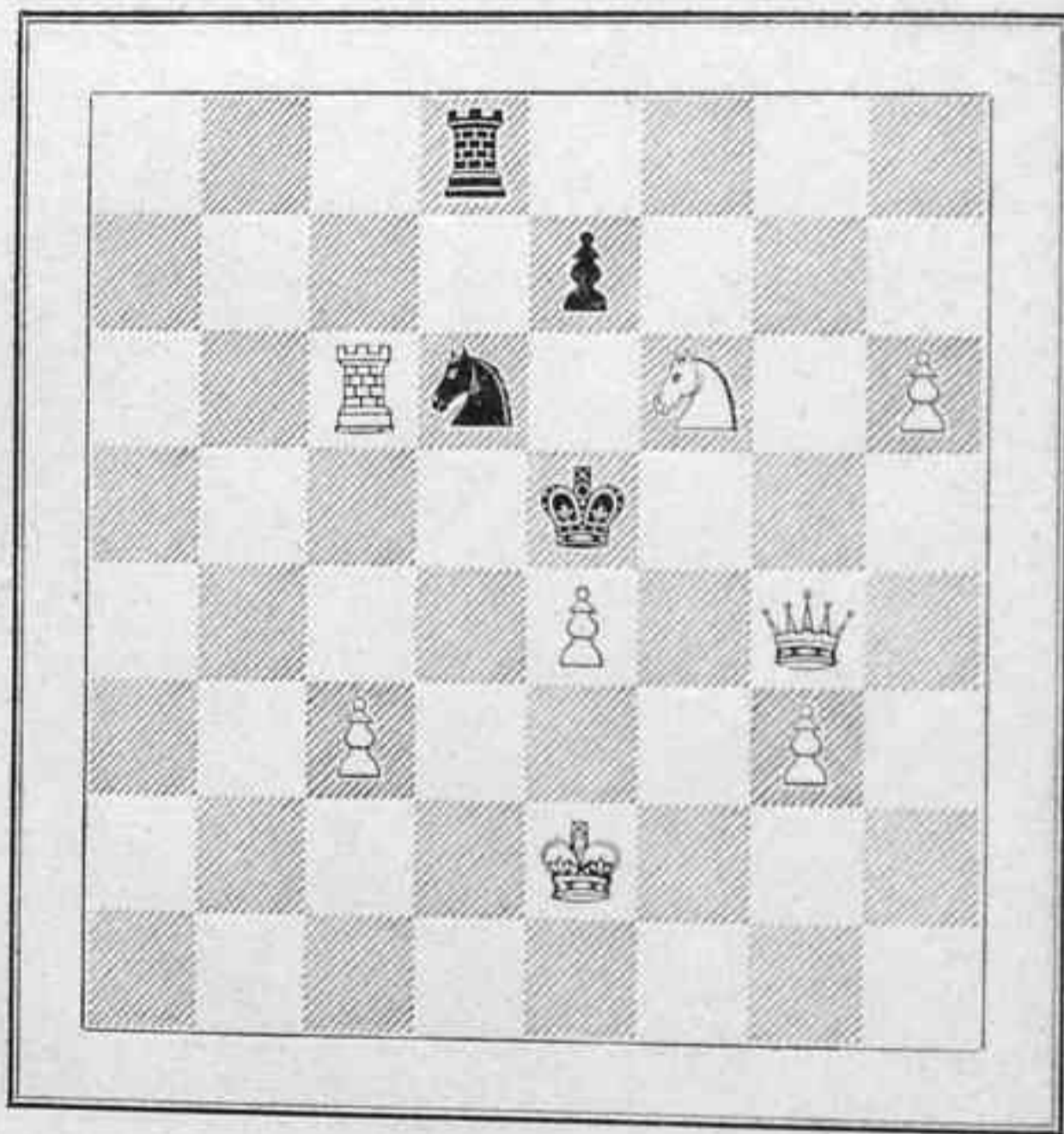
Jan Dobruský.

Mat ve 2 tazích.

4.

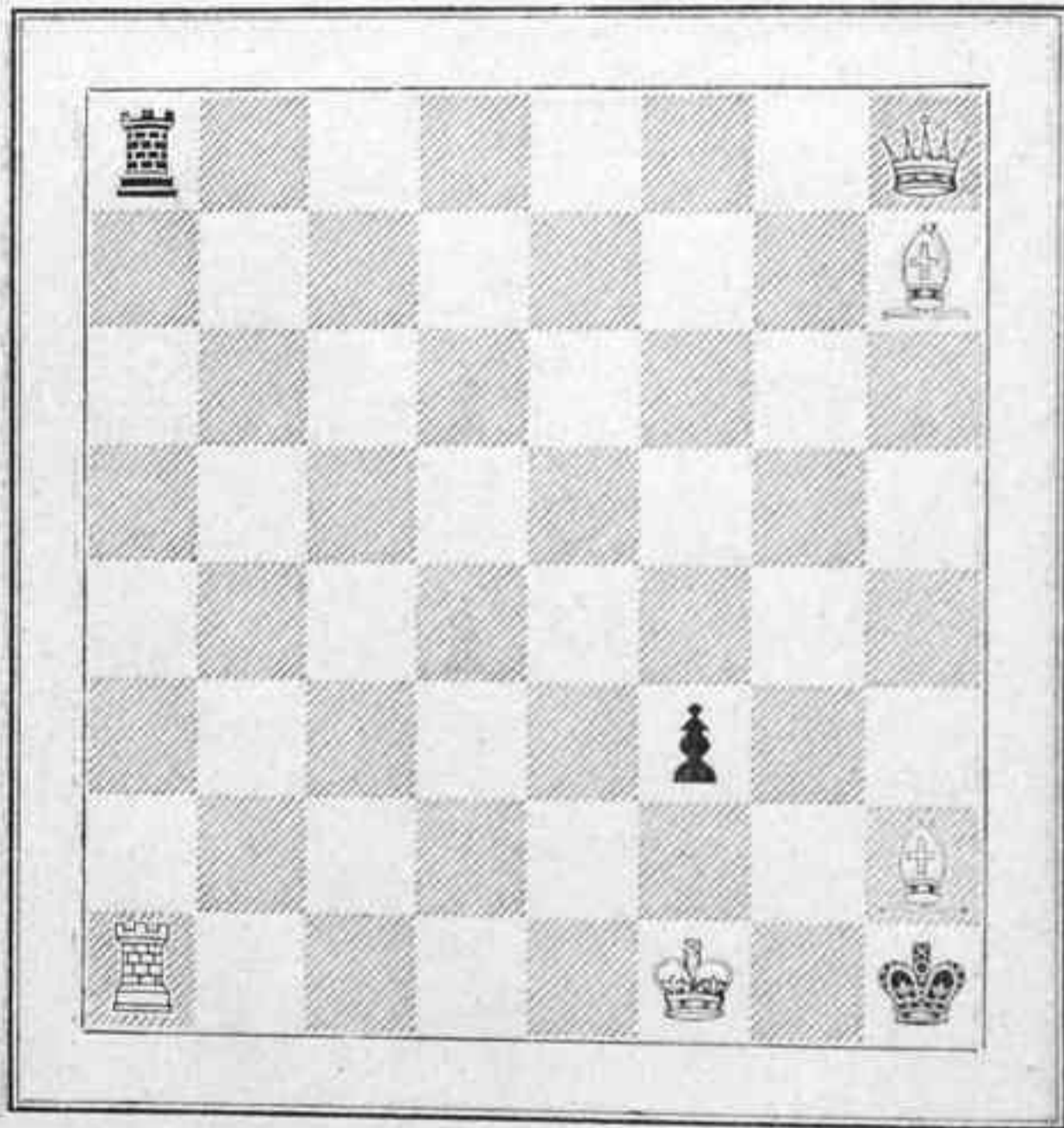
Jan Drtina.

Mat ve 2 tazích.

6.

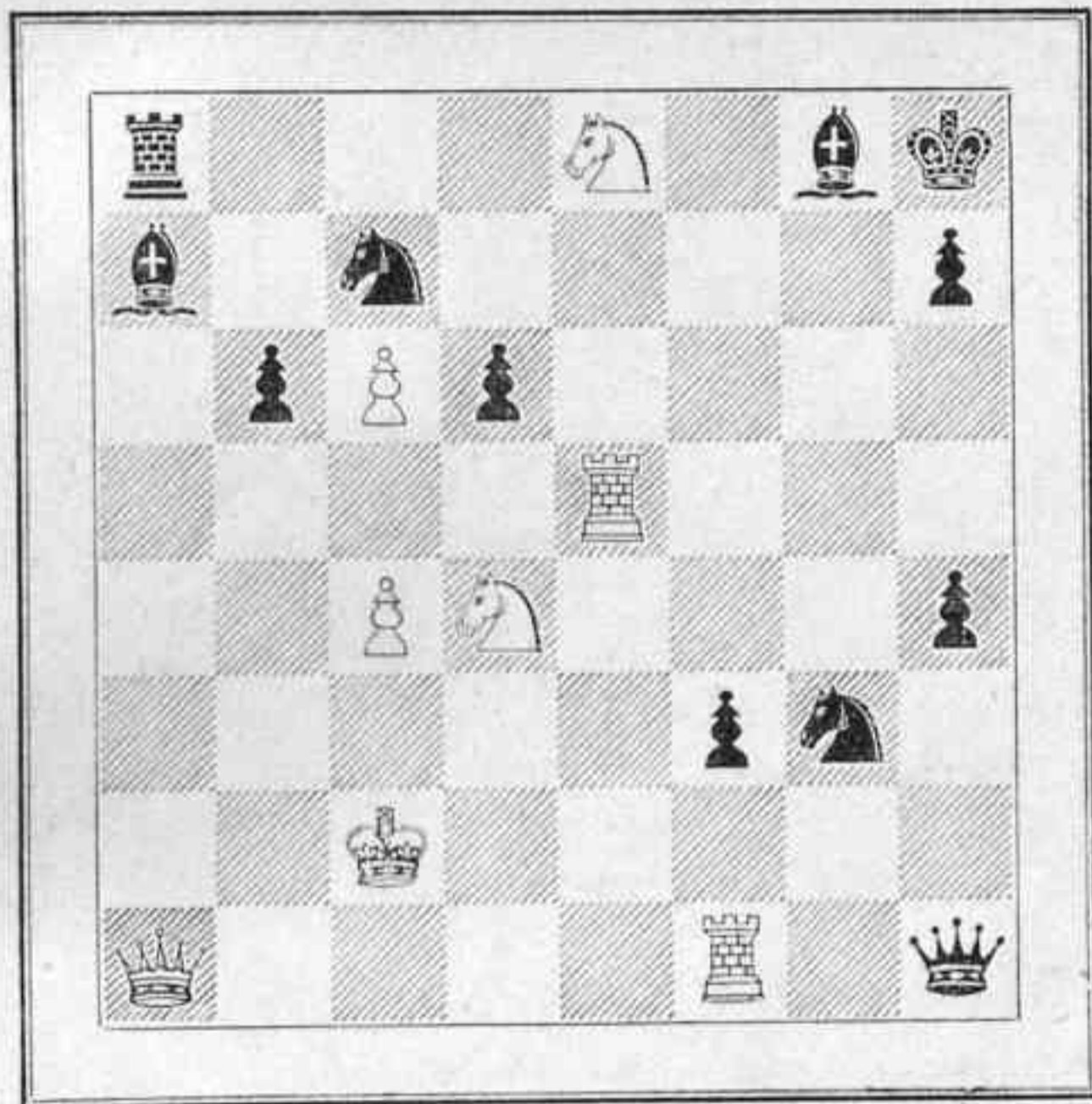
Jiří Chocholouš.

Mat ve 2 tazích.

7.

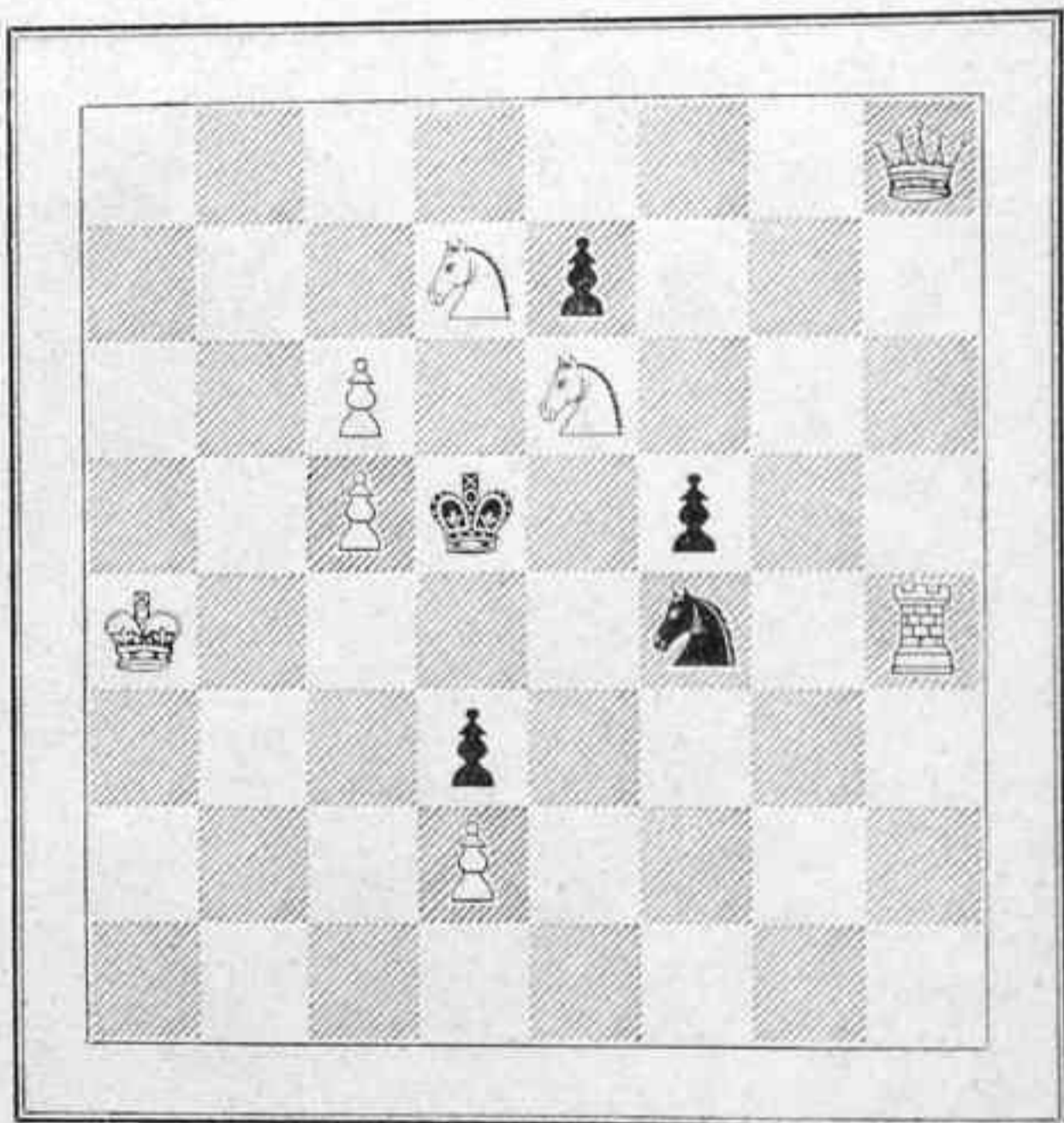
Jiří Chocholouš.

Mat ve 2 tazích.

8.

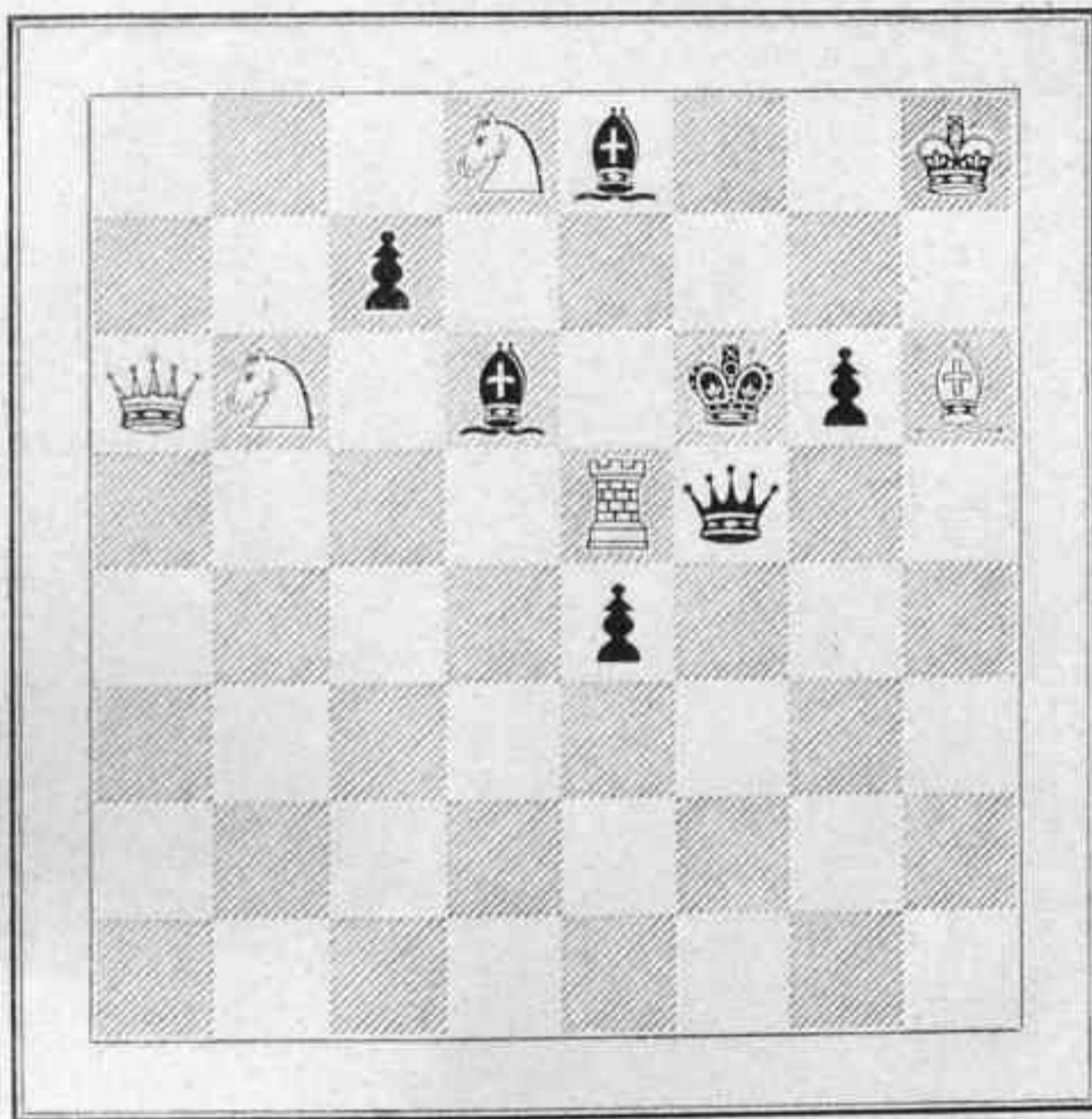
Karel Kondelik.

Mat ve 2 tazích.

9.

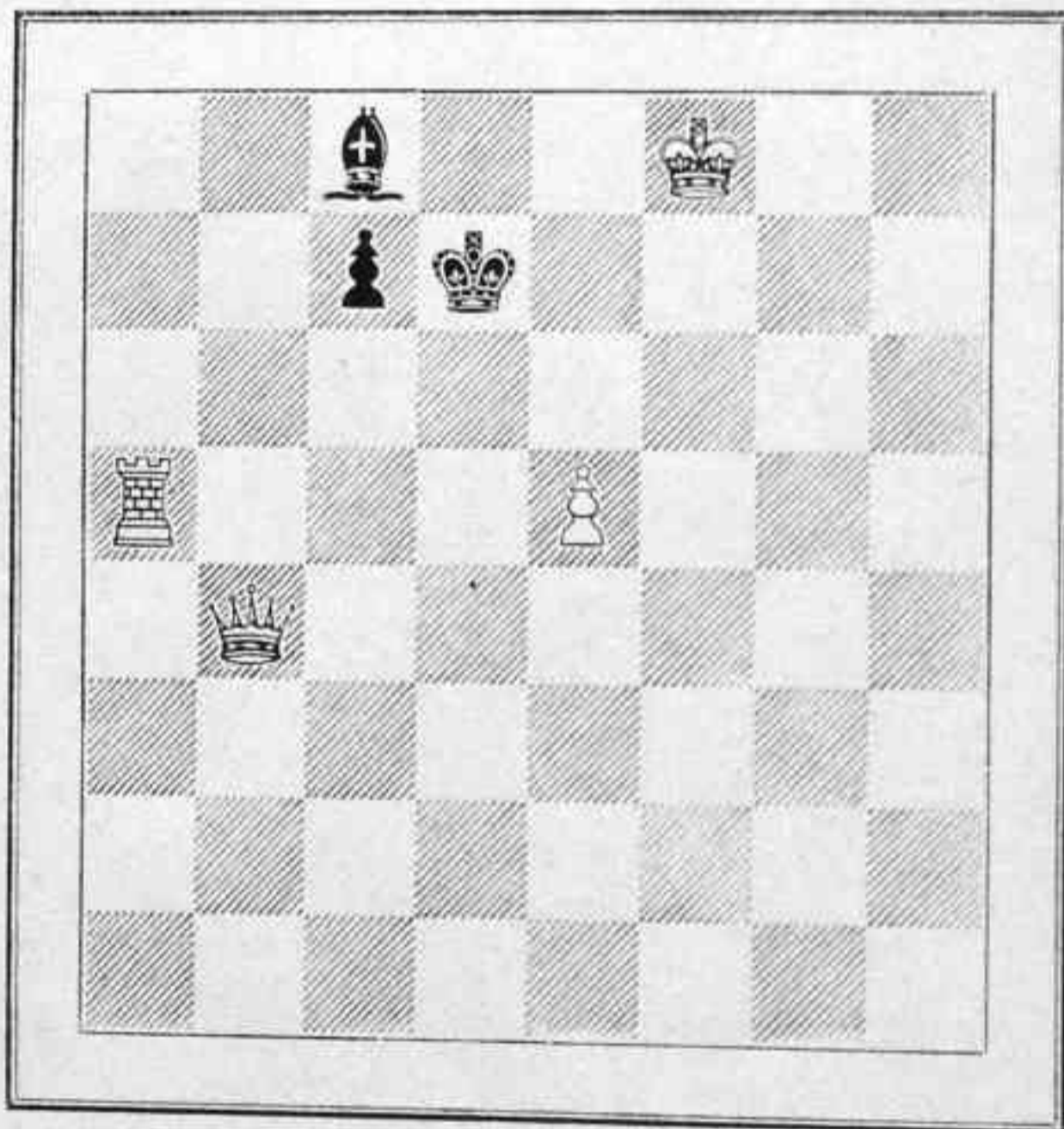
Karel Kondelik.

Mat ve 2 tazích.

10.

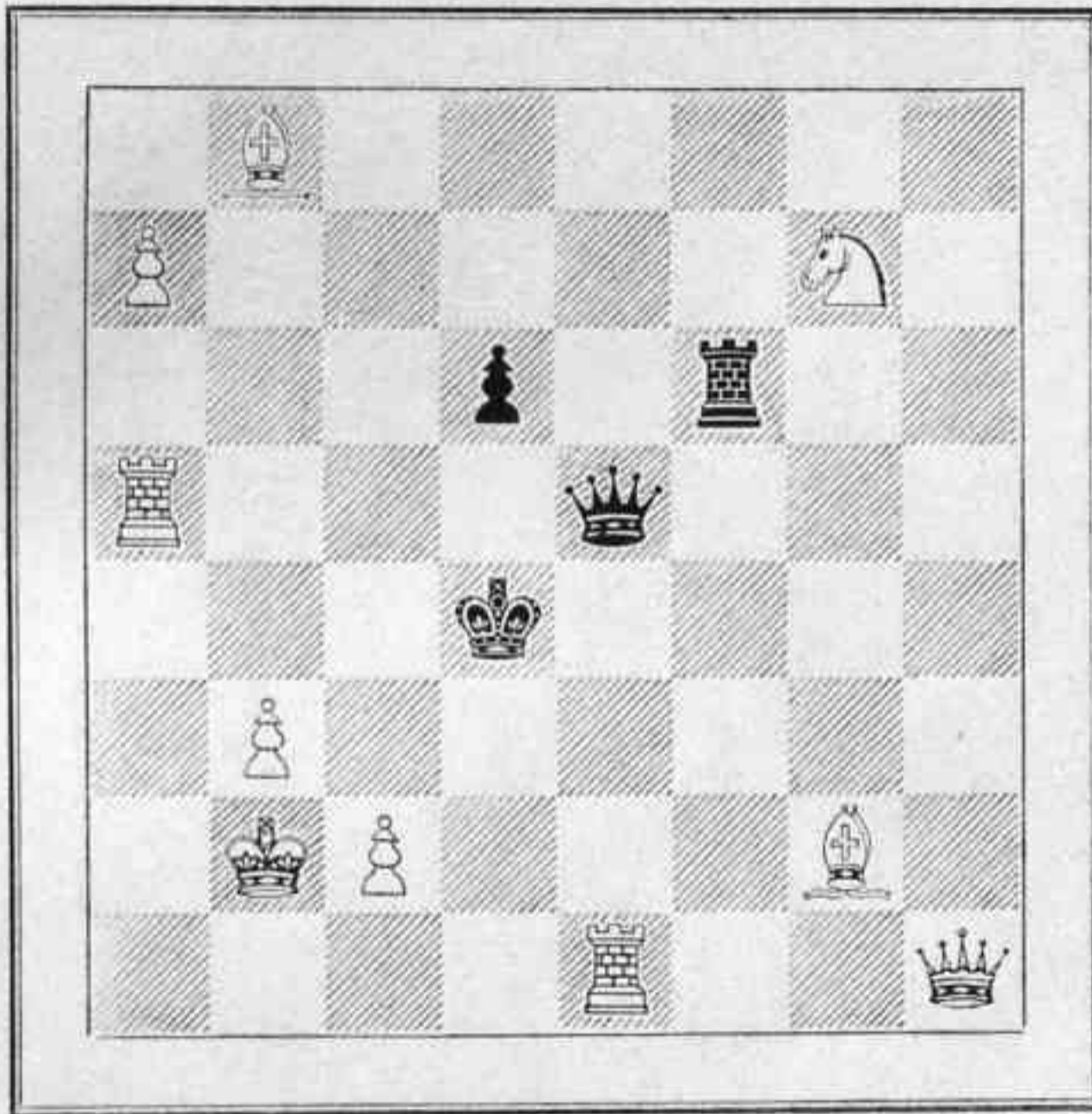
Karel Makovský.

Mat ve 2 tazích.

11.

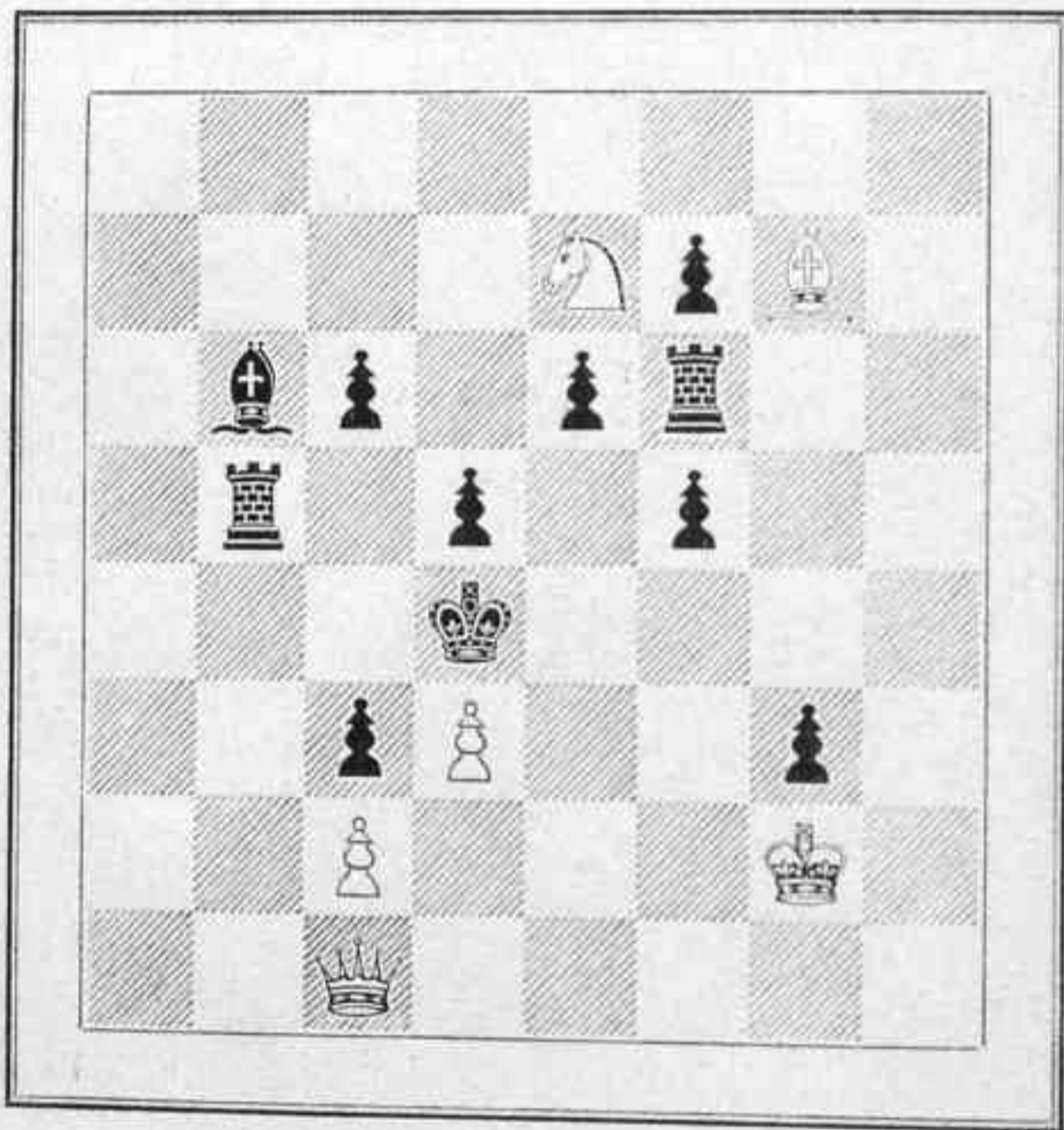
Karel Makovský.

Mat ve 2 tazích.

12.

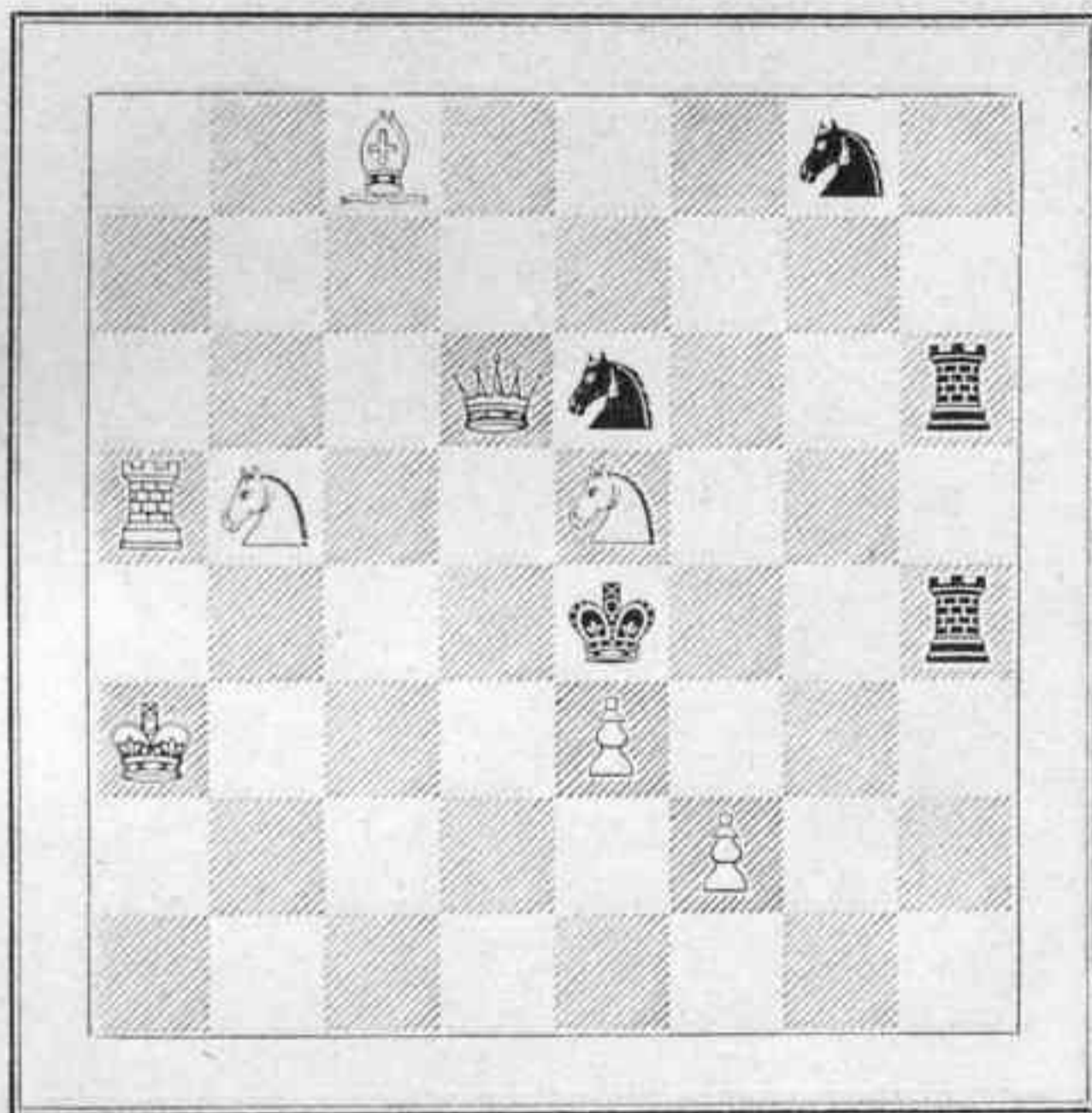
Josef Paclt.

Mat ve 2 tazích.

13.

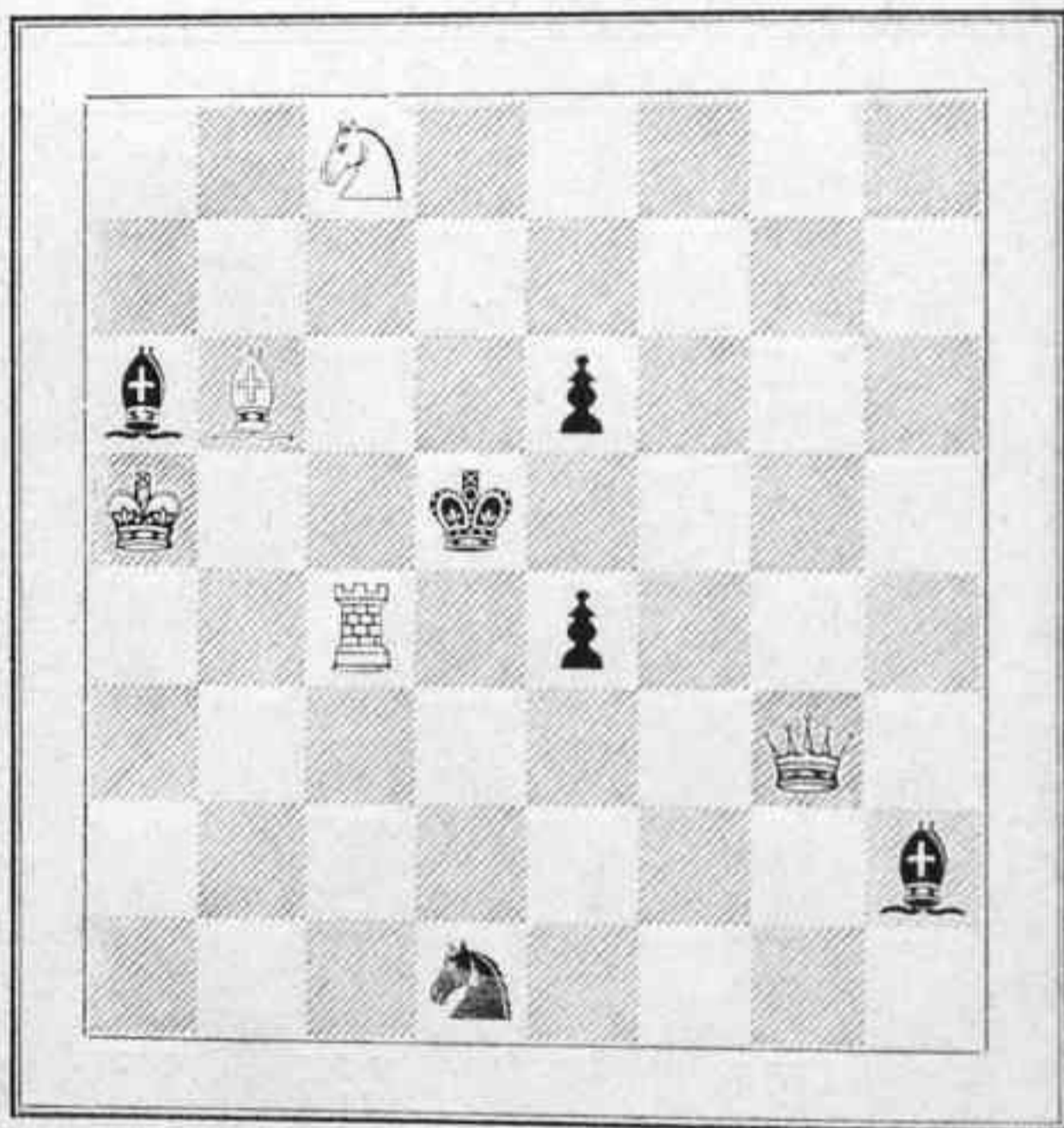
Jan Pilnáček.

Mat ve 2 tazích.

14.

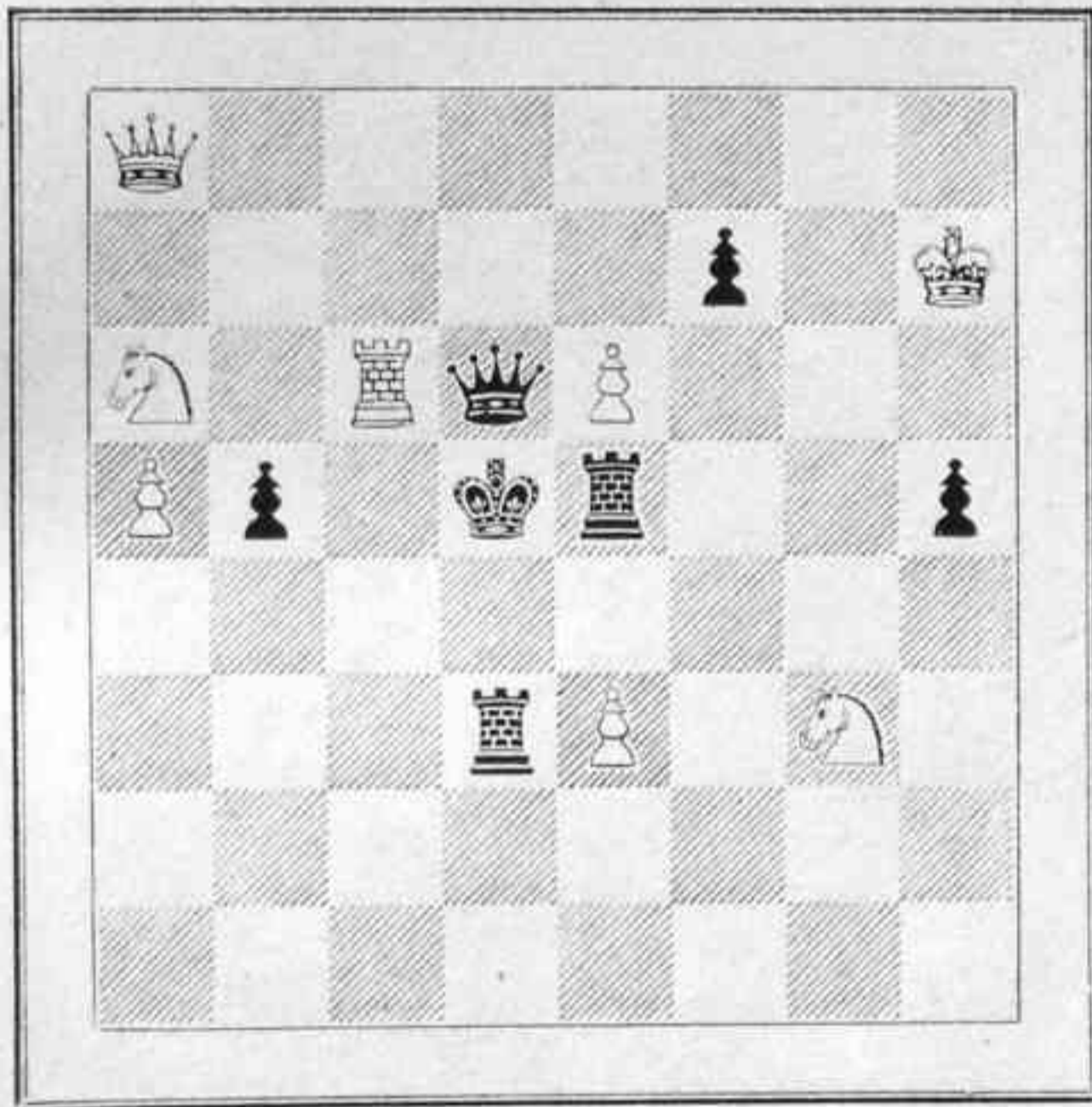
Jan Pilnáček.

Mat ve 2 tazích.

15.

Jan Pilnáček.

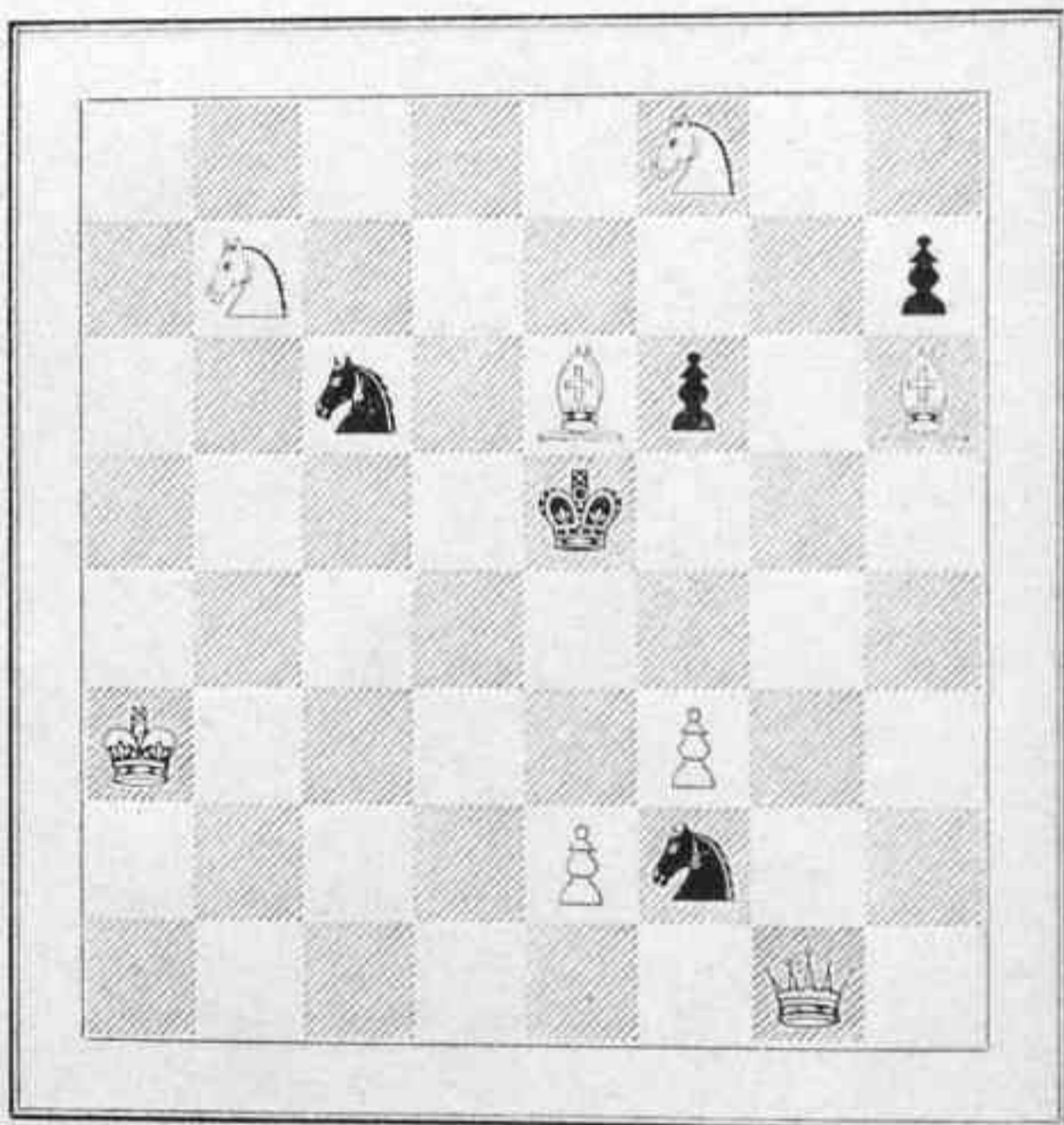

Mat ve 2 tazích.

16.

Josef Pospíšil.

Počtěna 1. cenou v turnaji „British Chess Association“ v Londýně r. 1886.

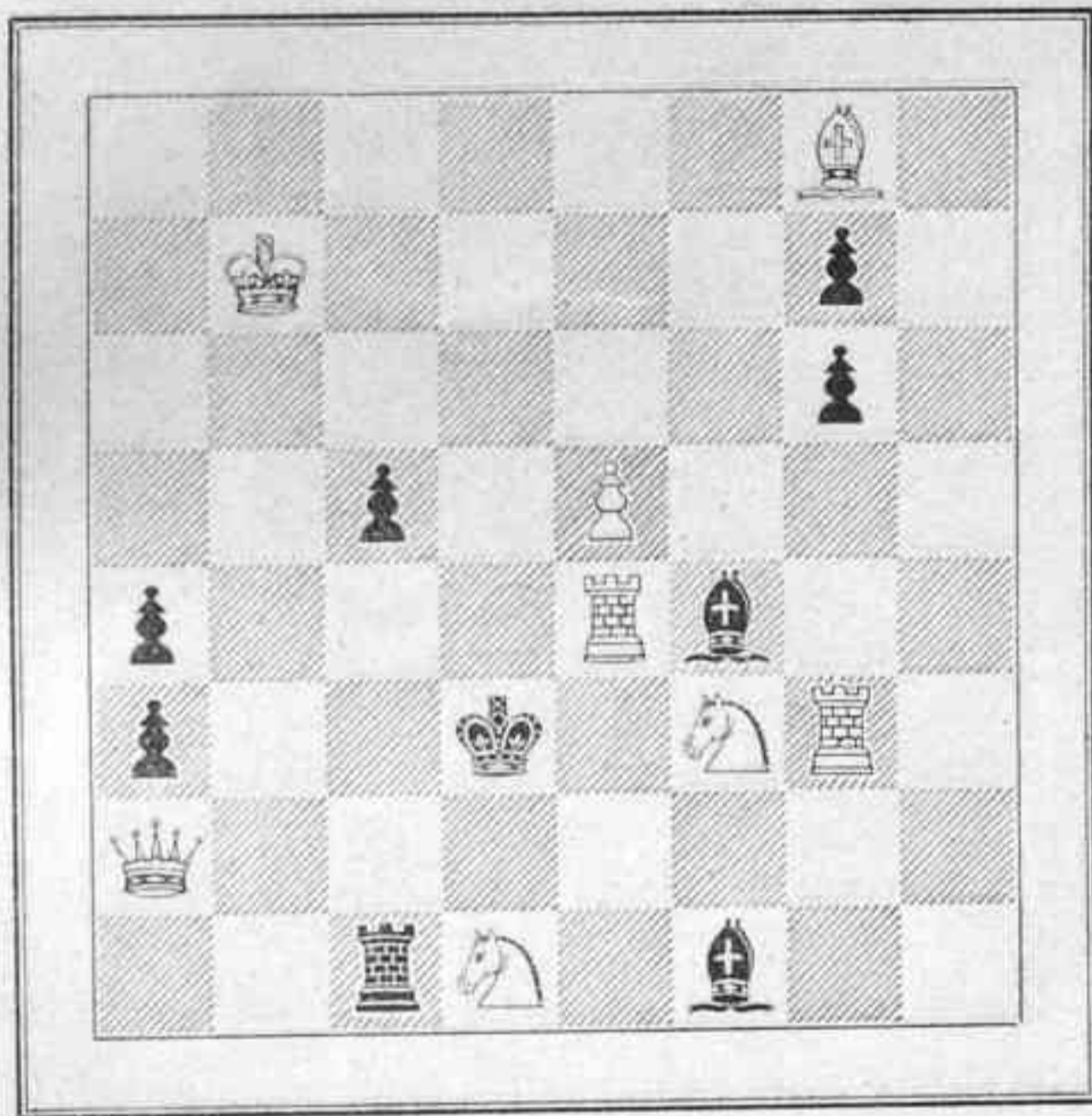

Mat ve 2 tazích.

17.

Josef Pospíšil.

Poctěna 3. cenou v turnaji časopisu „Illustreret Familie-Journal“
v Kodani r. 1885.

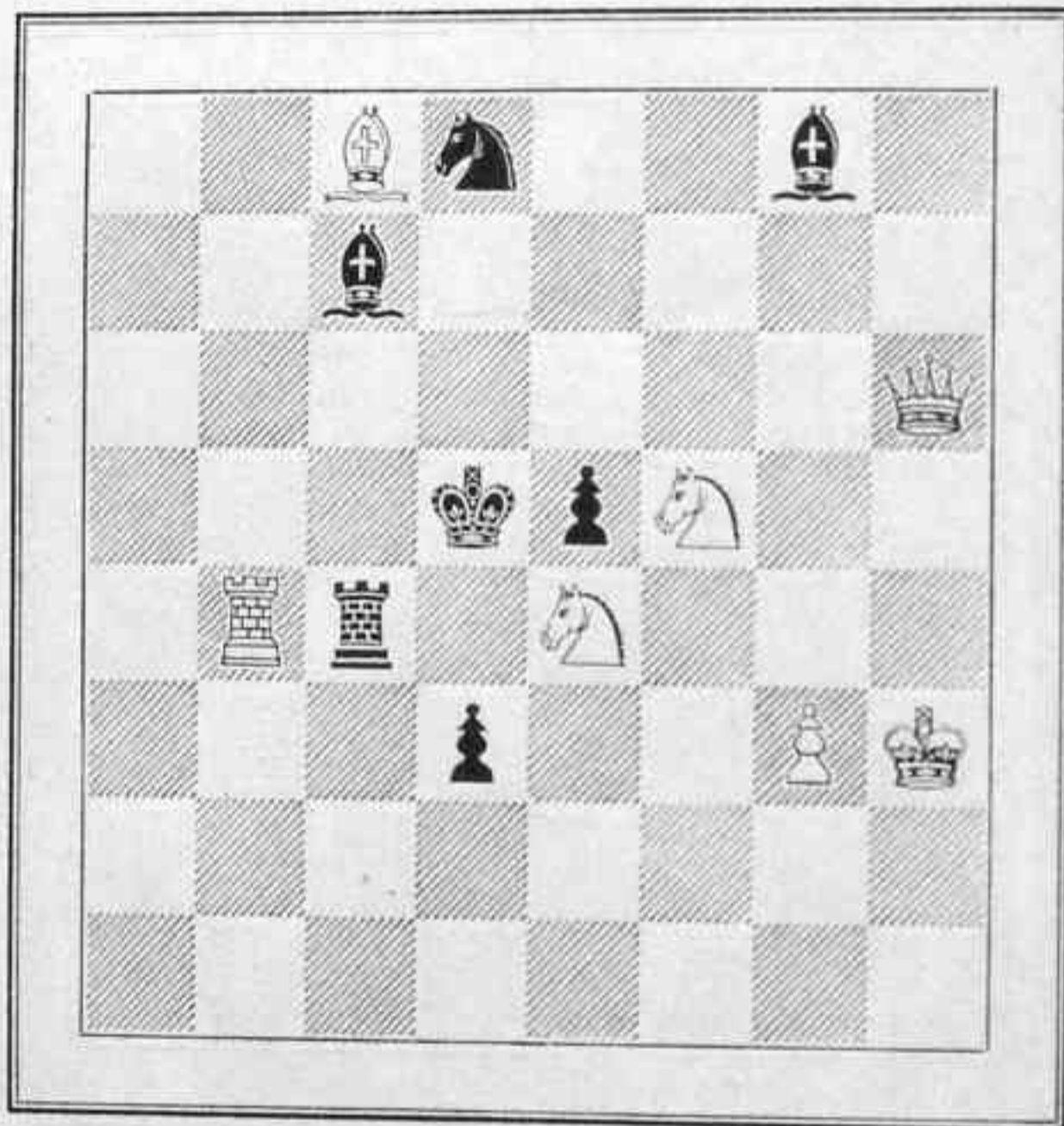

Mat ve 2 tazích.

18.

Josef Pospíšil.

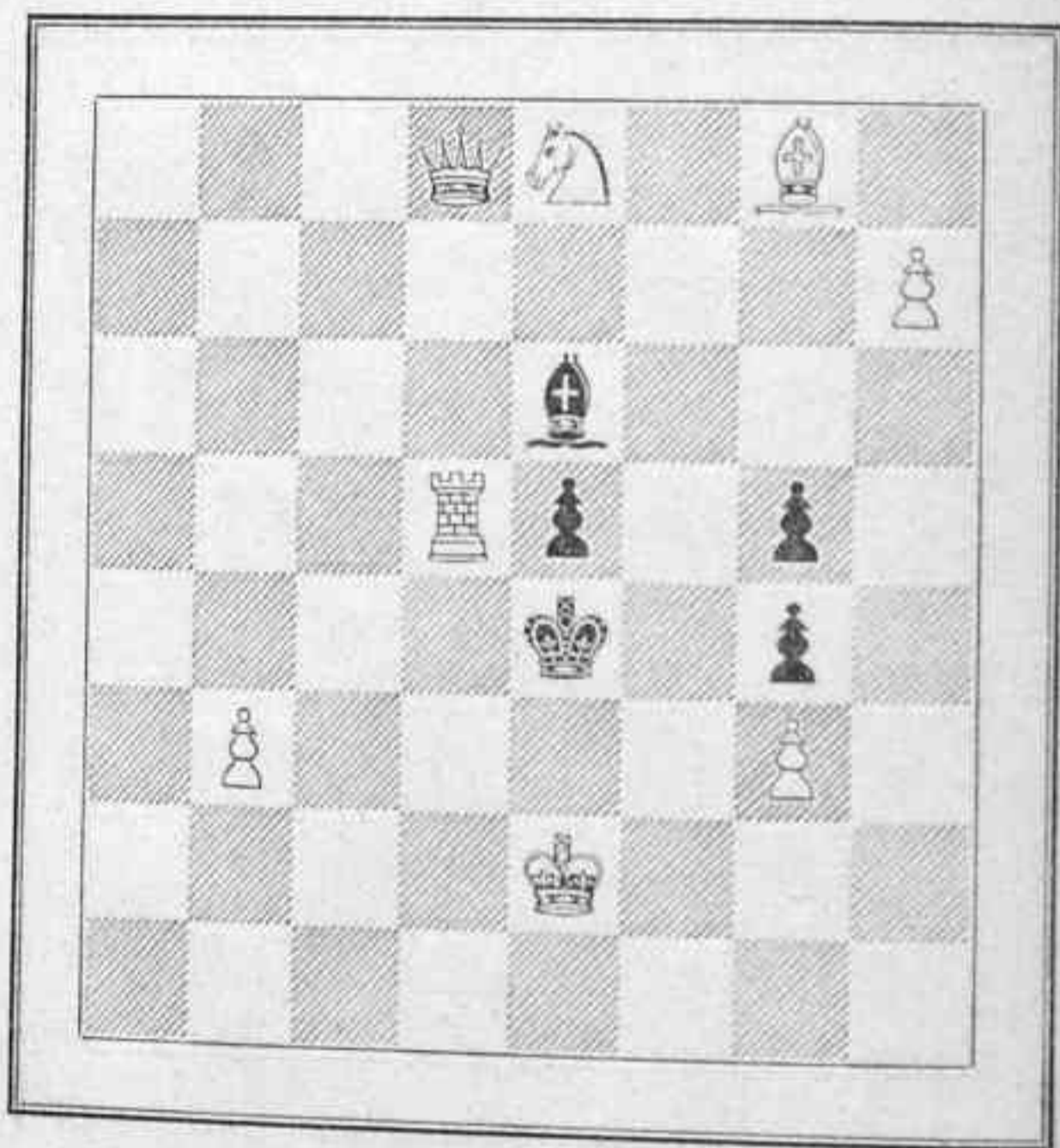
Poctěna 1. cenou v turnaji úlohovém klubu „Lusatia“ ve Zhořelcích r. 1885.

Mat ve 2 tazích.

20.

Karel Traxler.

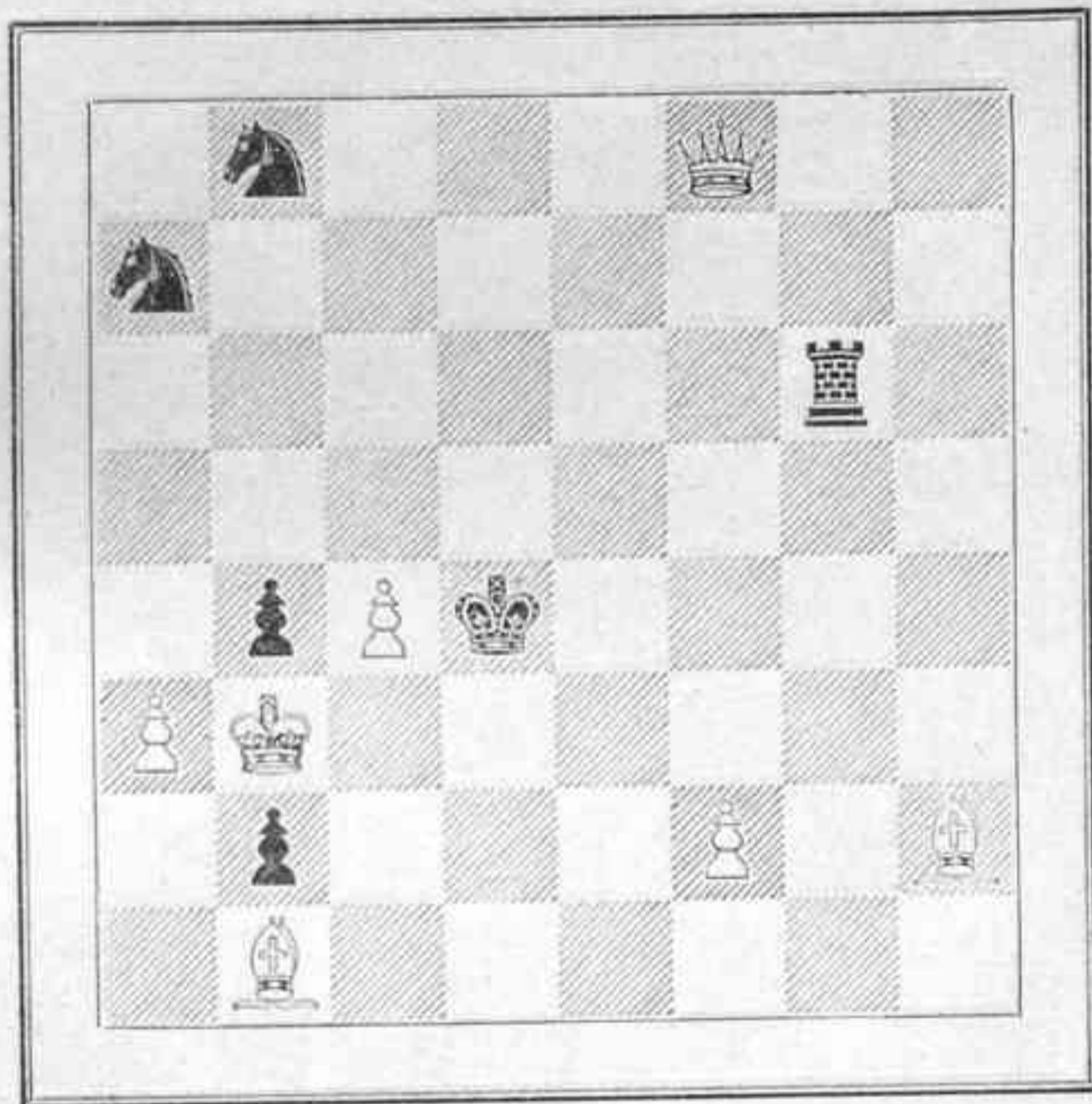

Mat ve 2 tazích.

21.

Ladislav Cimburek.

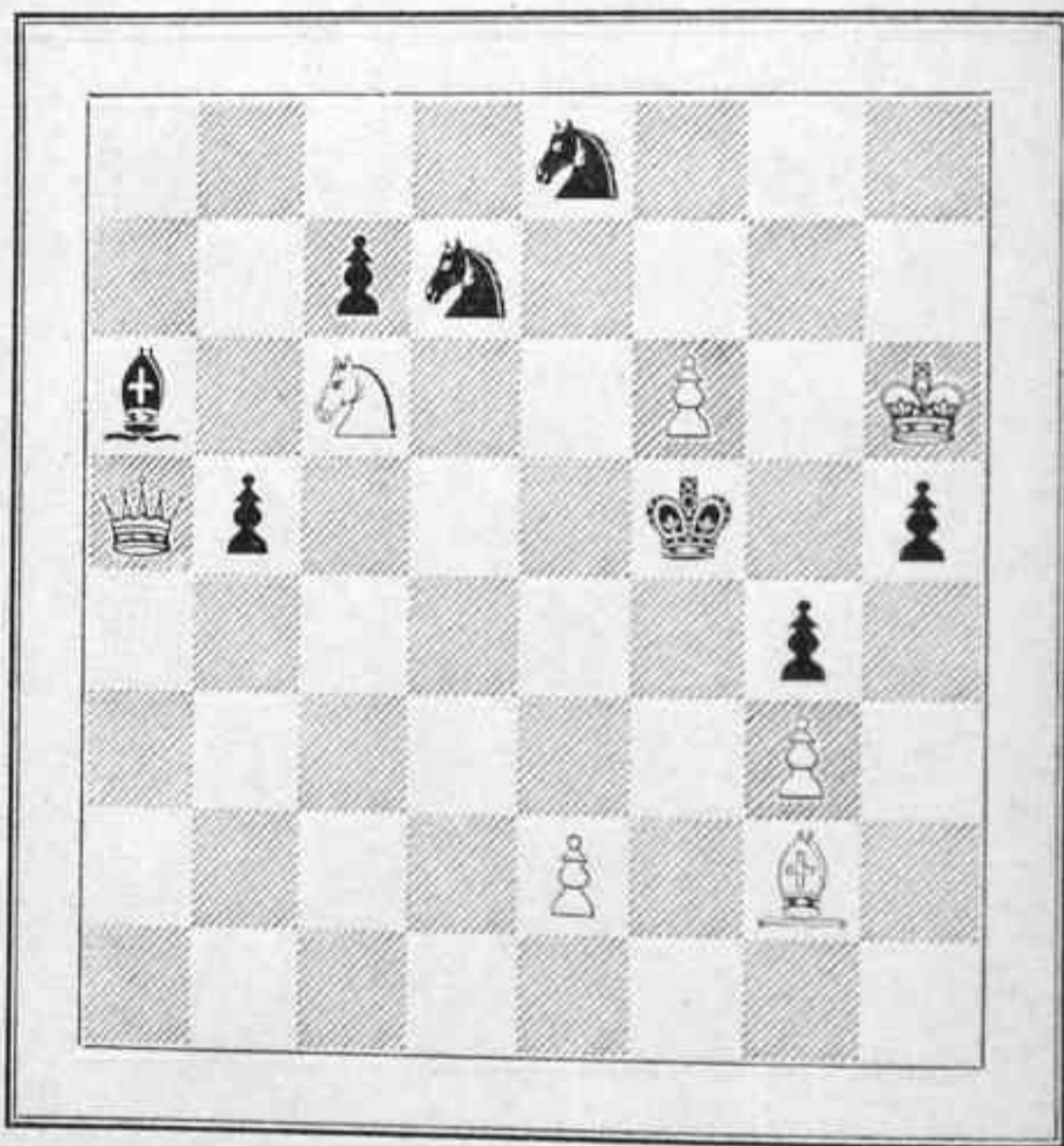
Poctěna čestným uznáním v 6. turnaji časopisu „Světozor“ v Praze r. 1885.

Mat ve 3 tazích.

22.

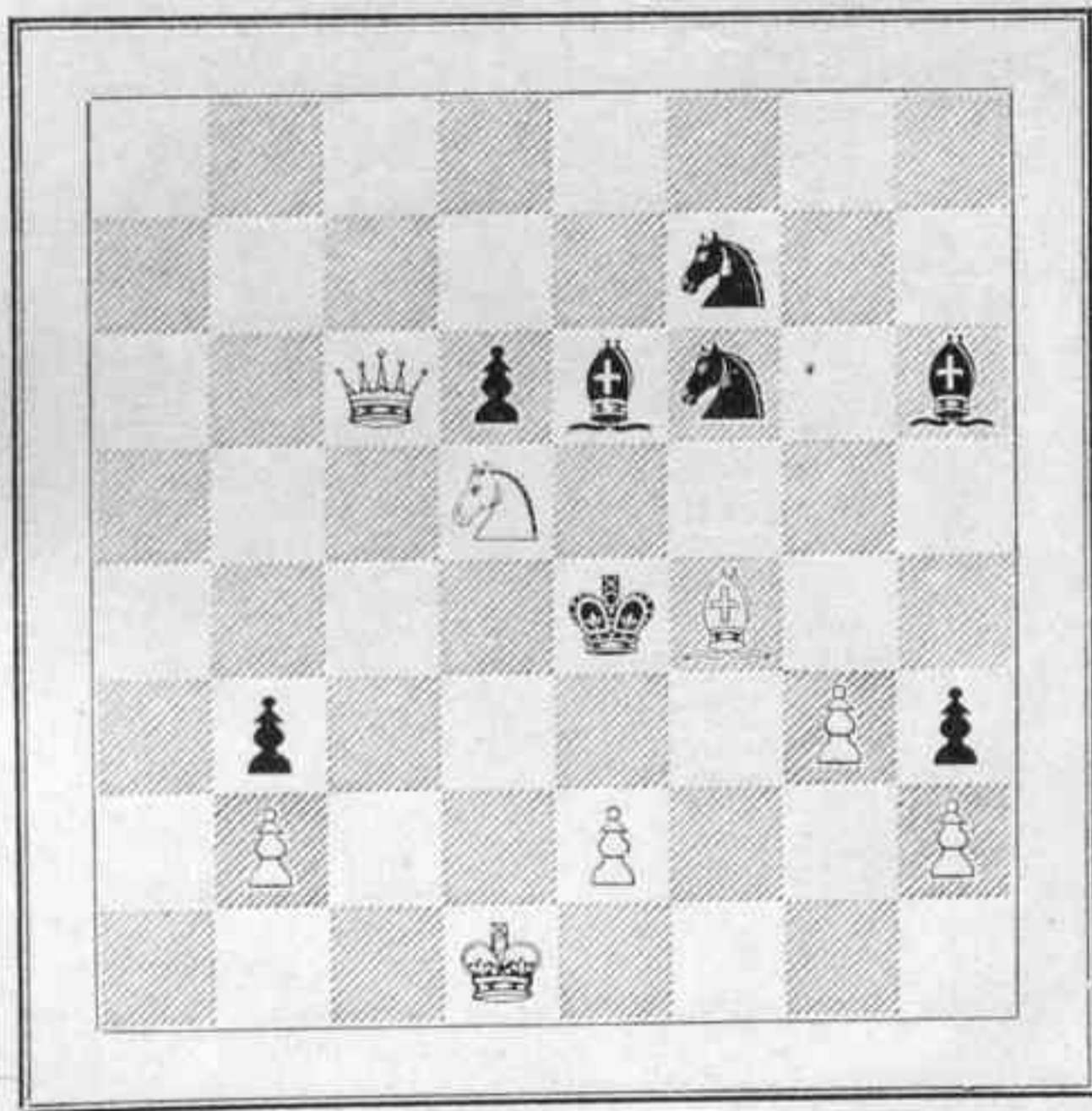
Ladislav Cimburek.

Mat ve 3 tazích.

23.

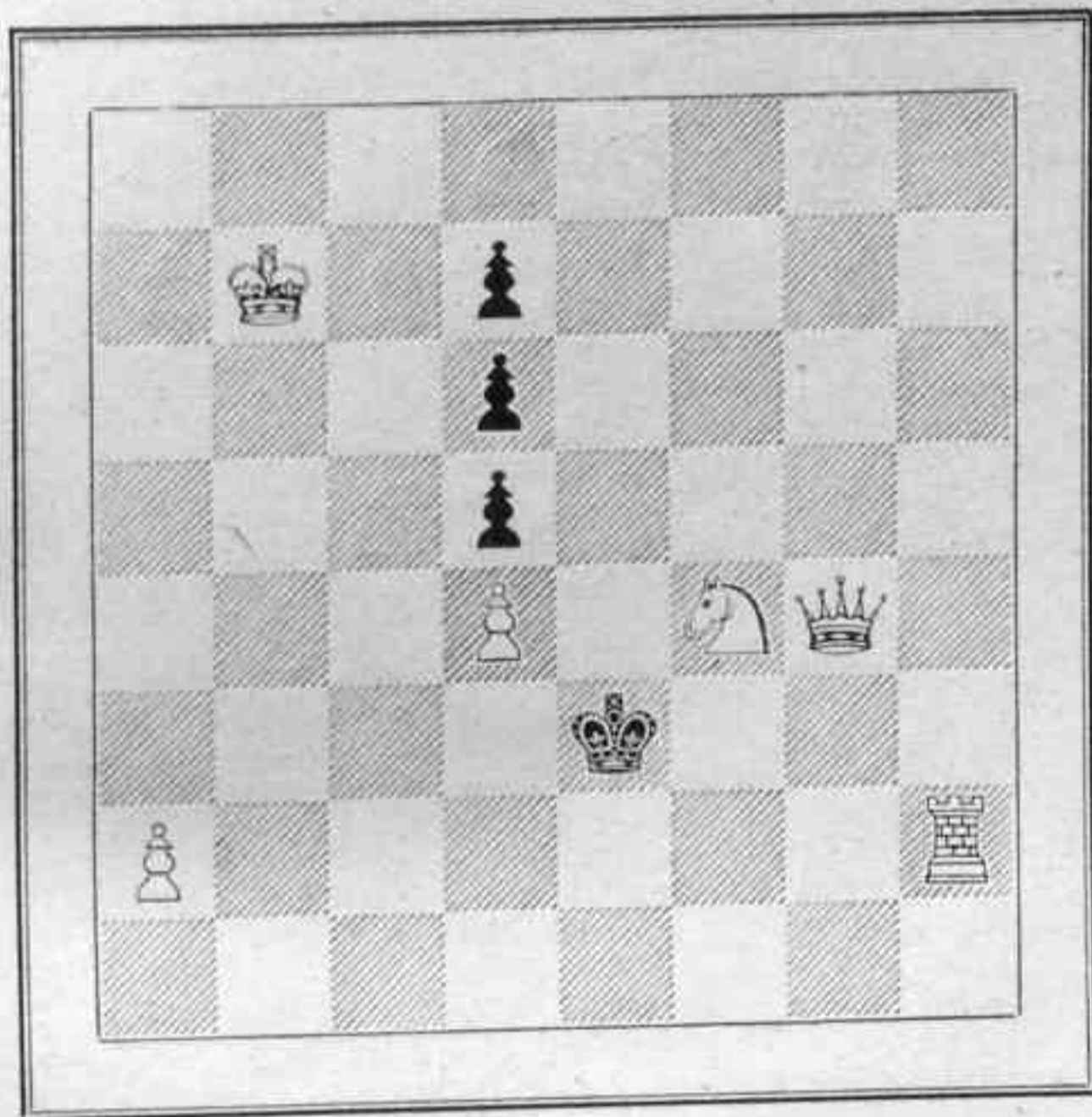
Ladislav Cimburek.

Mat ve 3 tazieh.

25.

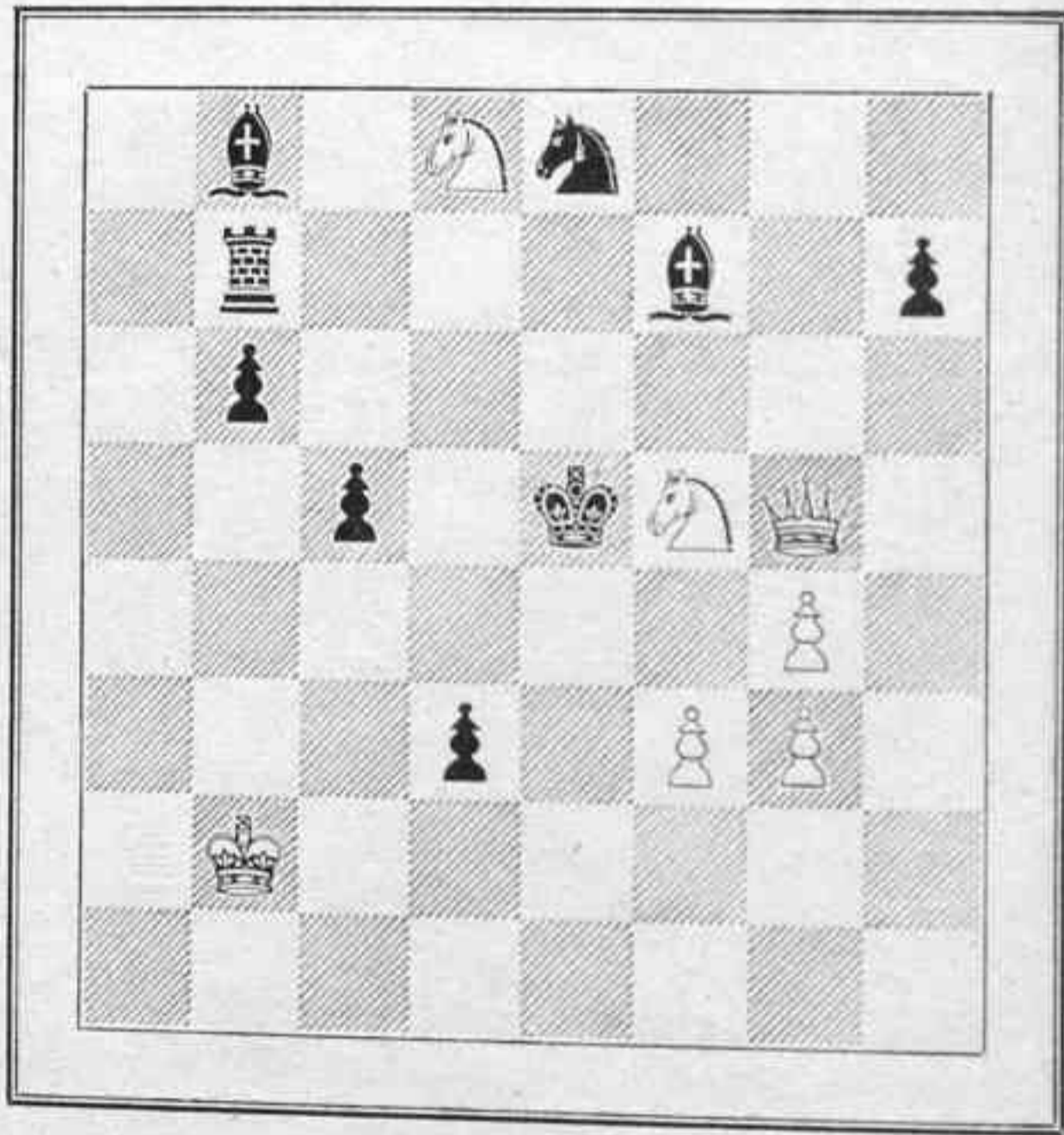
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

26.

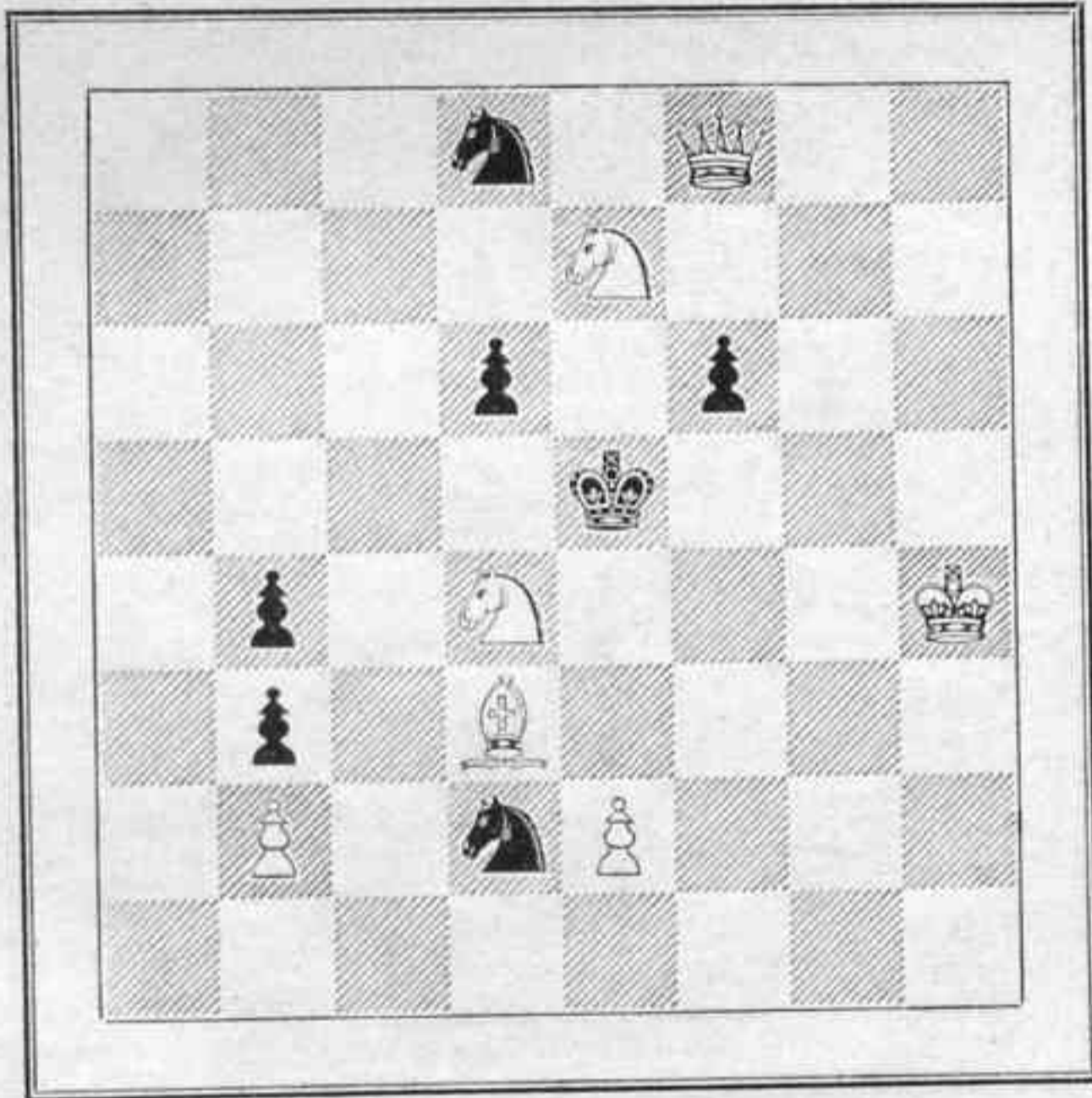
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

27.

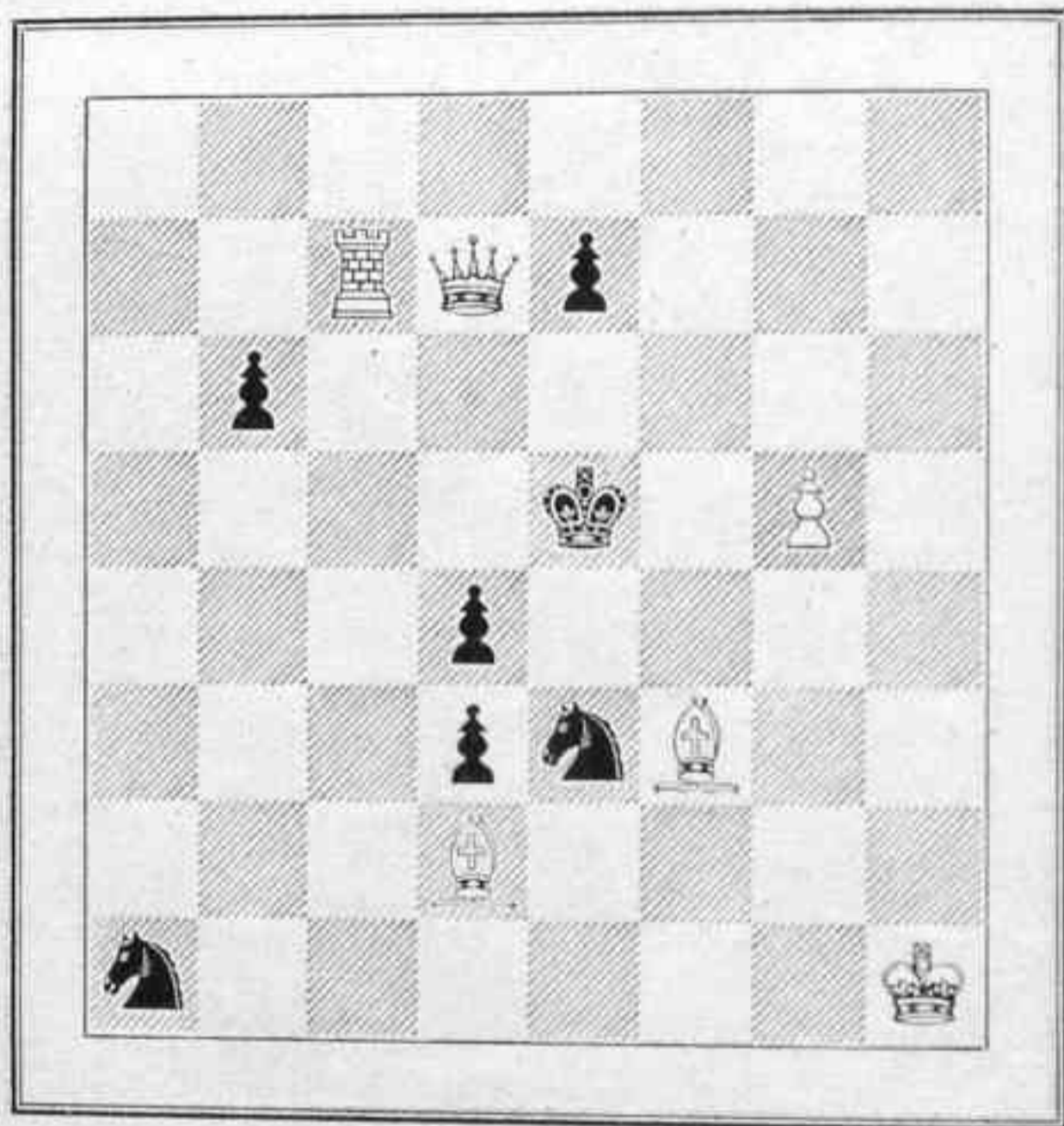
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

28.

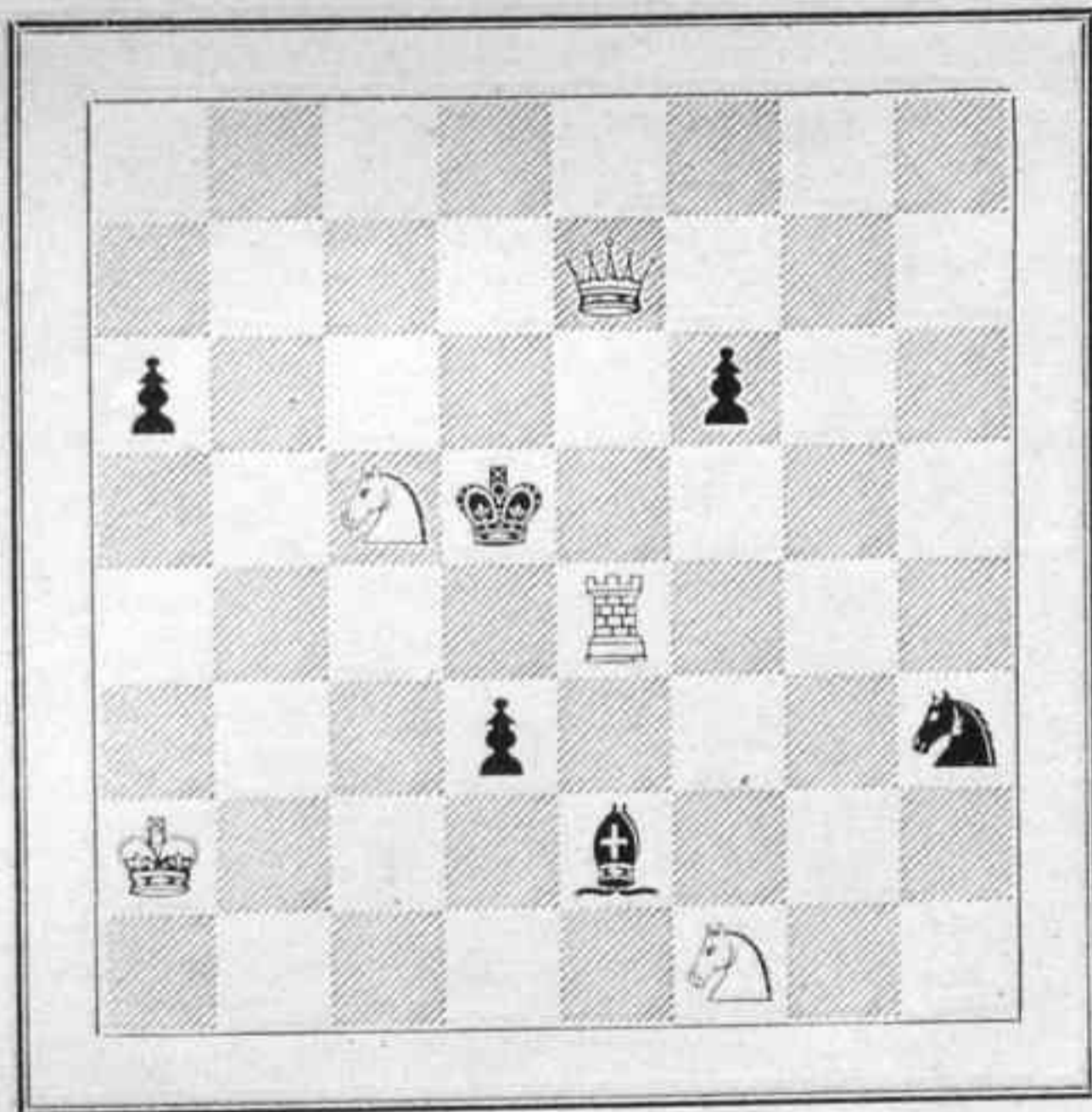
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

29.

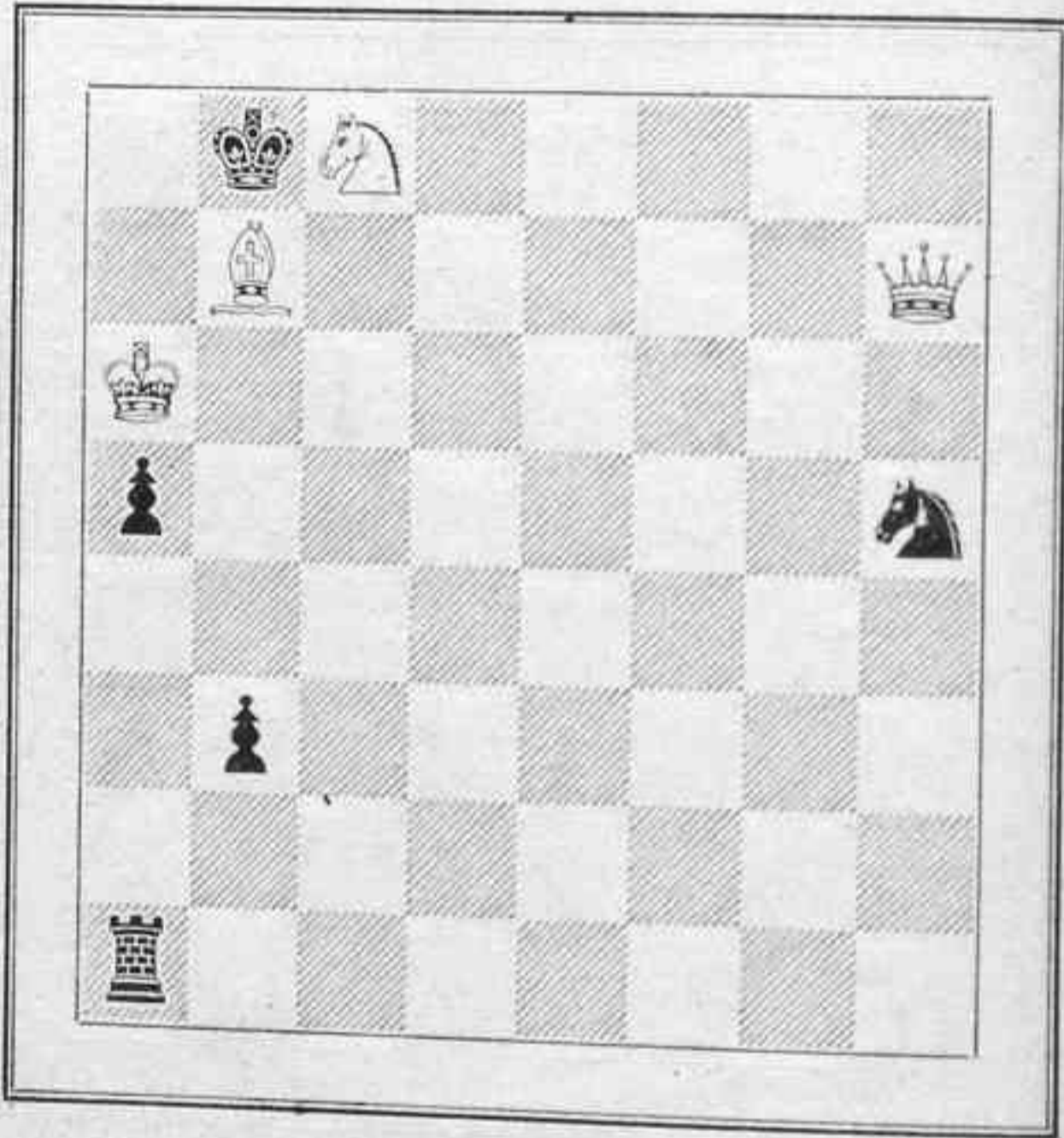
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

30.

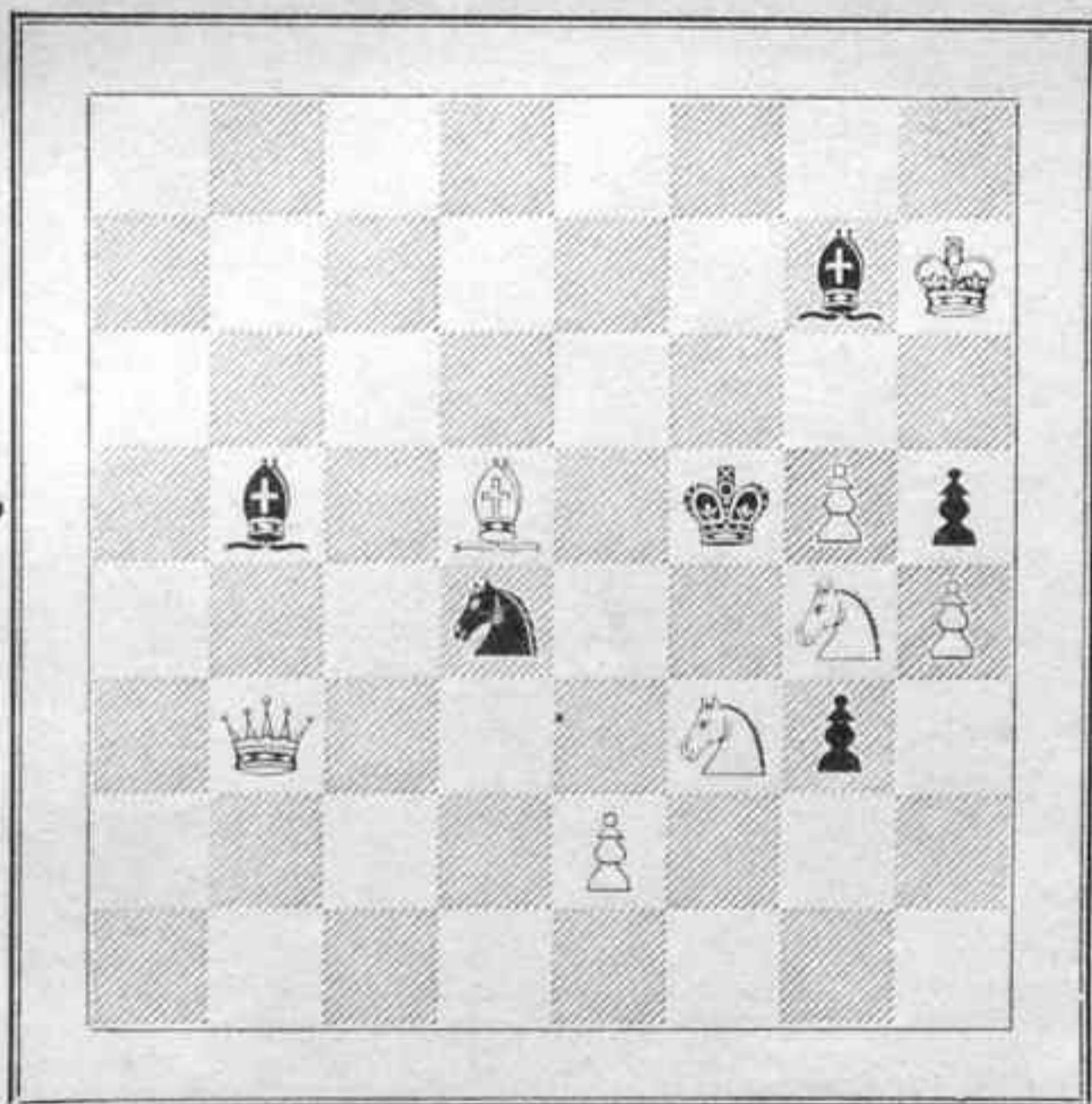
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

31.

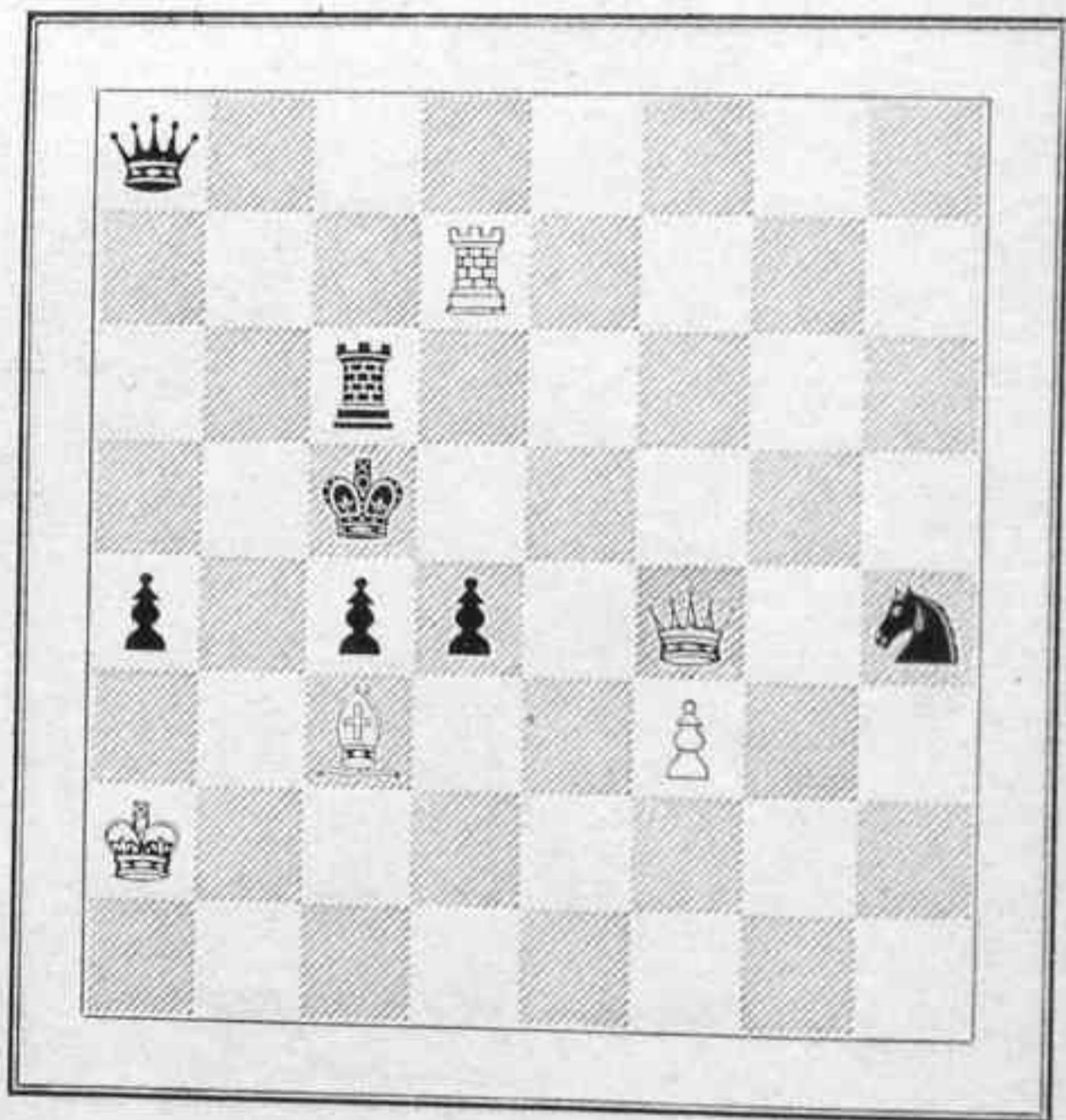
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

32.

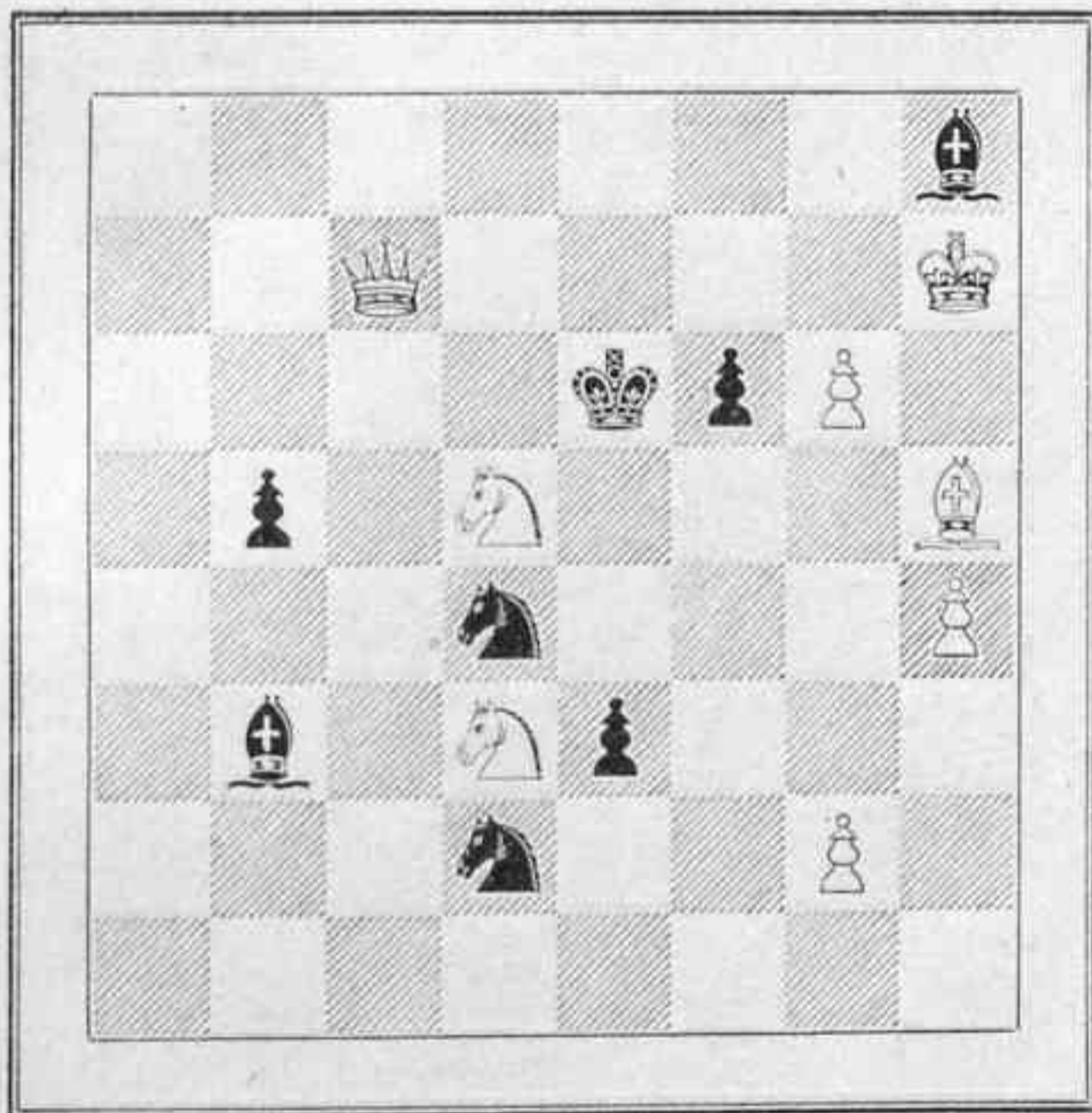
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

33.

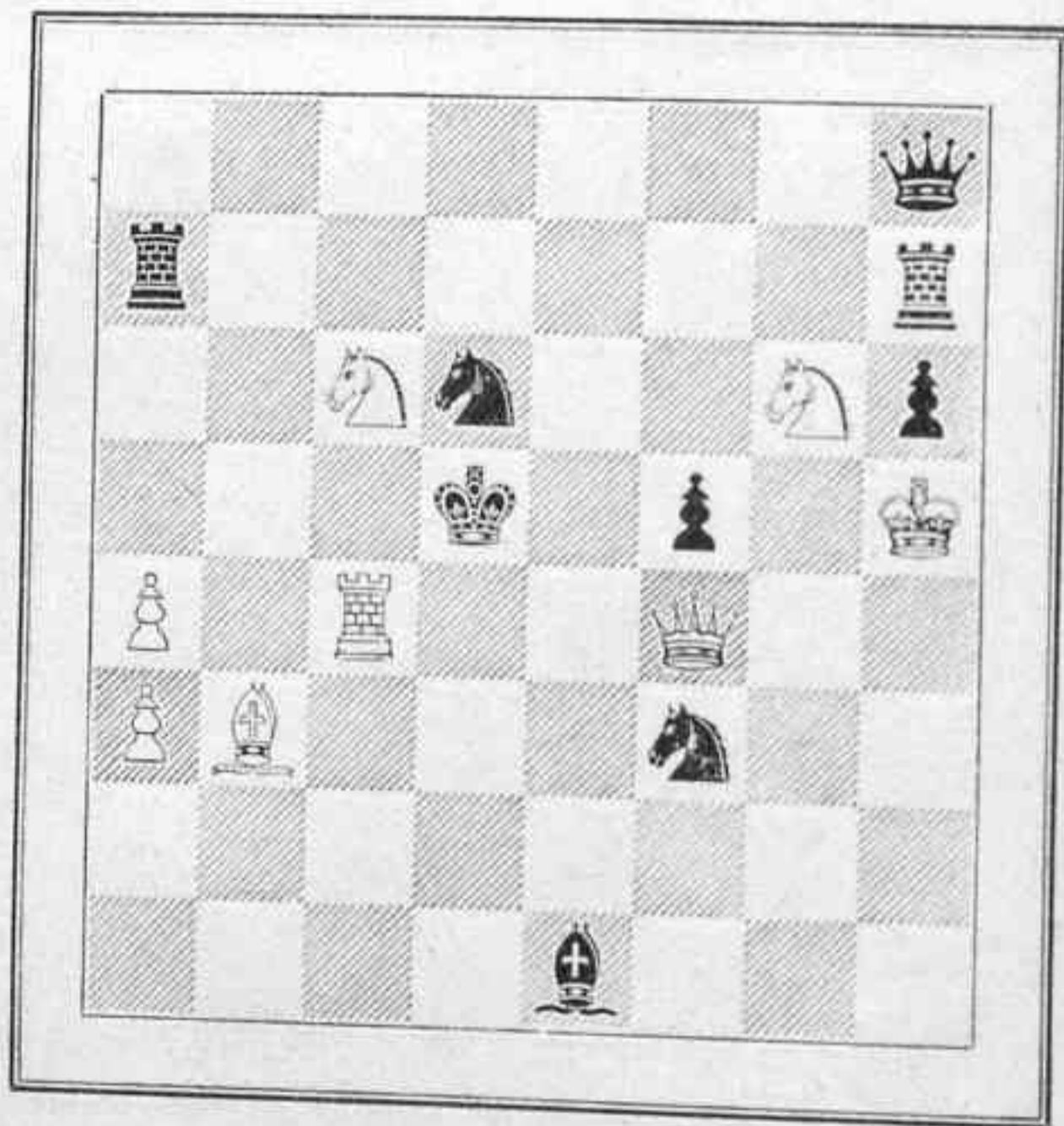
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

34.

Jan Dobruský.

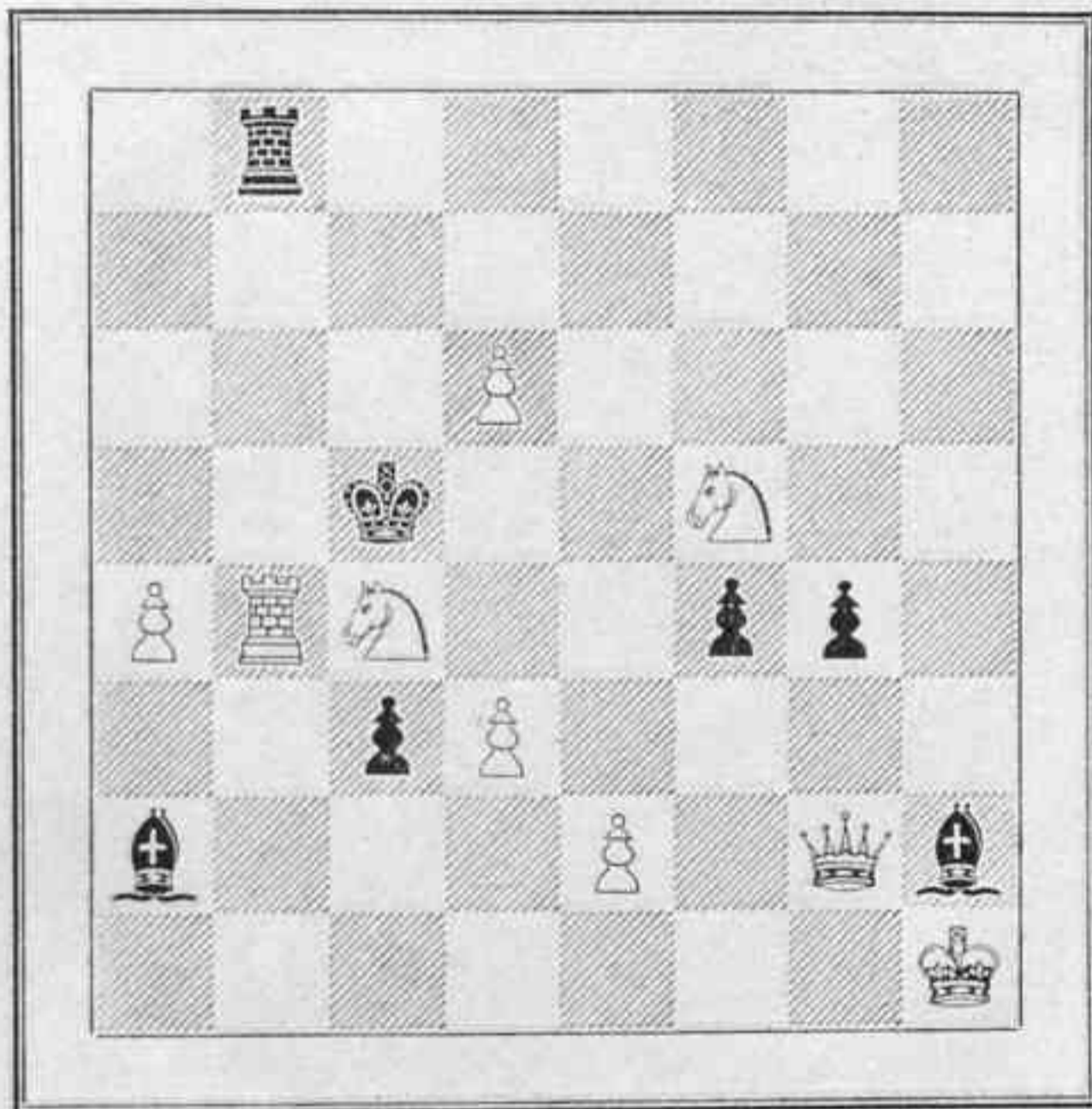

Mat ve 3 tazích.

35.

Jan Dobruský.

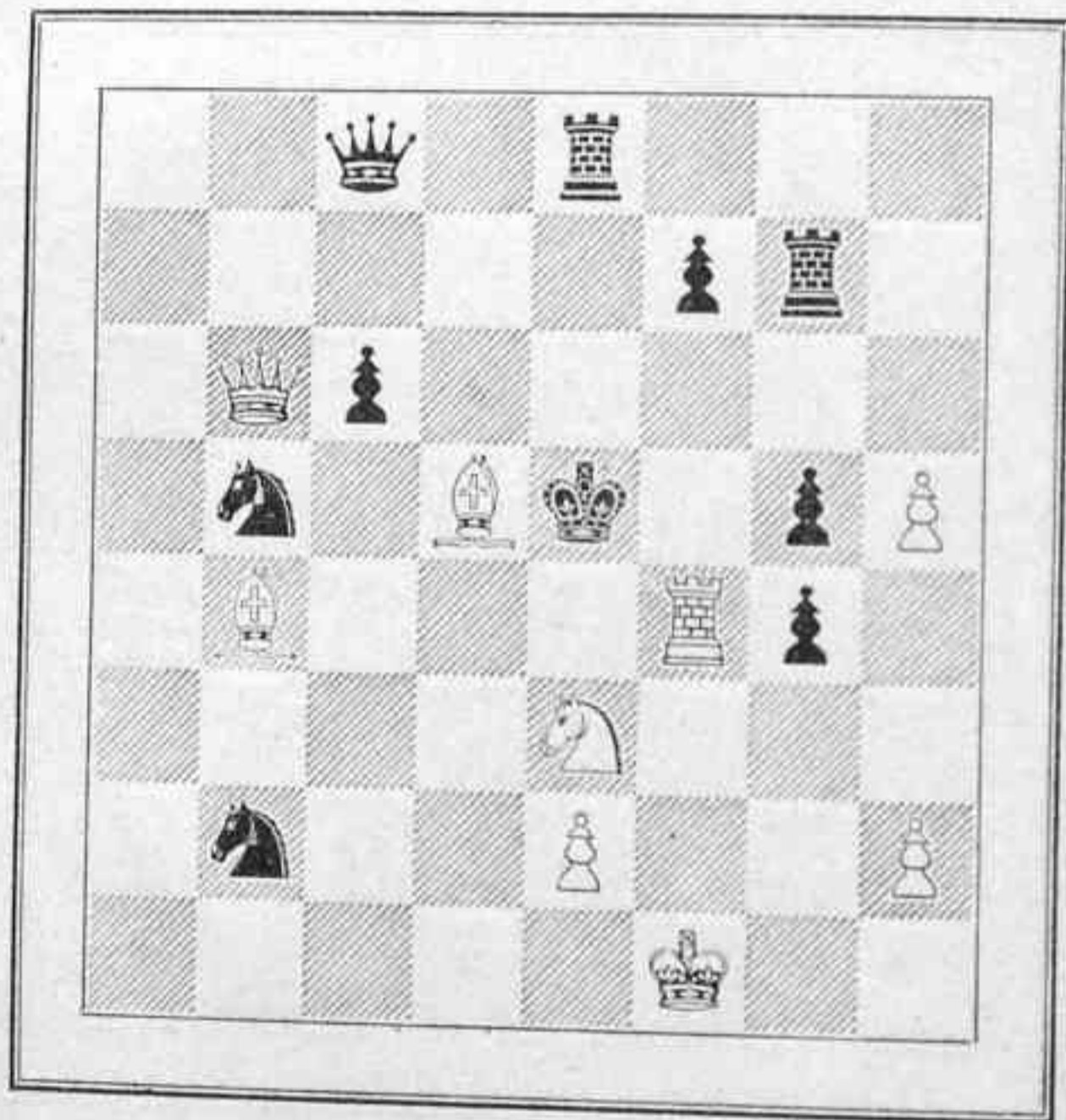
Počtená 2. cenou ve 4. českém turnaji časopisu „Světazor“ v Praze r. 1874.

Mat ve 3 tazích.

36.

Jan Dobruský.

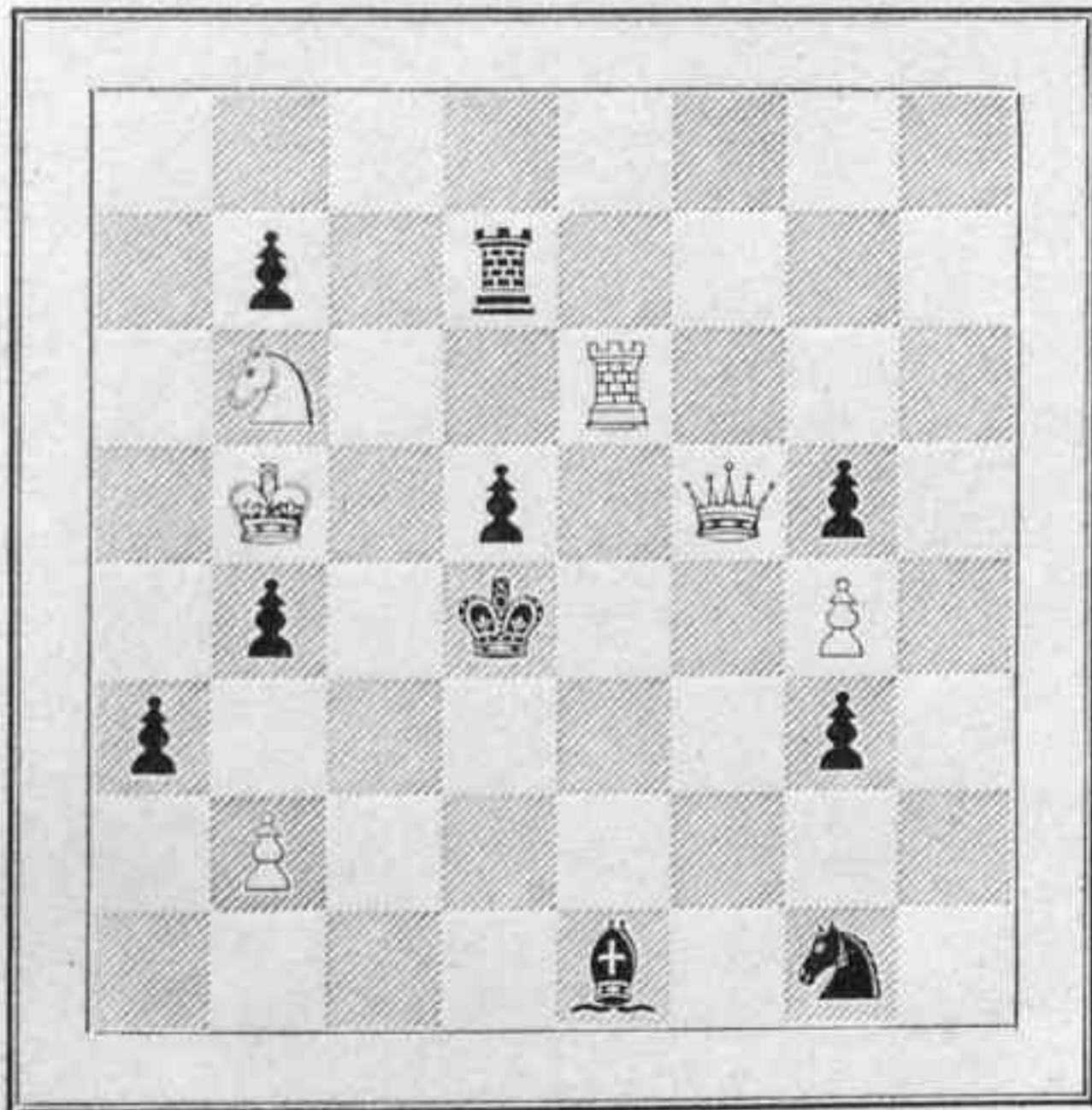

Mat ve 3 tazích.

37.

Jan Dobruský.

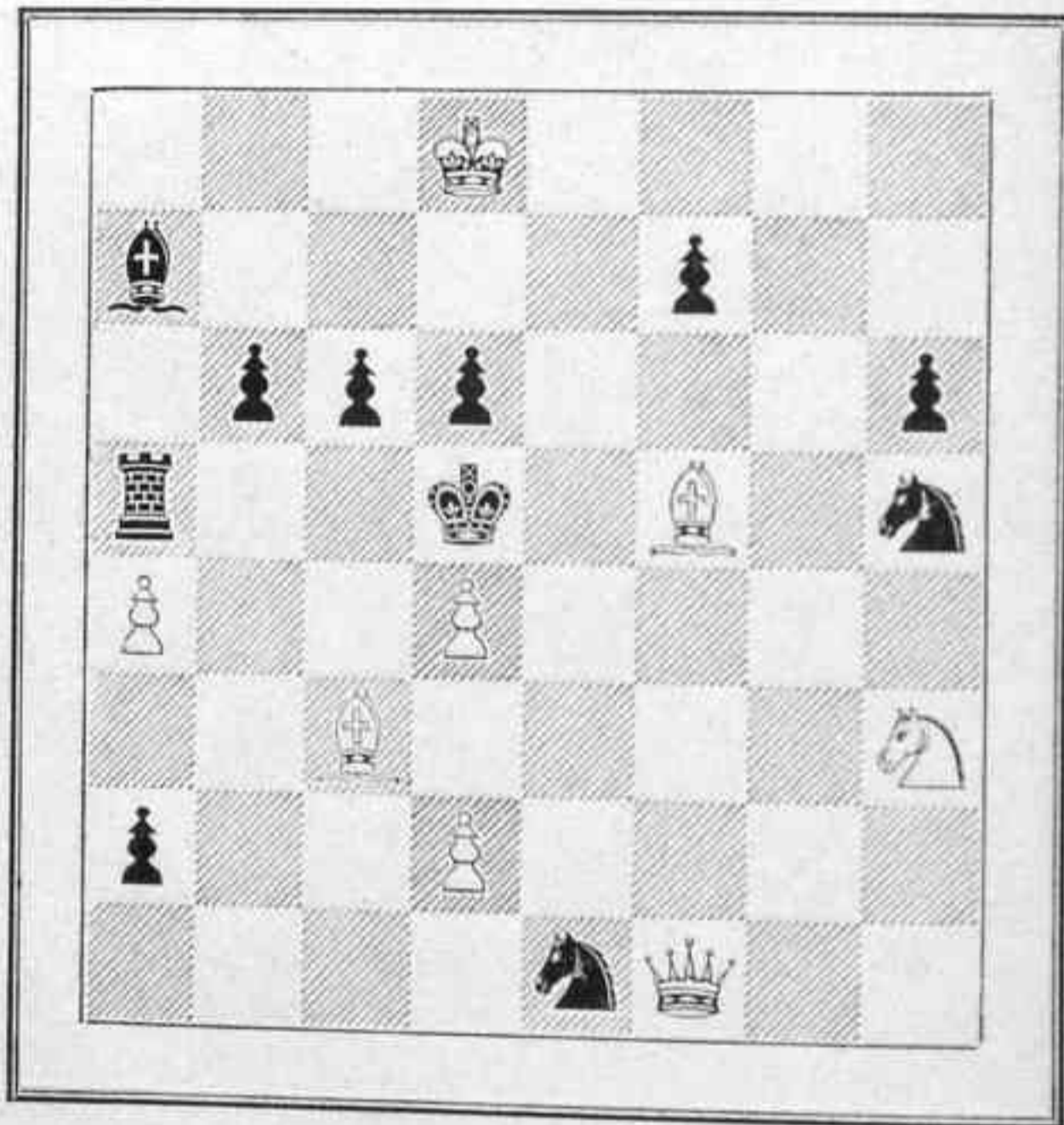
Počtěna 4. cenou v turnaji časopisu „Nationaltidende“ v Kodani r. 1884.

Mat ve 3 tazích.

38.

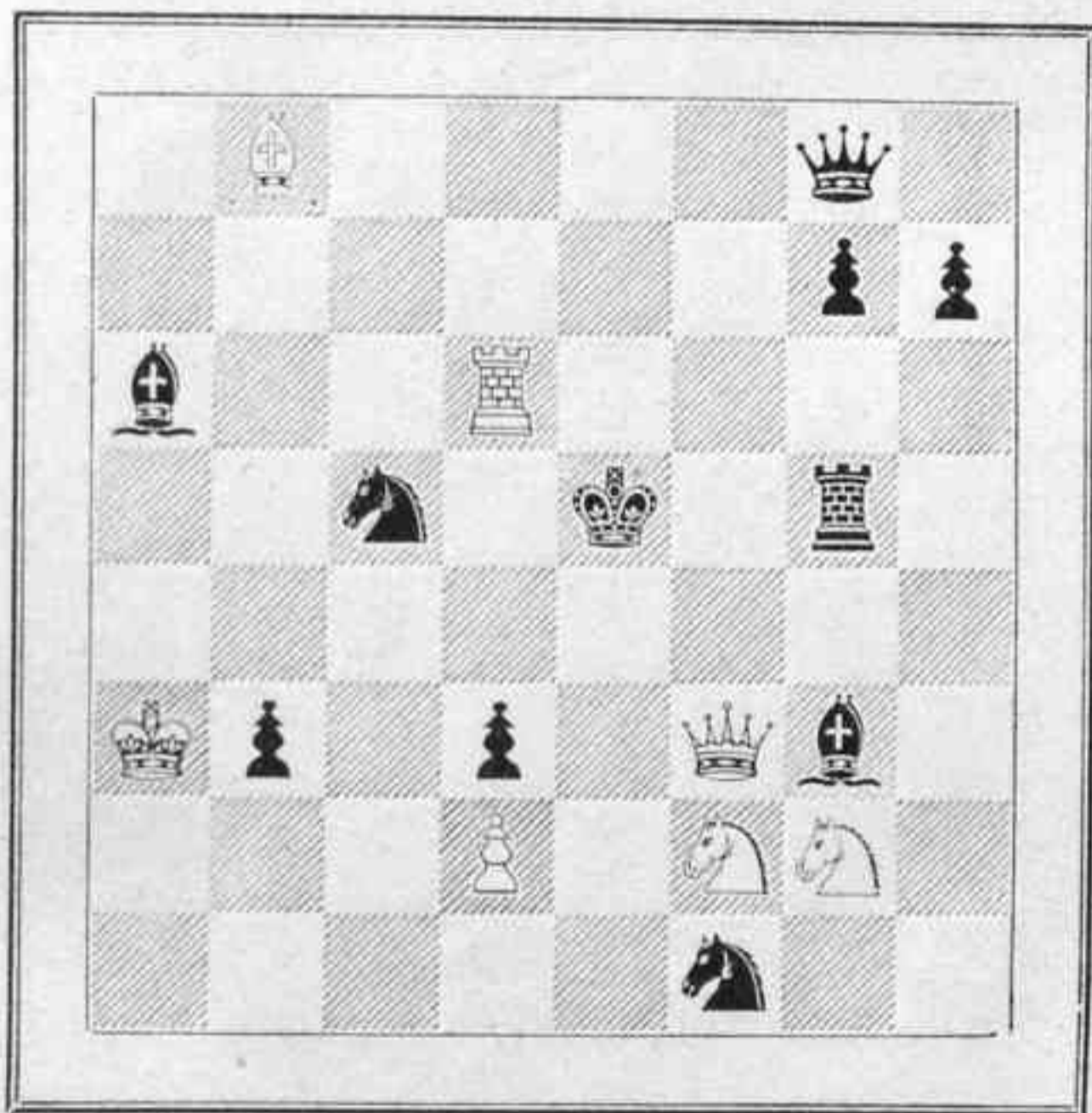
Jan Dobruský.

Mat ve 3 tazích.

39.

Jan Dobruský.

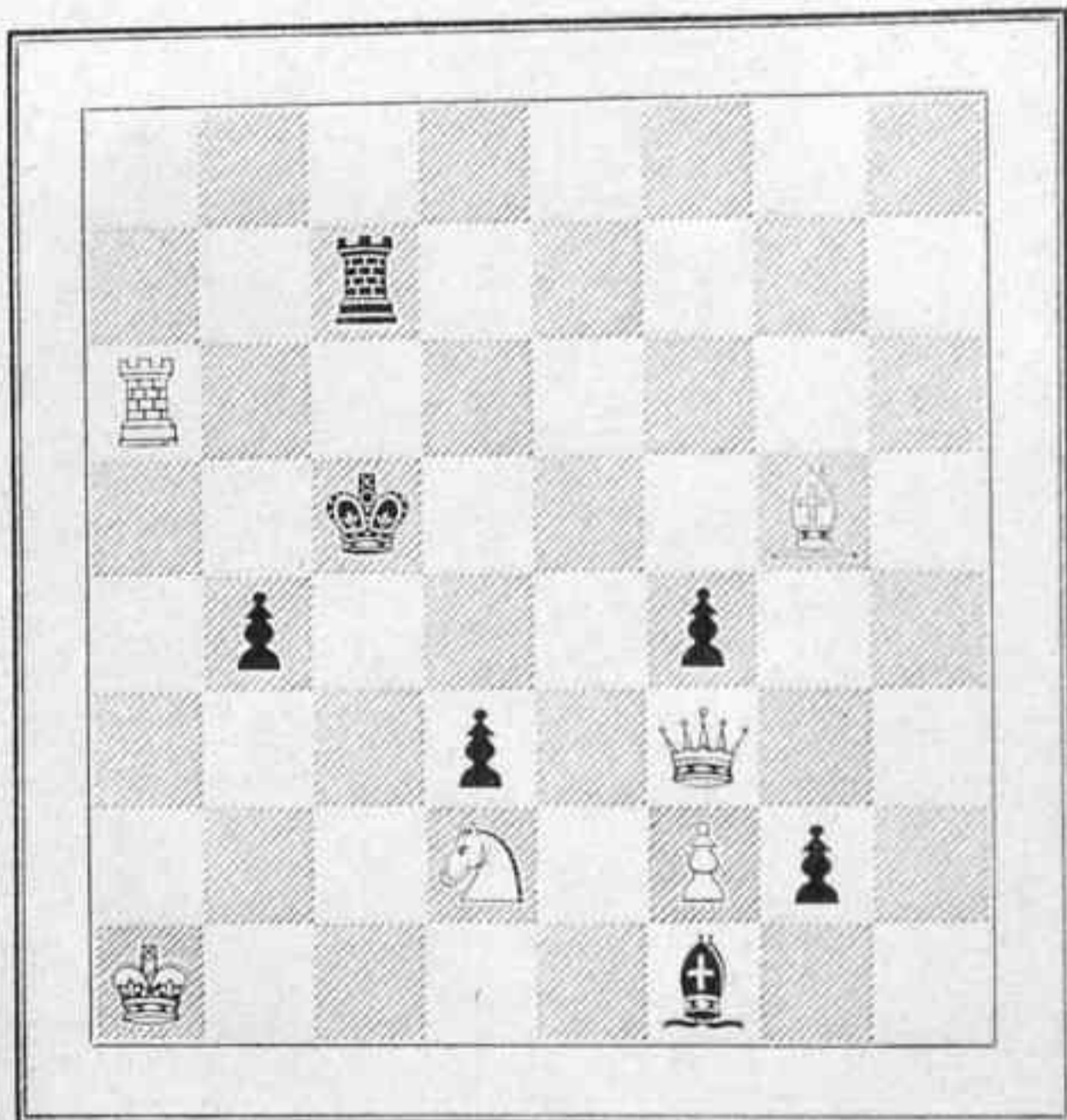

Mat ve 3 tazích.

40.

Jan Dobruský.

Poctěna 1. cenou v 6. českém turnaji časopisu „Světazor“ v Praze r. 1885.

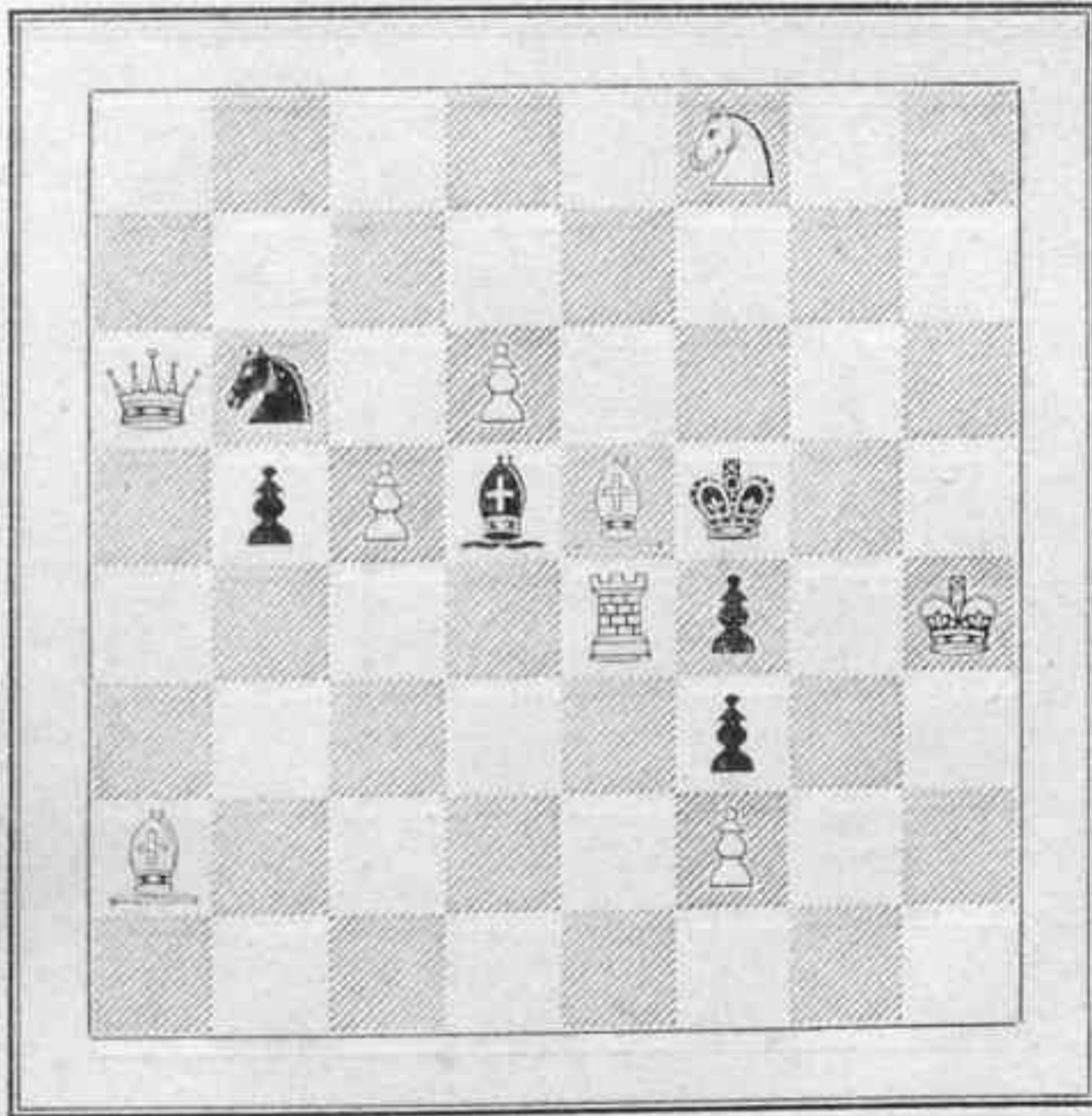

Mat ve 3 tazích.

41.

Jan Dobruský.

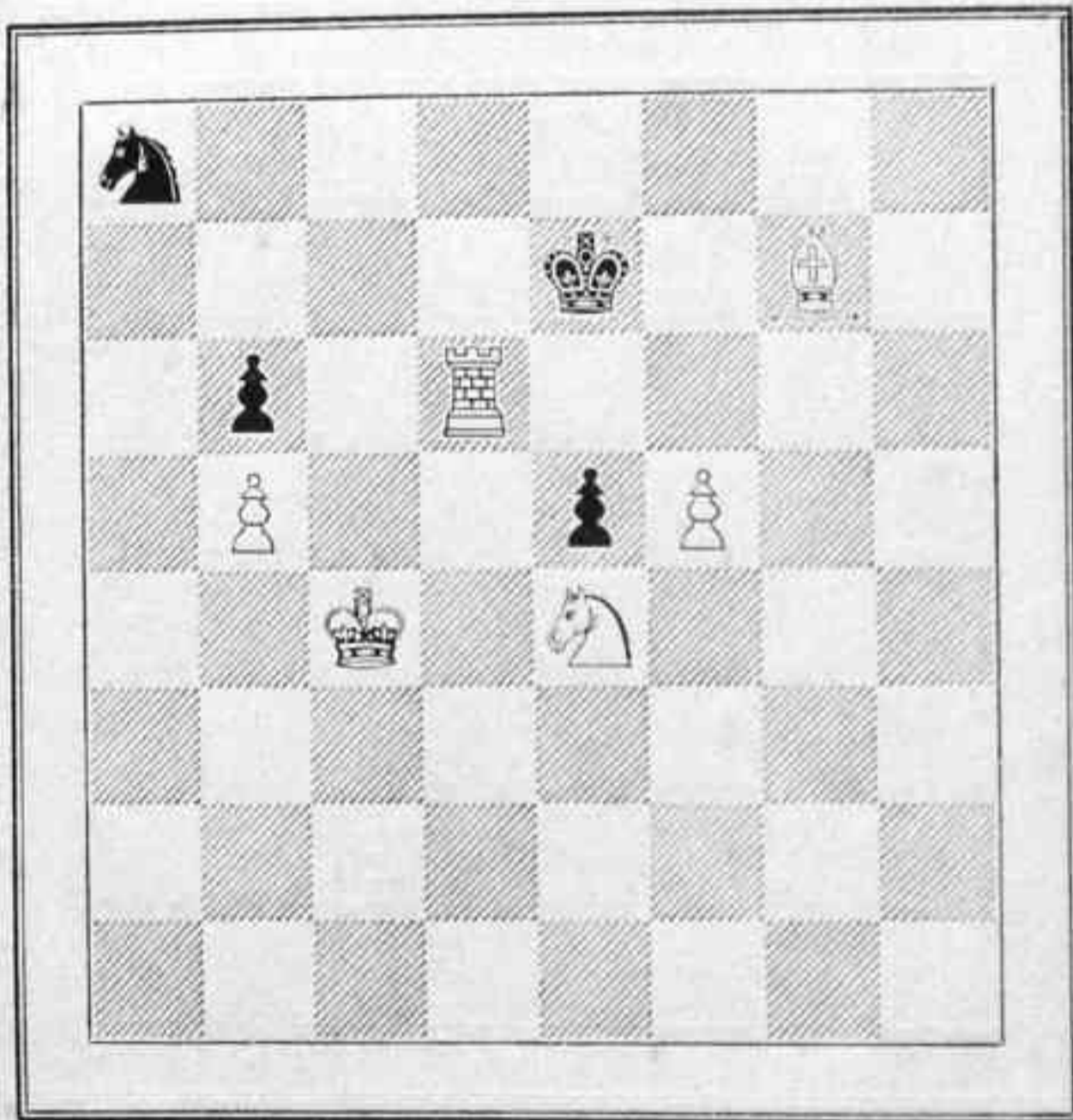
Počtěna 1. cenou v 5. českém turnaji časopisu „Světazor“ v Praze.

Mat ve 3 tazích.

42.

Jan Drtina.

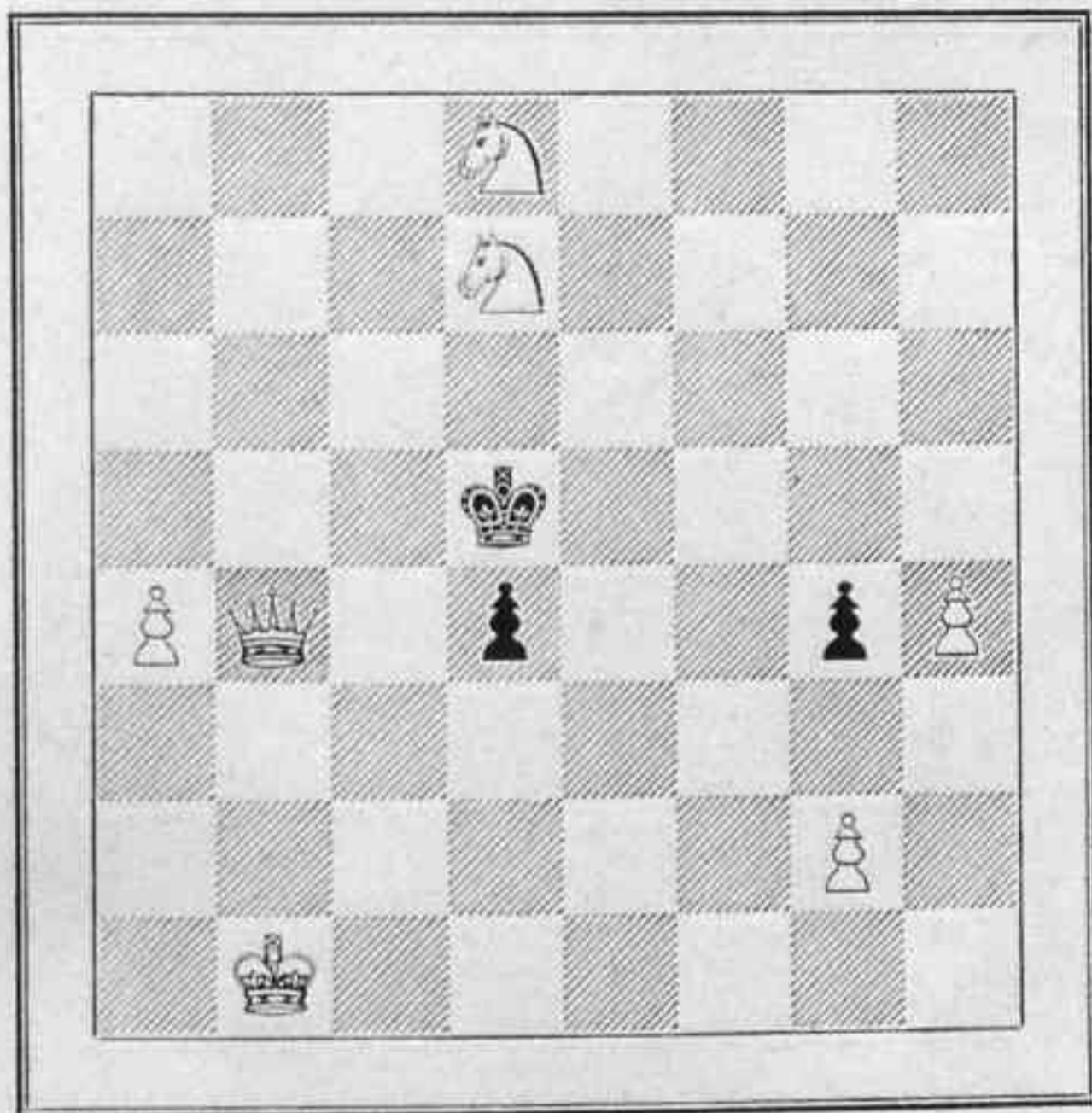

Mat ve 3 tazích.

43.

Jan Drtina.

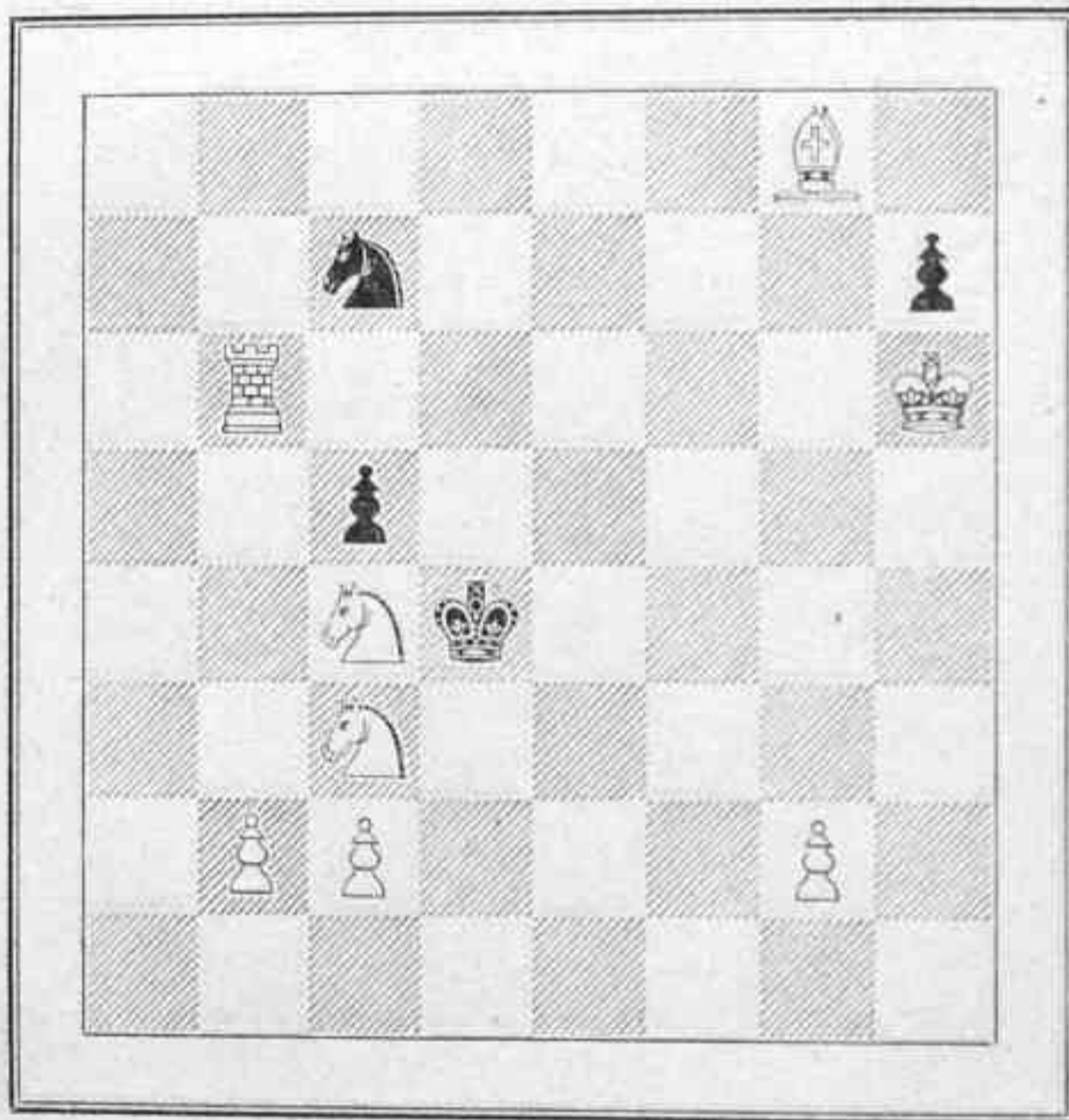
Poctěna 1. čestným uznáním v 1. českém mezinárodním turnaji
„Českého spolku šachovního v Praze“ r. 1886.

Mat ve 3 tazích.

44.

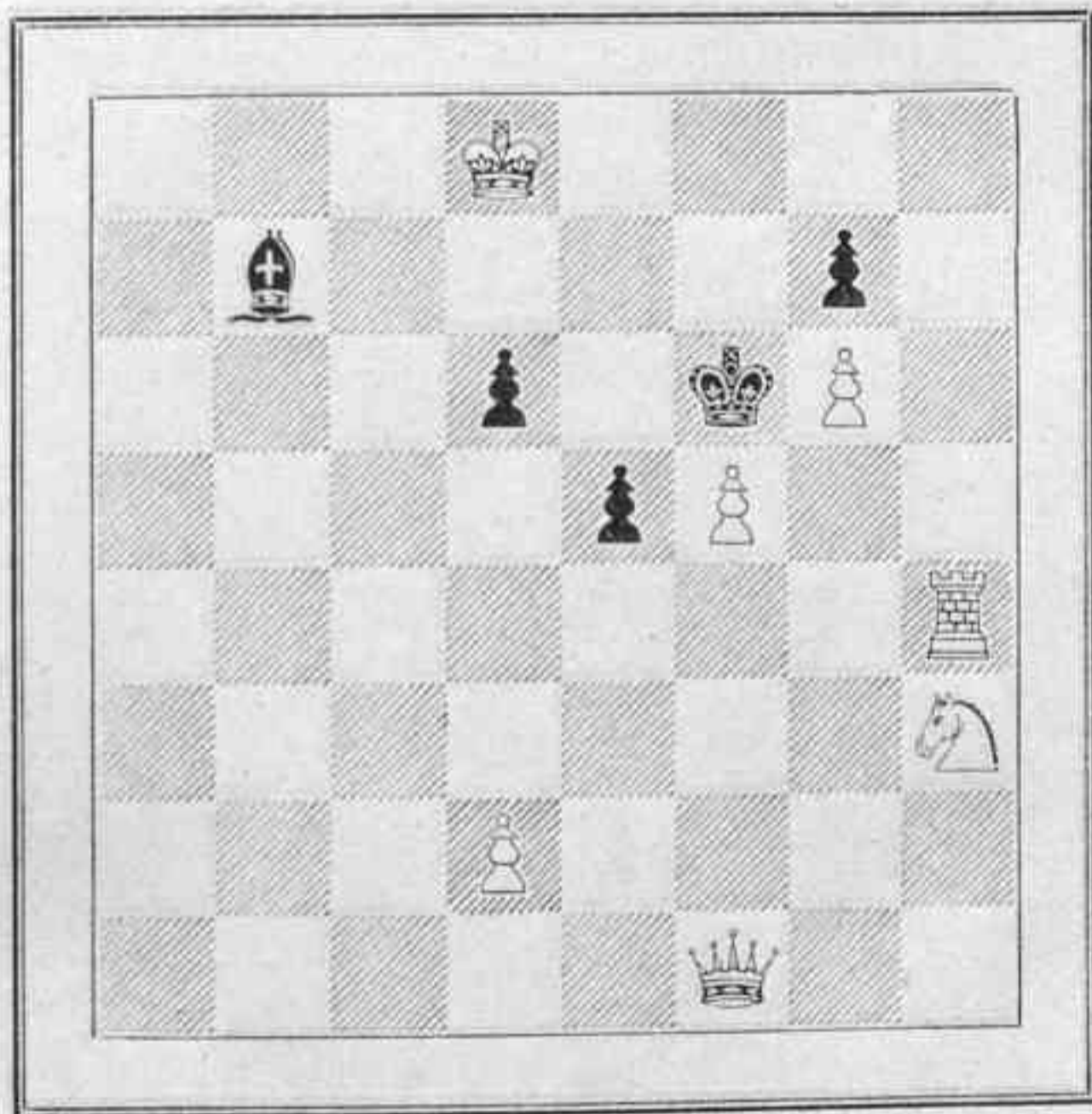
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

45.

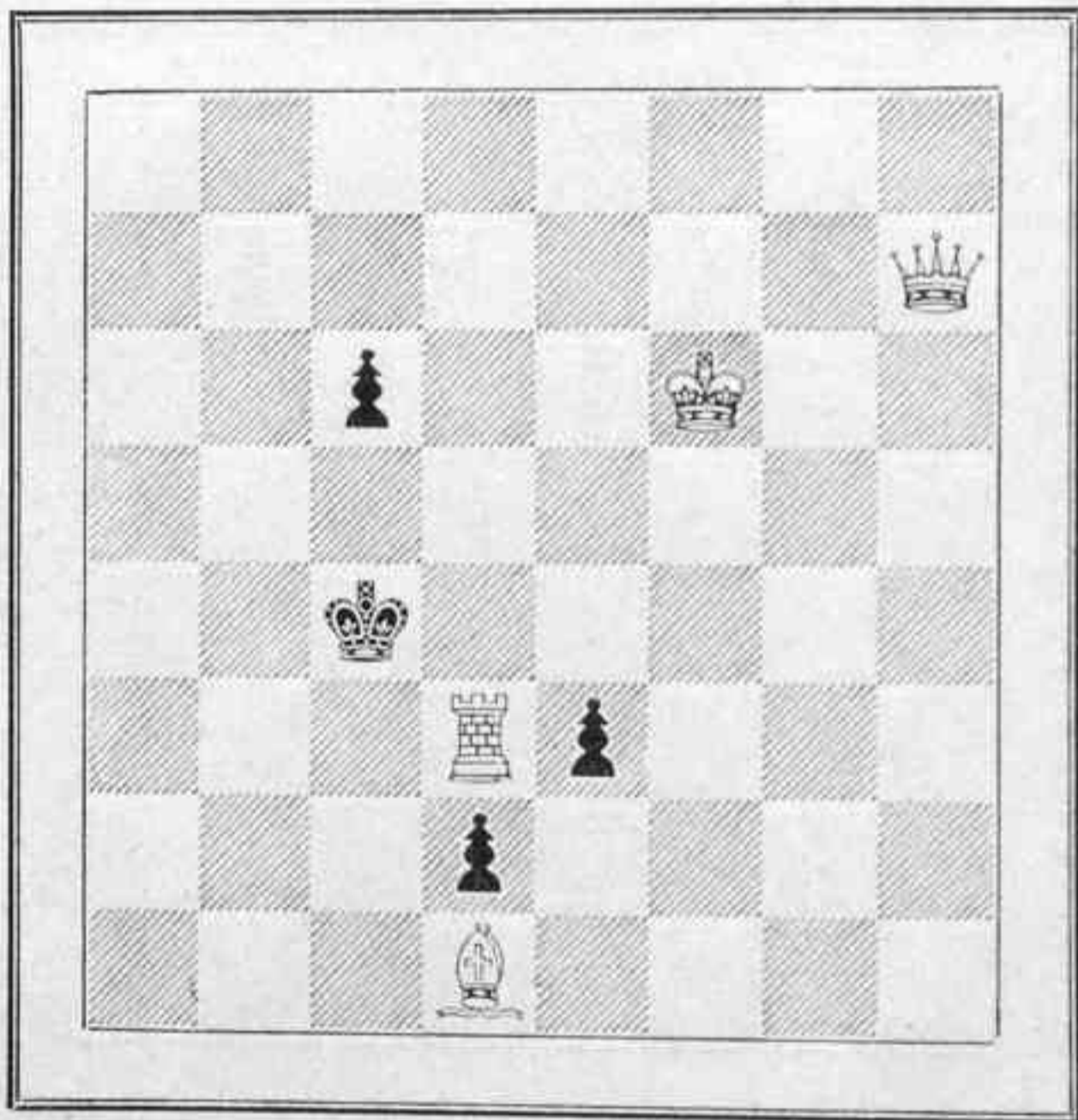
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

46.

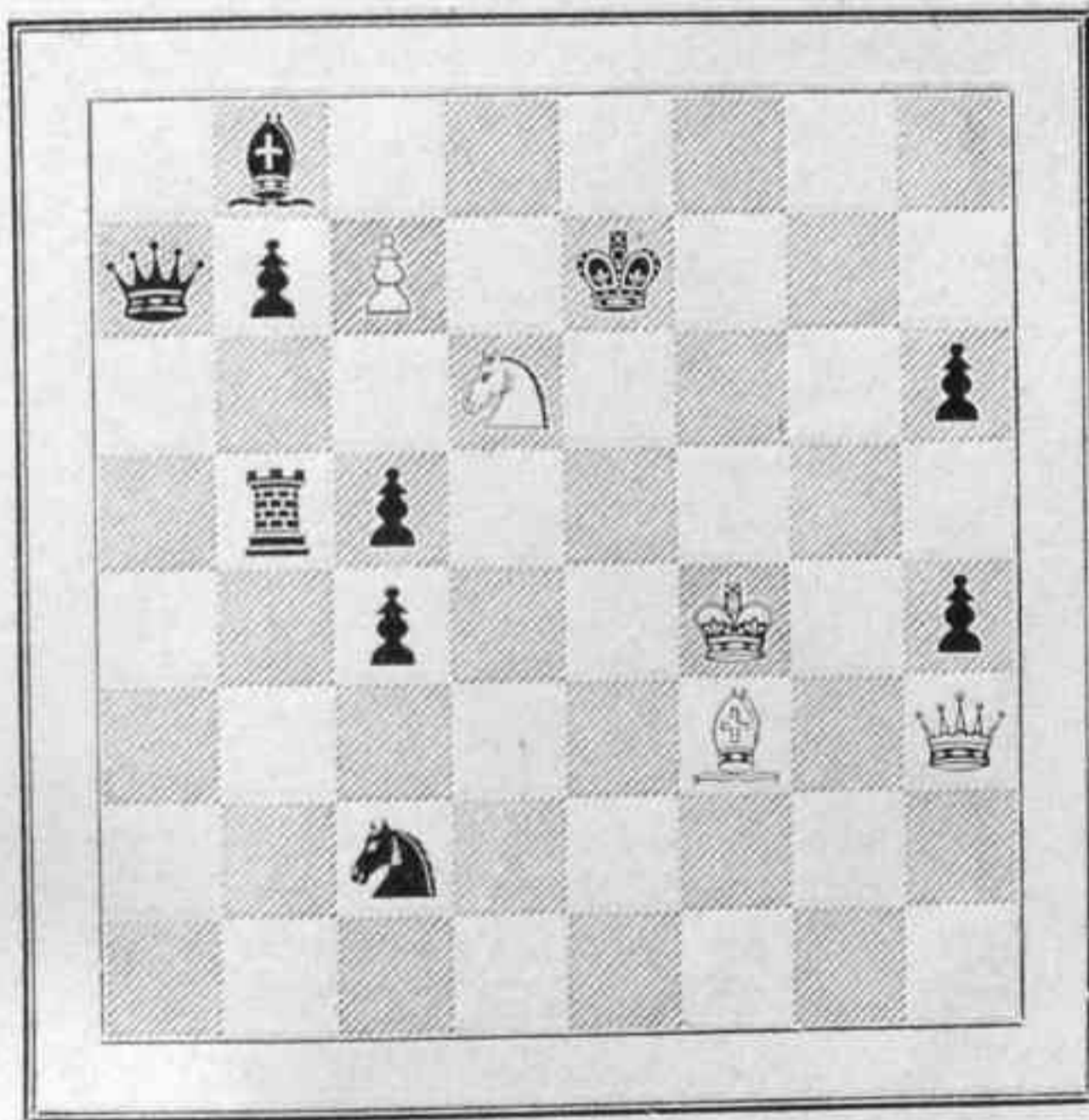
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

47.

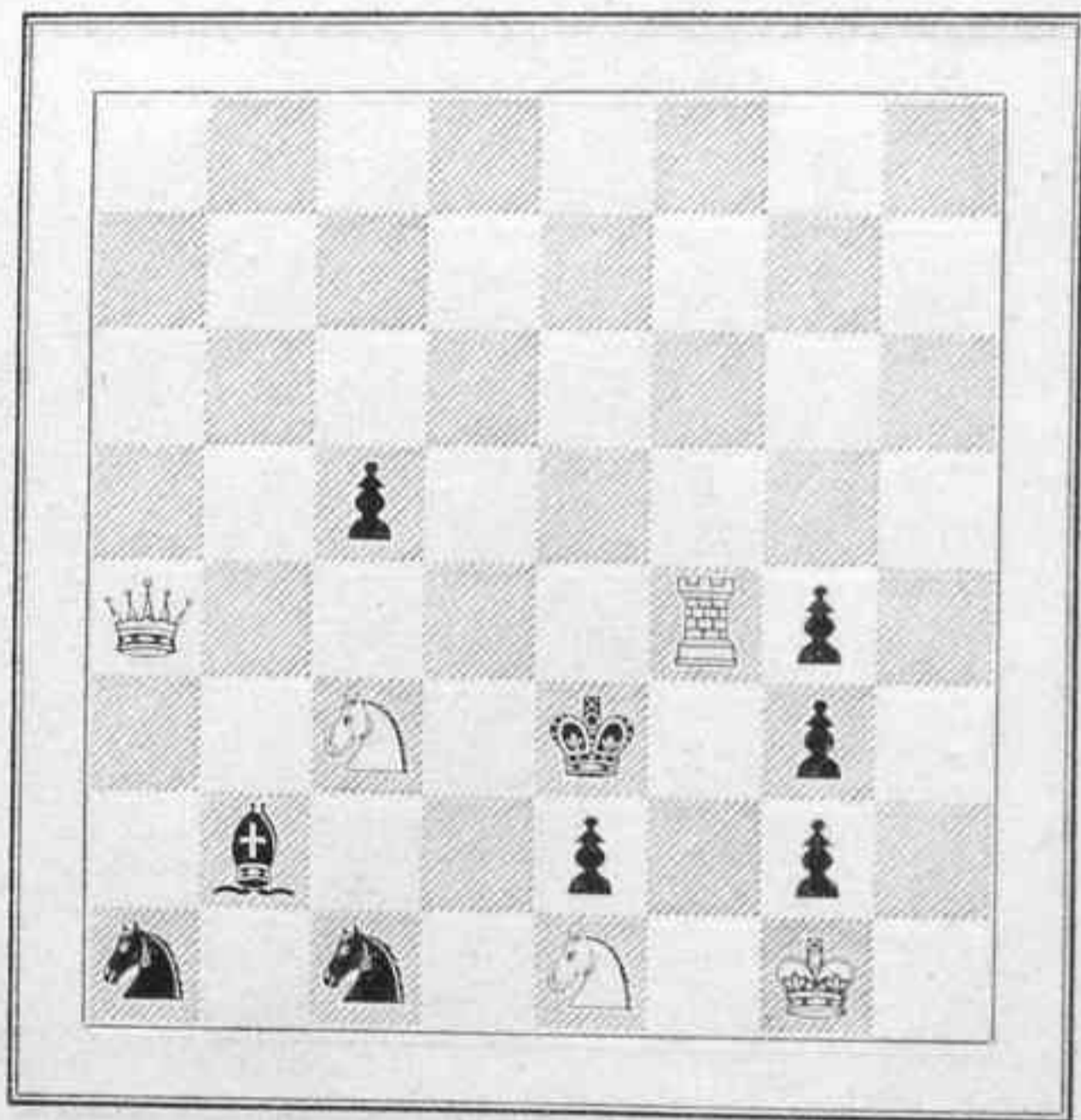
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

48.

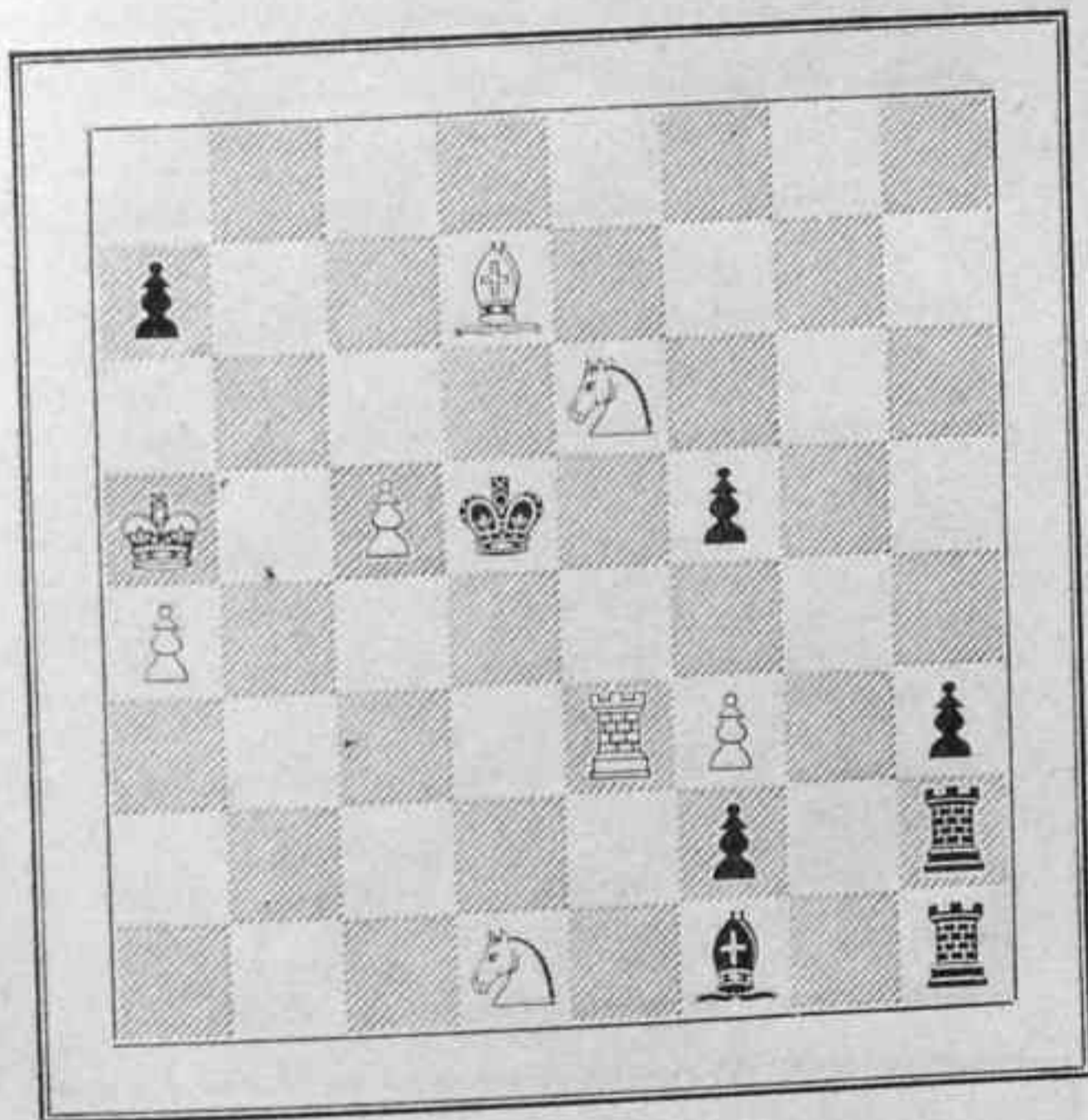
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

49.

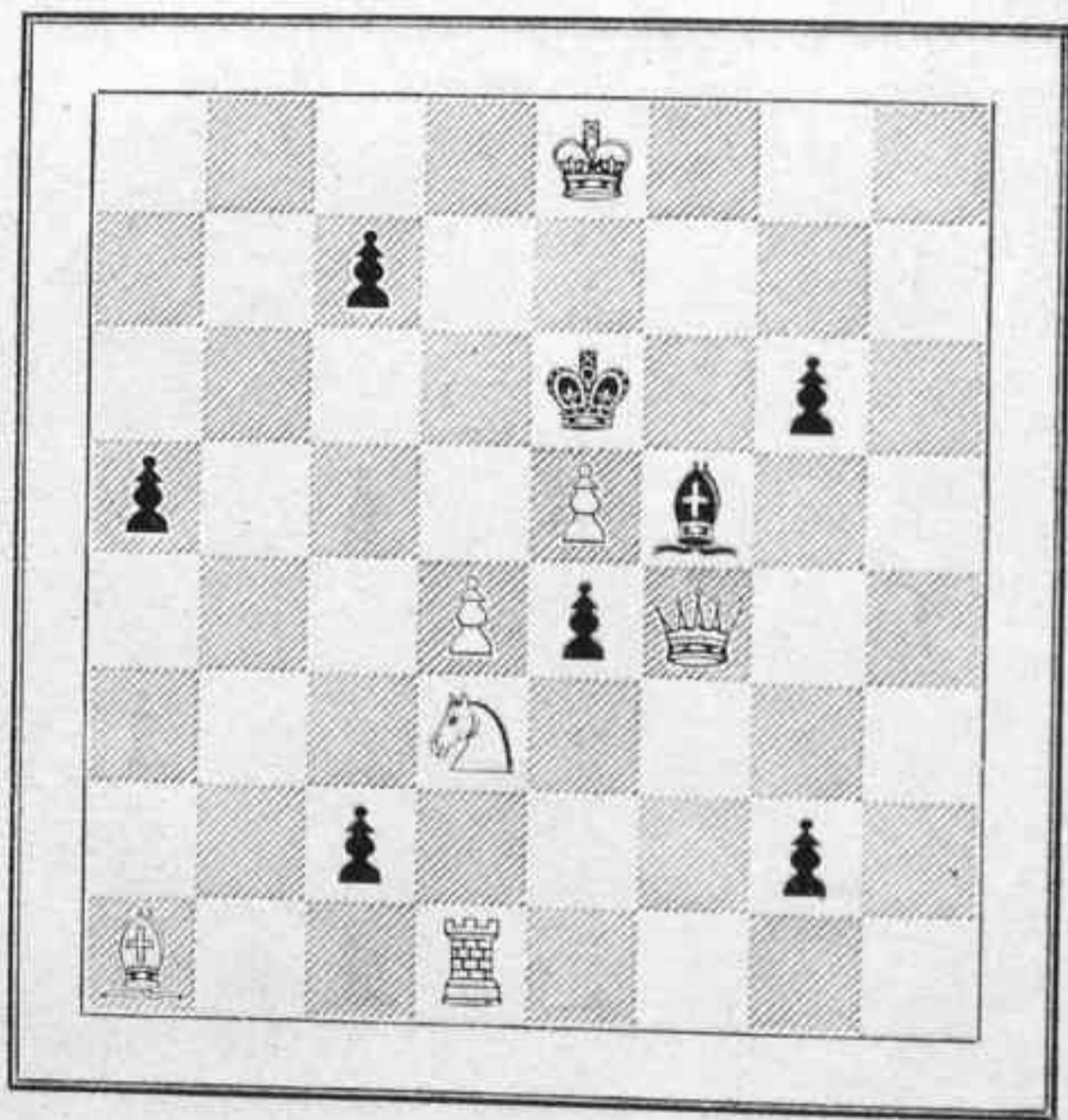
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

50.

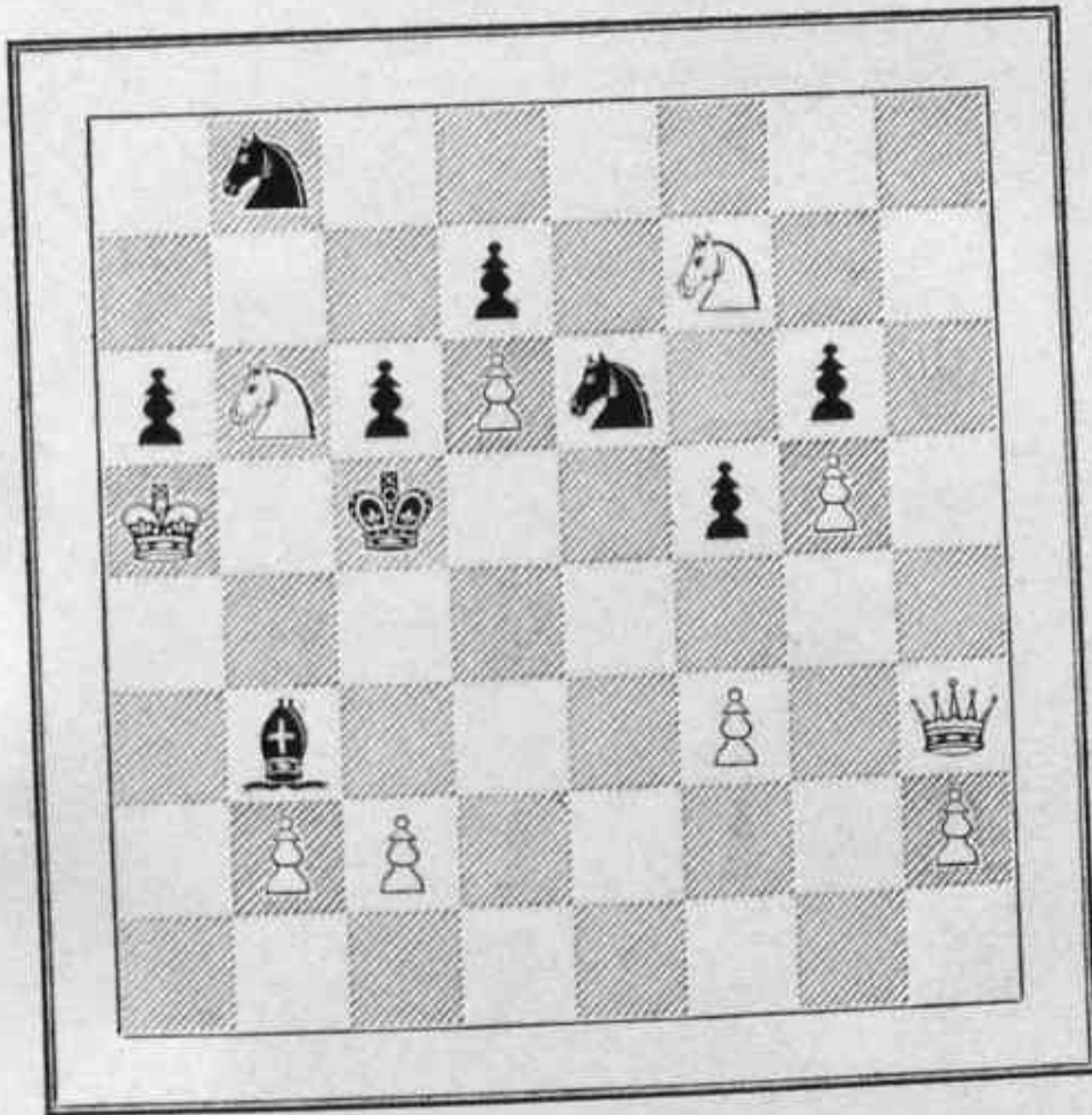
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

51.

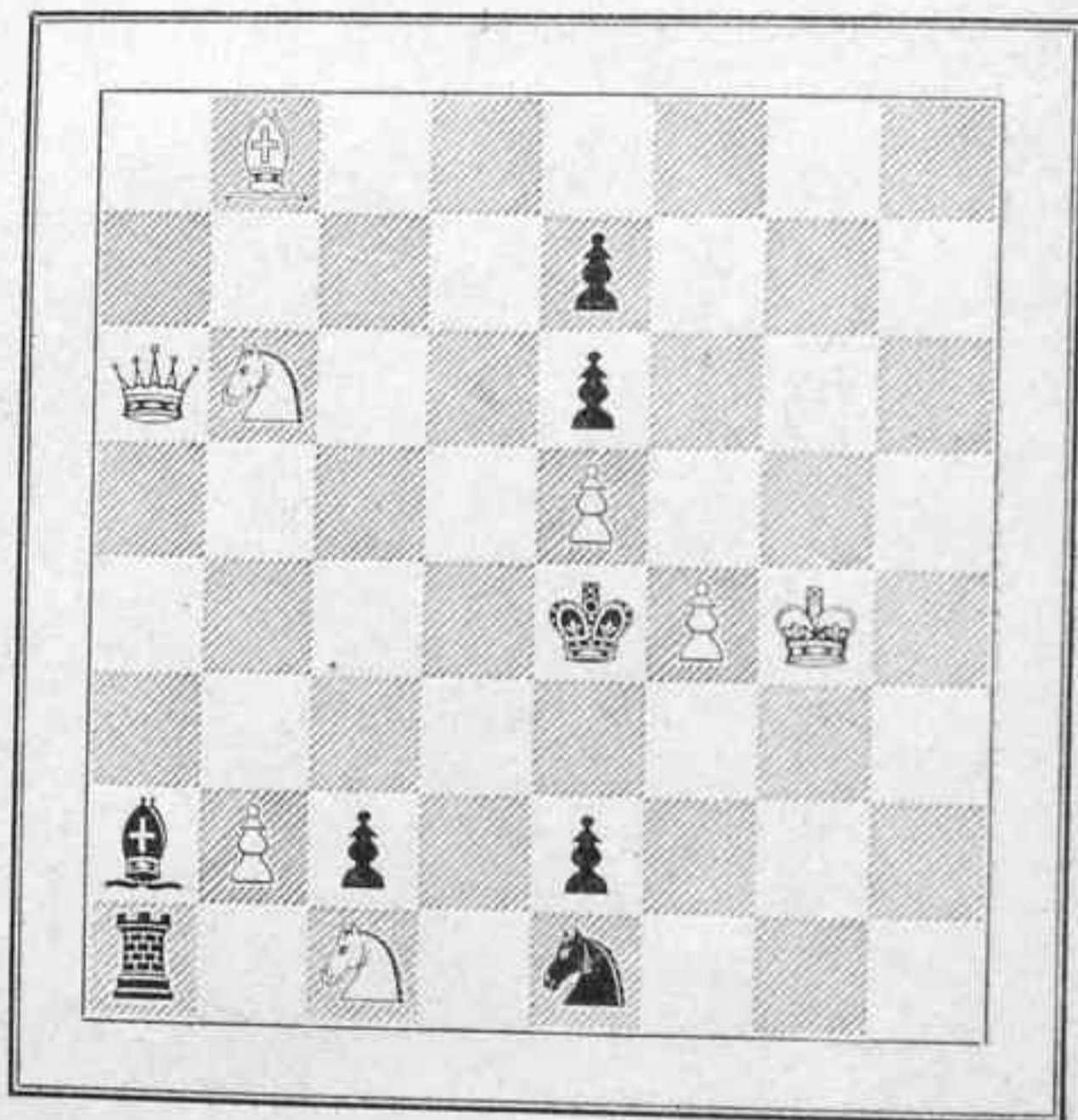
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

52.

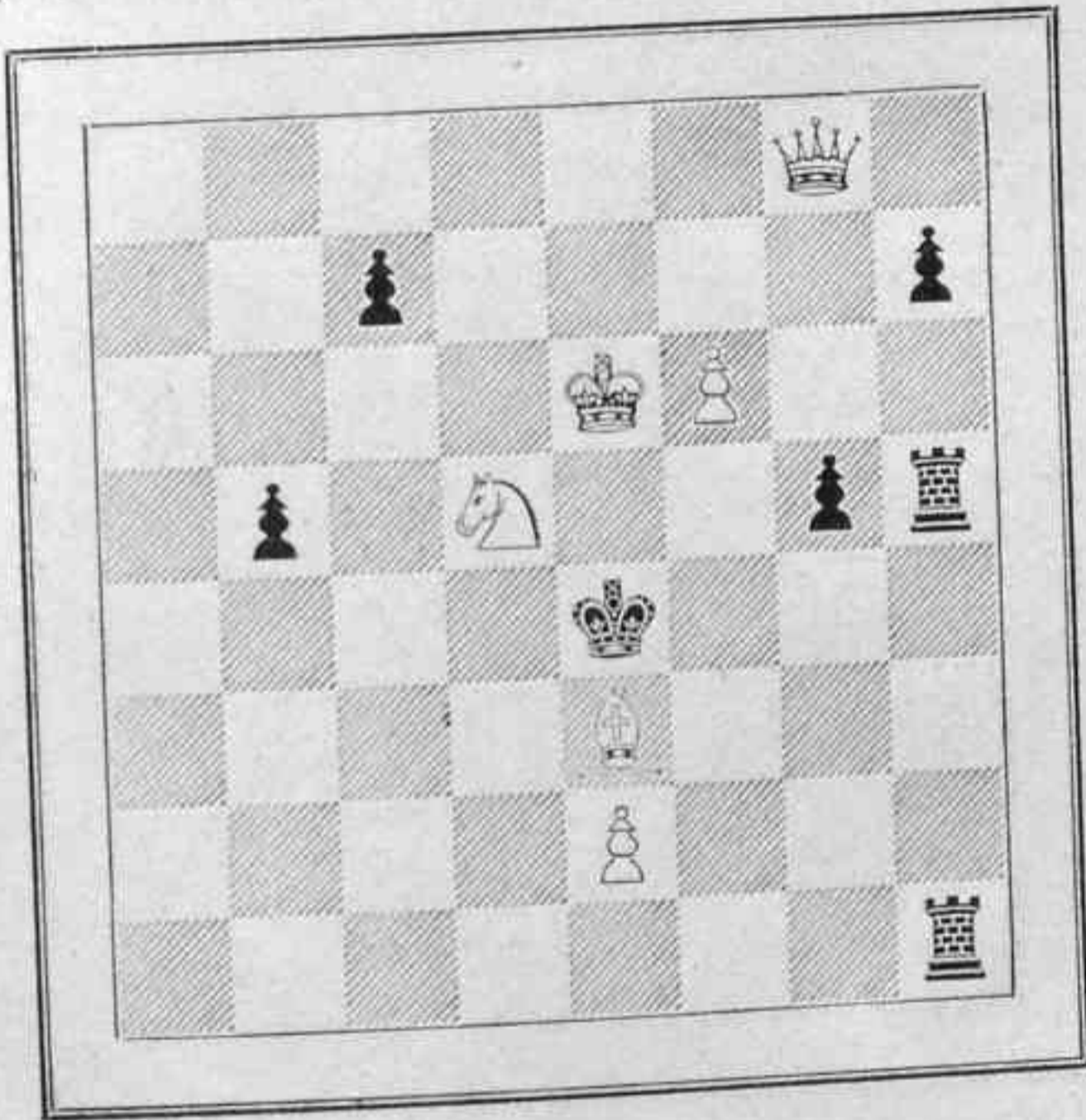
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

53.

Jan Drtina.

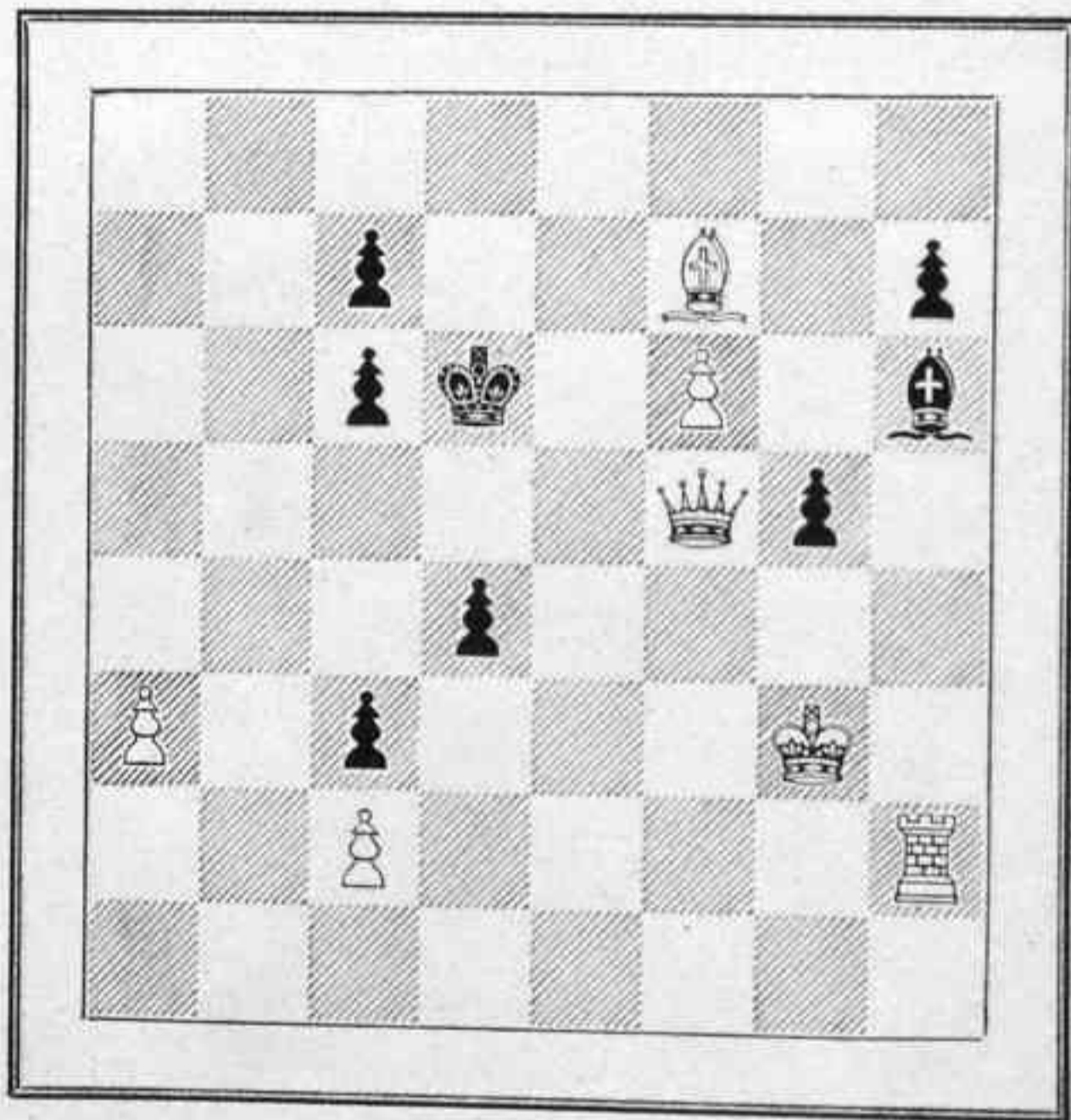

Mat ve 3 tazích.

54.

Jan Drtina.

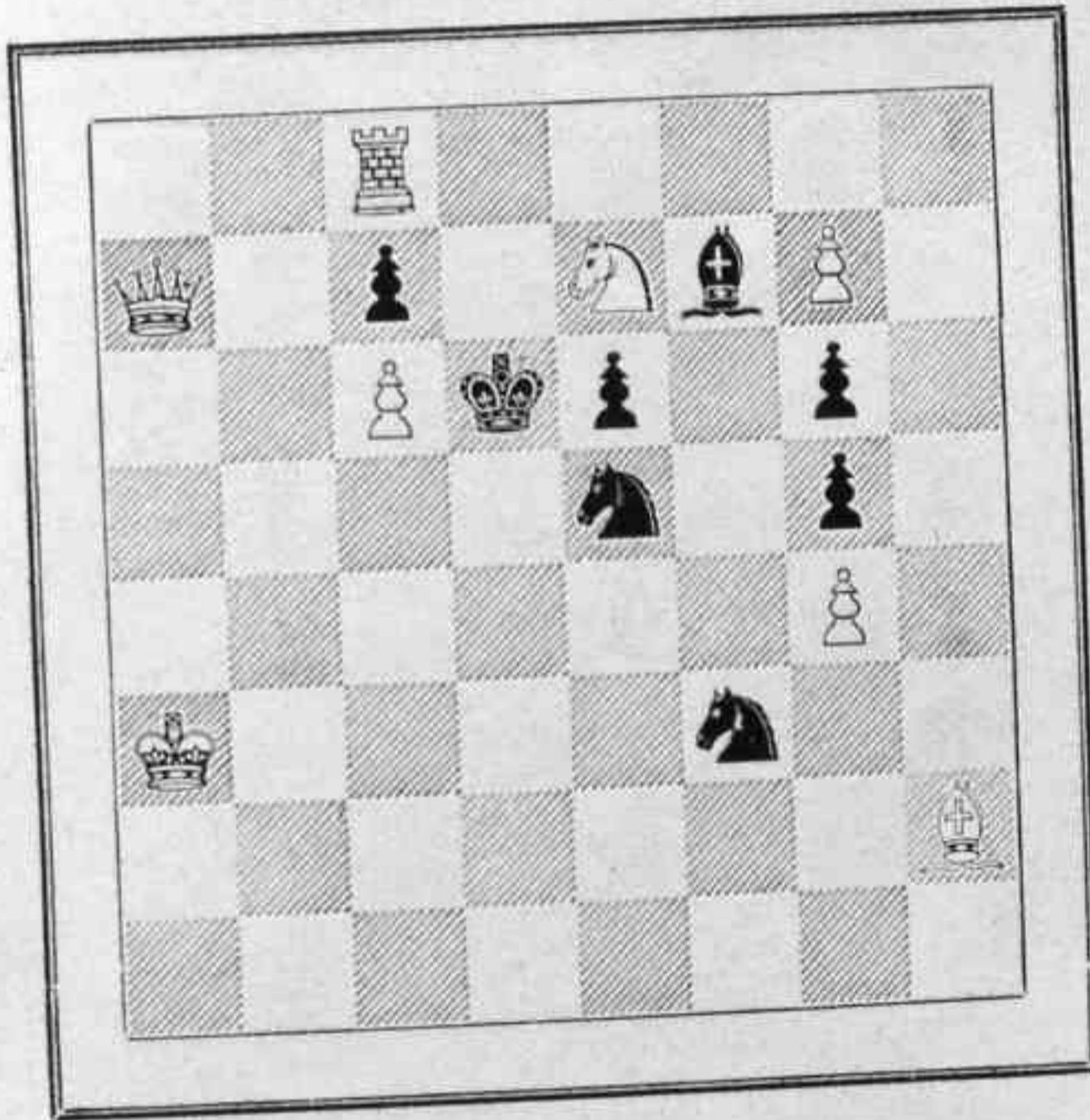
Poctěna 3. cenou v 3. českém turnaji časopisu „Světazor“ v Praze r. 1872.

Mat ve 3 tazích.

55.

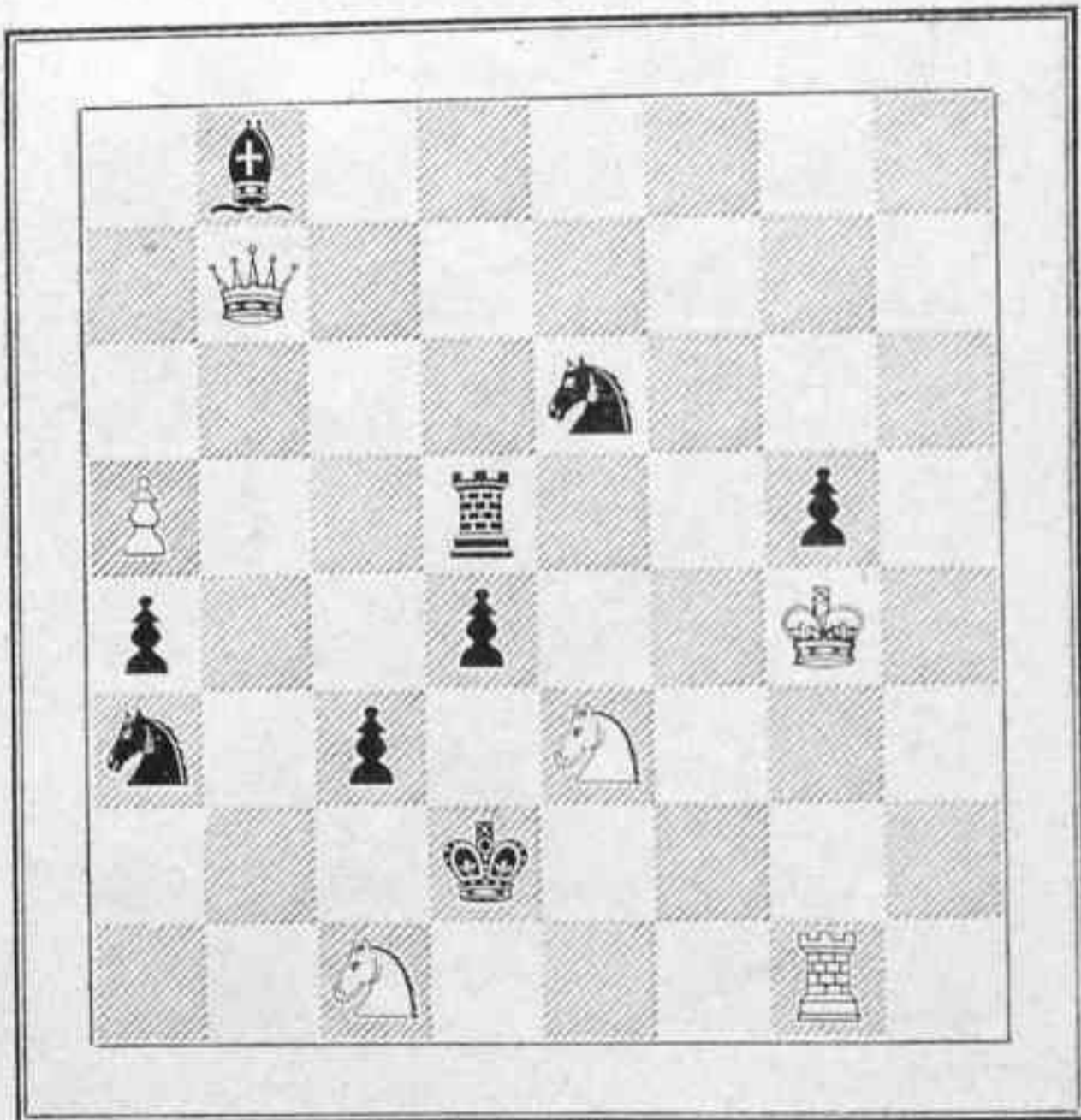
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

56.

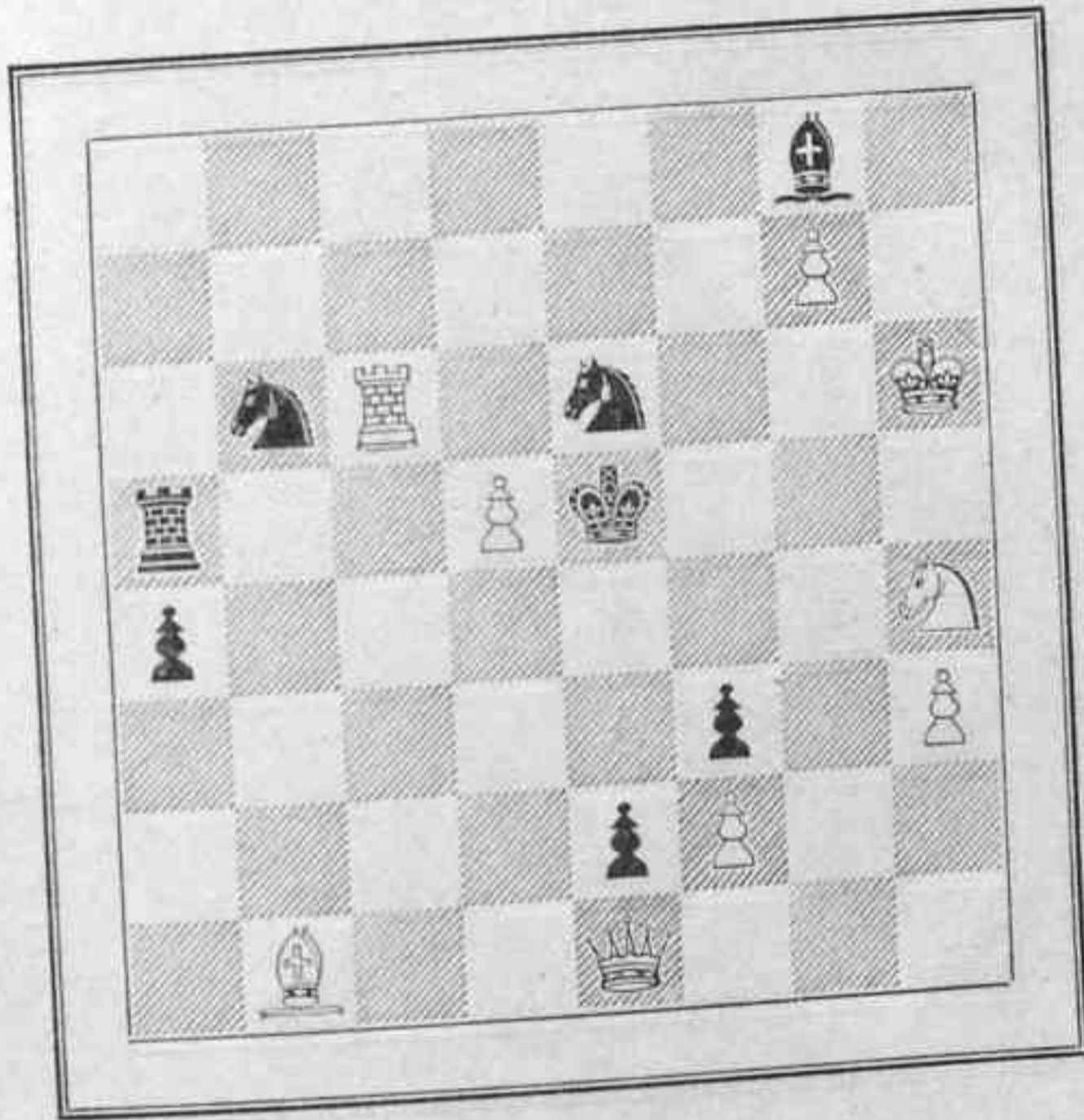
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

57.

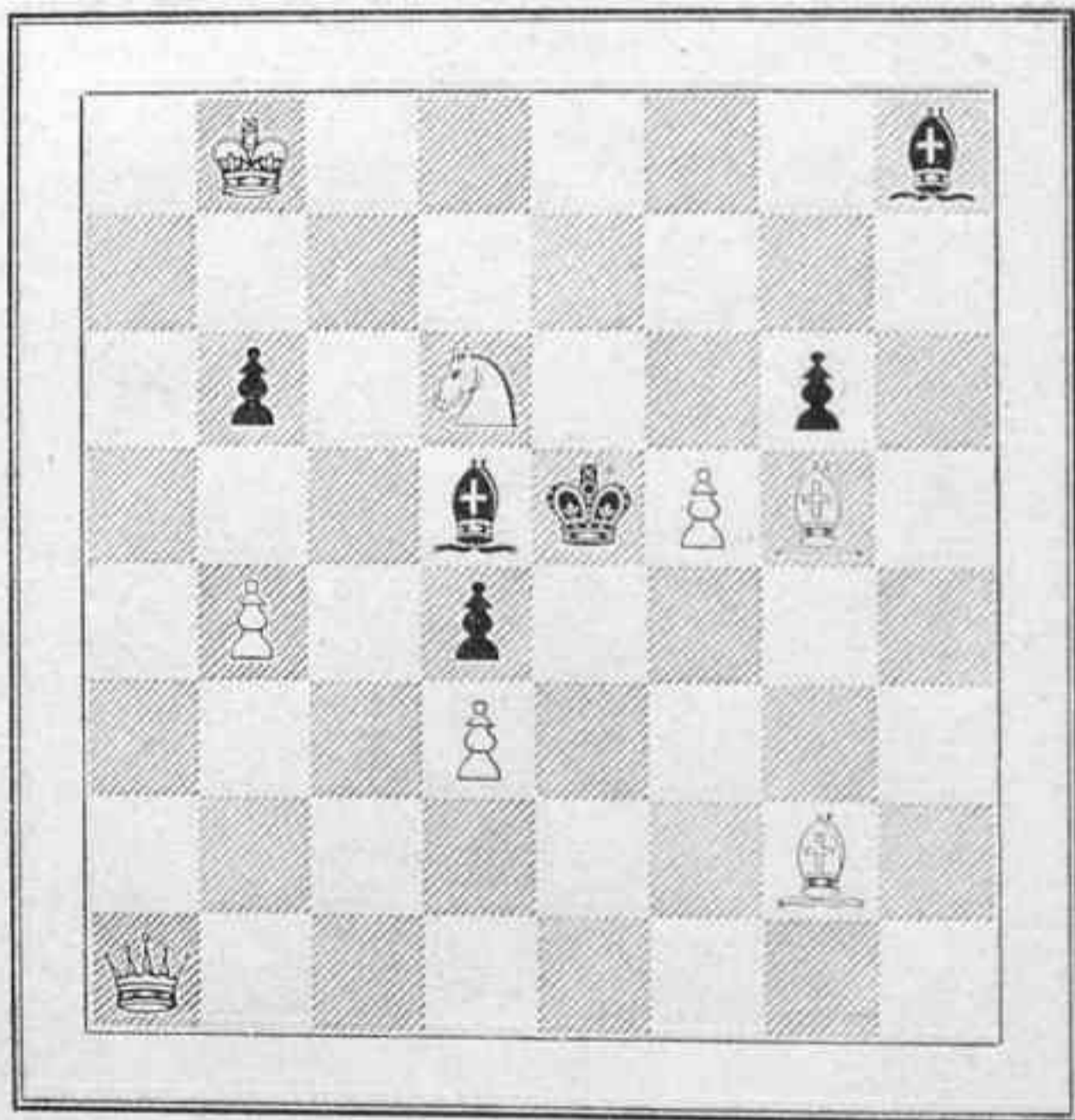
Jan Drtina.

Mat ve 3 tazích.

58.

Jan Drtina.

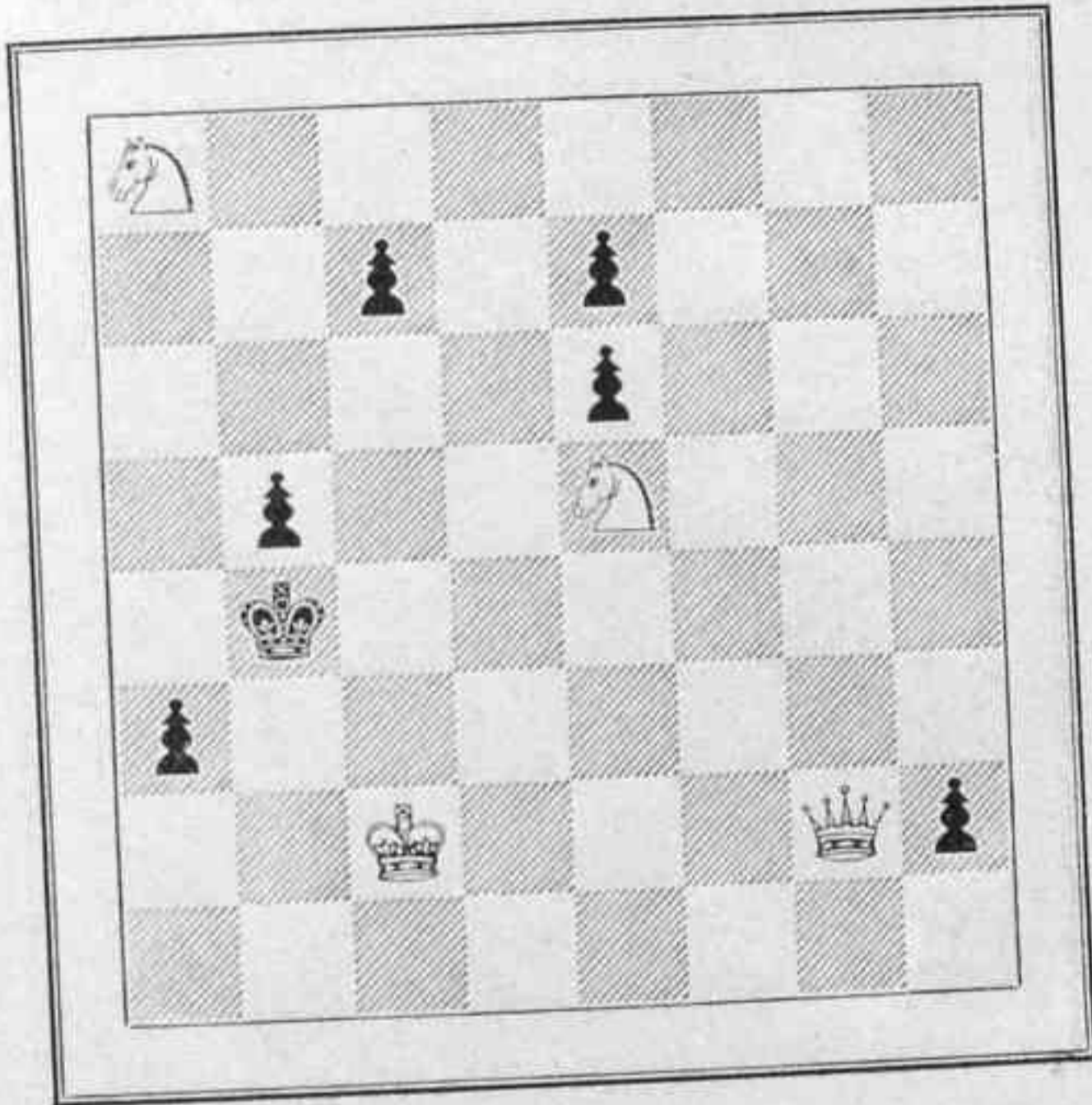

Mat ve 3 tazích.

59.

Karel Fiala.

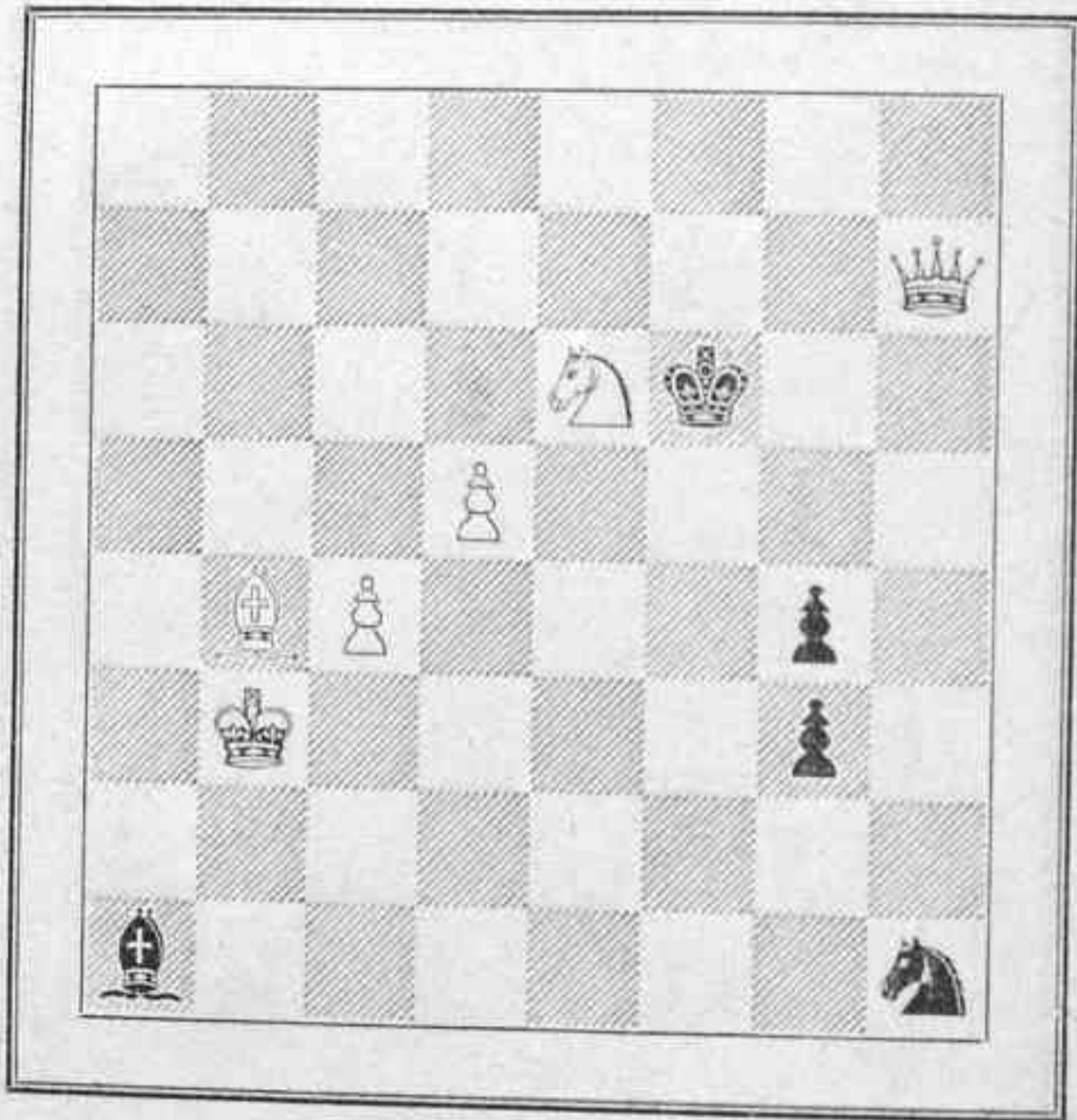
Početna čestným uznáním v turnaji klubu „Lusatia“ ve Zhořelcích r. 1885.

Mat ve 3 tazích.

60.

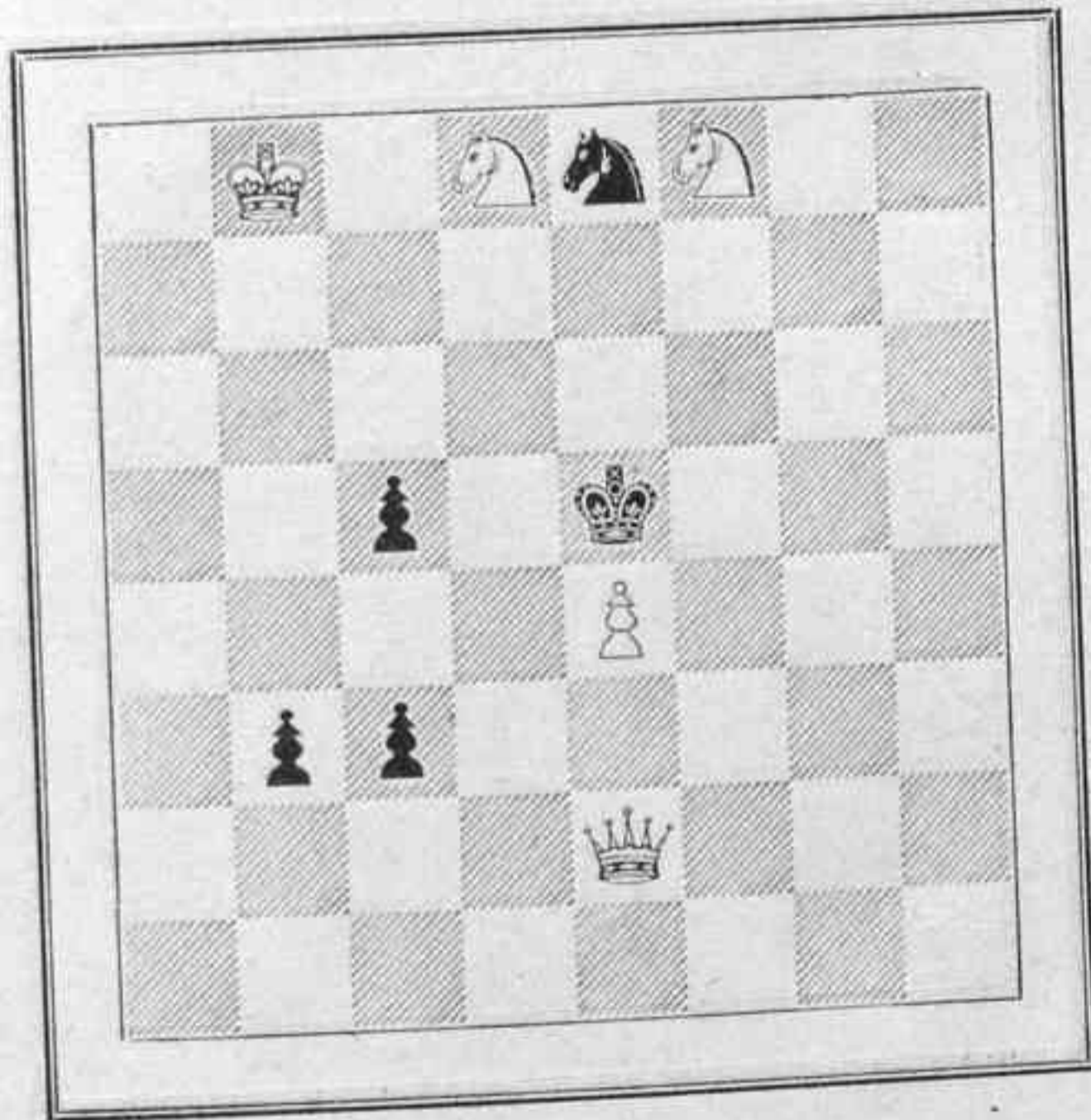
Karel Fiala.

Mat ve 3 tazích.

61.

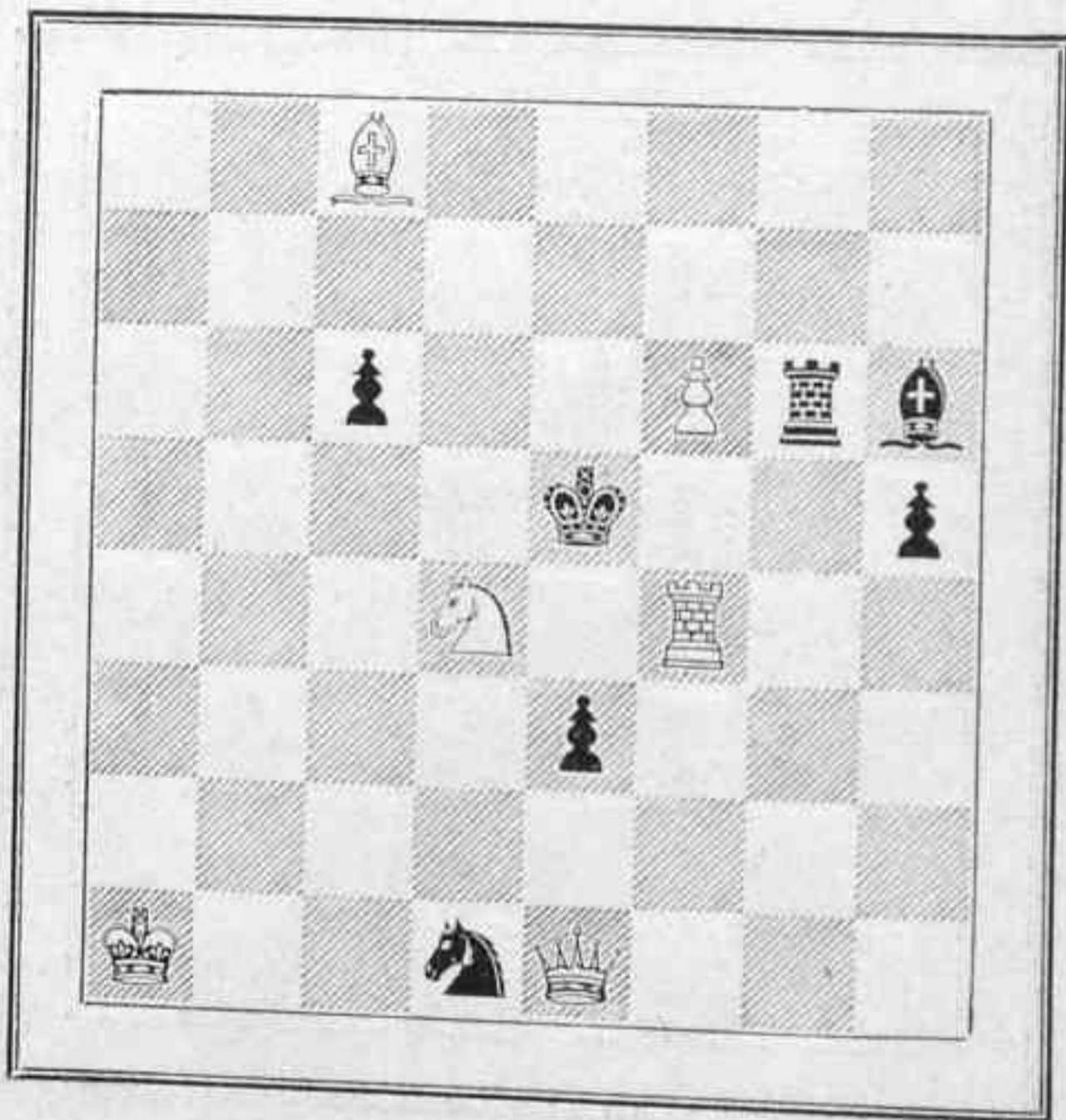
Karel Fiala.

Mat ve 3 tazích.

62.

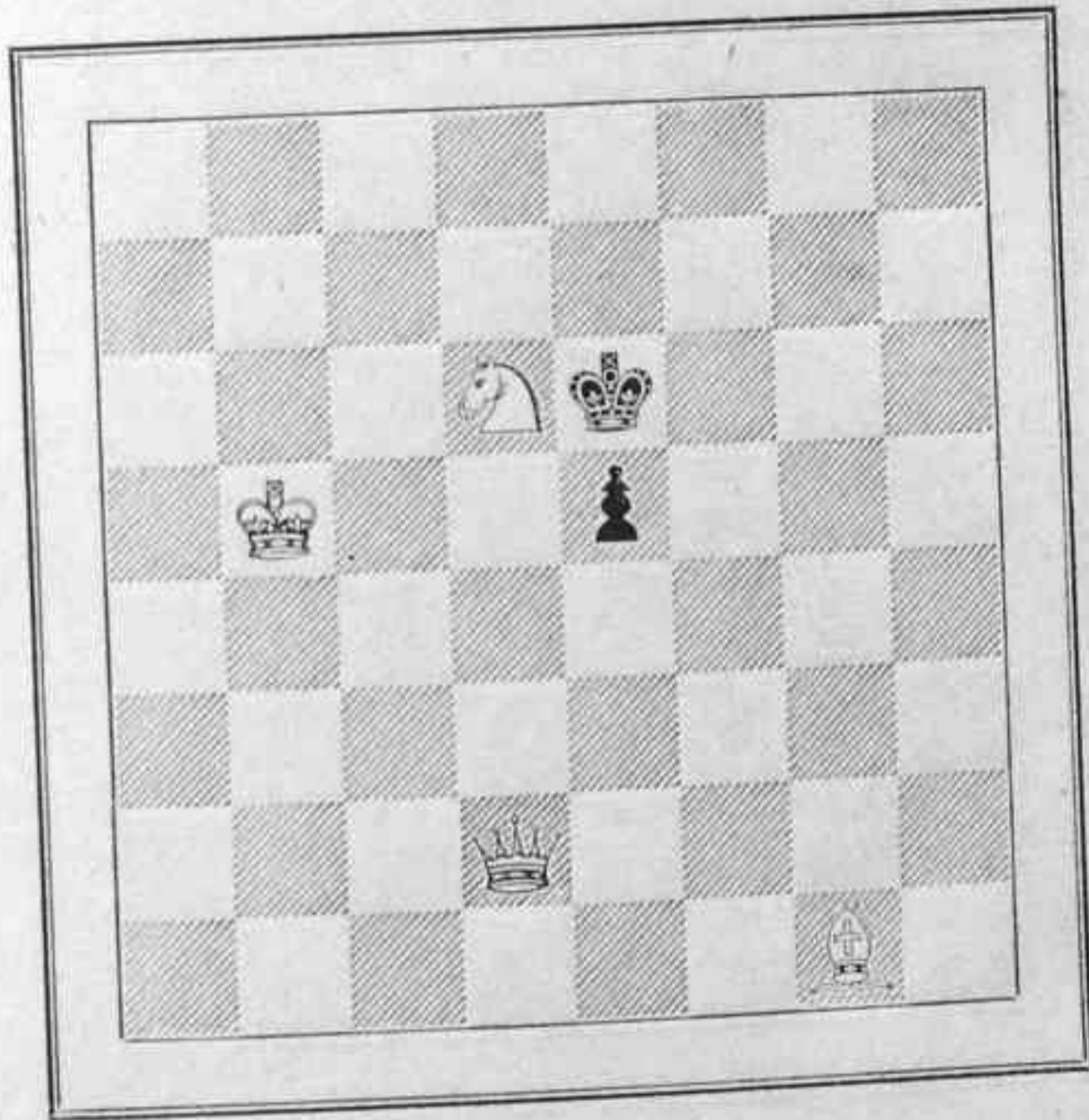
Karel Fiala.

Mat ve 3 tazích.

67.

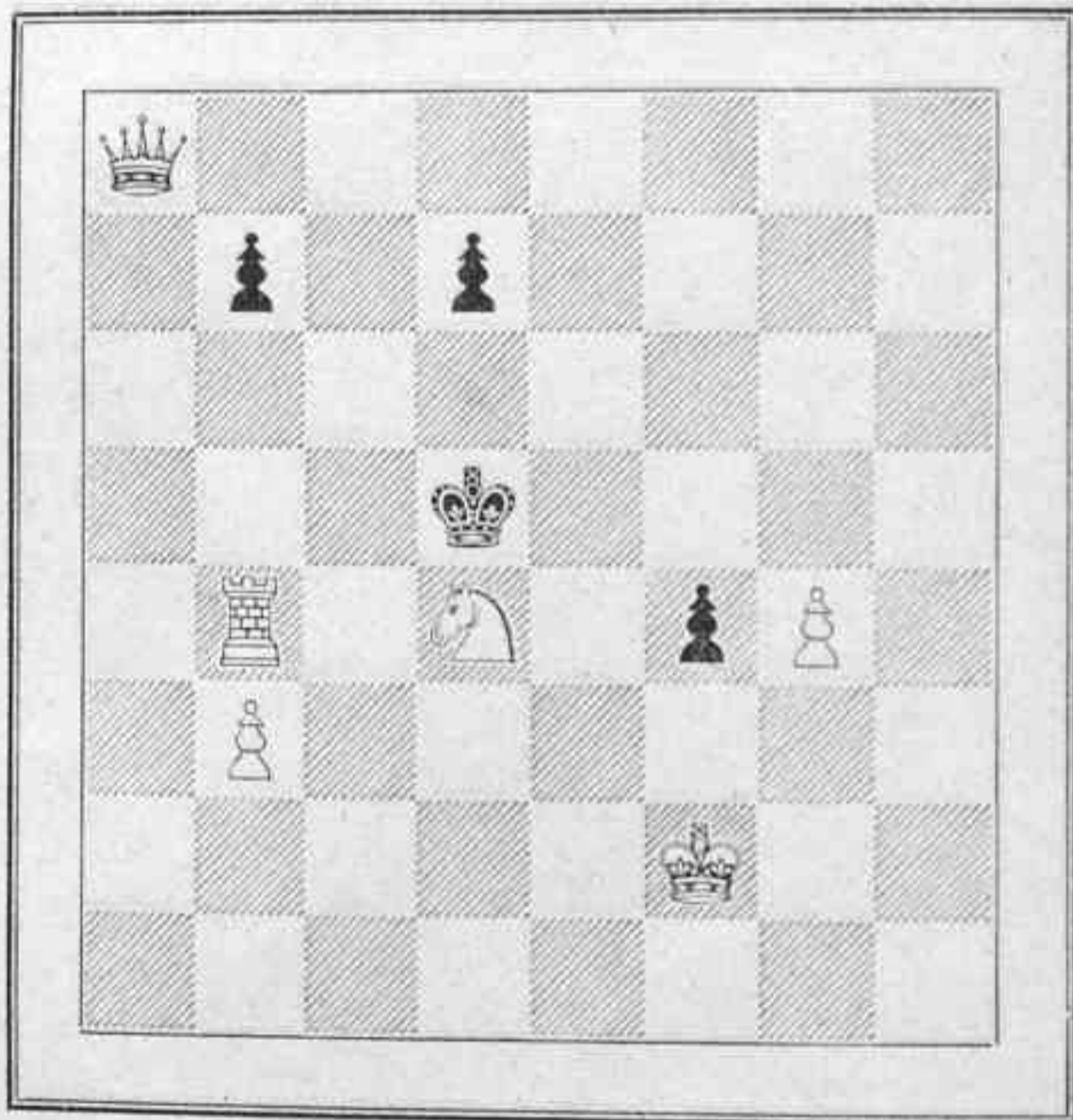
J. Hochmann.

Mat ve 3 tazích.

68.

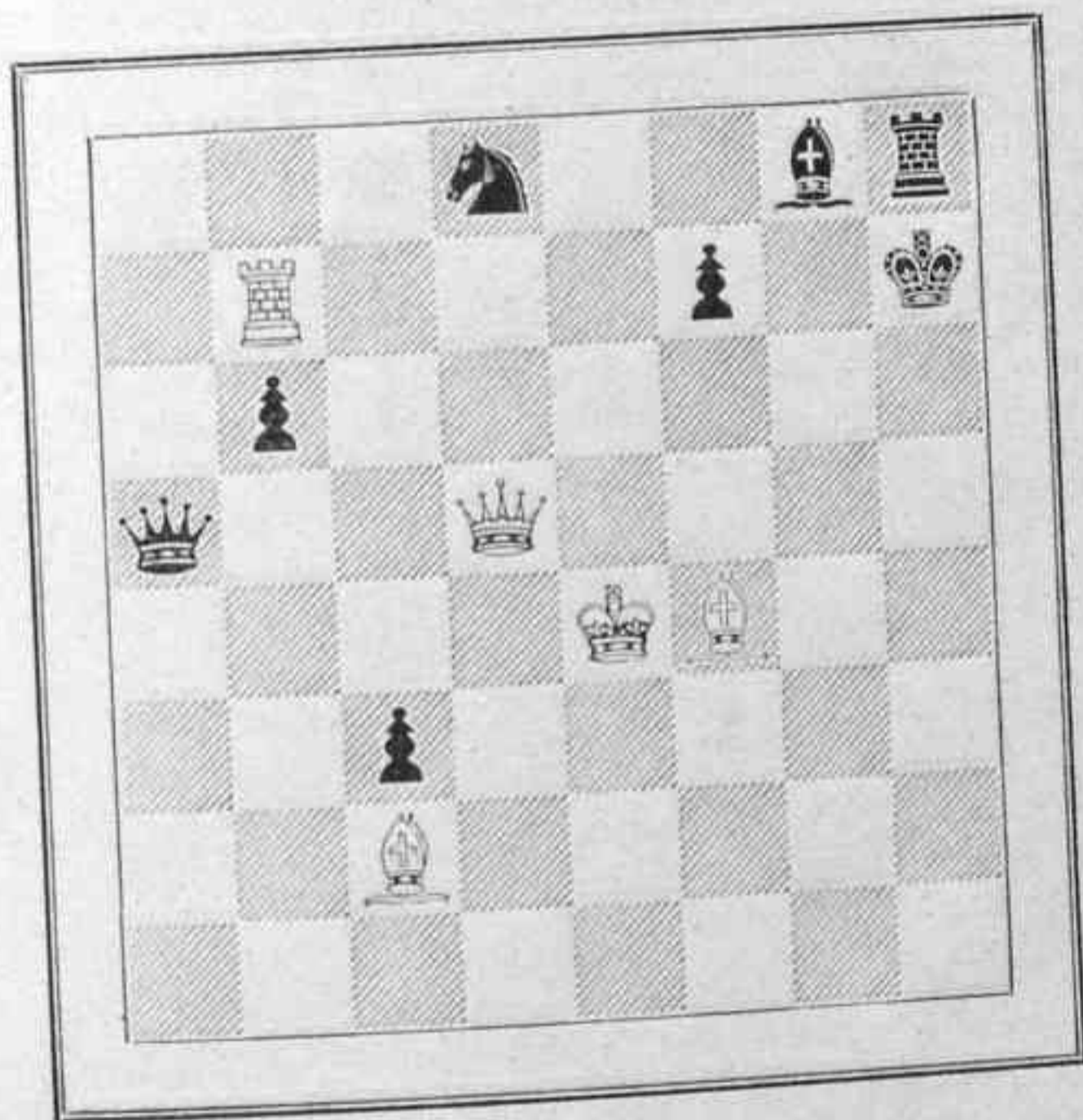
J. Hochmann.

Mat ve 3 tazích.

69.

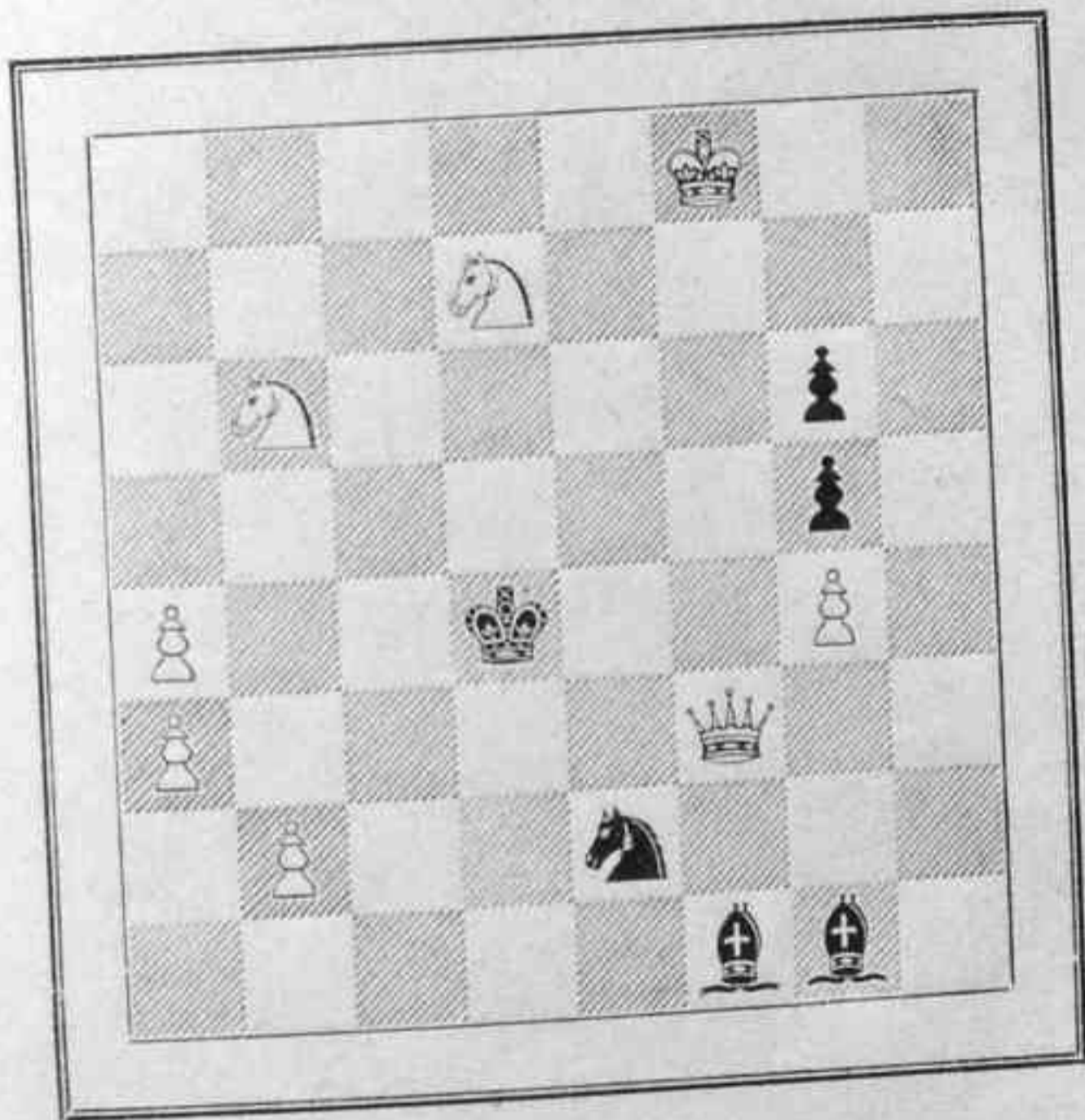
J. Hochmann.

Mat ve 3 tazích.

71.

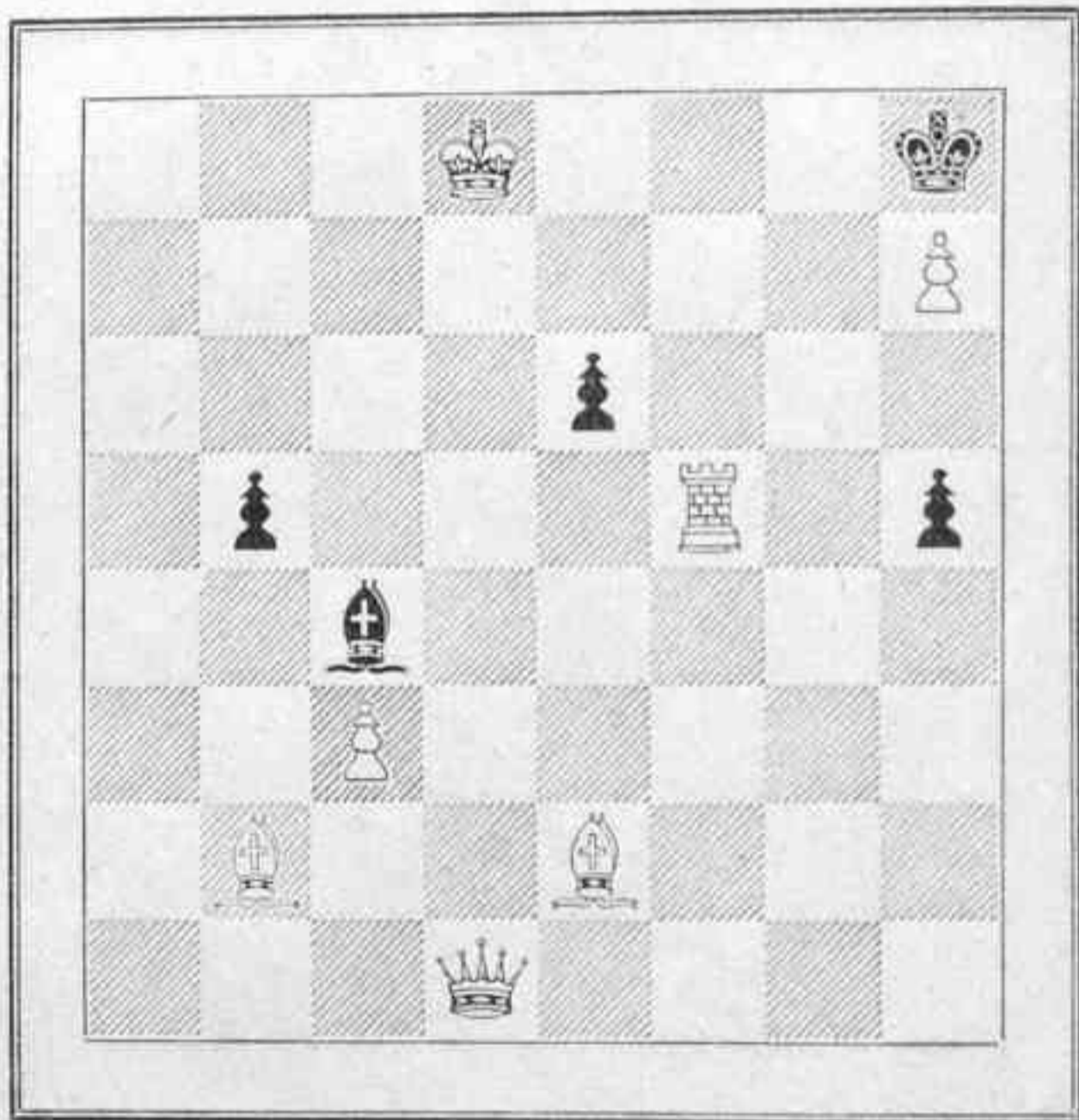
Jiří Chocholouš.

Mat ve 3 tazích.

72.

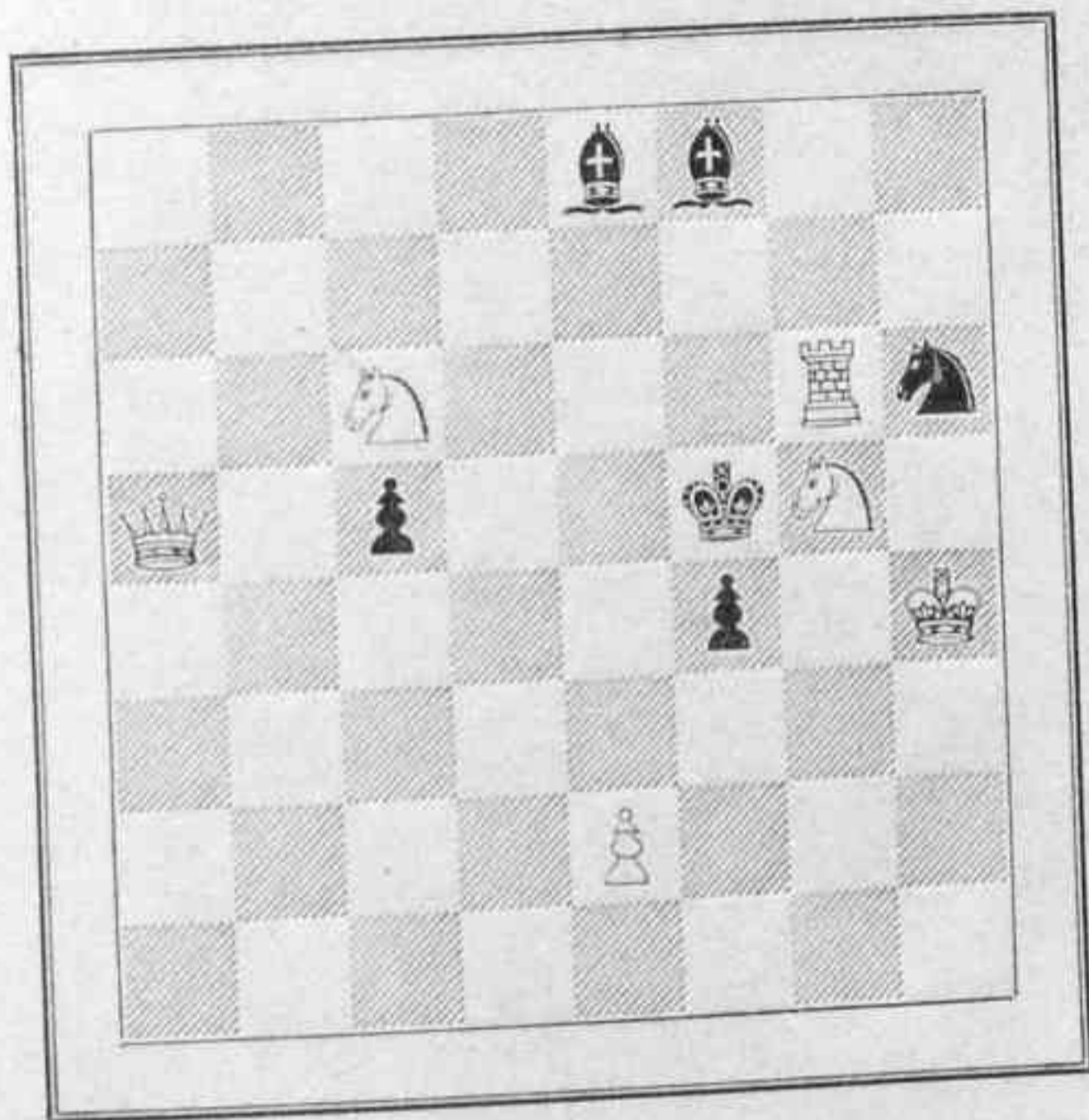
Jiří Chocholouš.

Mat ve 3 tazích.

73.

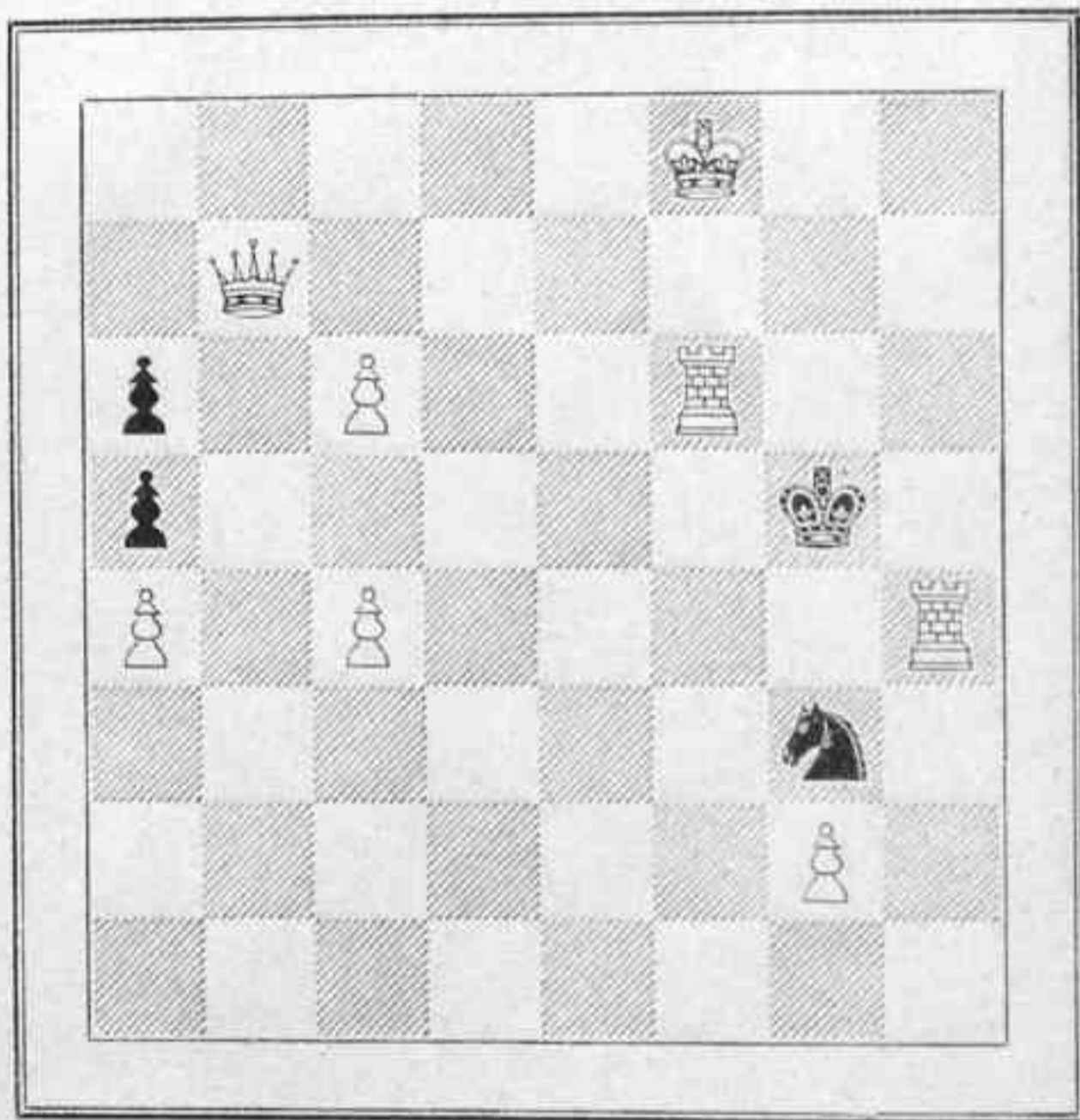
Jiří Chocholouš.

Mat ve 3 tazích.

74.

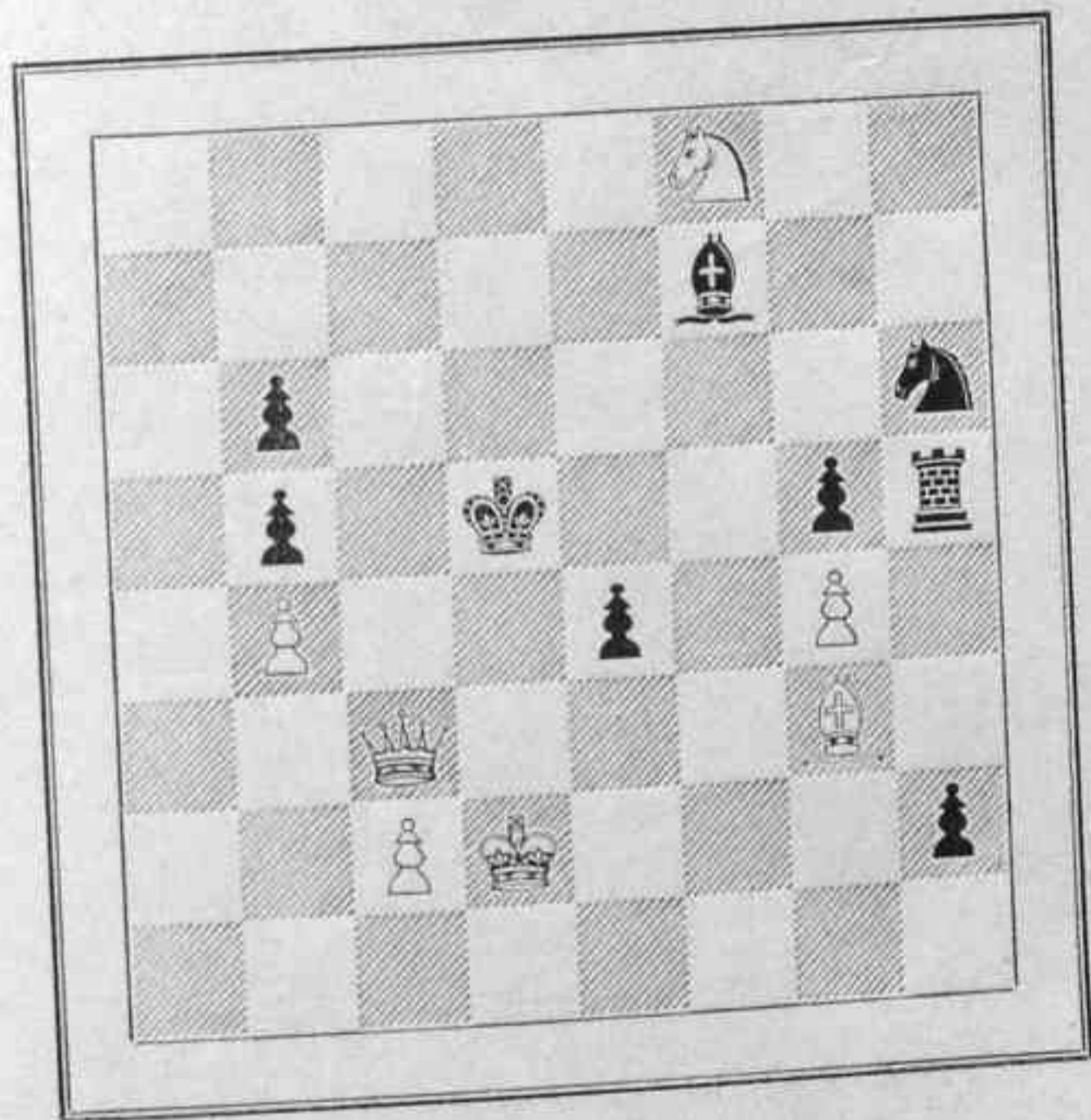
Jiří Chocholouš.

Mat ve 3 tazích.

75.

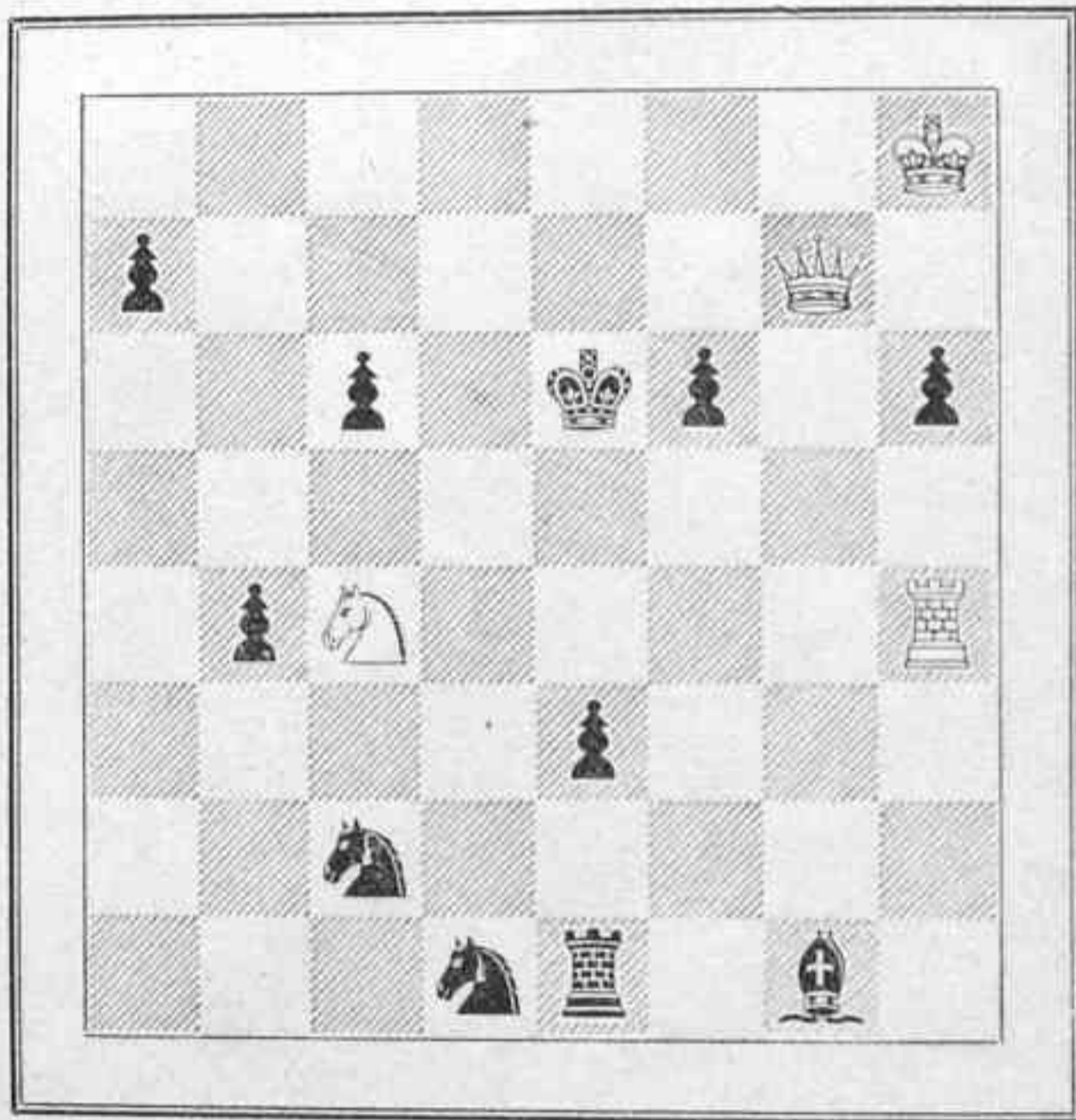
Jiří Chocholouš.

Mat ve 3 tazích.

76.

Jiří Chocholouš.

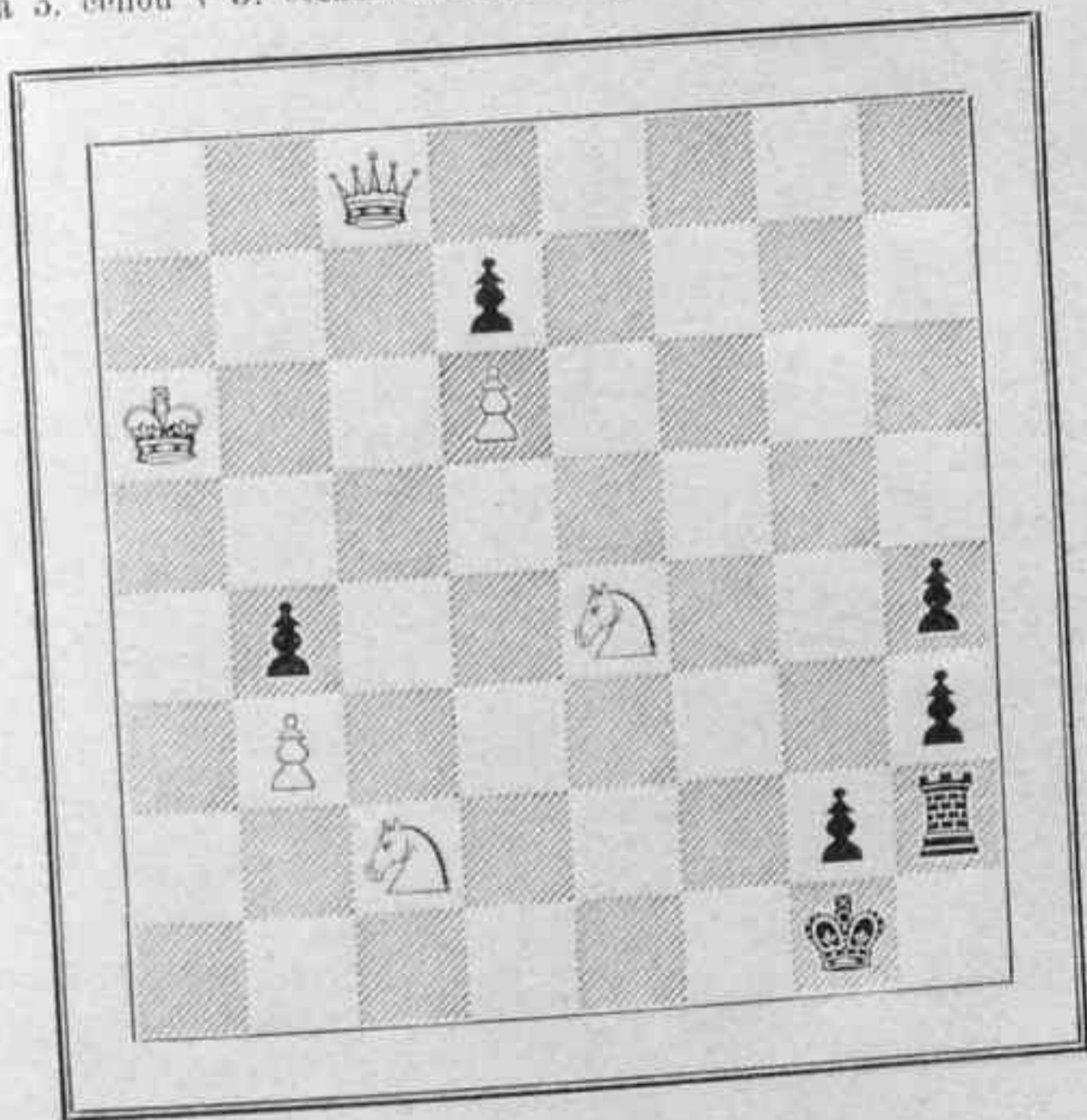

Mat ve 3 tazích.

77.

Jiří Chocholouš.

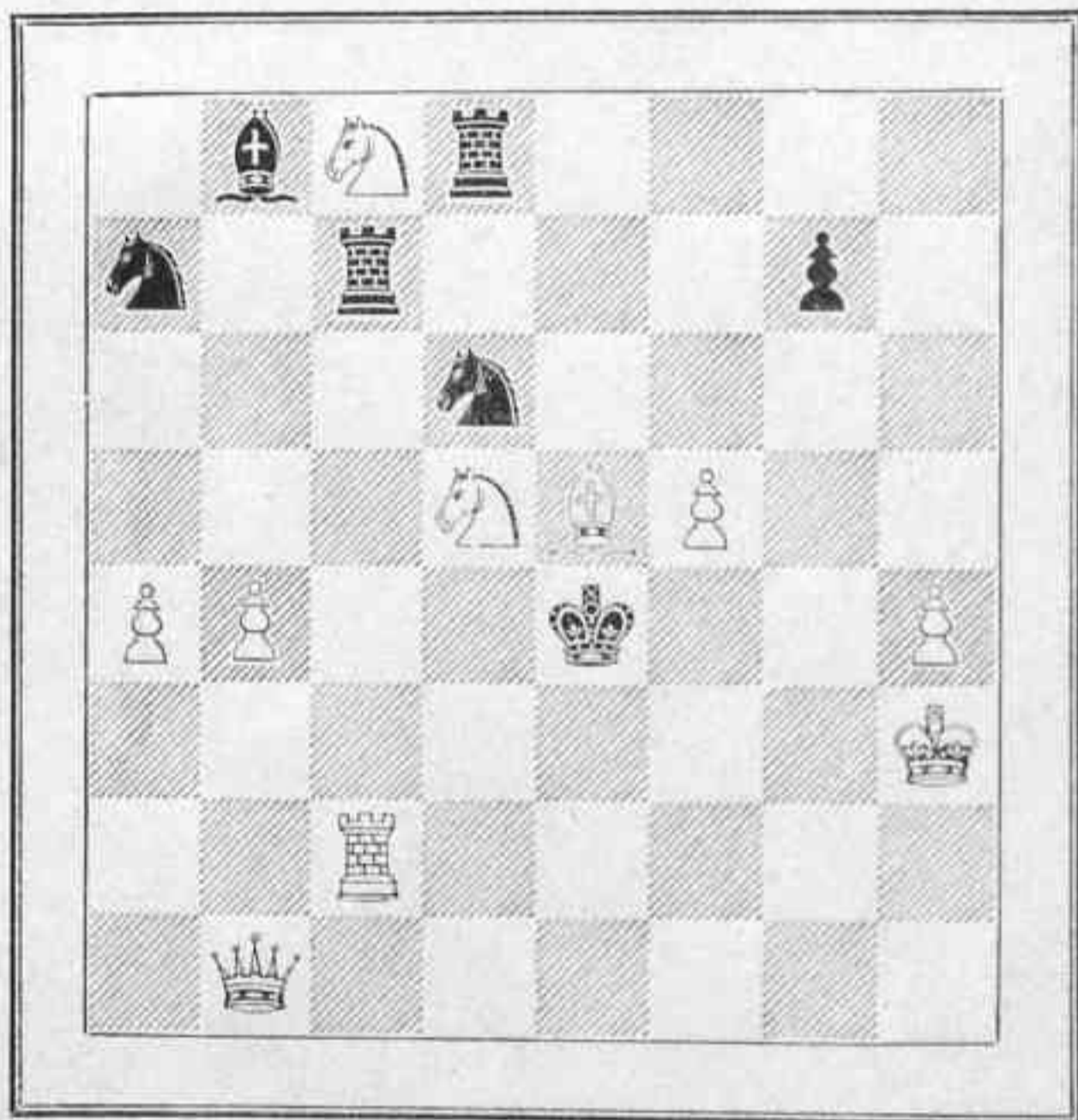
Počtená 3. cenou v 5. českém turnaji časopisu „Světobor“ v Praze r. 1877.

Mat ve 3 tazích.

78.

Jiří Chocholouš.

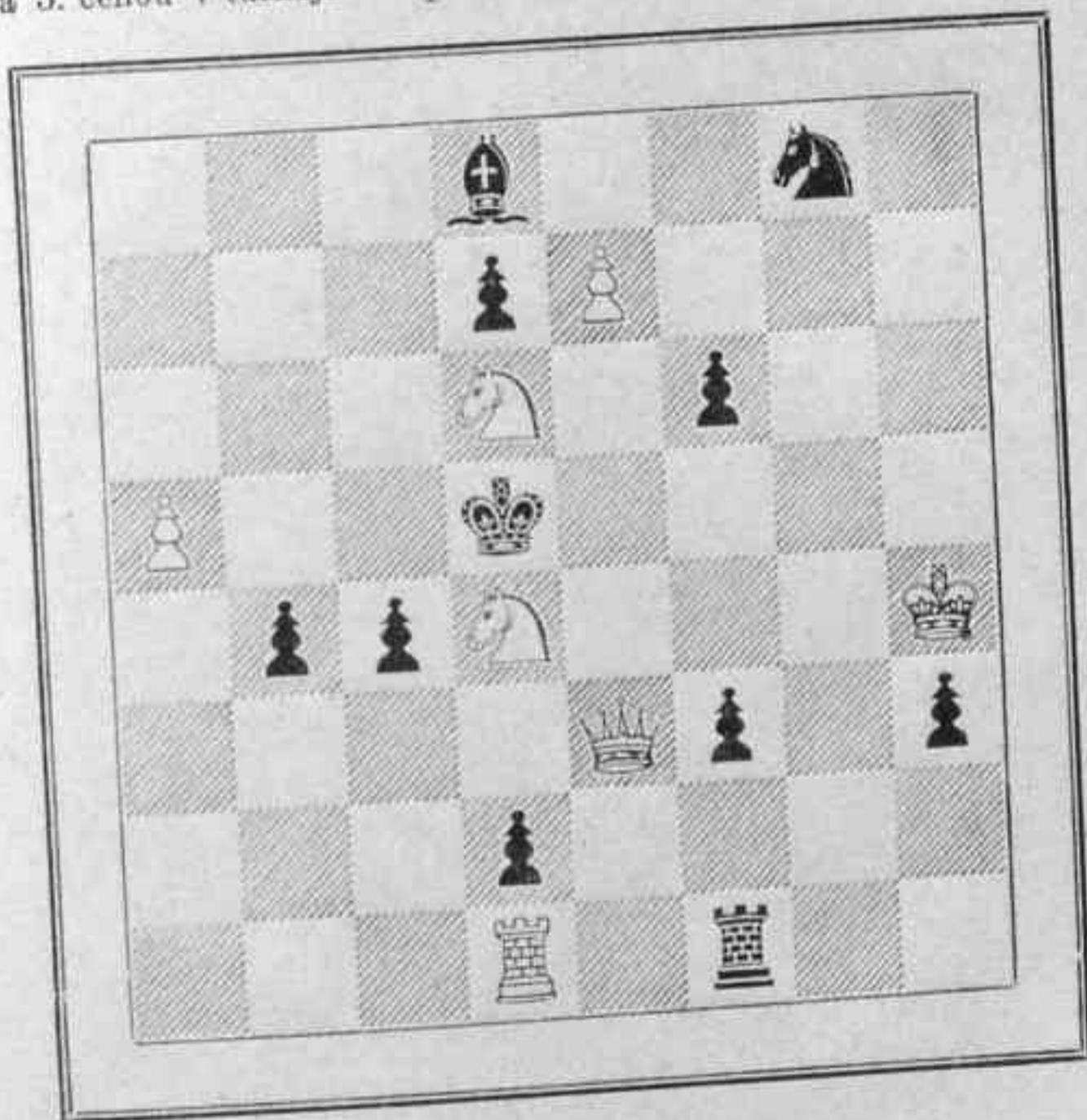

Mat ve 3 tazích.

79.

Jiří Chocholouš.

Početná 3. cenou v turnaji časopisu „Tägliche Rundschau“ v Berlíně r. 1884.

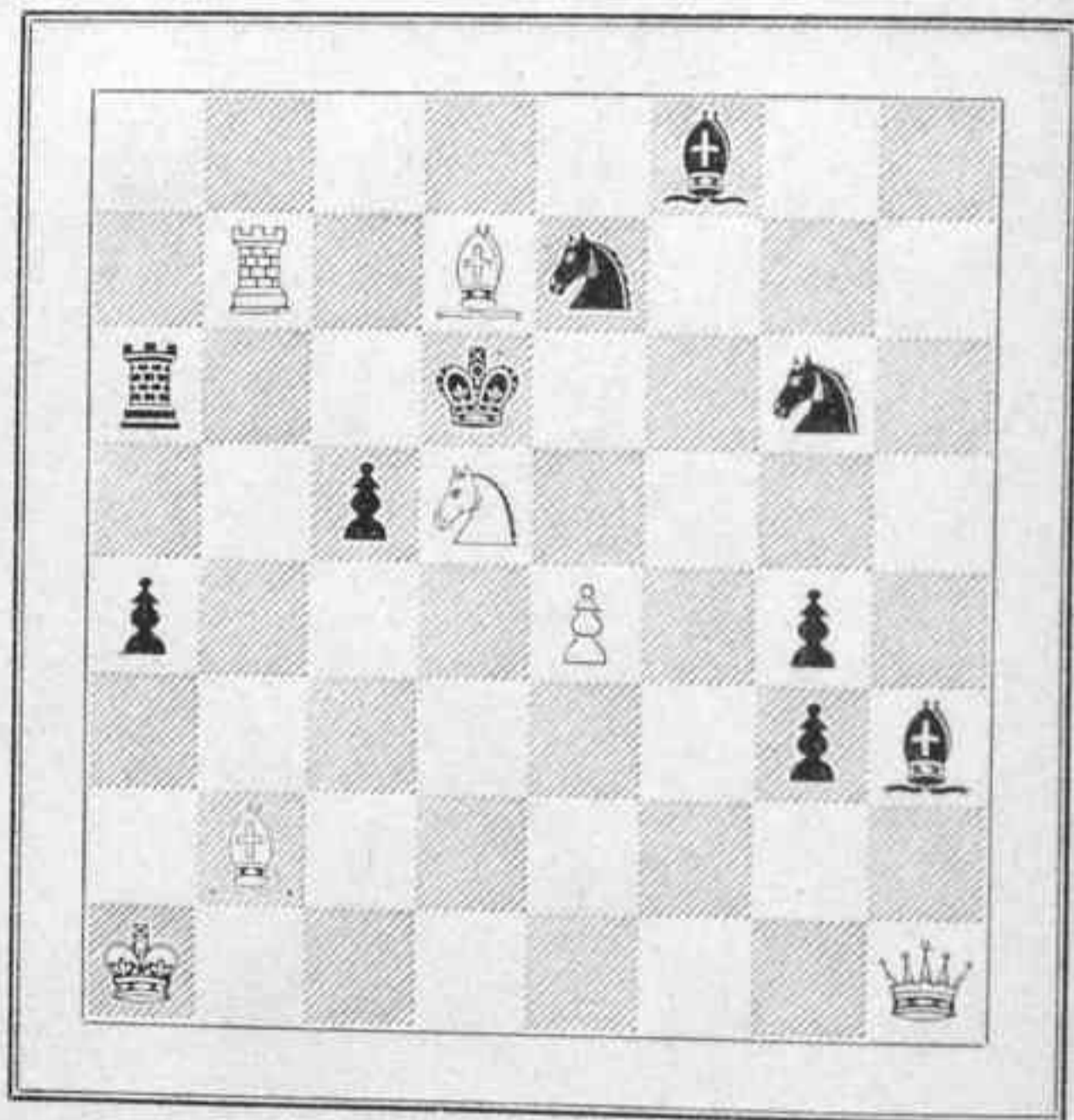

Mat ve 3 tazích.

80.

Jiří Chocholouš.

Poctěna 3. cenou ve 4. českém turnaji časopisu „Světobor“ v Praze r. 1873.

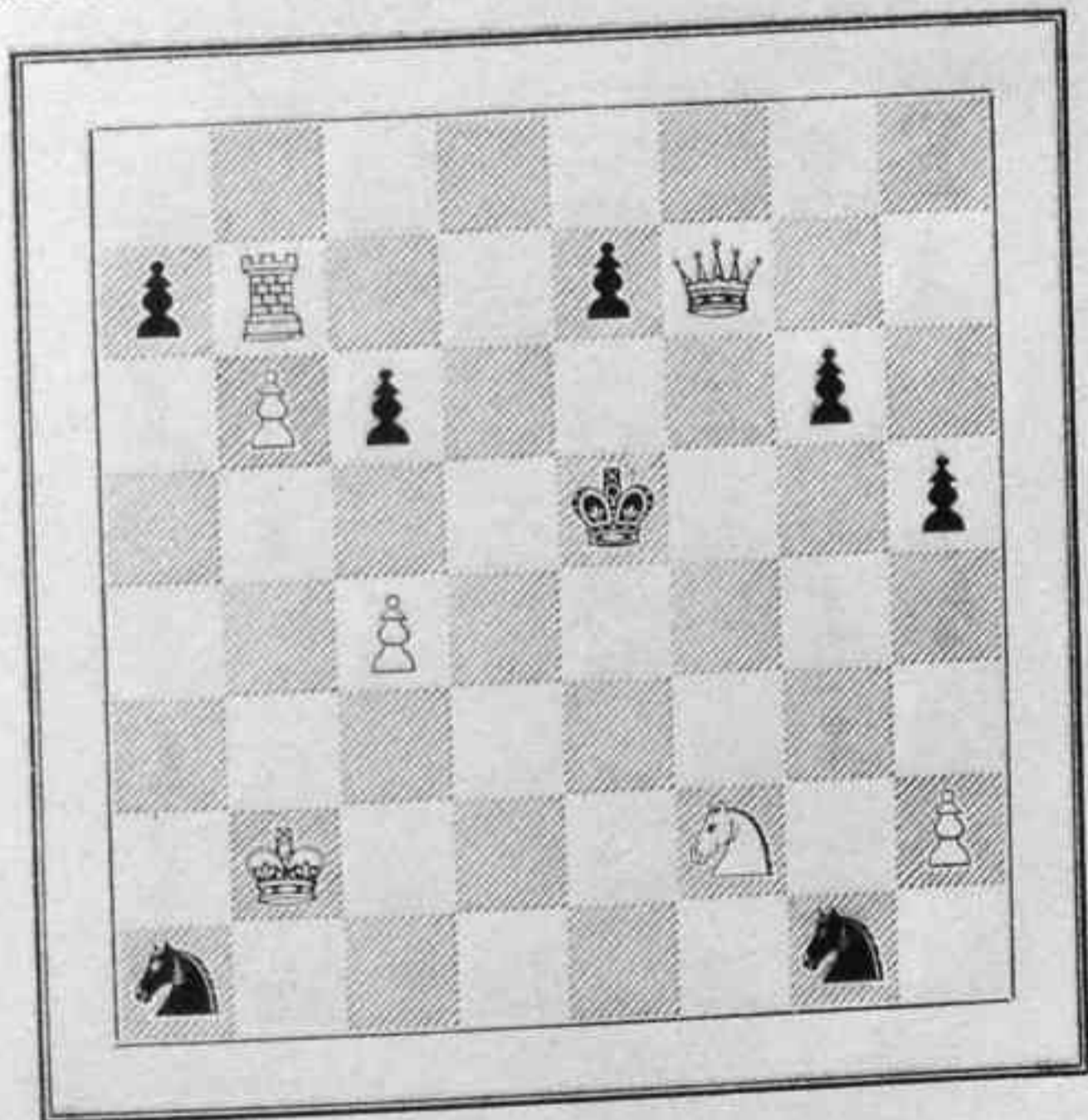

Mat ve 3 tazích.

81.

Jiří Chocholouš.

Počtená 1. cenou v turnaji časop. „Allgemeine Sportzeitung“ ve Vídni r. 1882.

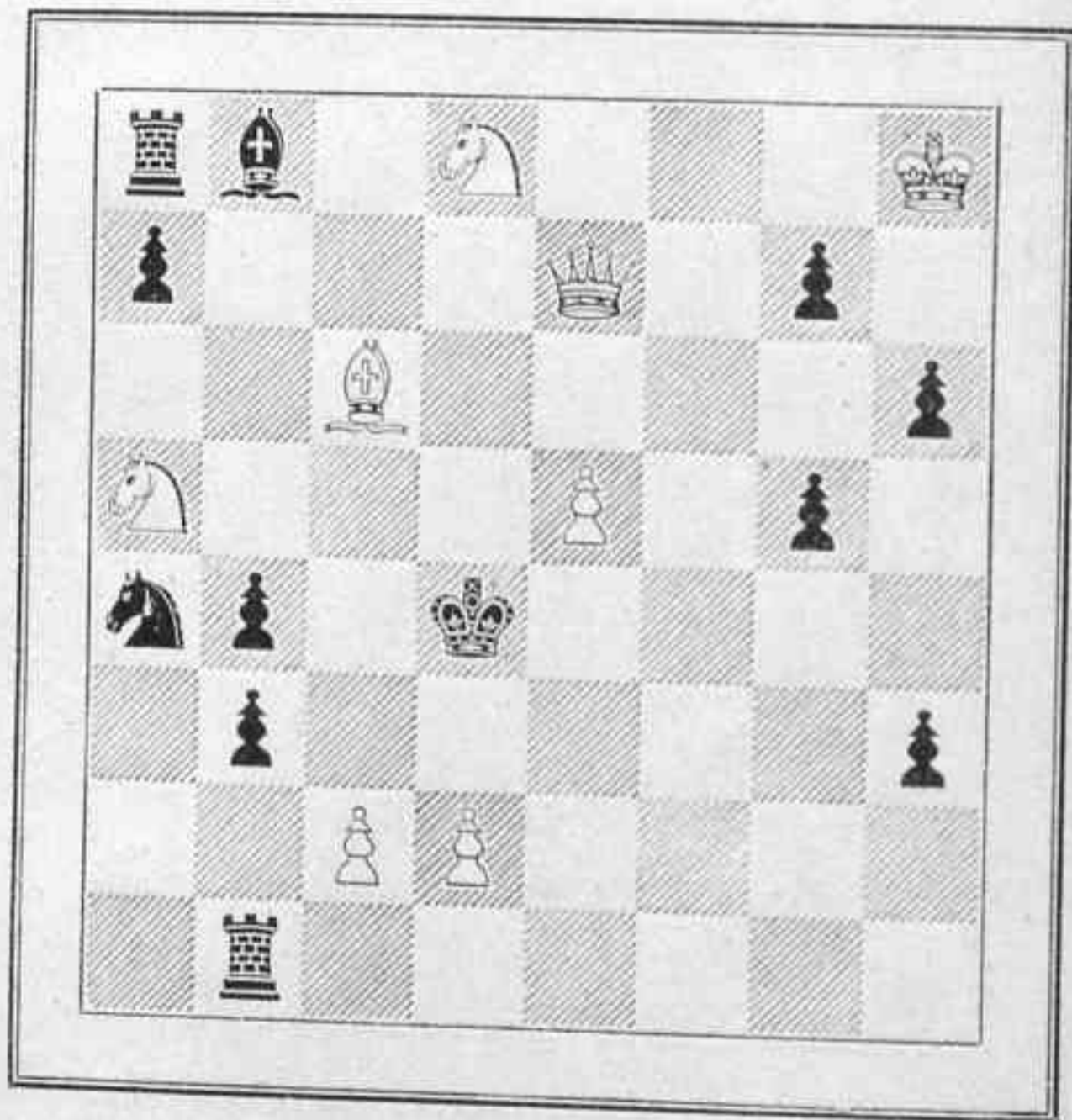

Mat ve 3 tazích.

82.

Jiří Chocholouš.

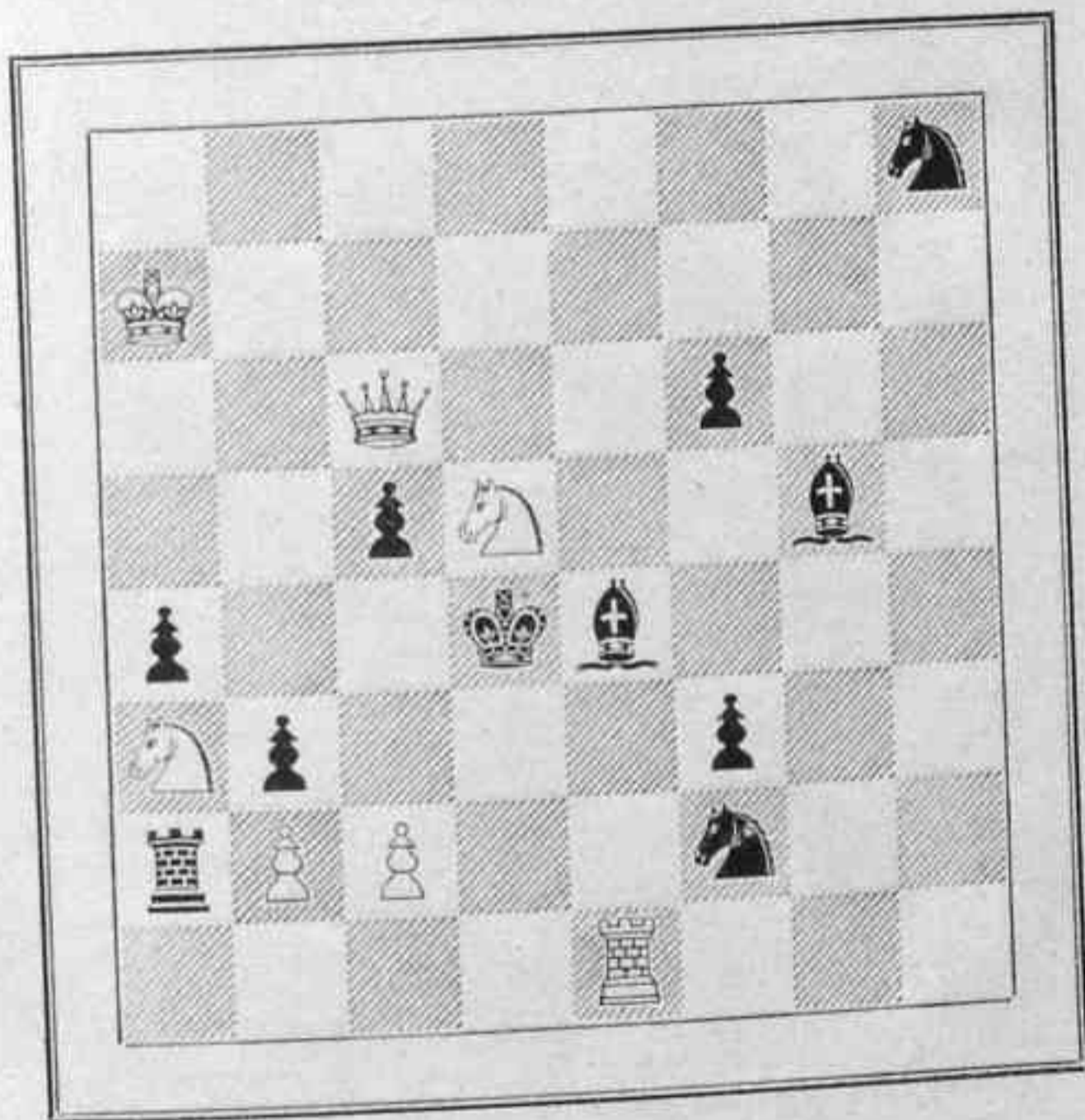
Početna 2. čestným uznáním v 1. českém mezinárodním turnaji „Českého spolku šachovního“ v Praze r. 1886.

Mat ve 3 tazích.

83.

Jiří Chocholouš.

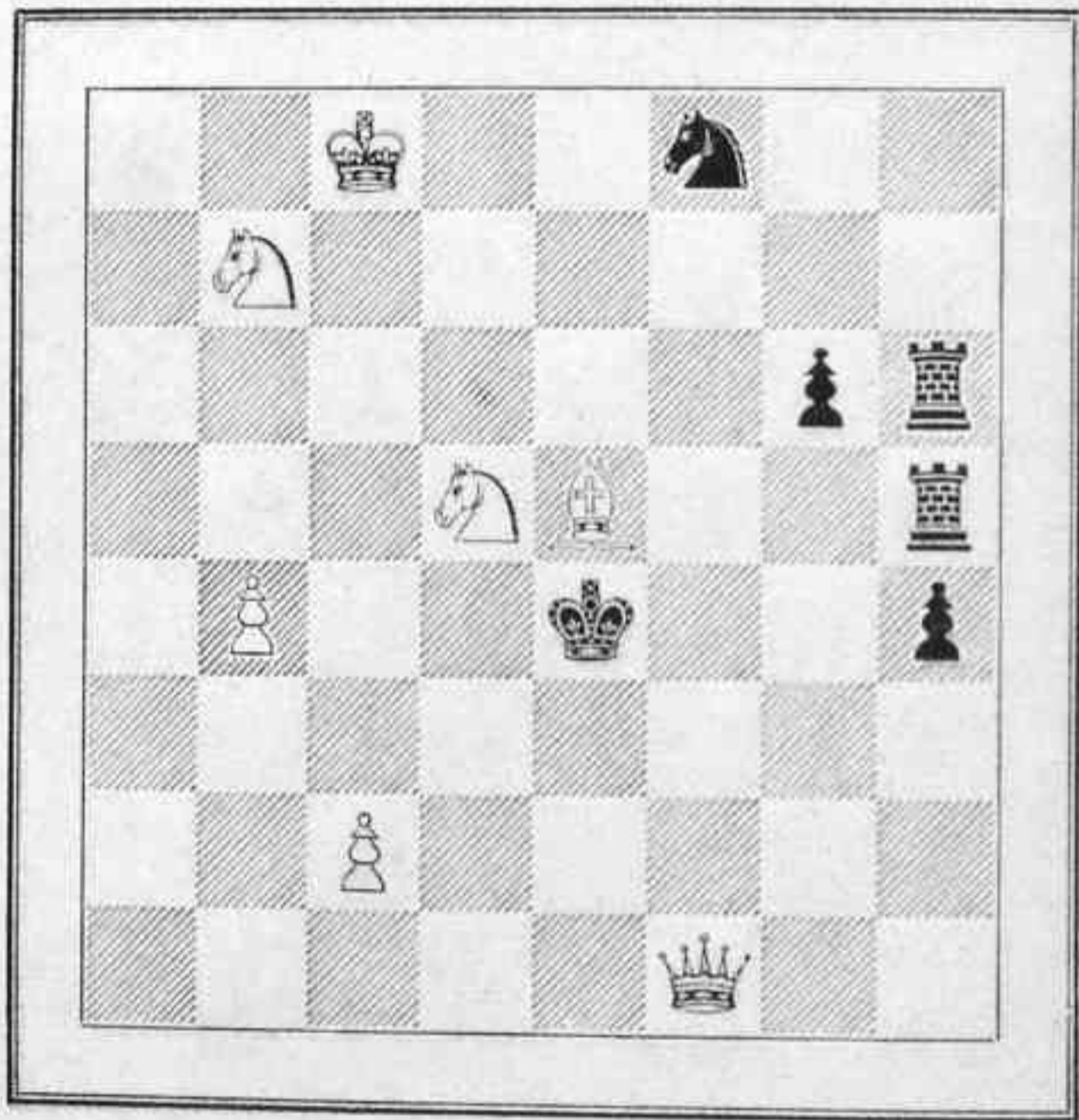

Mat ve 3 tazích.

84.

Jiří Chocholouš.

Poctěna čestným uznáním v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Norimberece roku 1883.

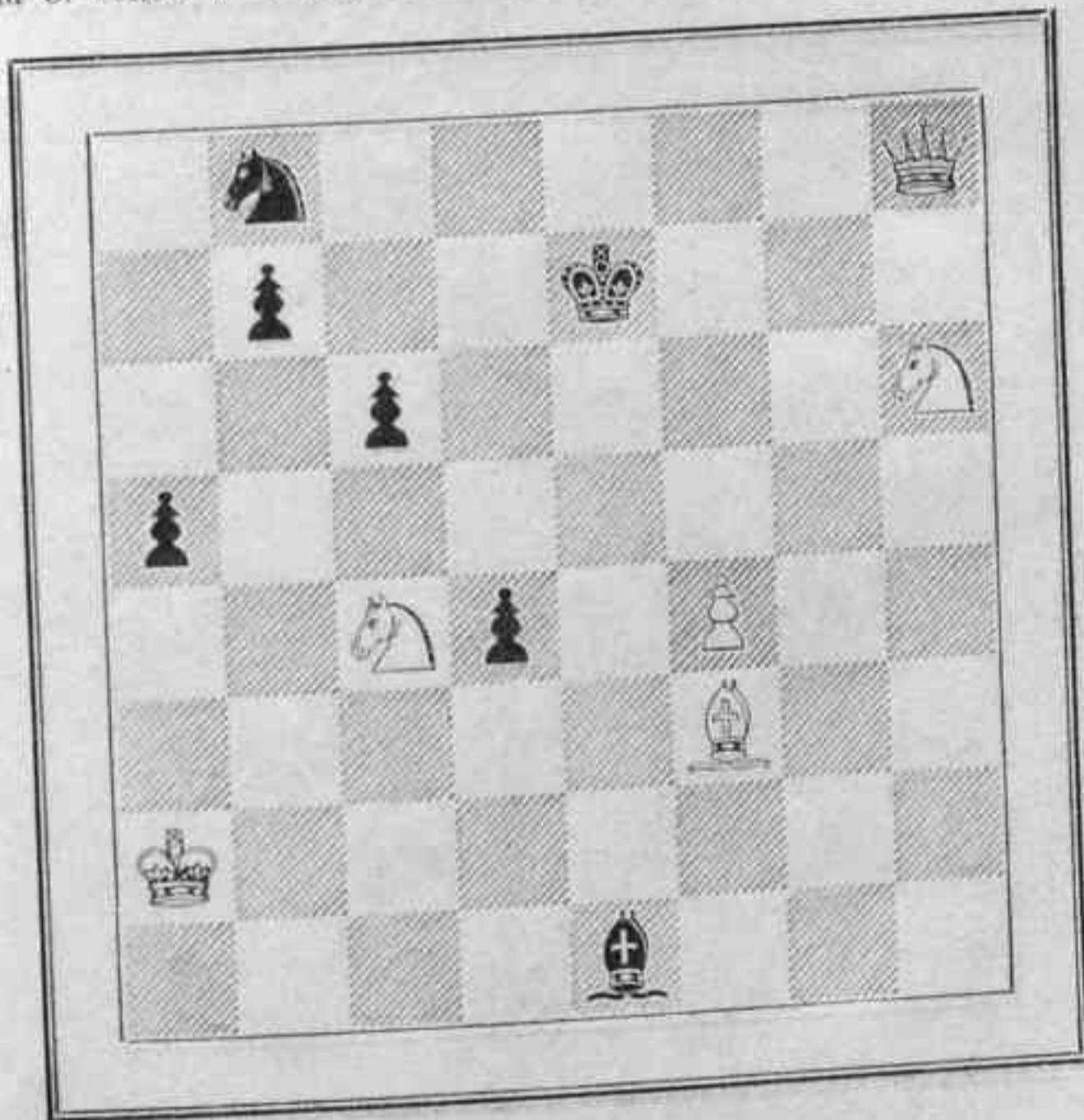

Mat ve 3 tazích.

85.

Jiří Chocholouš.

Počtená 3. cenou v 6. českém turnaji časopisu „Svotozor“ v Praze r. 1885.

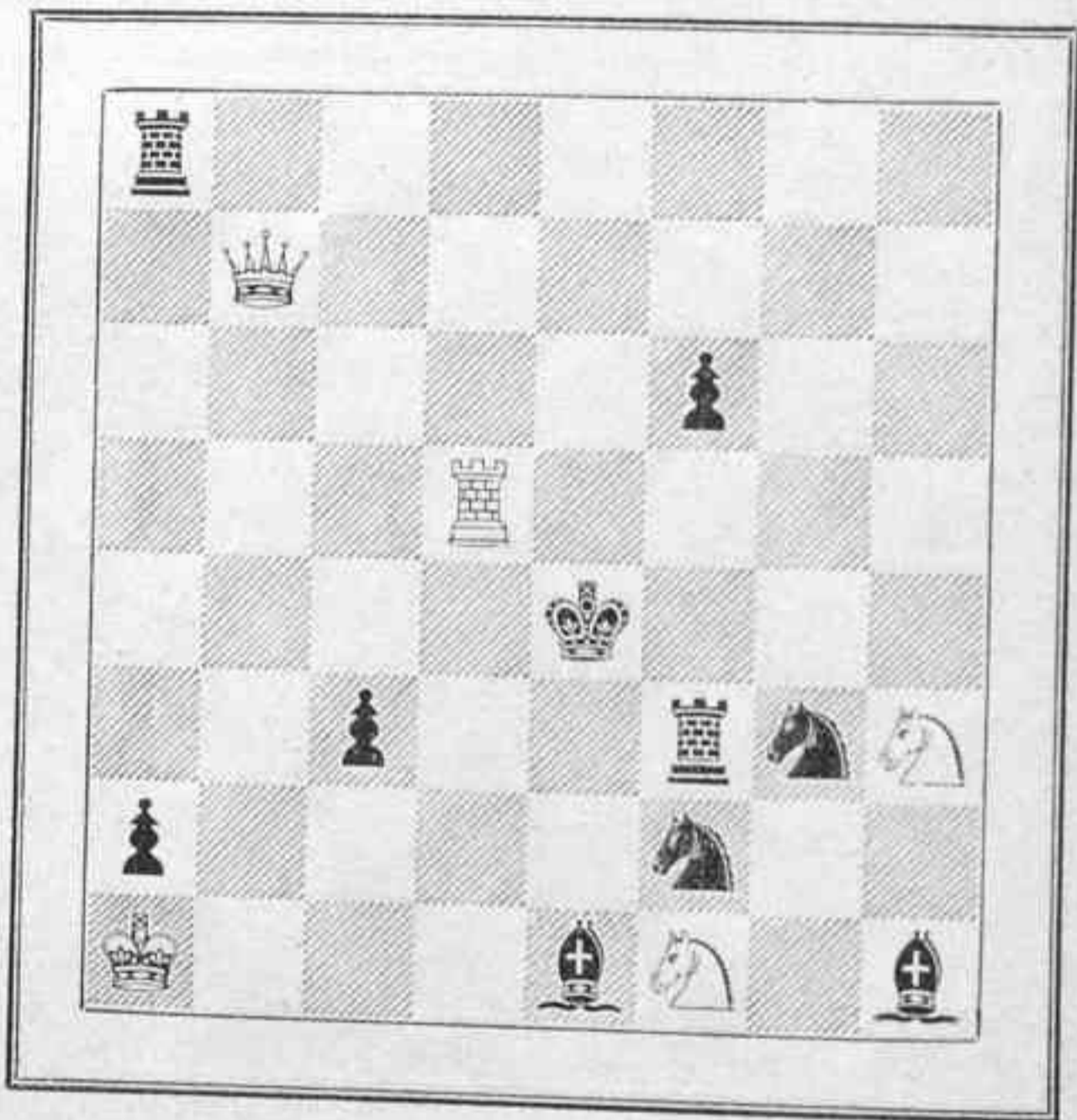

Mat ve 3 tazích.

86.

Jiří Chocholouš.

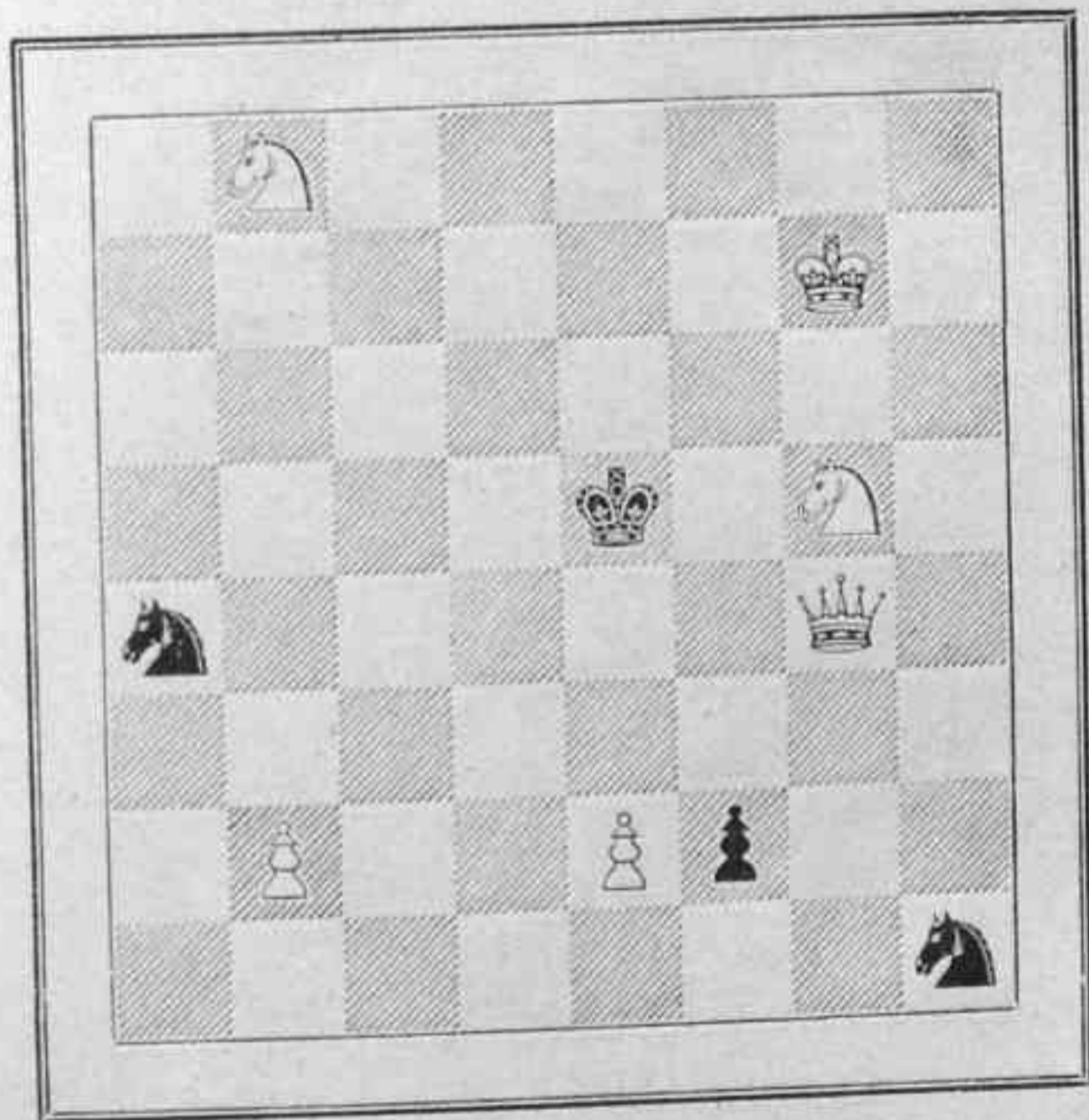
Počtena 1. cenou v turnaji časopisu „Detroit Free Press“ r. 1883.

Mat ve 3 tazích.

87.

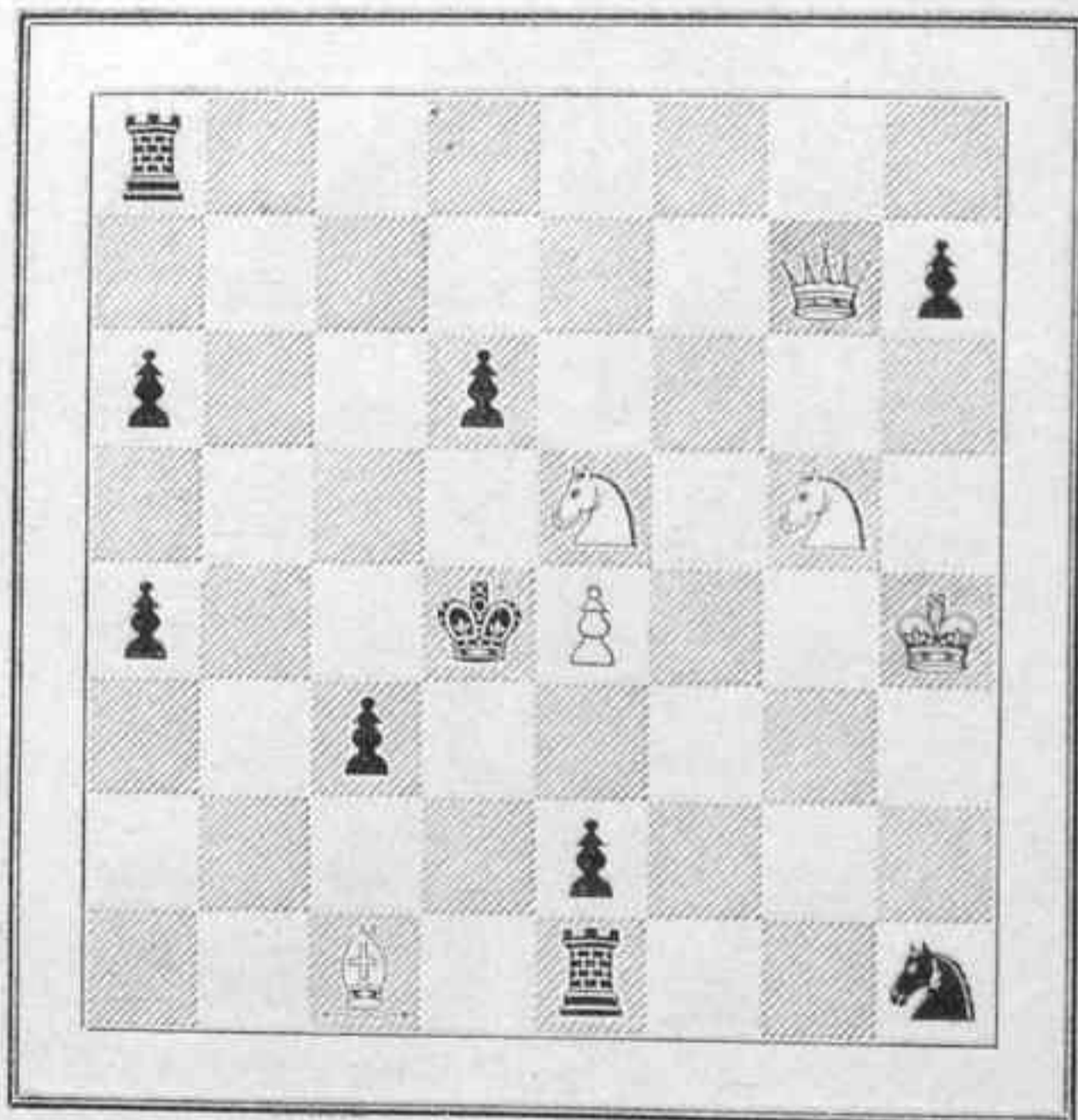
Karel Kober.

Mat ve 3 tazích.

88.

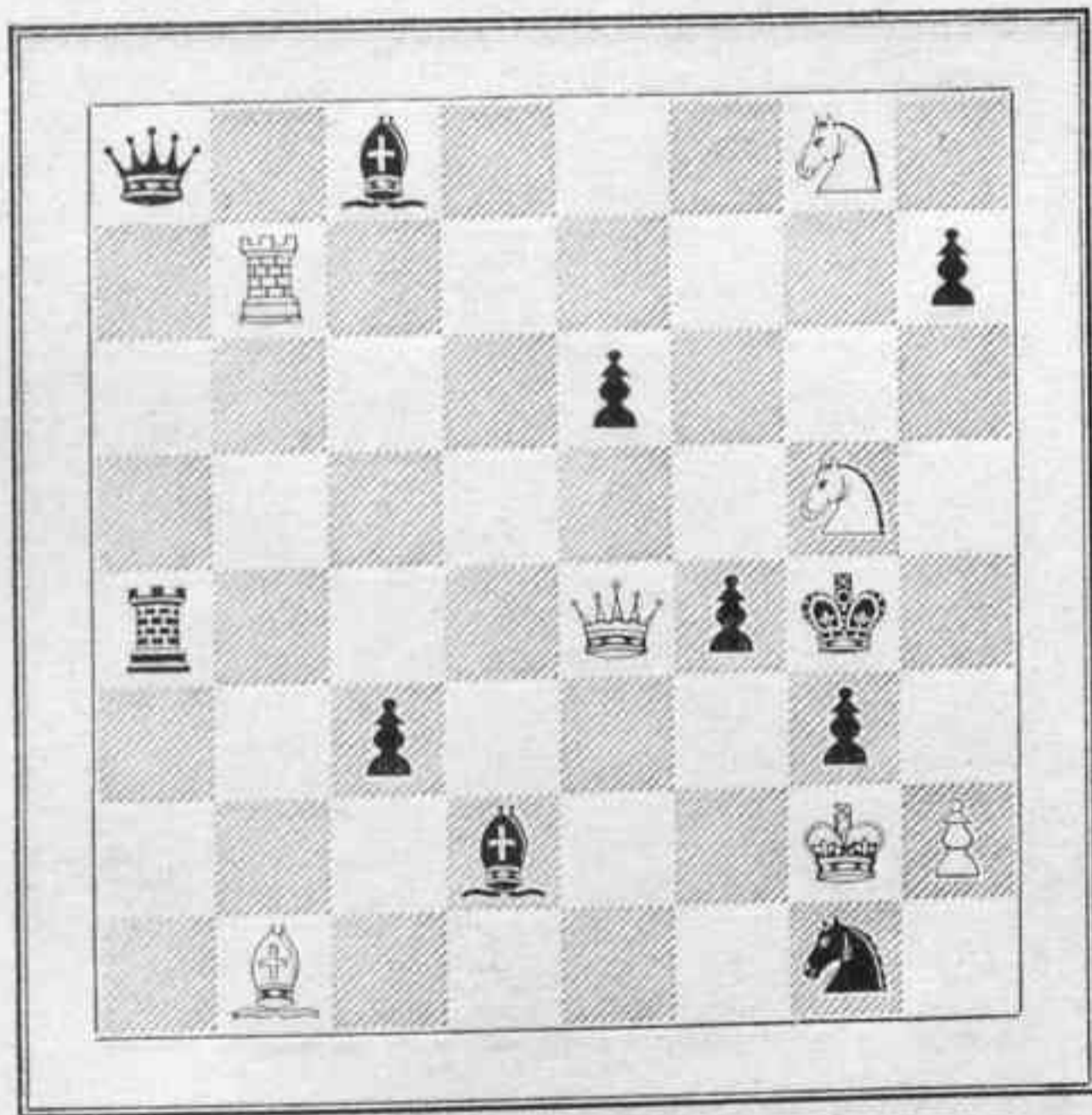
Karel Kober.

Mat ve 3 tazích.

89.

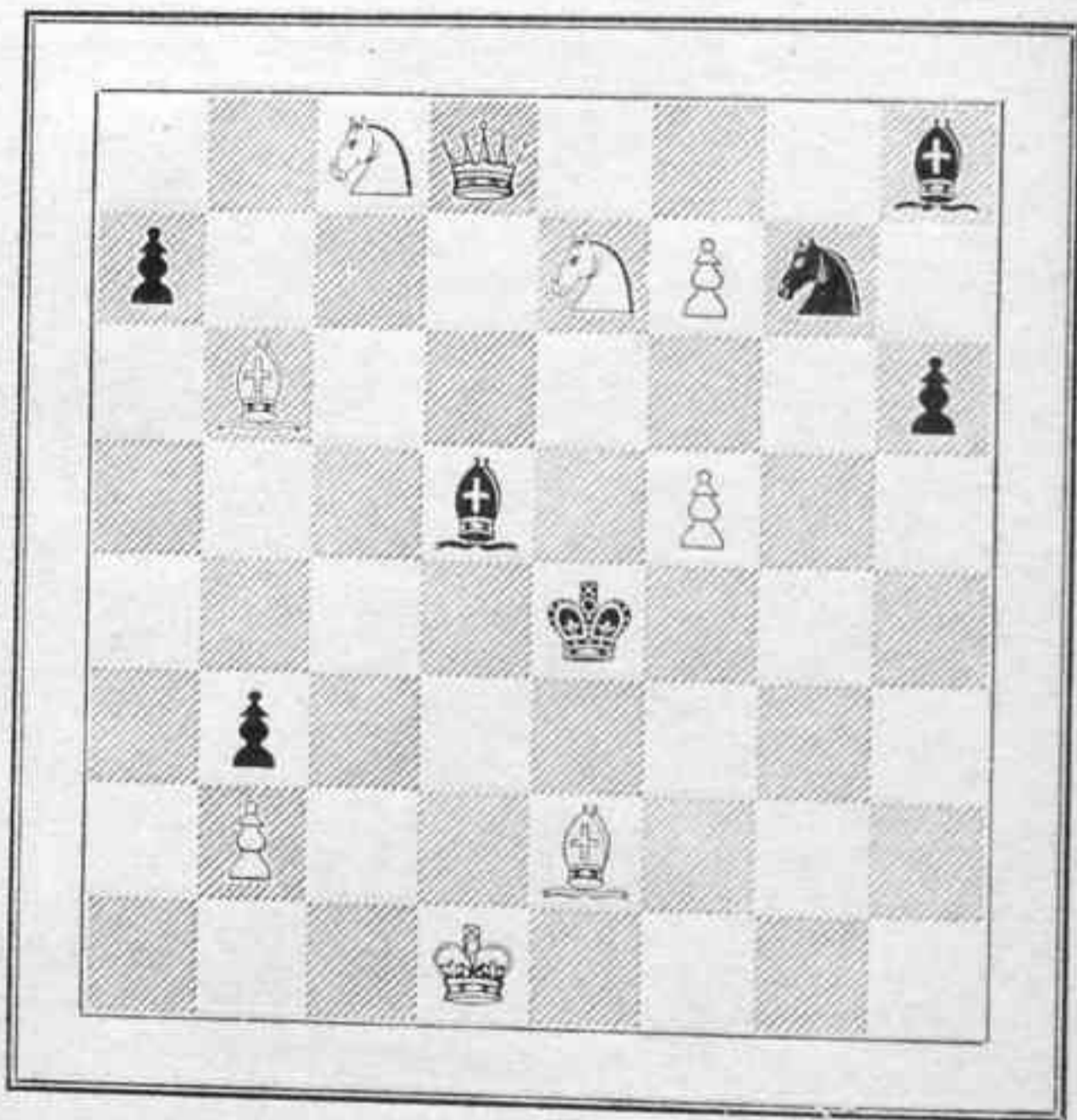
Karel Kober.

Mat ve 3 tazích.

90.

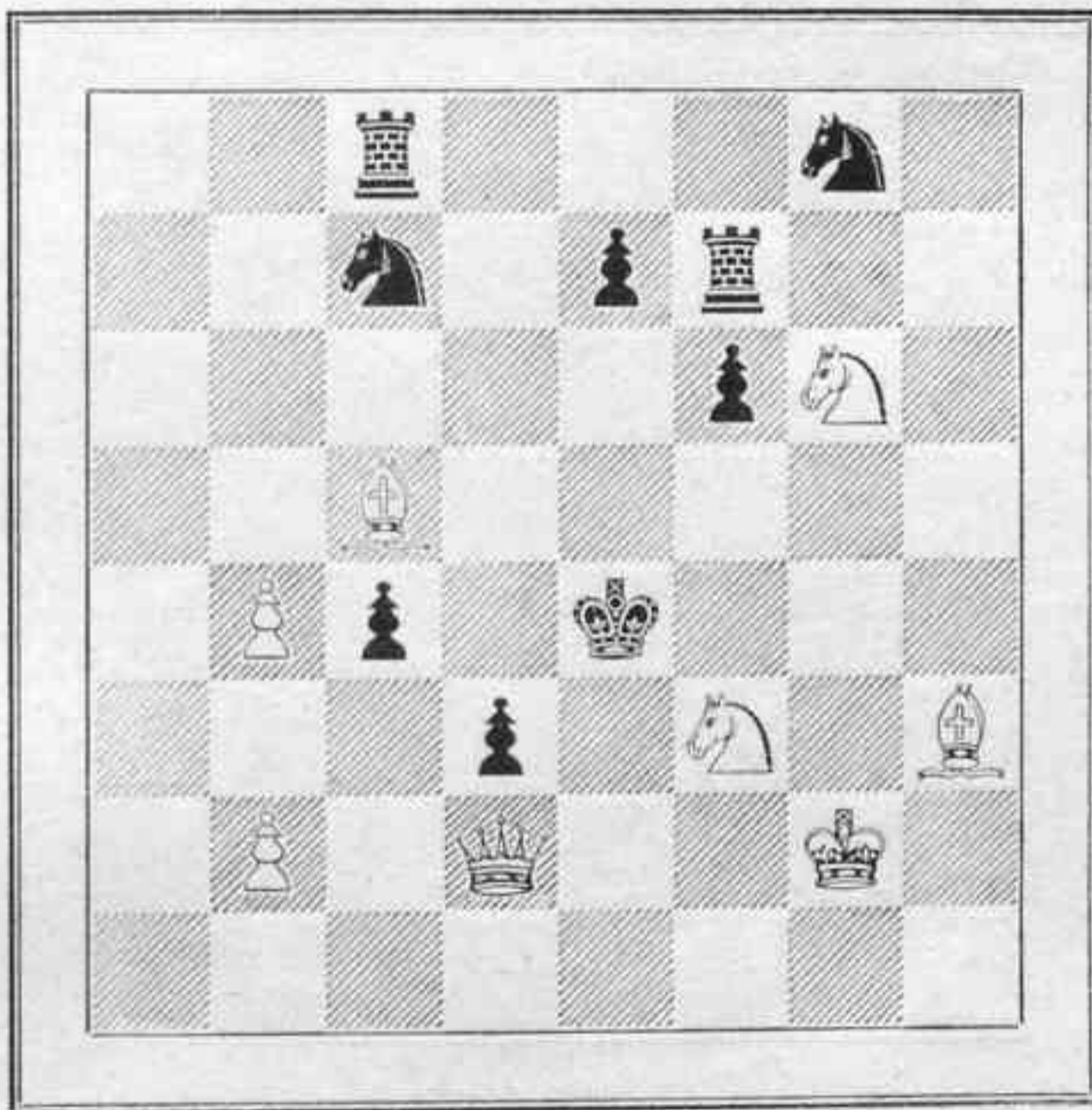
Karel Kober.

Mat ve 3 tazích.

91.

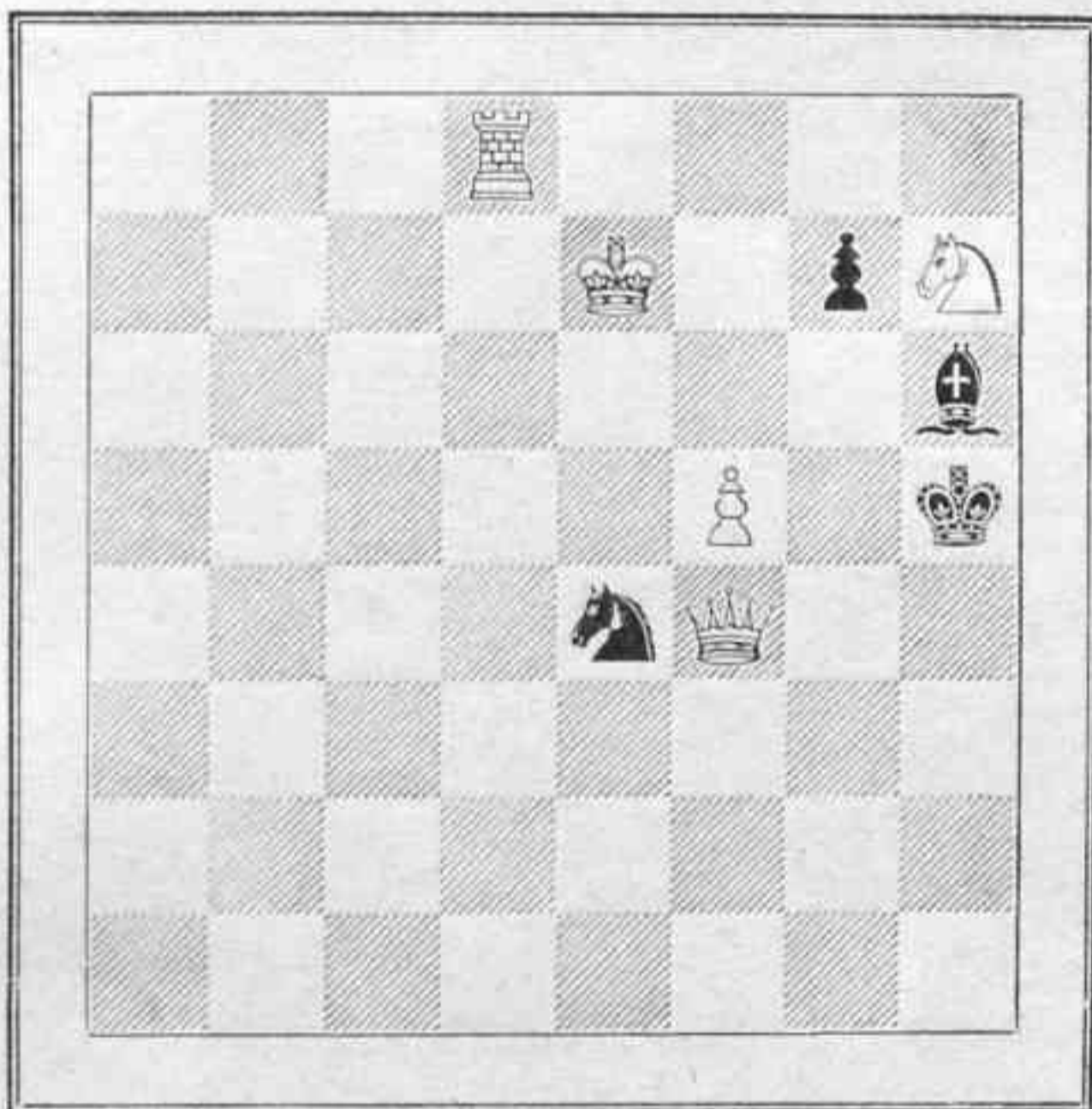
Karel Kober.

Mat ve 3 tazích.

95.

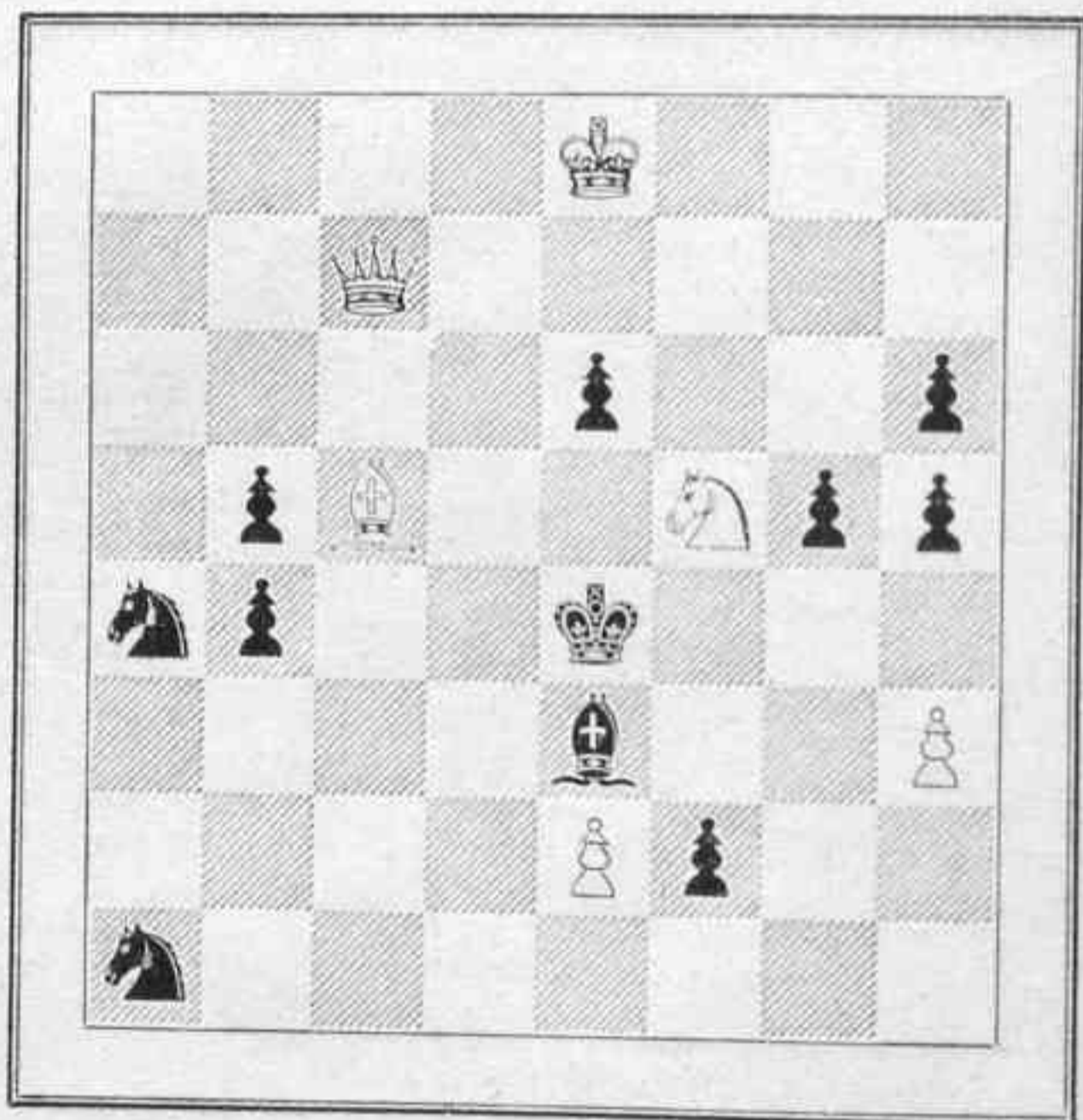
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

96.

Karel Kondelik.

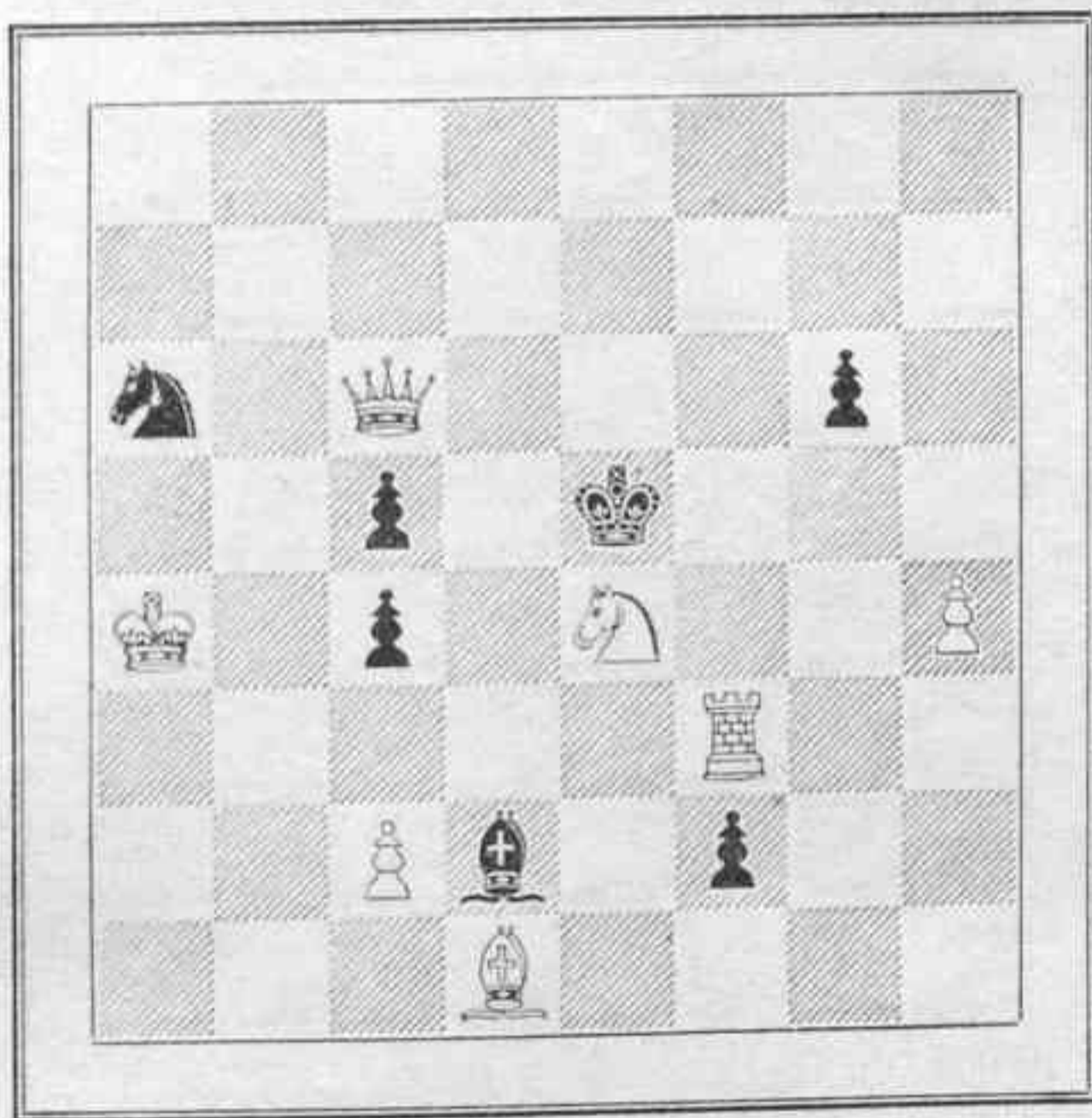

Mat ve 3 tazích.

97.

Karel Kondelik.

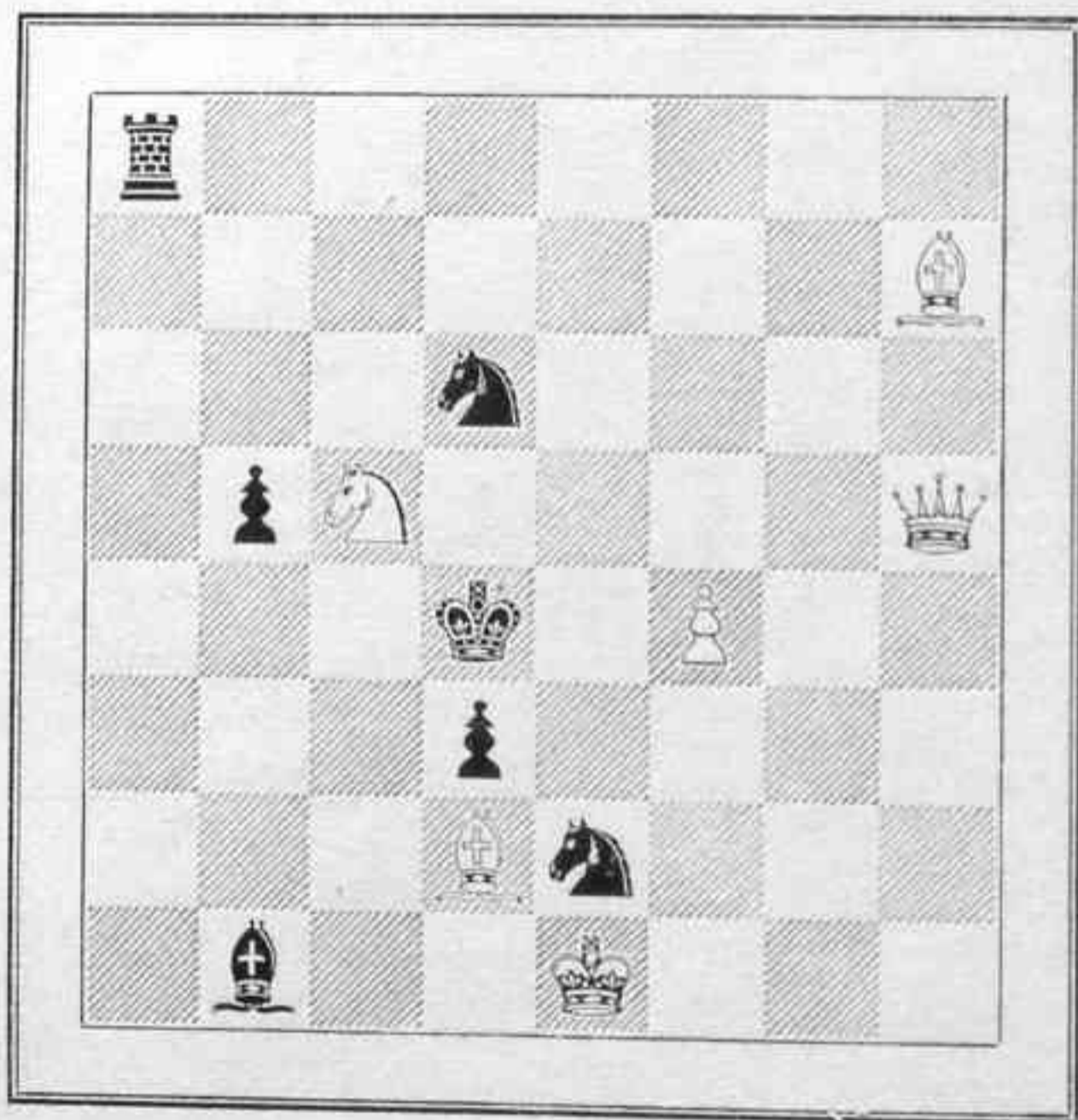
Početna 2. cenou v 5. českém turnaji časopisu „Světobor“ v Praze r. 1877.

Mat ve 3 tazích.

98.

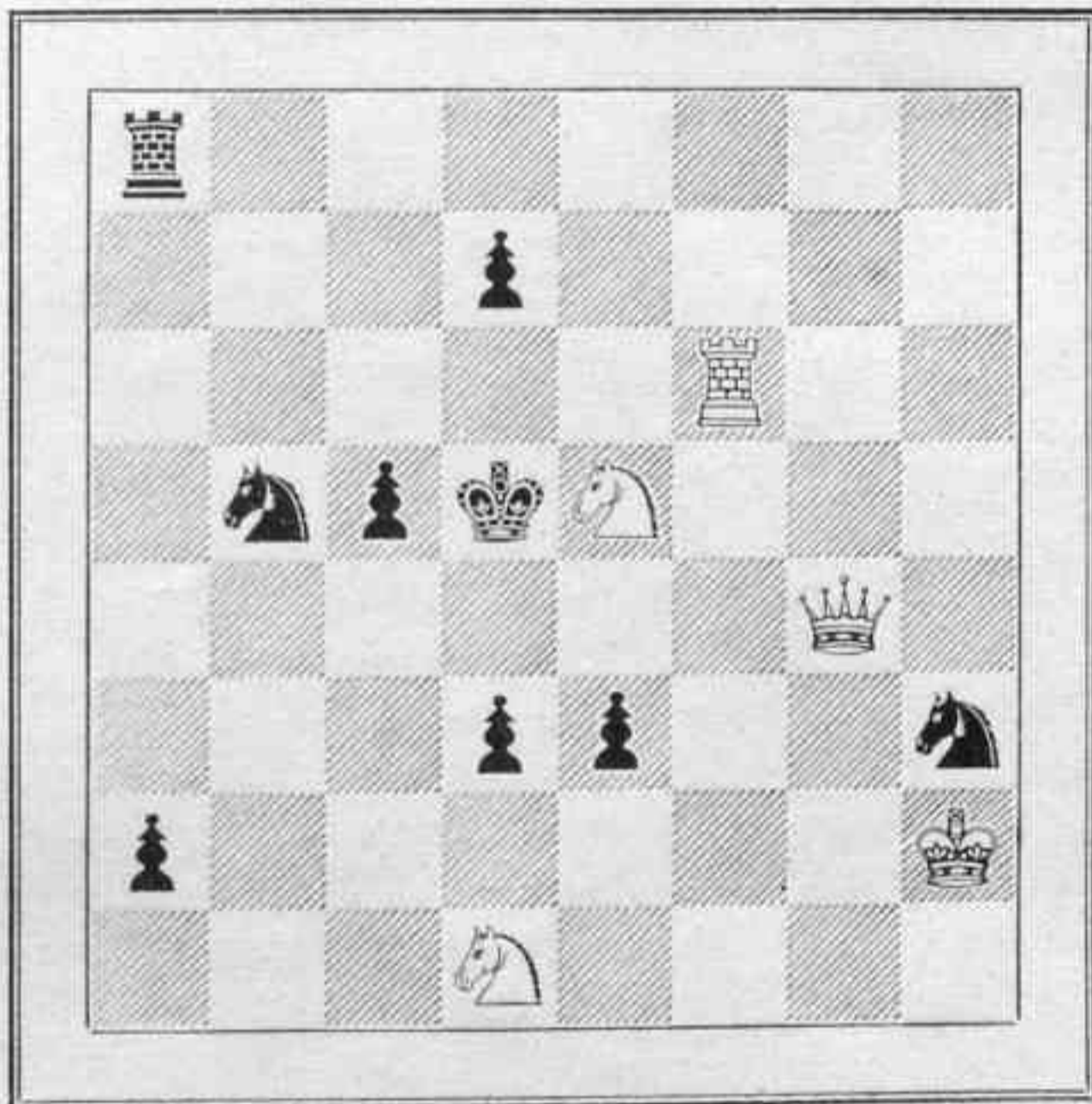
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

99.

Karel Kondelik.

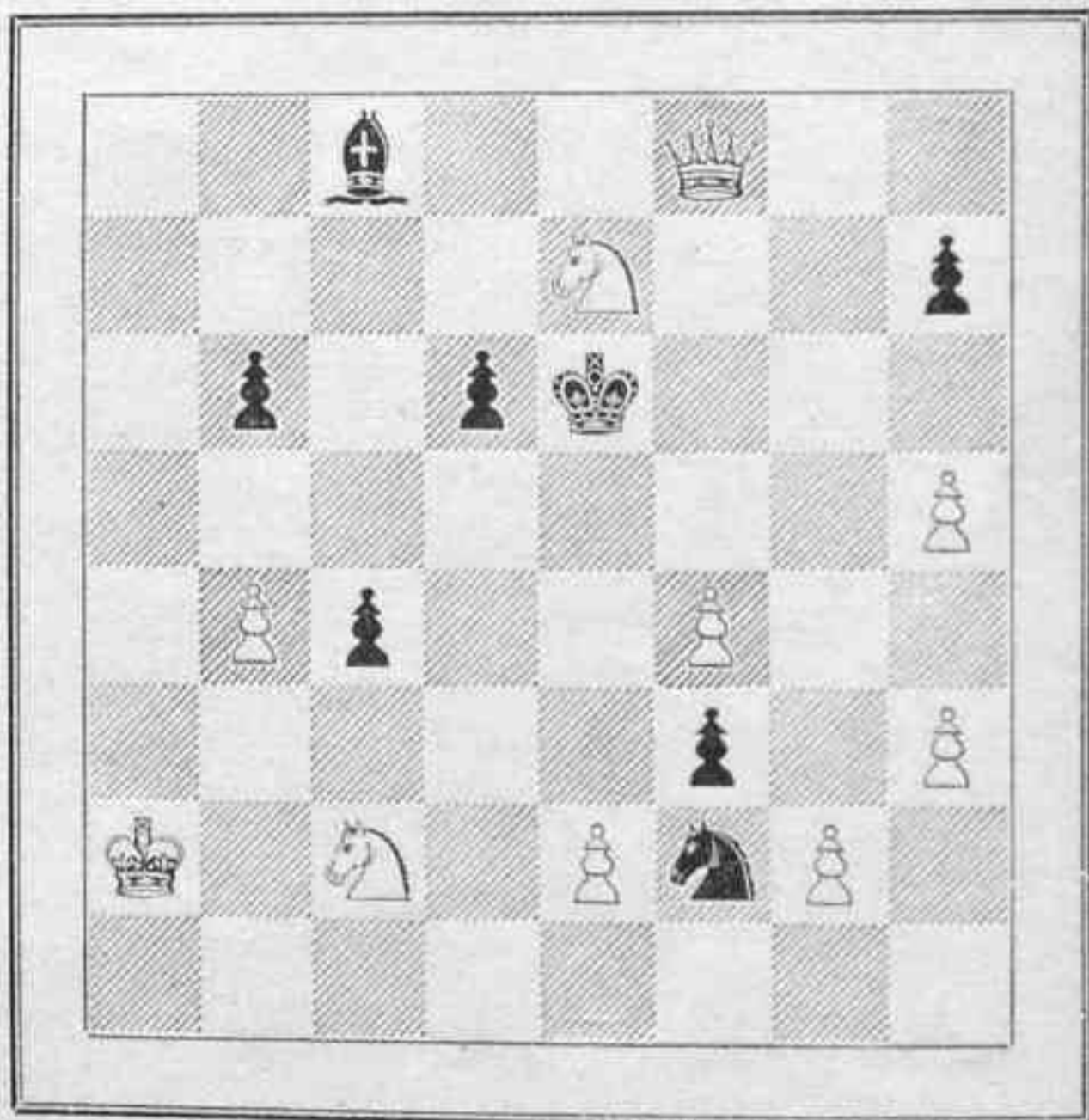

Mat ve 3 tazích.

100.

Karel Kondelik.

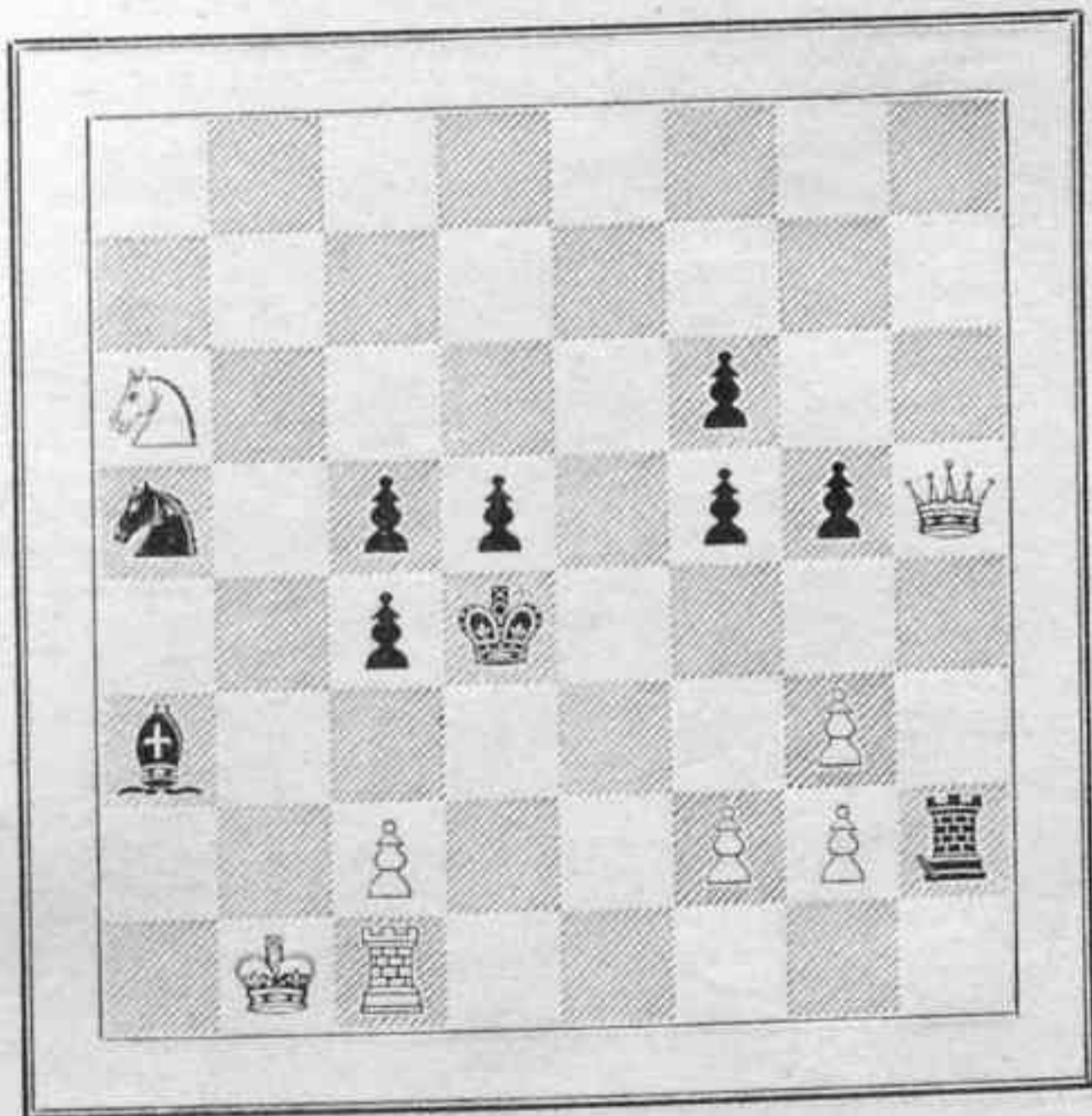
Poctěna čestným uznáním v turnaji časop. „Nuova Rivista degli Scacchi“
v Livorně.

Mat ve 3 tazích.

101.

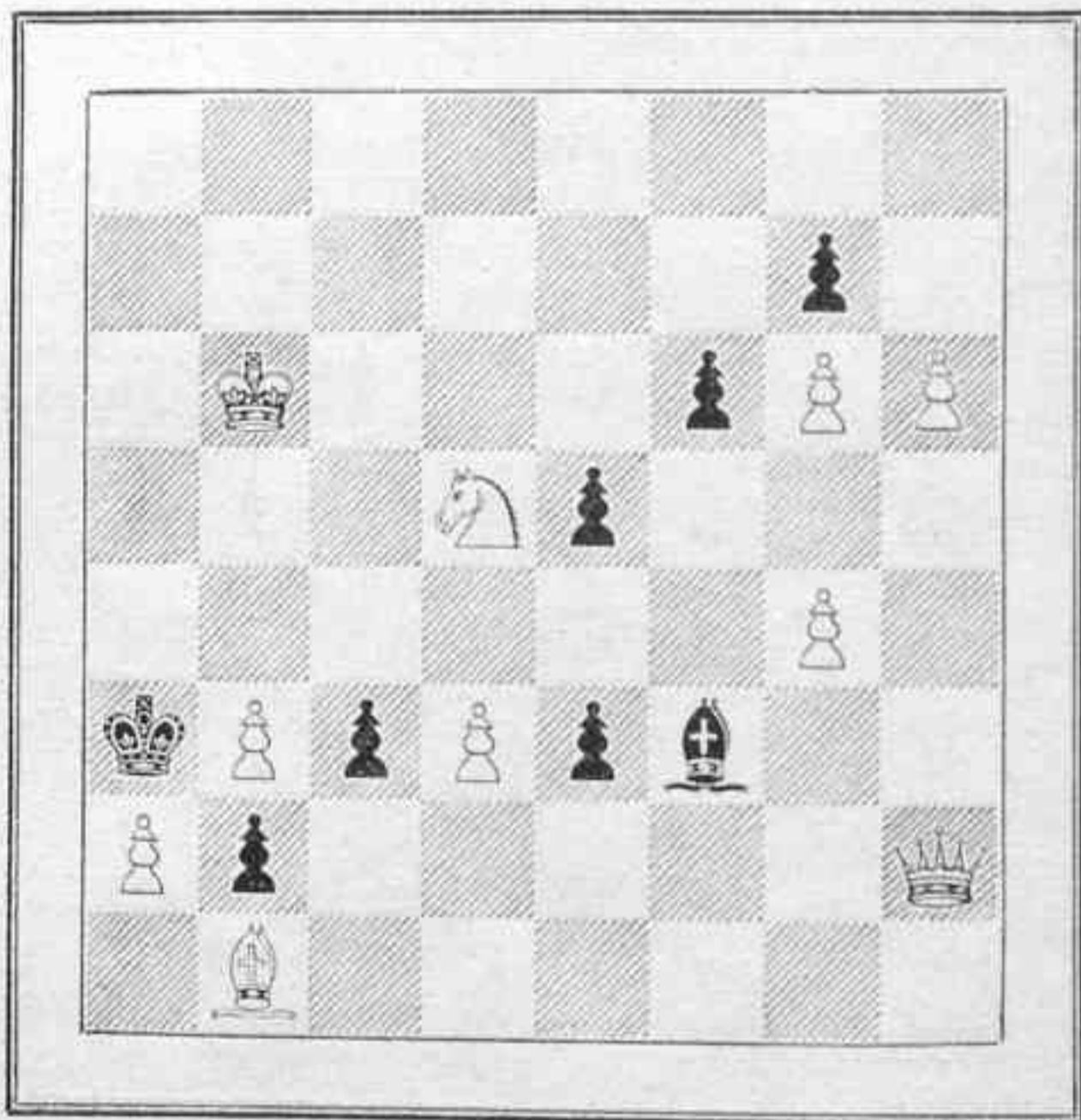
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

102.

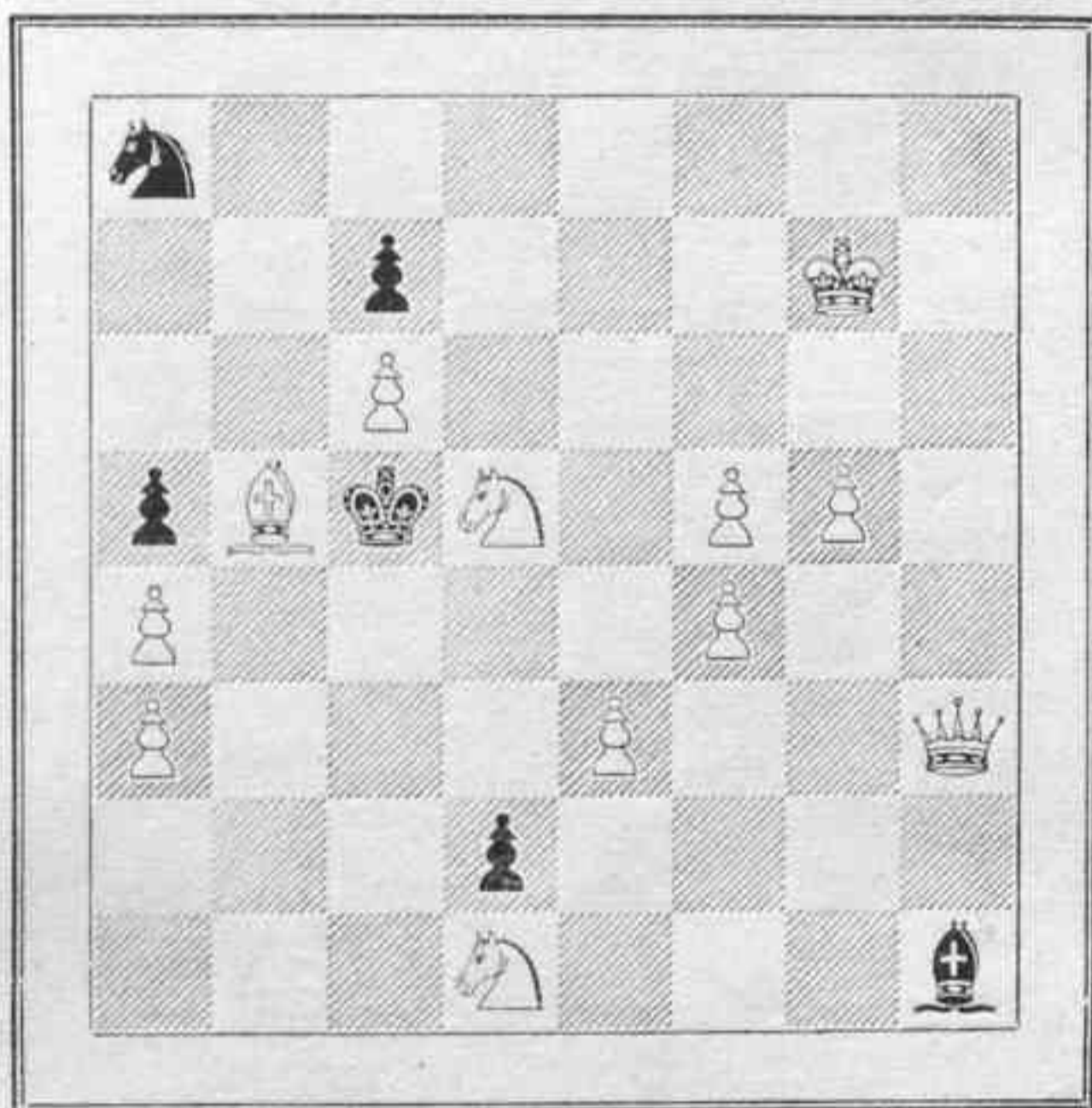
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

103.

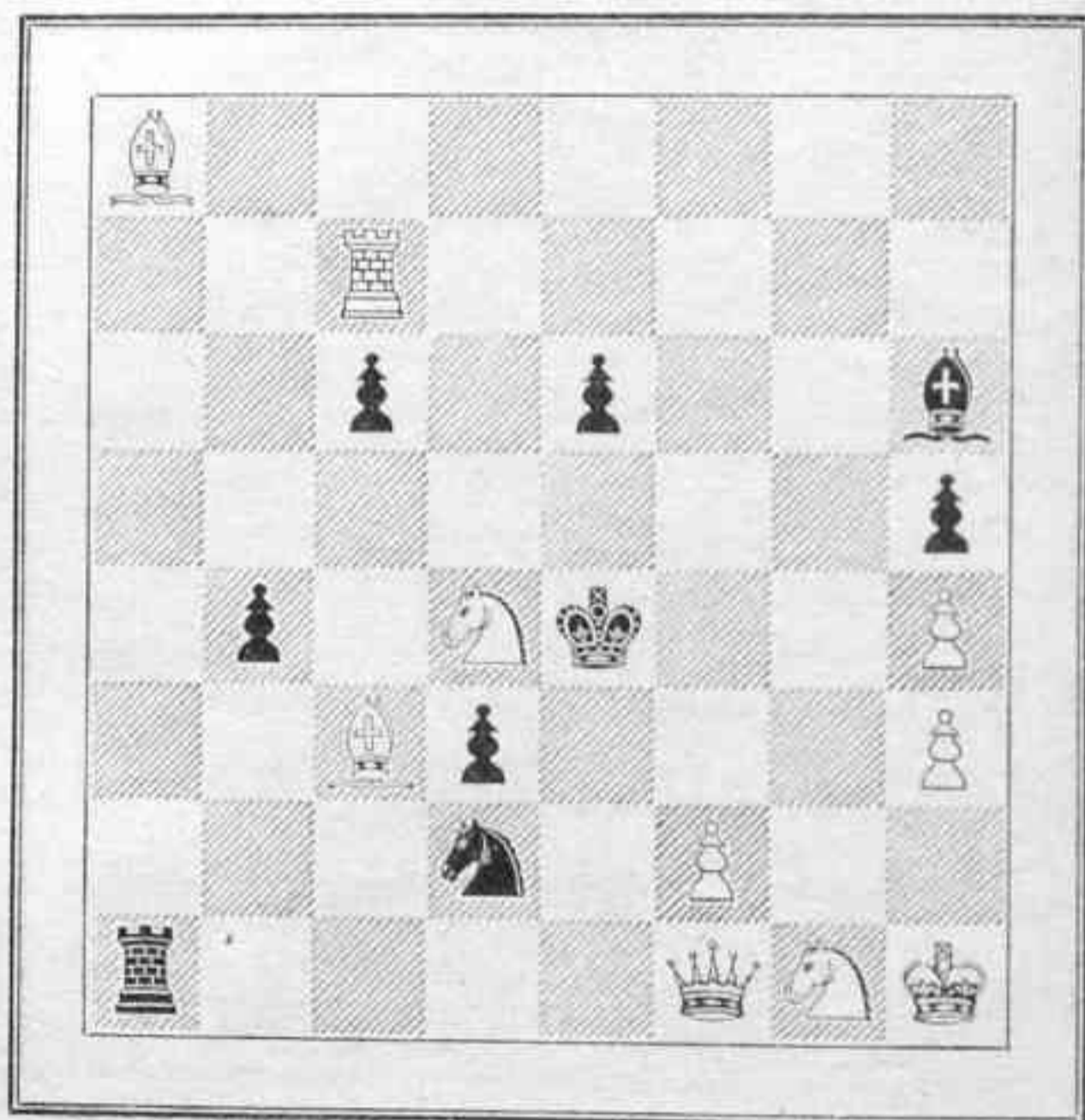
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

104.

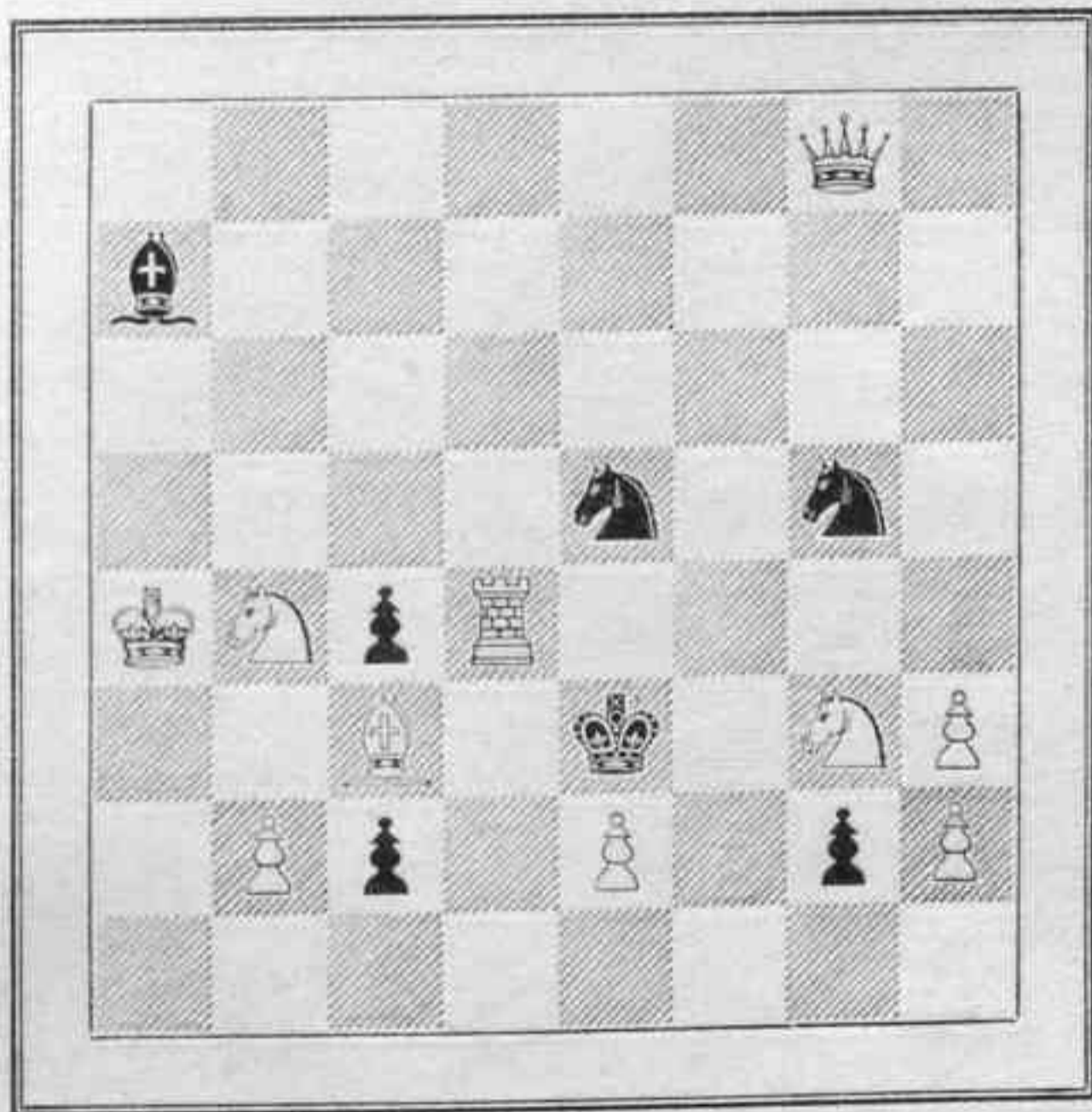
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

105.

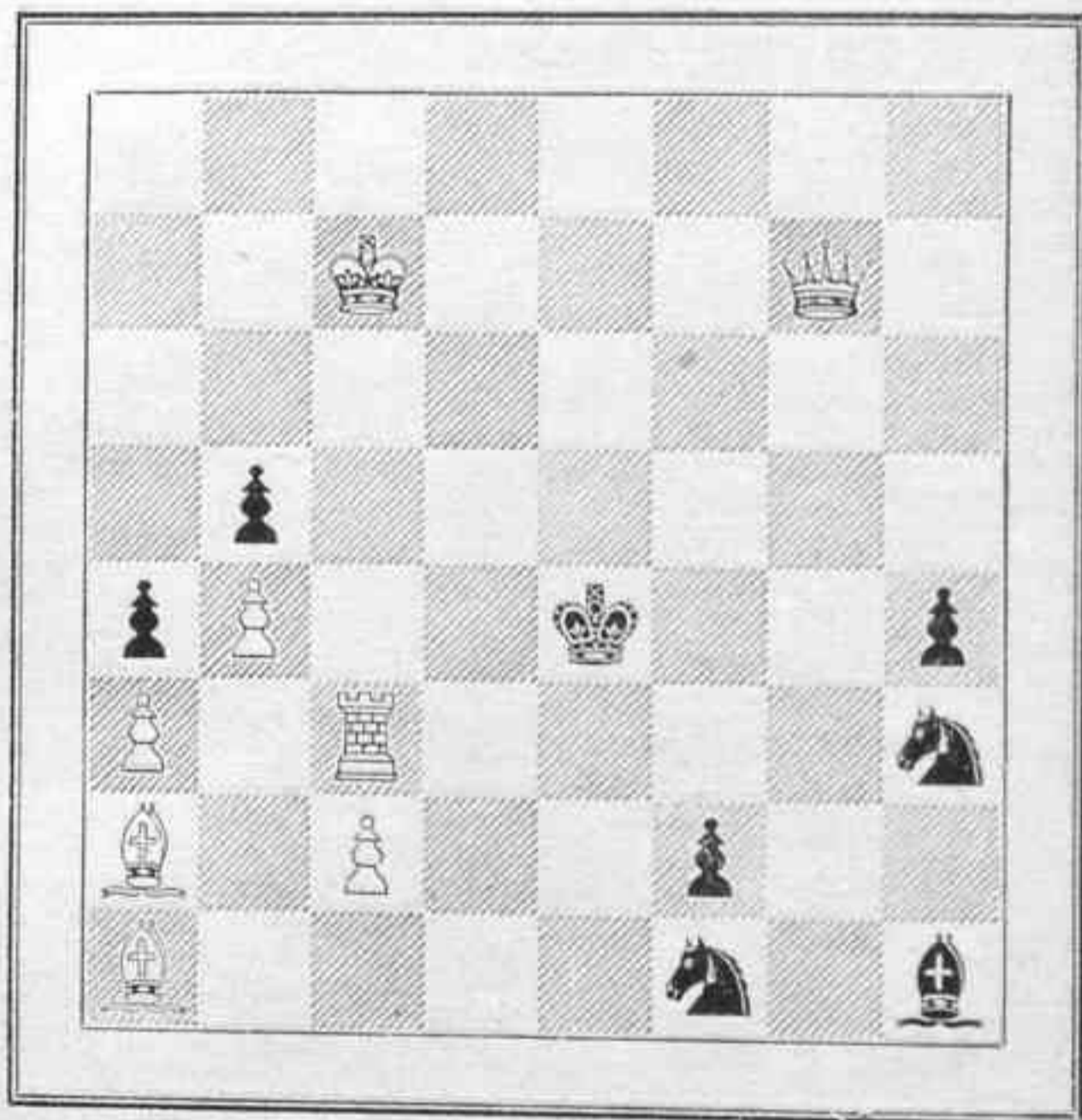
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

106.

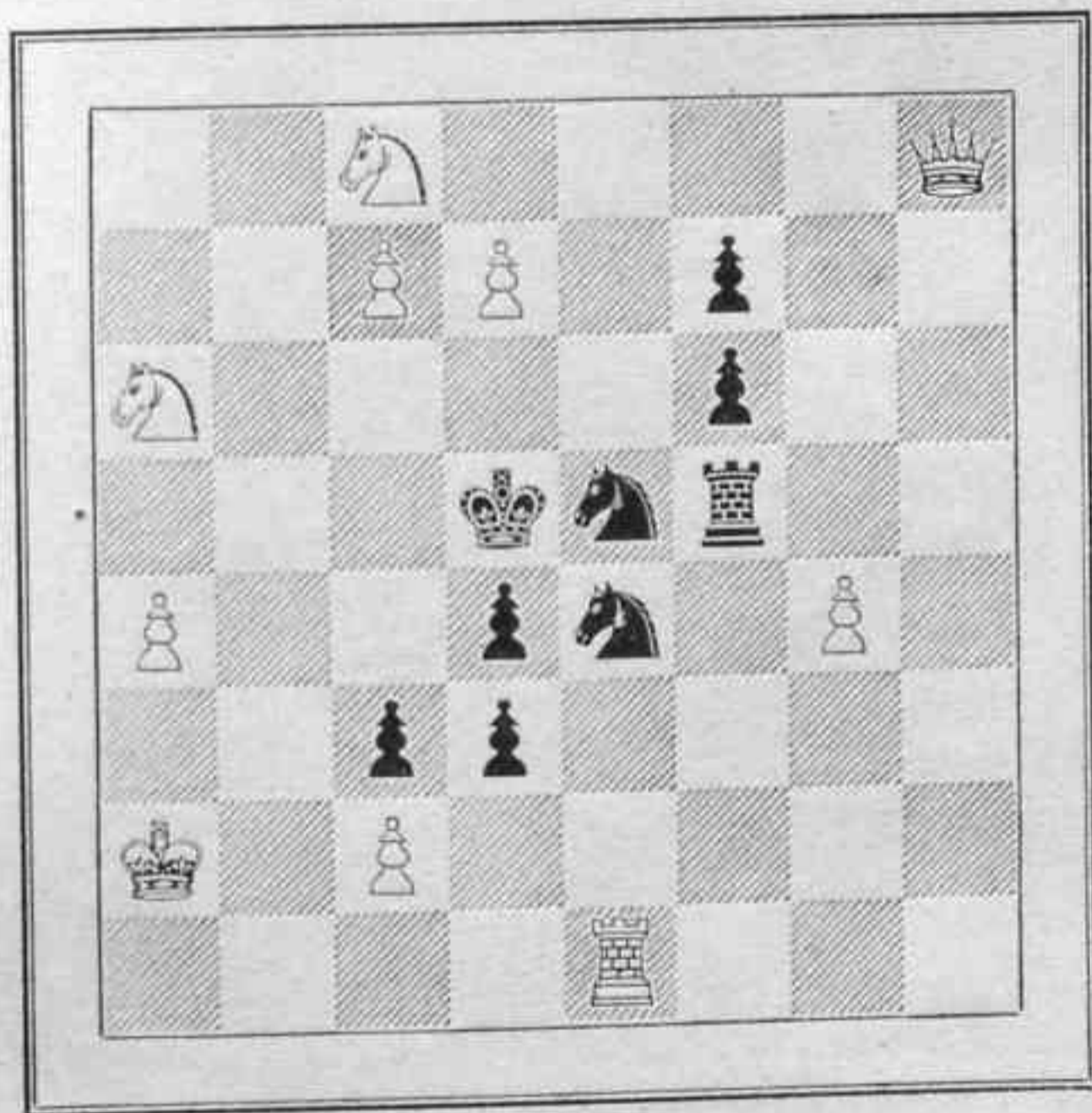
Karel Kondelik.

Mat ve 3 tazích.

107.

Karel Kondelik.

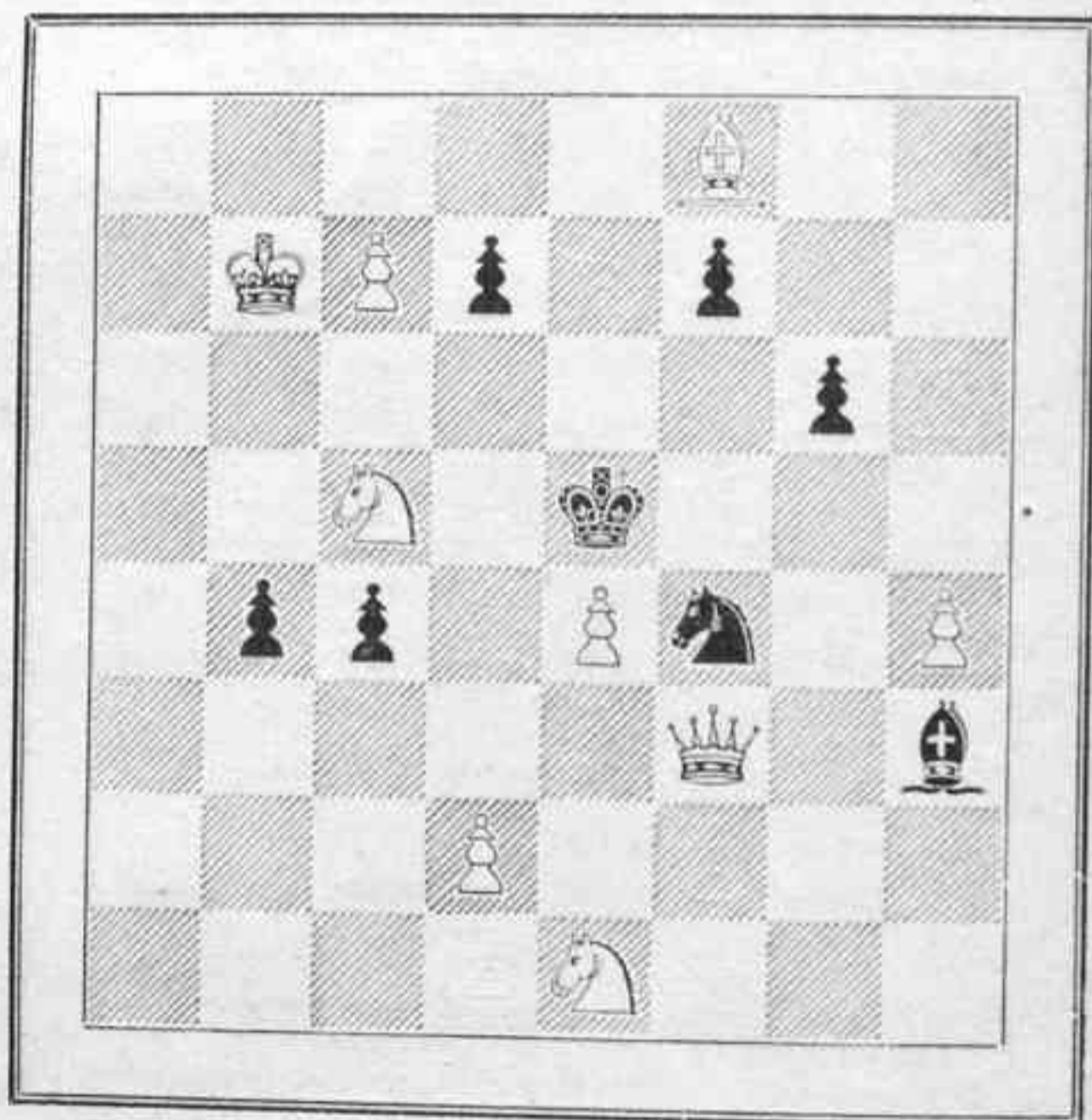

Mat ve 3 tazích.

108.

Karel Kondelik.

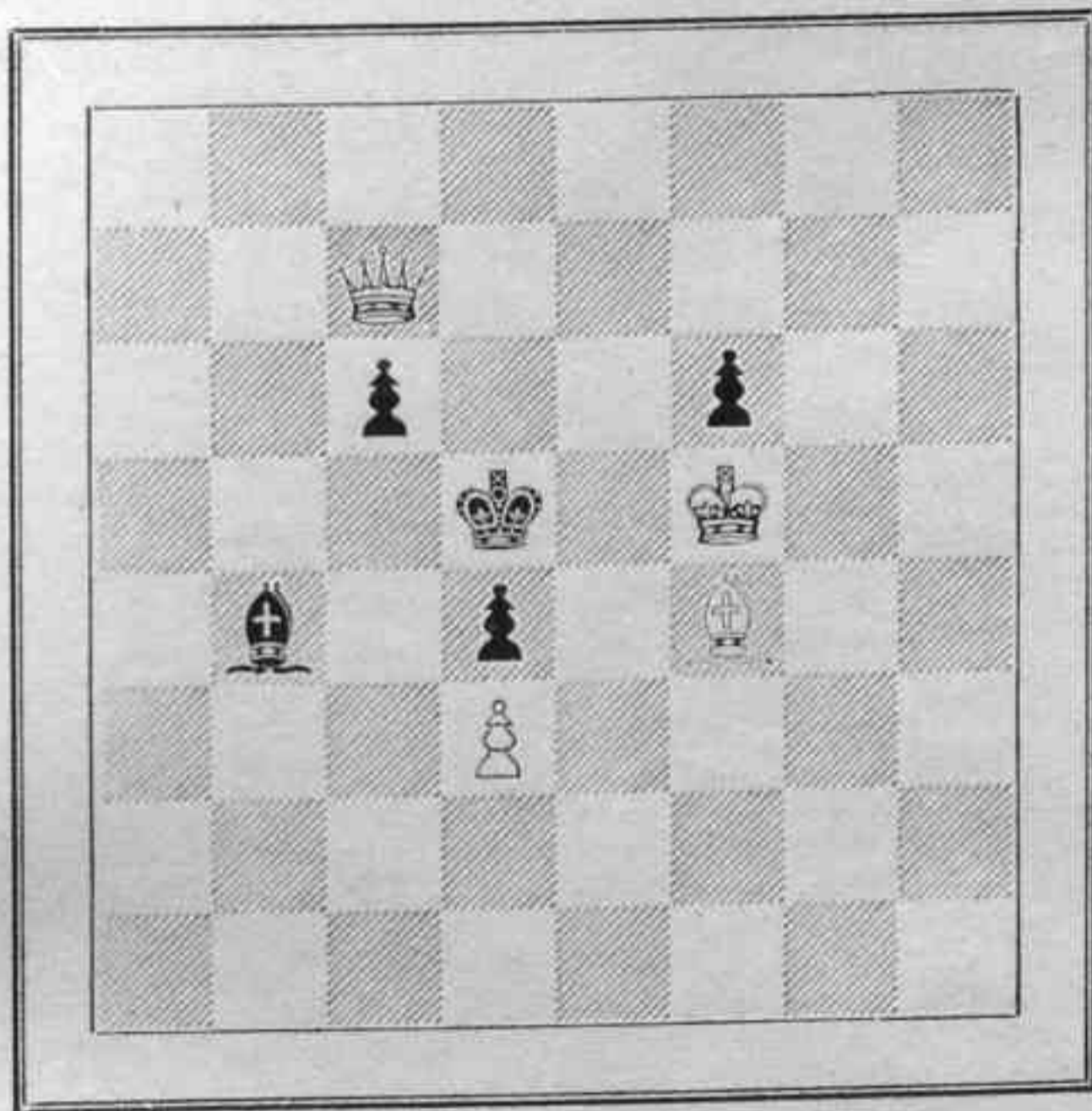
Počtěna 2. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Lipsku r. 1879.

Mat ve 3 tazích.

109.

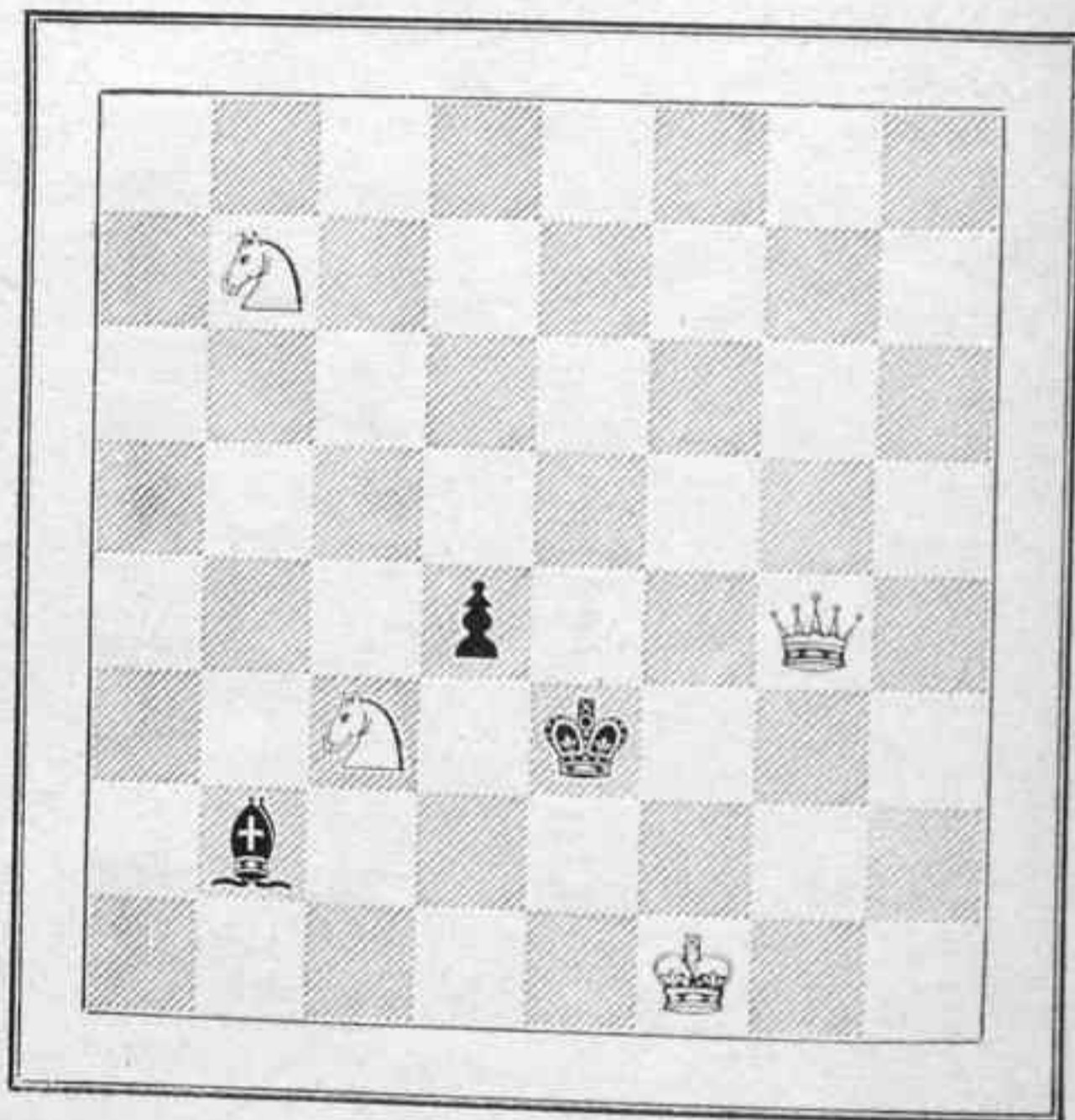
Antonin König.

Mat ve 3 tazích.

110.

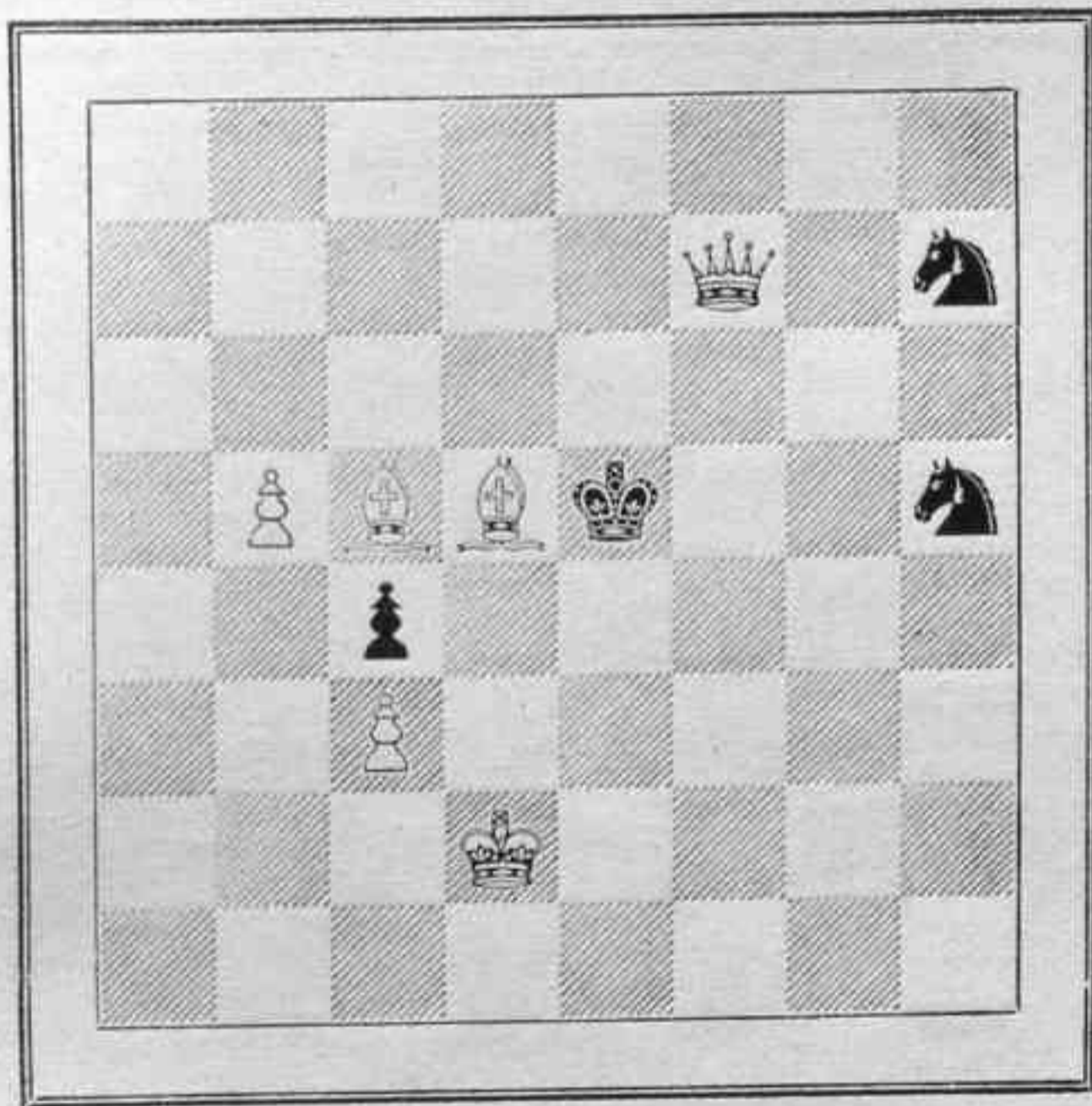
Antonín König.

Mat ve 3 tazích.

111.

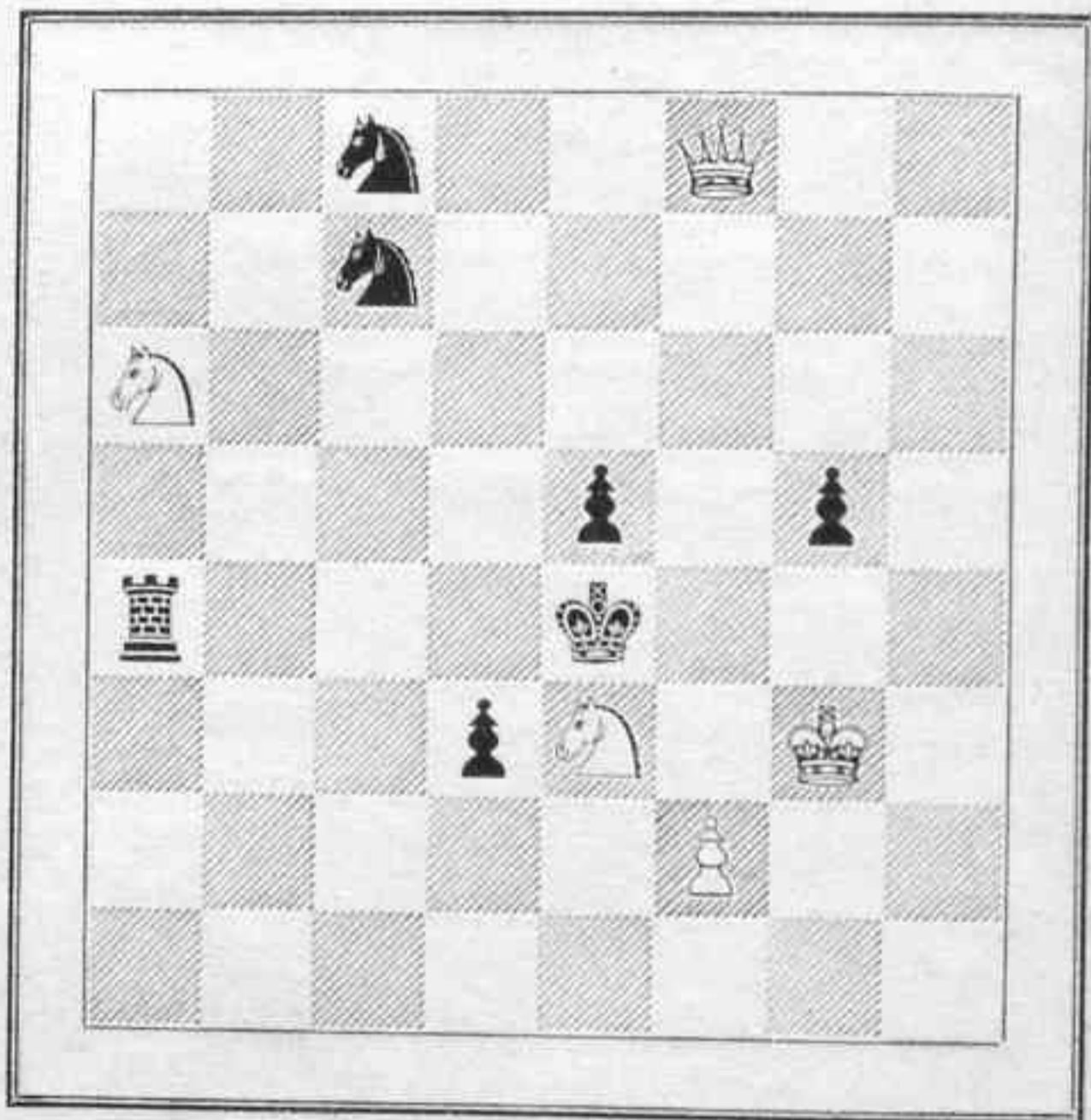
Antonin König.

Mat ve 3 tazích.

112.

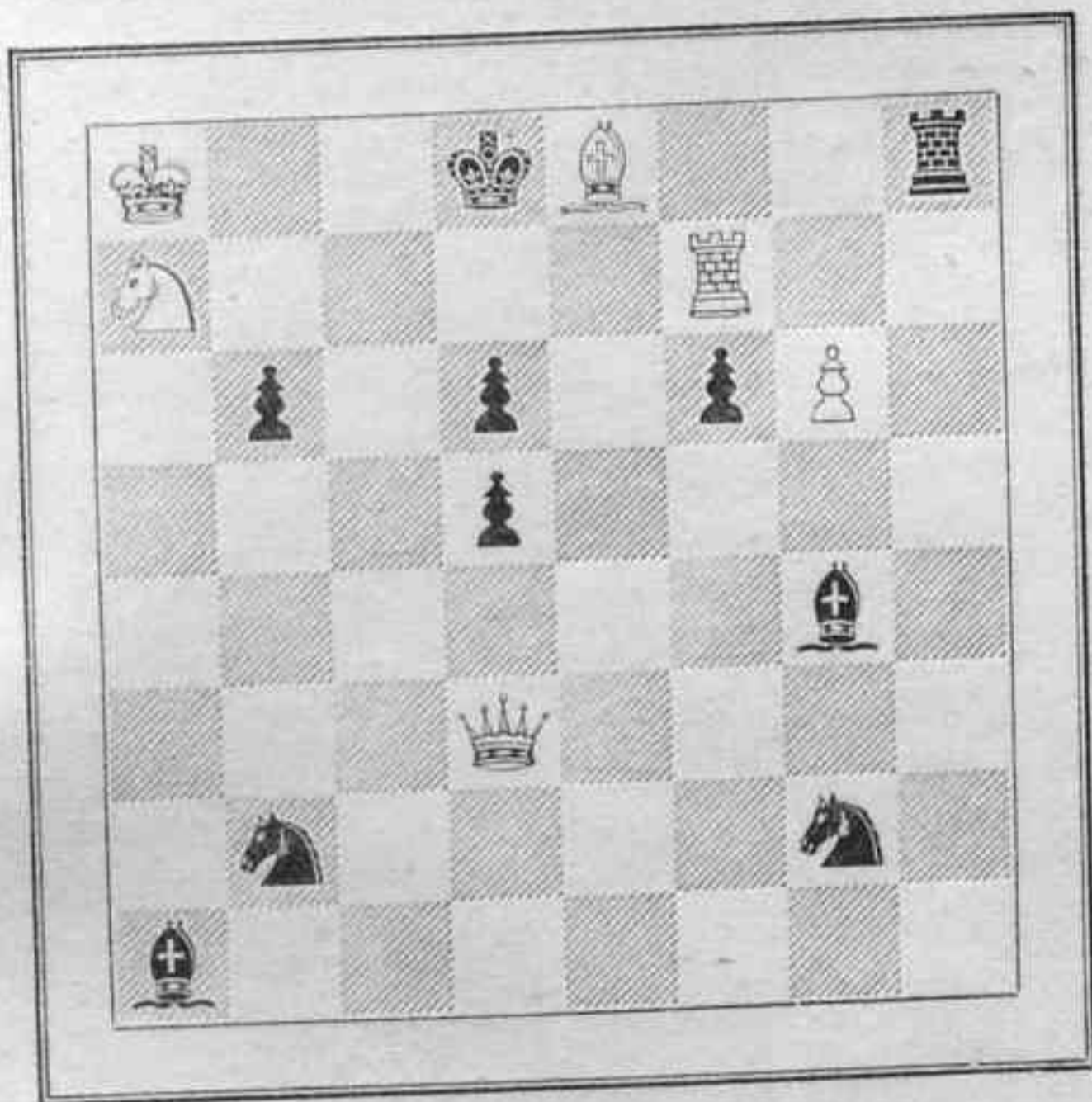
Antonin König.

Mat ve 3 tazích.

113.

Antonin König.

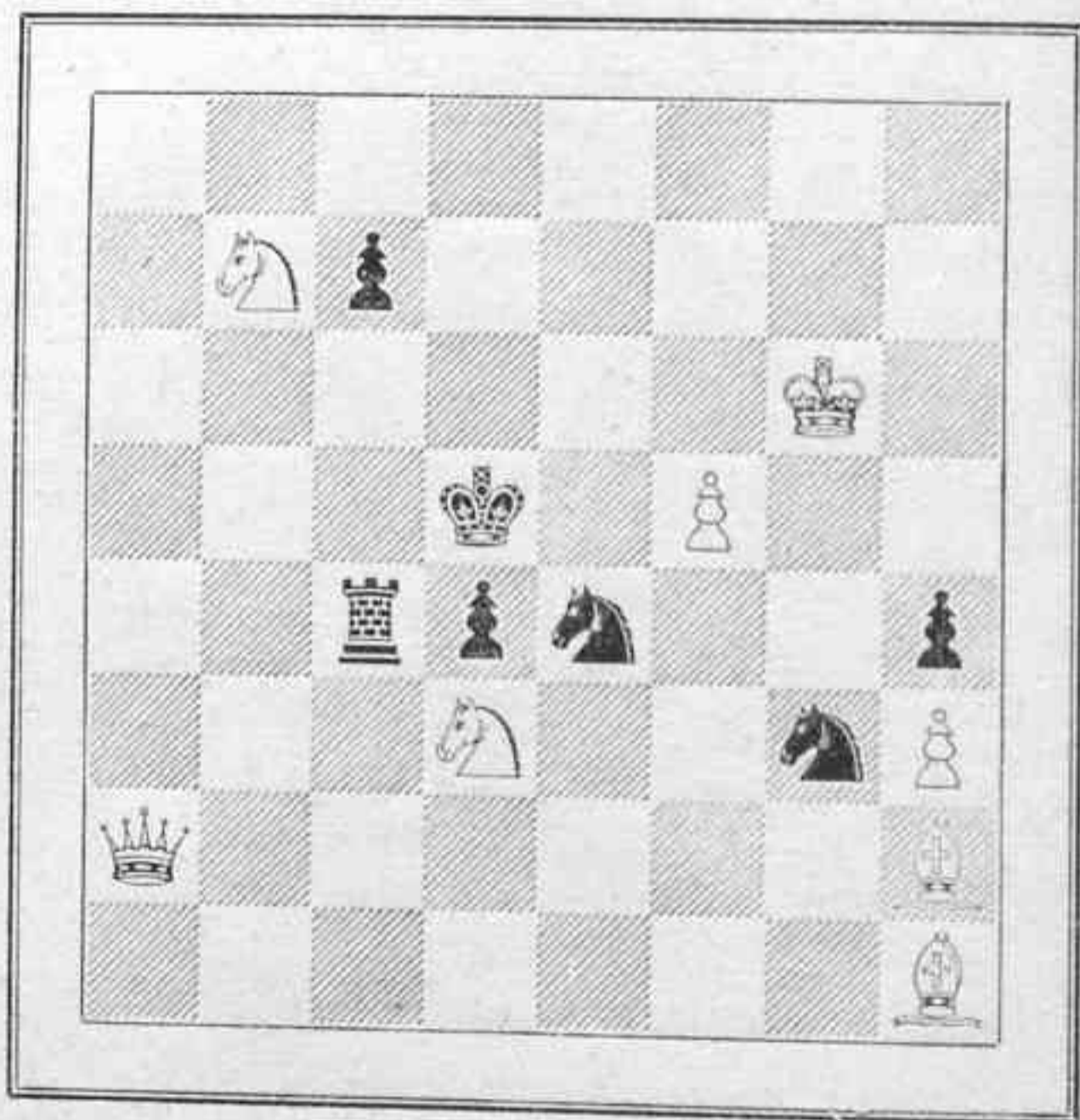

Mat ve 3 tazích.

114.

Antonin König.

Počtená 3. cenou v 1. českém turnaji časopisu „Světozor“ v Praze r. 1869.

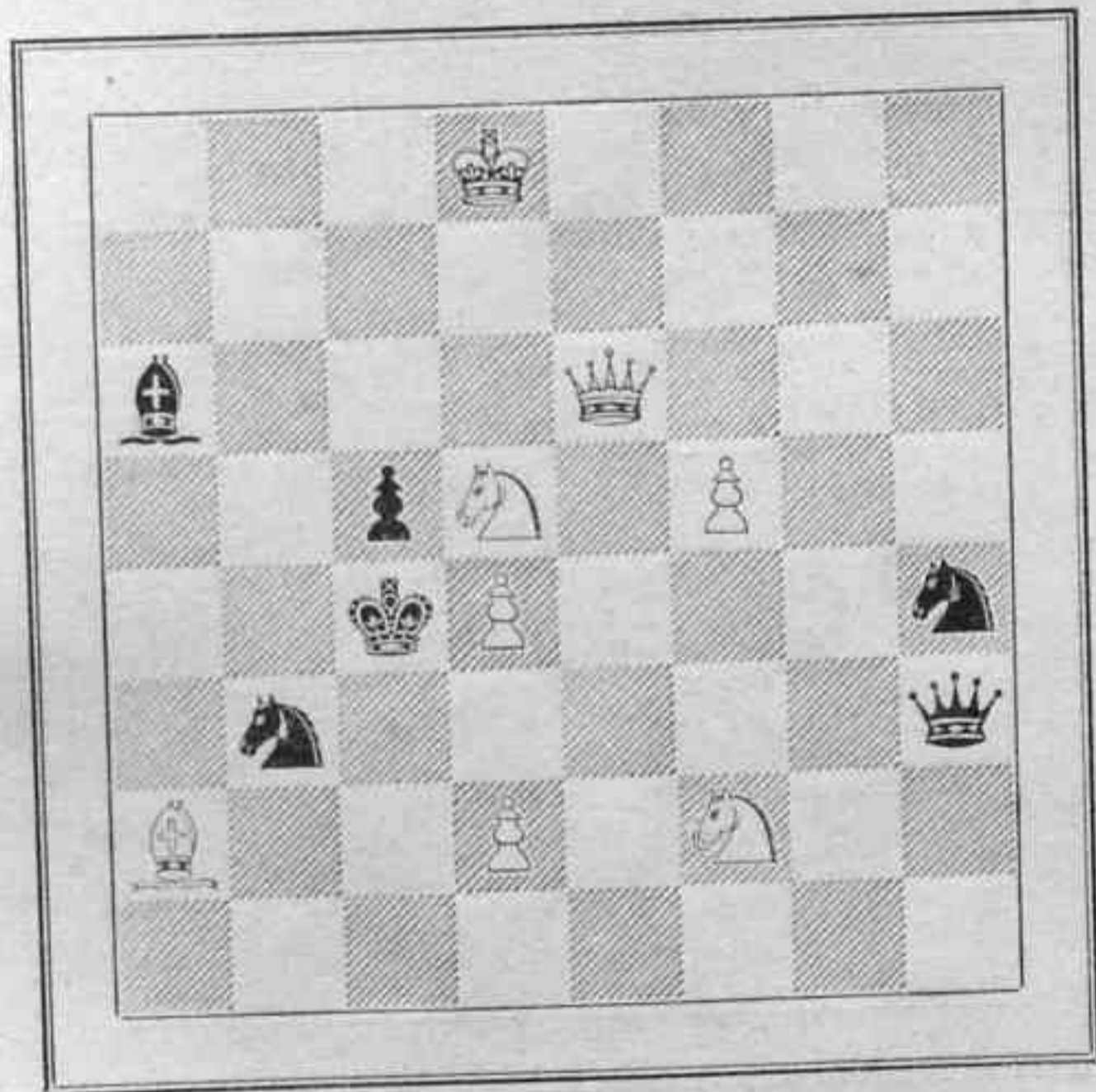

Mat ve 3 tazích.

115.

Antonin König.

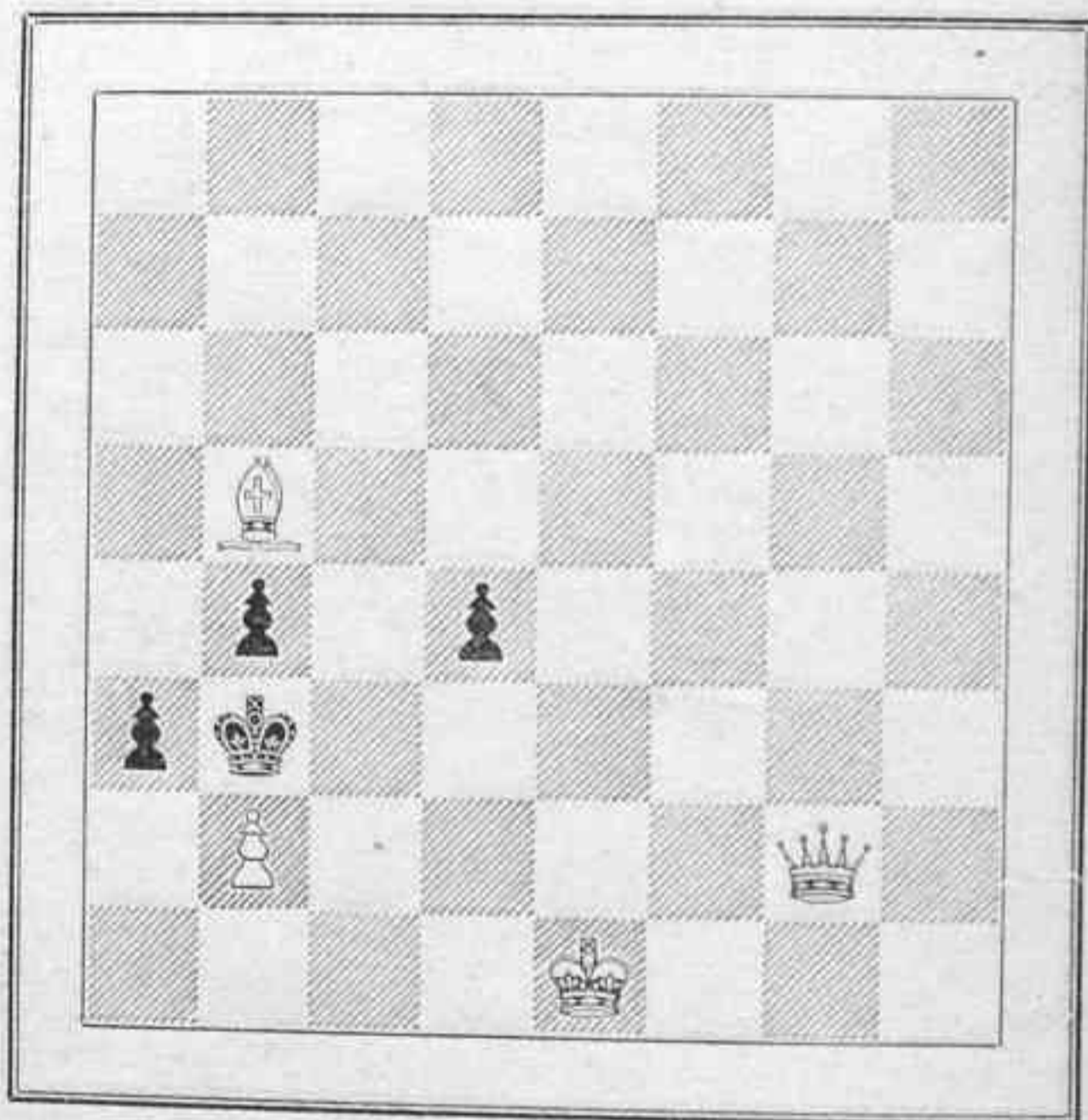
Poctěna 1. cenou v 2. českém turnaji časopisu „Světazor“ v Praze r. 1871.

Mat ve 3 tazích.

116.

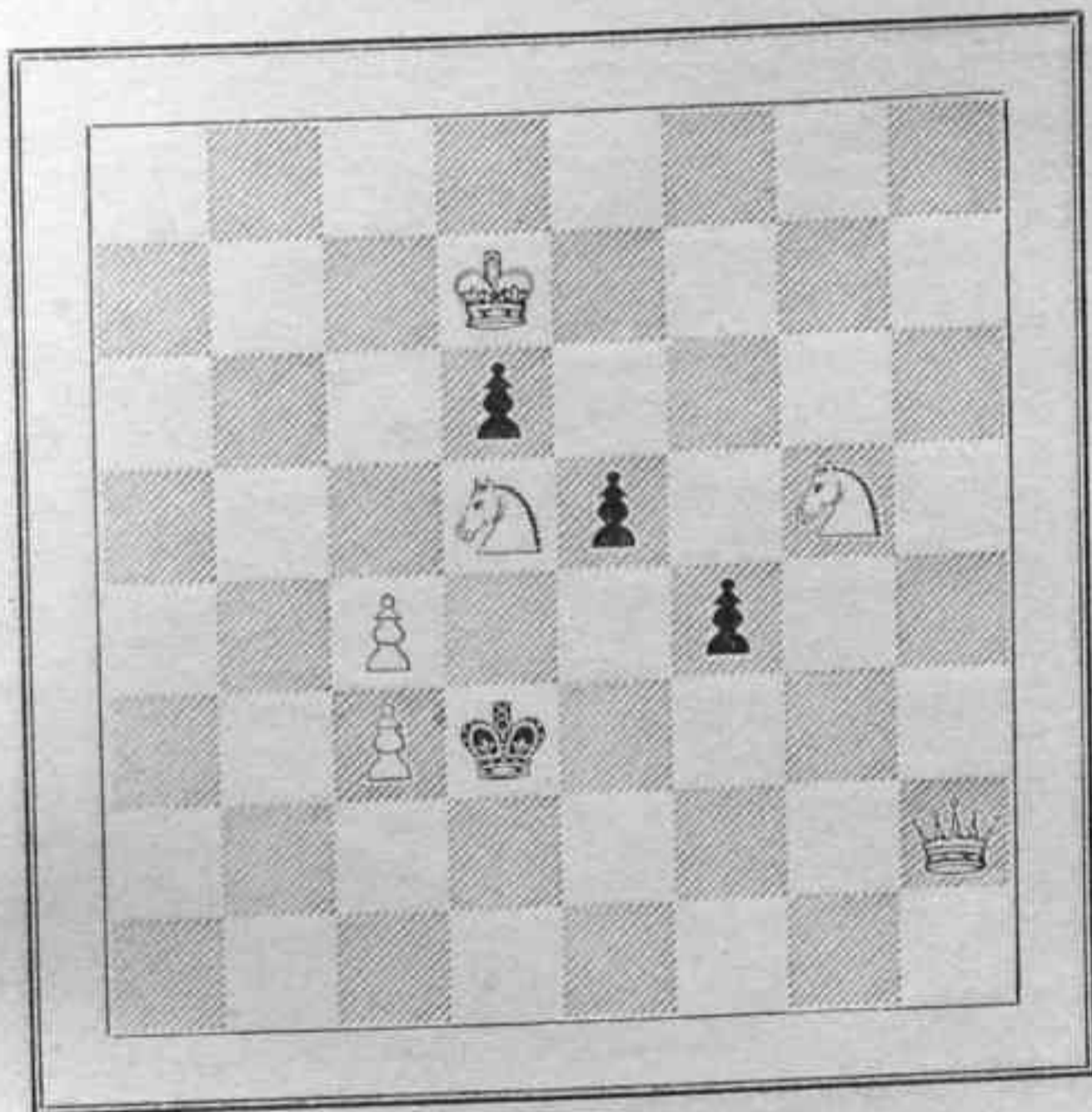
Jan Kotrò.

Mat ve 3 tazích.

117.

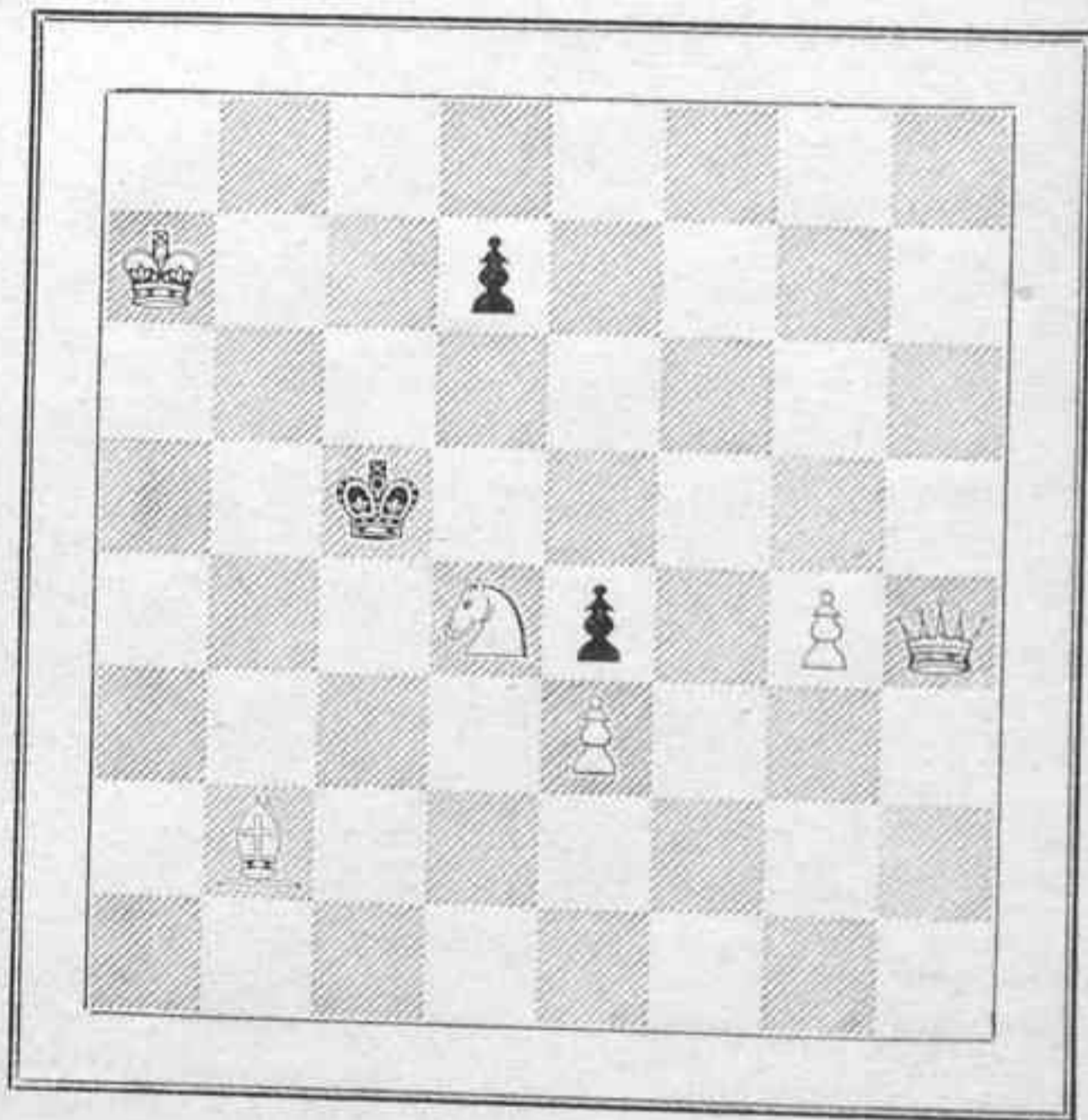
Jan Kotrč.

Mat ve 3 tazích.

118.

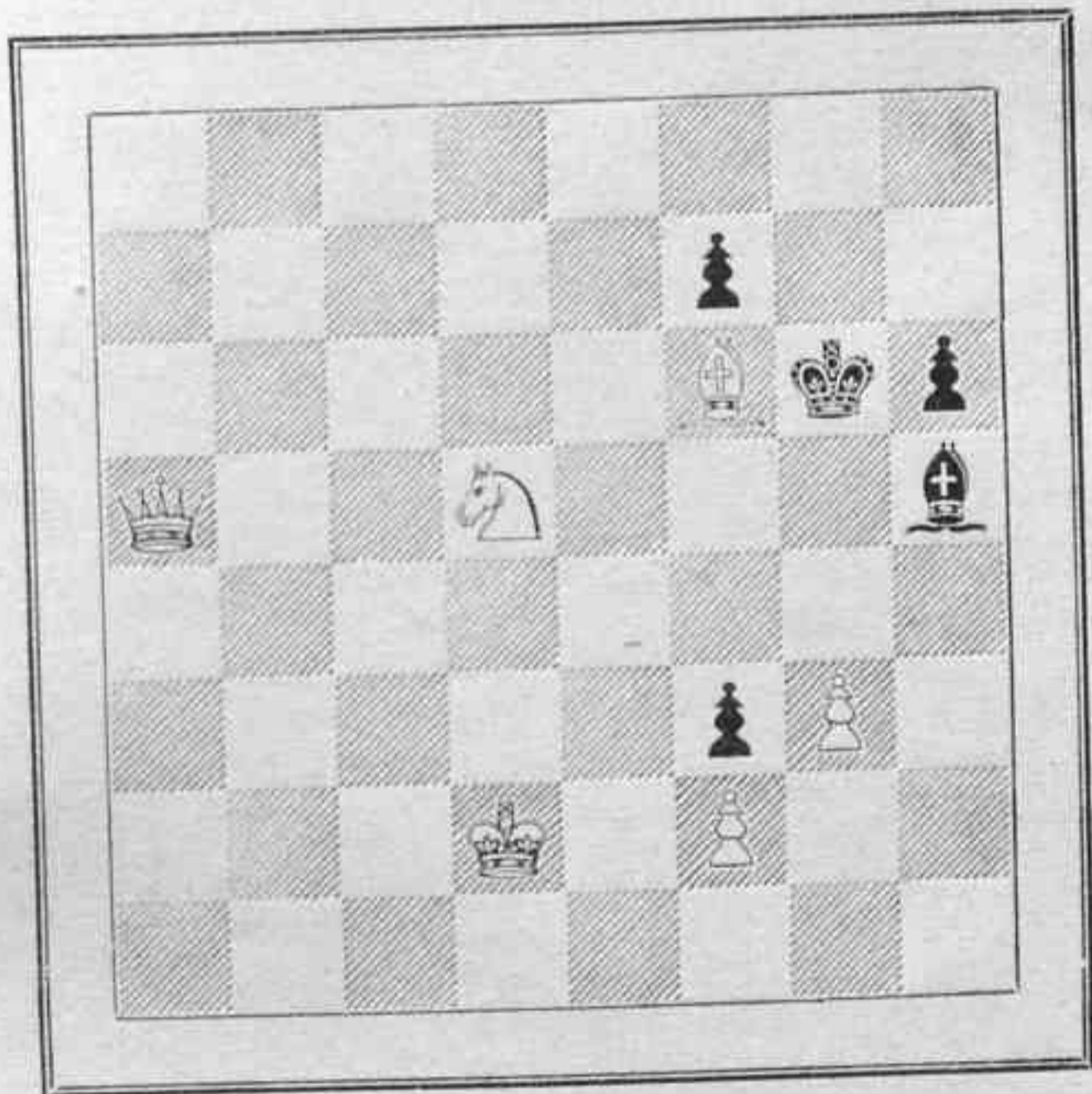
Jan Kotrč.

Mat ve 3 tazích.

119.

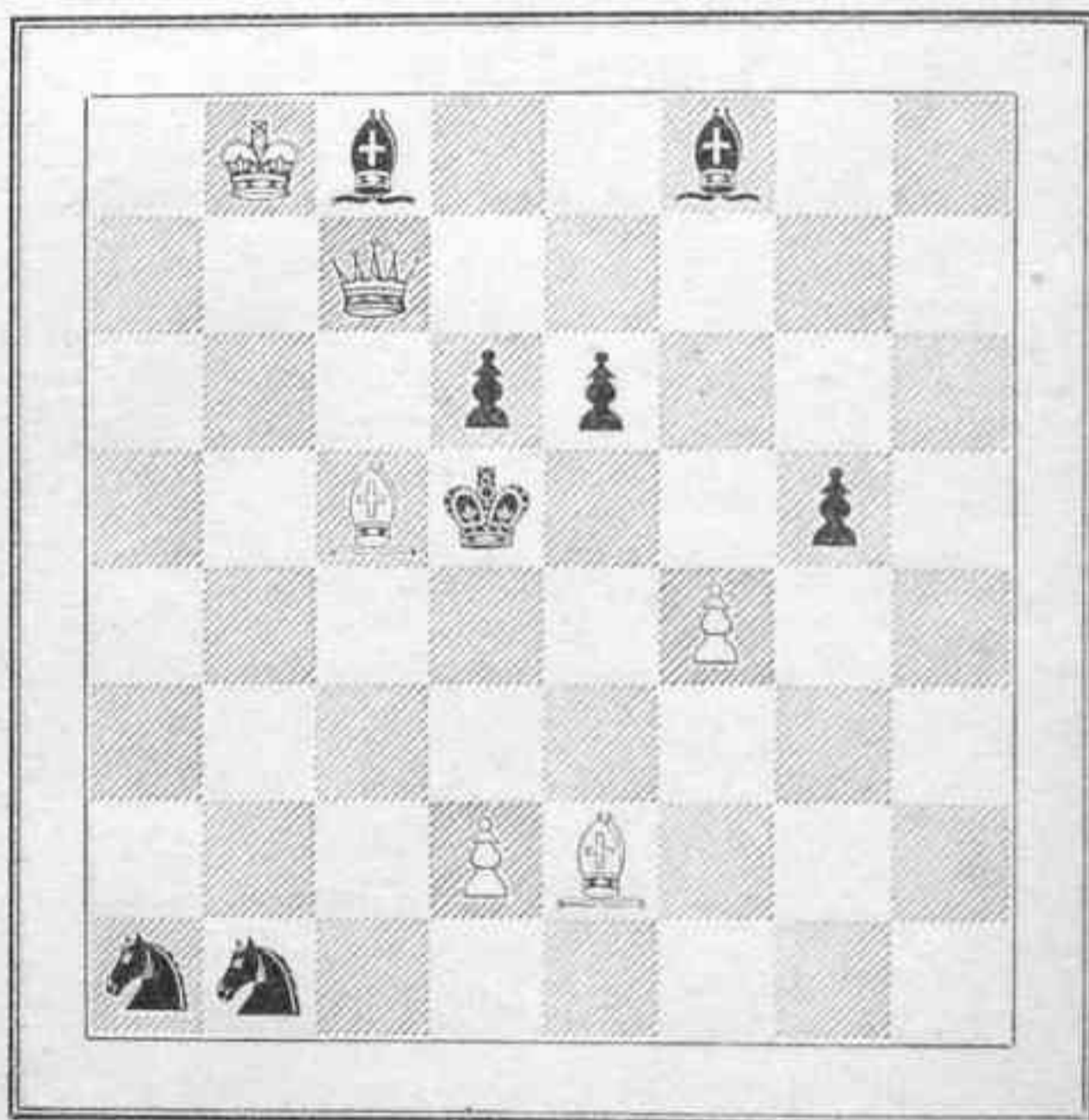
Jan Kotrč.

Mat ve 3 tazích.

120.

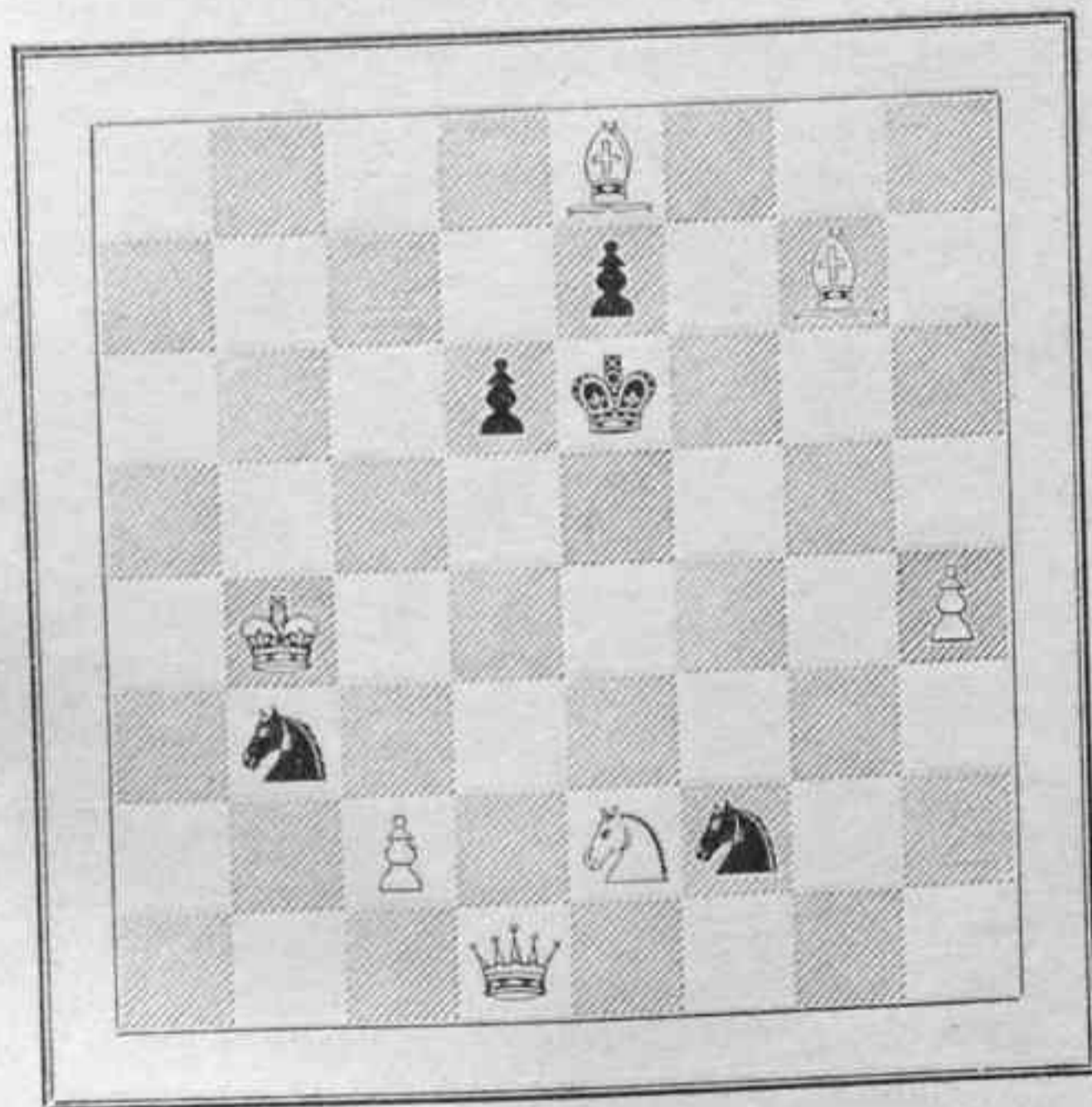
Jan Kotrč.

Mat ve 3 tazích.

121.

Jan Kotrů.

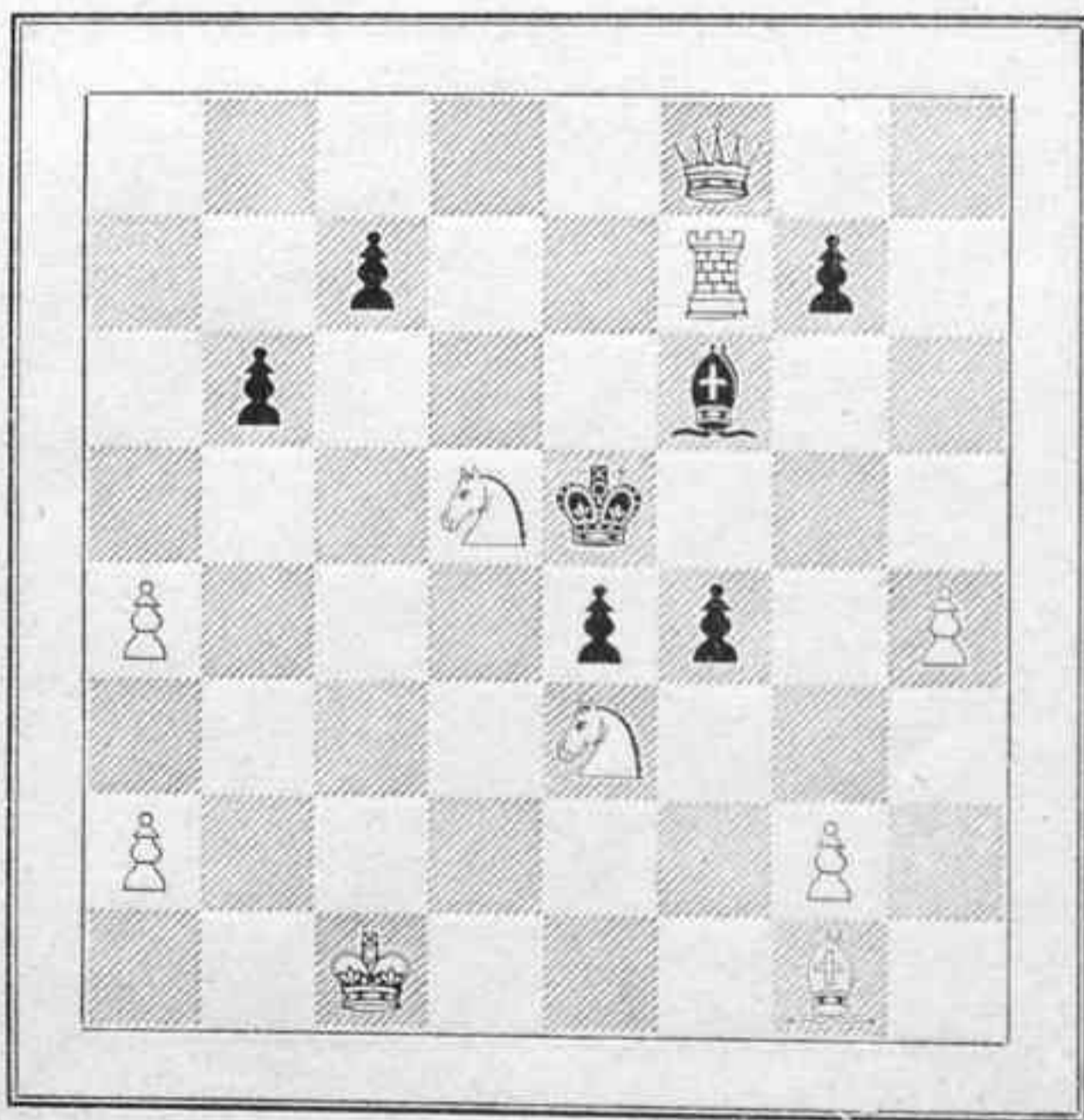

Mat ve 3 tazích.

122.

Jan Kotrč.

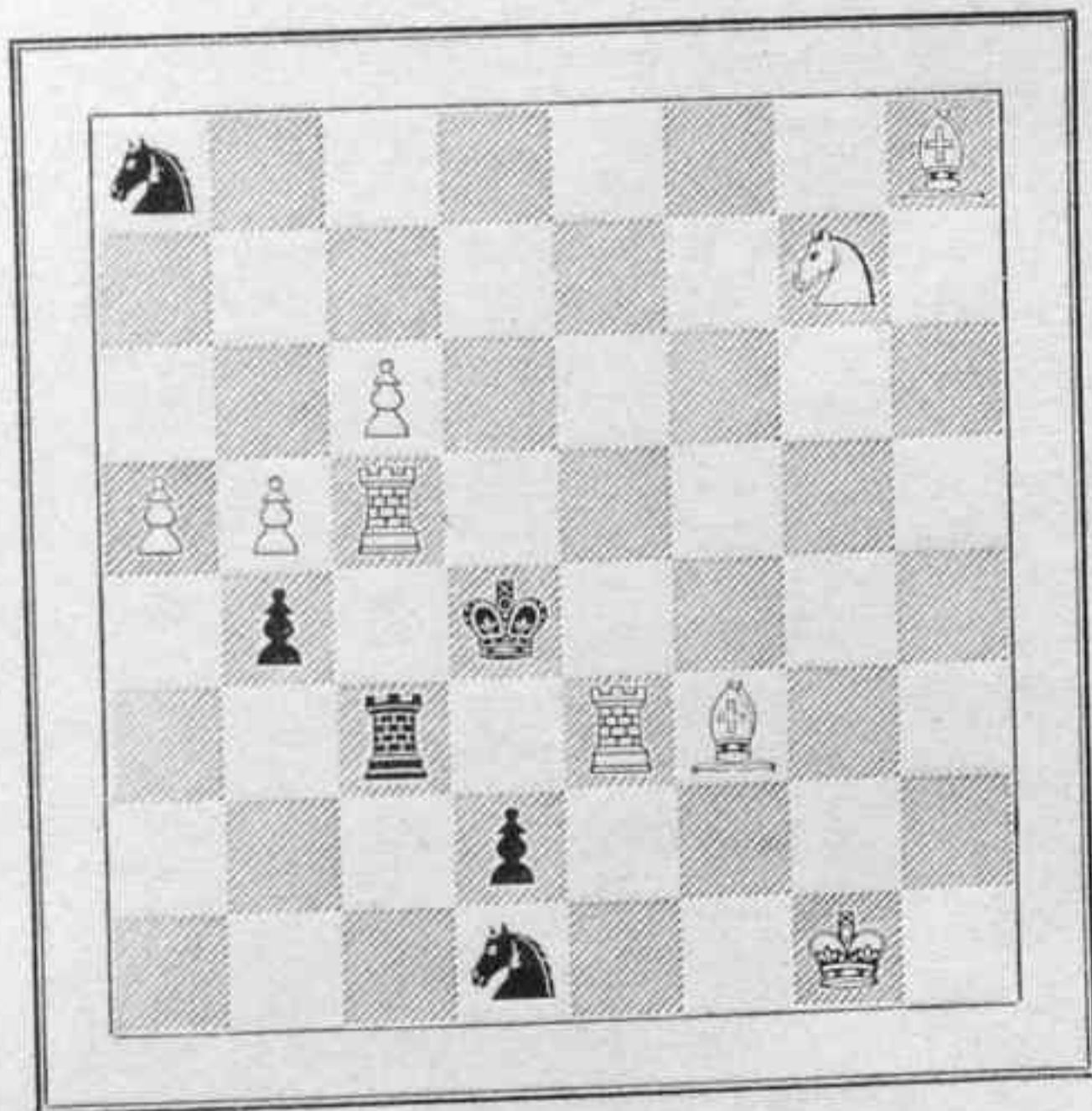
Počtěna 2. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ ve Frankfurtě r. 1887.

Mat ve 3 tazích.

123.

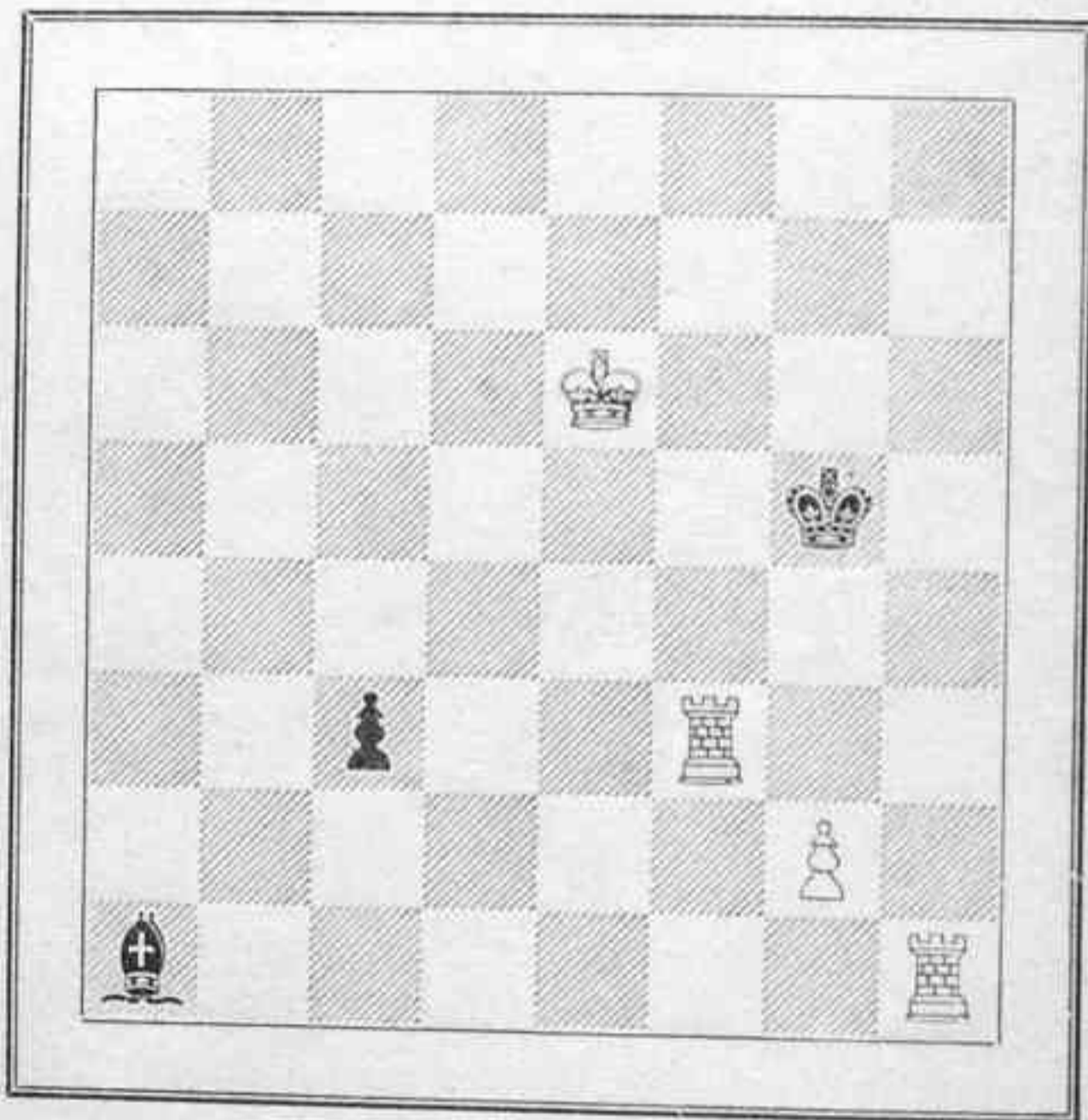
Svobodin Koutník.

Mat ve 3 tazích.

124.

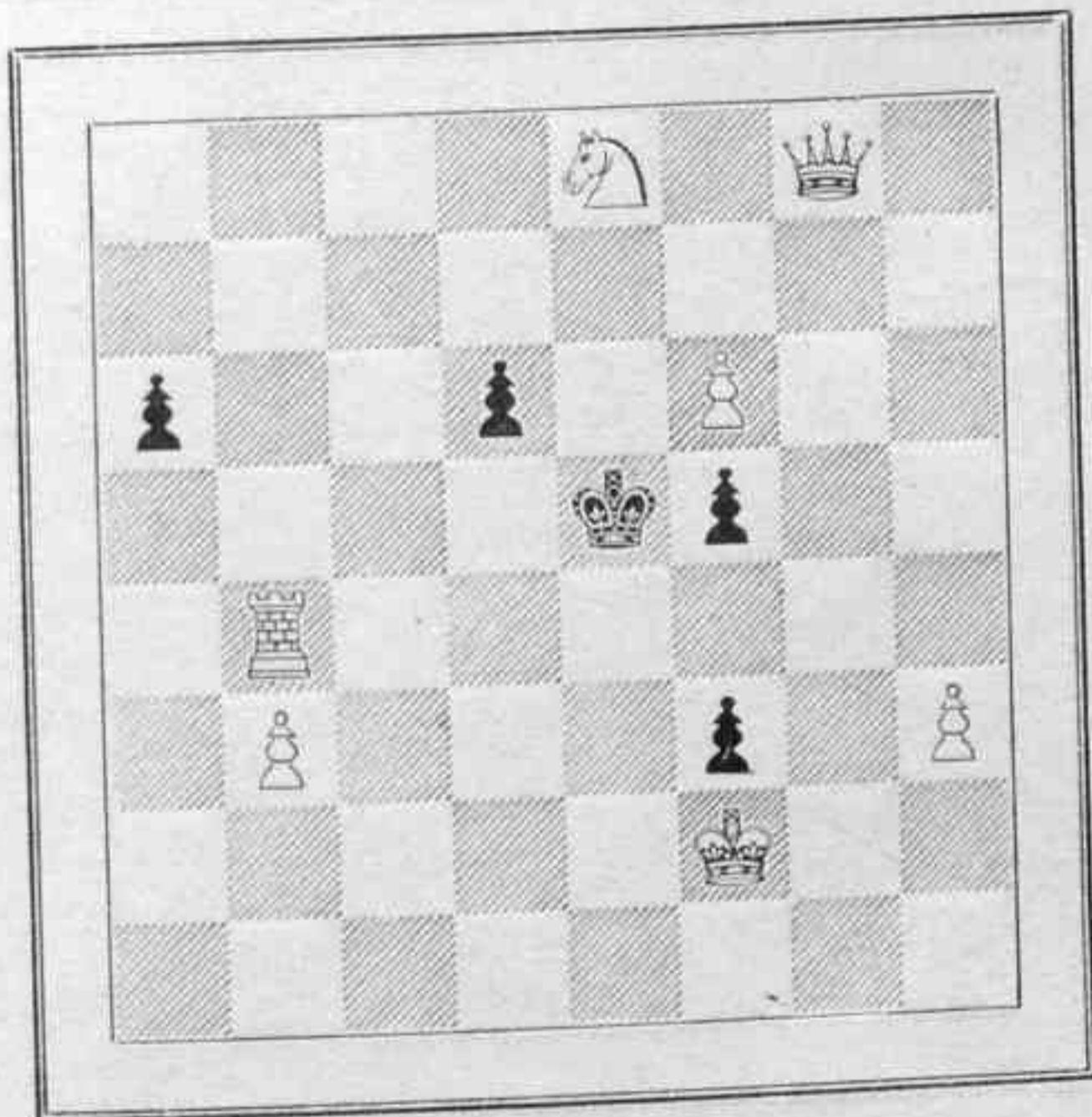
Antonín Kvišala.

Mat ve 3 tazích.

125.

Antonin Kvičala.

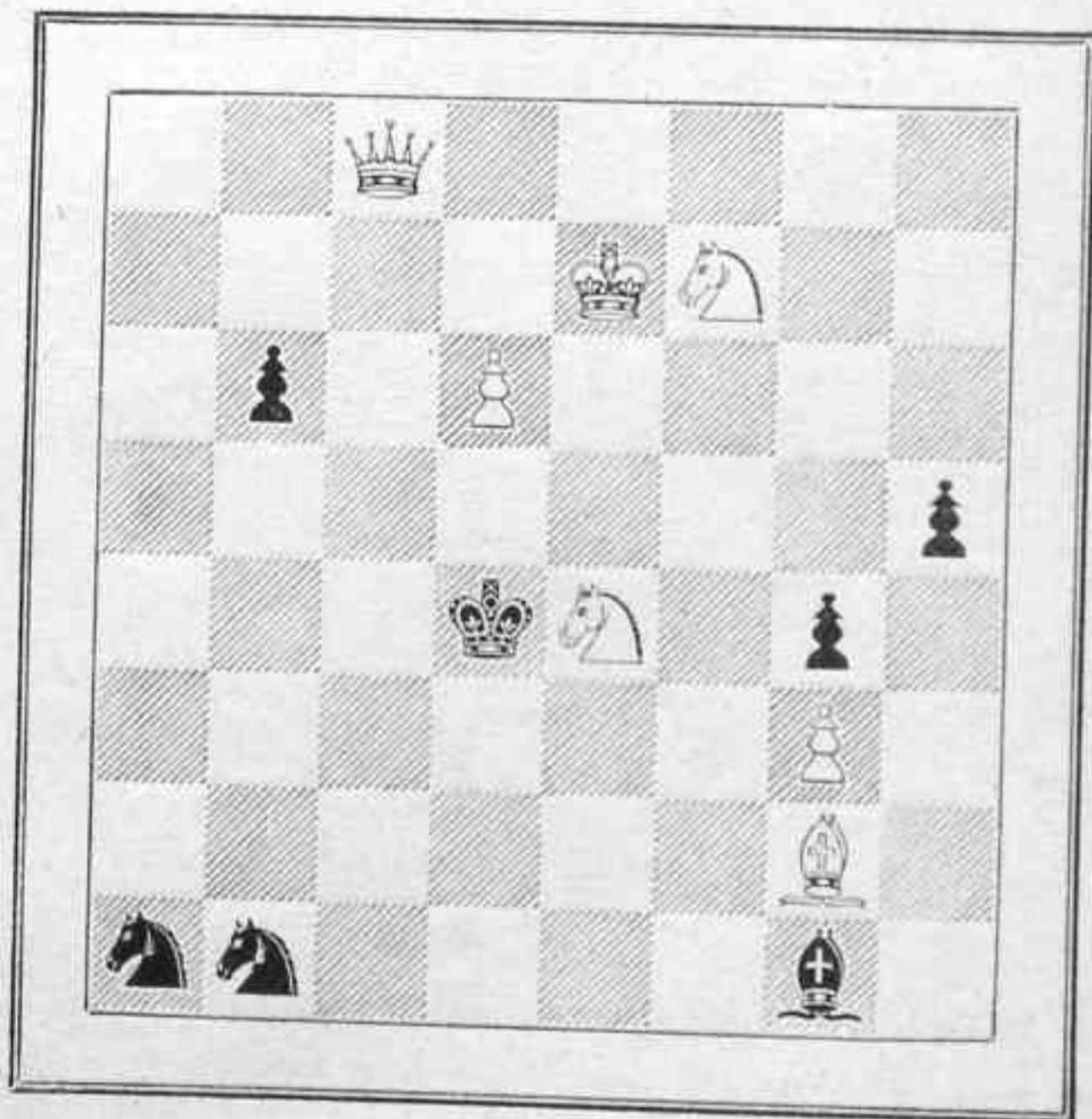

Mat ve 3 tazích.

126.

Antonín Kvičala.

Početěna čestným uznáním v 6. českém turnaji časop. „Světovozor“ v Praze r. 1885.

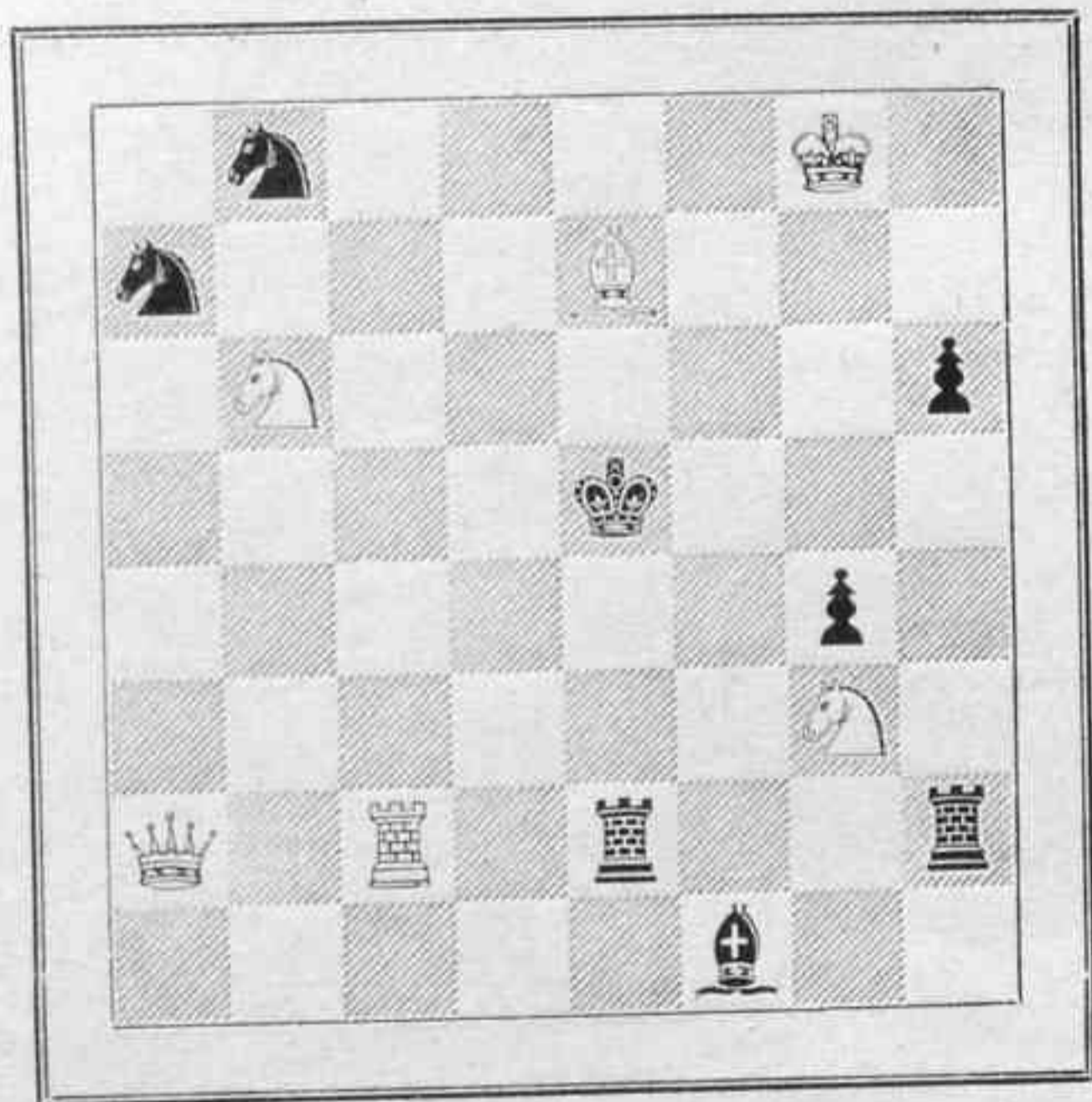

Mat ve 3 tazích.

127.

Antonín Kviďala.

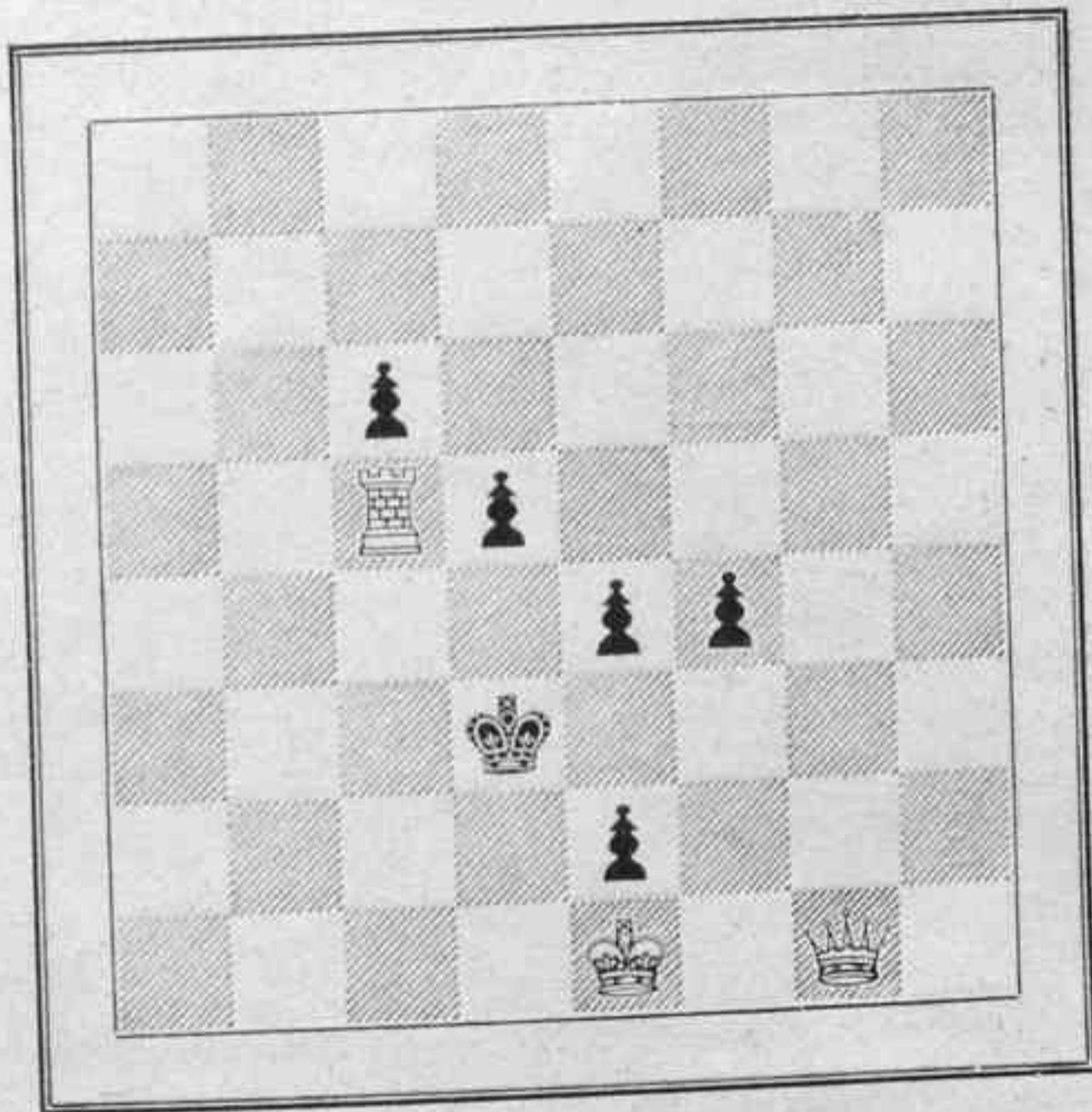
Poctěna 1. cenou v 1. českém turnaji časop. „Světozor“ v Praze r. 1869.

Mat ve 3 tazích.

129.

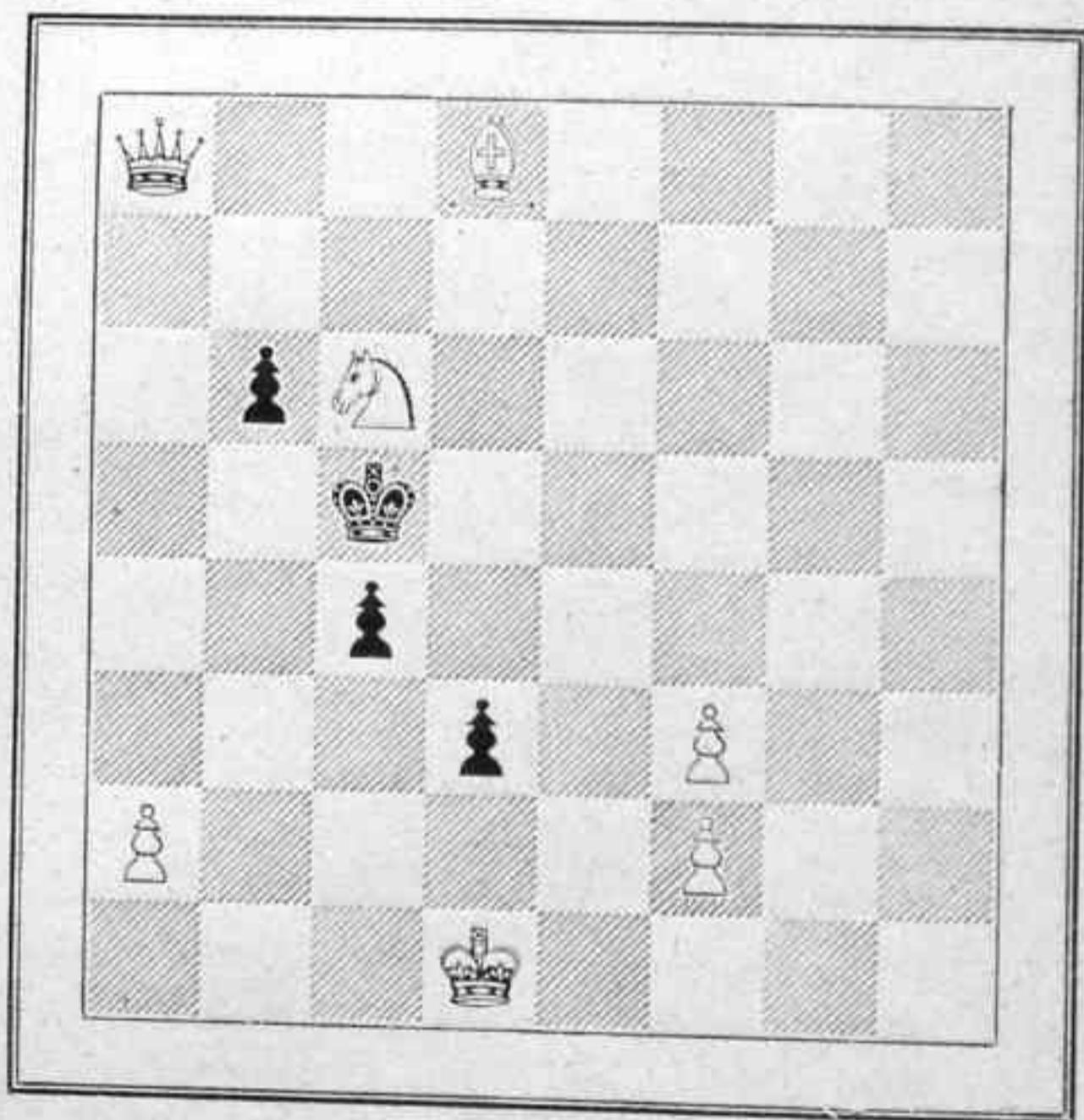
Karel Makovský.

Mat ve 3 tazích.

130.

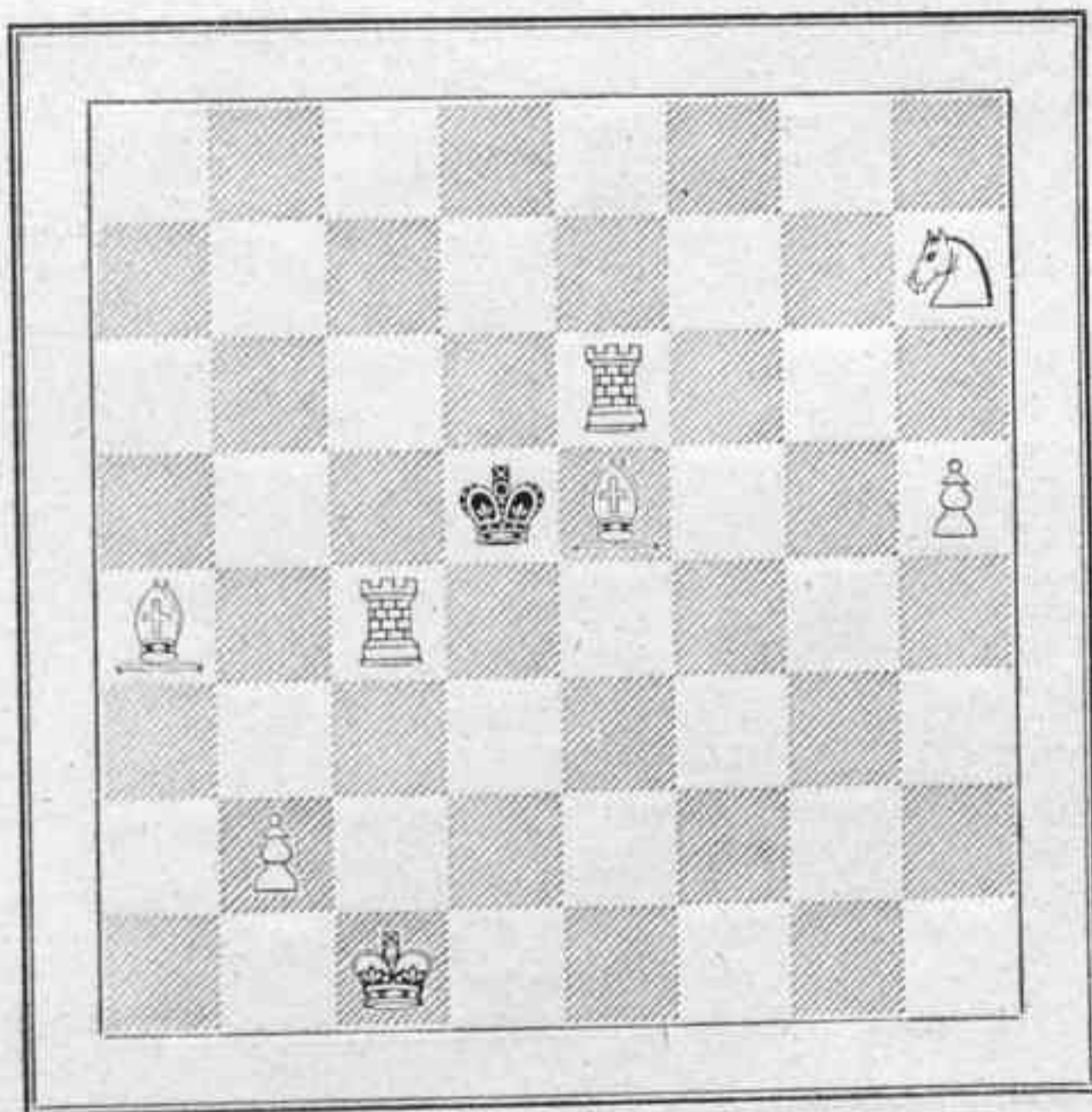
Karel Makovský.

Mat ve 3 tazích.

131.

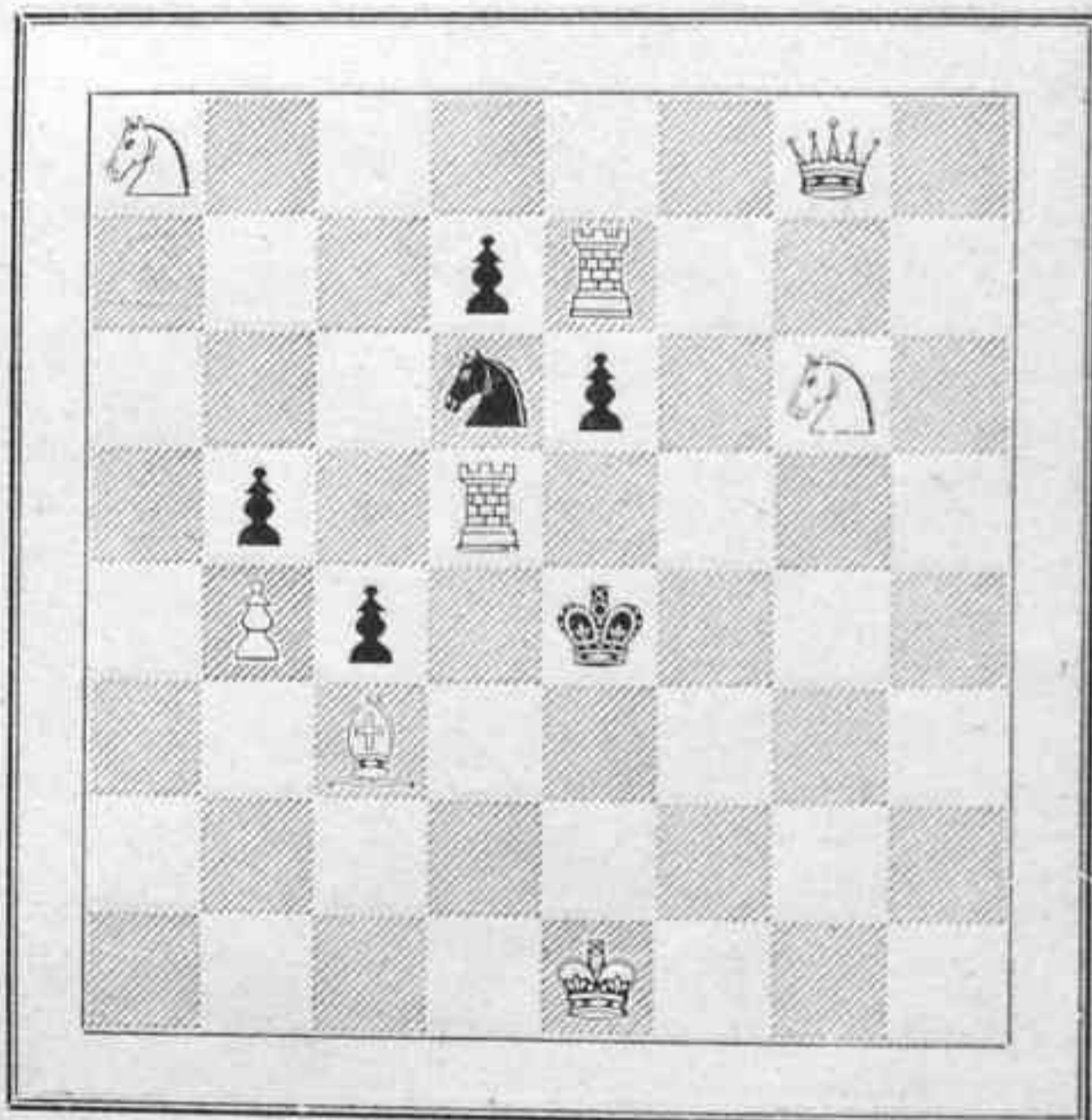
Karel Makovský.

Mat ve 3 tazích.

132.

Karel Makovský.

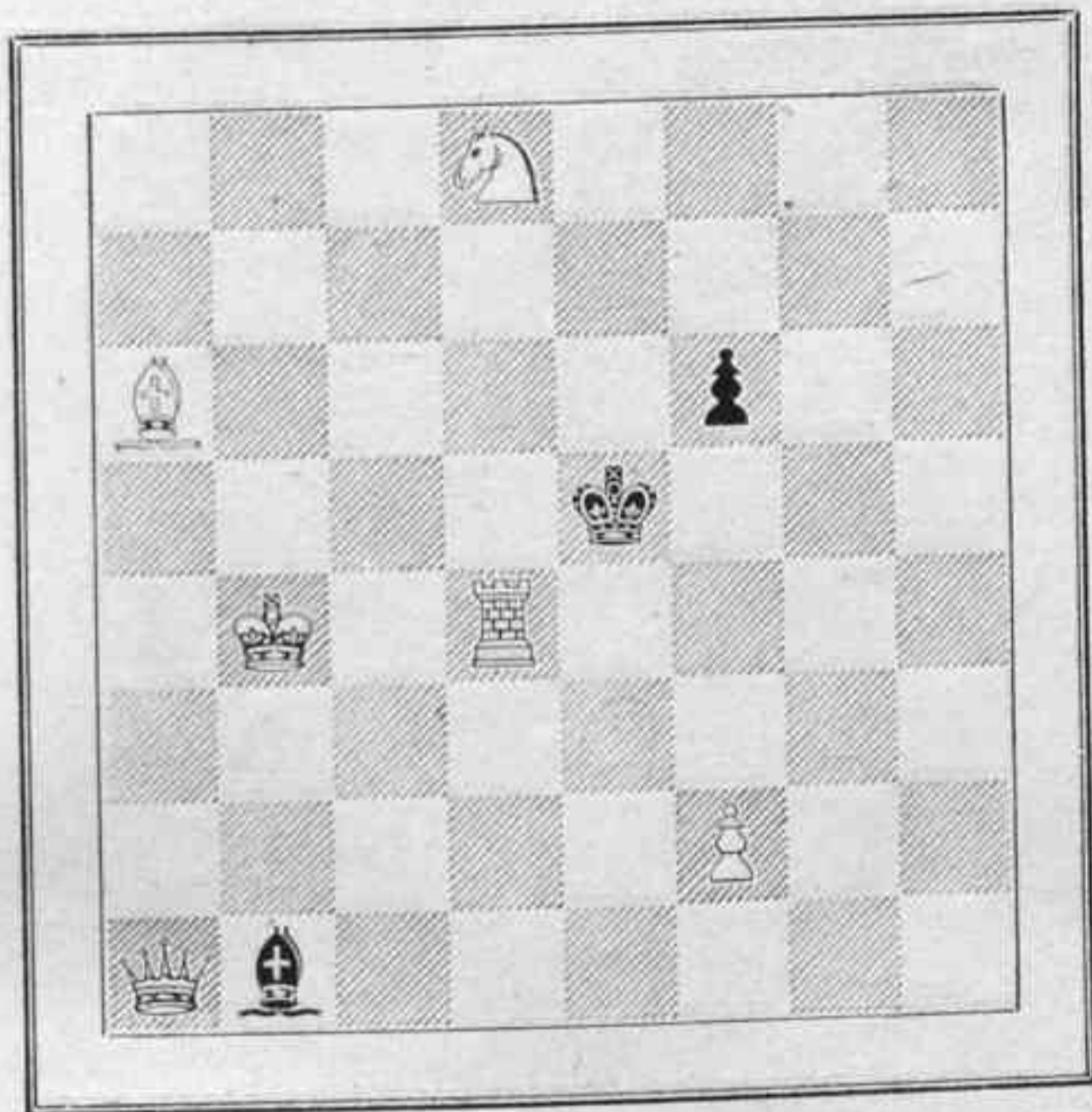

Mat ve 3 tazích.

133.

Karel Makovský.

Počtěna 1. cenou ve 4. českém turnaji časop. „Světlozor“ v Praze r. 1873.

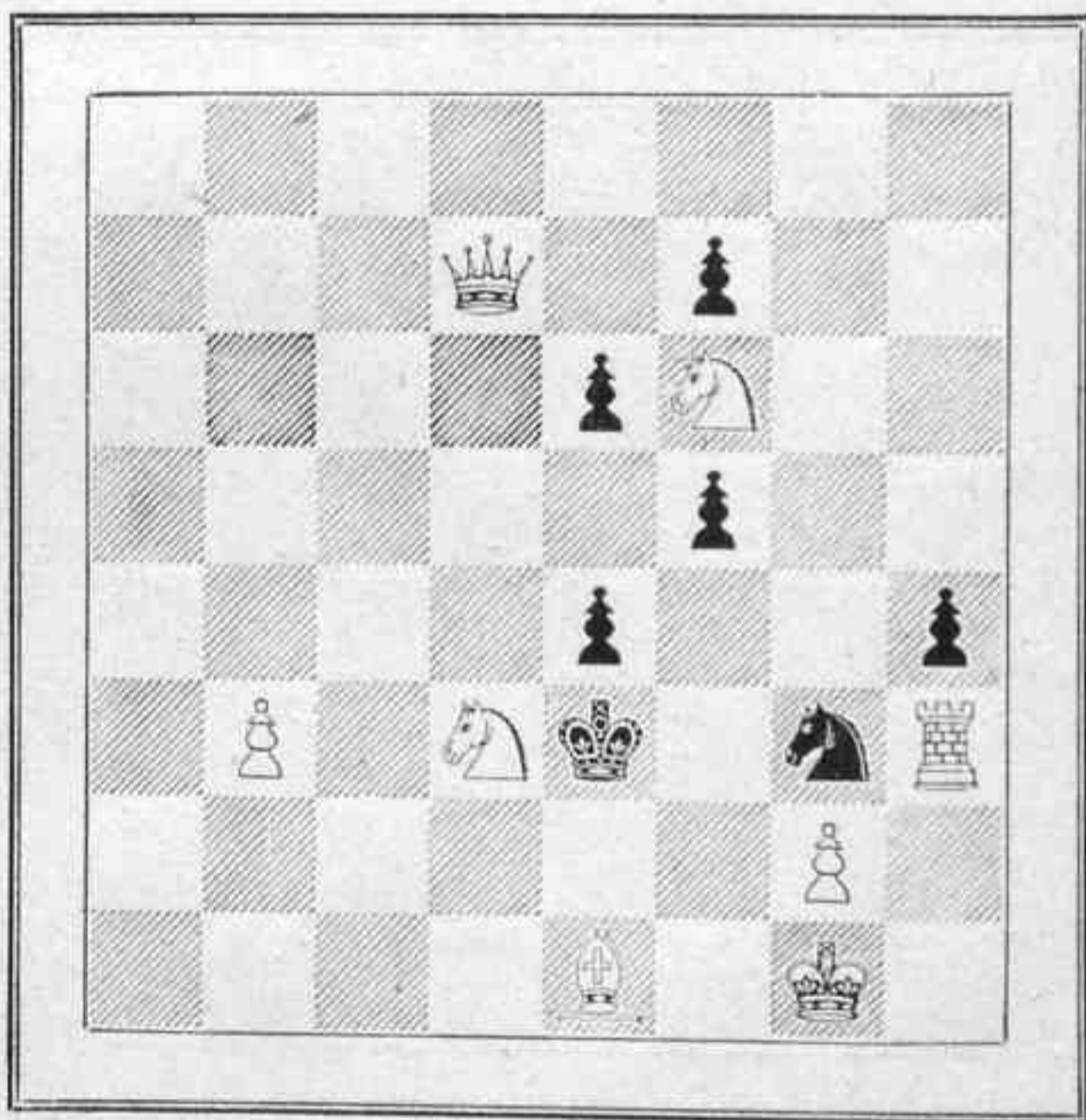

Mat ve 3 tazích.

134.

Karel Makovský.

Počtená 2, cenou v 1. českém turnaji časop. „Světobor“ v Praze r. 1869.

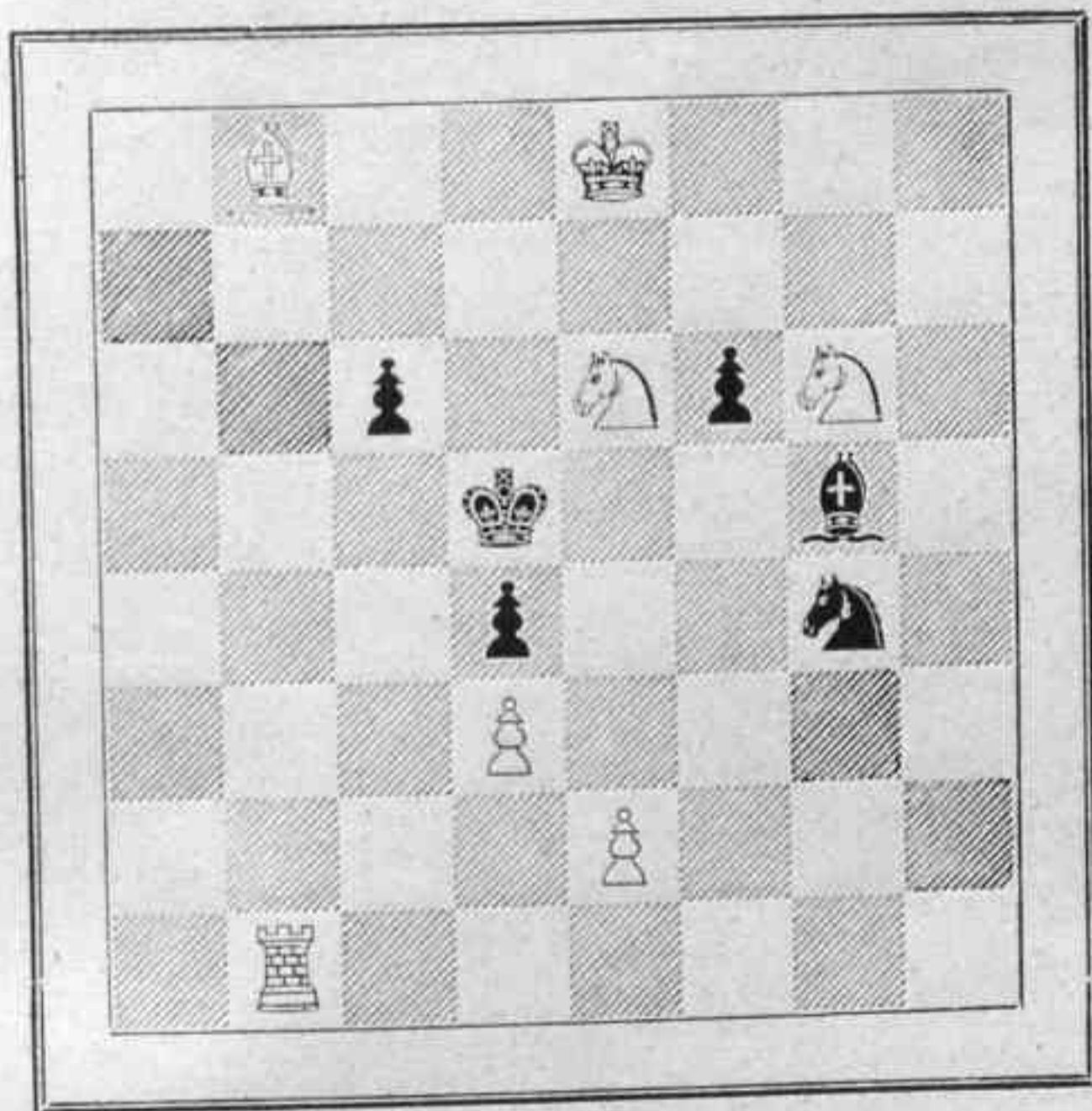

Mat ve 3 tazích.

135.

Karel Makovský.

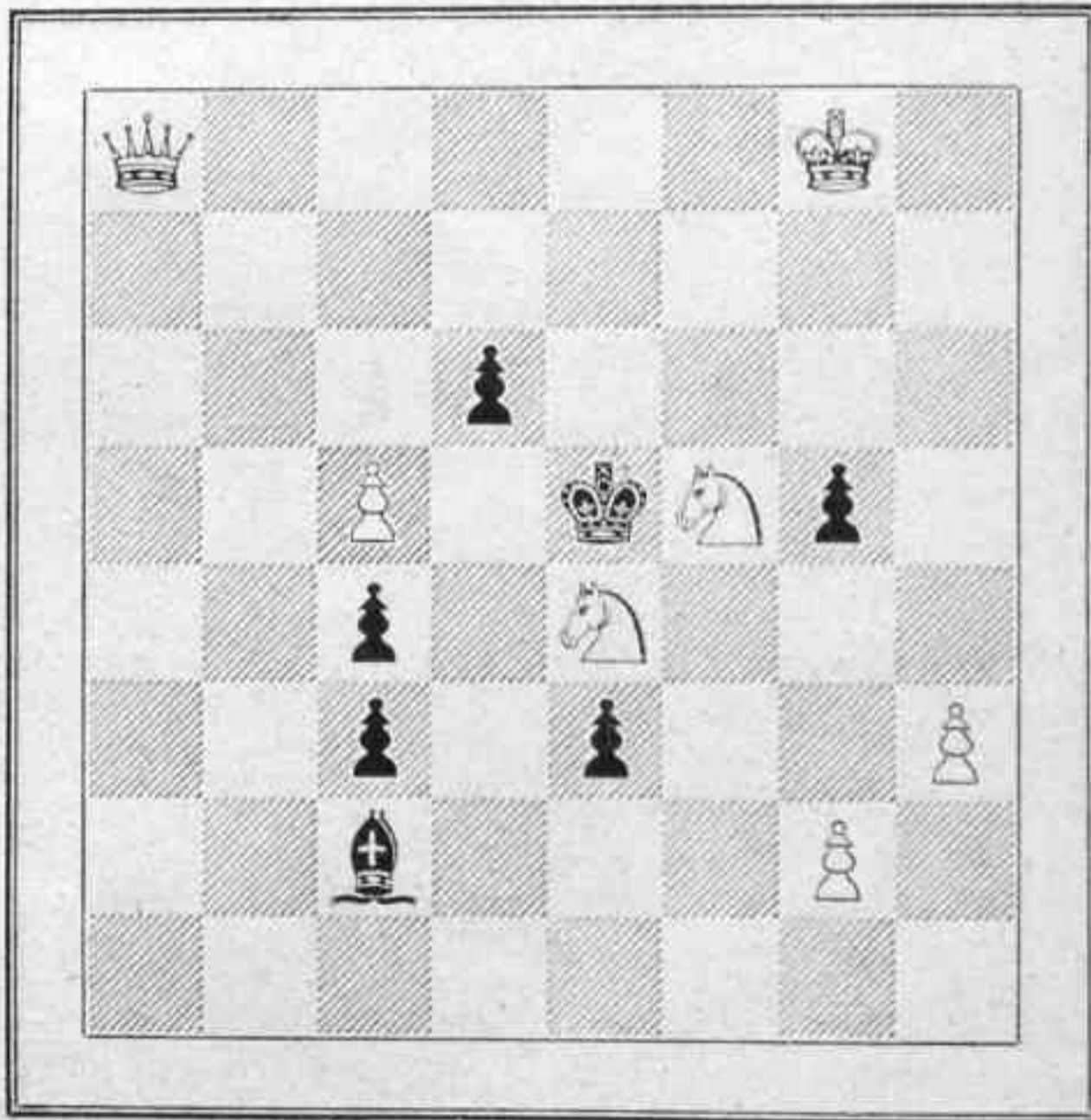
Počтена 2. cenou v 2. českém turnaji časop. „Světazor“ v Praze r. 1871.

Mat ve 3 tazích.

136.

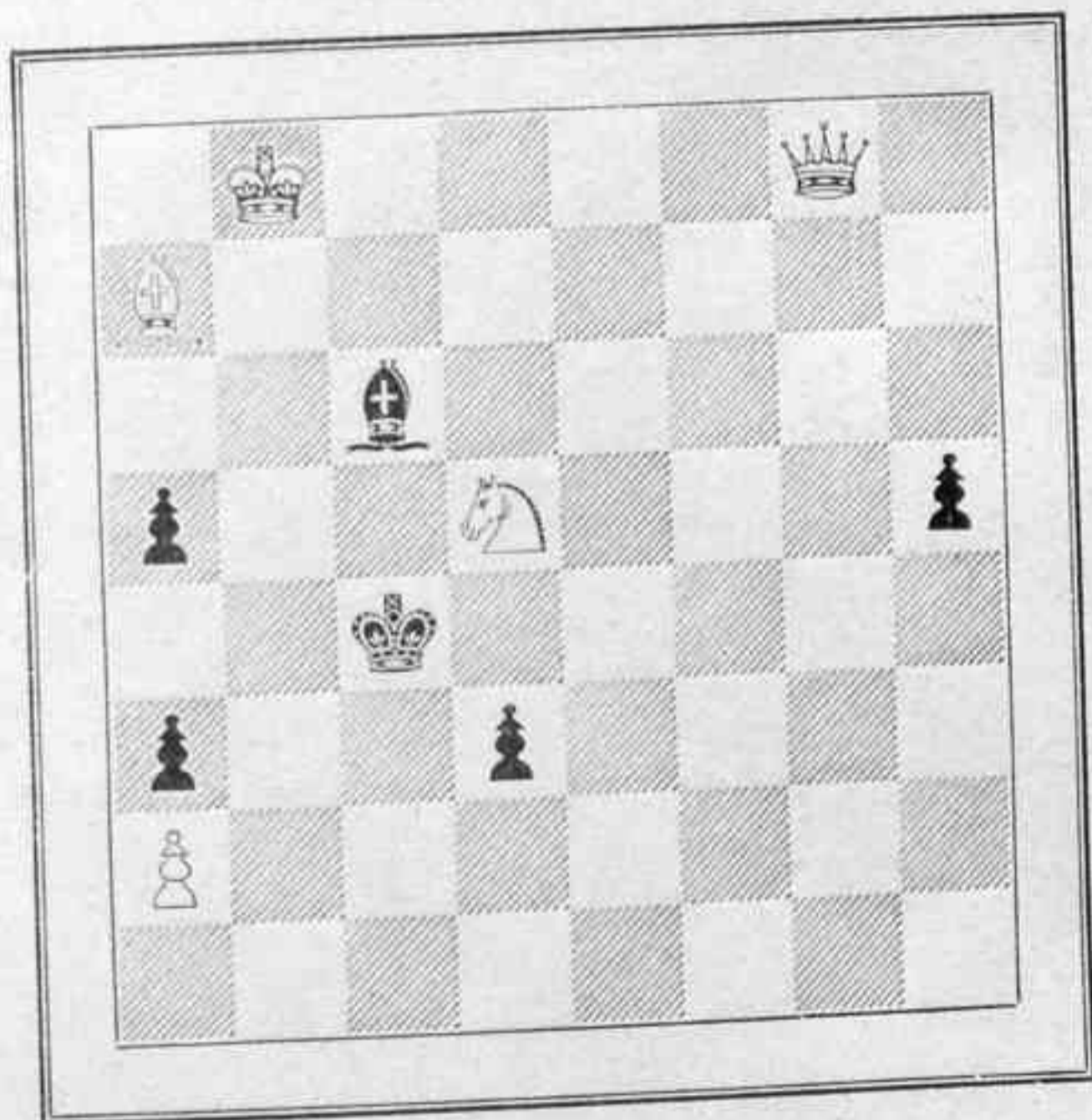
Eduard Mazel.

Mat ve 3 tazích.

137.

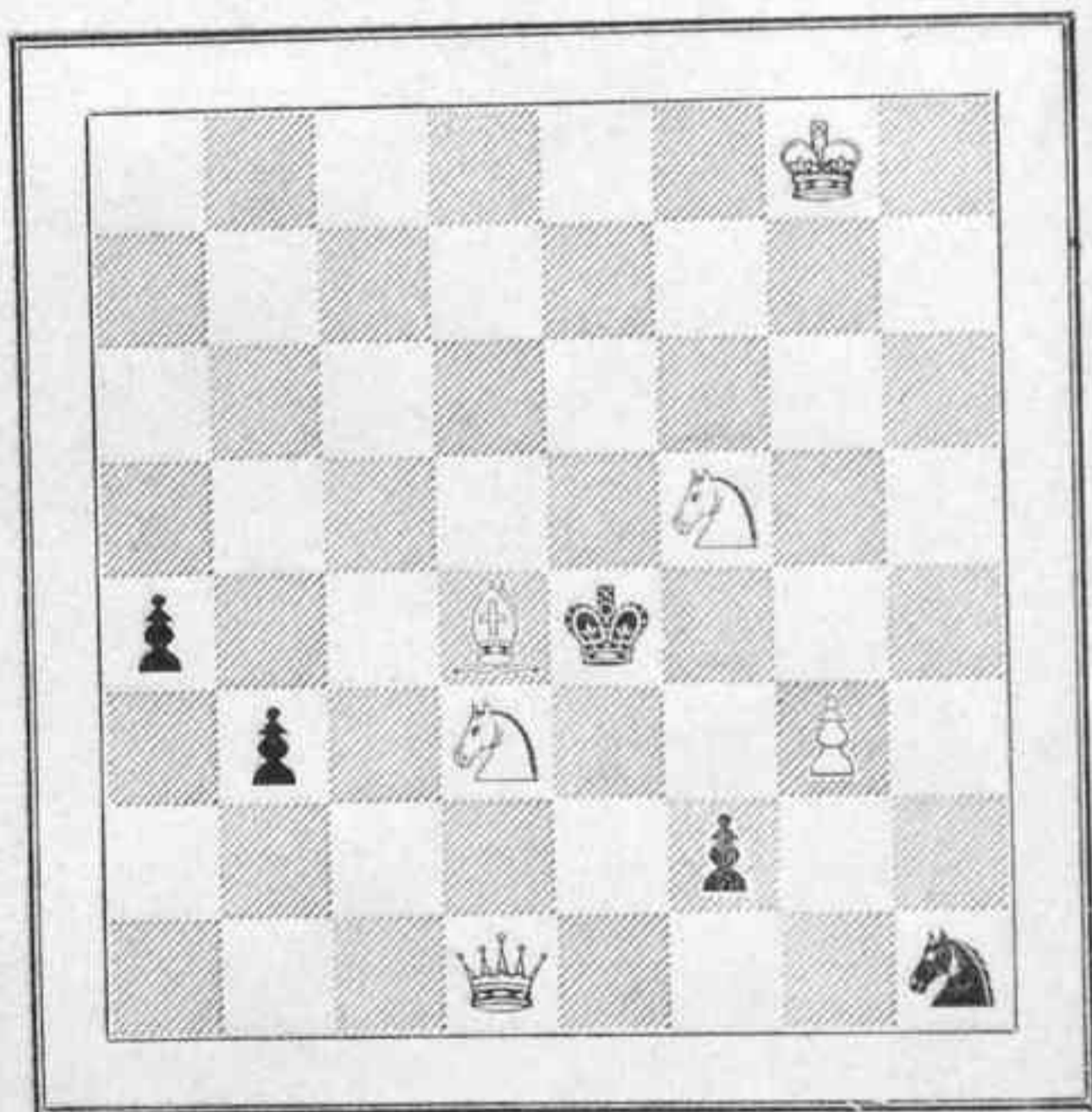
Eduard Mazel.

Mat ve 3 tazích.

138.

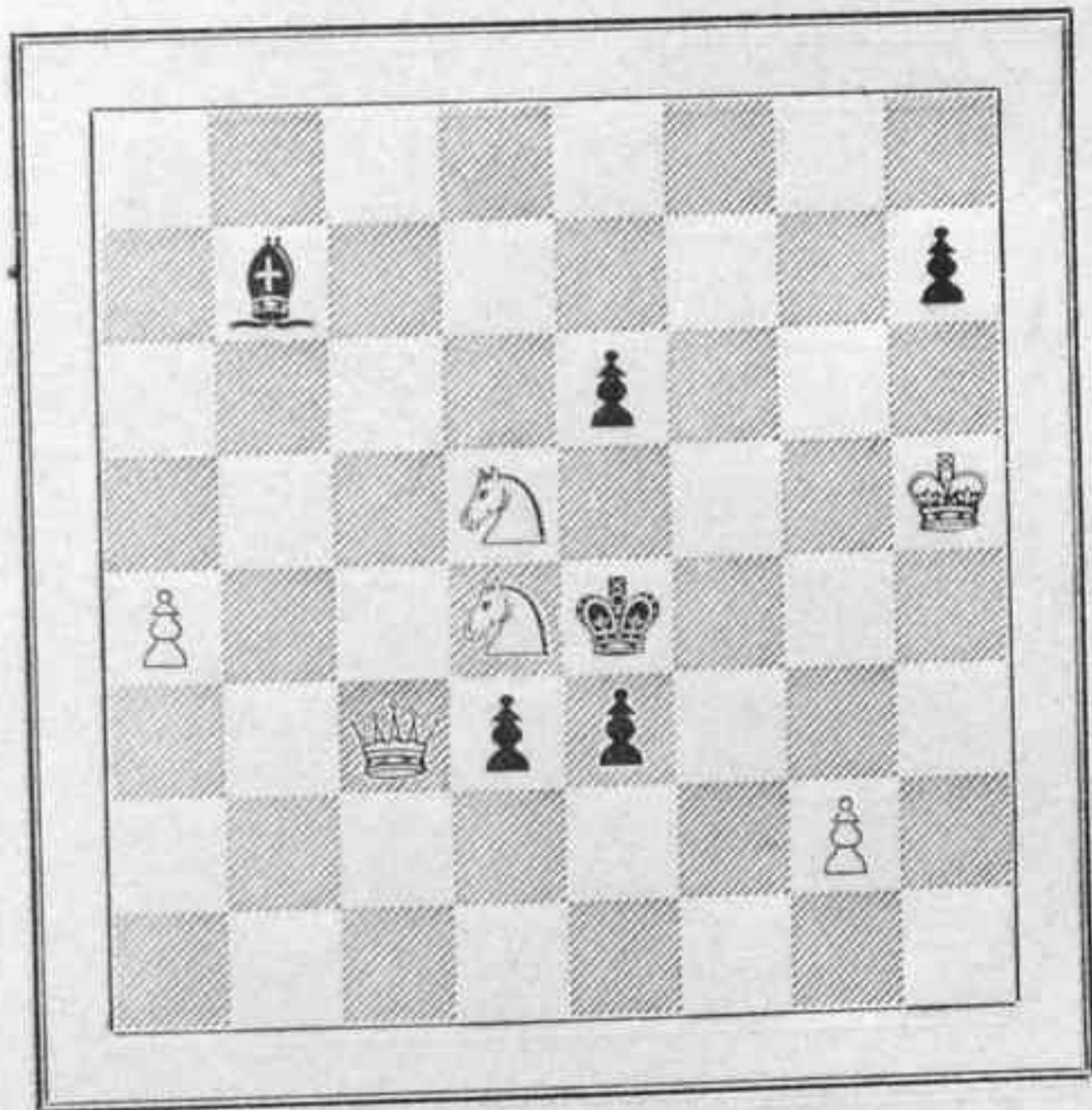
Eduard Mazel.

Mat ve 3 tazích.

139.

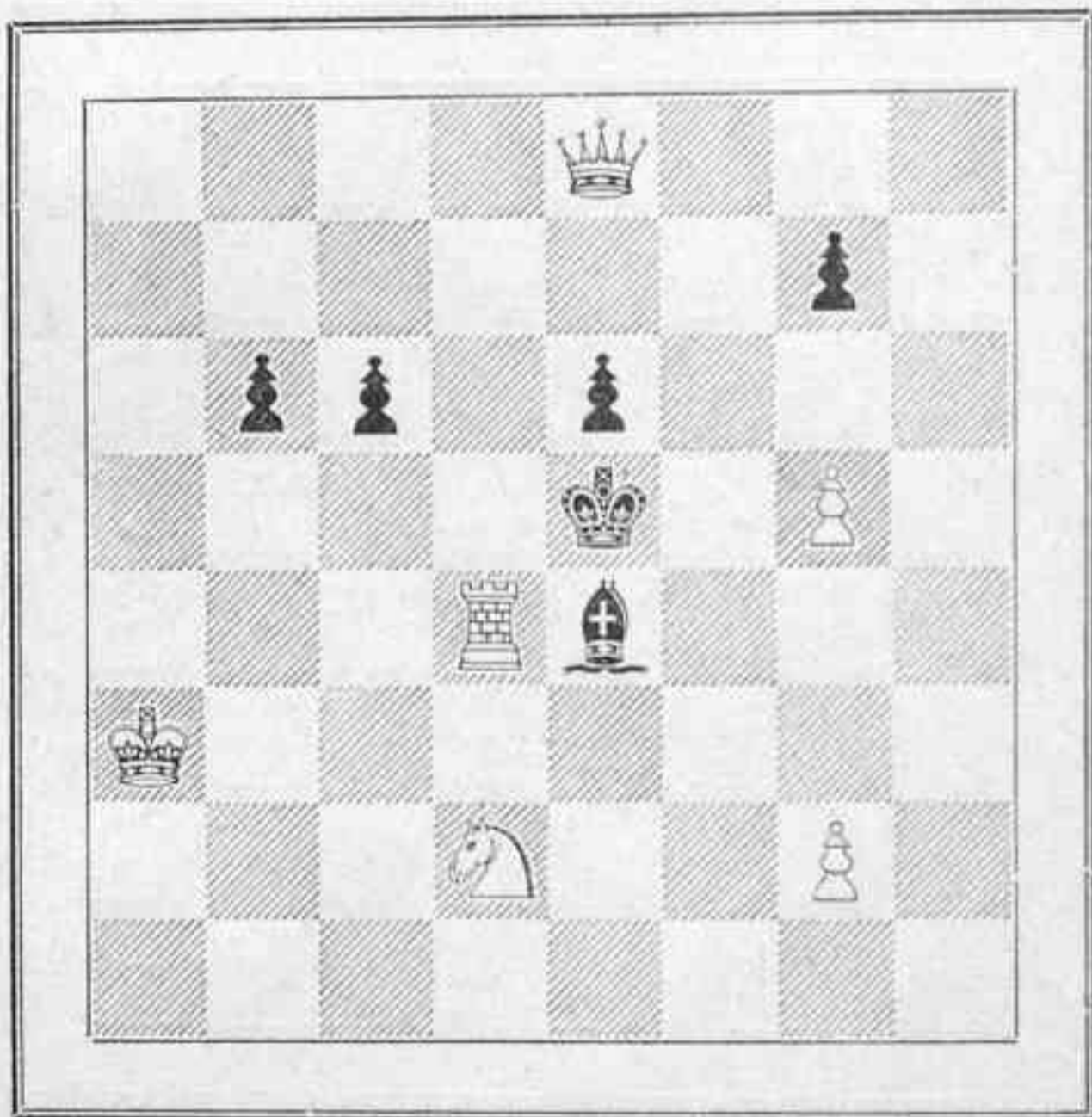
Eduard Mazel.

Mat ve 3 tazích.

140.

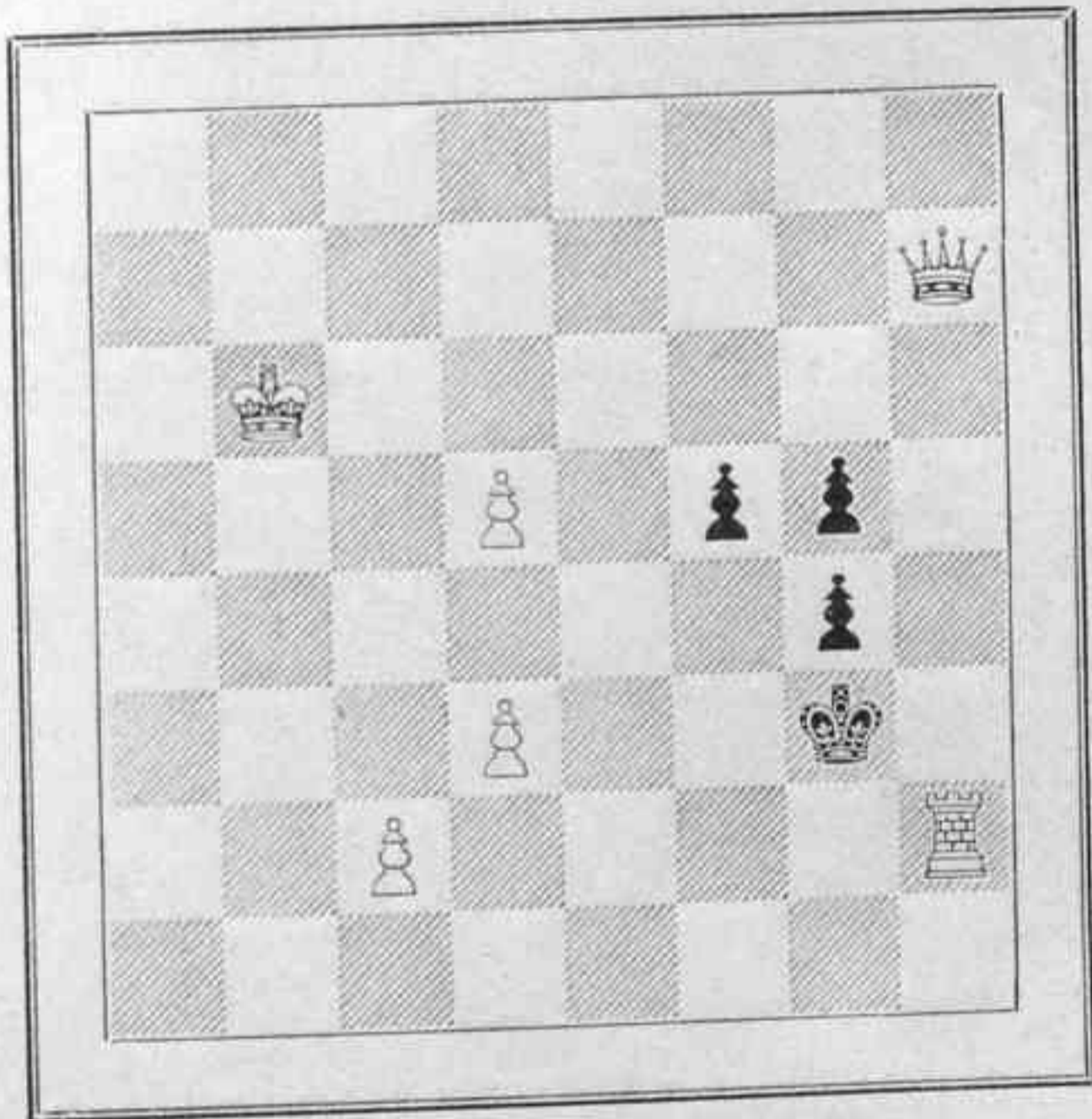
Eduard Mazel.

Mat ve 3 tazích.

141.

Eduard Mazel.

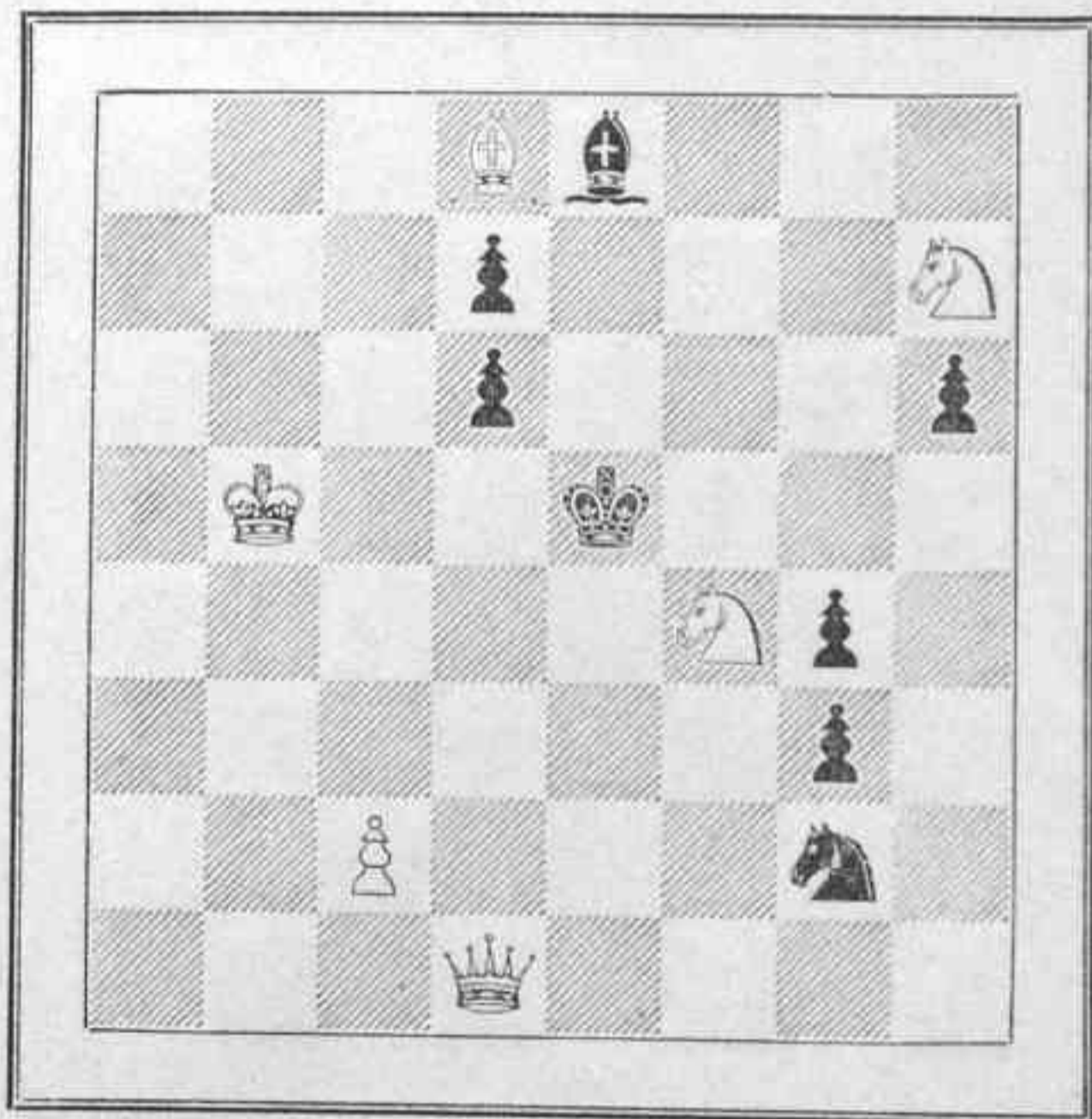

Mat ve 3 tazích.

142.

Eduard Mazel.

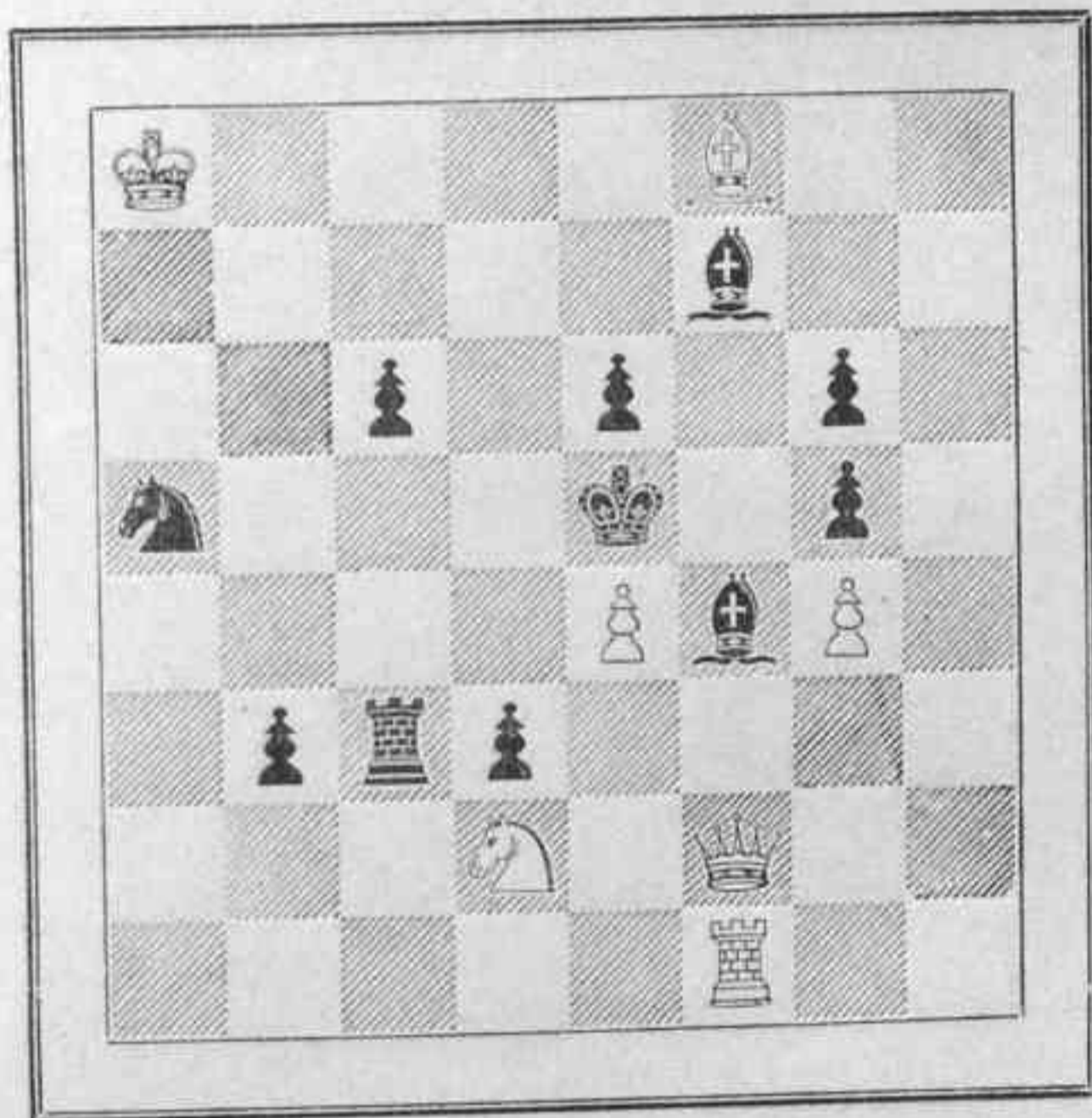
Počtěna 3. cenou v turnaji časop. „Nationaltidende“ v Kodani r. 1884.

Mat ve 3 tazích.

143.

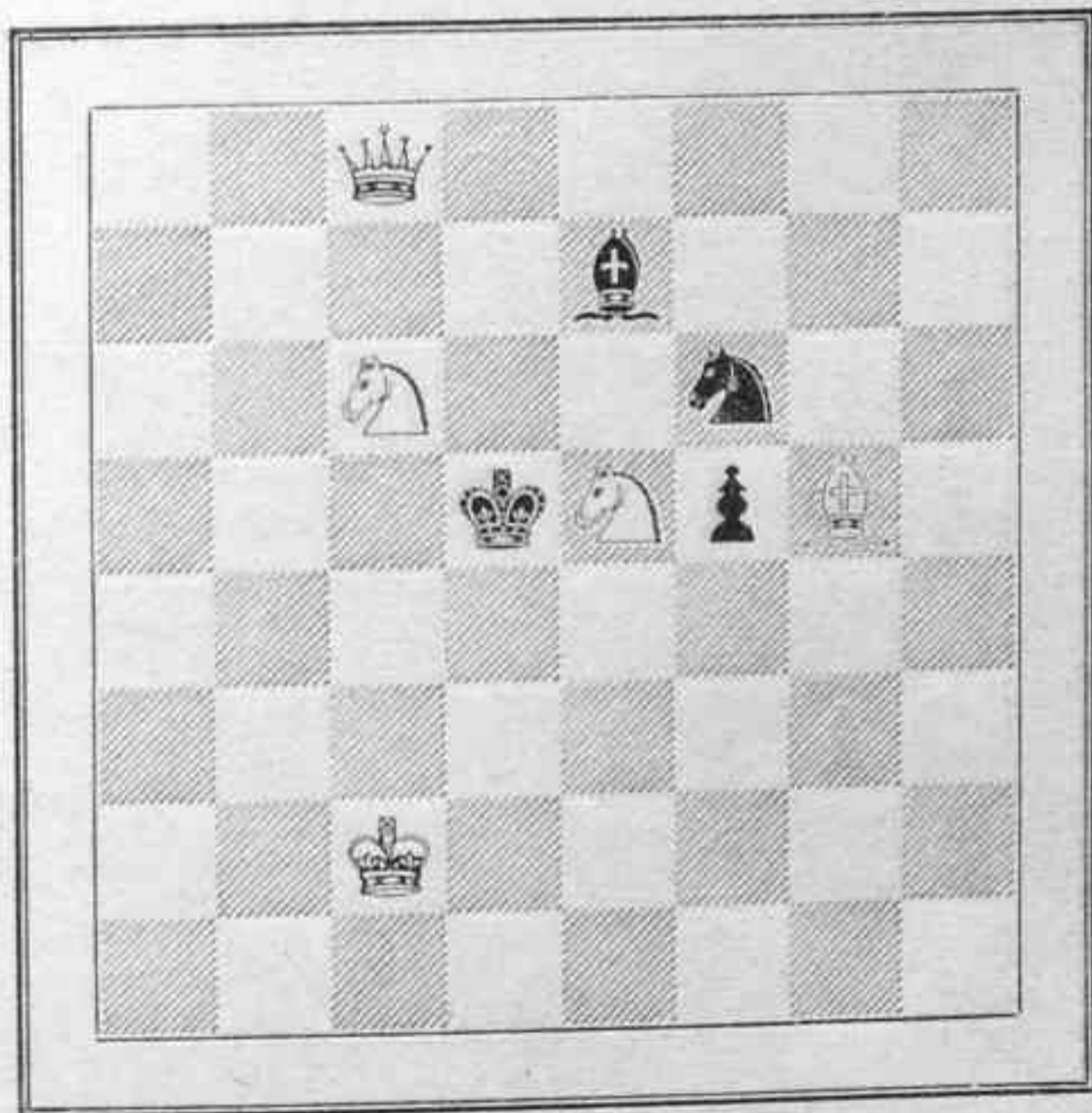
Eduard Mazel.

Mat ve 3 tazích.

145.

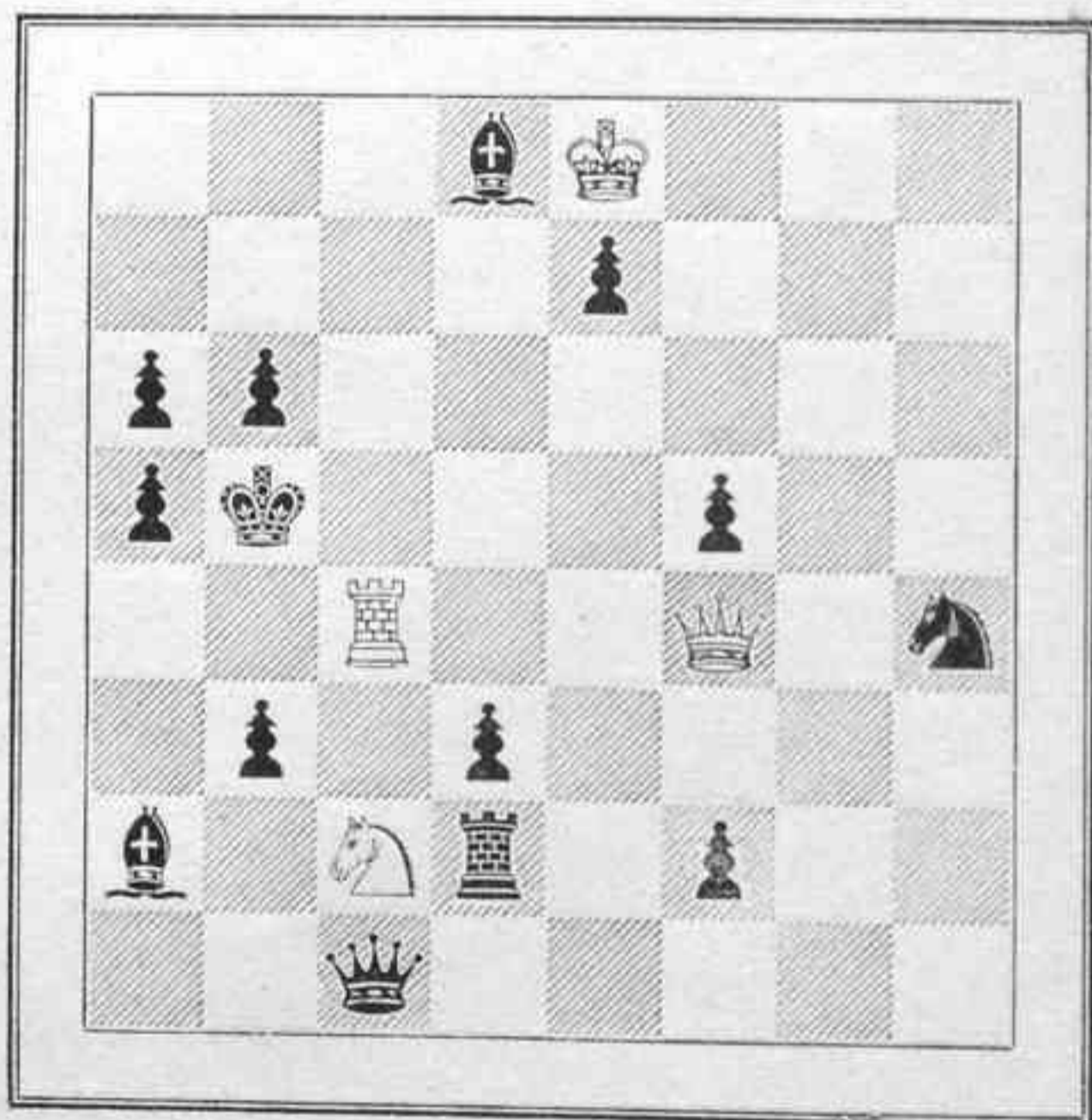
Karel Musil.

Mat ve 3 tazích.

146.

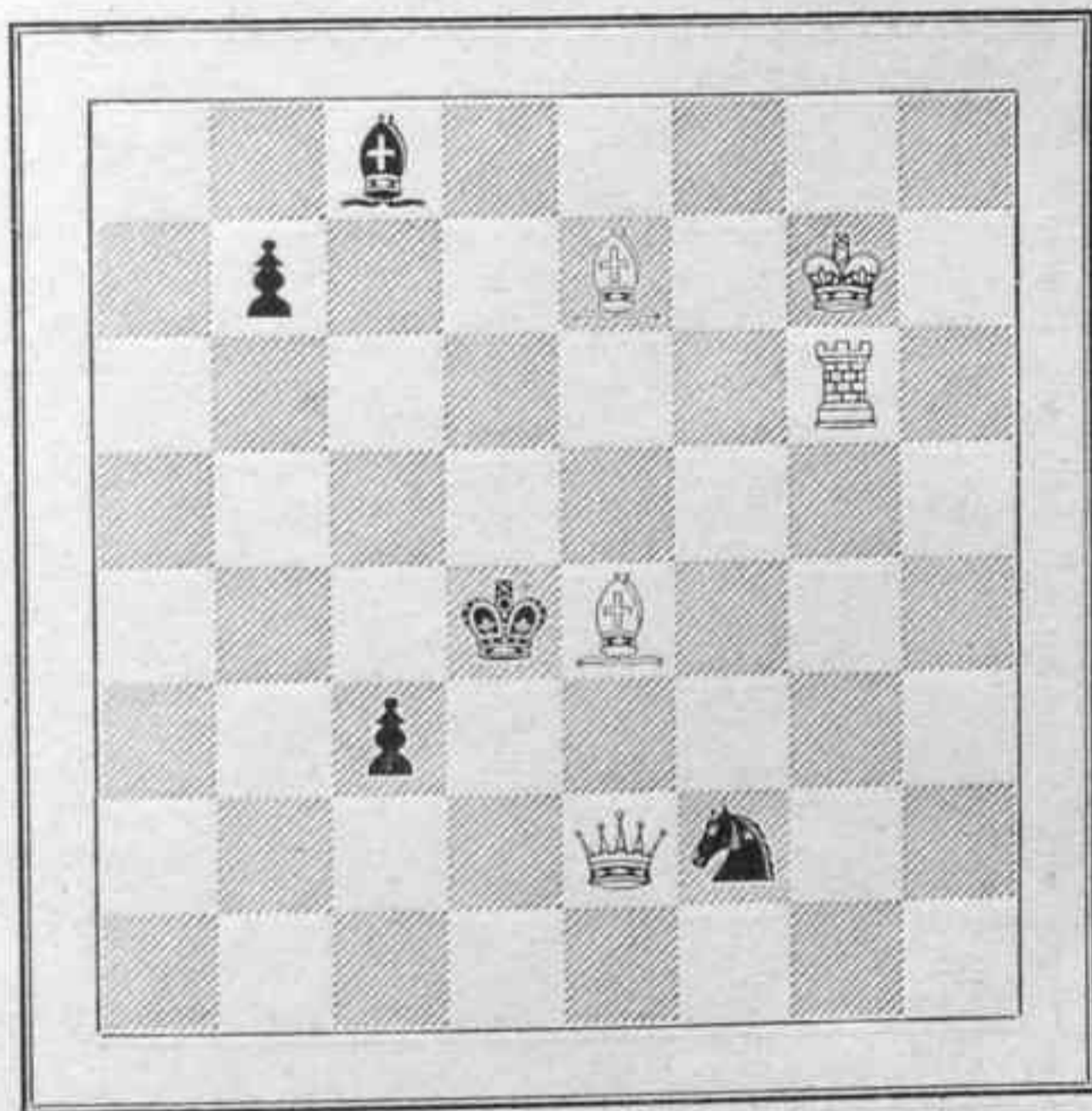
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

147.

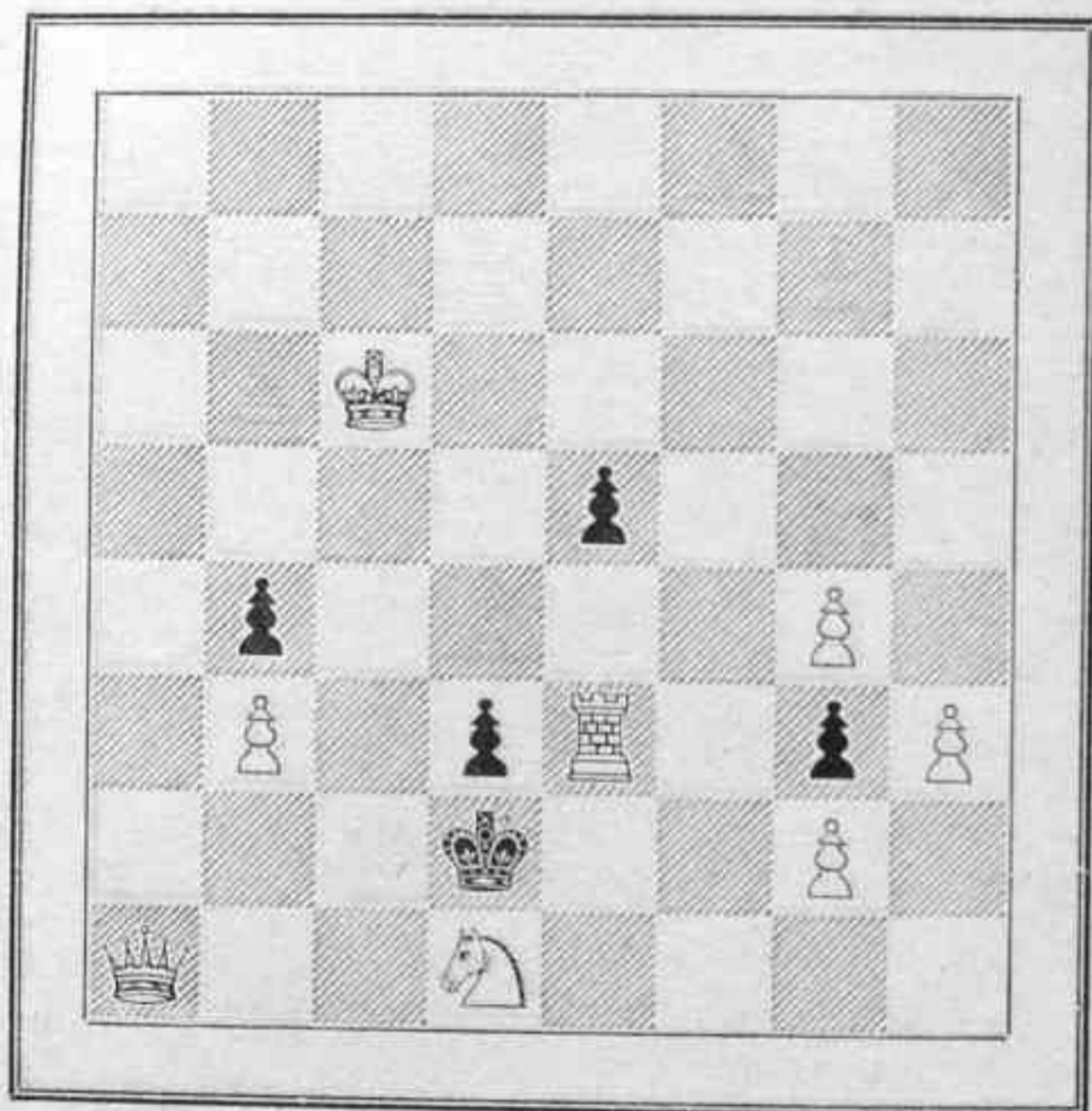
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

148.

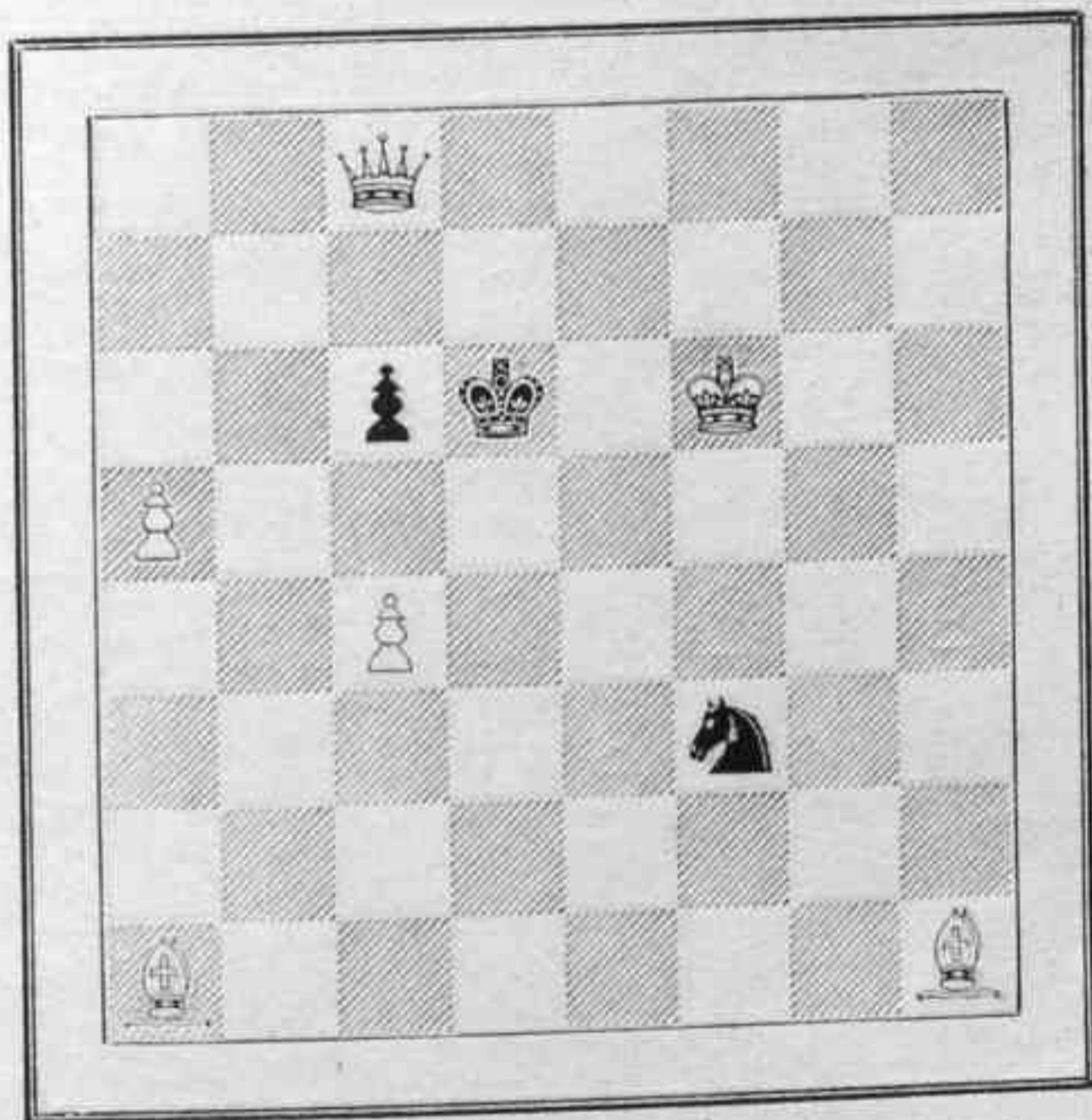
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

149.

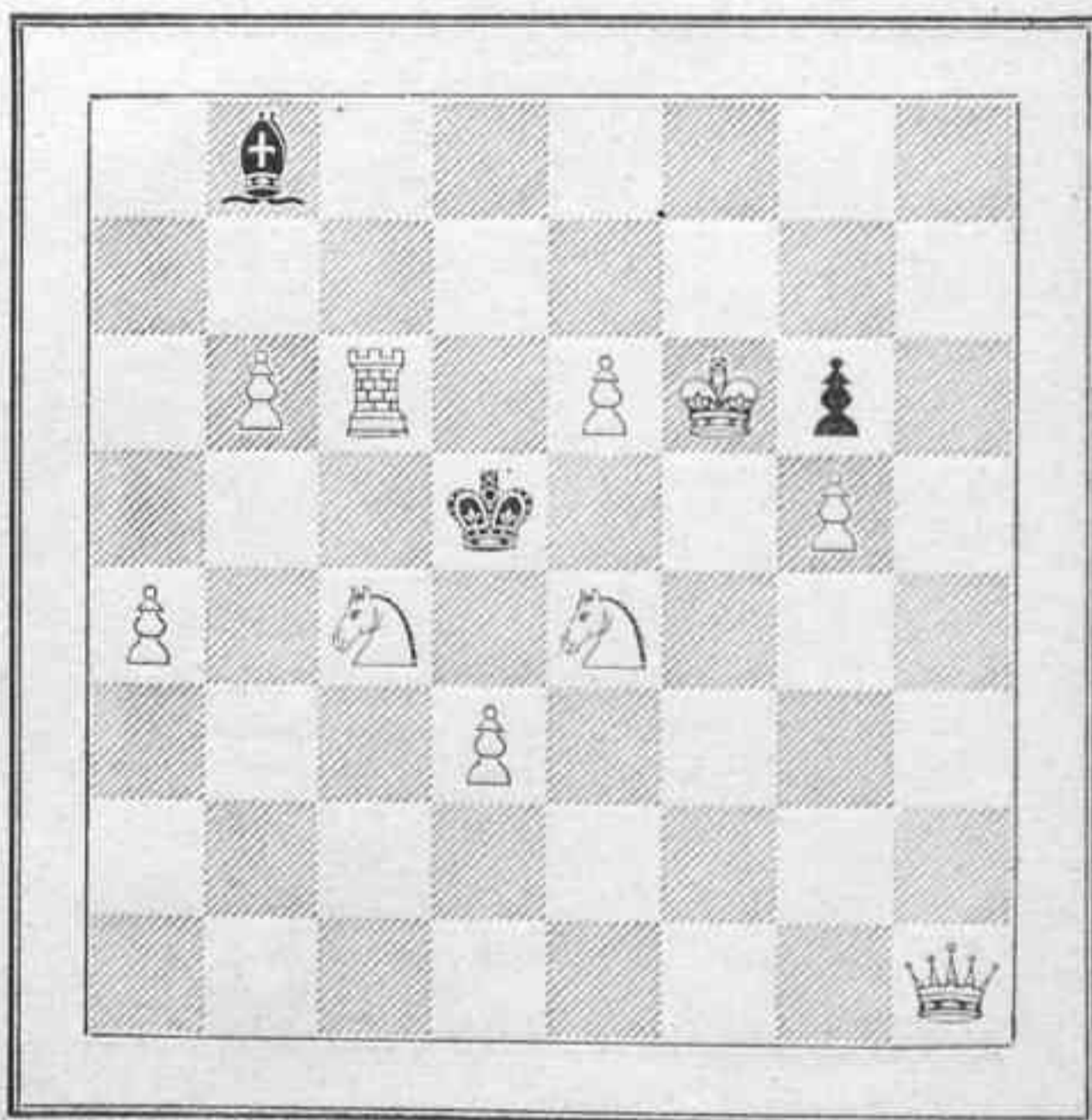
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

150.

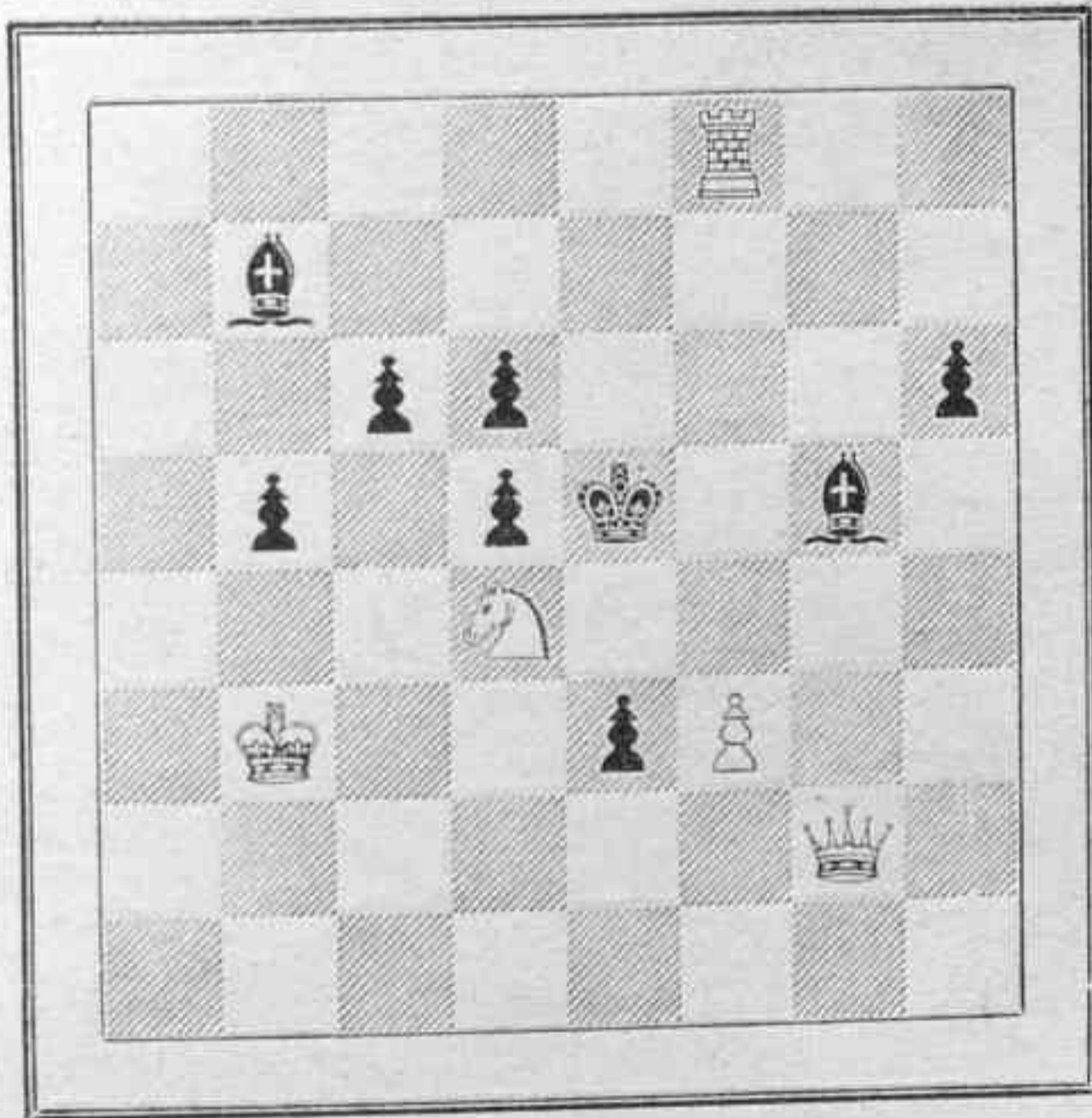
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

151.

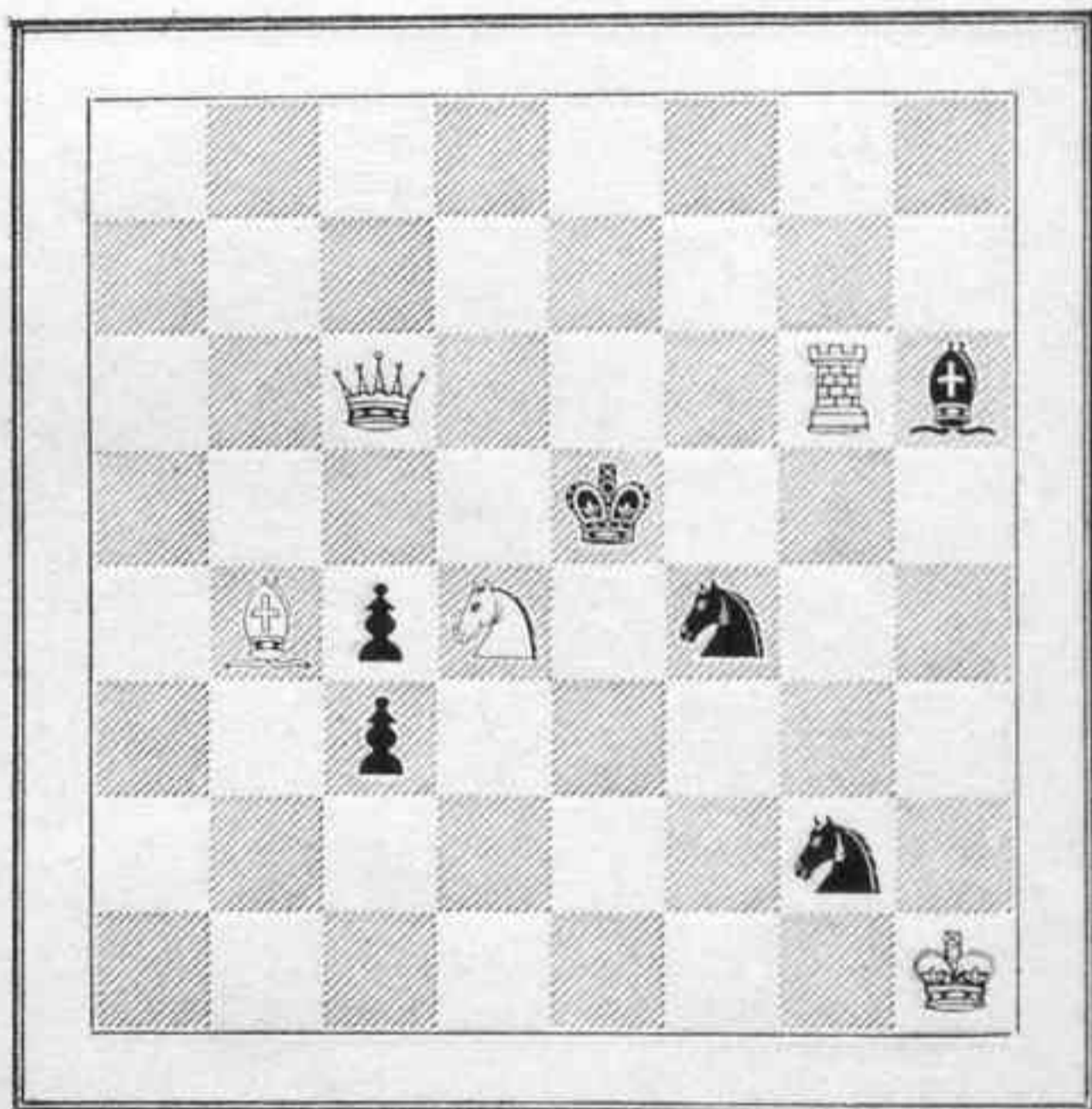
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

152.

Josef Paolt.

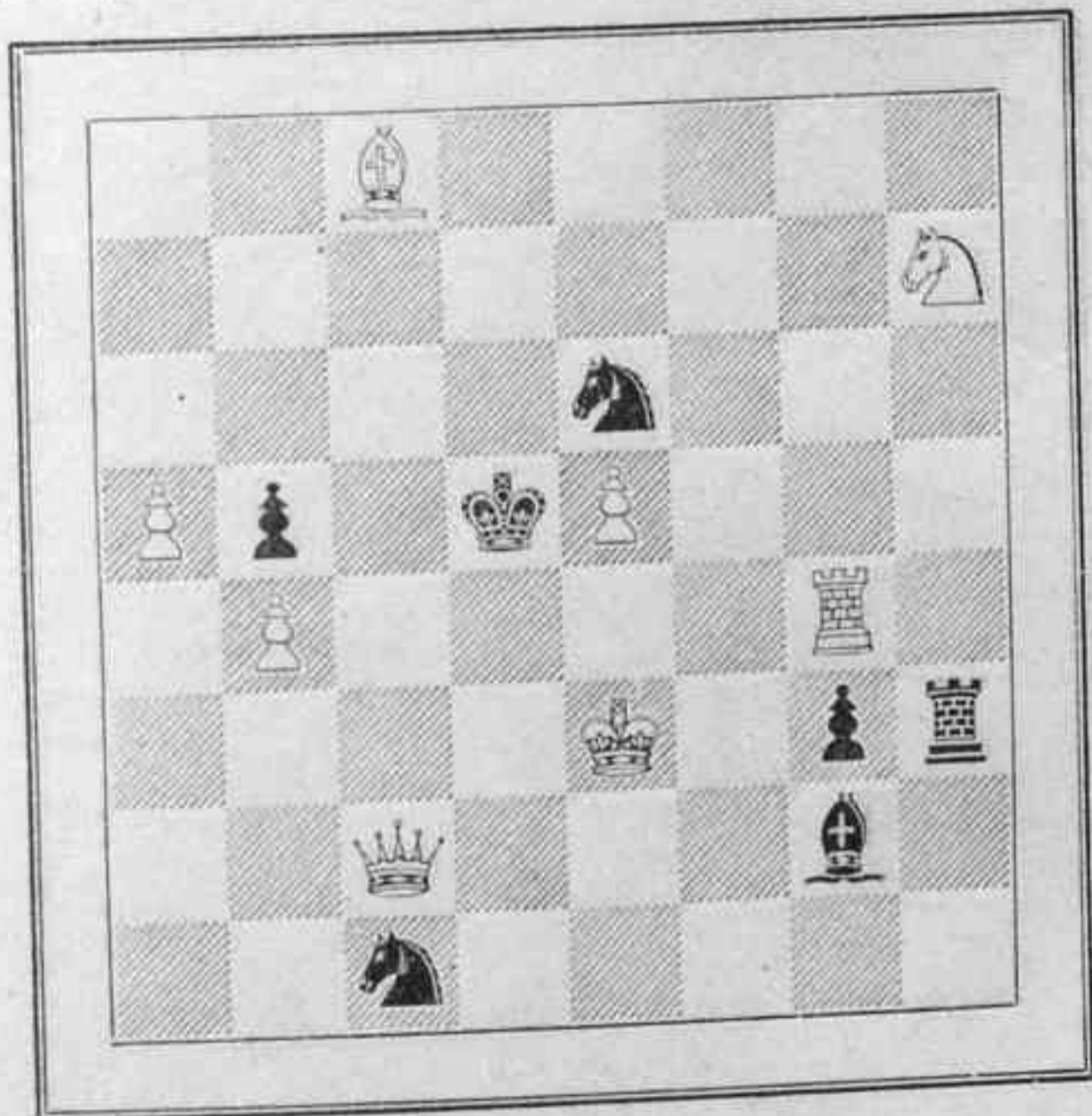

Mat ve 3 tazích.

153.

Josef Paolt.

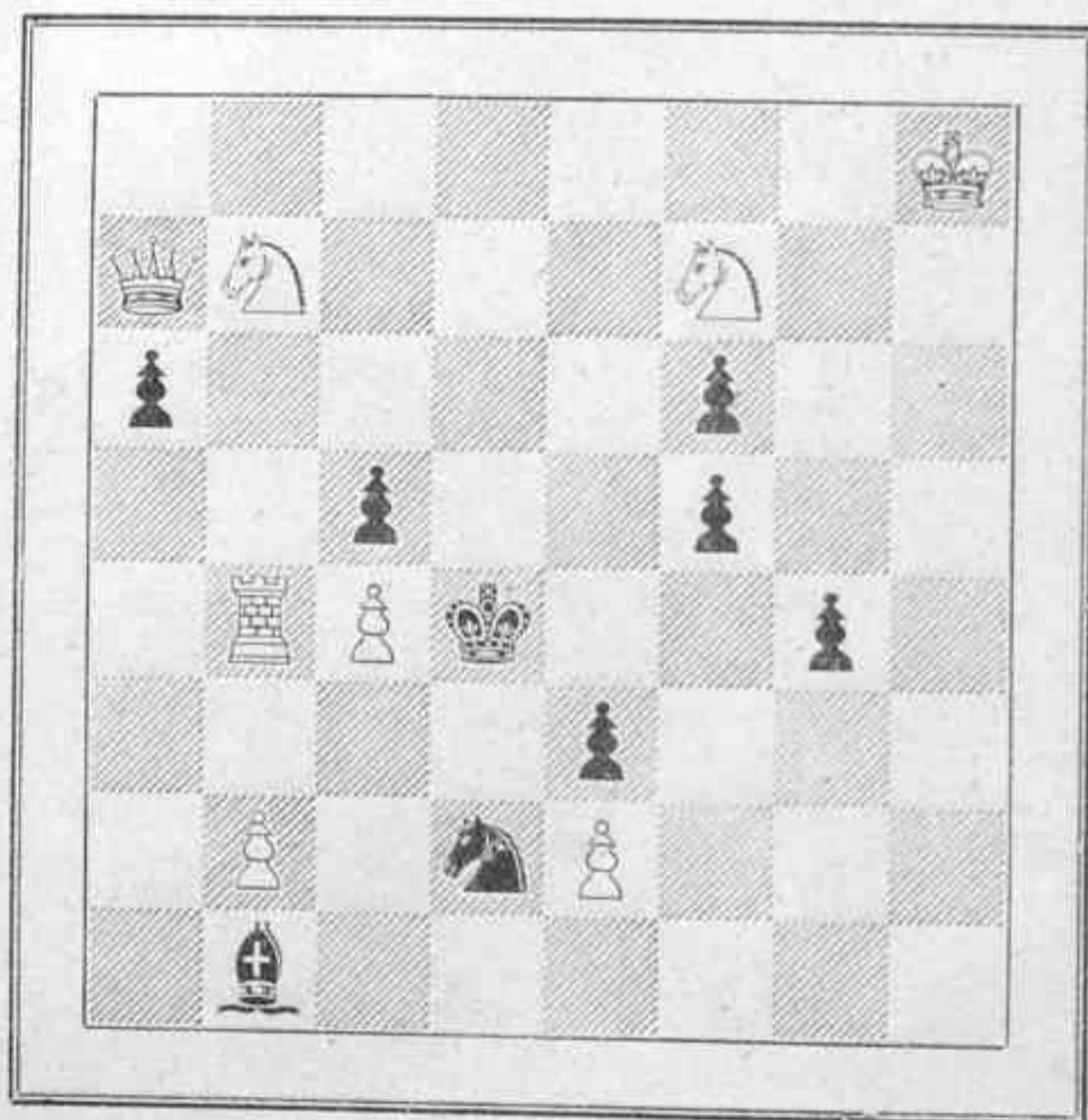
Poctěna čestným uznáním v 5. českém turnaji časop. „Světazor“ v Praze r. 1877.

Mat ve 3 tazích.

154.

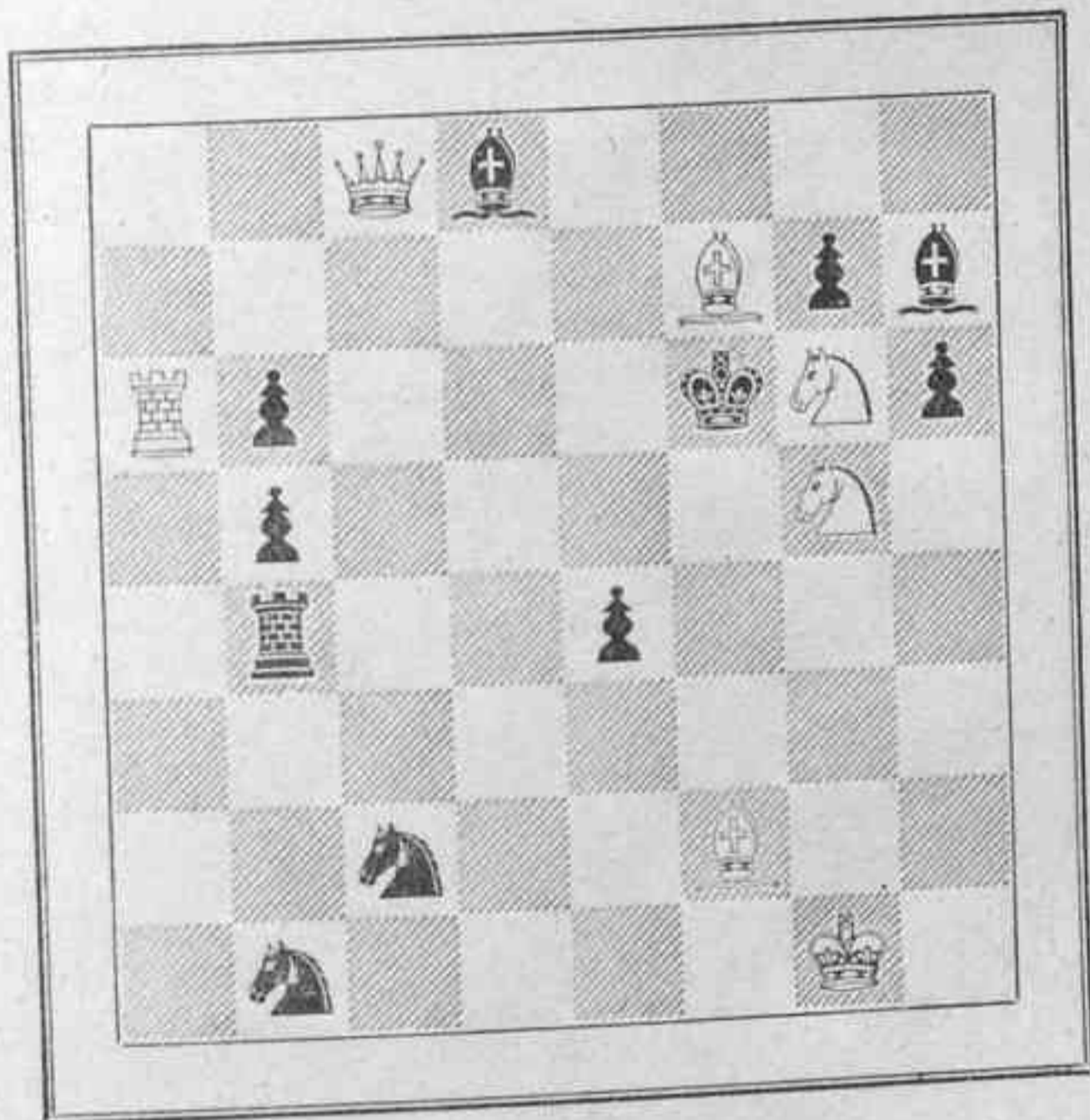
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

155.

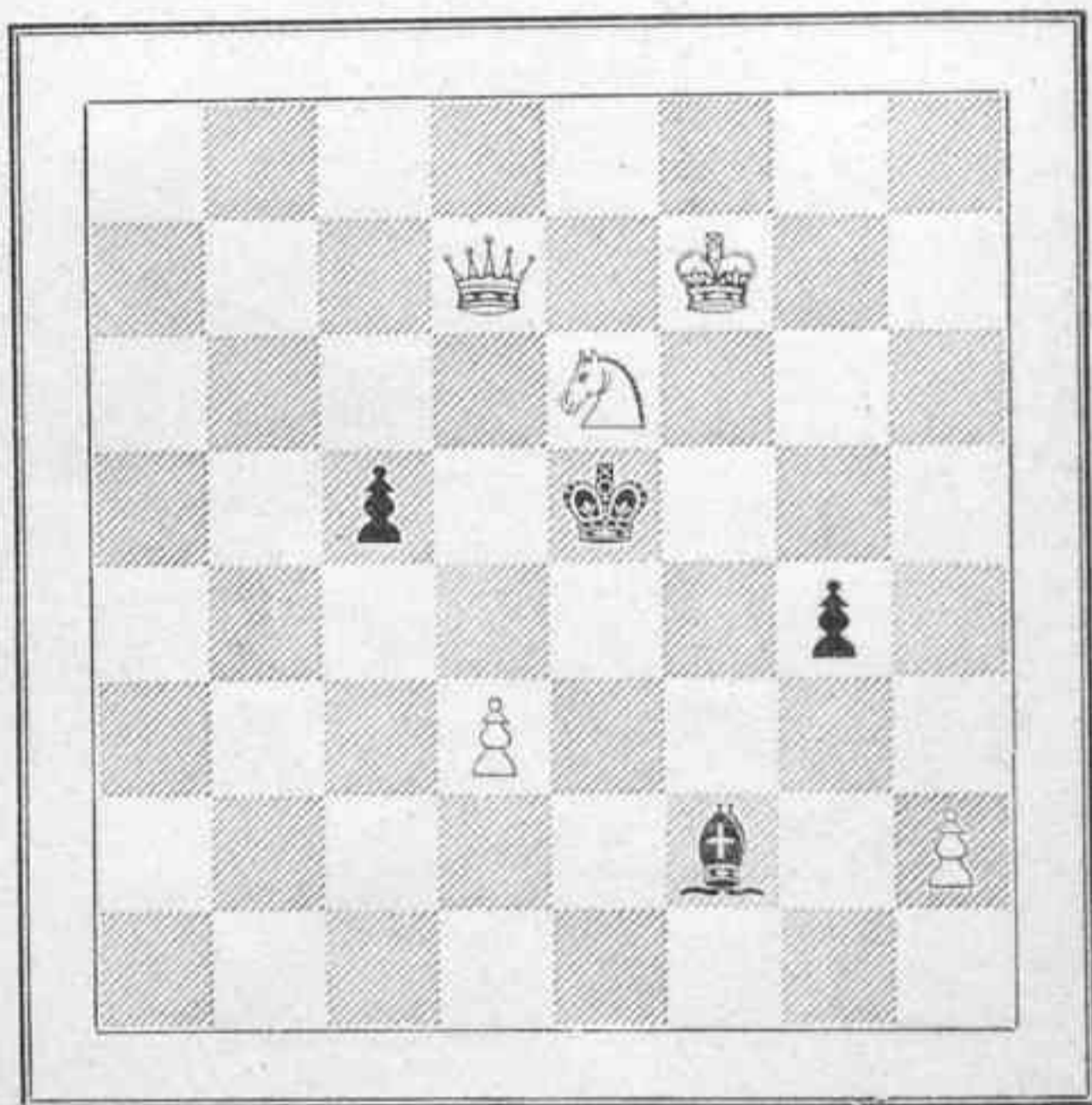
Josef Paclt.

Mat ve 3 tazích.

162.

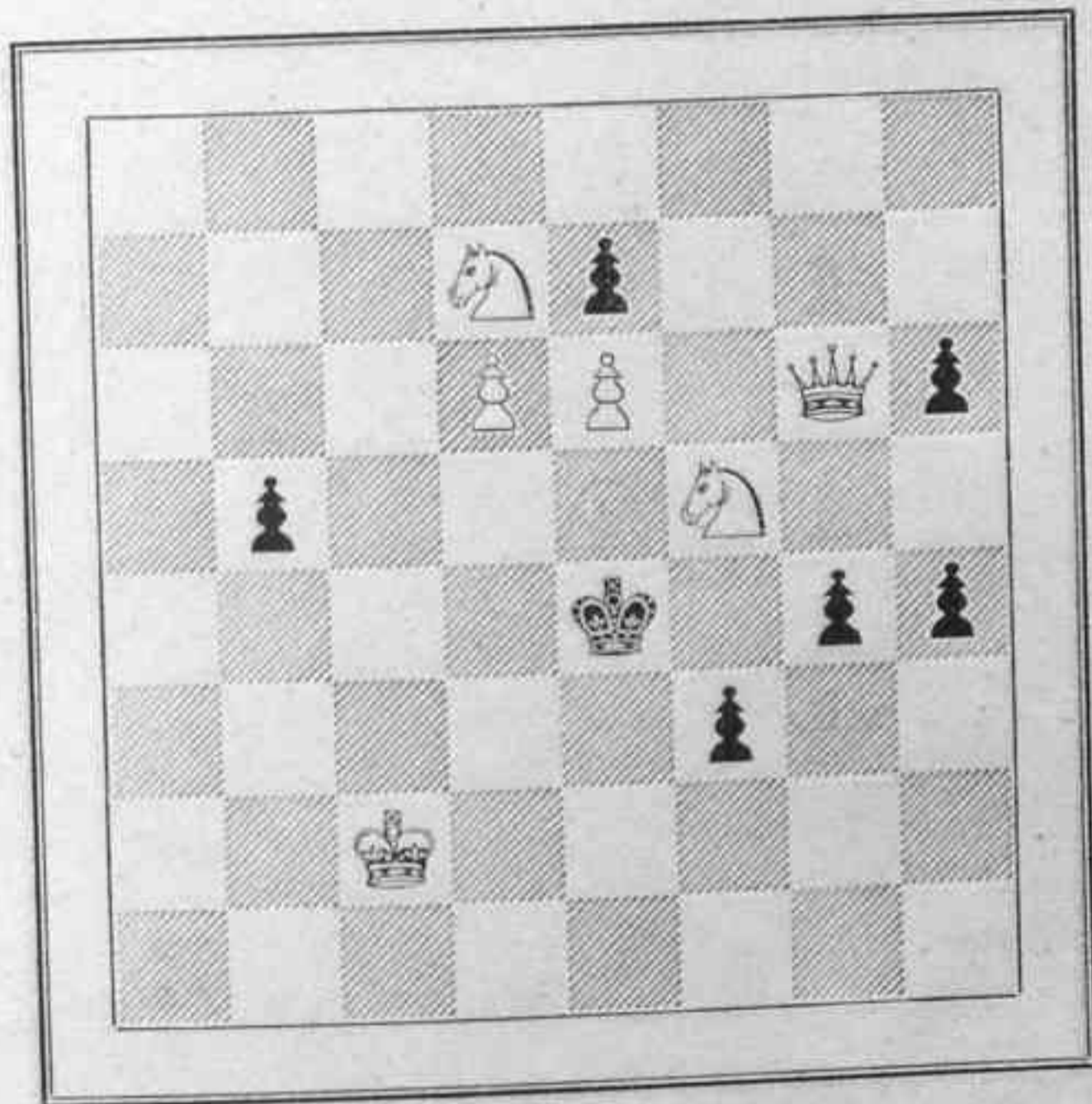
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

163.

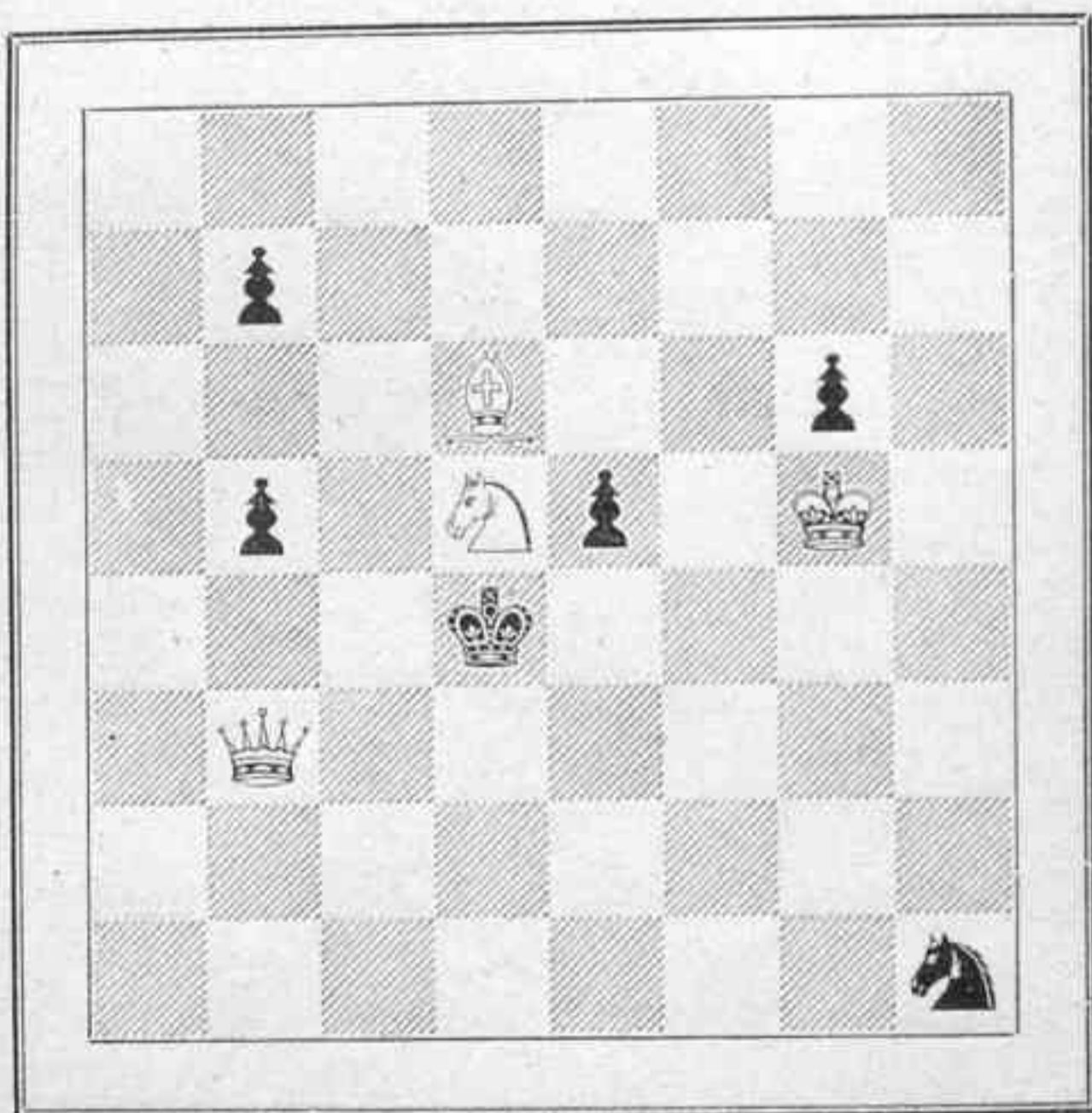
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

164.

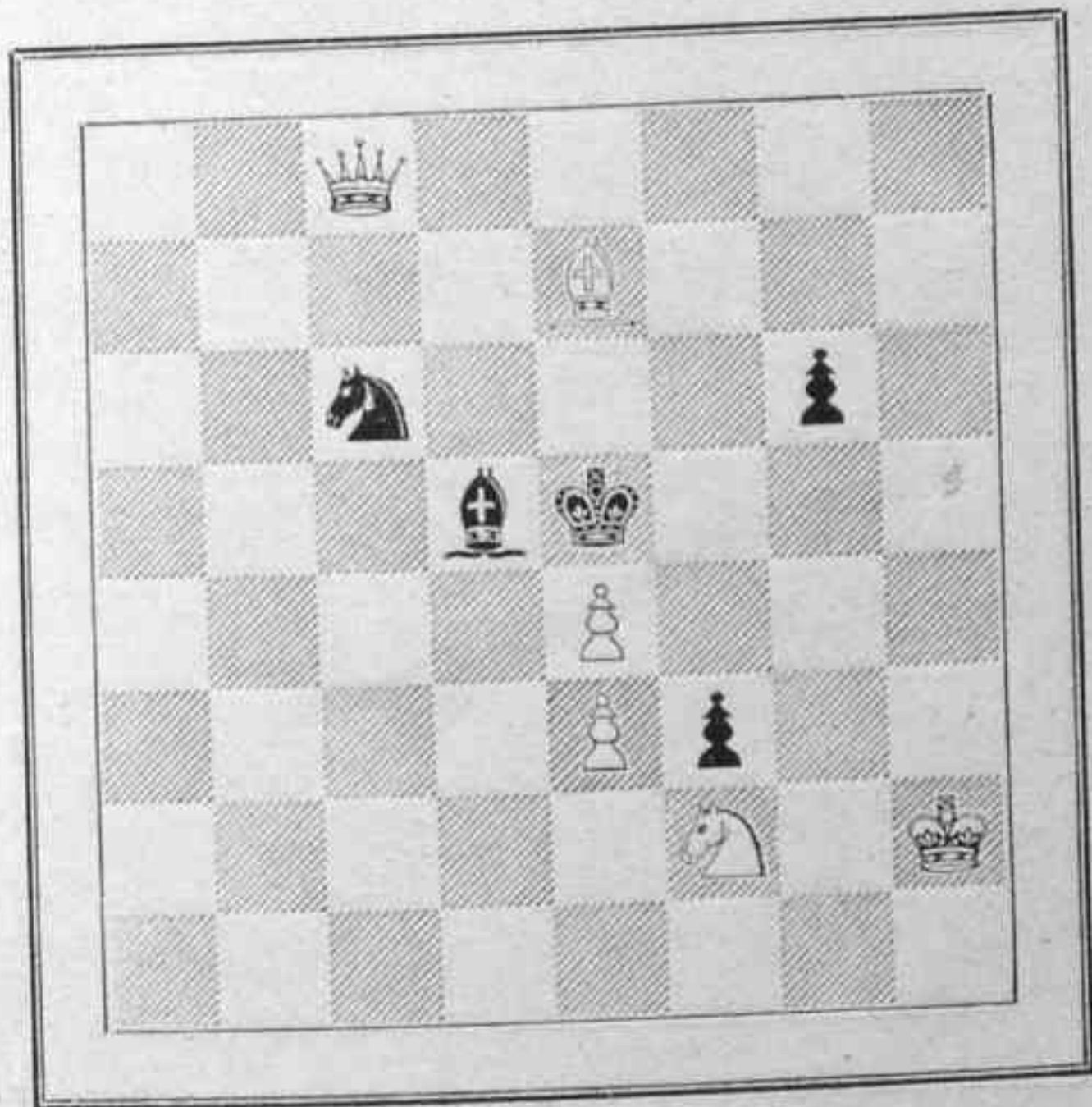
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

165.

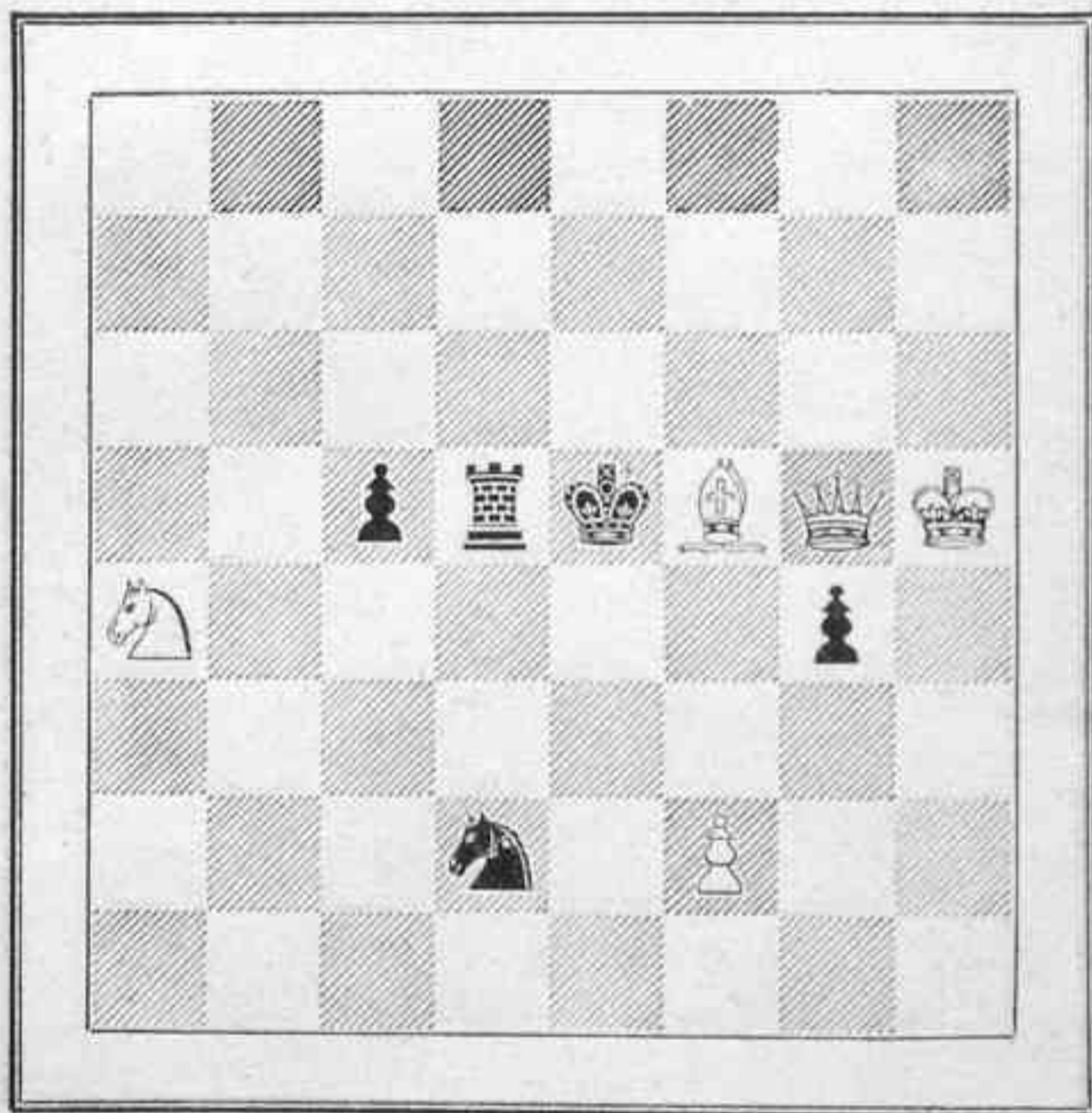
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

166.

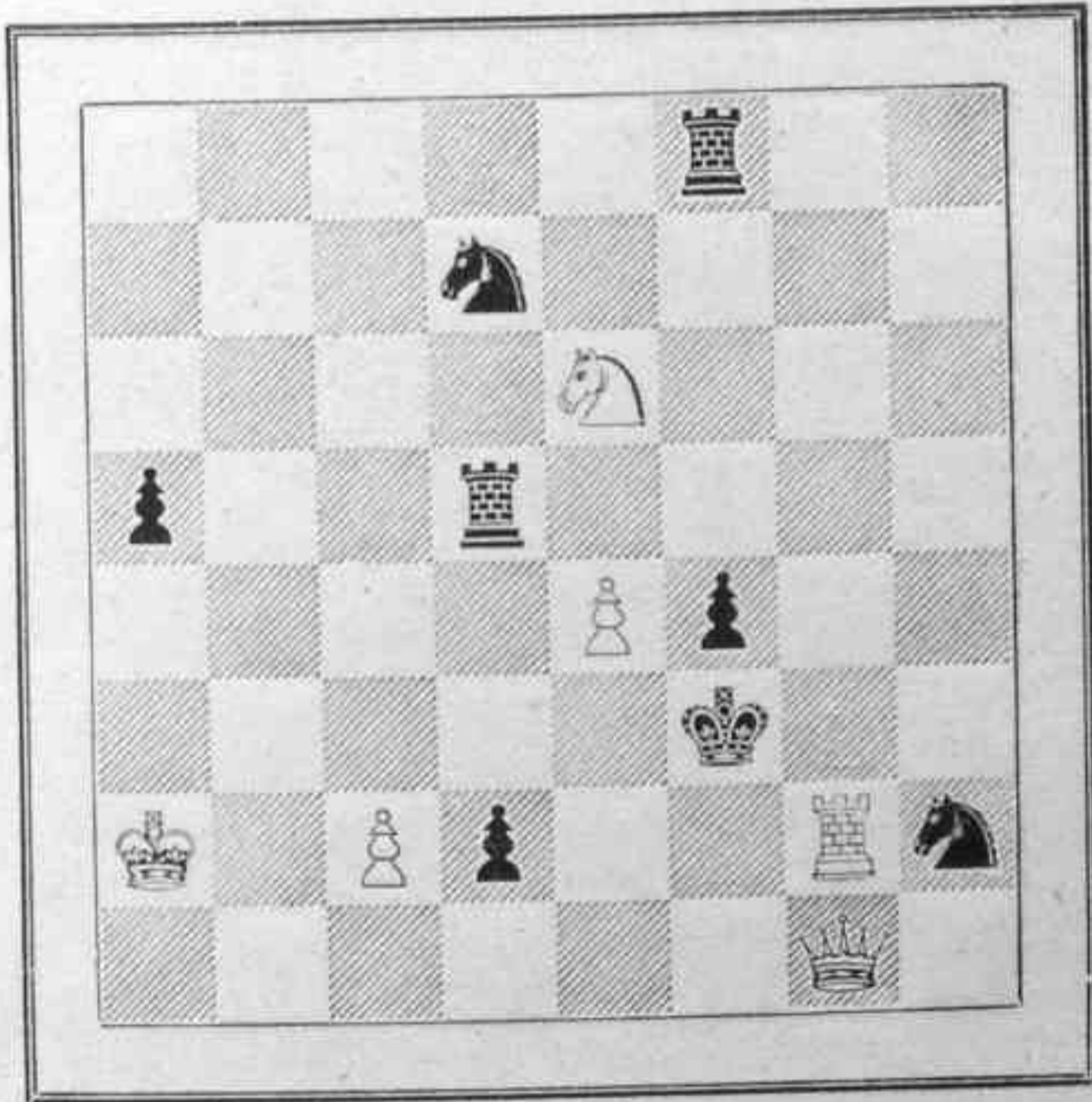
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

167.

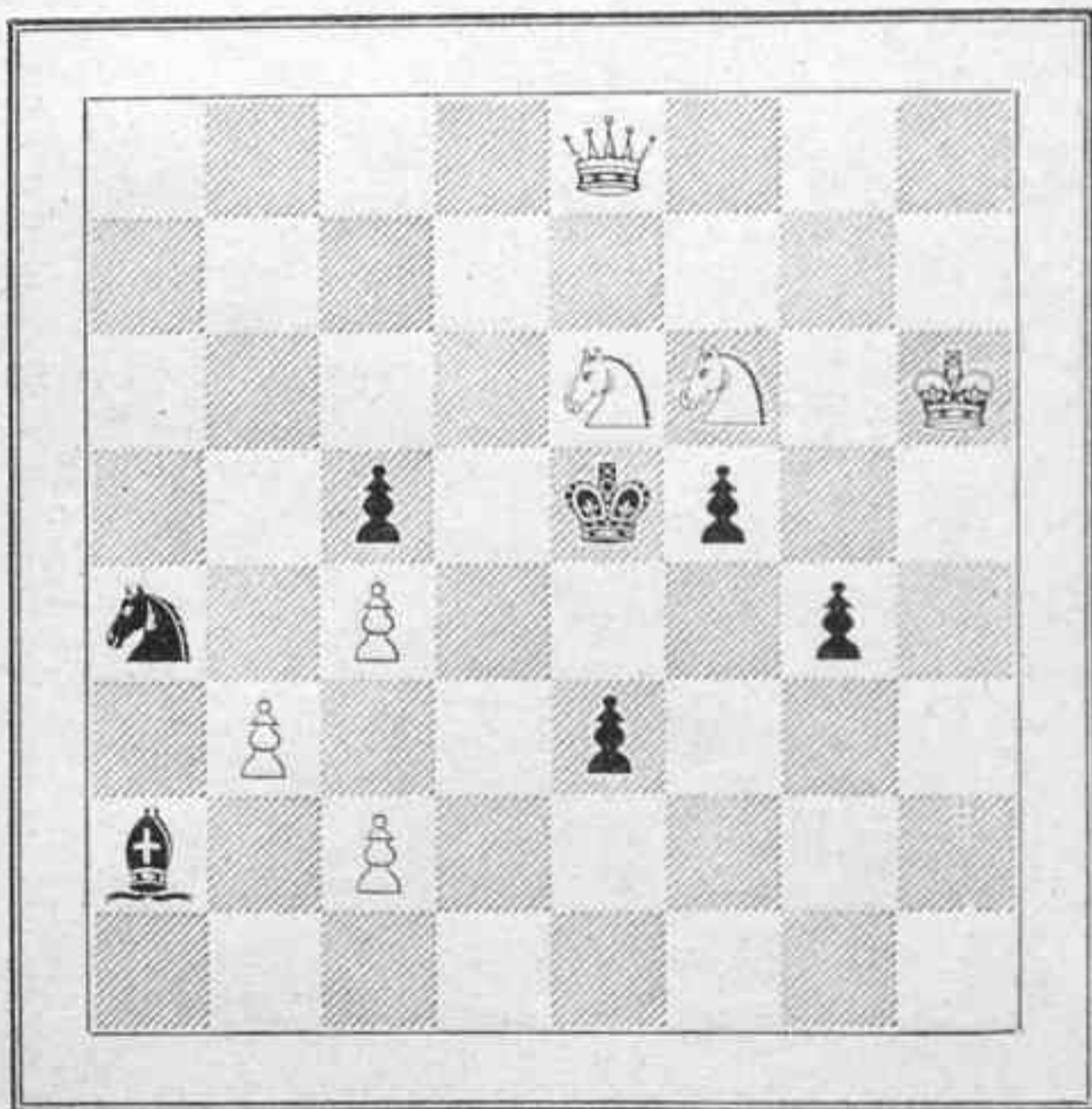
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

168.

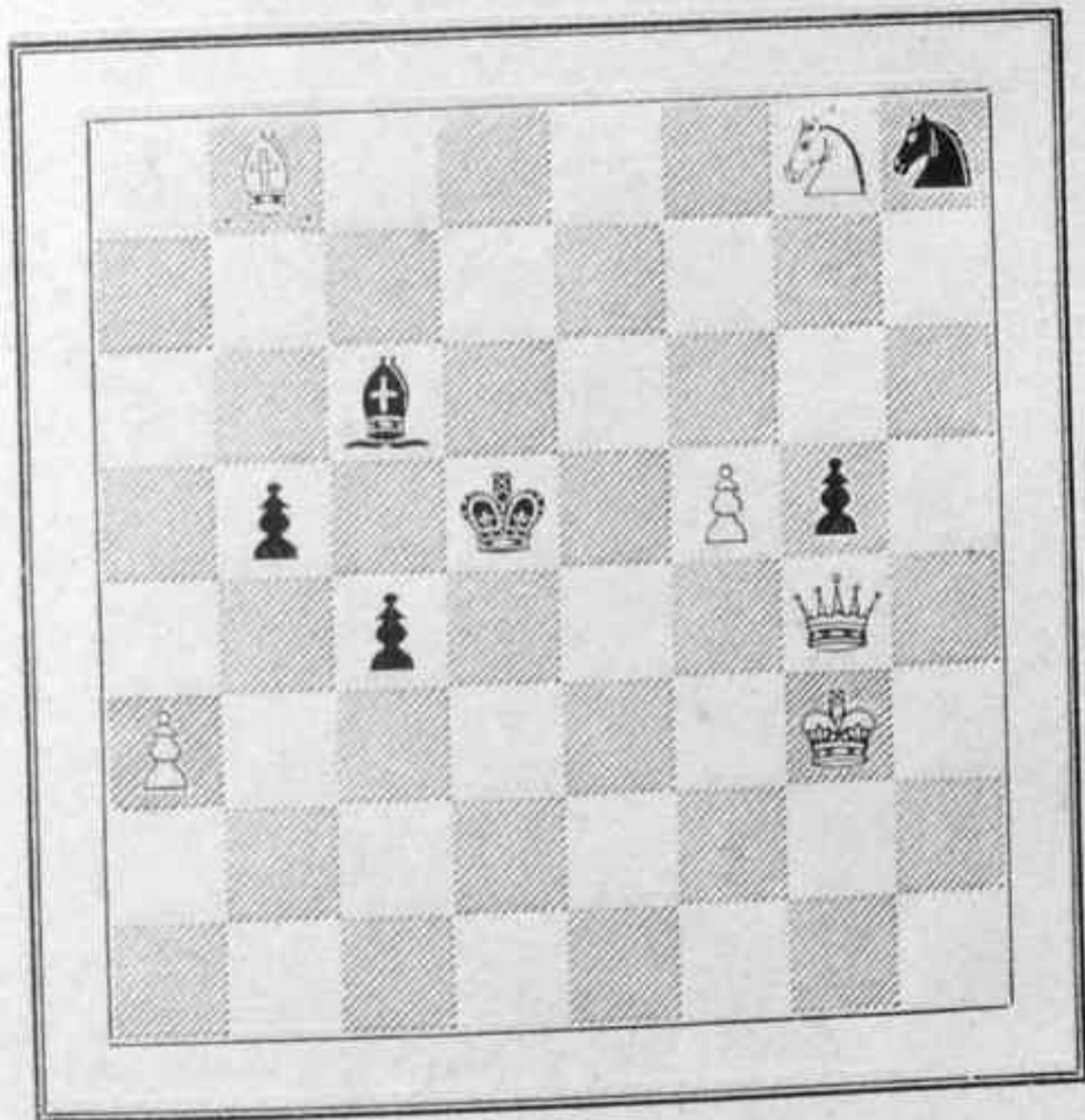
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

169.

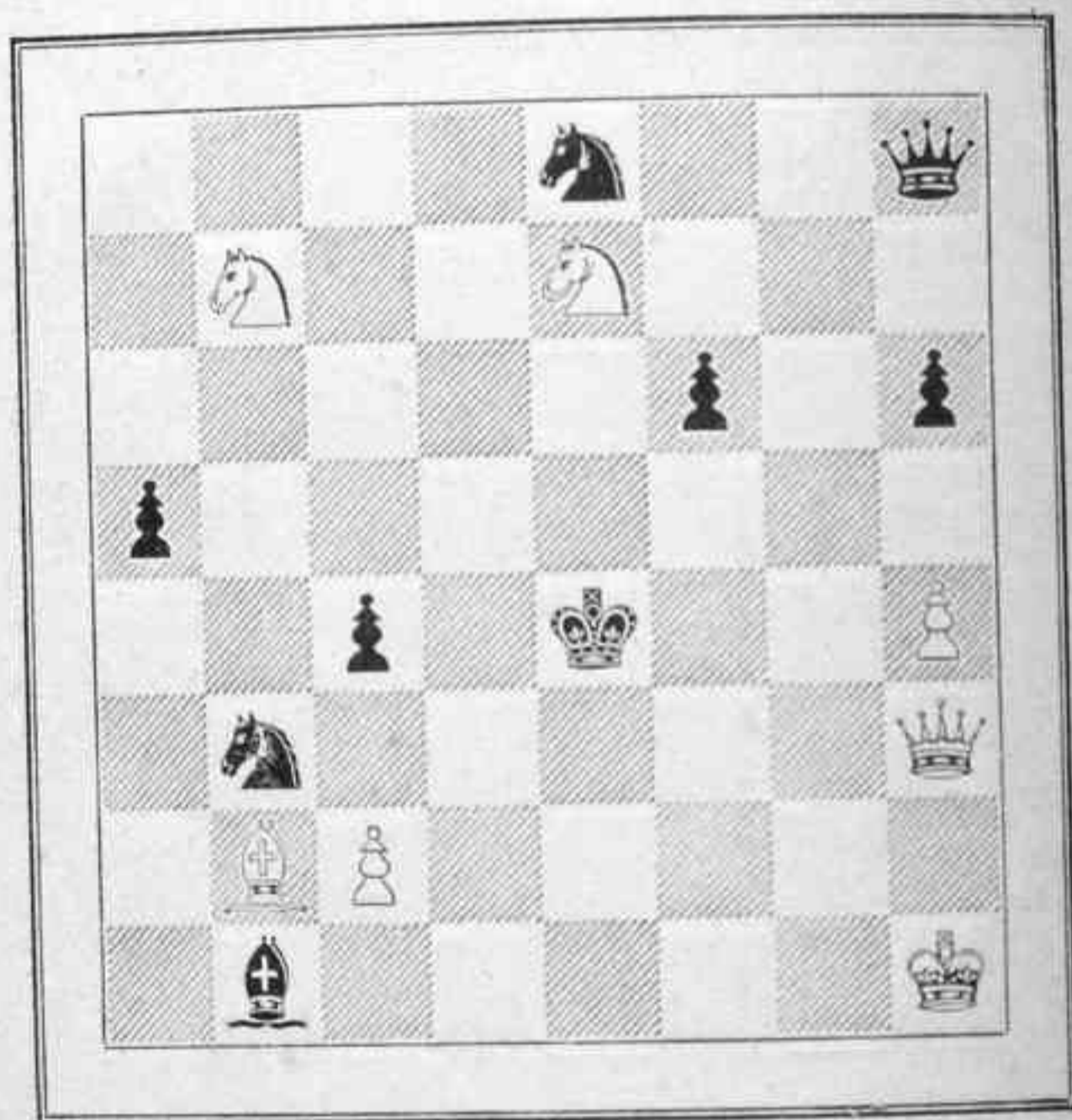
Jan Pílnáček.

Mat ve 3 tazích.

170.

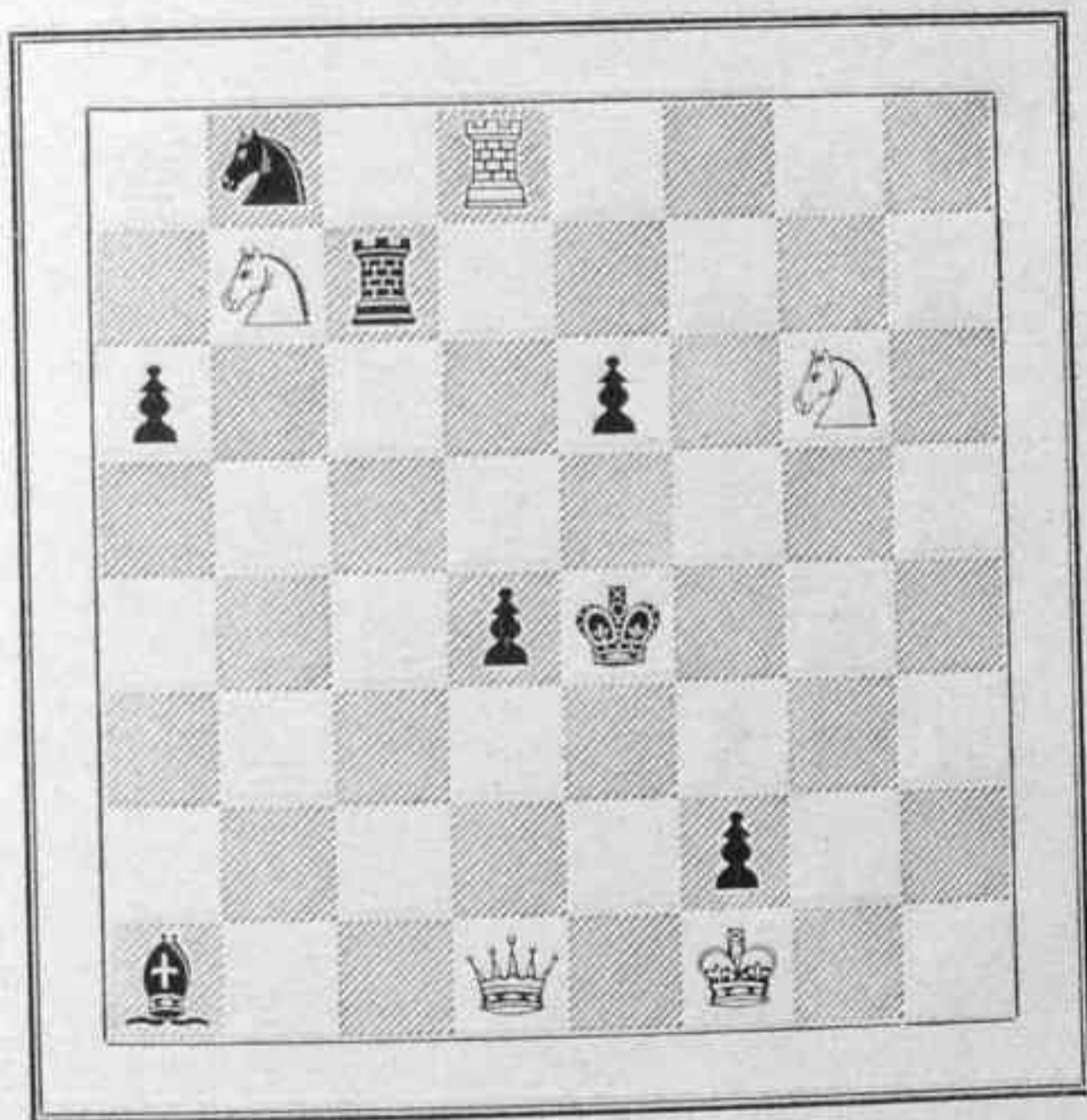
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

171.

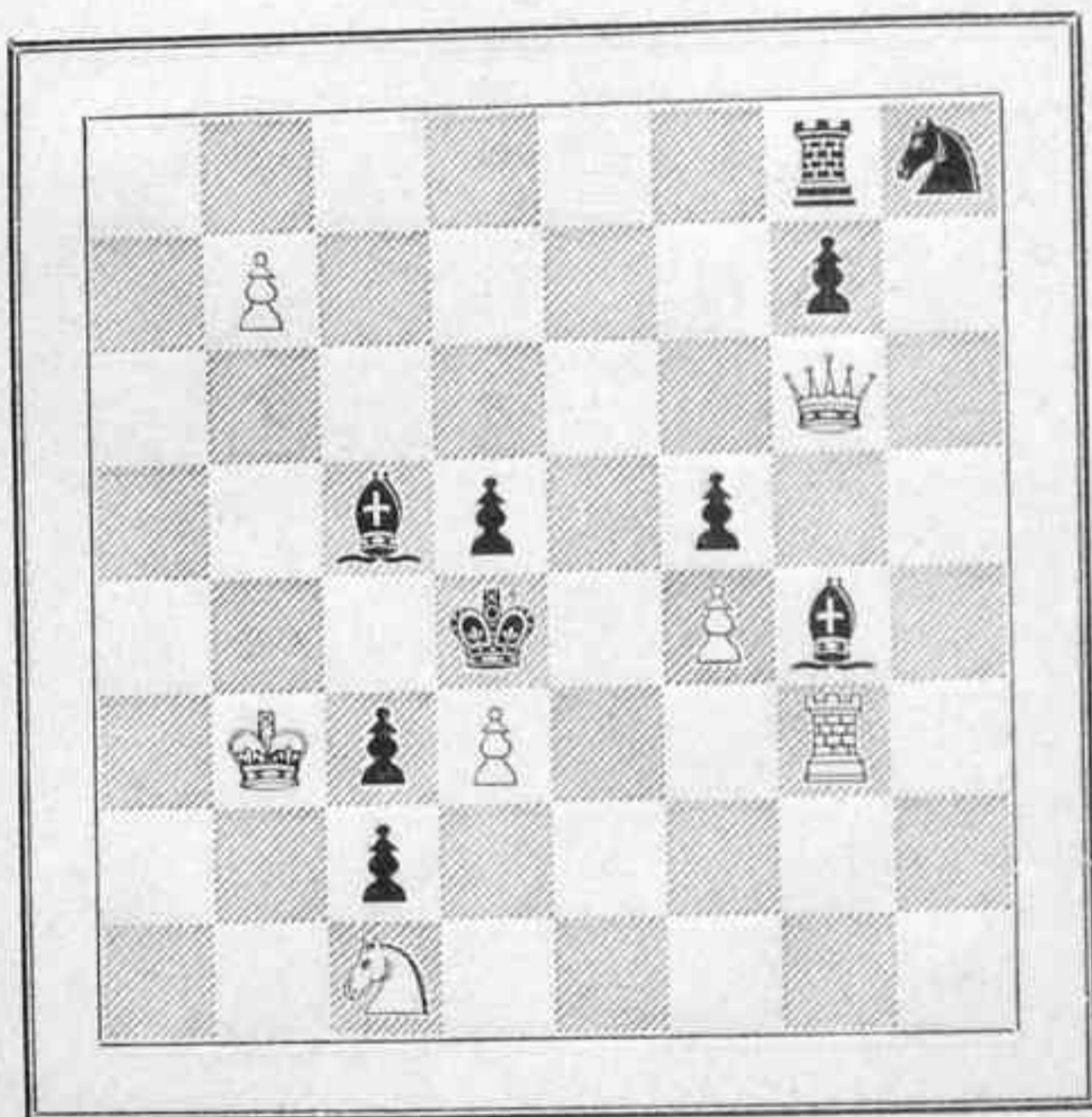
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

172.

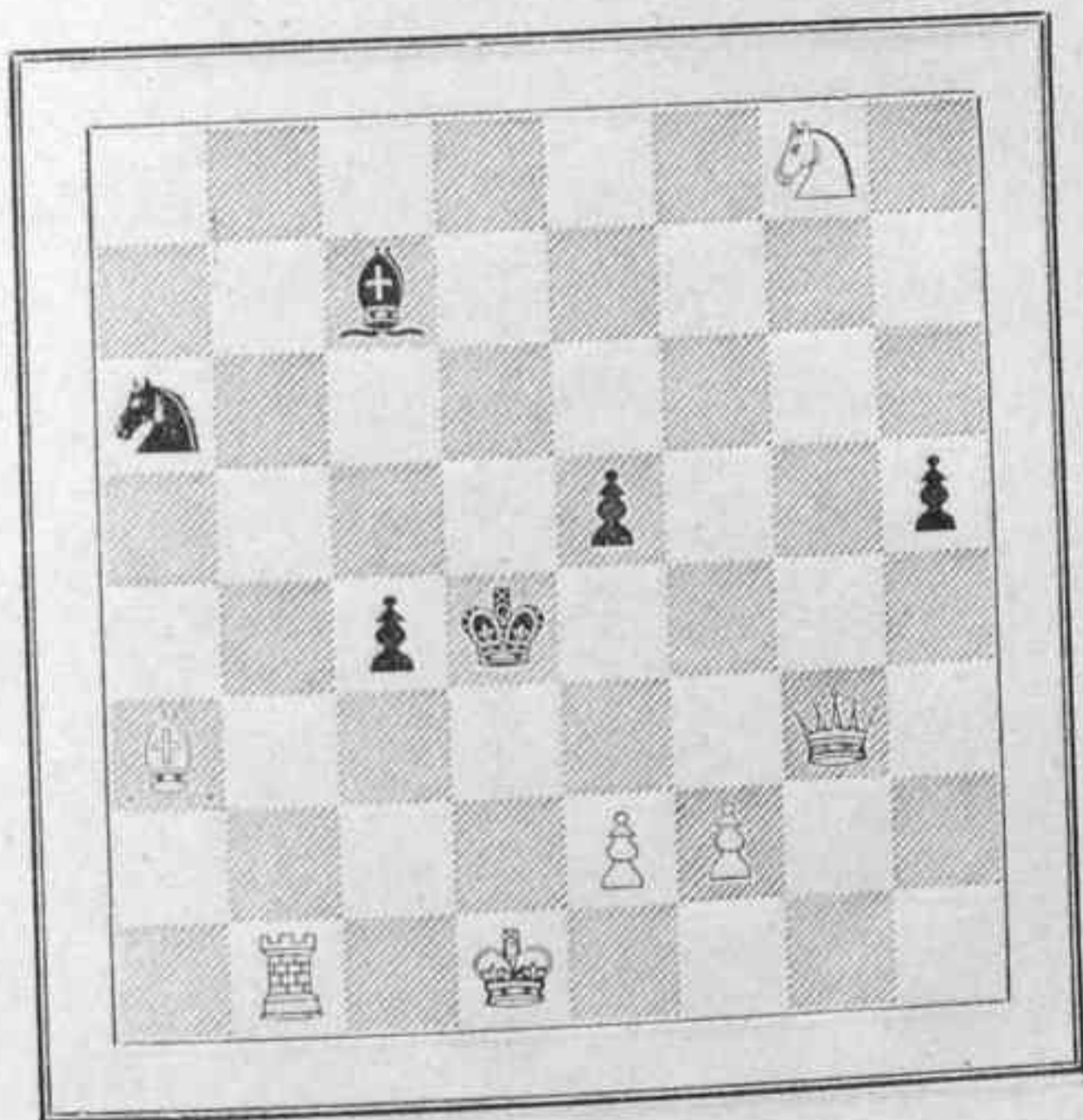
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

173.

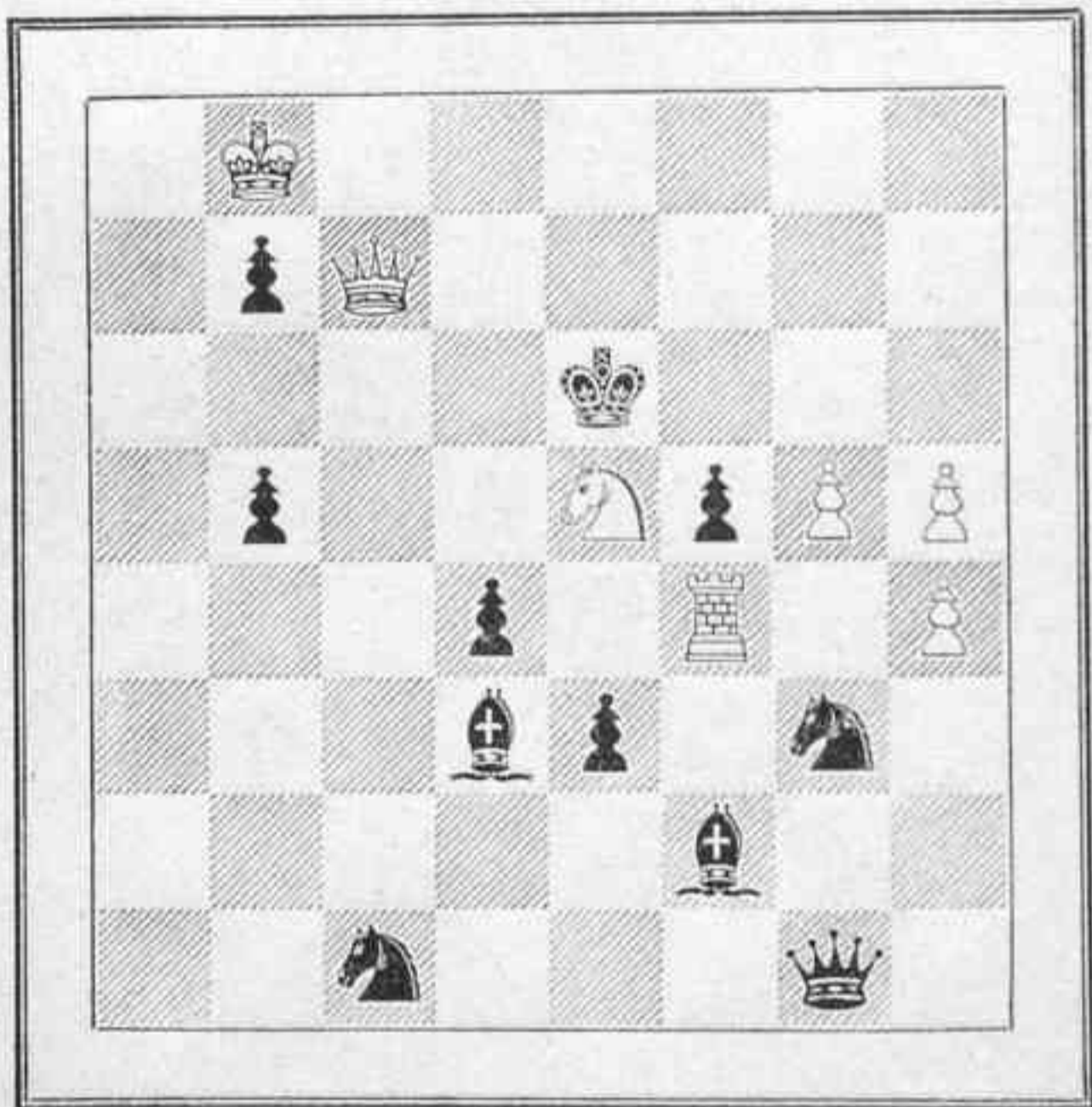
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

174.

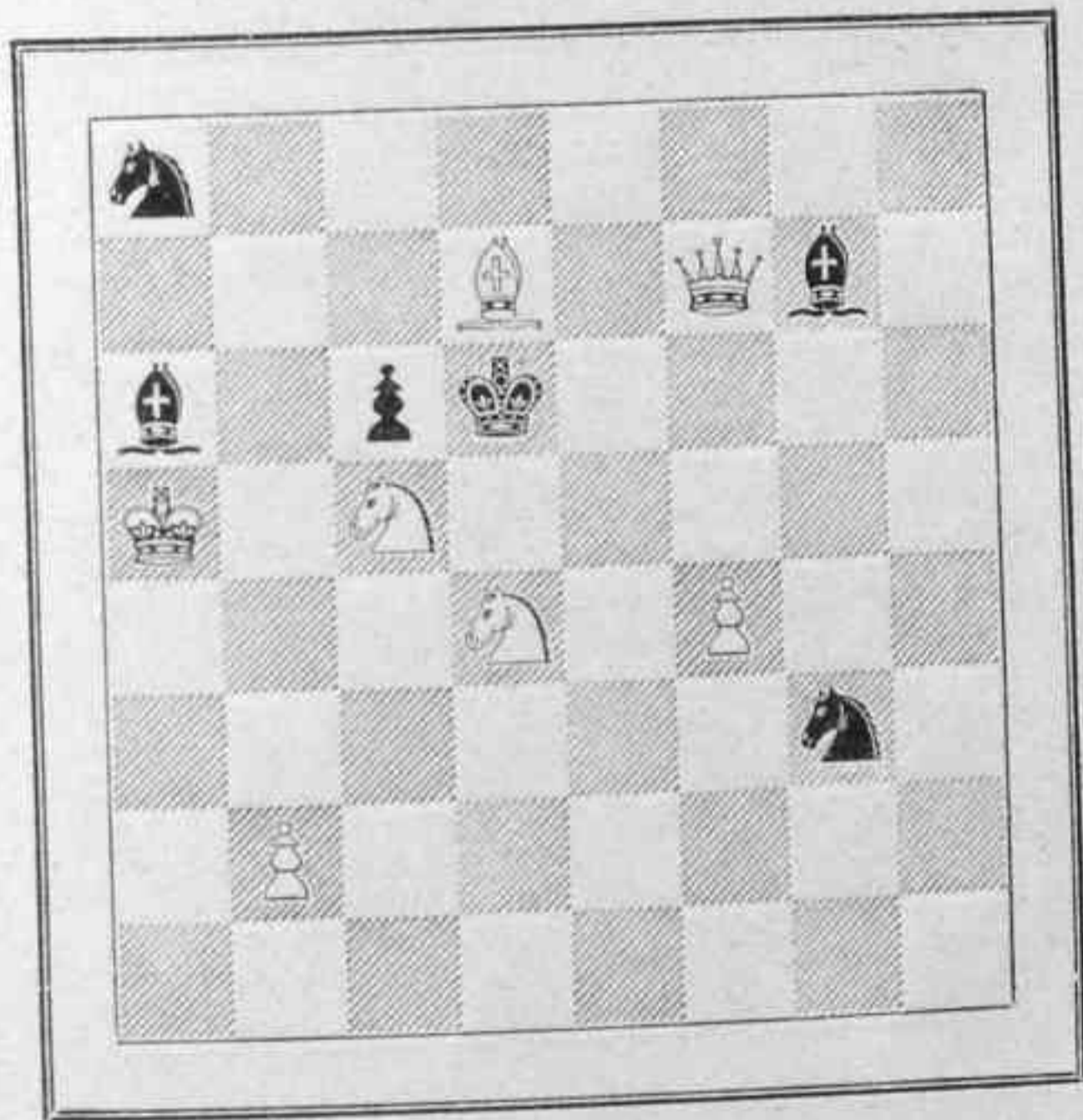
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

175.

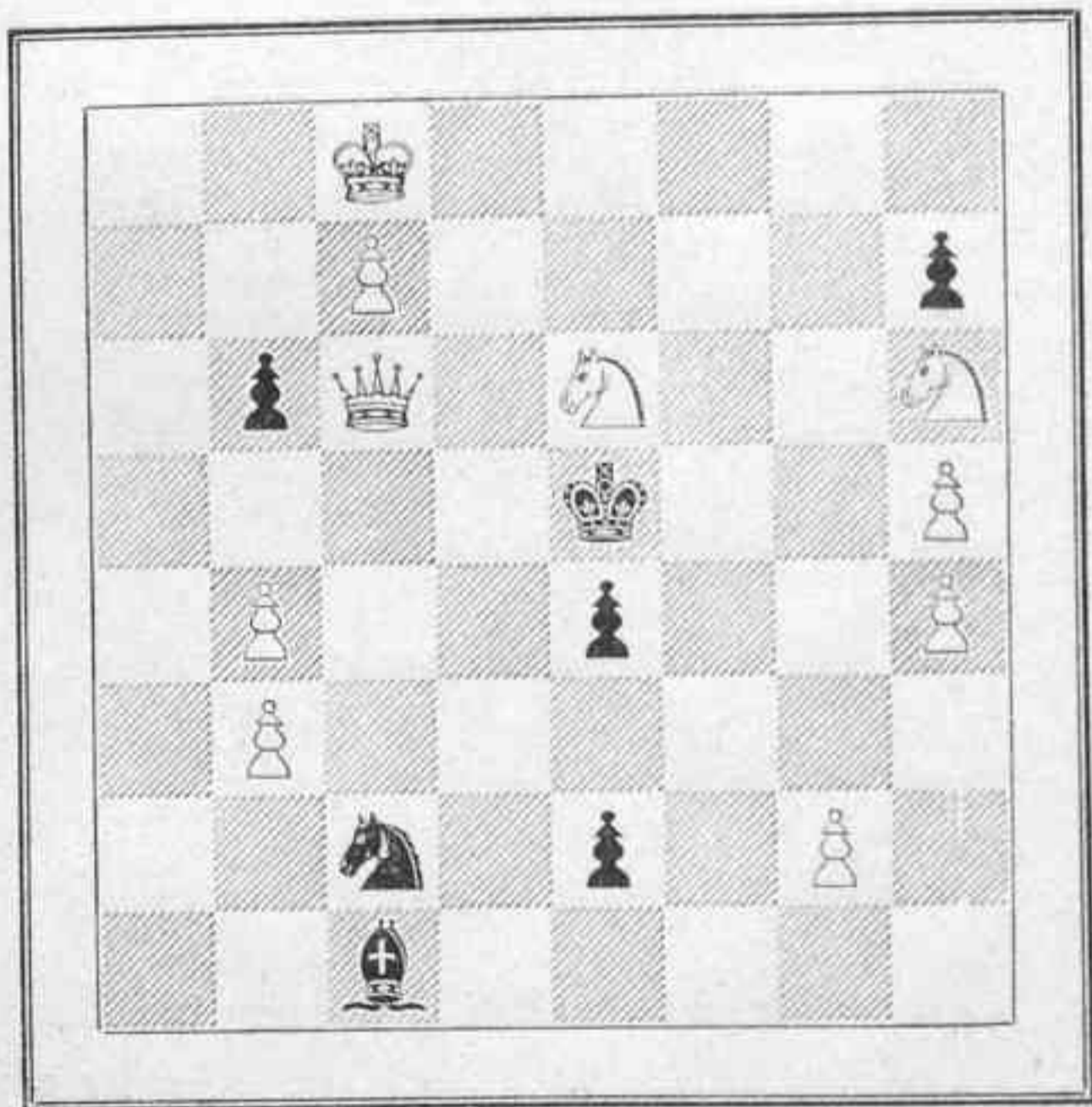
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

176.

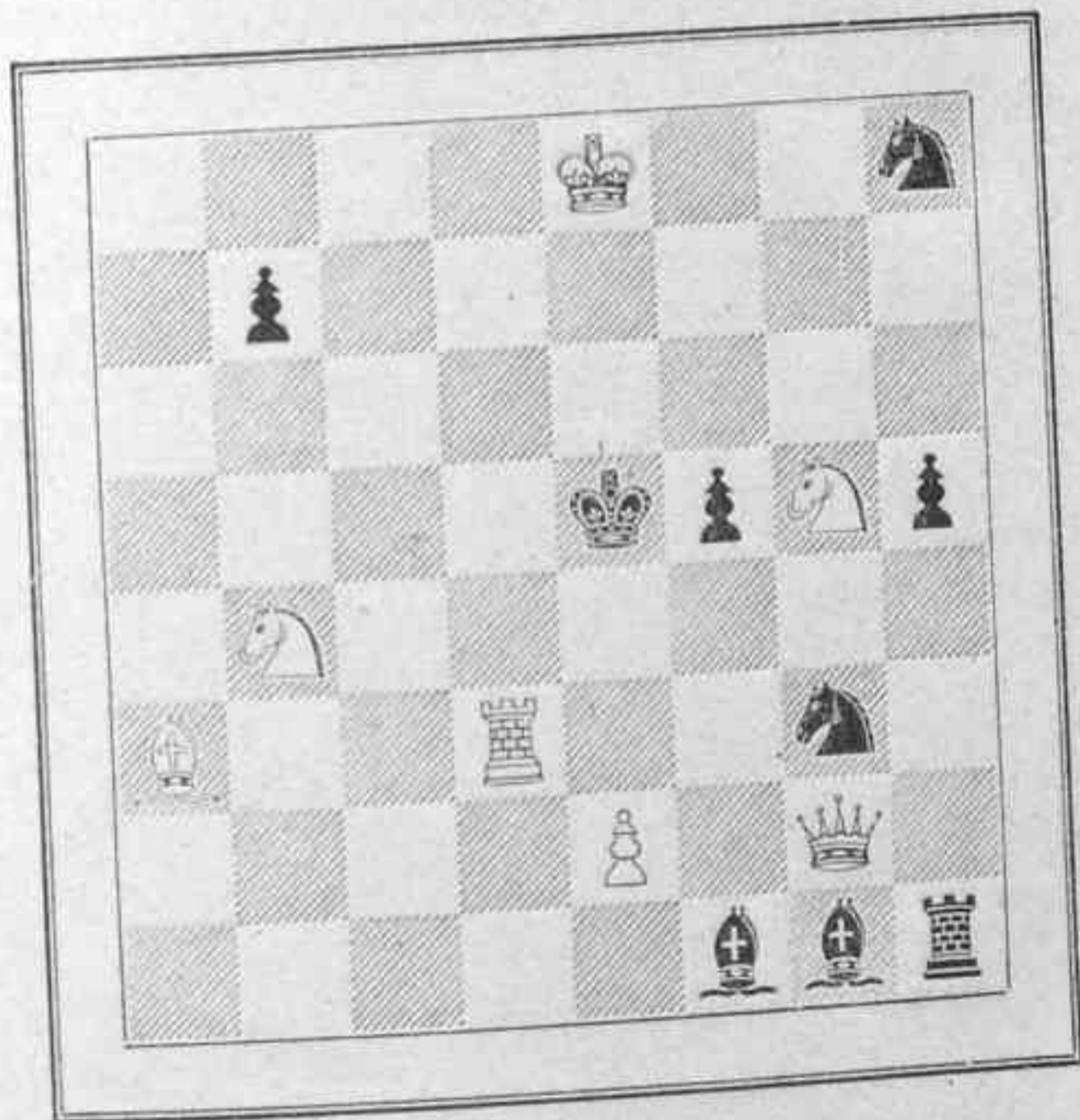
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

177.

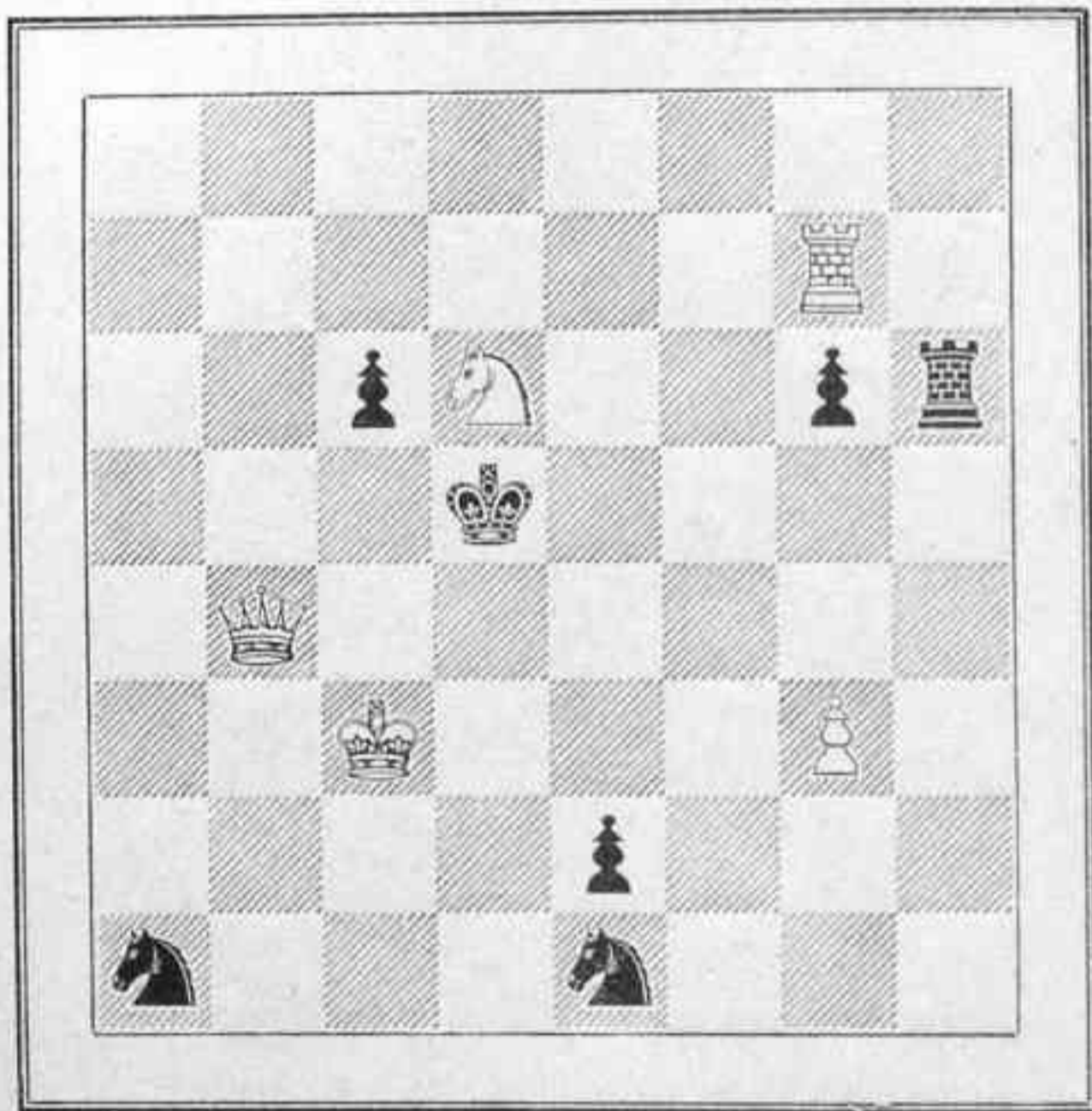
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

178.

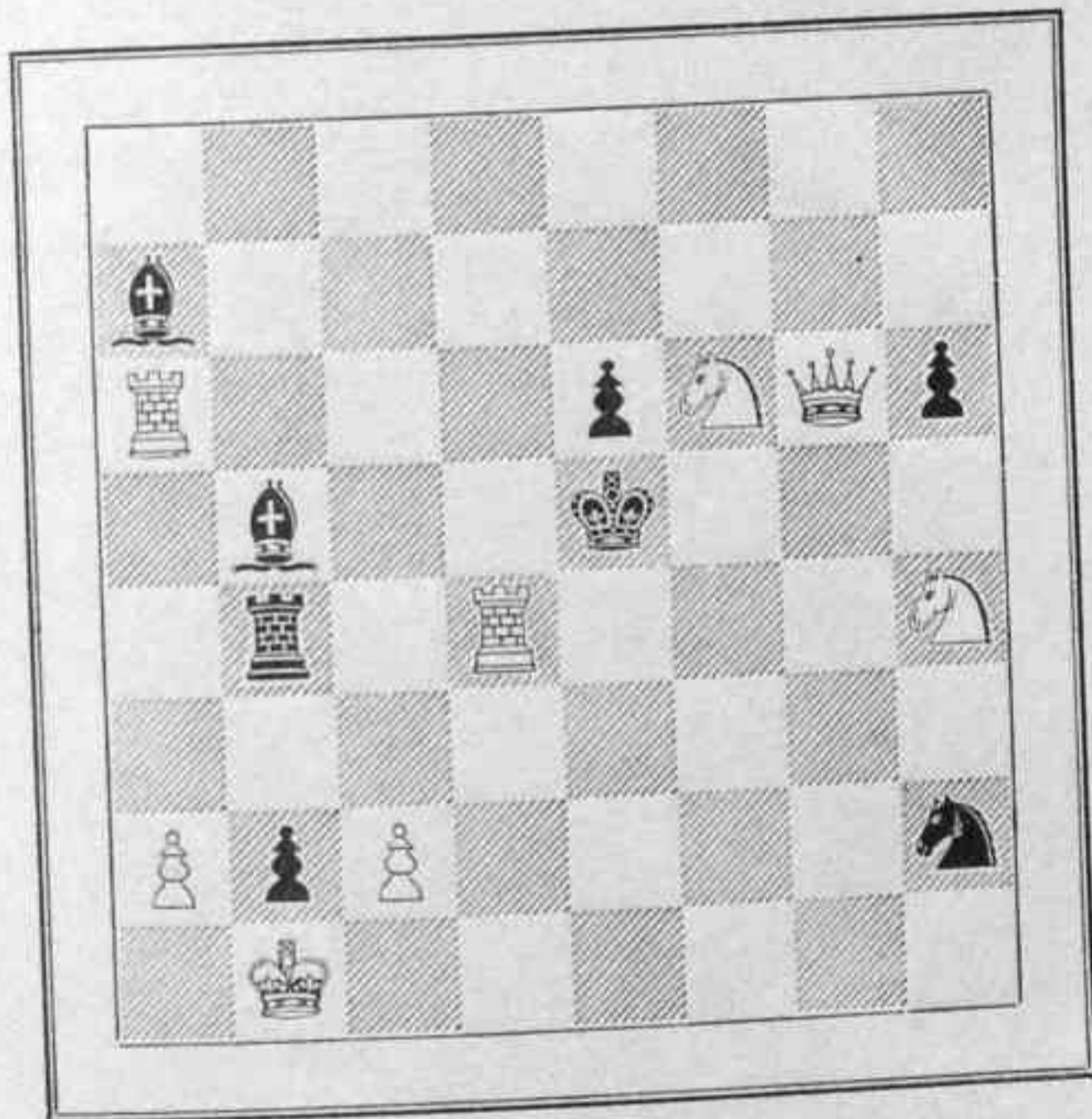
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

179.

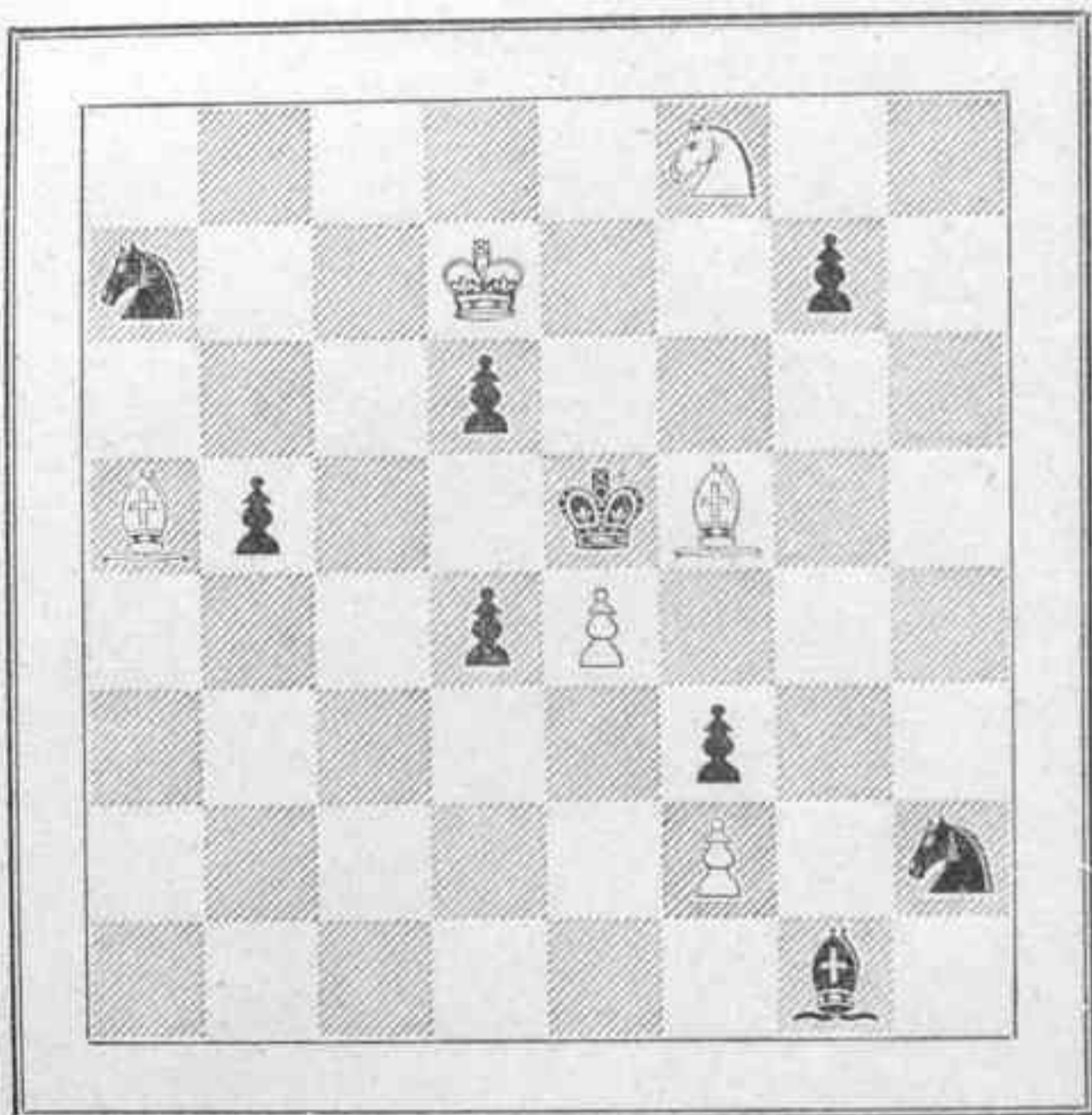
Jan Pilnáček.

Mat ve 3 tazích.

180.

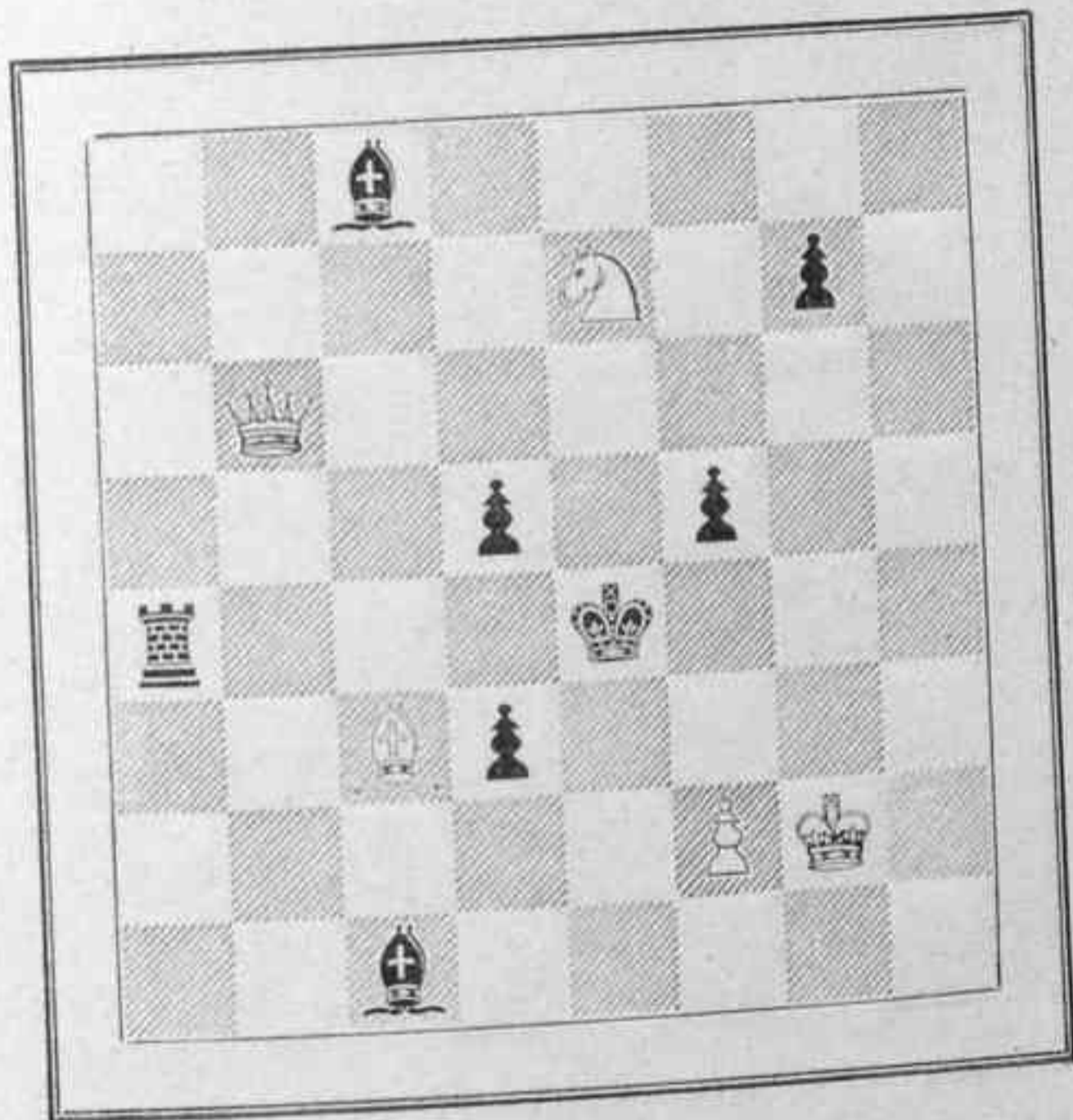
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

181.

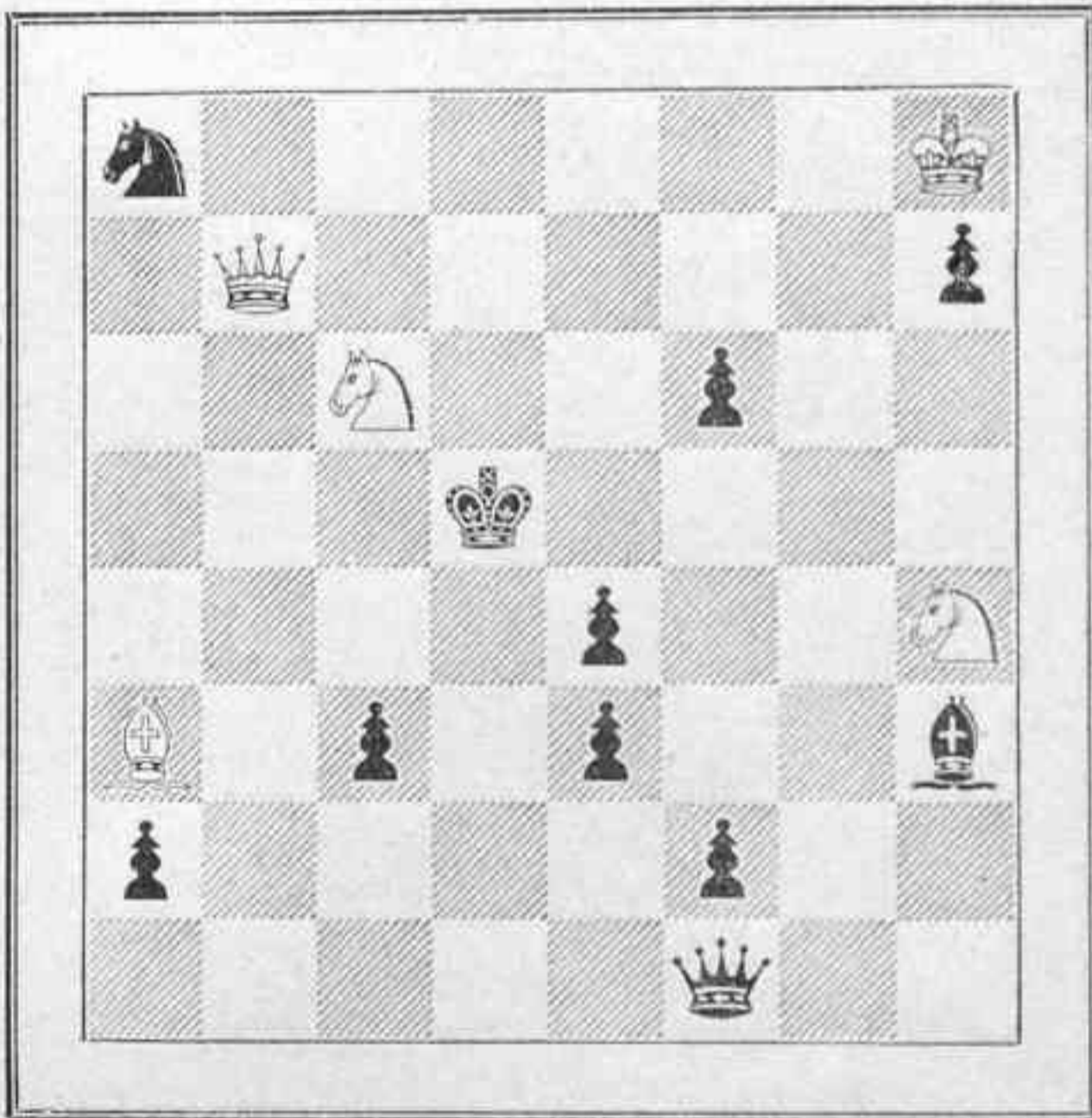
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

182.

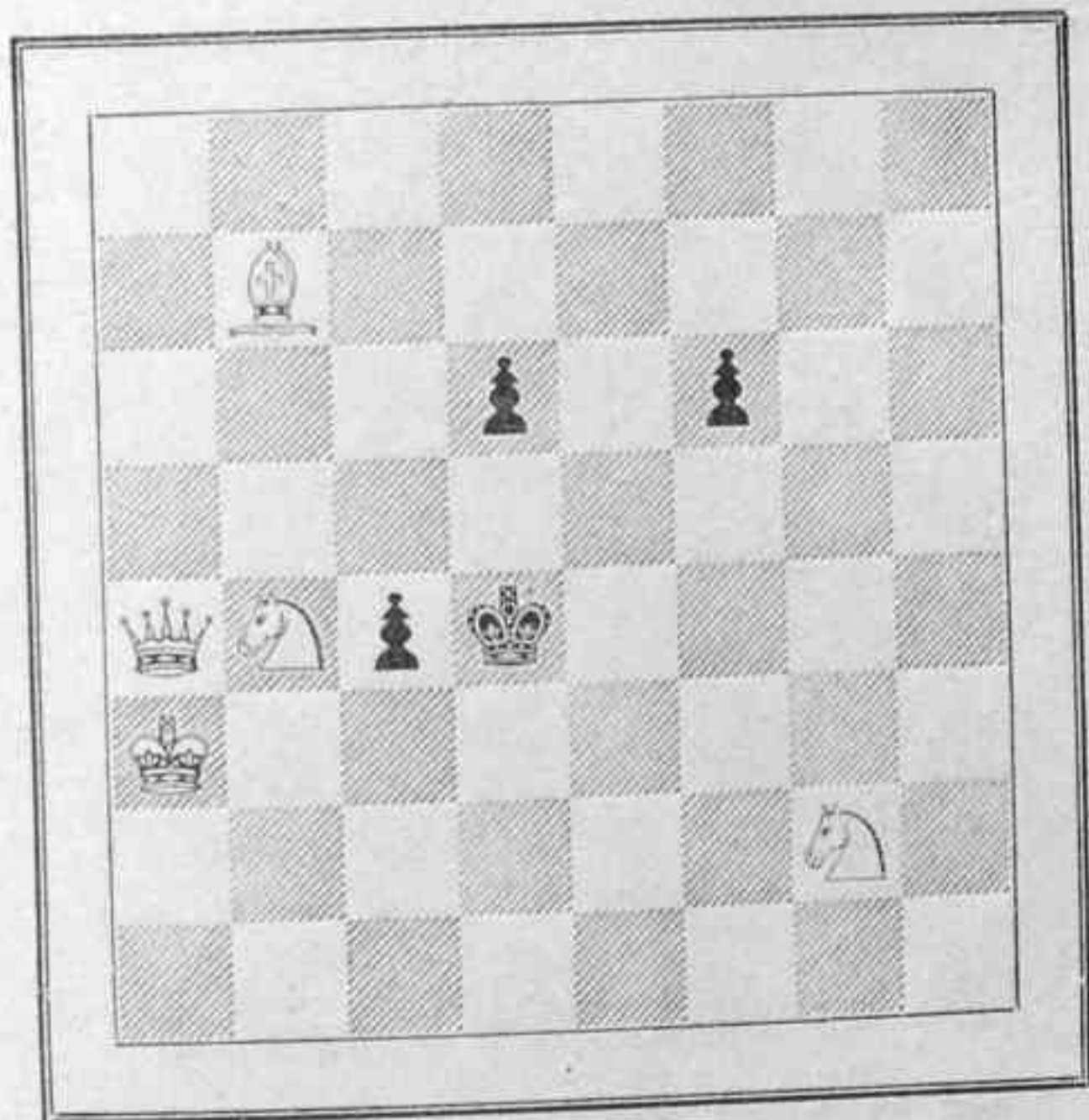
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

183.

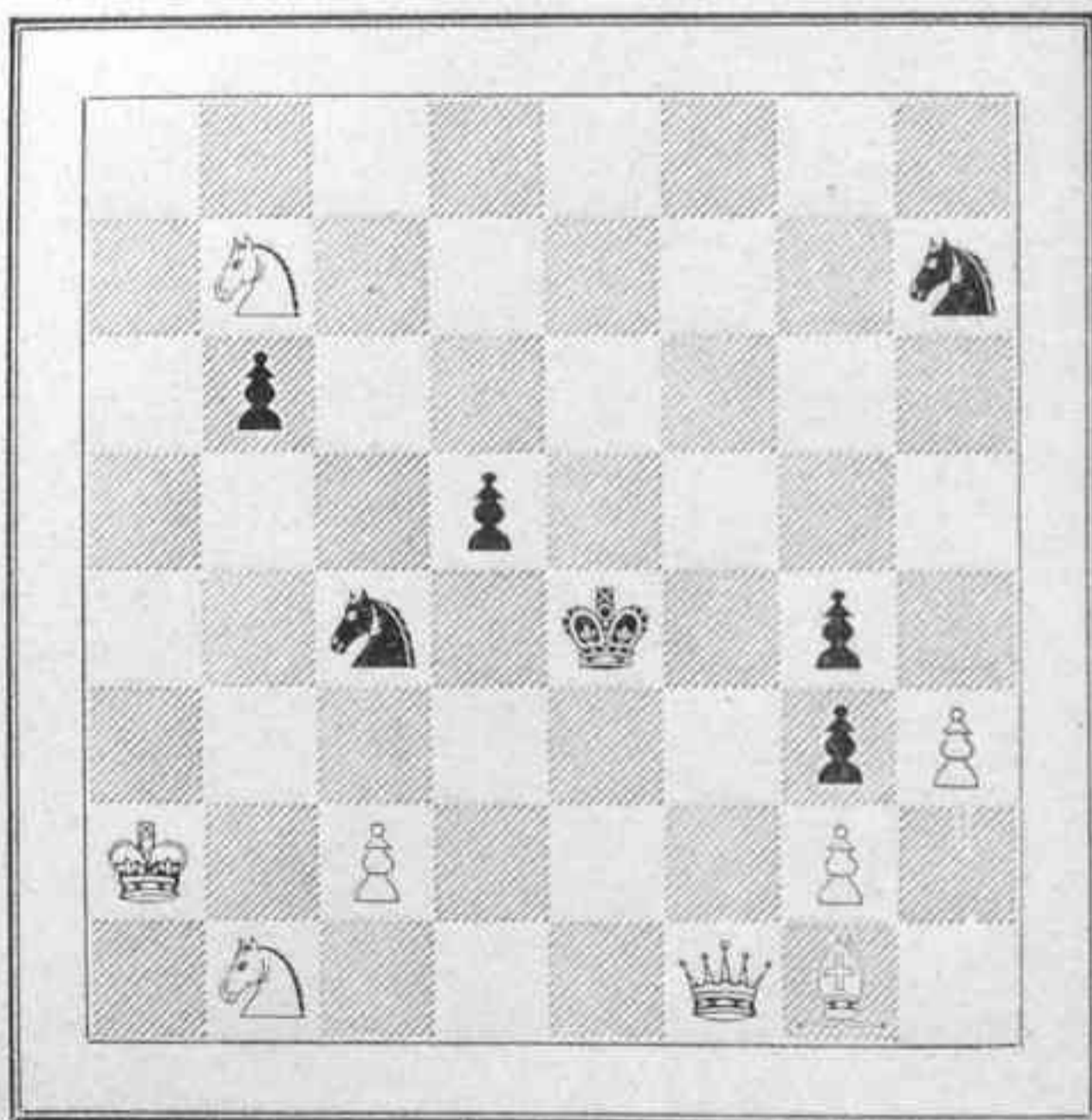
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

184.

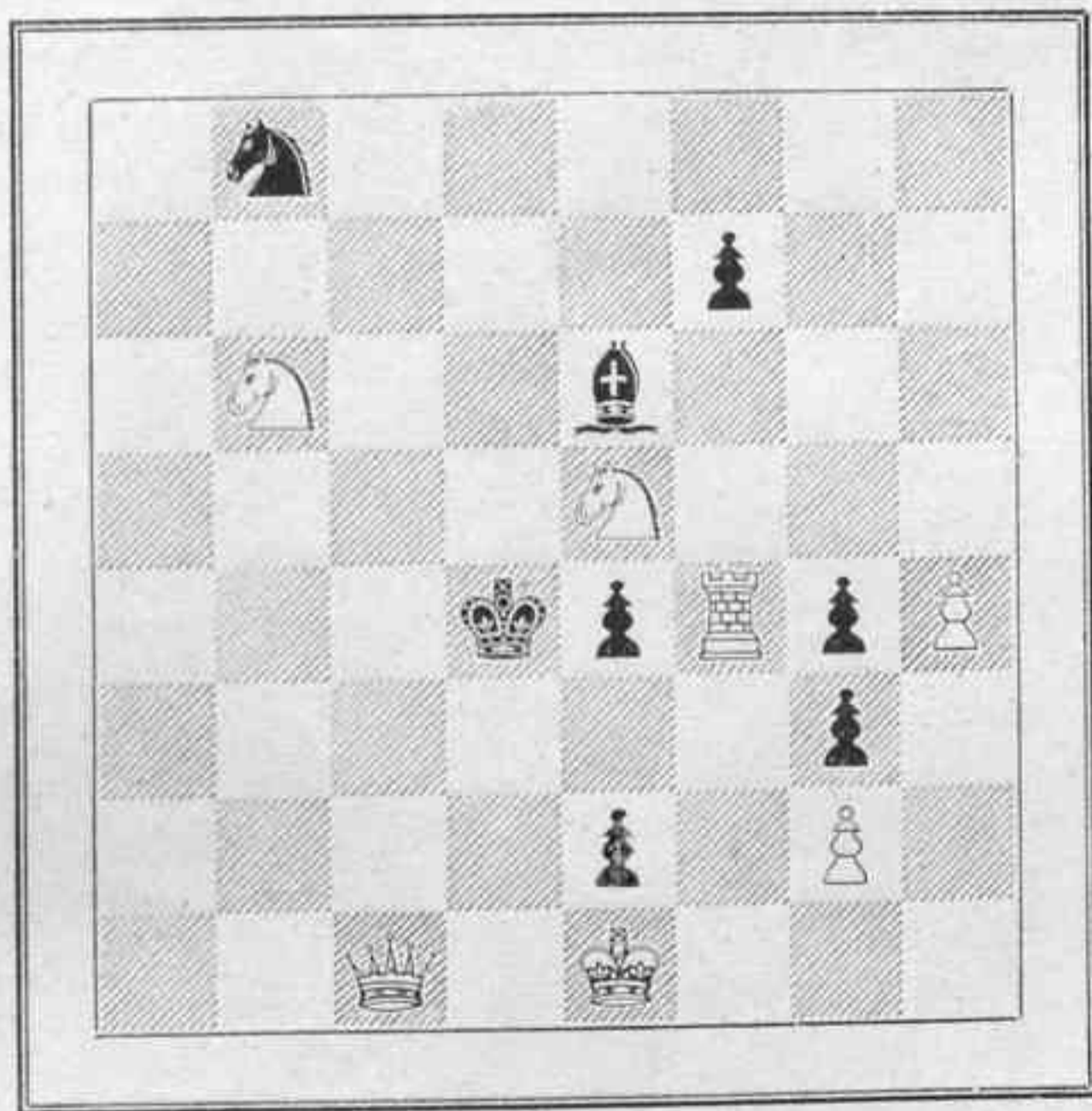
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

185.

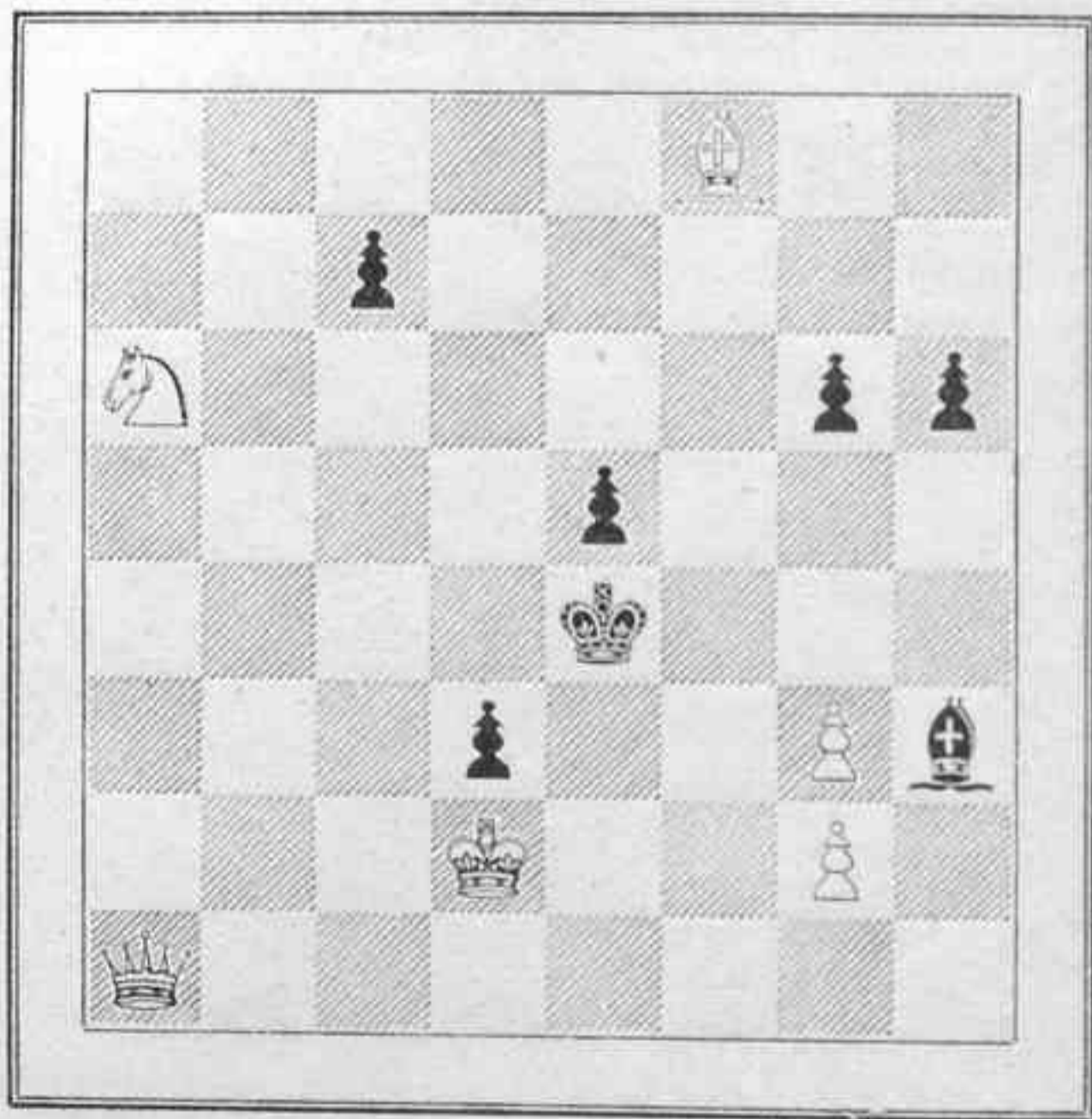
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

186.

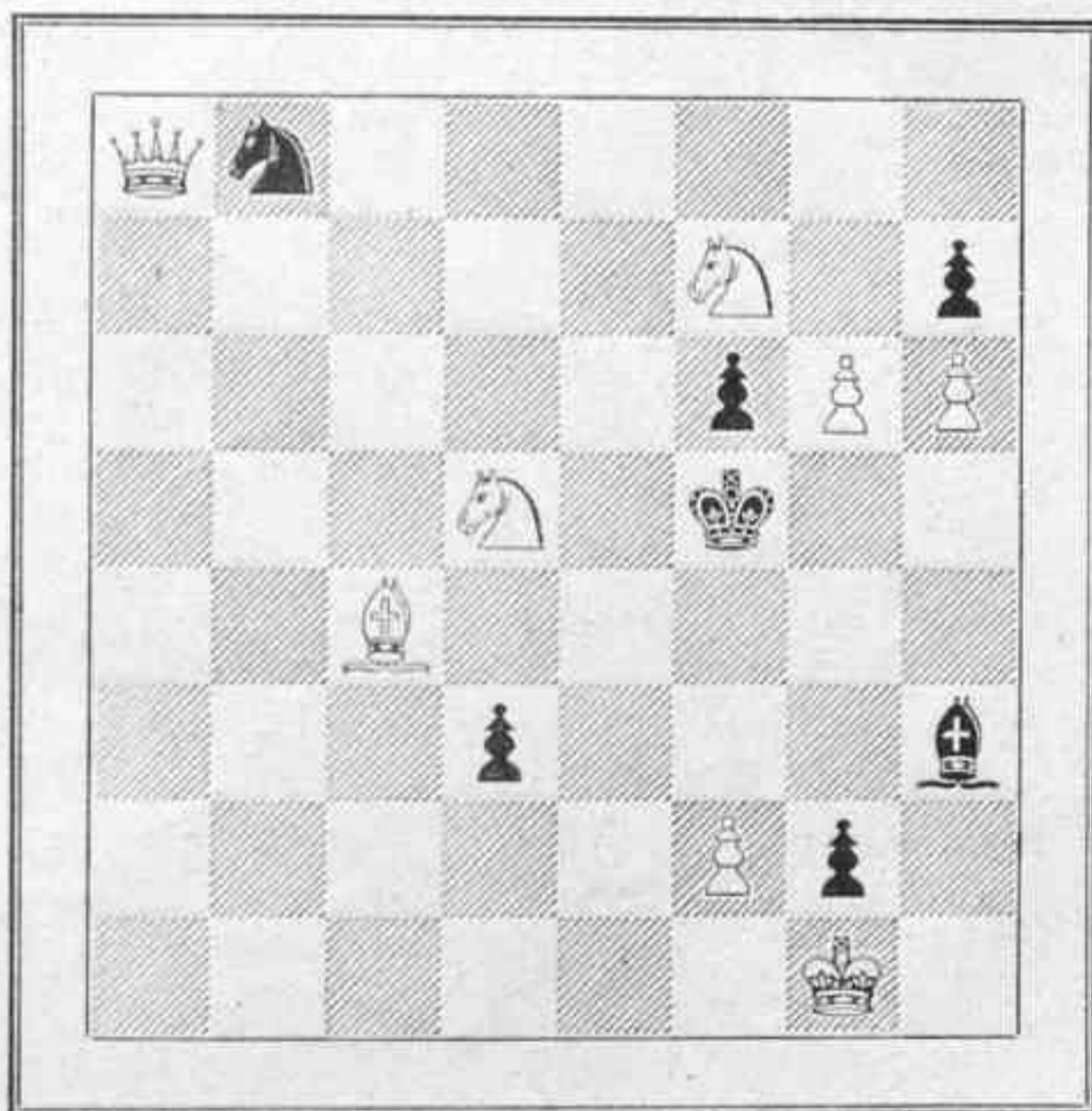
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

187.

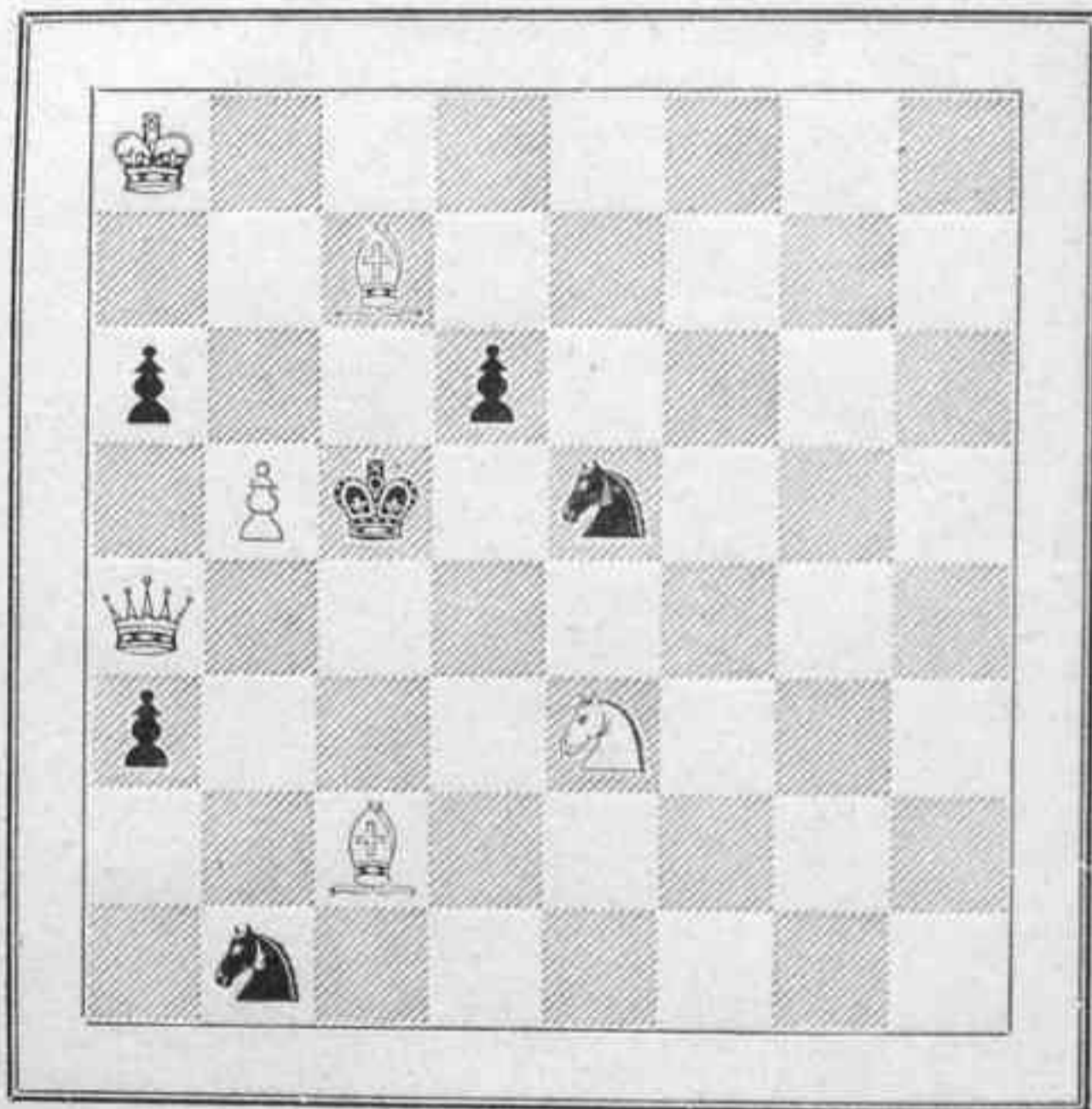
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

188.

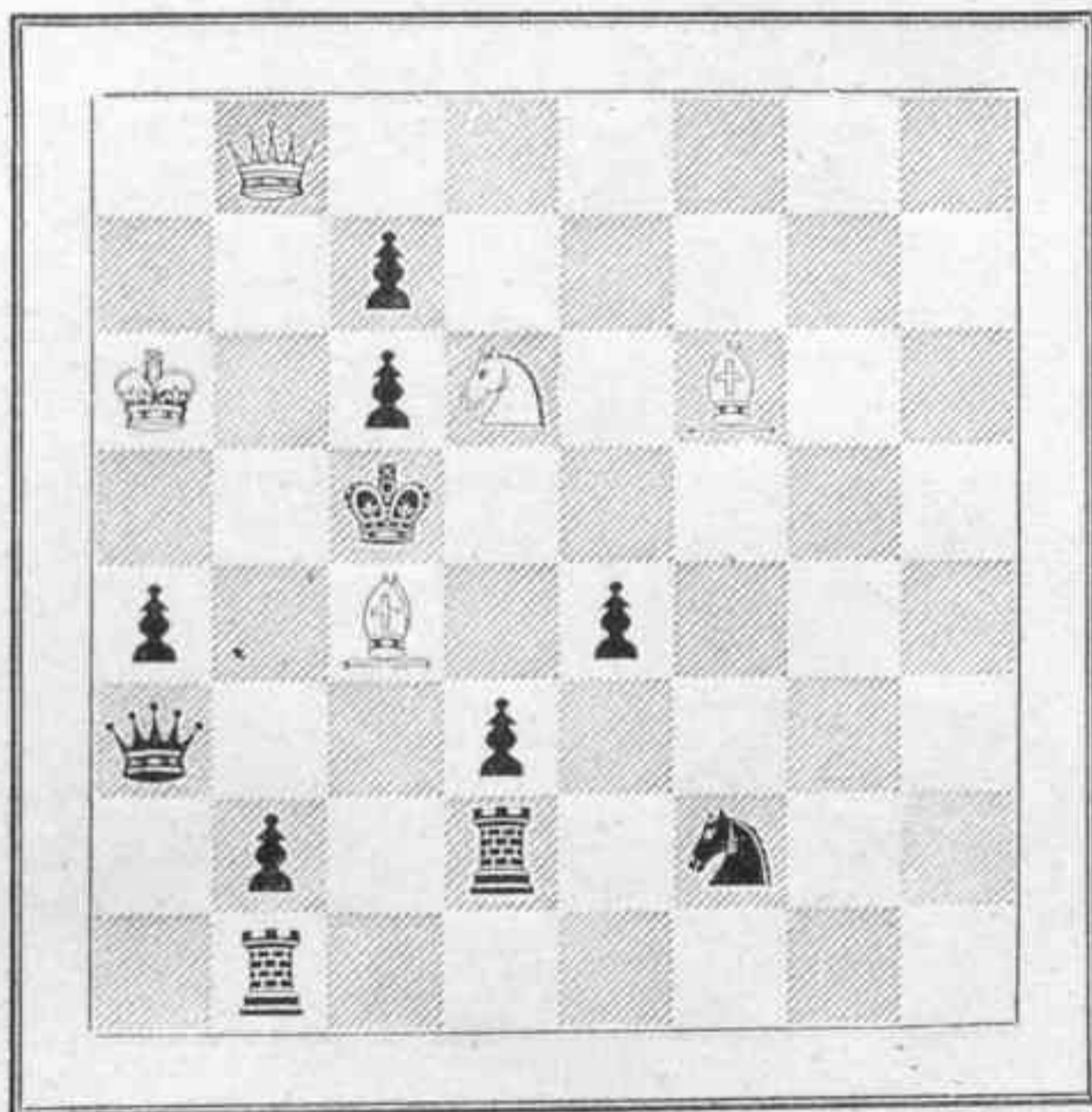
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

189.

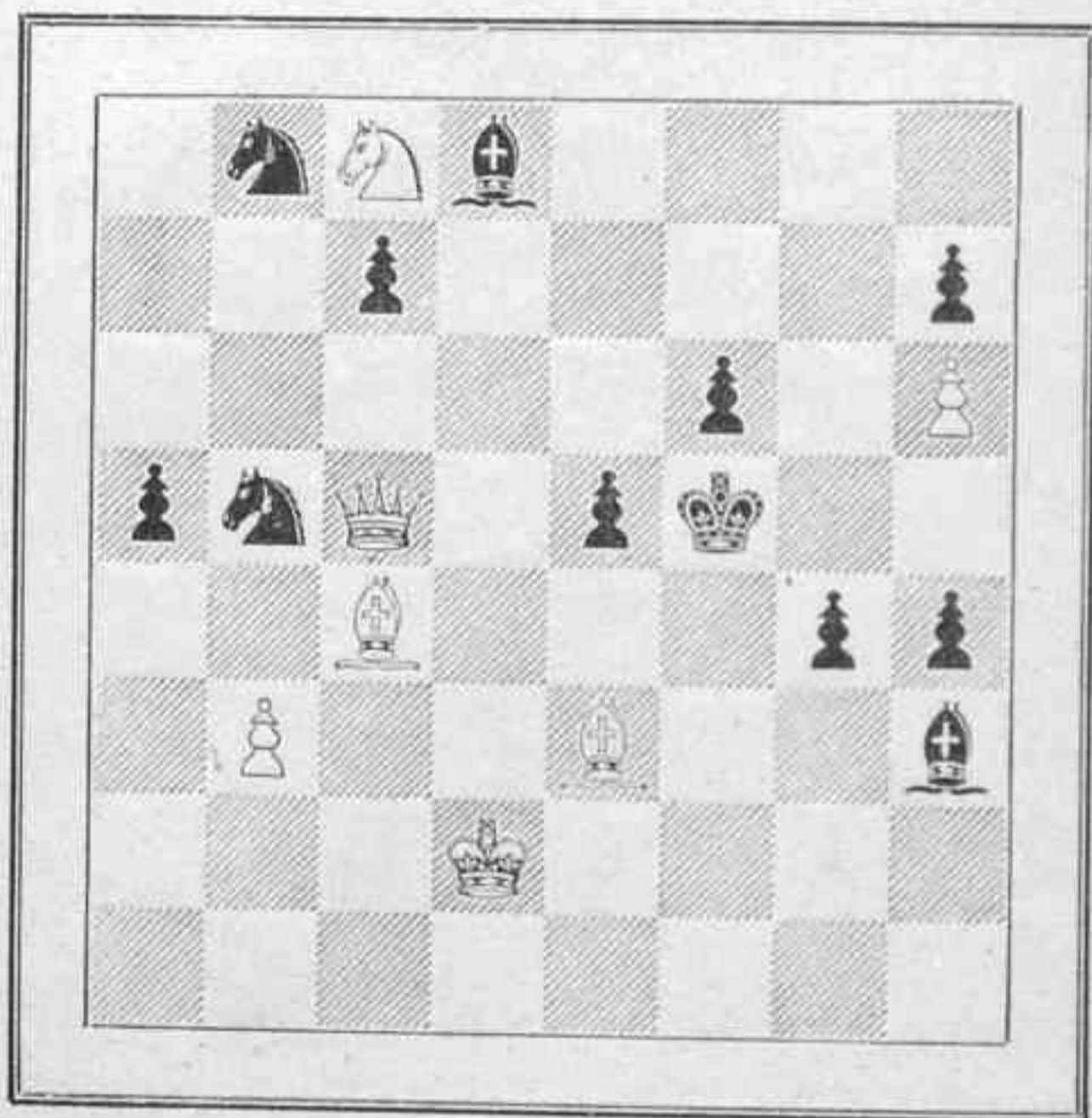
Josef Pospíšil.

Mat ve 3 tazích.

190.

Josef Pospíšil.

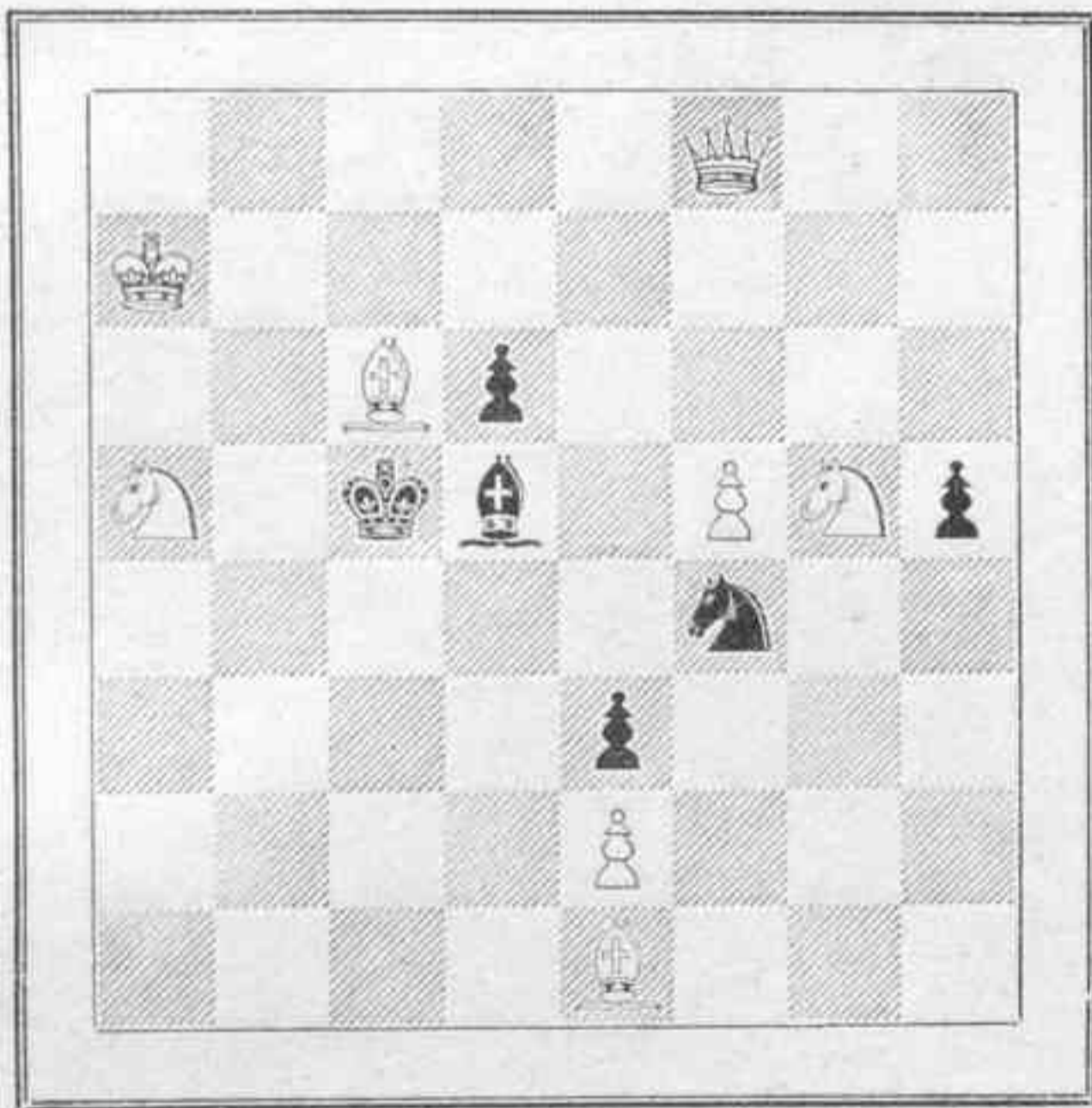

Mat ve 3 tazích.

191.

Josef Pospíšil.

Poctěna čestným uznáním v turnaji klubu „Lusatia“ v Zhořelcích r. 1885.

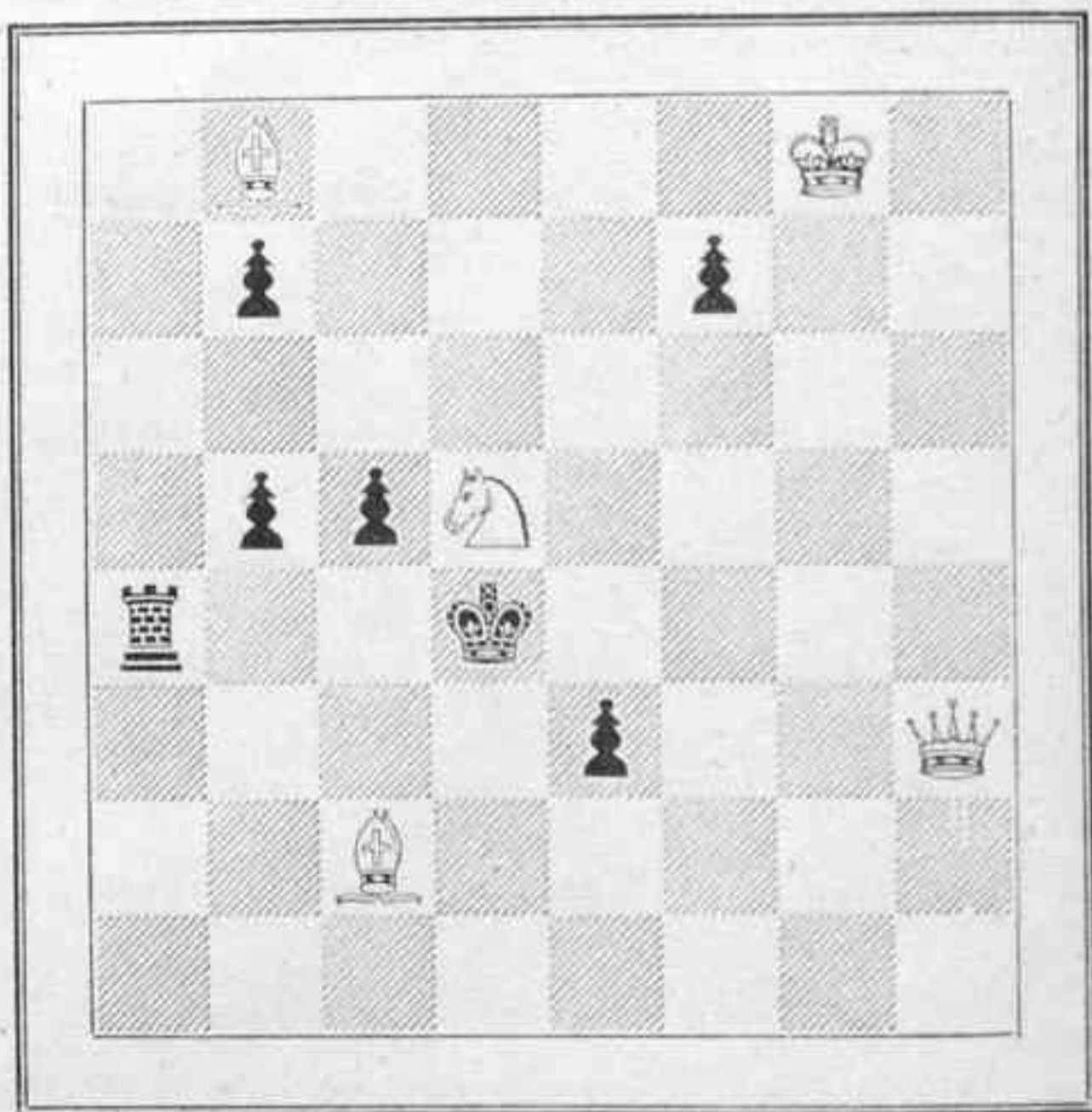

Mat ve 3 tazích.

192.

Josef Pospíšil.

Poctěna čestným uznáním v turnaji časopisu „Jemtland's Tidning“
v Ostersundu r. 1886.

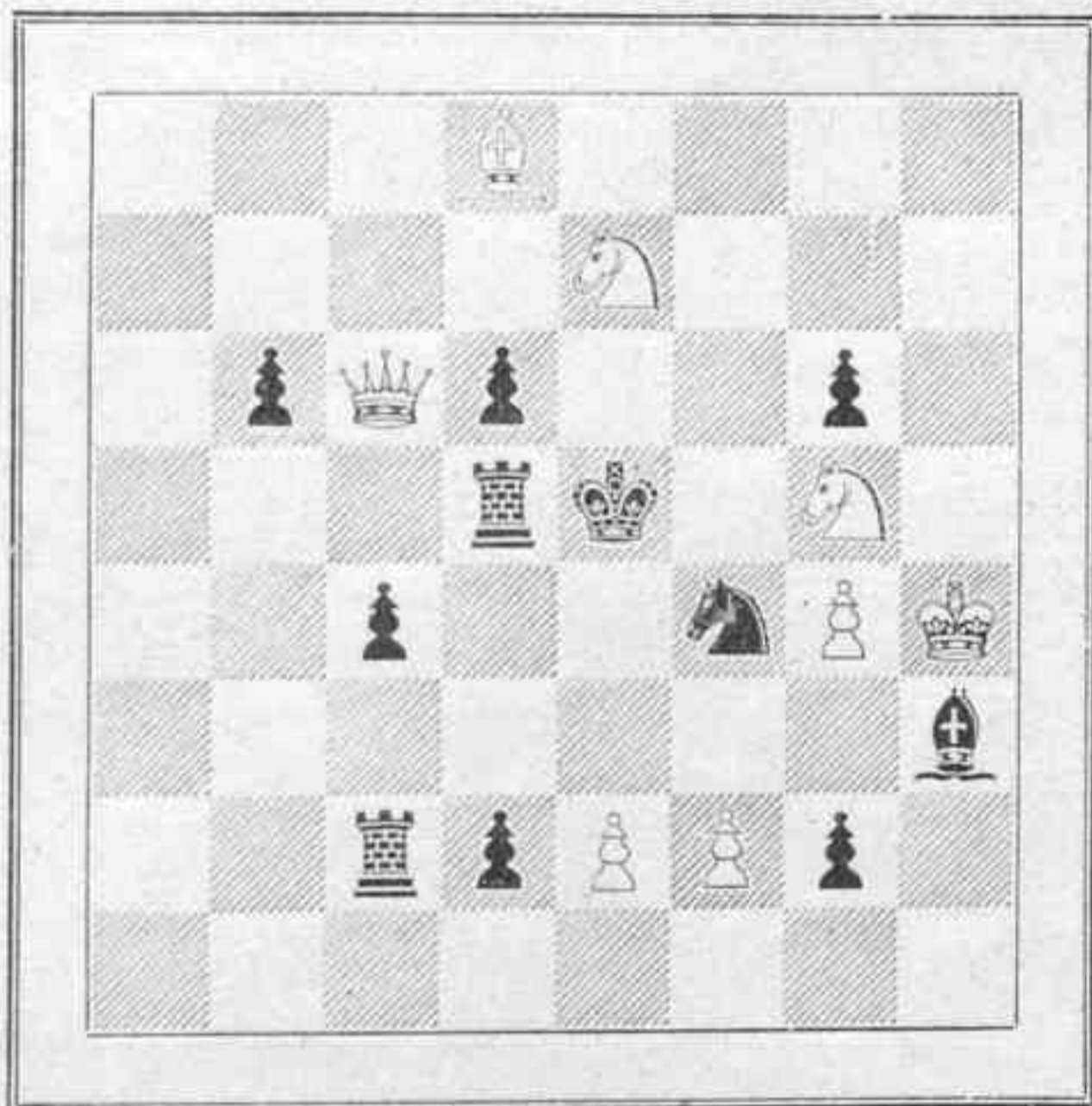

Mat ve 3 tazích.

193.

Josef Pospíšil.

Početna čestným uznáním v turnaji časop. „Chess Monthly“ v Londýně r. 1836.

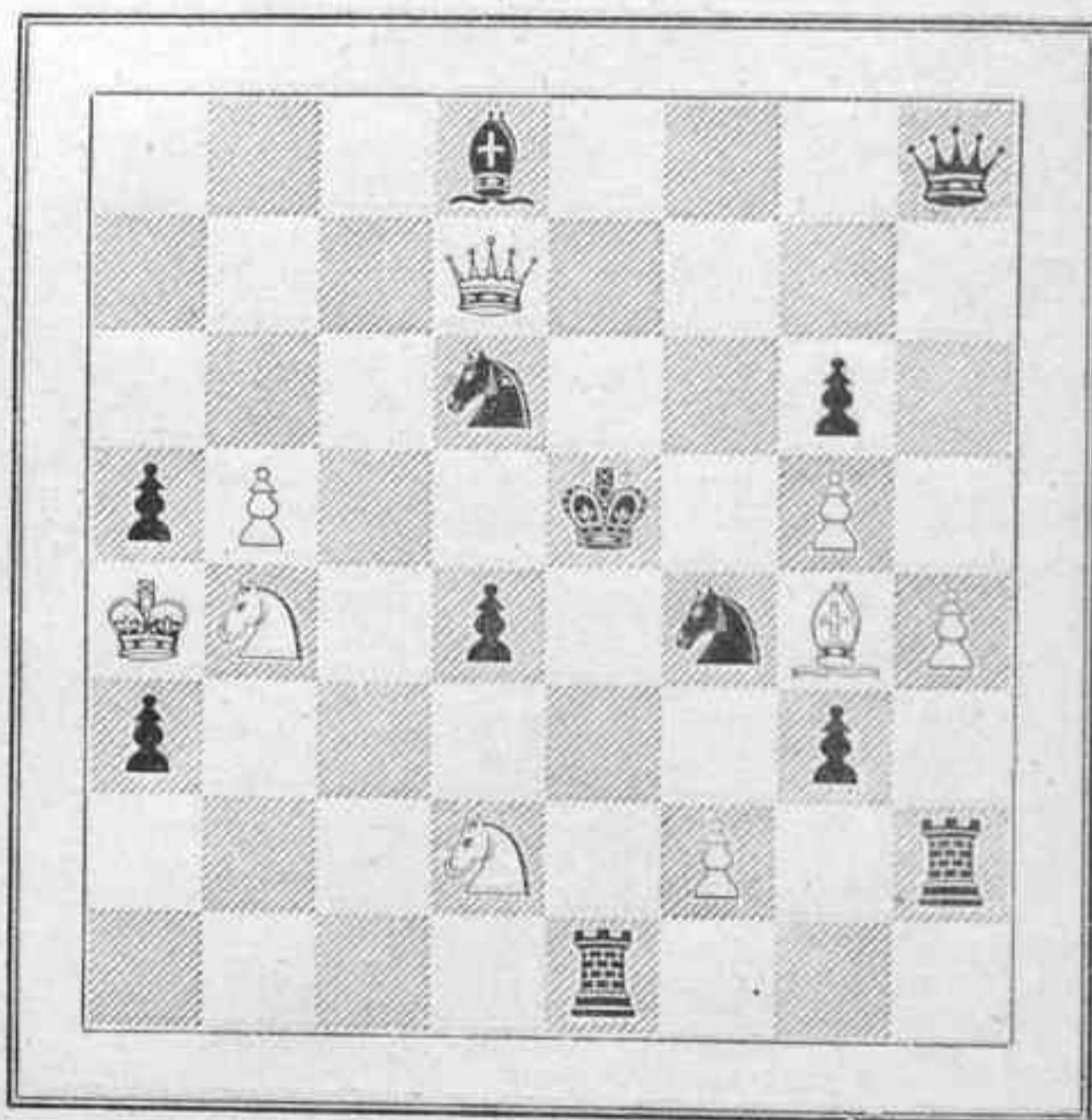

Mat ve 3 tazích.

194.

Josef Pospíšil.

Počtená 2. cenou v 6. českém turnaji časop. „Světobor“ v Praze r. 1885.

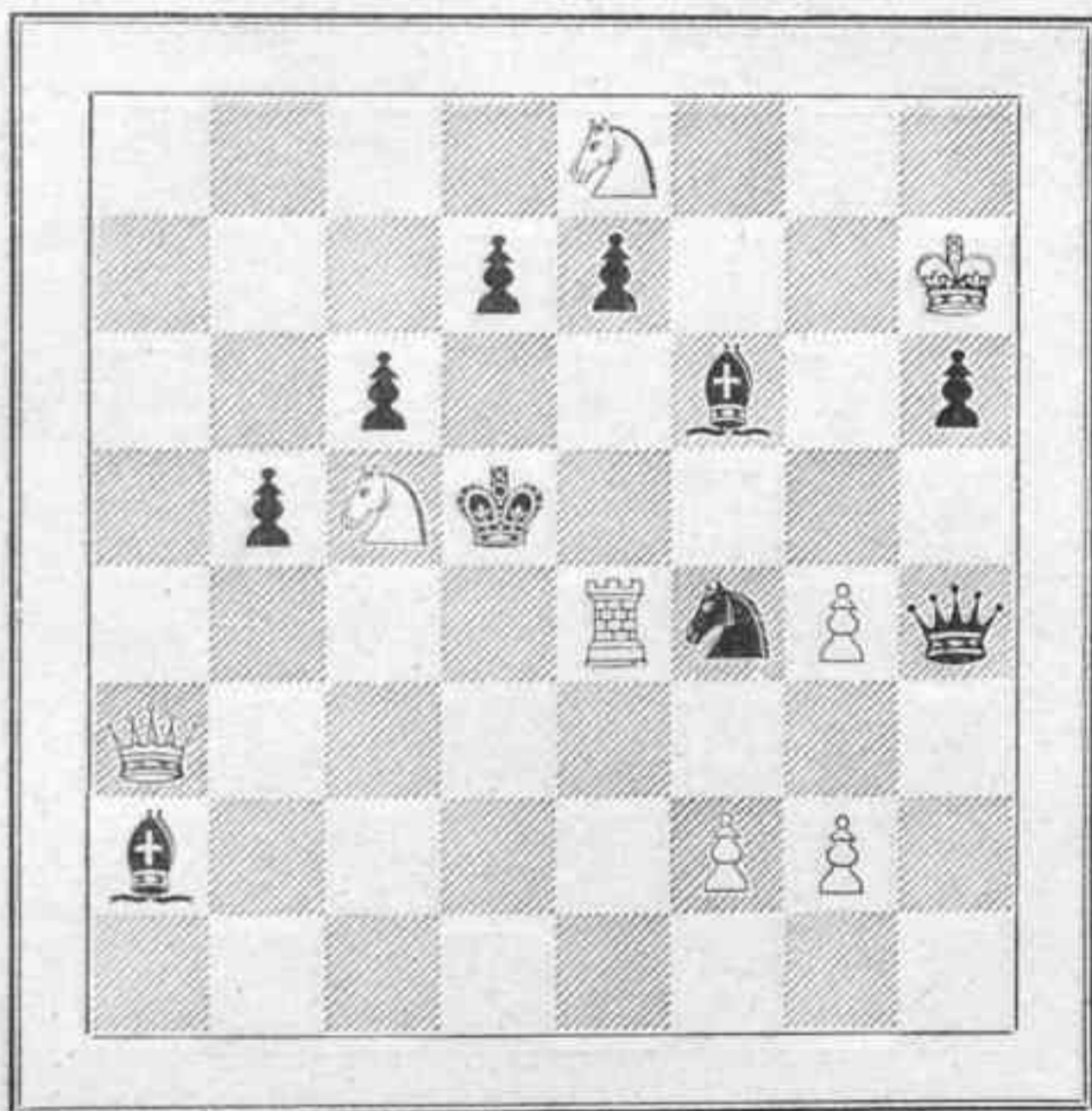

Mat ve 3 tazích.

195.

Josef Pospíšil.

Poctěna 1. cenou v 1. českém mezinárodním turnaji „Českého spolku šachovního“ v Praze r. 1886.

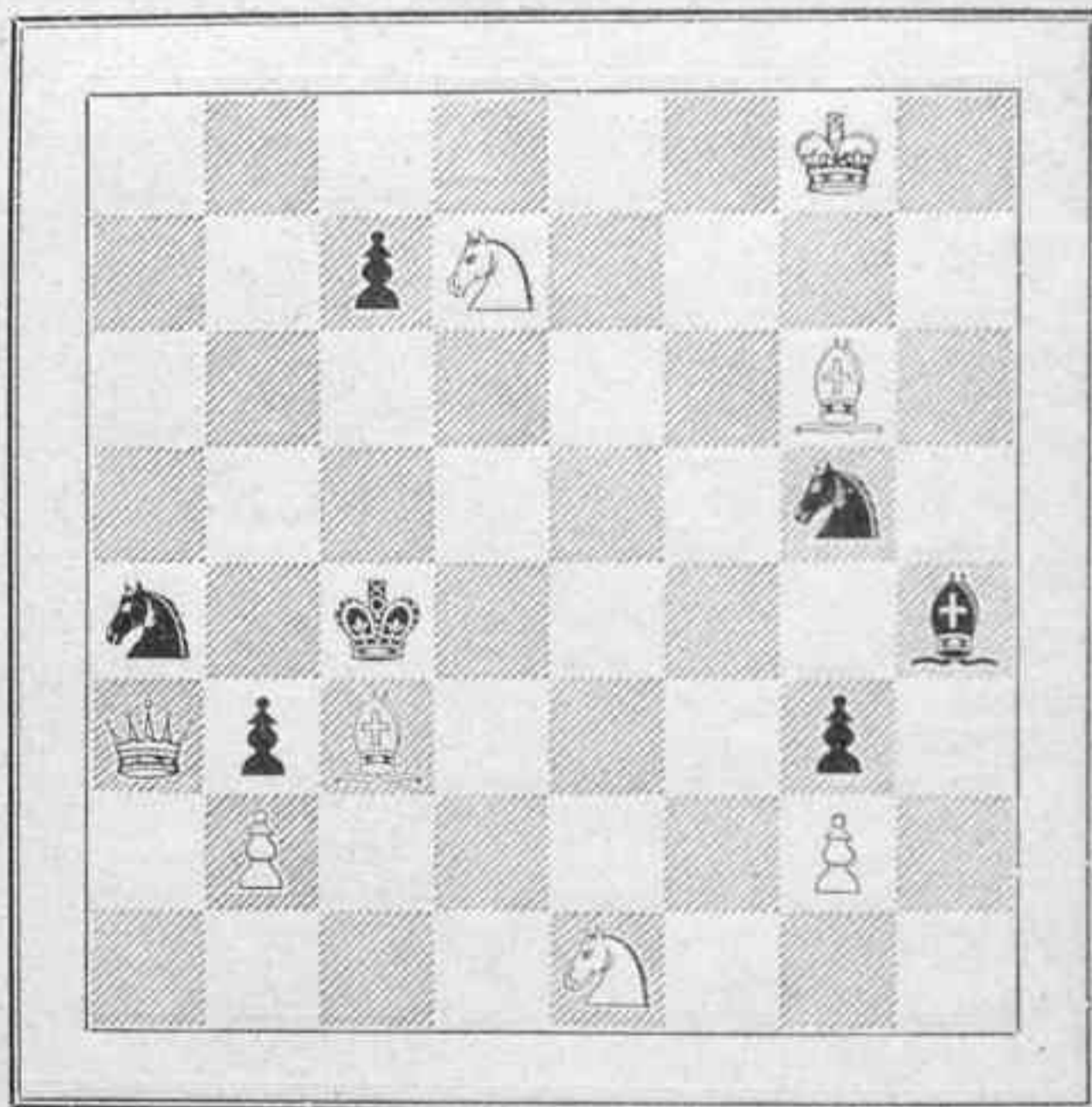

Mat ve 3 tazích.

196.

Josef Pospíšil.

Poctěna 1. cenou v turnaji „British Chess Association“ v Londýně r. 1886.

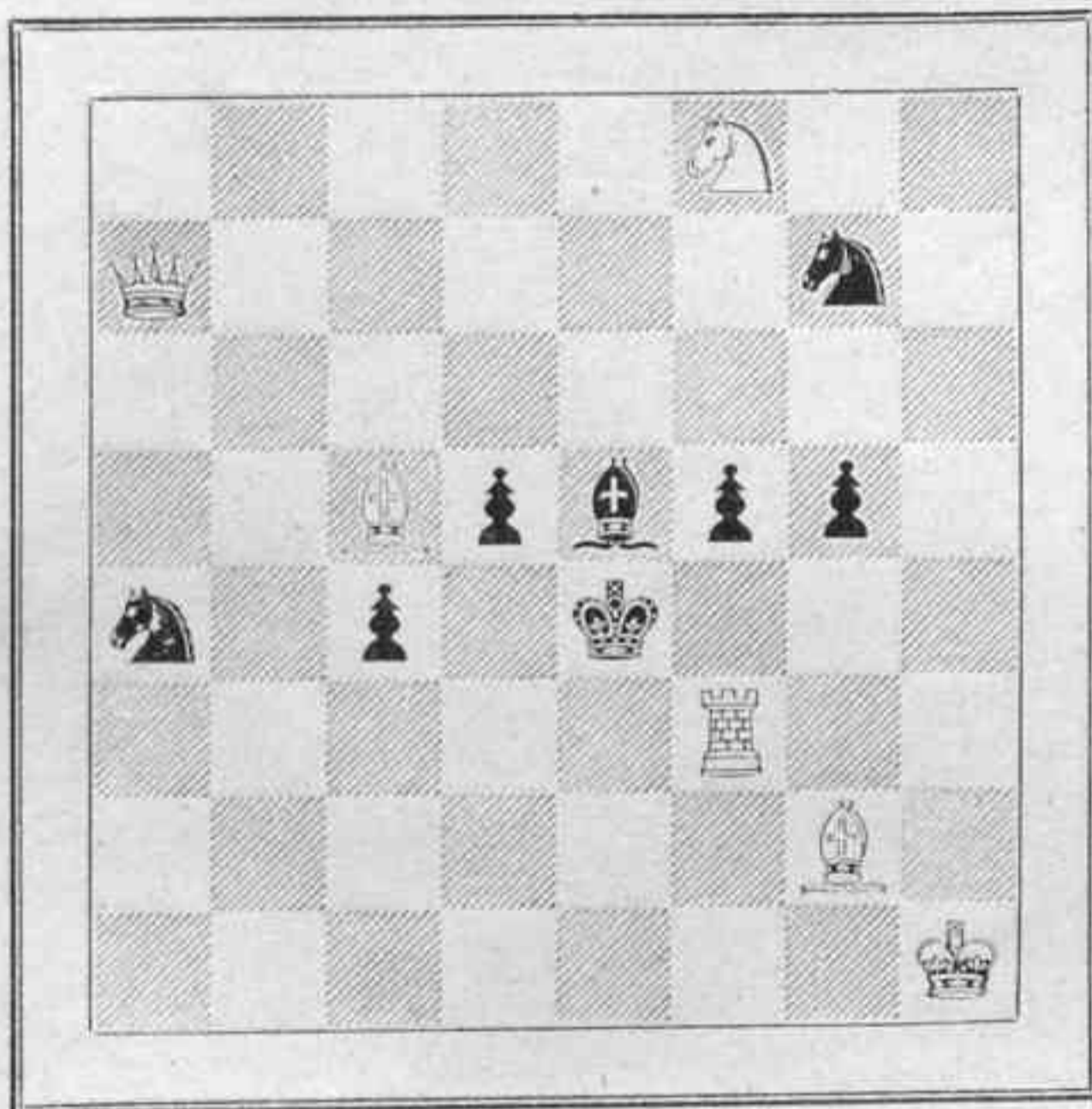

Mat ve 3 tazích.

197.

Josef Pospíšil.

Poctěna čestným uznáním v turnaji klubu „Lusatia“ ve Zhořelcích r. 1885.

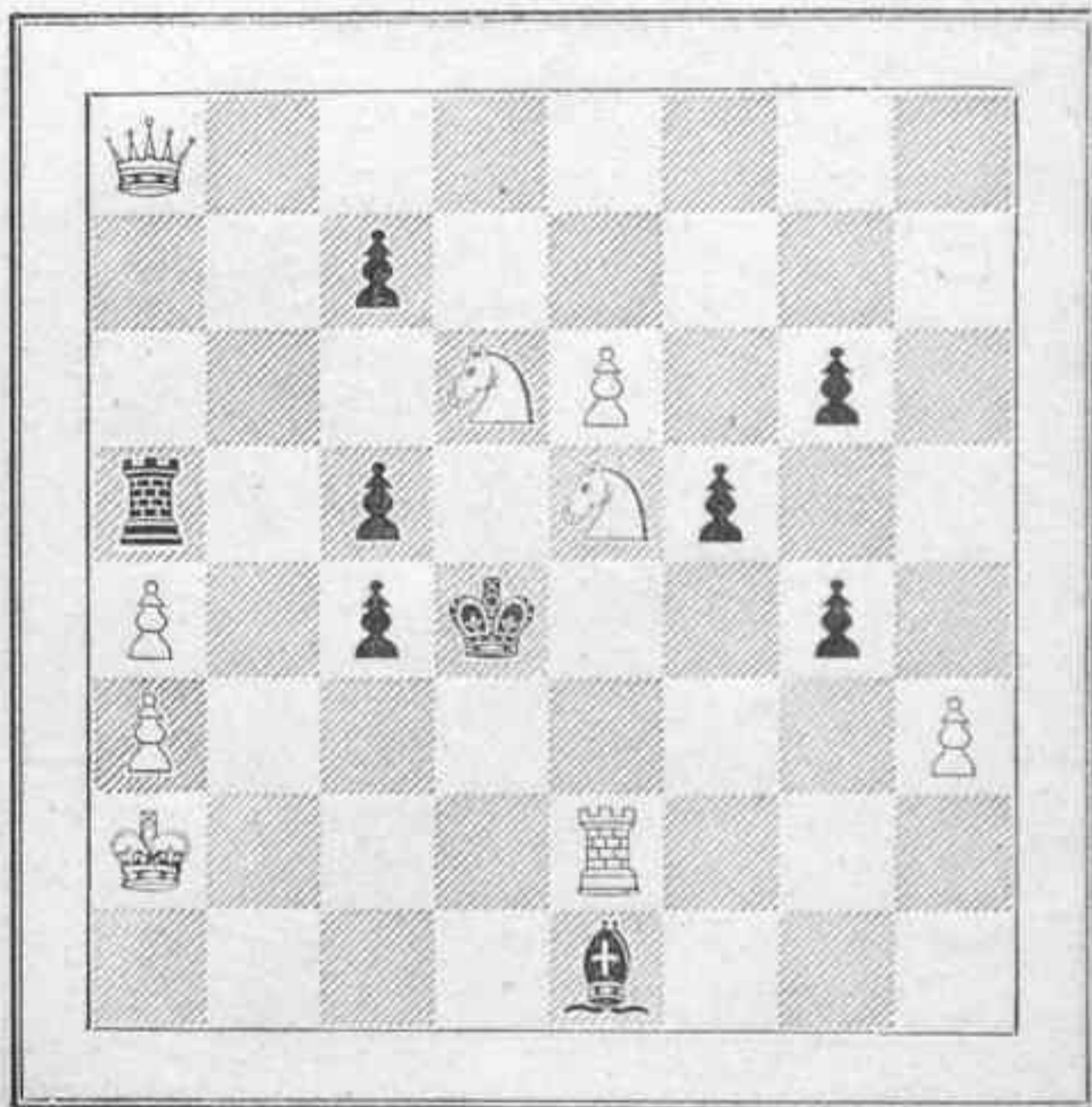

Mat ve 3 tazích.

198.

Josef Pospíšil.

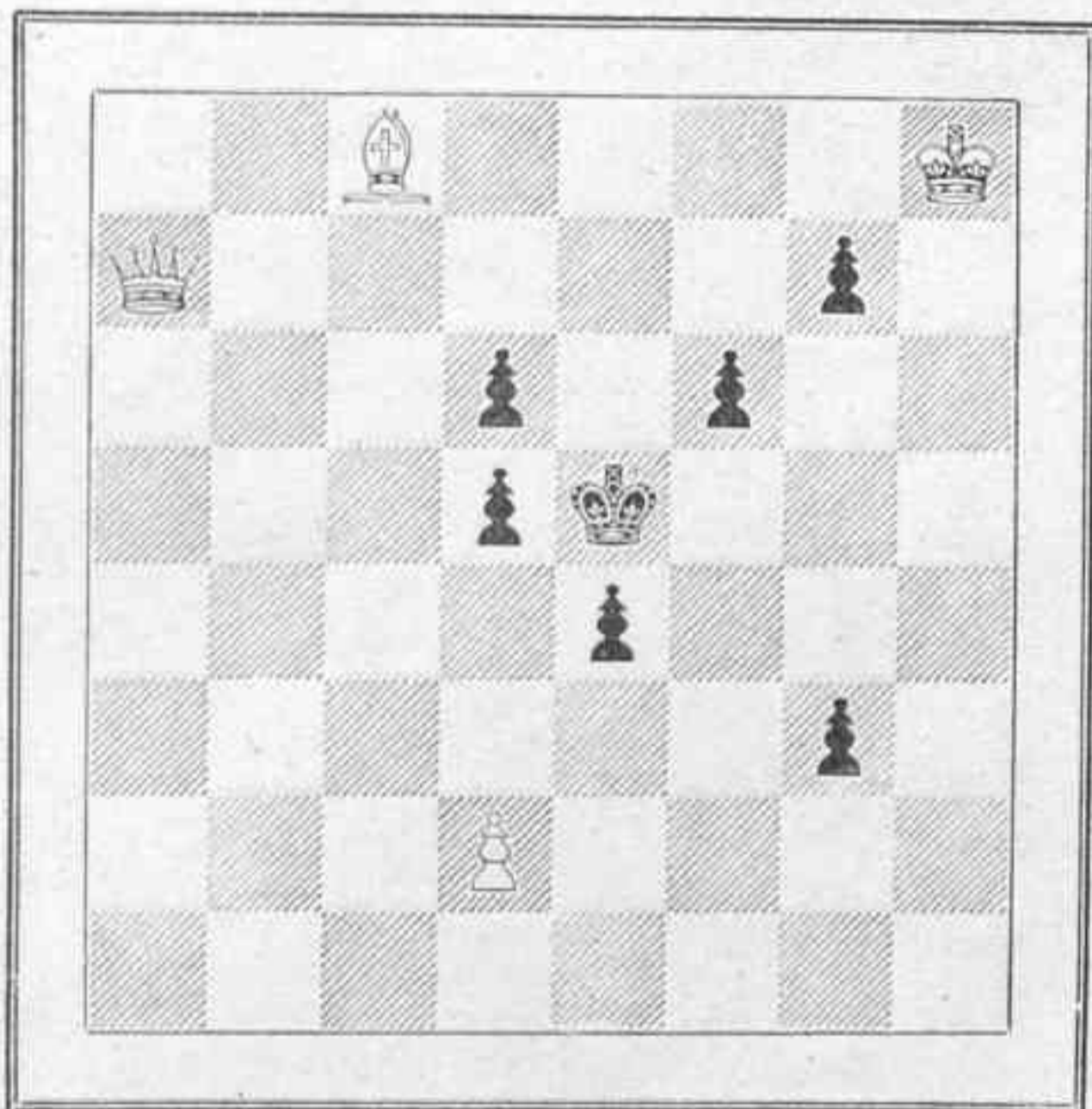
Počtena 1. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Hamburku r. 1885.

Mat ve 3 tazích.

199.

Karel Pospíšil.

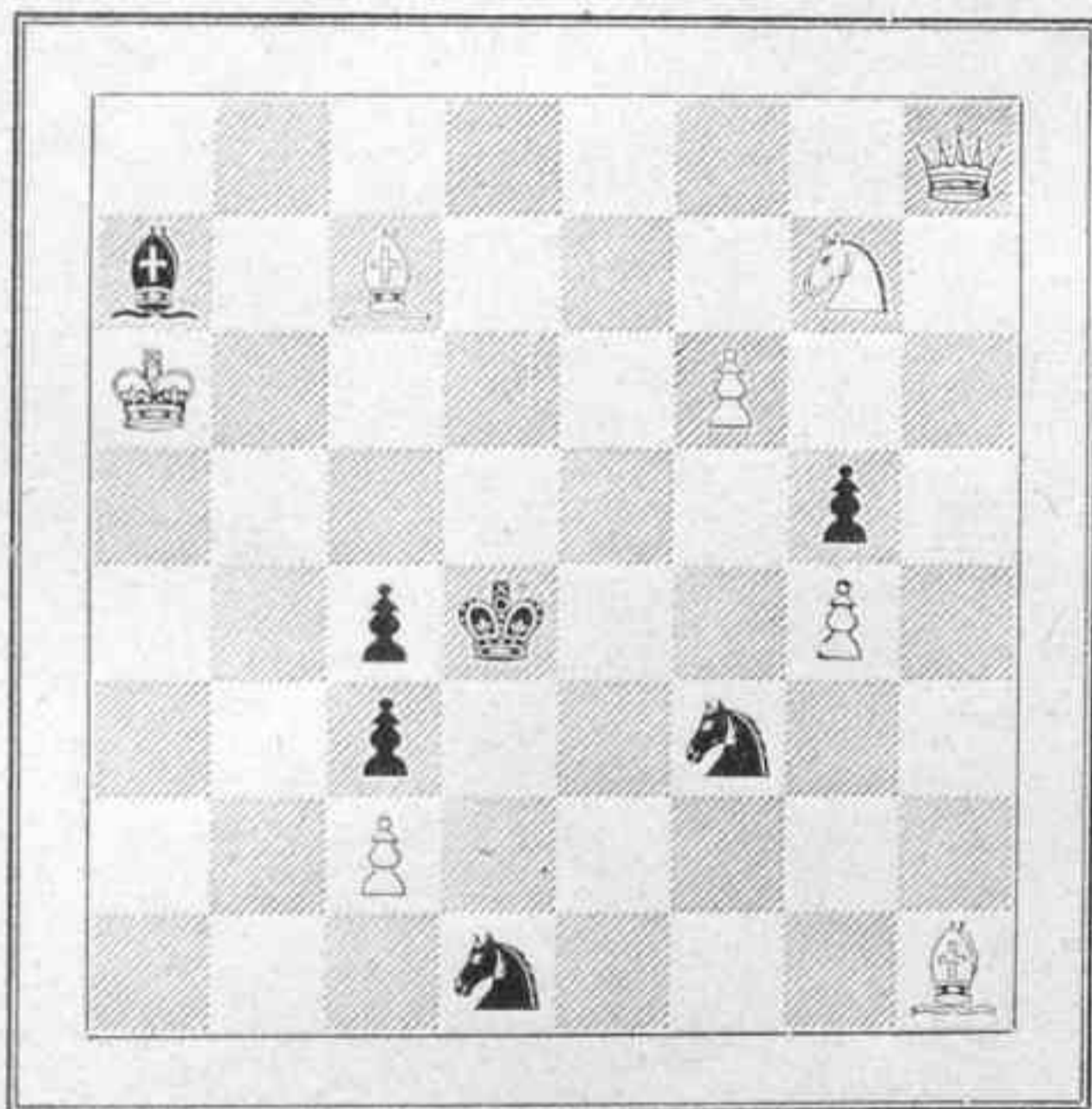

Mat ve 3 tazích.

201.

Karel Pospíšil.

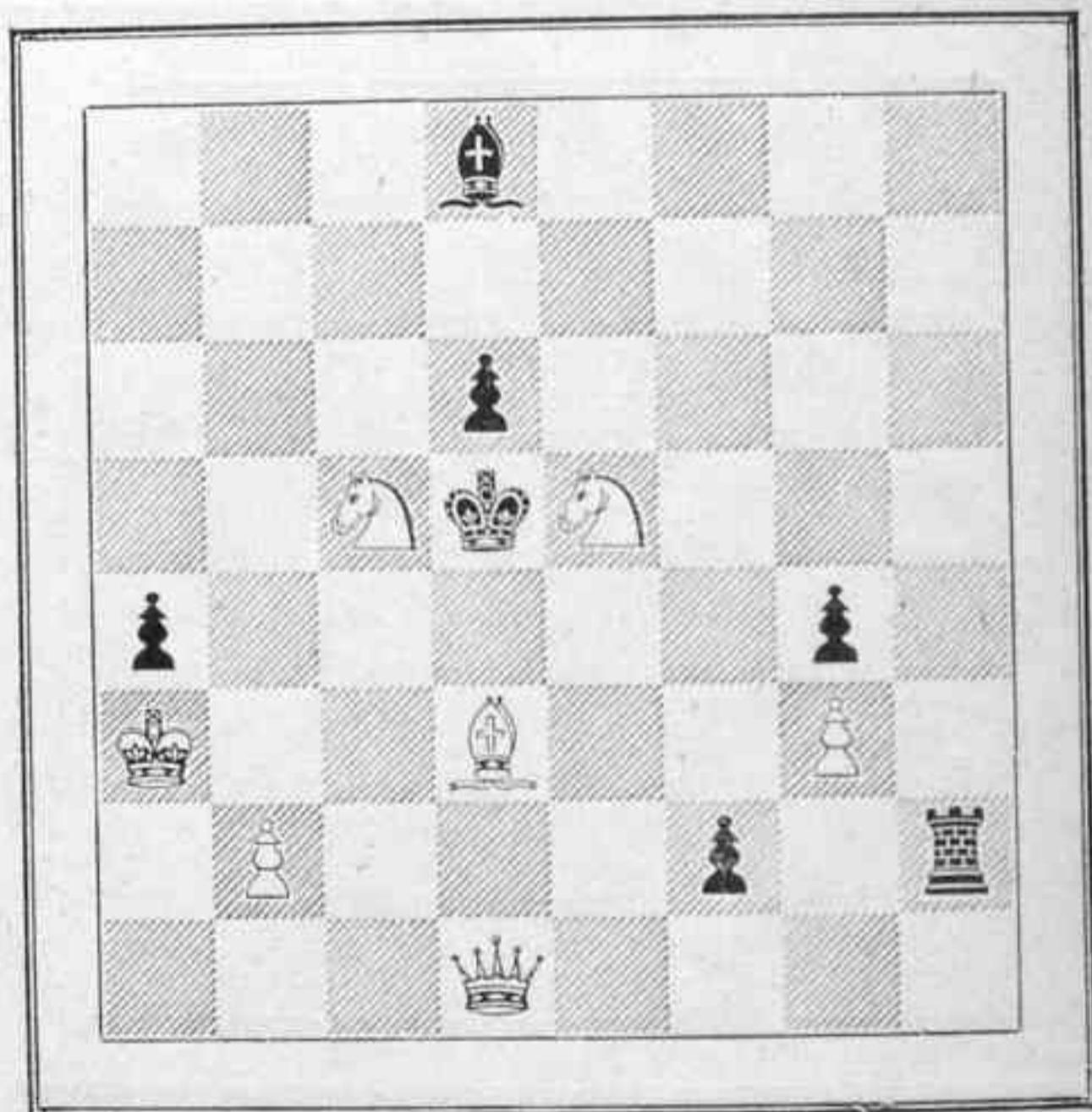
Poctěna 3. cenou v 1. českém mezinárodním turnaji „Českého spolku šachovního“ v Praze r. 1886.

Mat ve 3 tazích.

210.

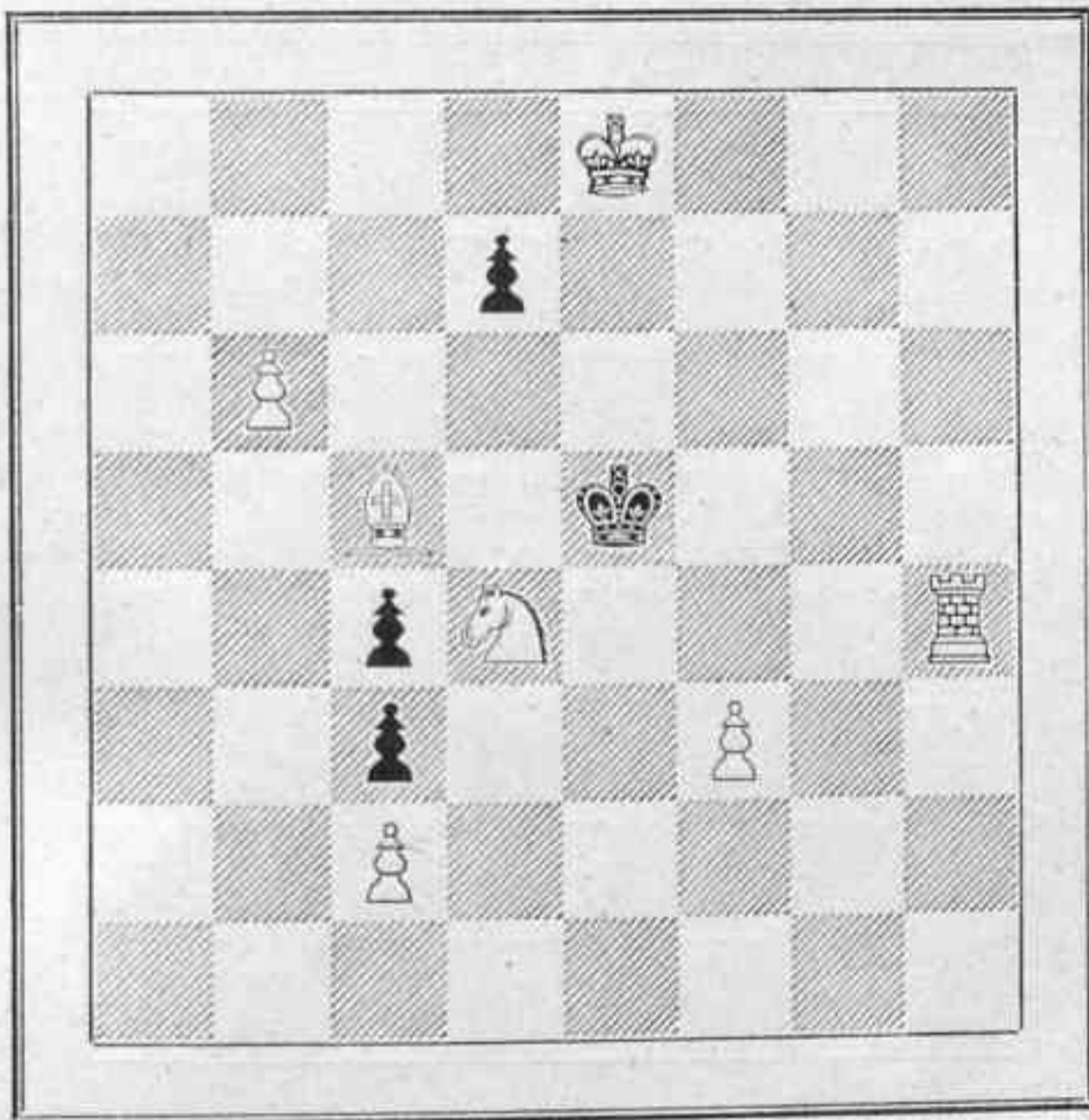
Karel Traxler.

Mat ve 3 tazích.

211.

Karel Traxler.

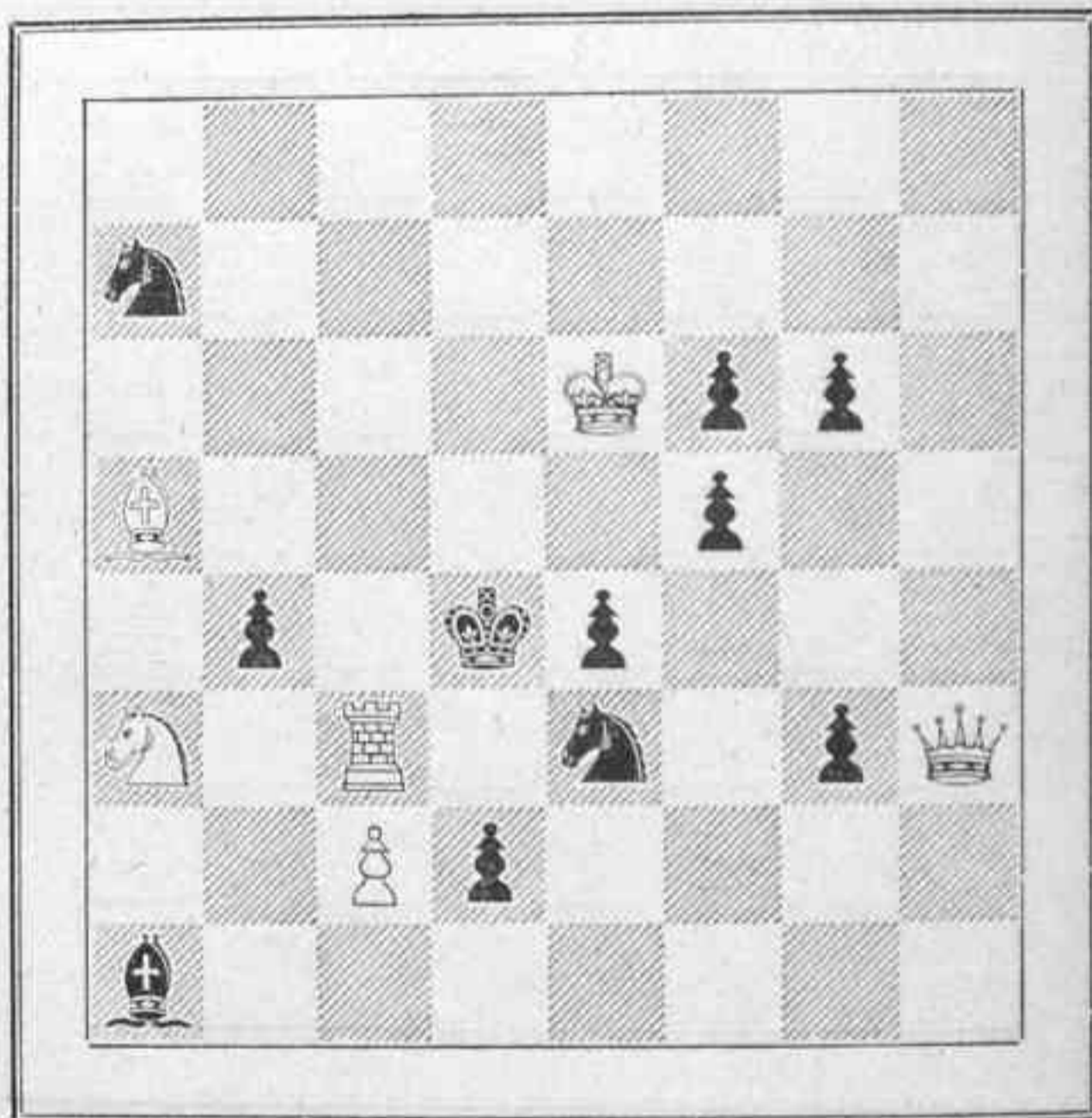

Mat ve 3 tazích.

212.

Karel Traxler.

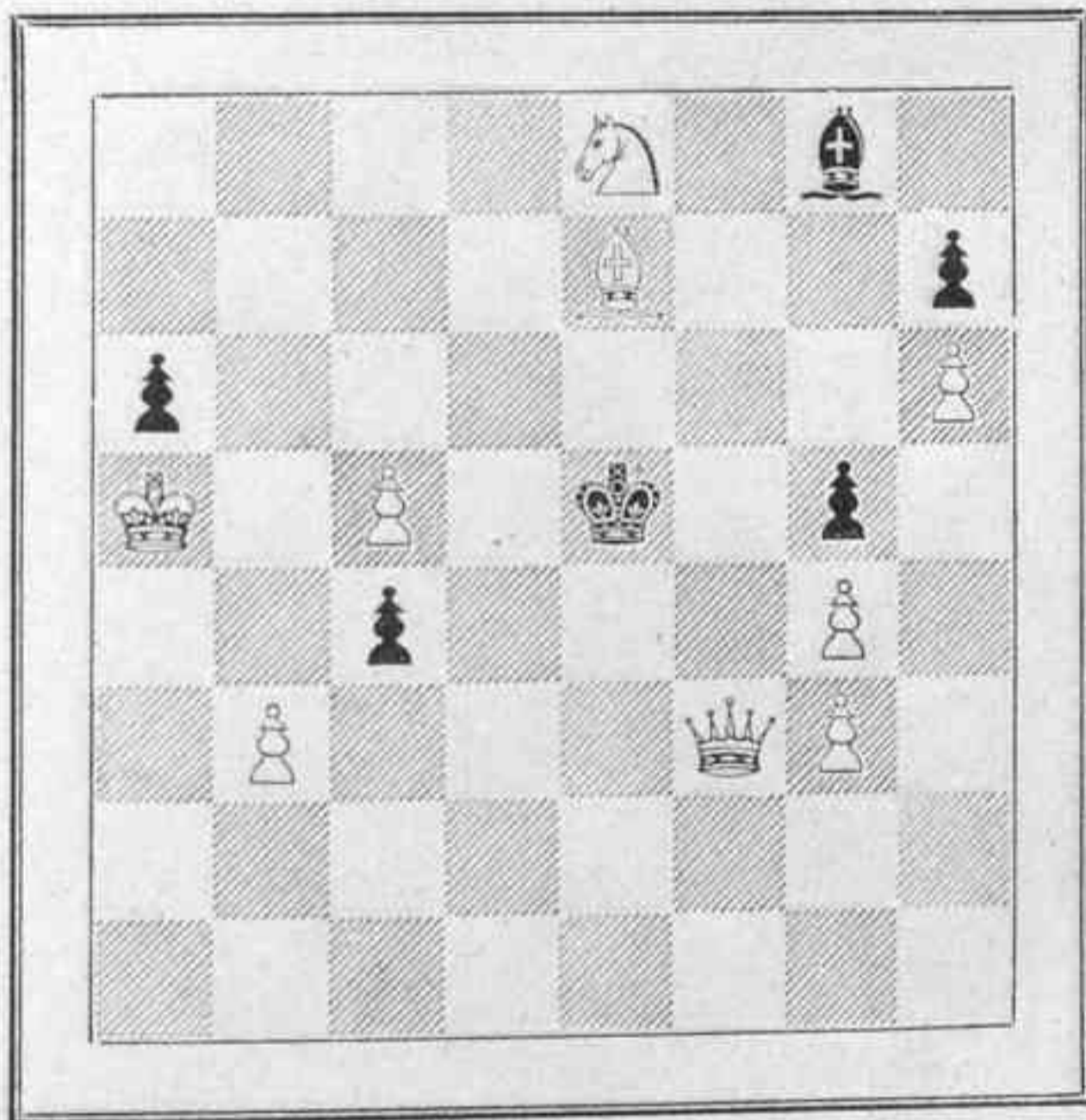
Poctěna čestným uznáním v 6. českém turnaji časop. „Světobor“ v Praze r. 1885.

Mat ve 3 tazích.

213.

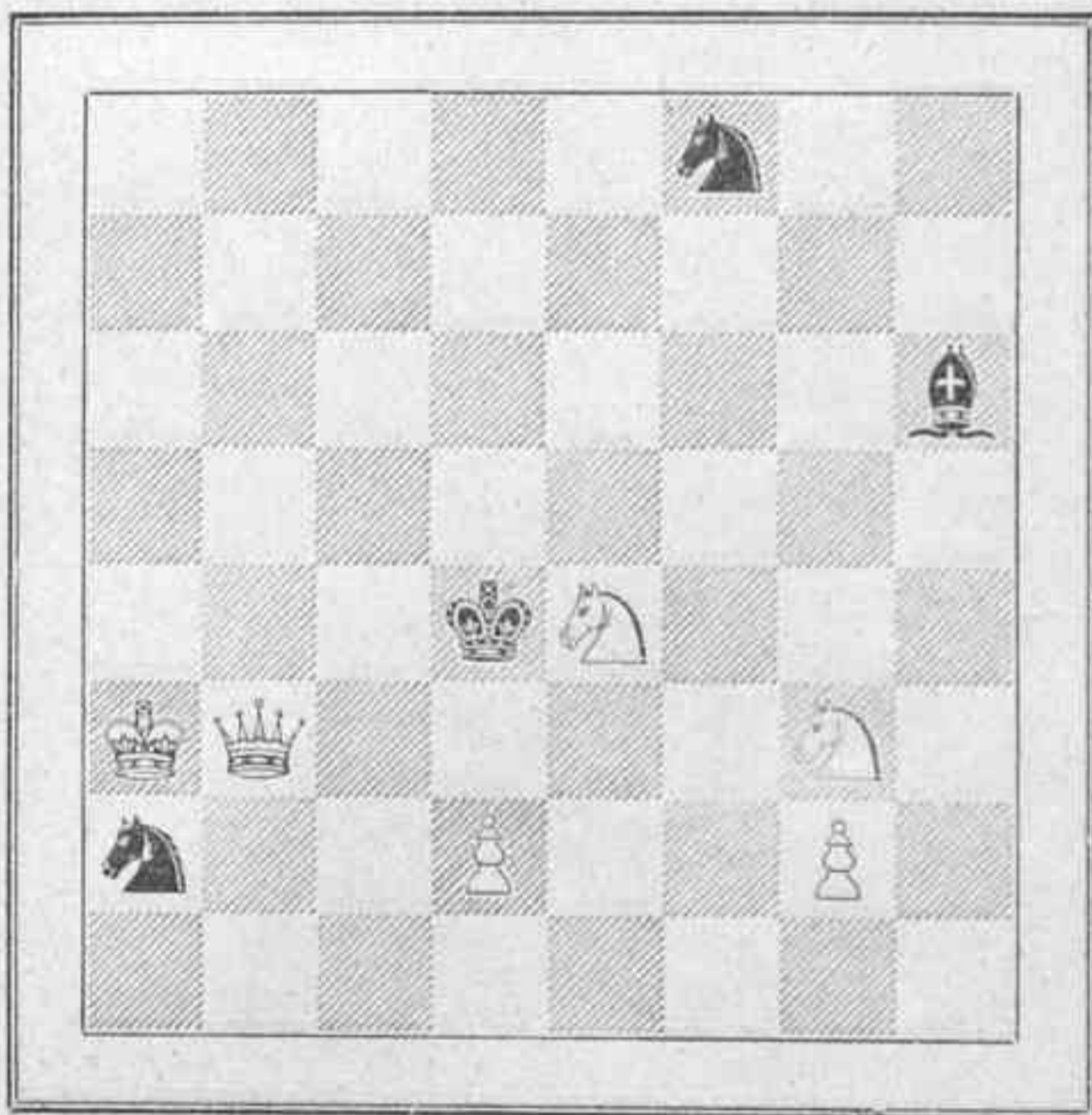
Václav Tuzar.

Mat ve 3 tazích.

218.

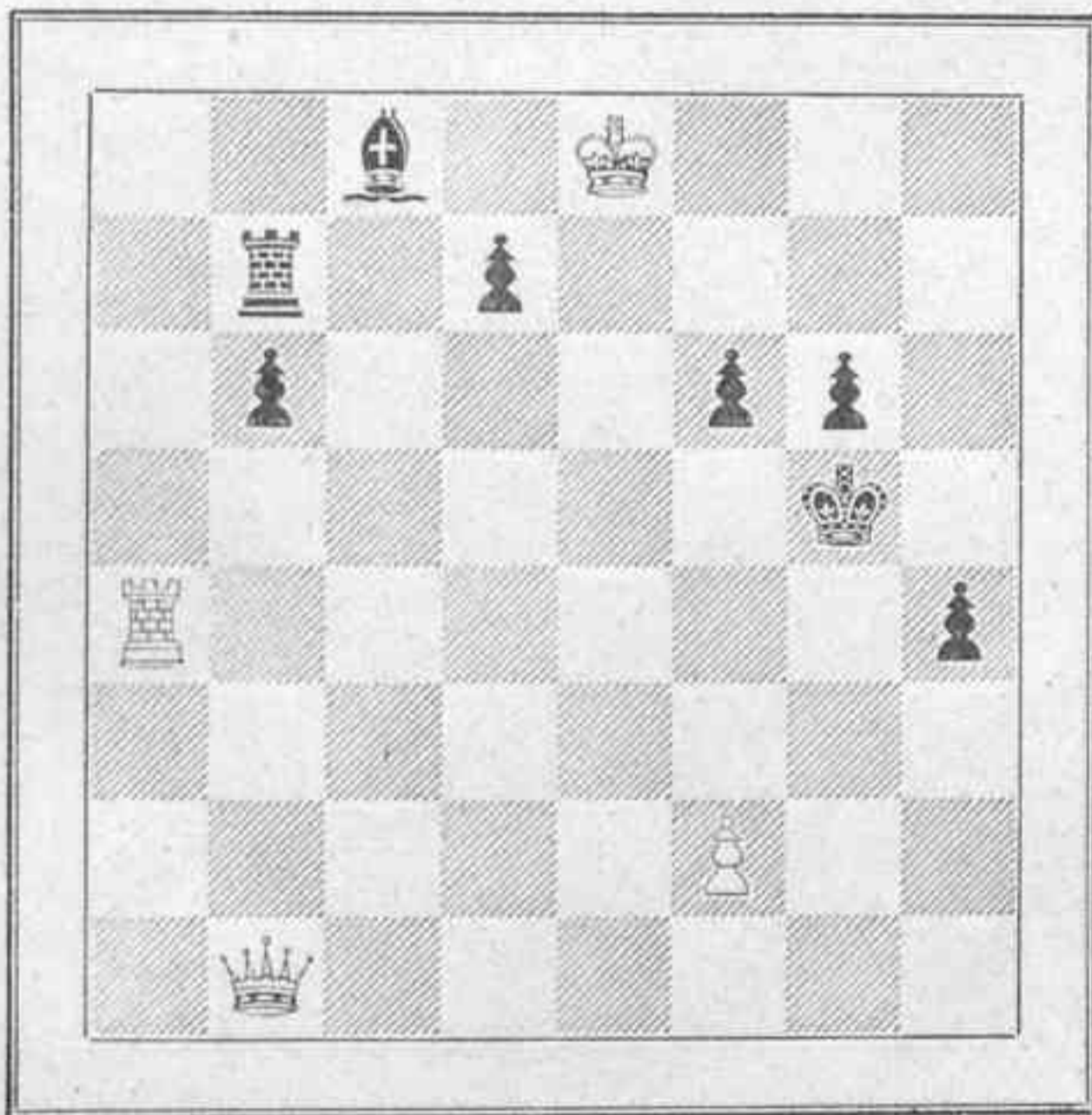
Jan Dobruský a Jan Kotrč.

Mat ve 3 tazích.

219.

Ladislav Cimburek.

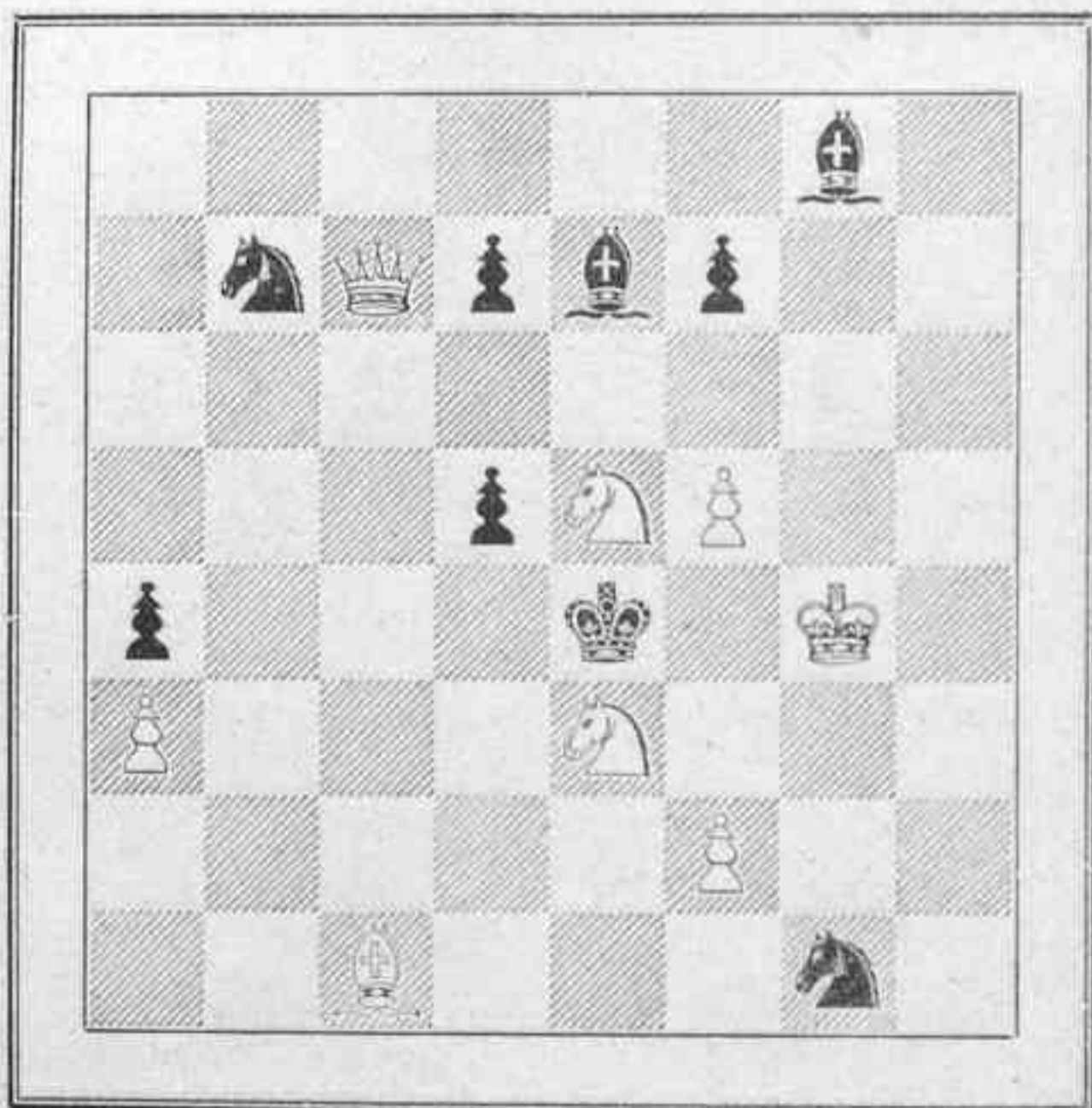

Mat ve 4 tazích.

220.

Ladislav Cimburek.

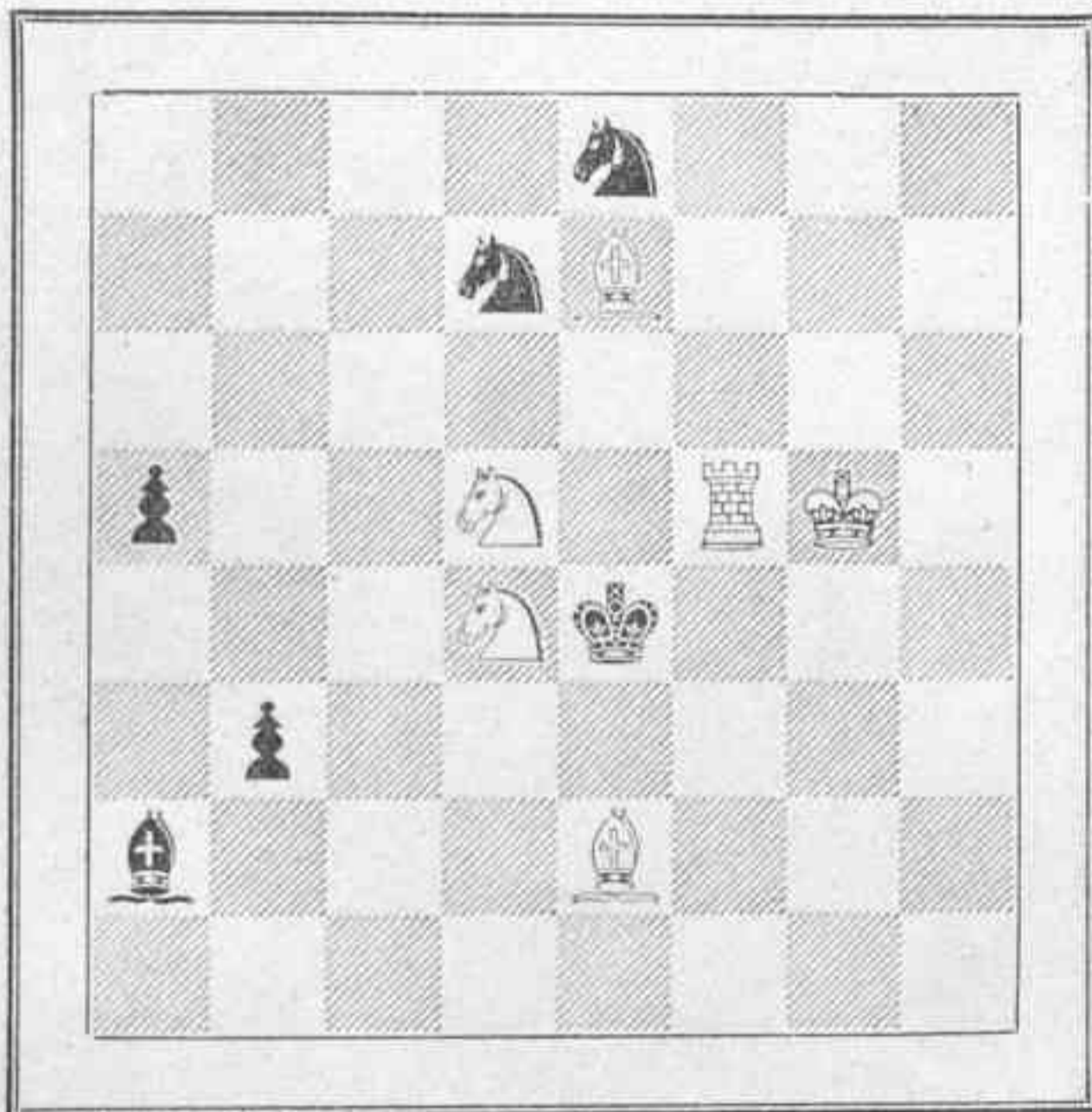
Početna čestným uznáním v 1. českém mezinárodním turnaji „Českého spolku šachovního“ v Praze r. 1886.

Mat ve 4 tazích.

221.

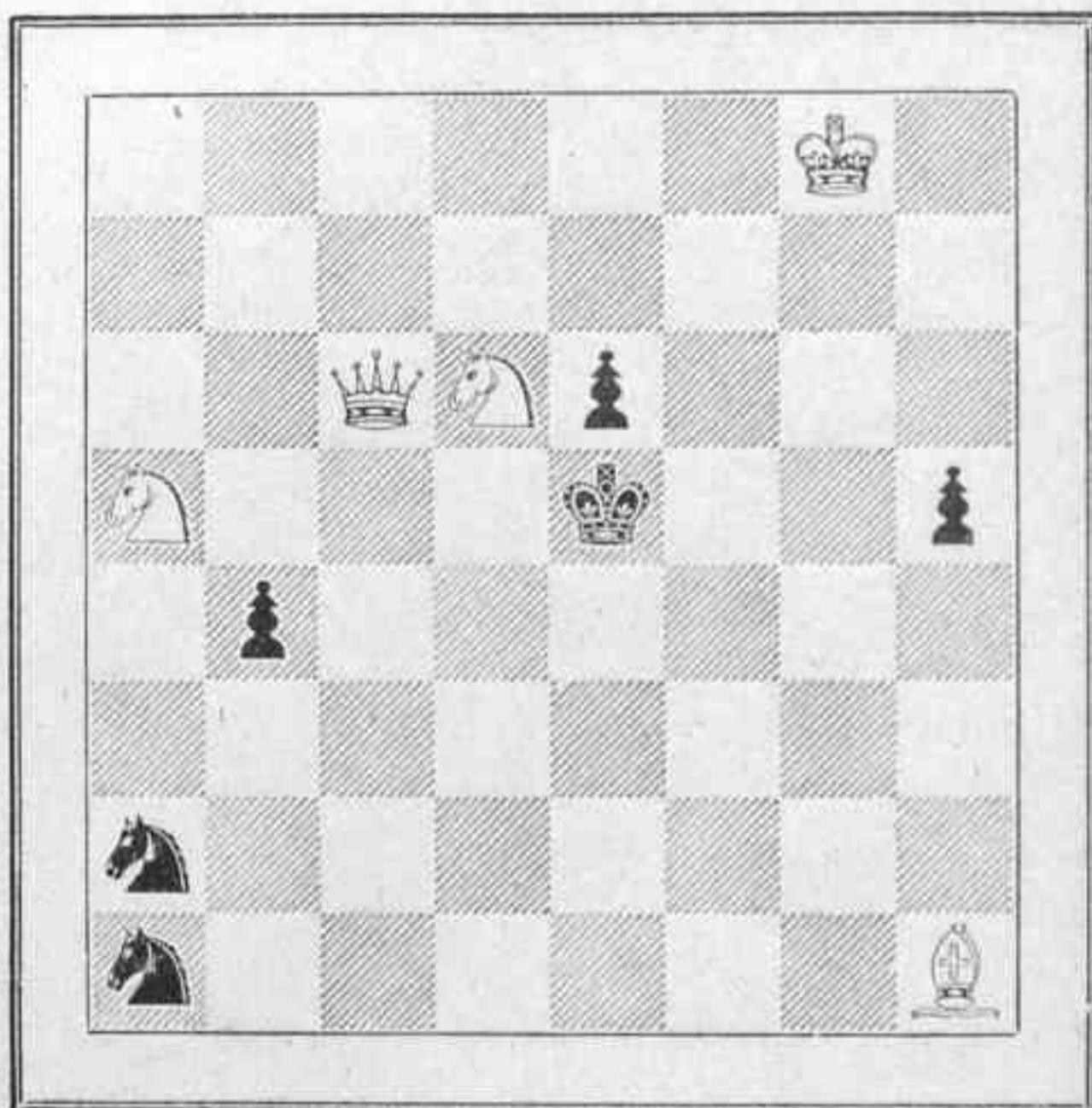
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

222.

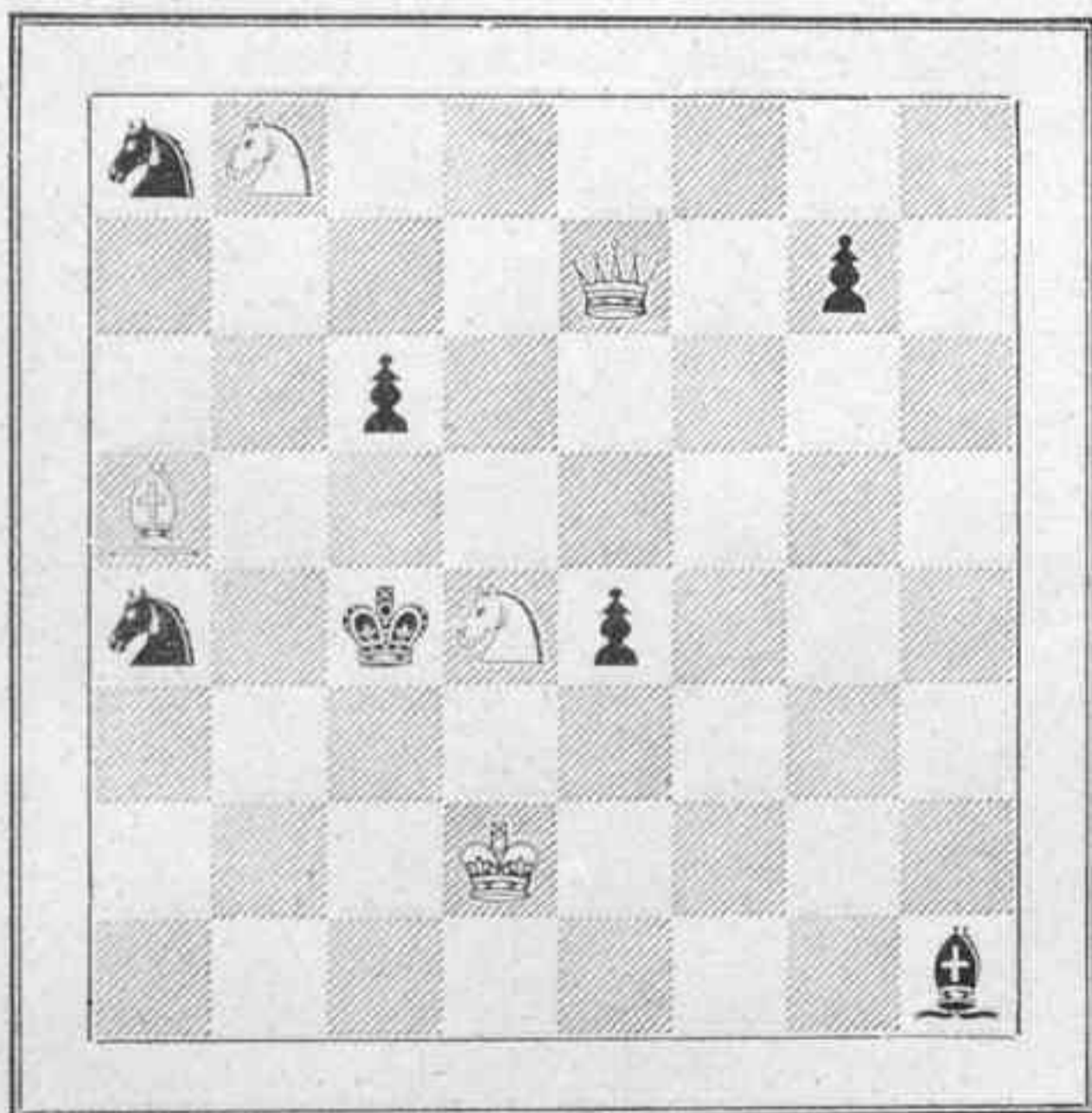
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

223.

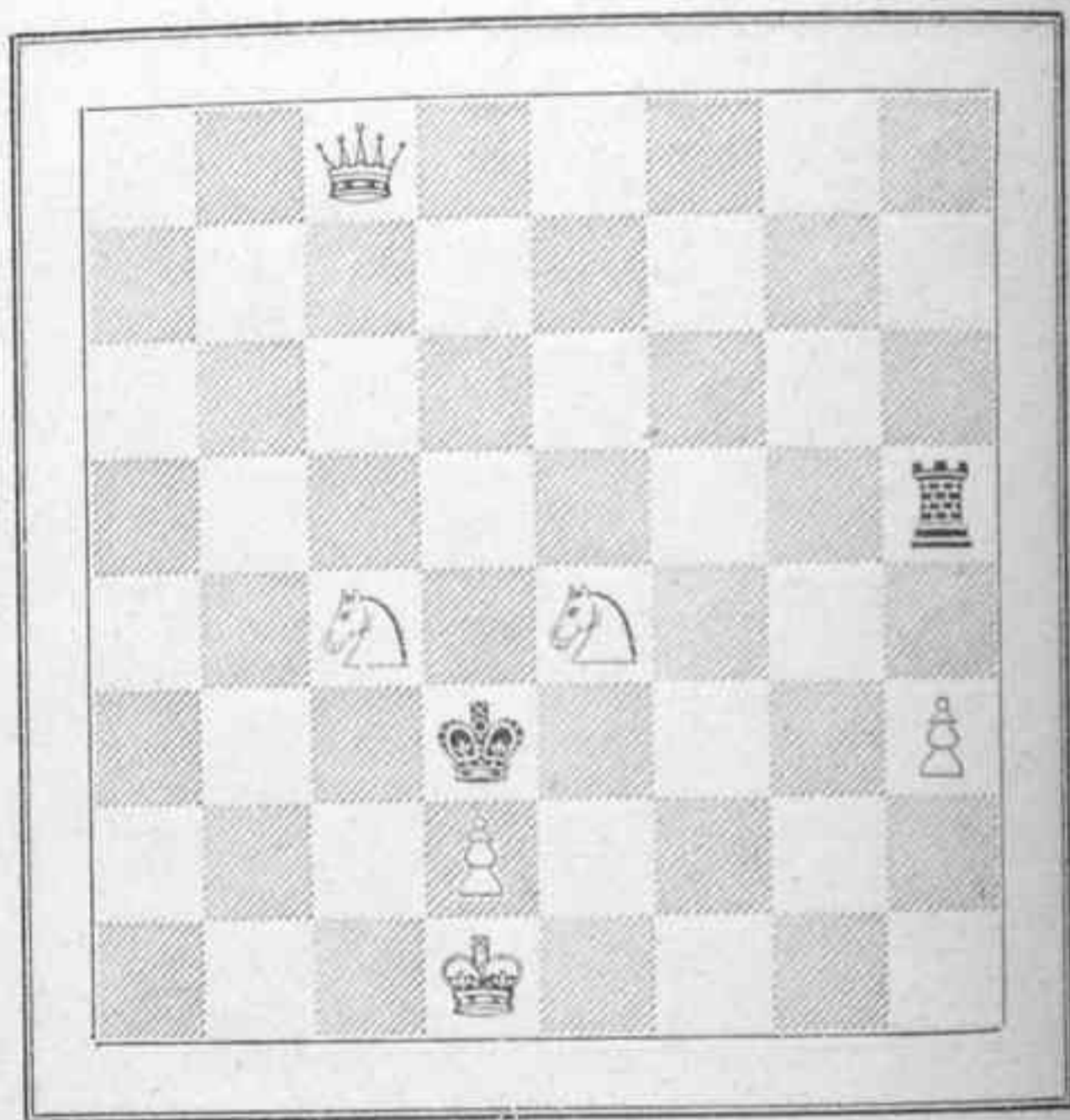
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

224.

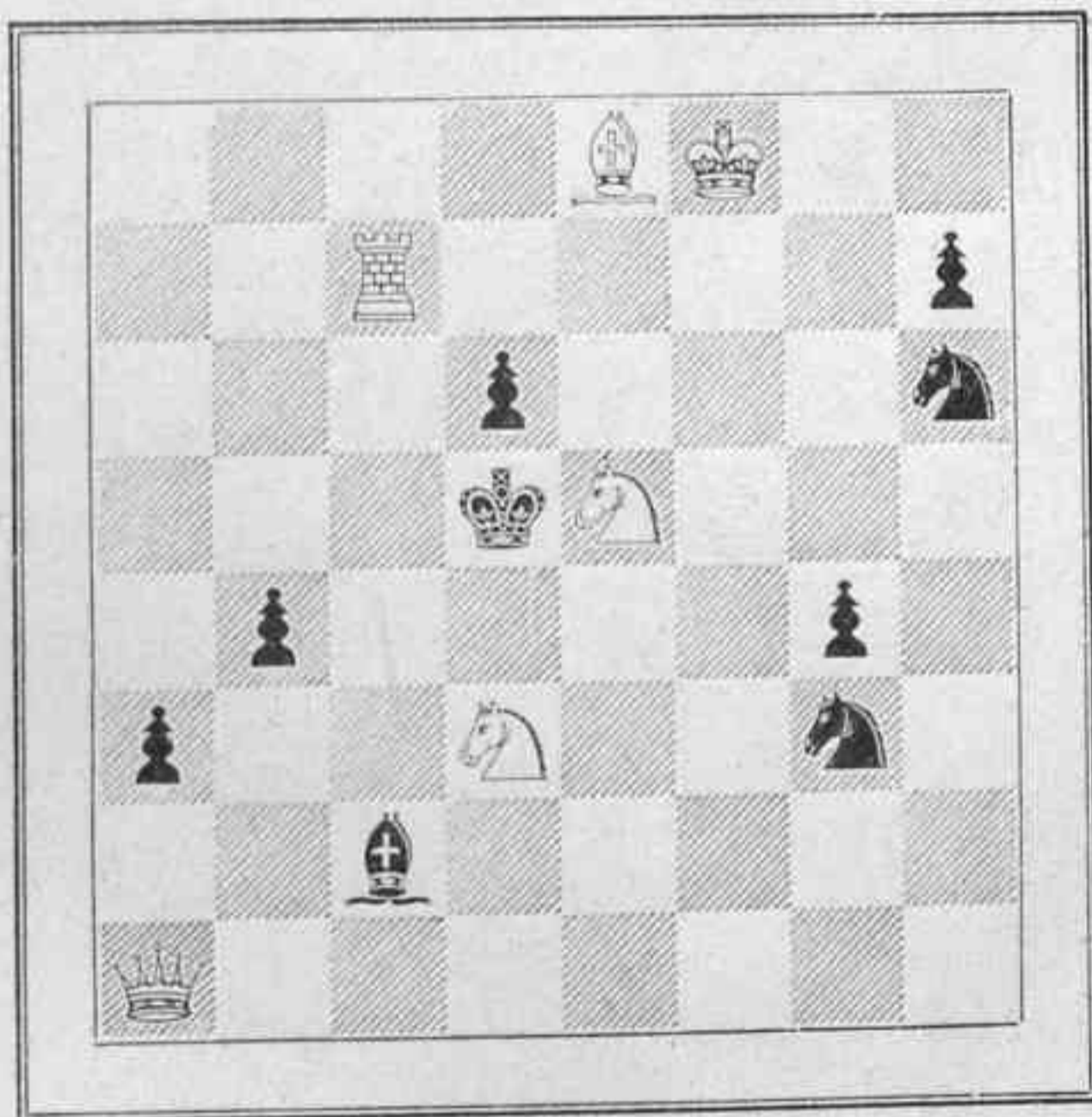
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

225.

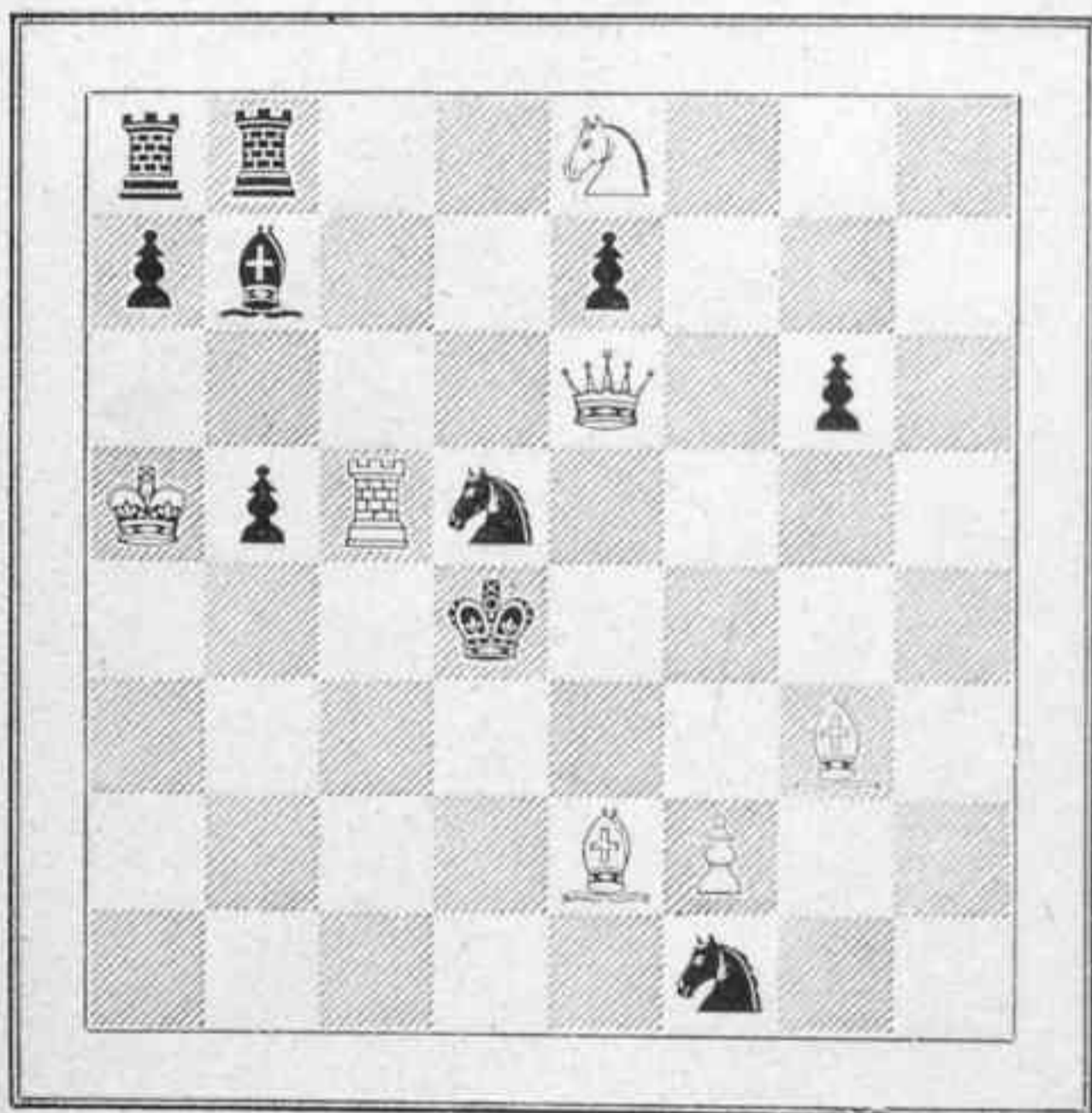
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

226.

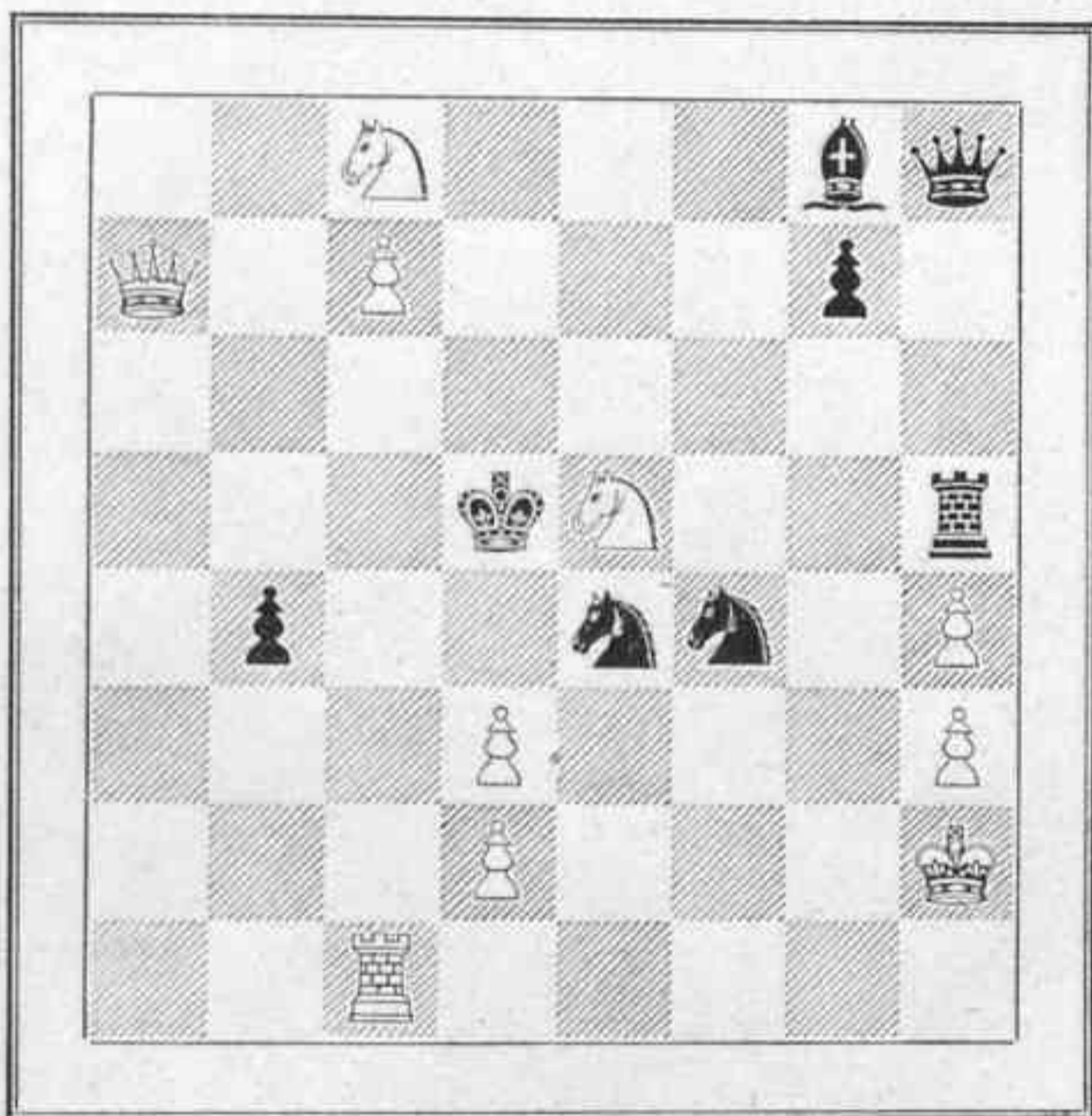
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

227.

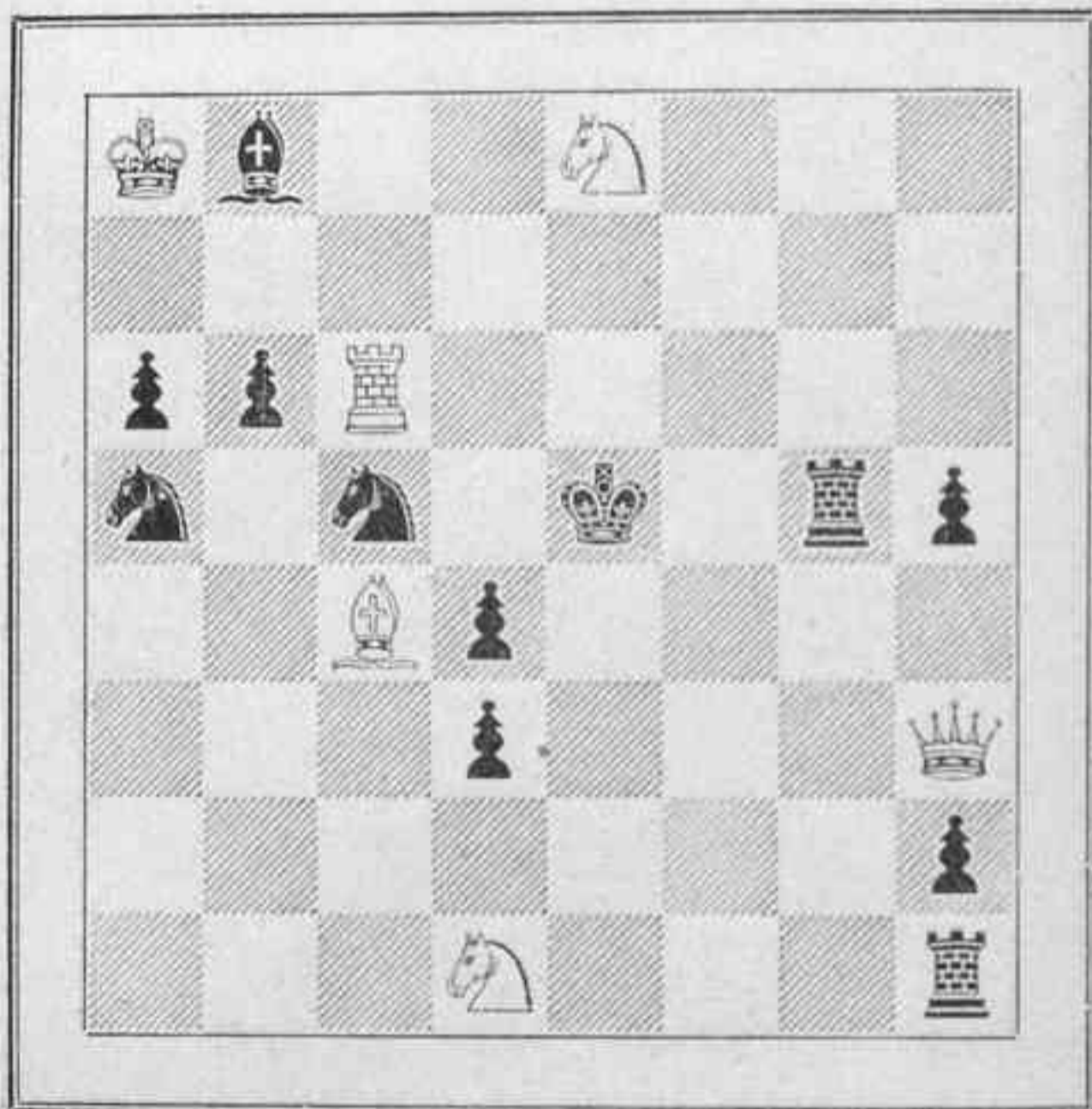
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

228.

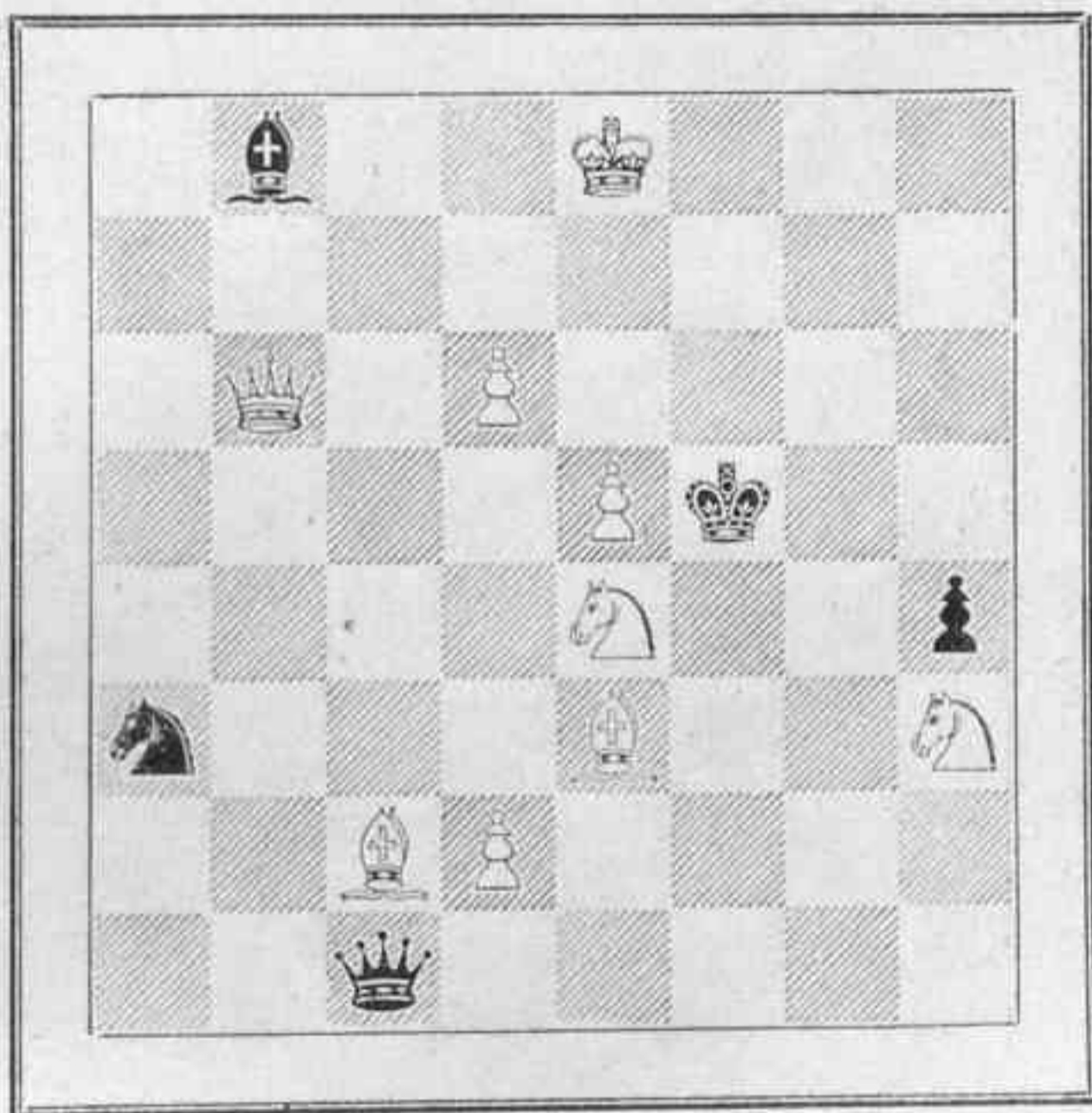
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

229.

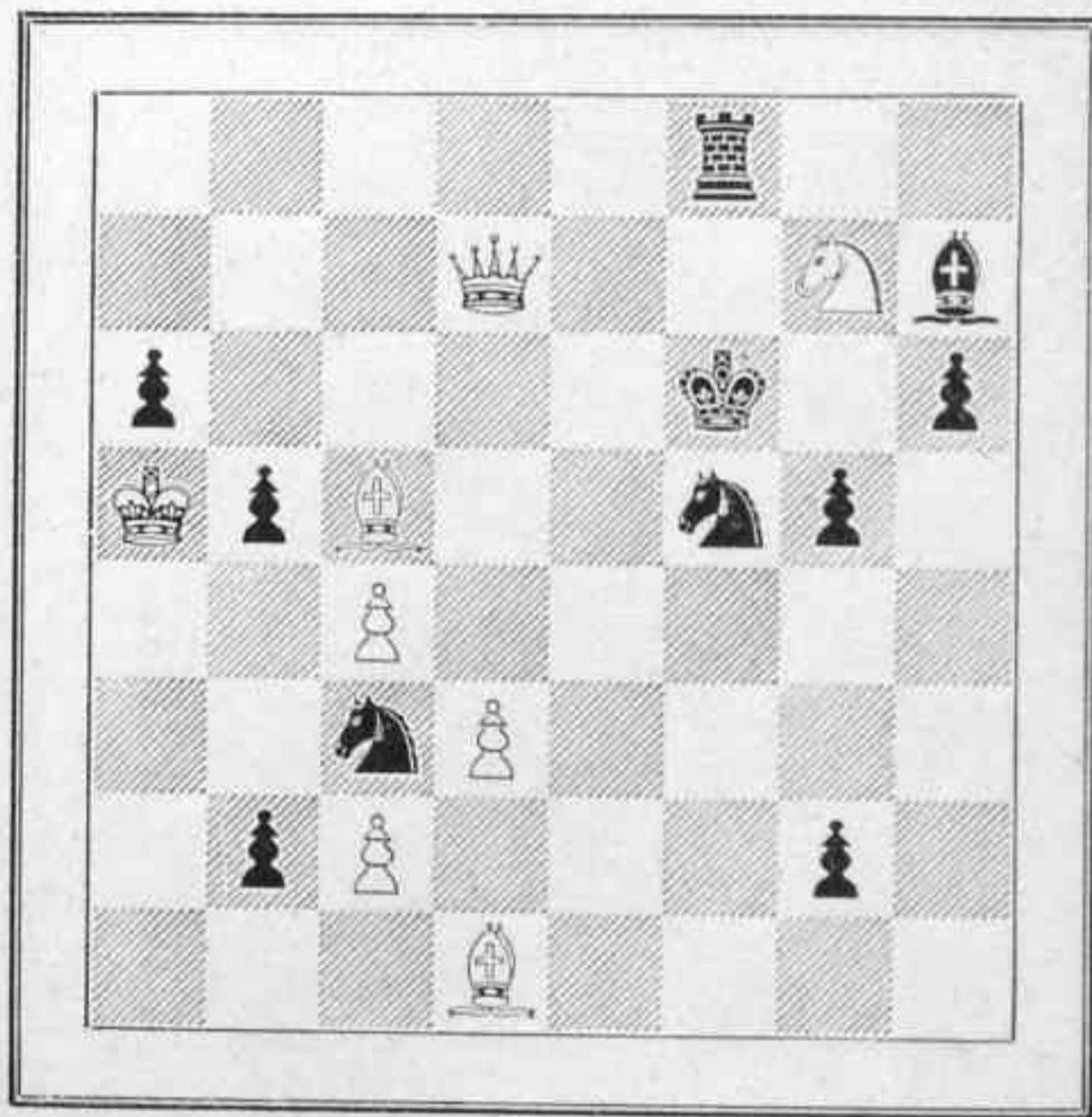
Jan Dobruský.

Mat ve 4 tazích.

230.

Jan Dobruský.

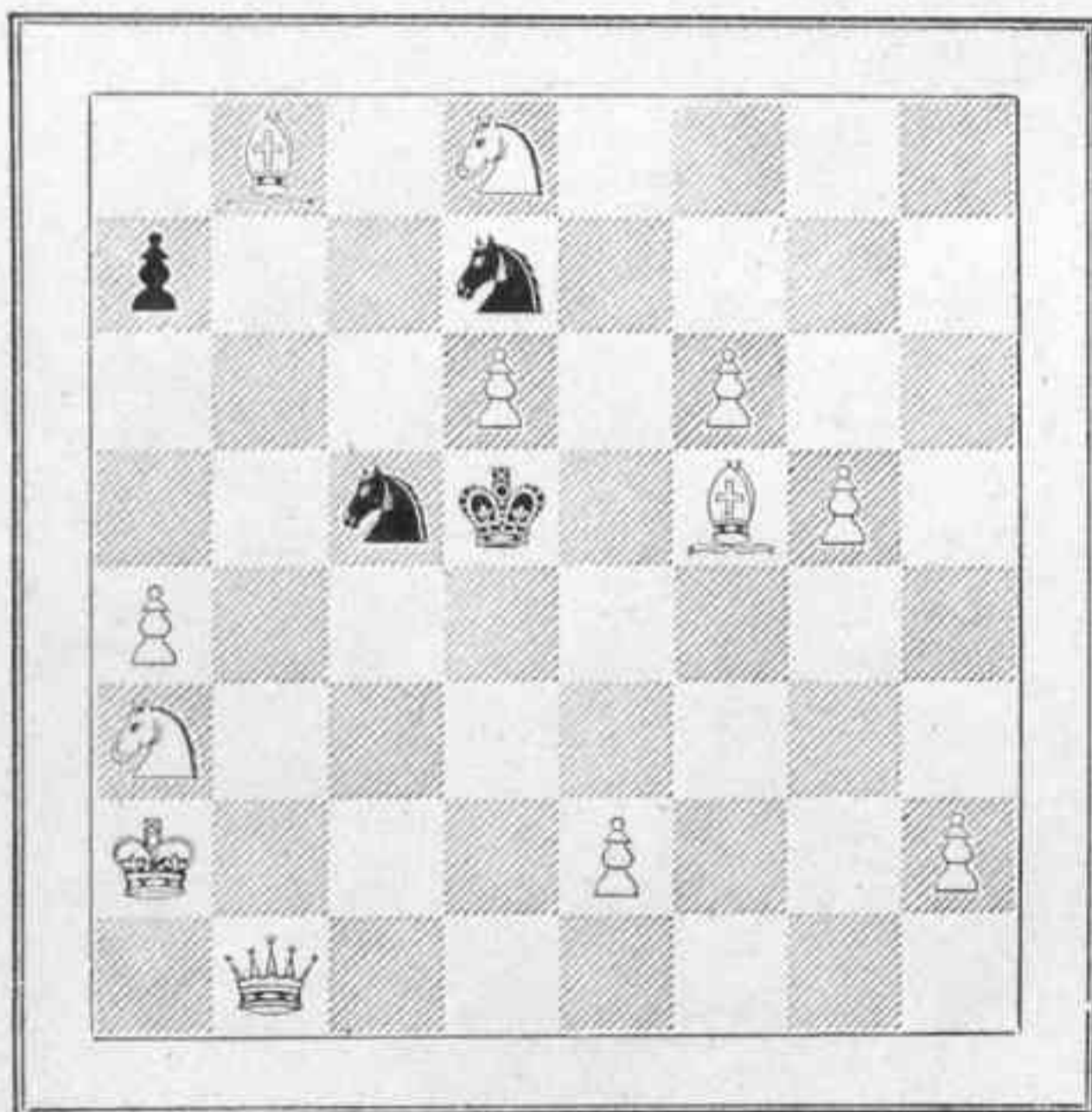

Mat ve 4 tazích.

231.

Jan Dobruský.

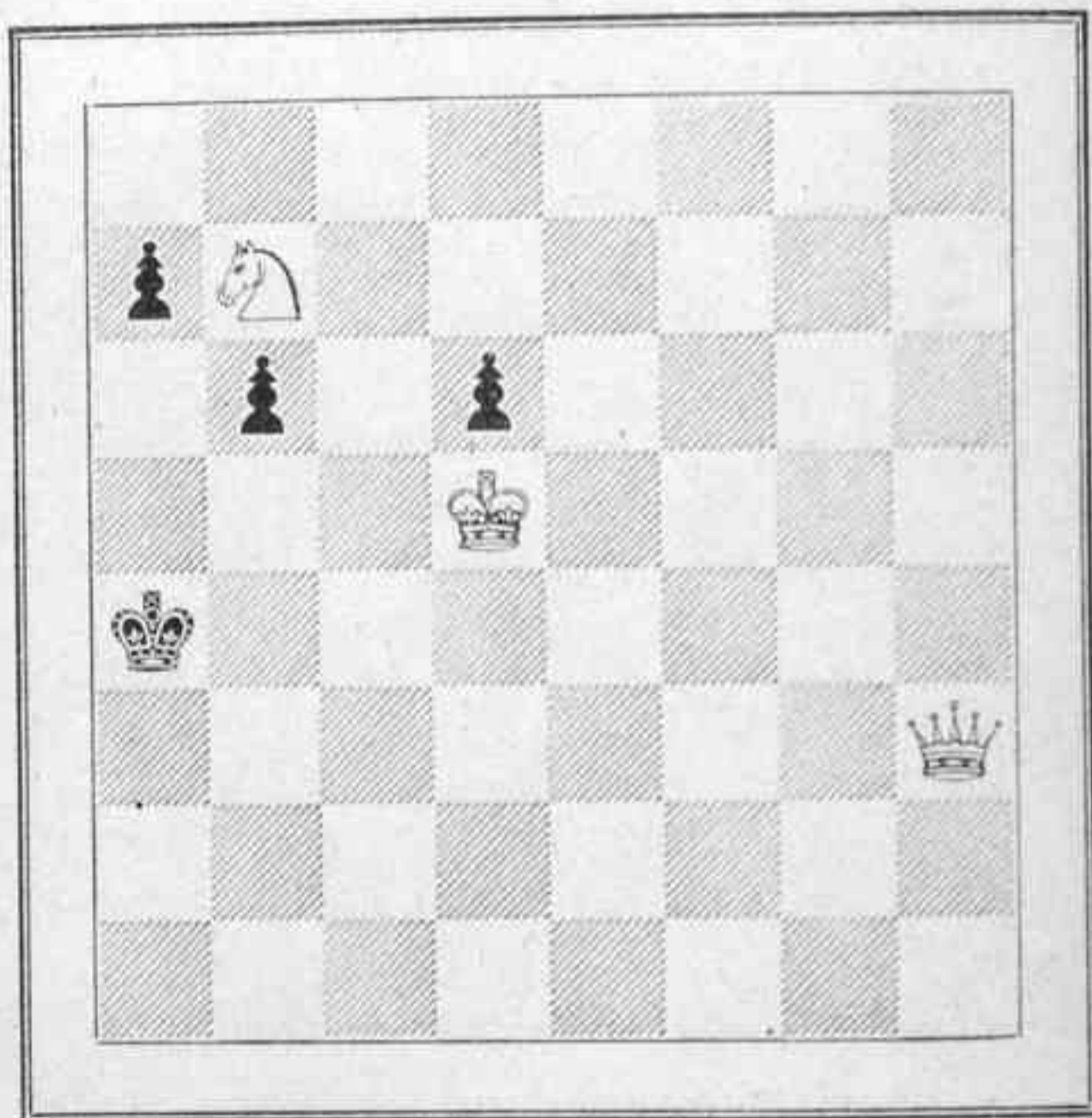
Pečetěna 1. cenou v turnaji časop. „Brentano's Chess Monthly“ r. 1882.

Mat ve 4 tazích.

232.

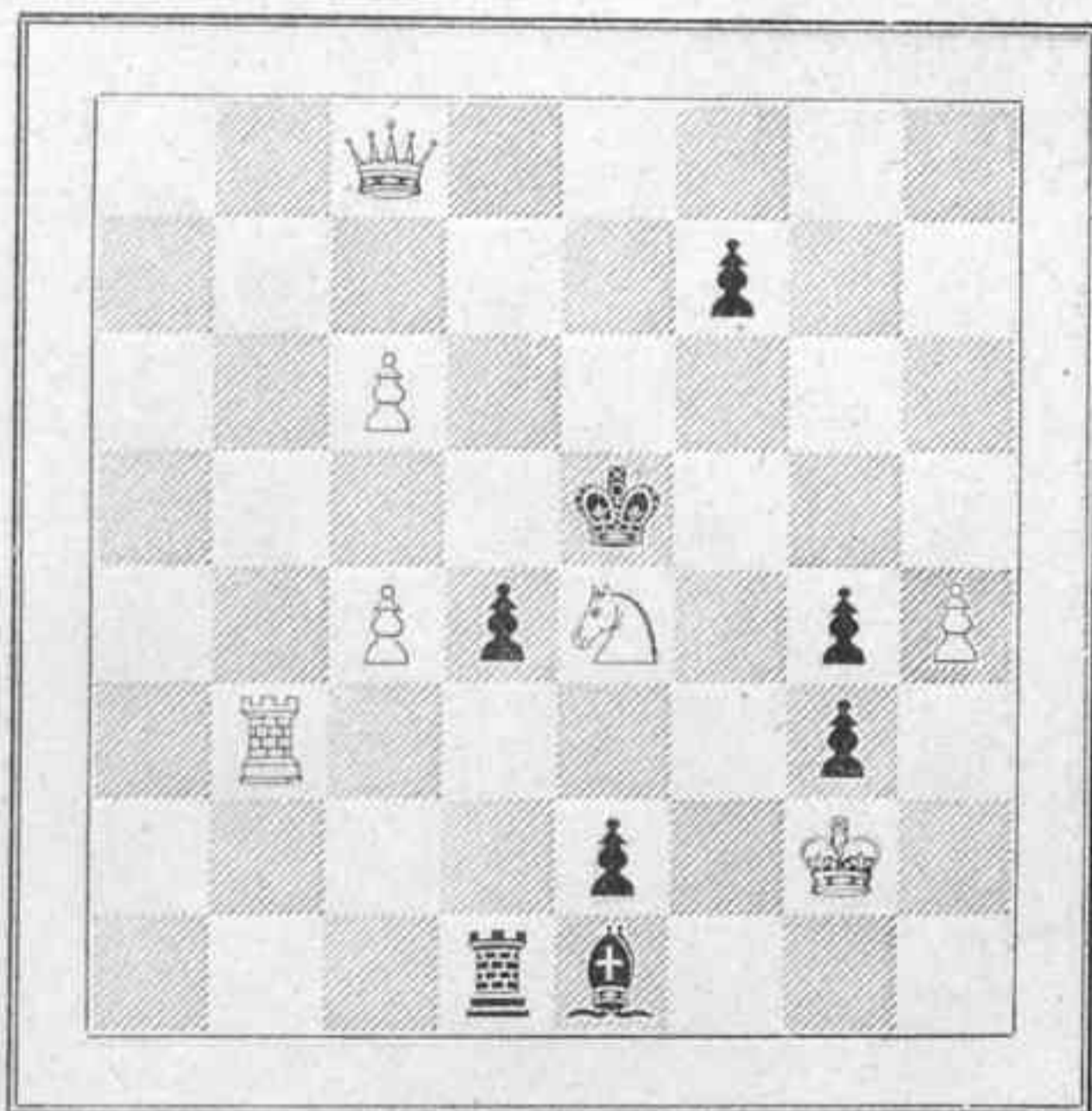
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

233.

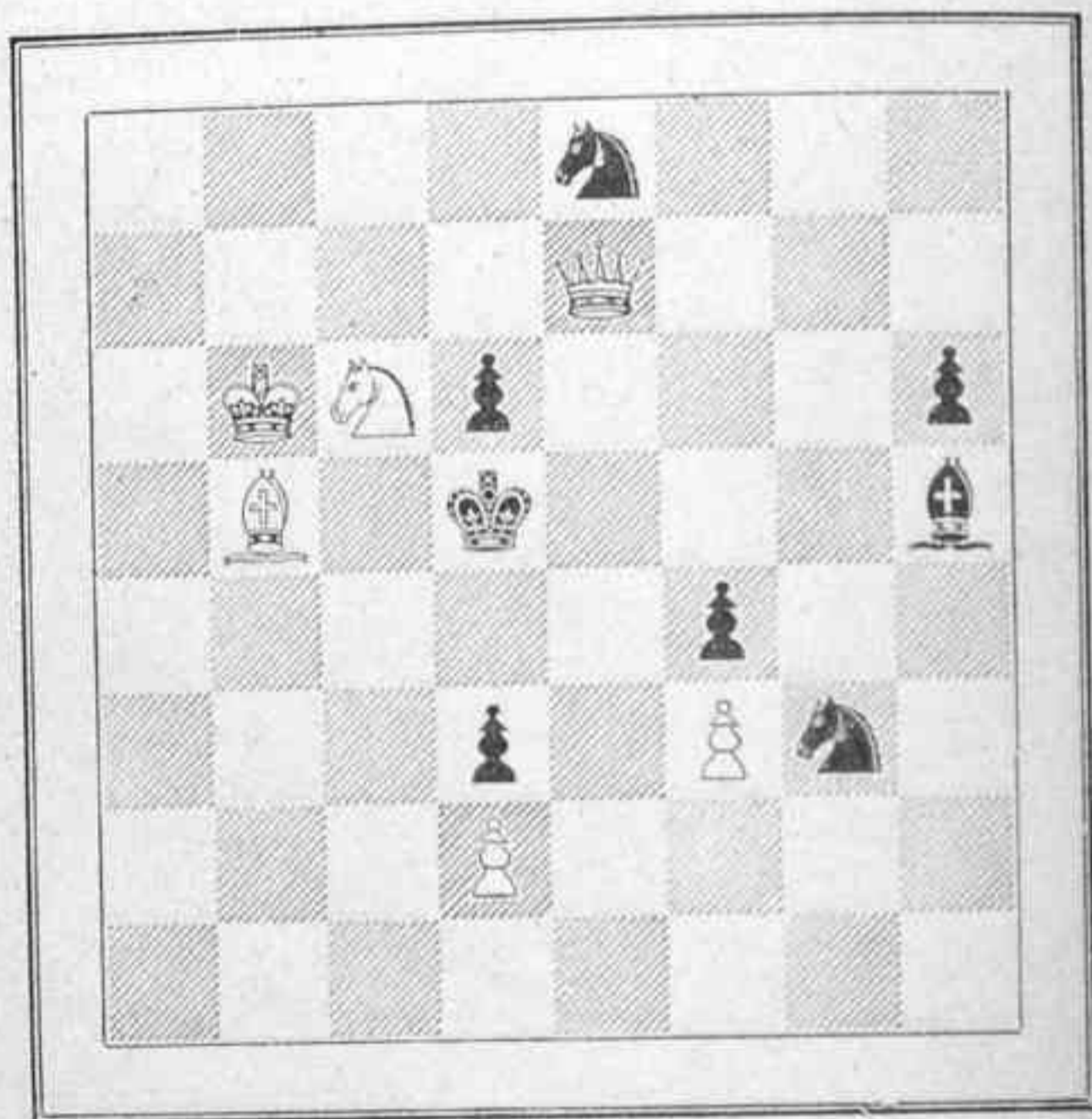
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

234.

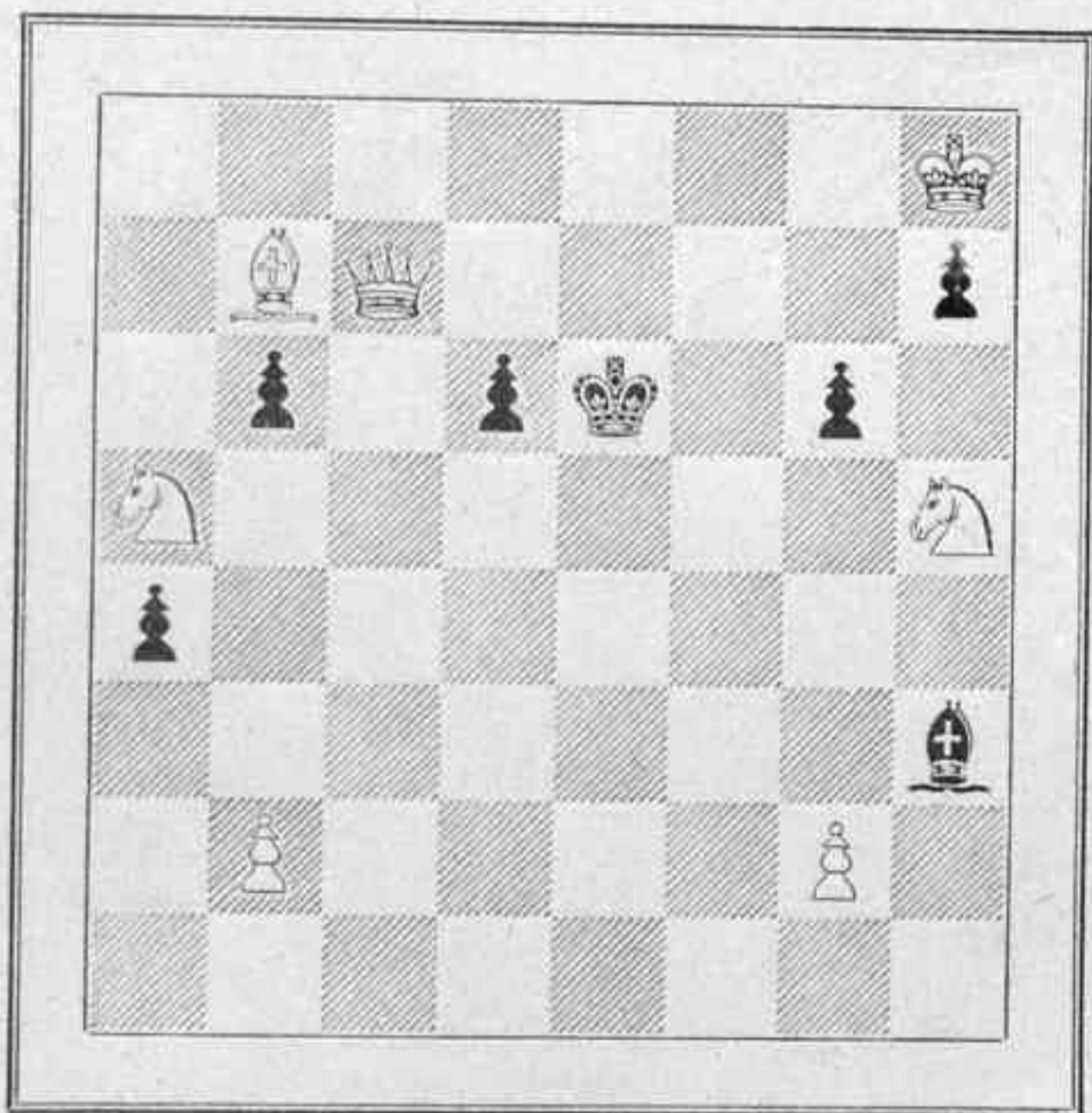
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

235.

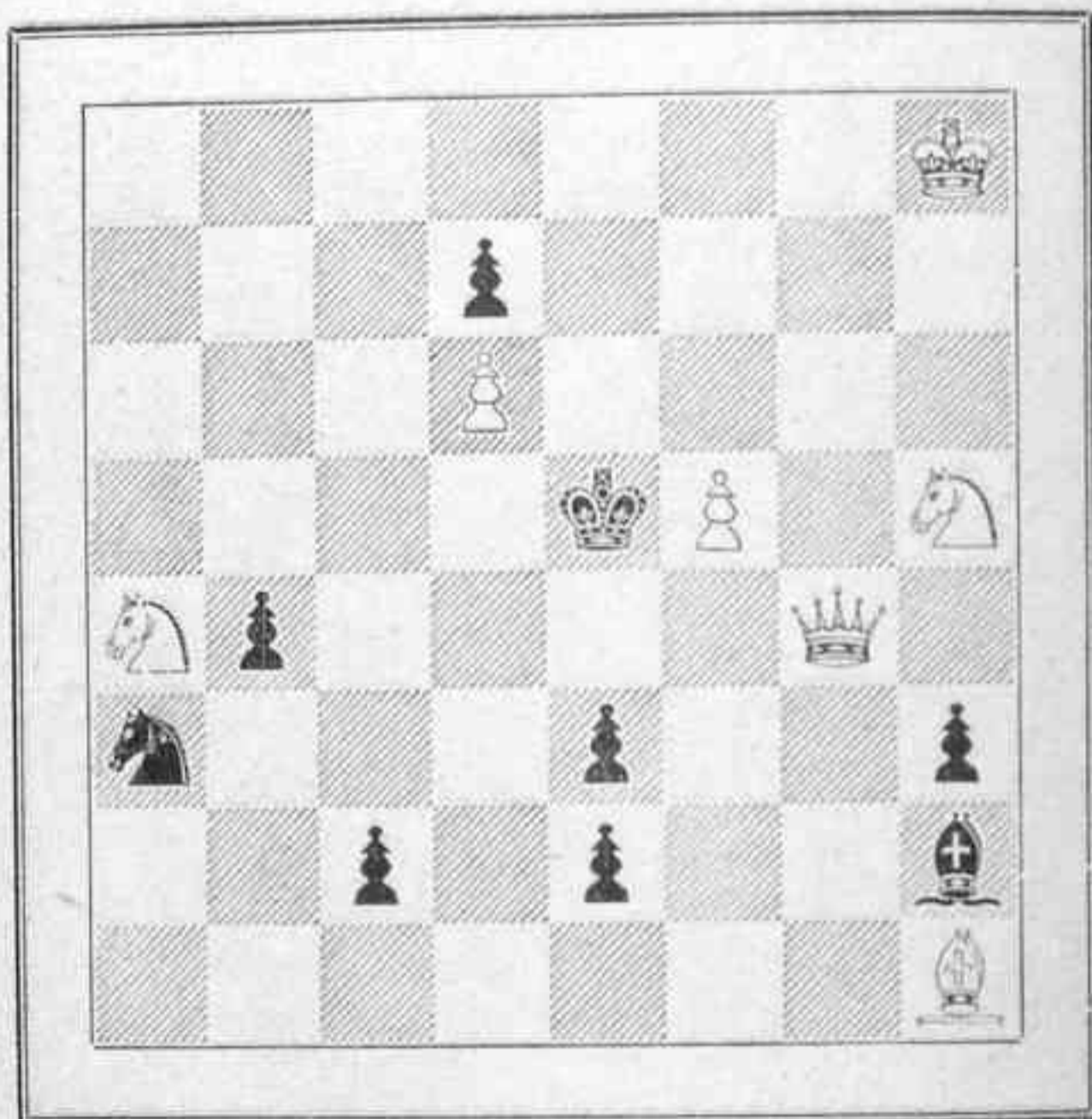
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

236.

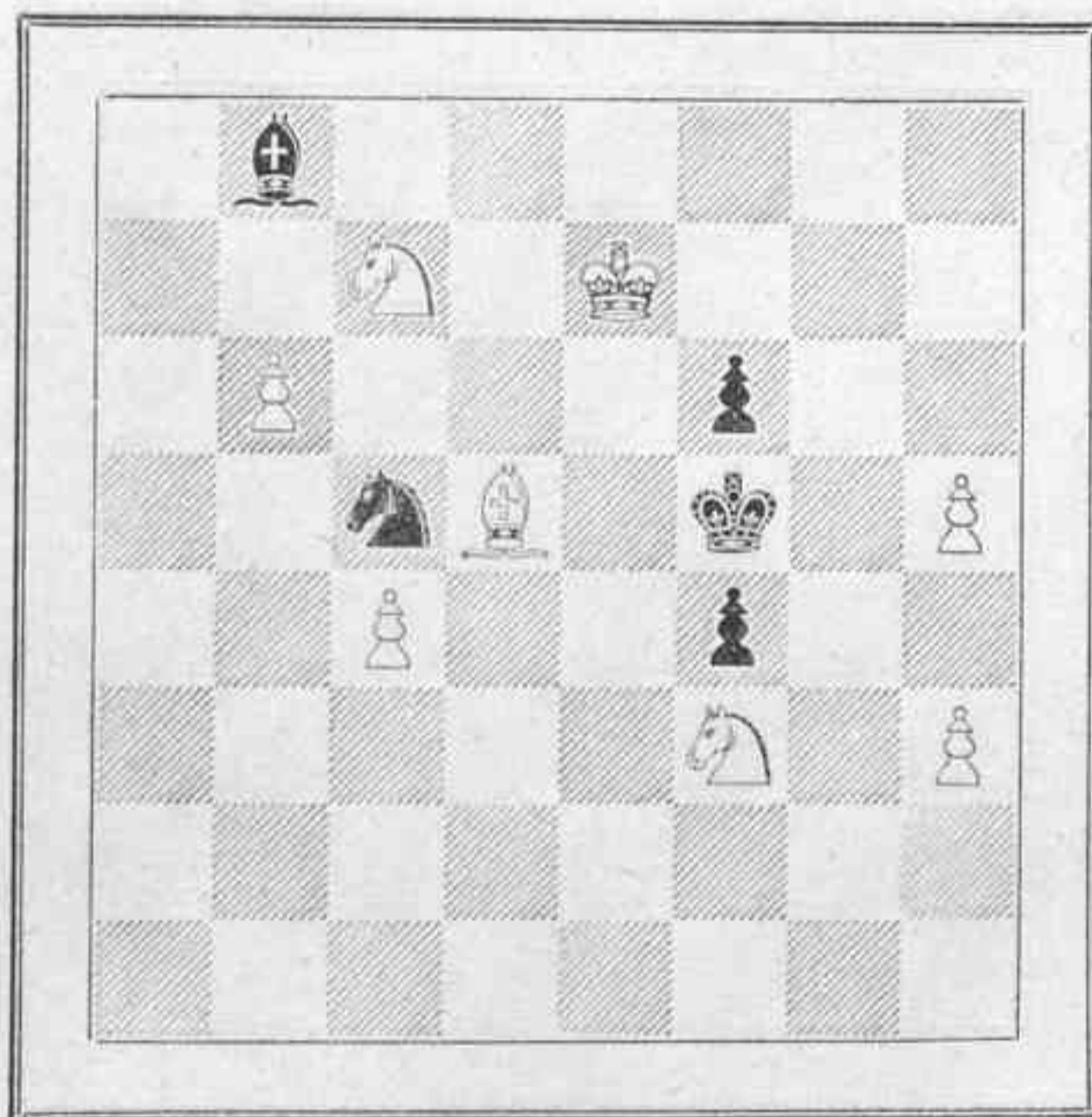
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

237.

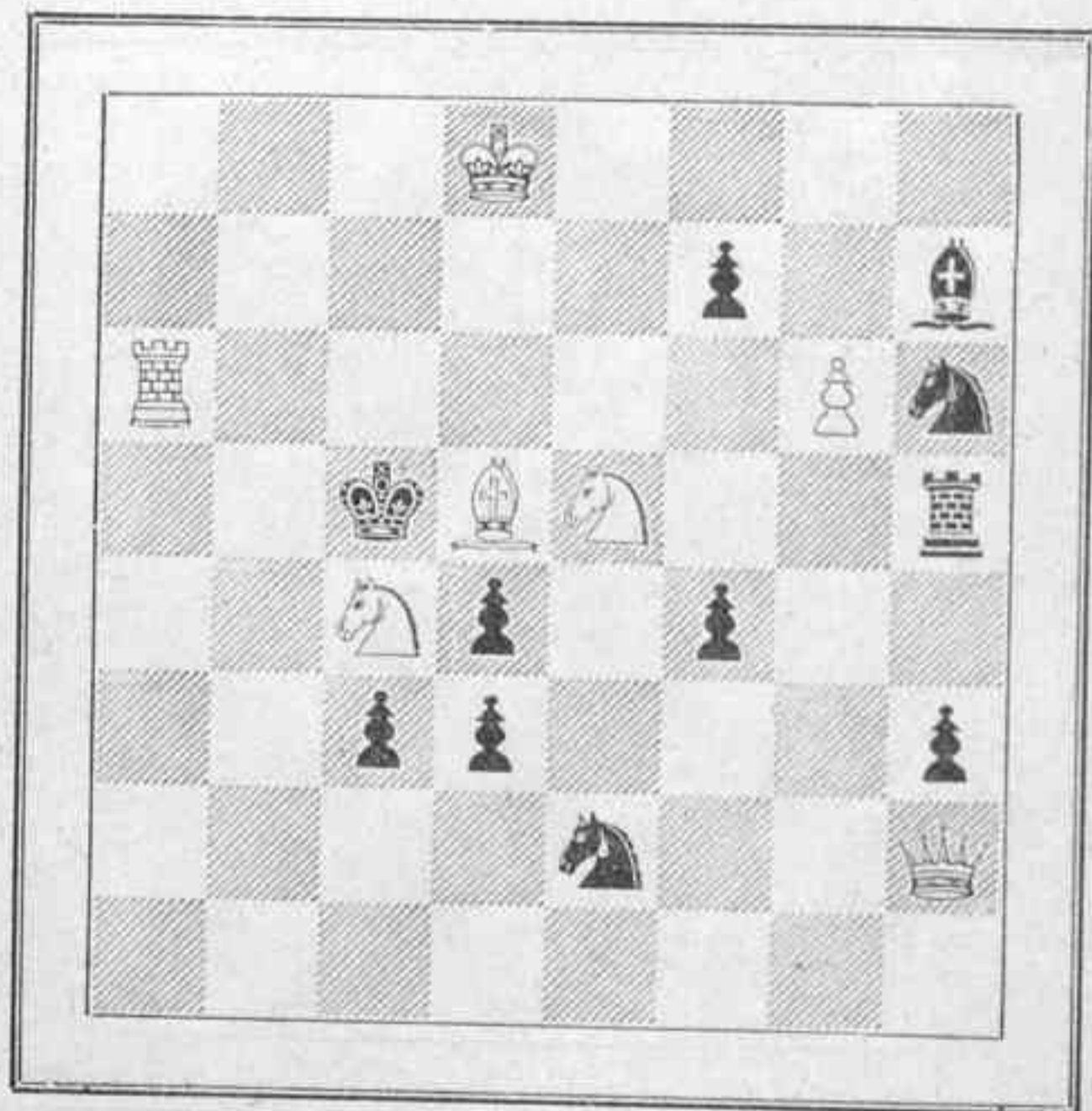
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

238.

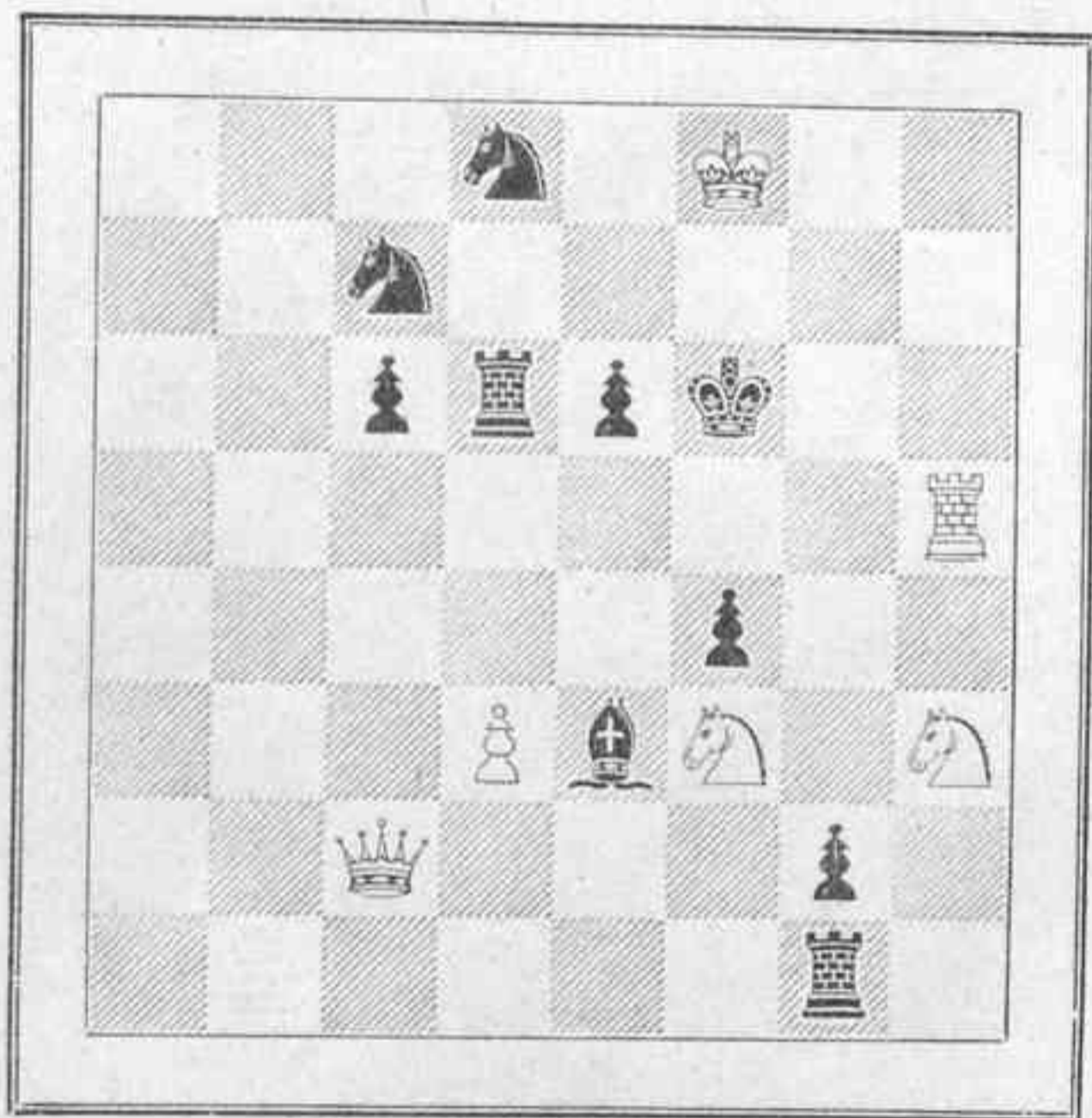
Jan Drtina.

Mat ve 4 tazích.

239.

Jan Drtina.

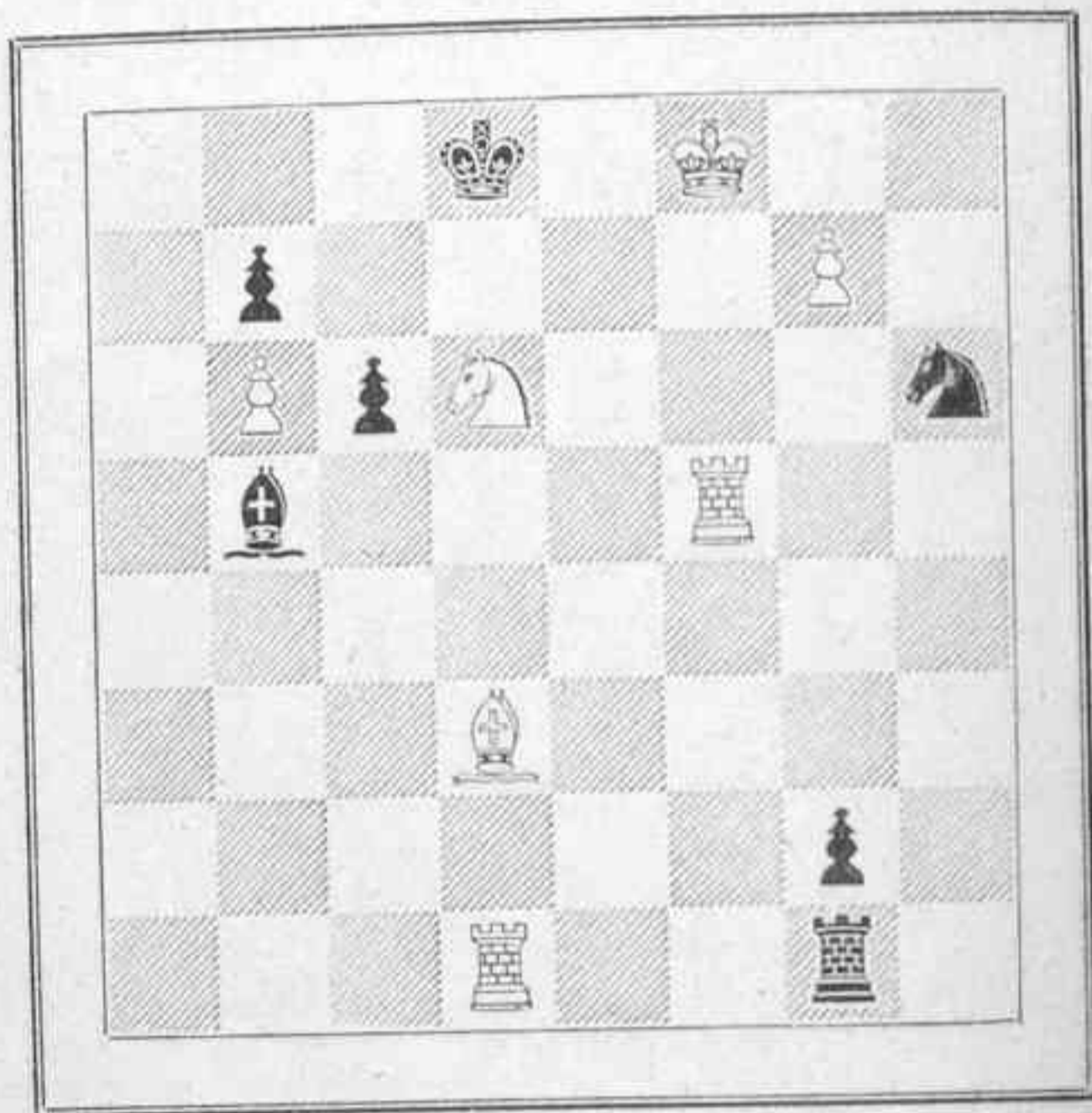

Mat ve 4 tazích.

240.

Jan Drtina.

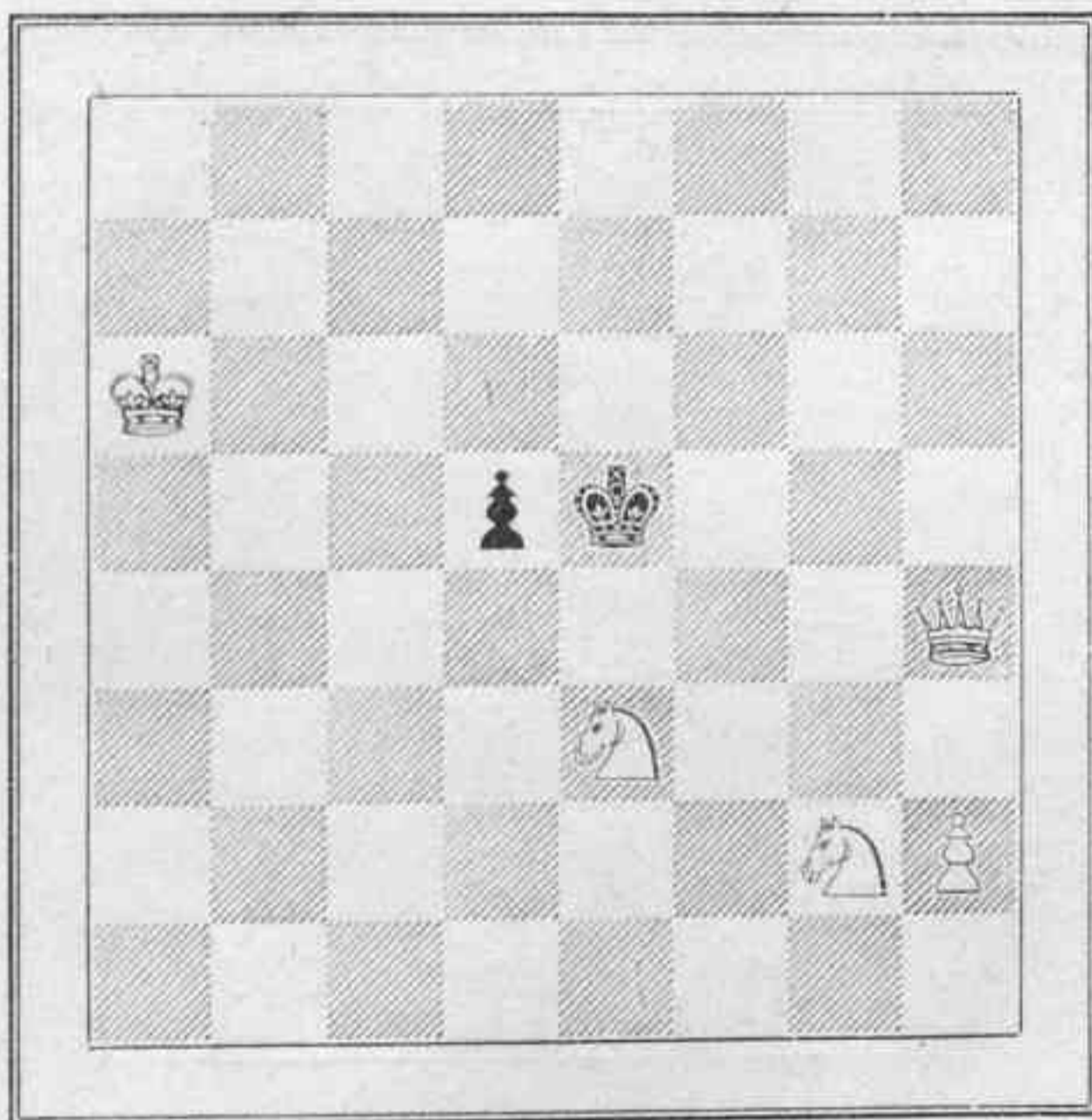
Poctěna čestným uznáním v turnaji časop. „Chess Monthly“ v Londýně r. 1886.

Mat ve 4 tazích.

241.

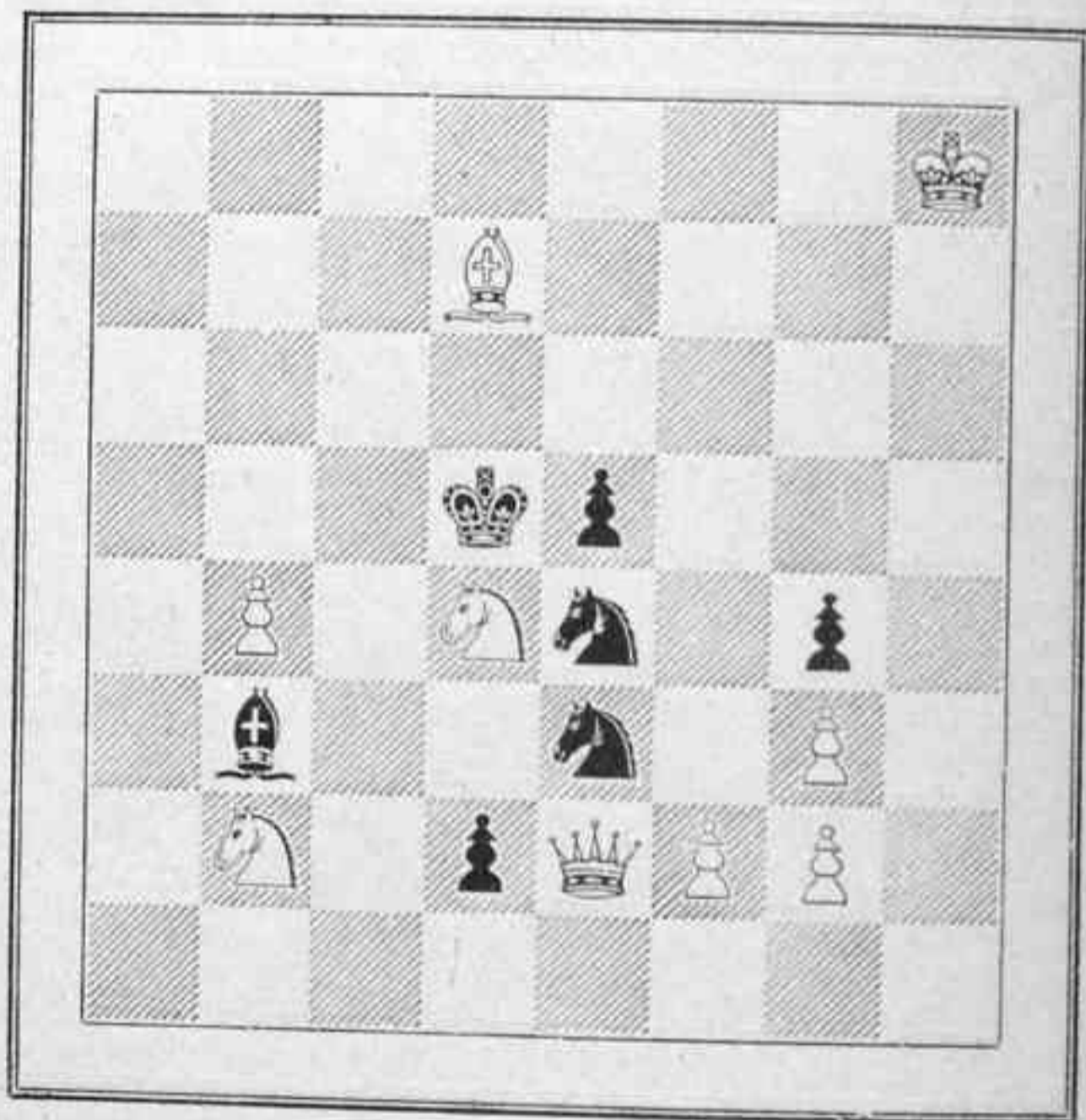
Karel Fiala.

Mat ve 4 tazích.

242.

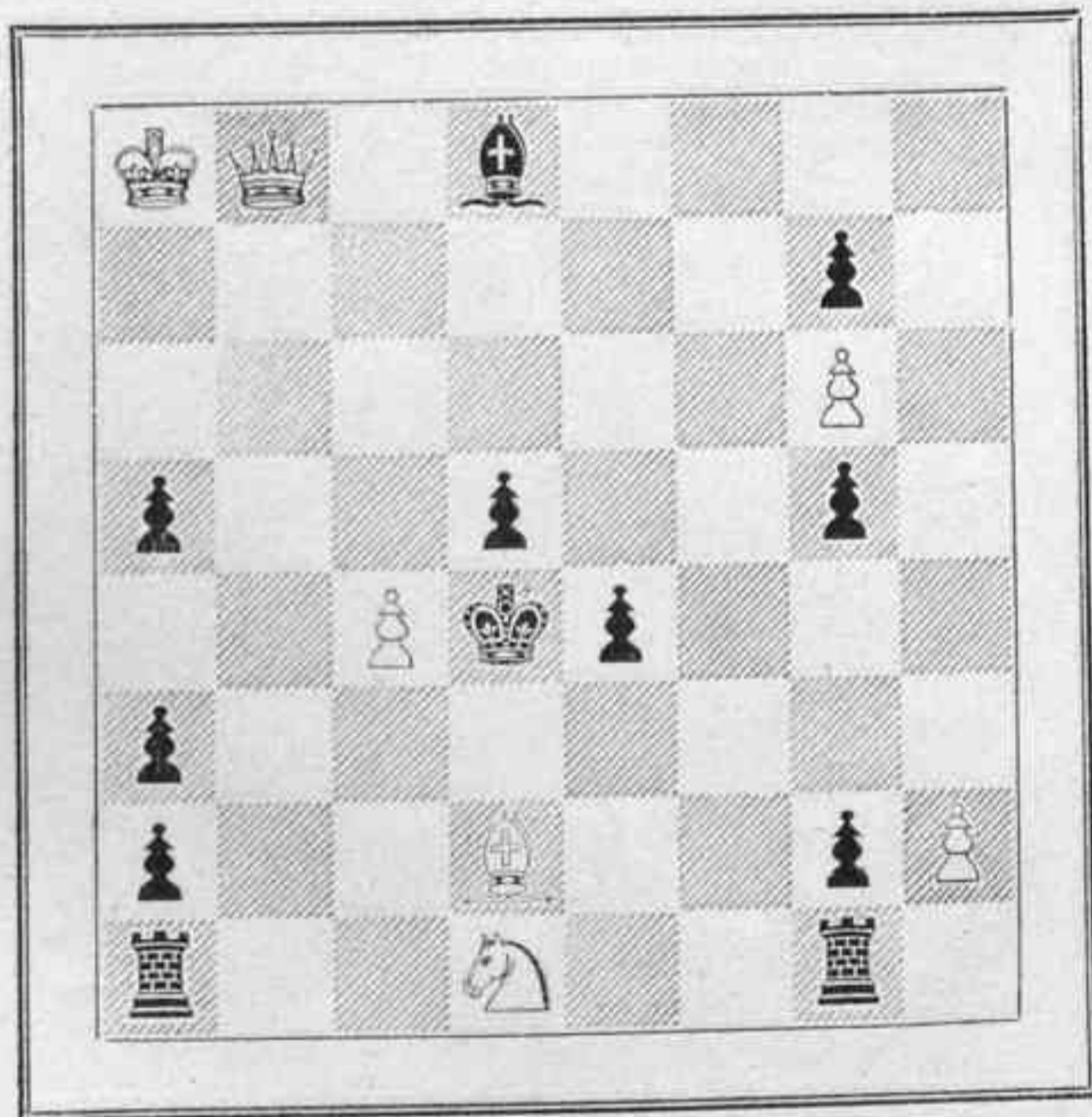
Karel Fiala.

Mat ve 4 tazích.

245.

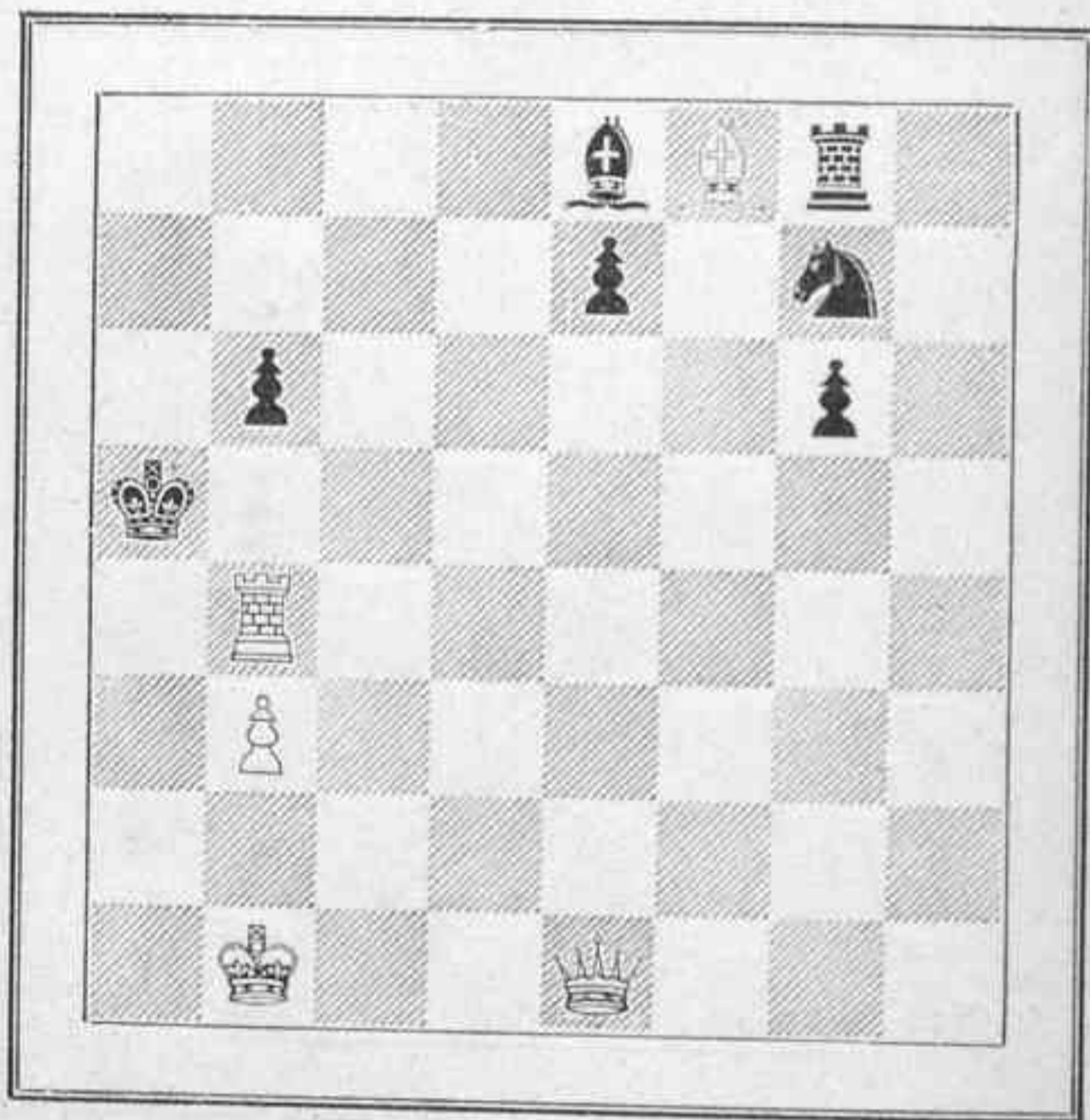
Jiří Chocholouš.

Mat ve 4 tazích.

246.

Jiří Chocholouš.

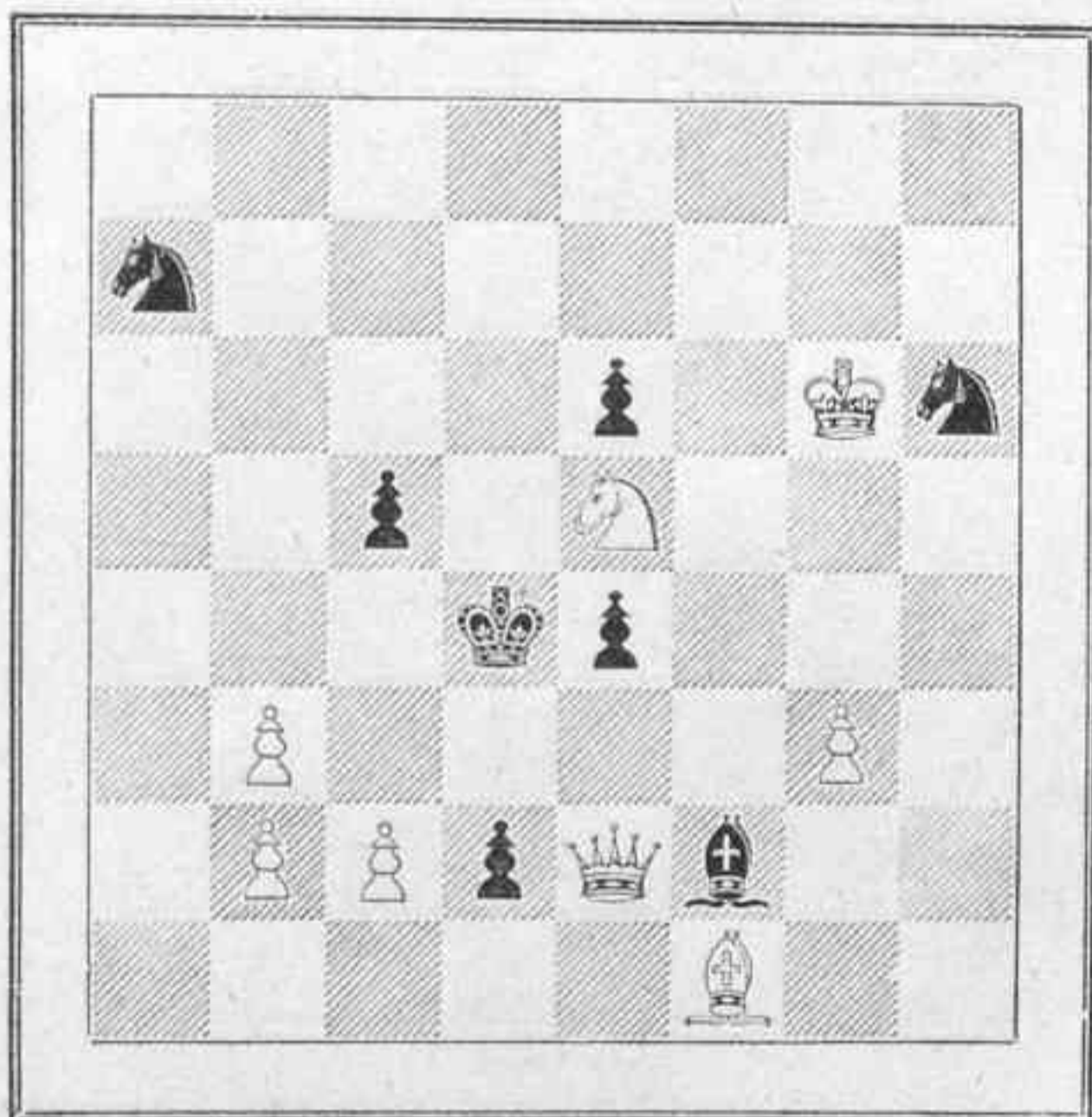

Mat ve 4 tazích.

247.

Jiří Chocholouš.

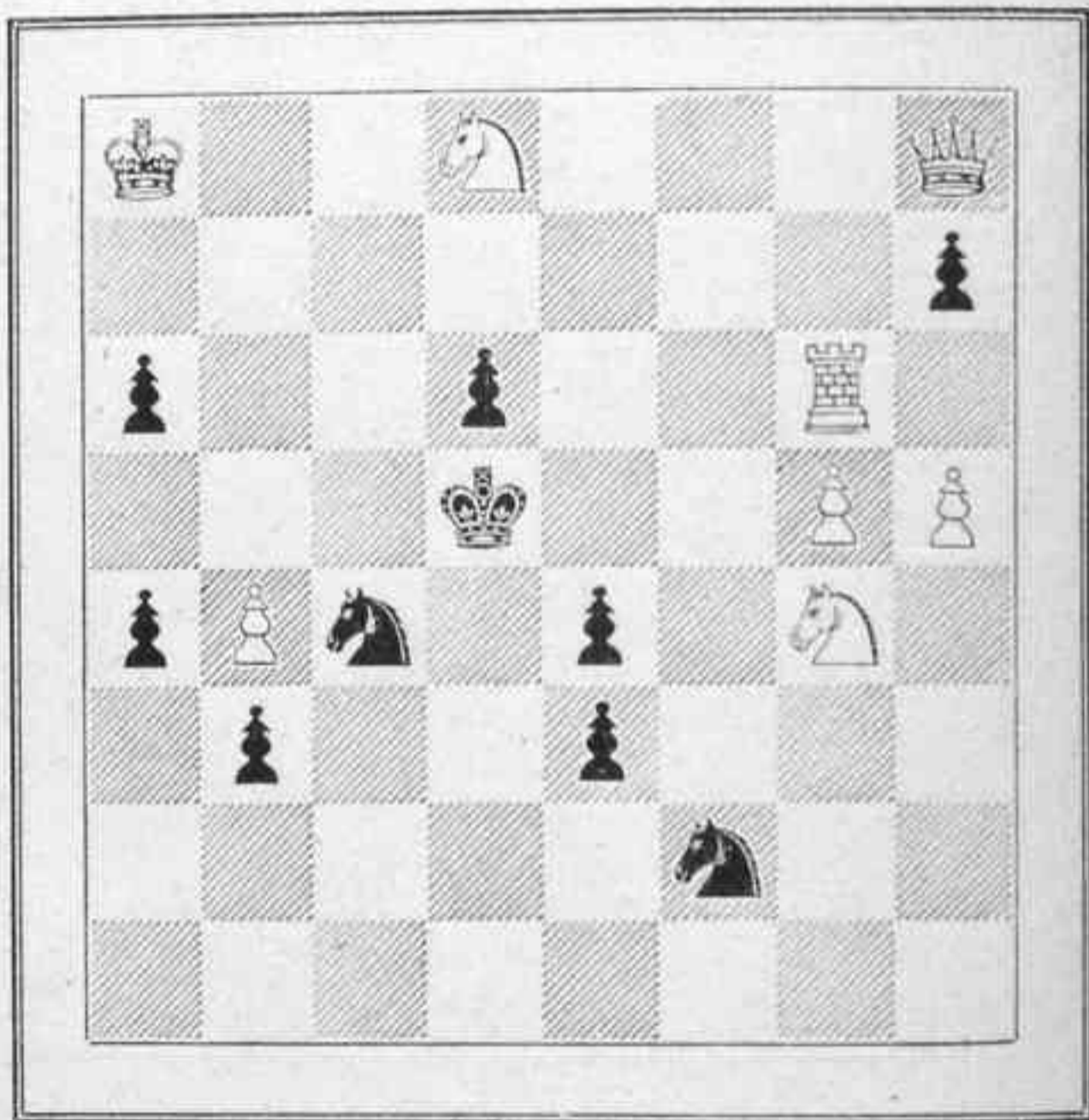
Poctěna čestným uznáním v turnaji časop. „Novellistische Blätter“
ve Vídni r. 1879.

Mat ve 4 tazích.

248.

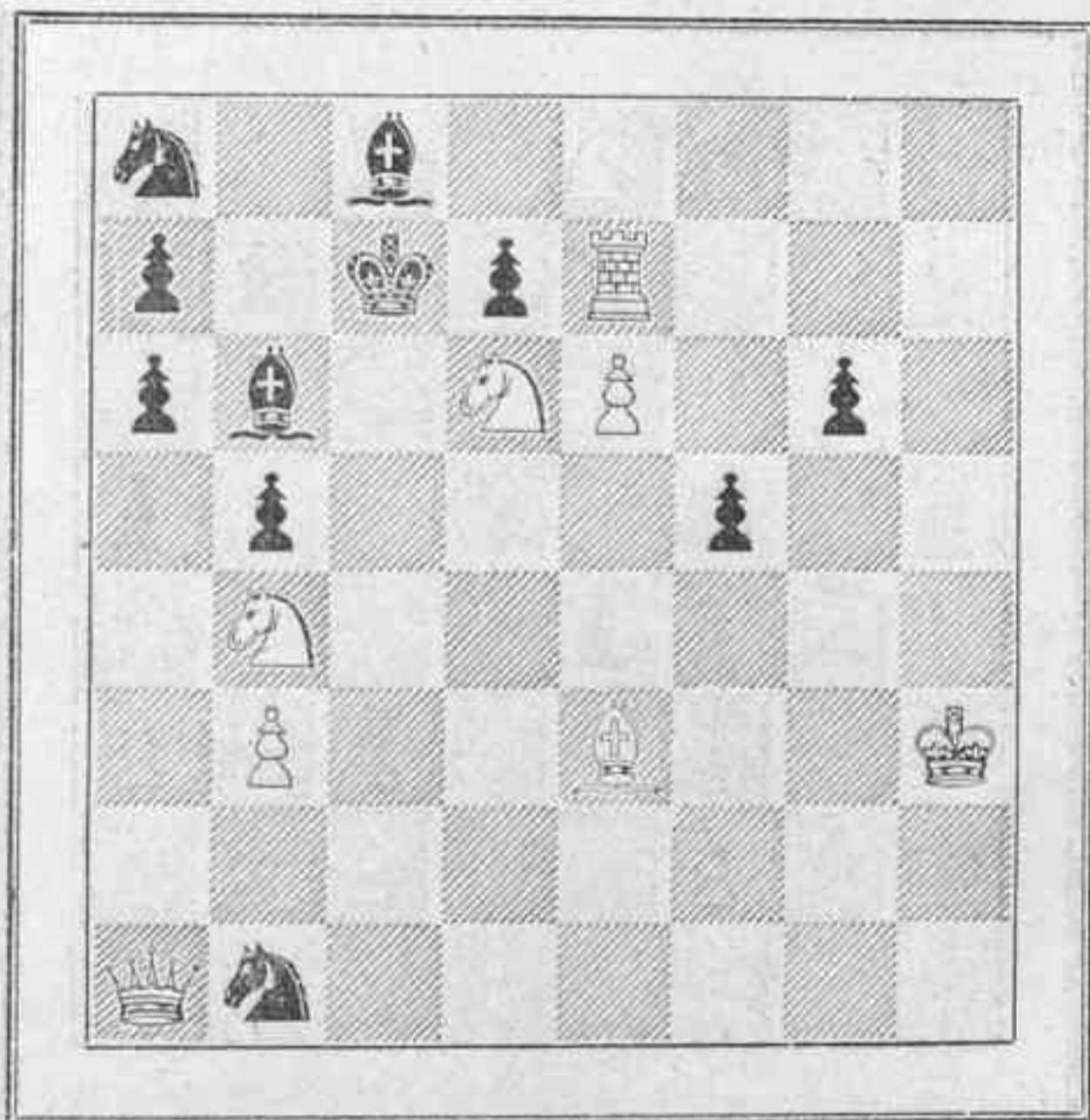
Jiří Chocholouš.

Mat ve 4 tazích.

249.

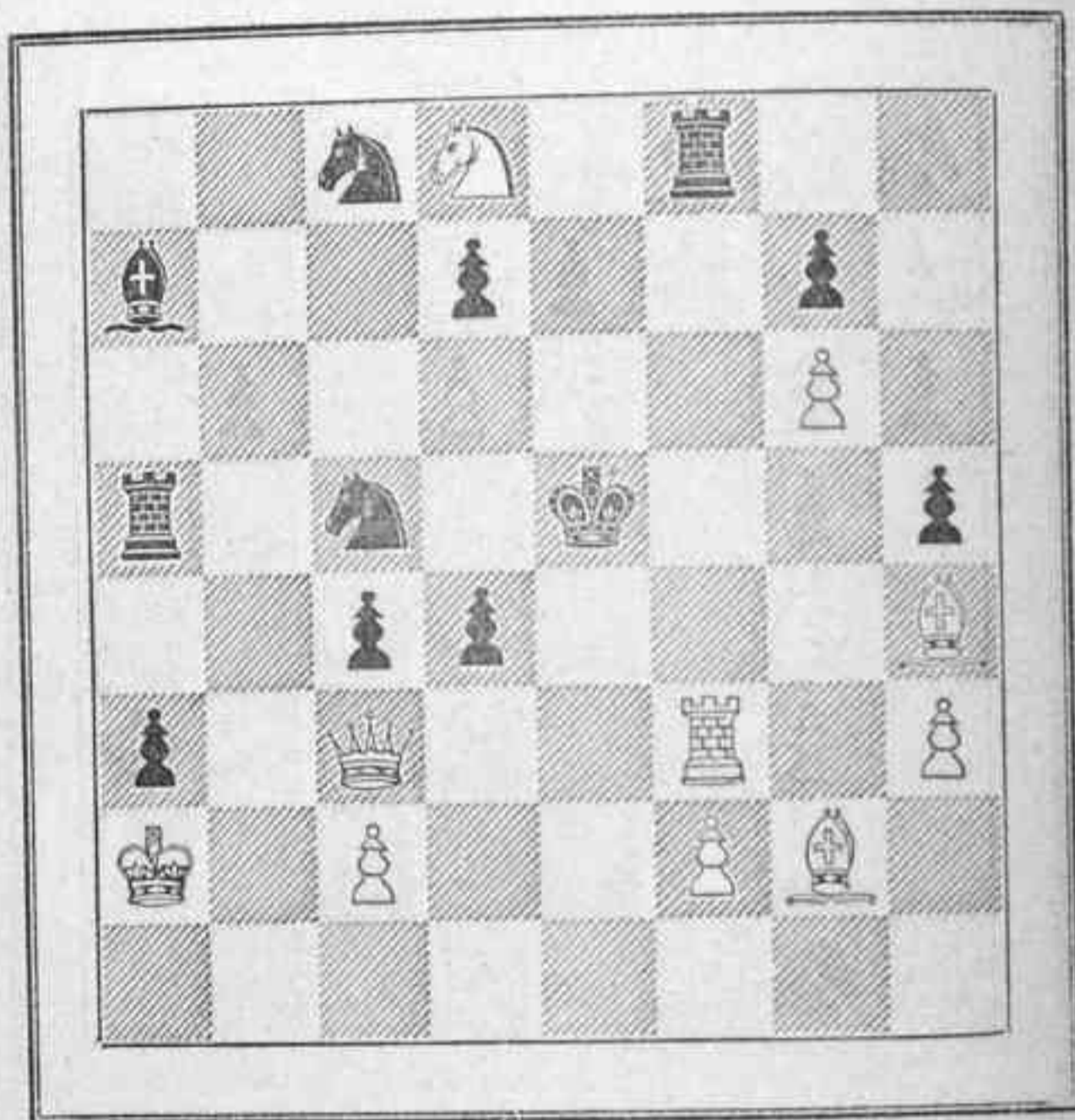
Jiří Chocholouš.

Mat ve 4 tazích.

250.

Jiří Chocholouš.

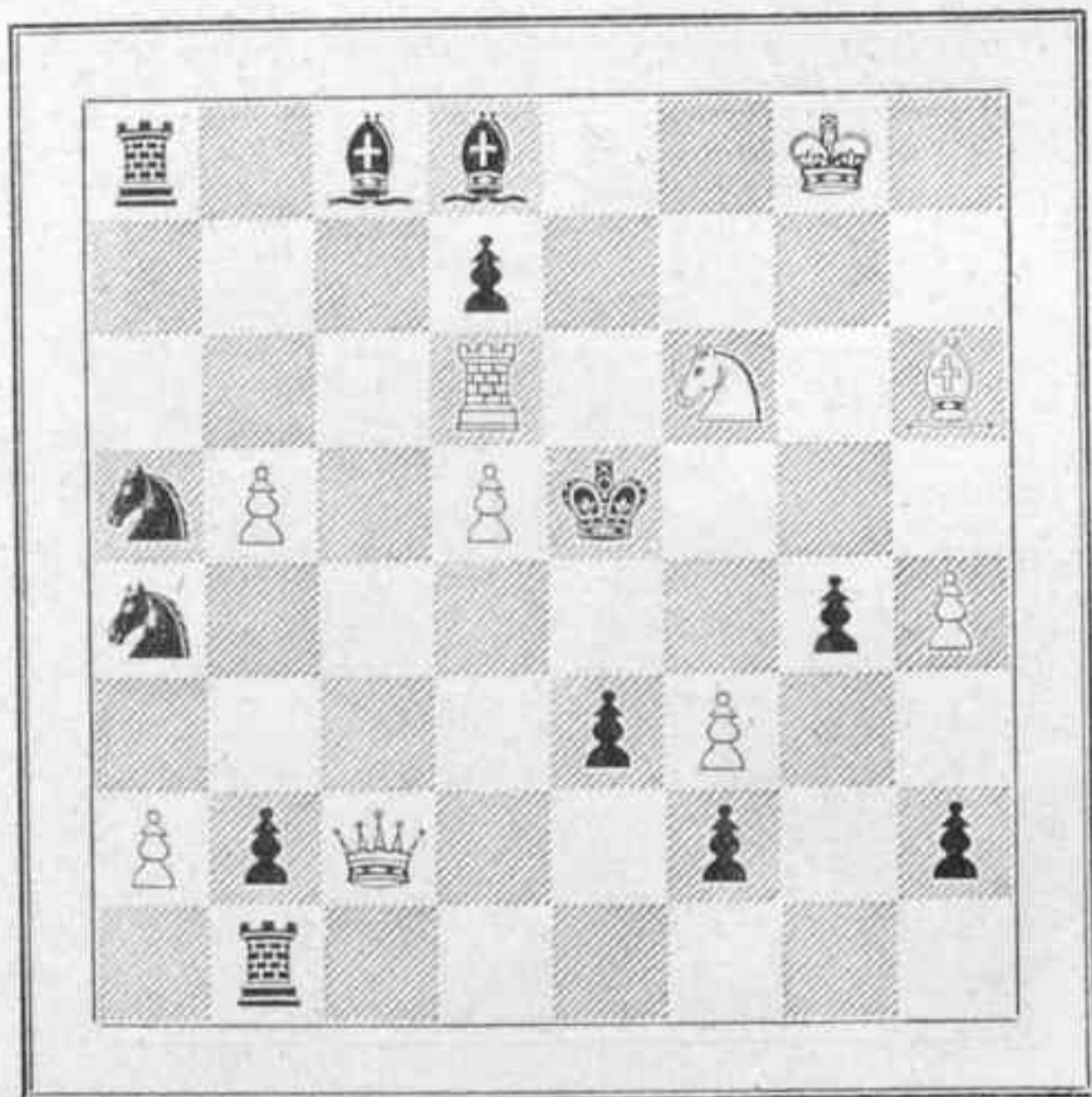

Mat ve 4 tazích.

251.

Jiří Chocholouš.

Početna čestným uznáním v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Norimberce roku 1883.

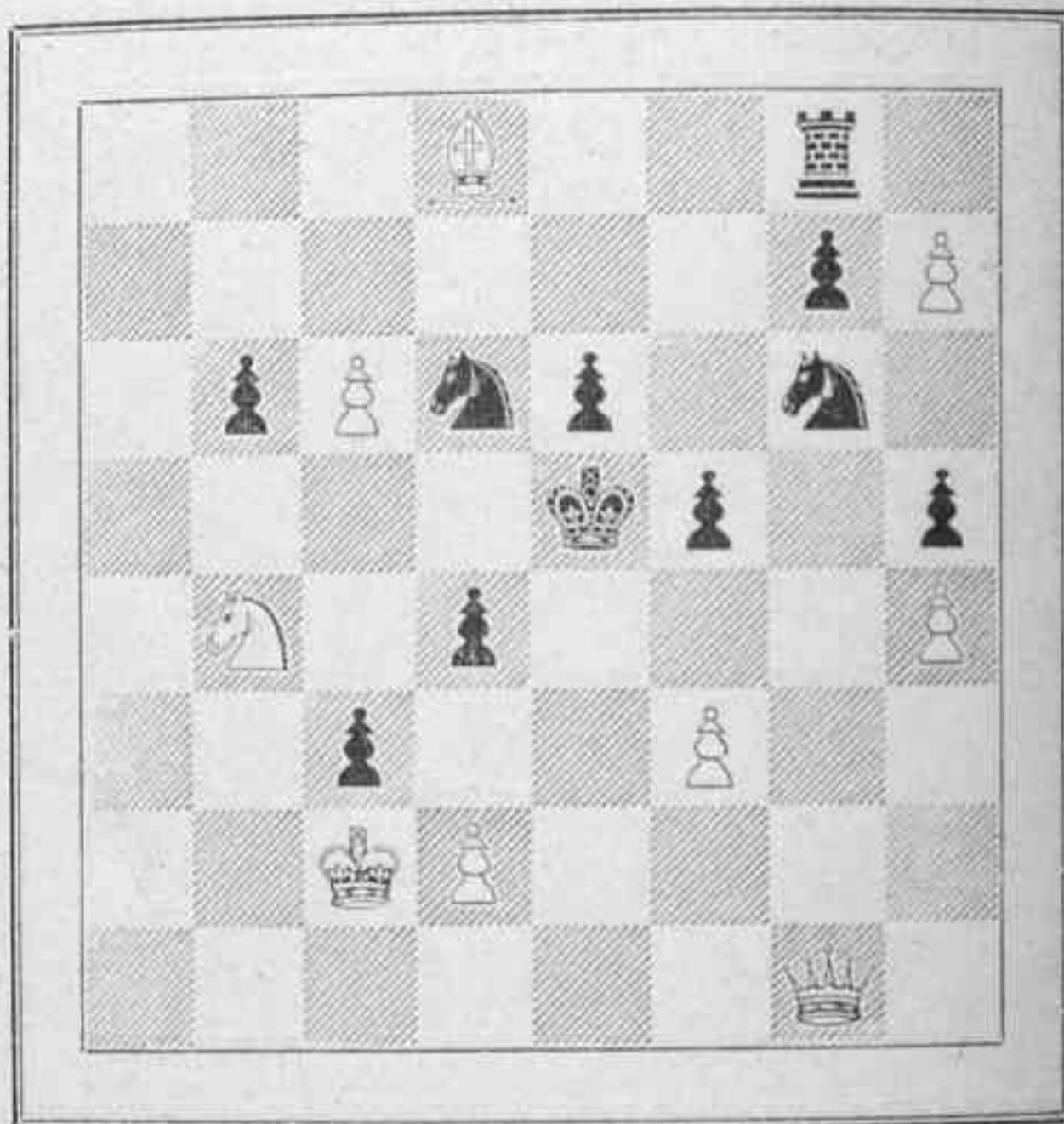

Mat ve 4 tazích.

252.

Jiří Chocholouš.

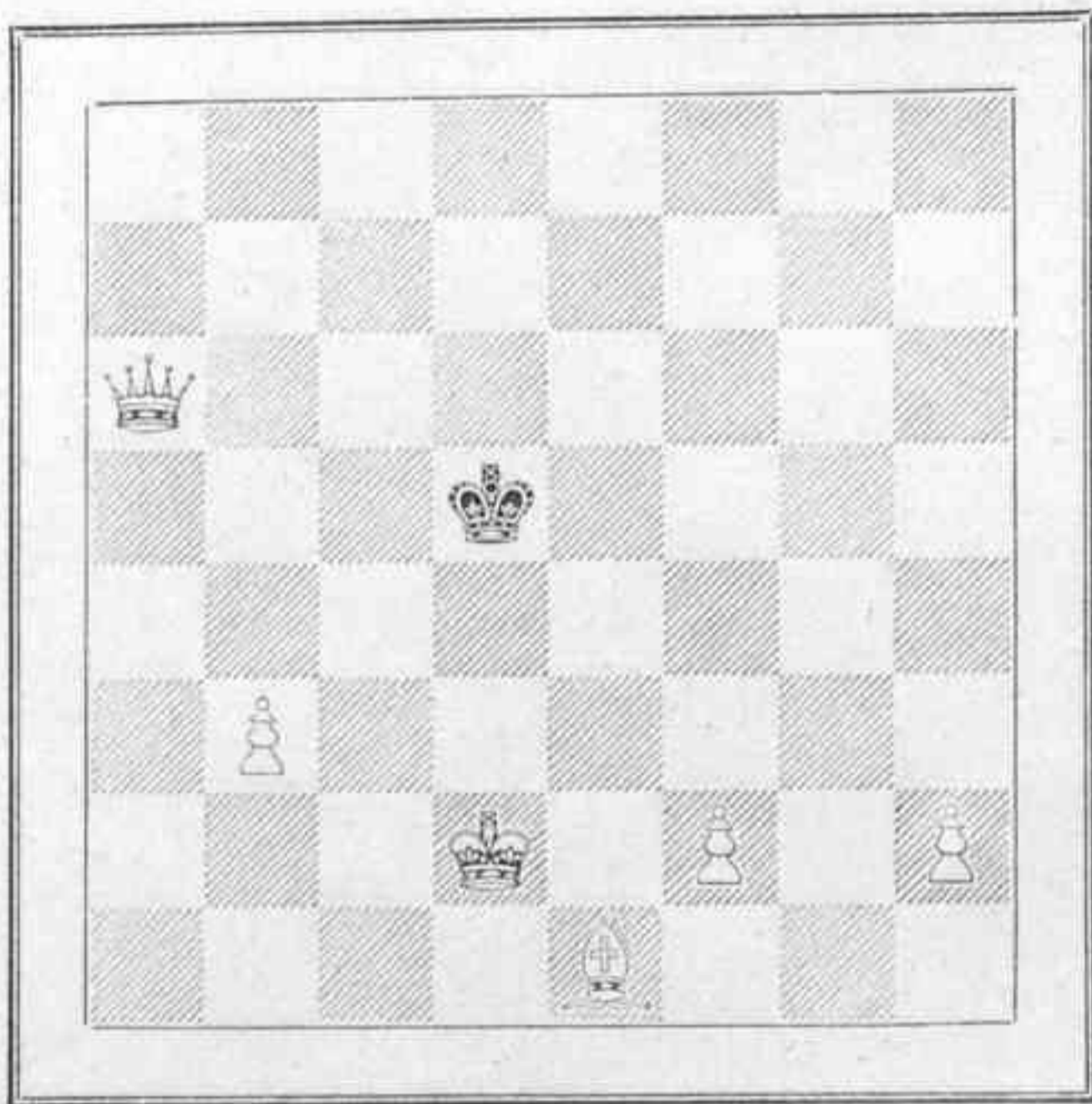
Poctěna čestným uznáním v turnaji časop. „Chess Monthly“ v Londýně r. 1886.

Mat ve 4 tazích.

253.

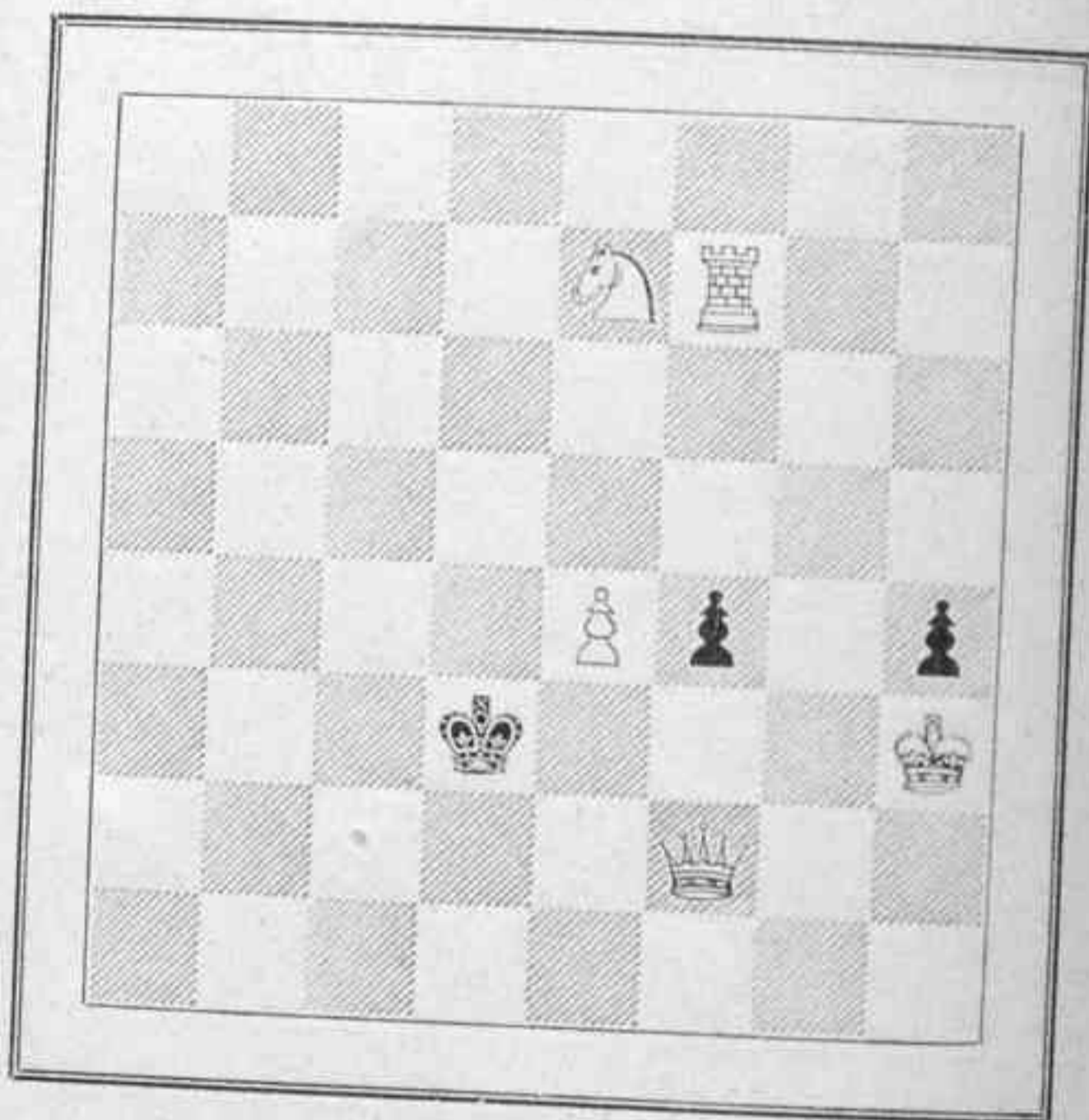
Jan Karel.

Mat ve 4 tazích.

256.

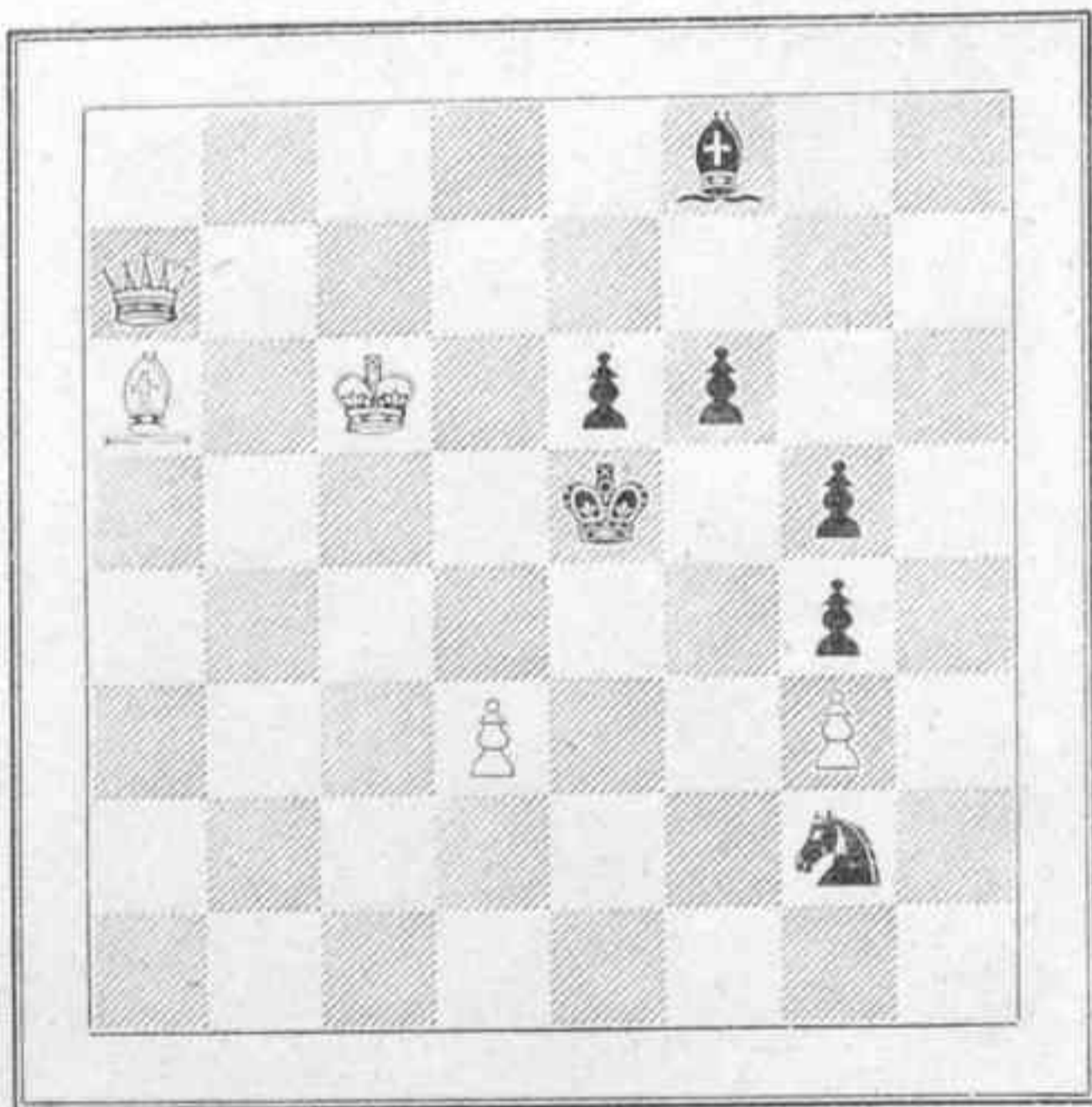
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

257.

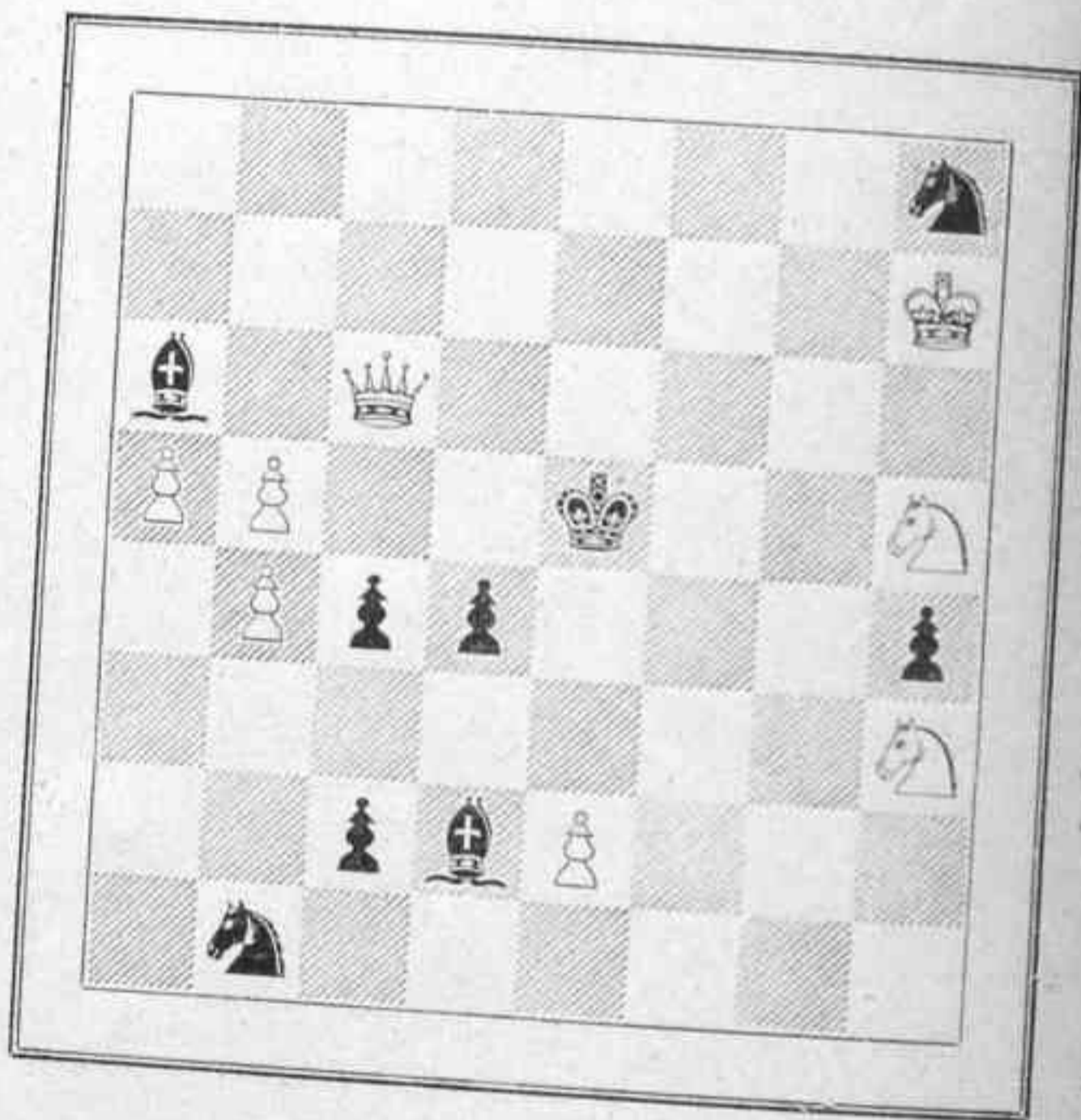
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

258.

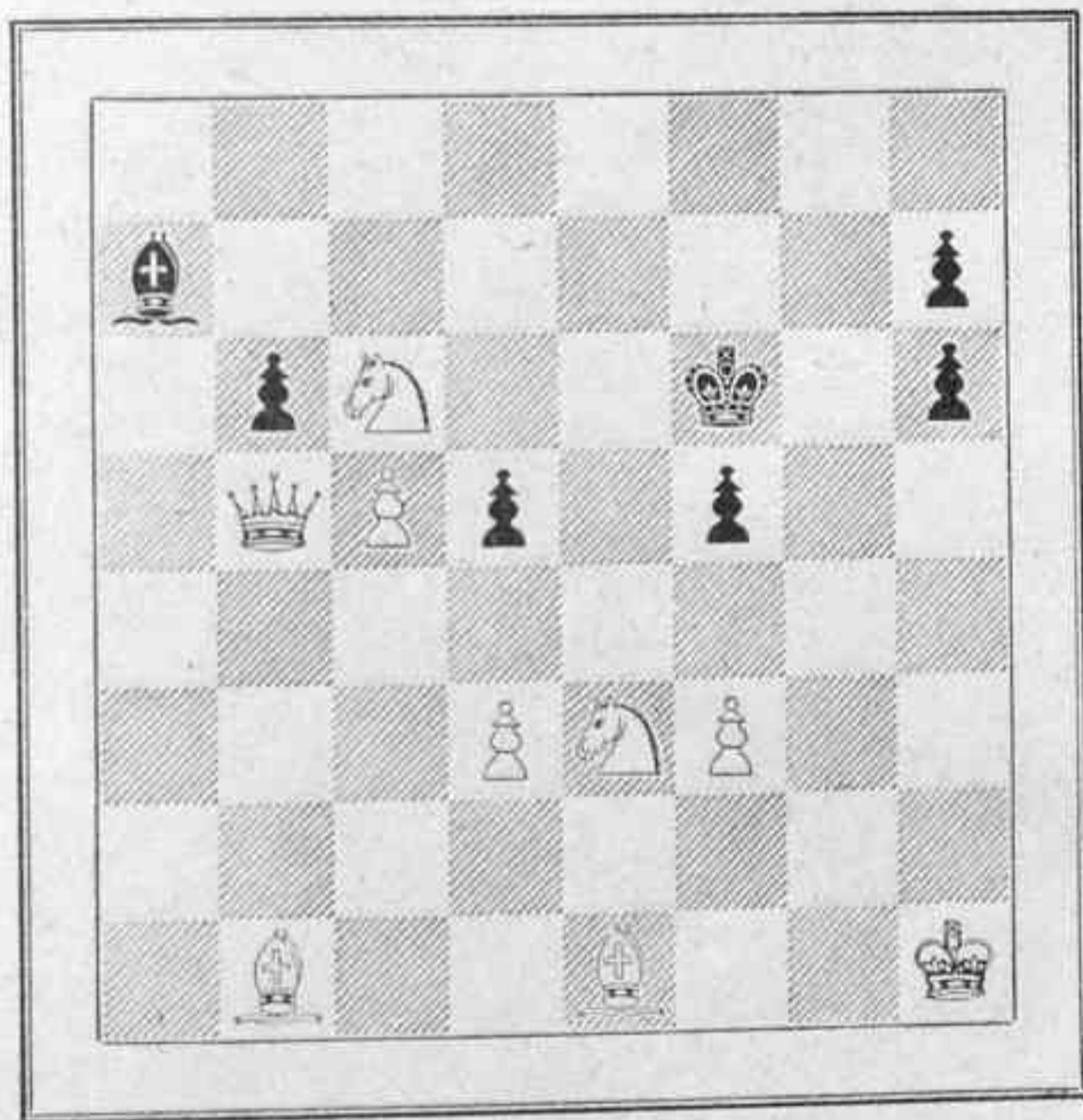
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

259.

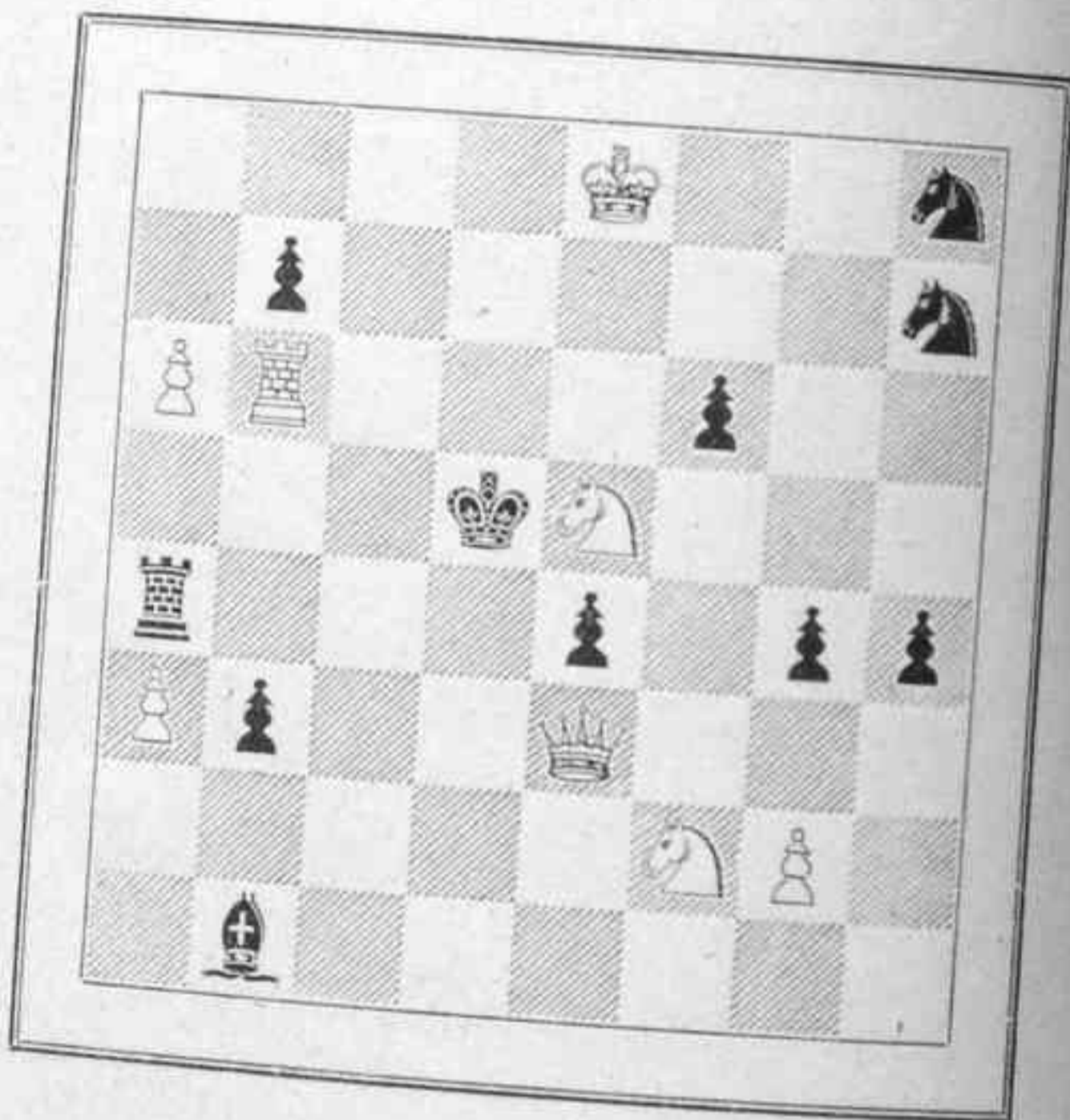
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

260.

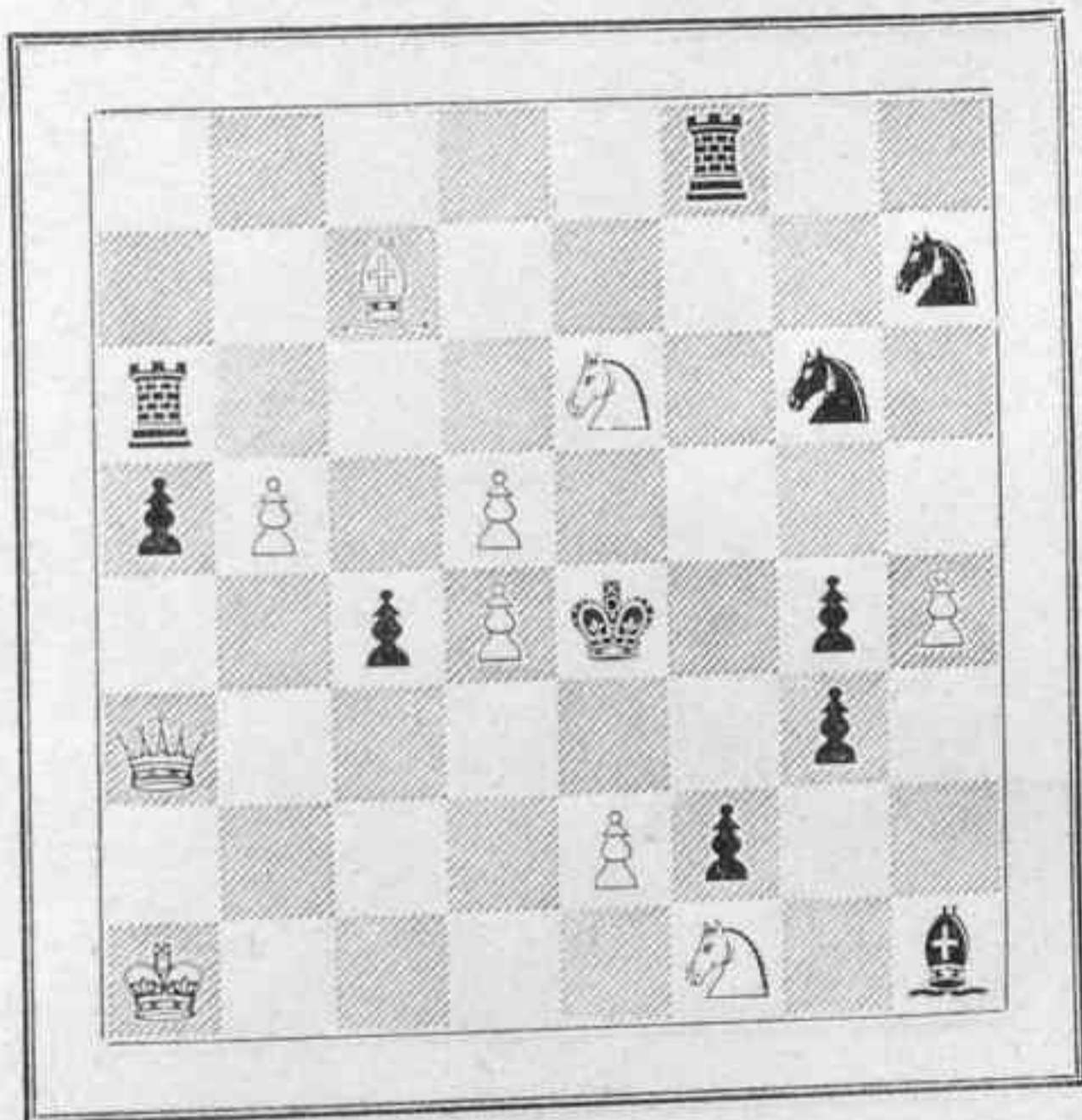
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

261.

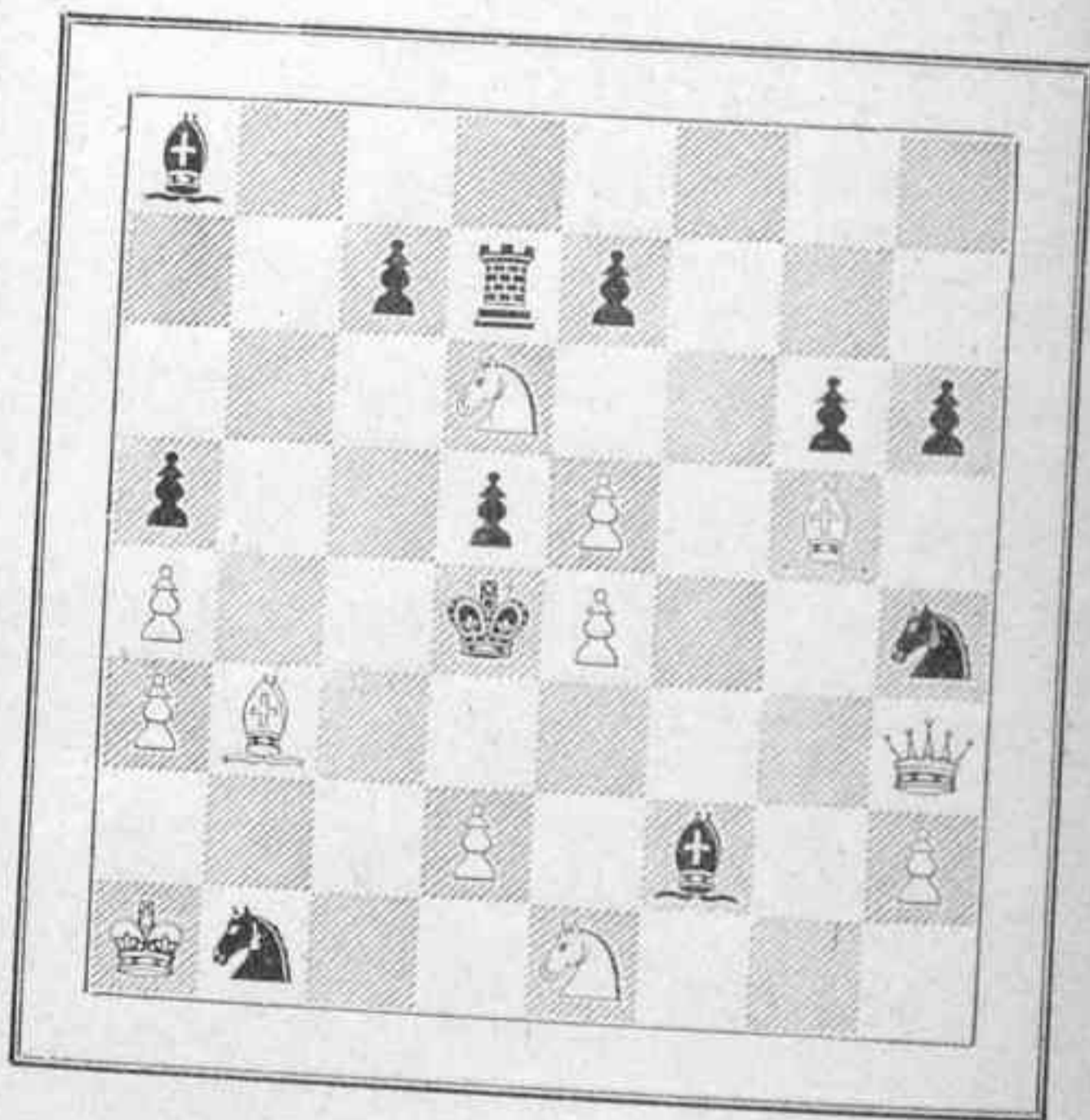
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

262.

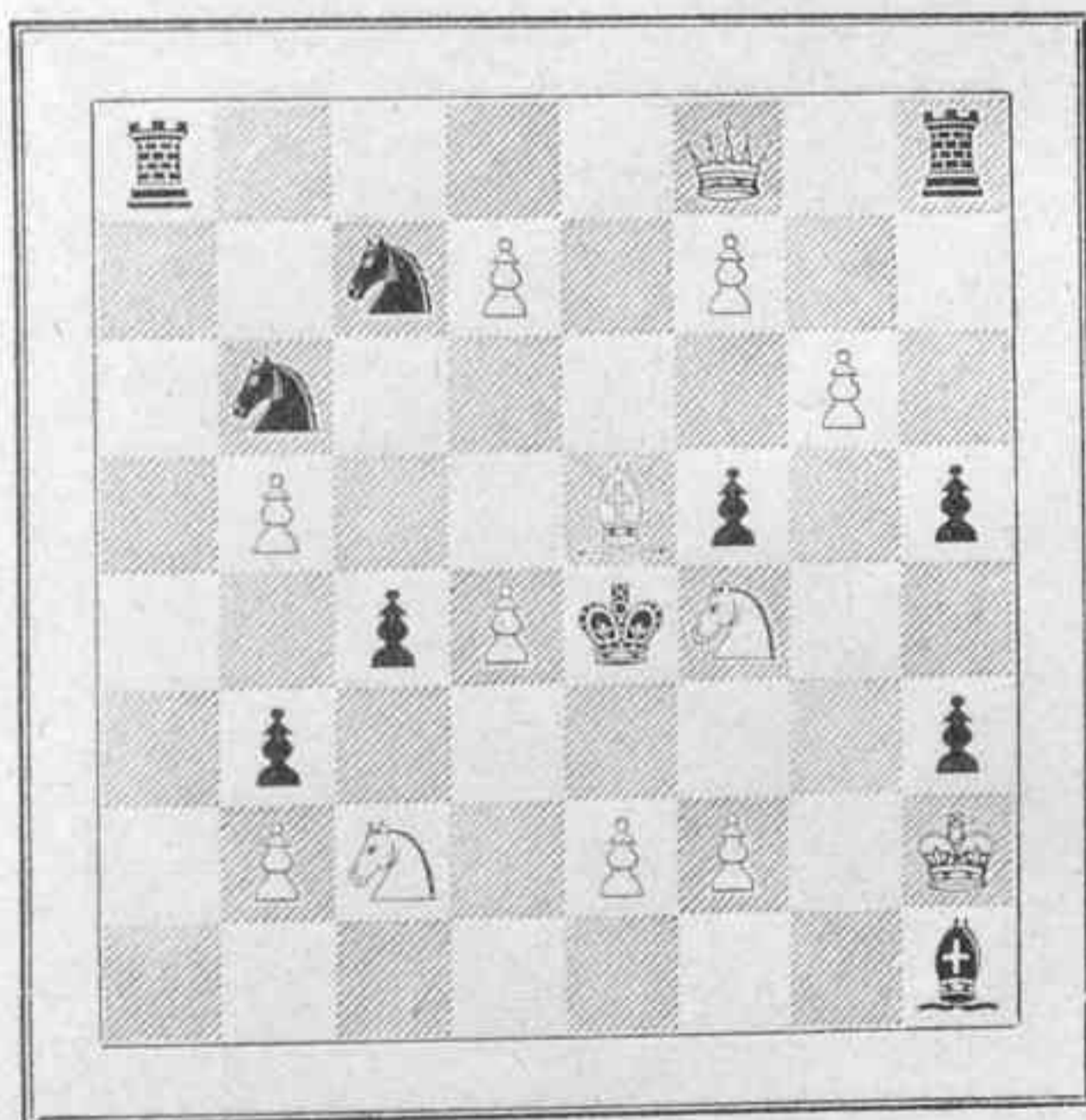
Karel Kondelik.

Mat ve 4 tazích.

263.

Karel Kondelik.

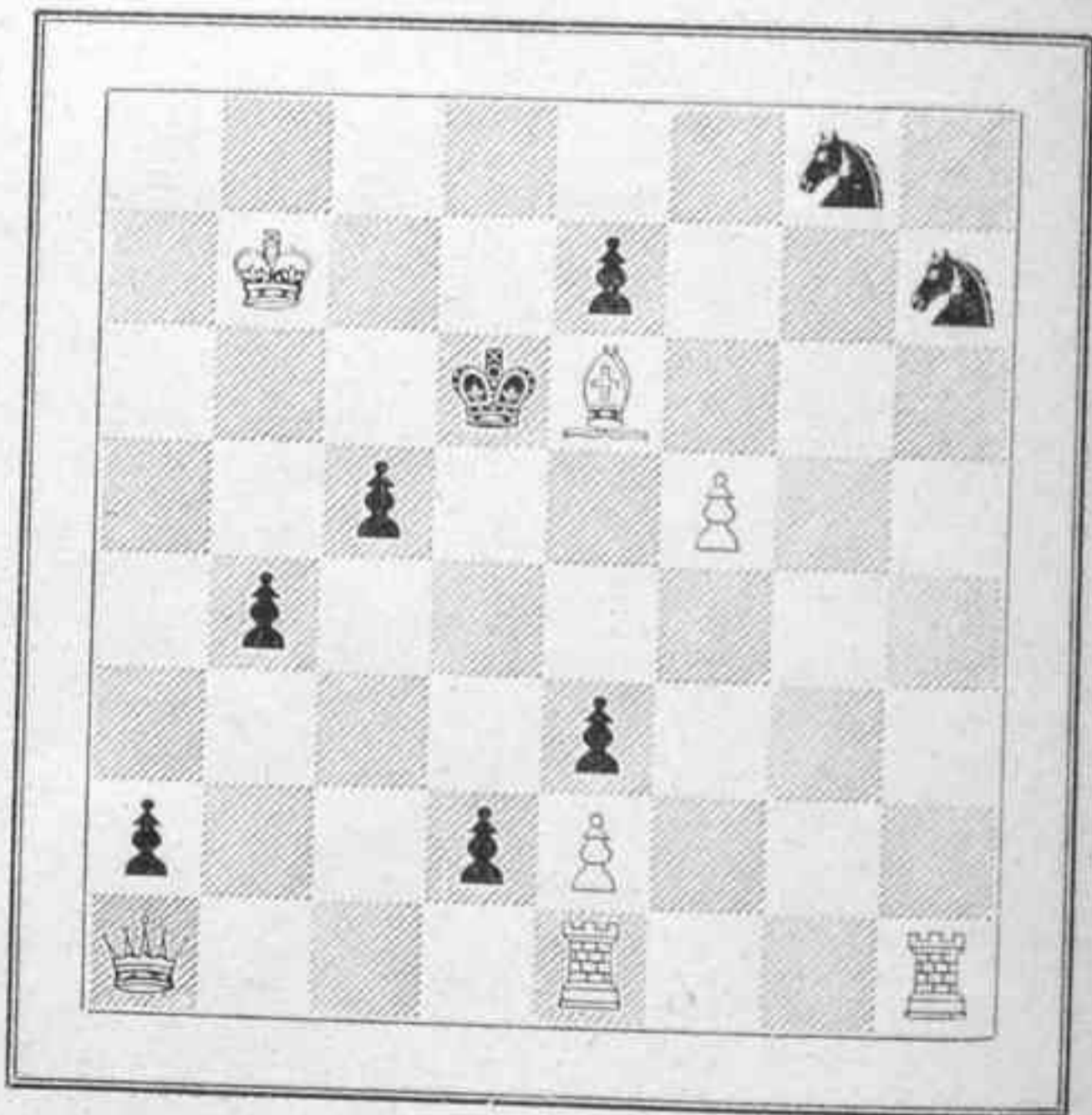

Mat ve 4 tazích.

264.

Karel Kondelik.

Početná 3. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ ve Frankfurtě r. 1887.

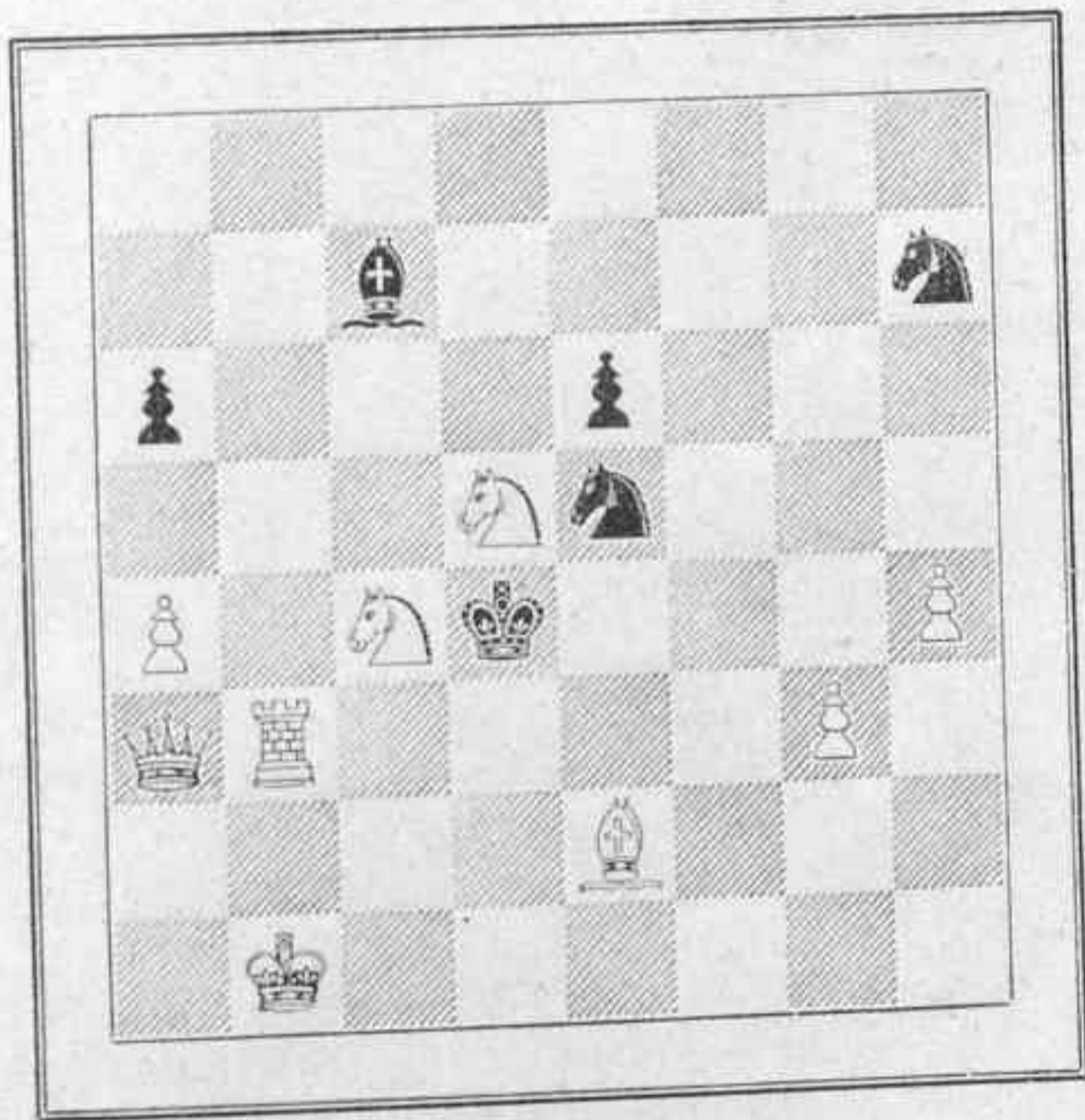

Mat ve 4 tazích.

265.

Karel Kondelik.

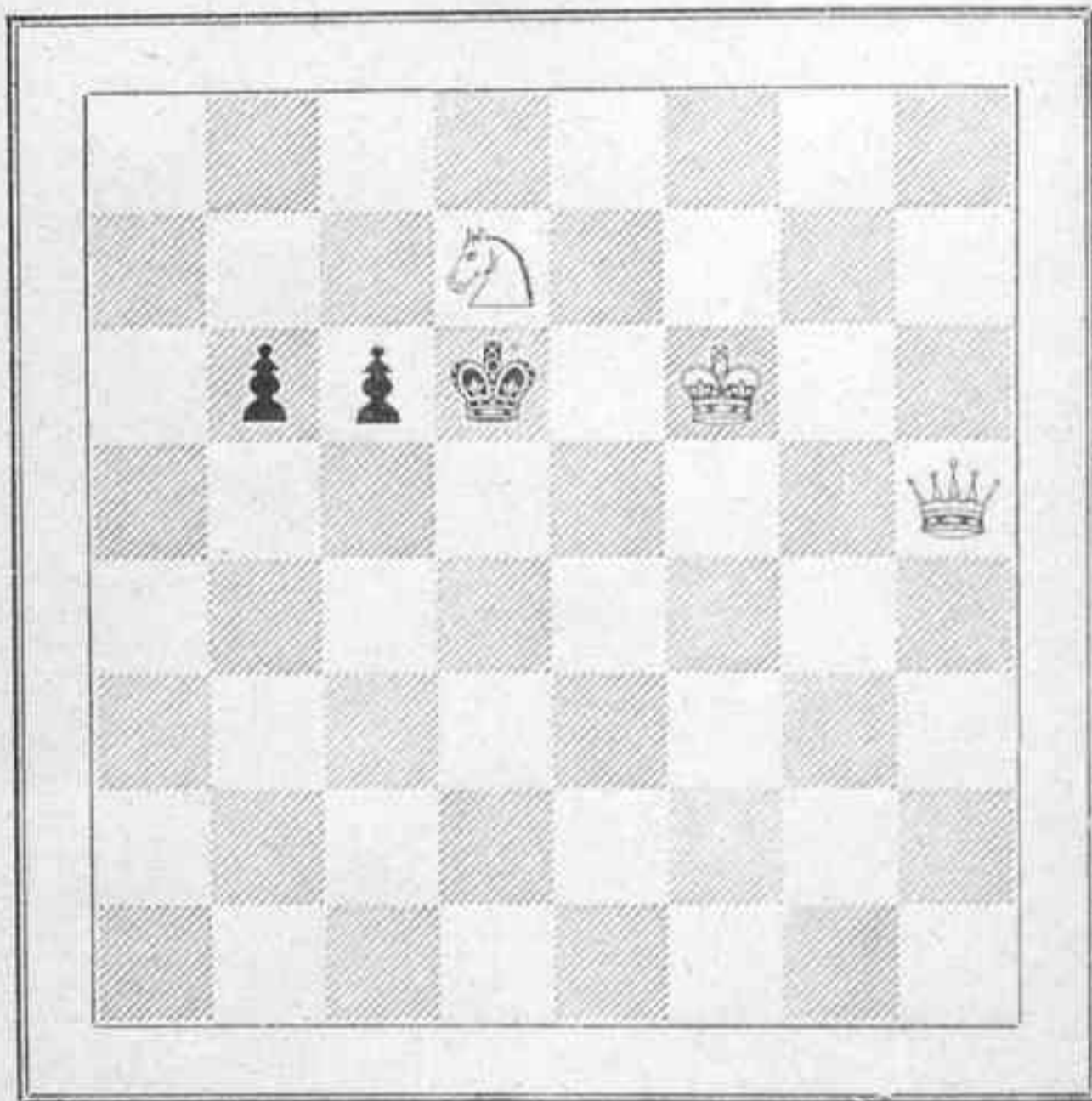
Počtená 2. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Lipsku r. 1879.

Mat ve 4 tazích.

266.

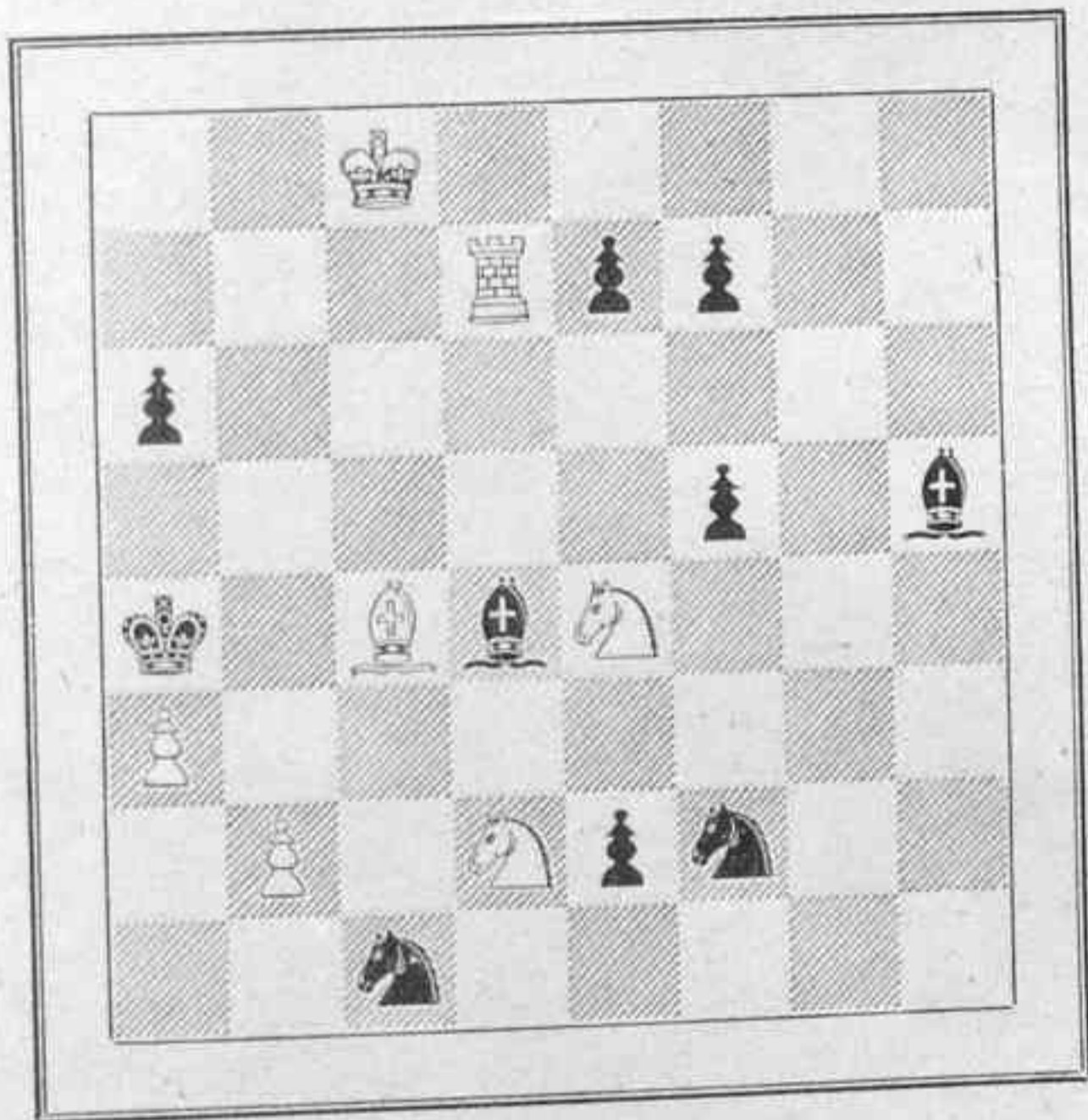
Antonin König.

Mat ve 4 tazích.

267.

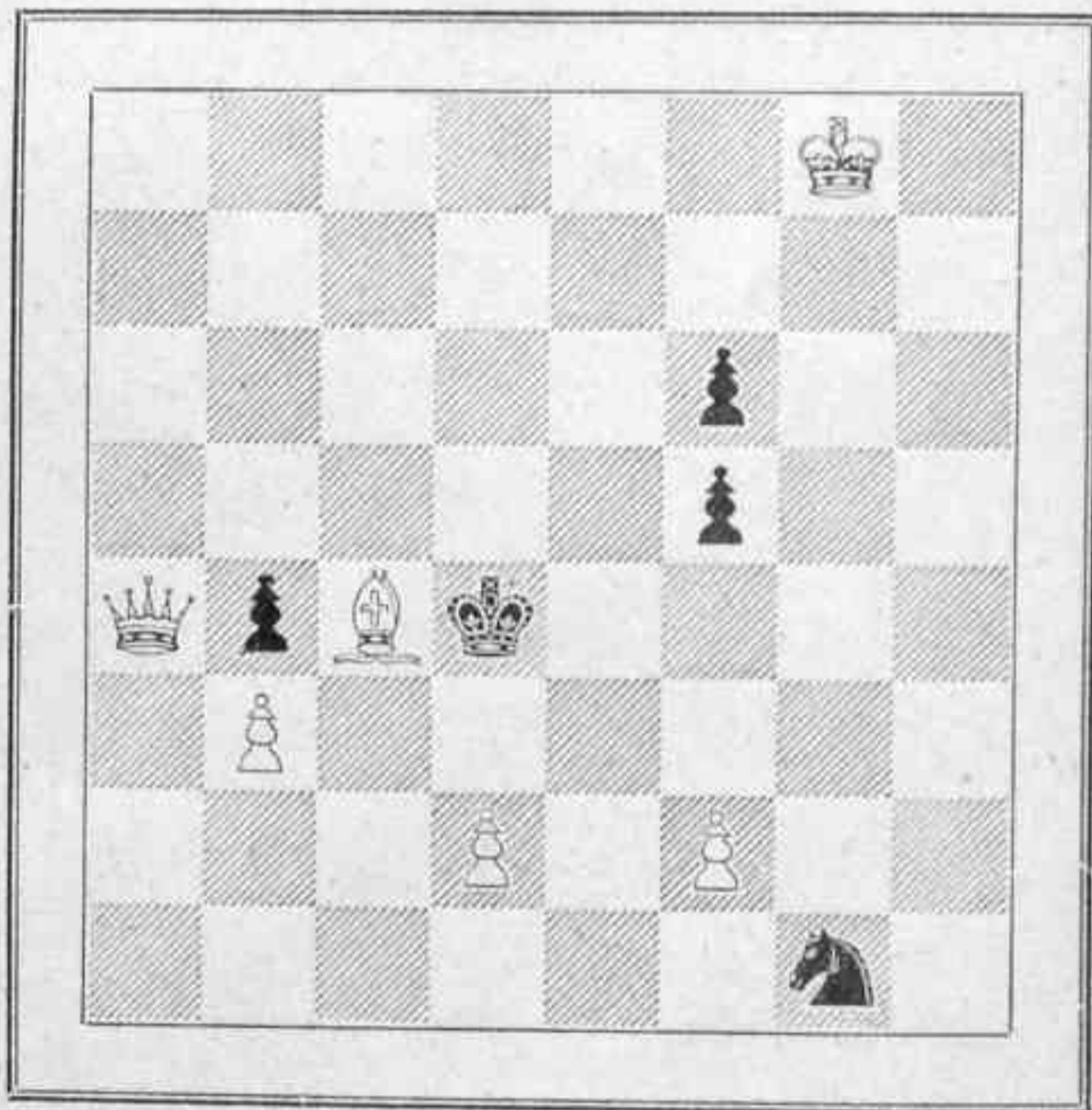
Antonin König.

Mat ve 4 tazích.

268.

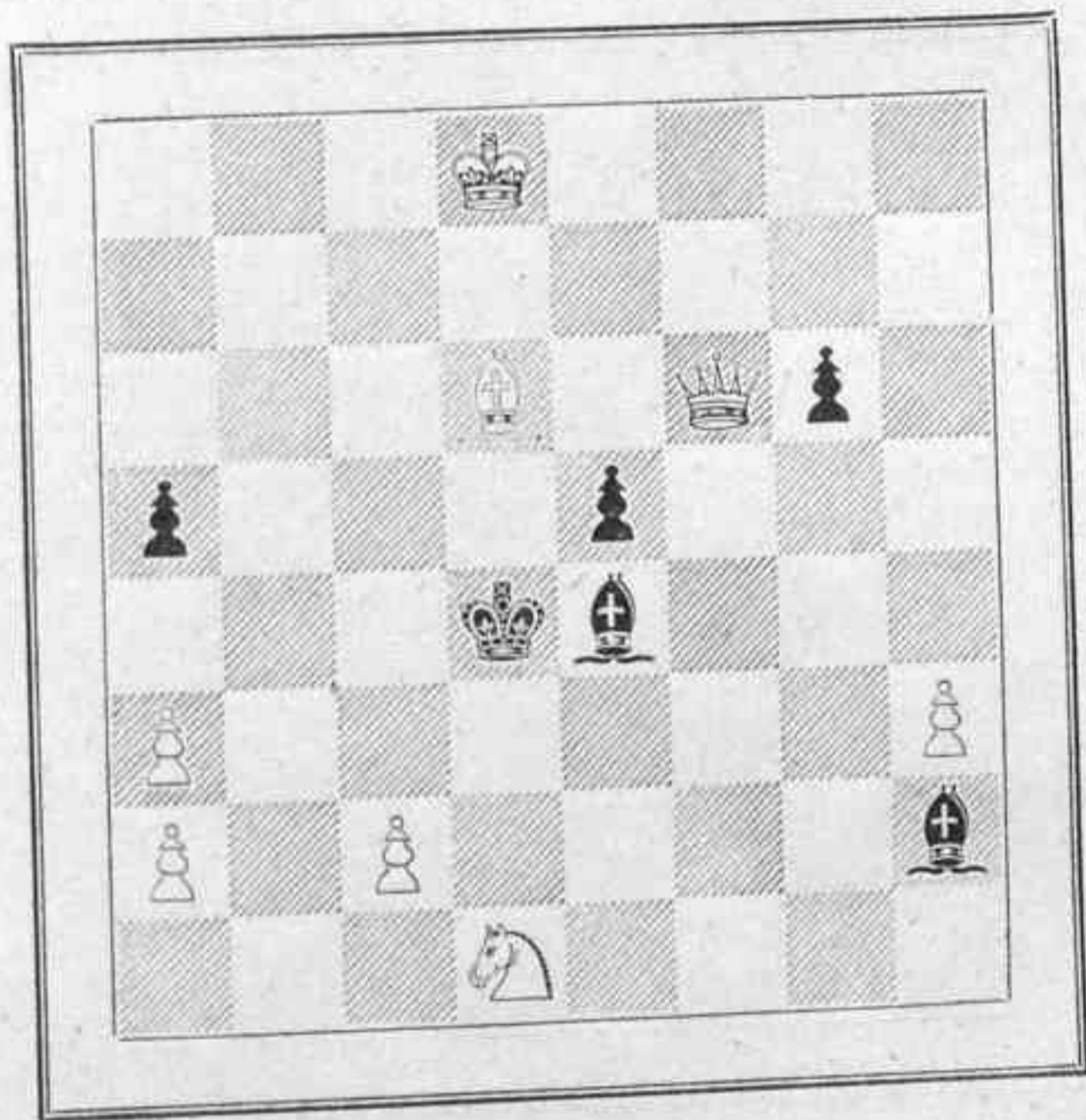
Jan Kotrů.

Mat ve 4 tazích.

269.

Jan Kotrč.

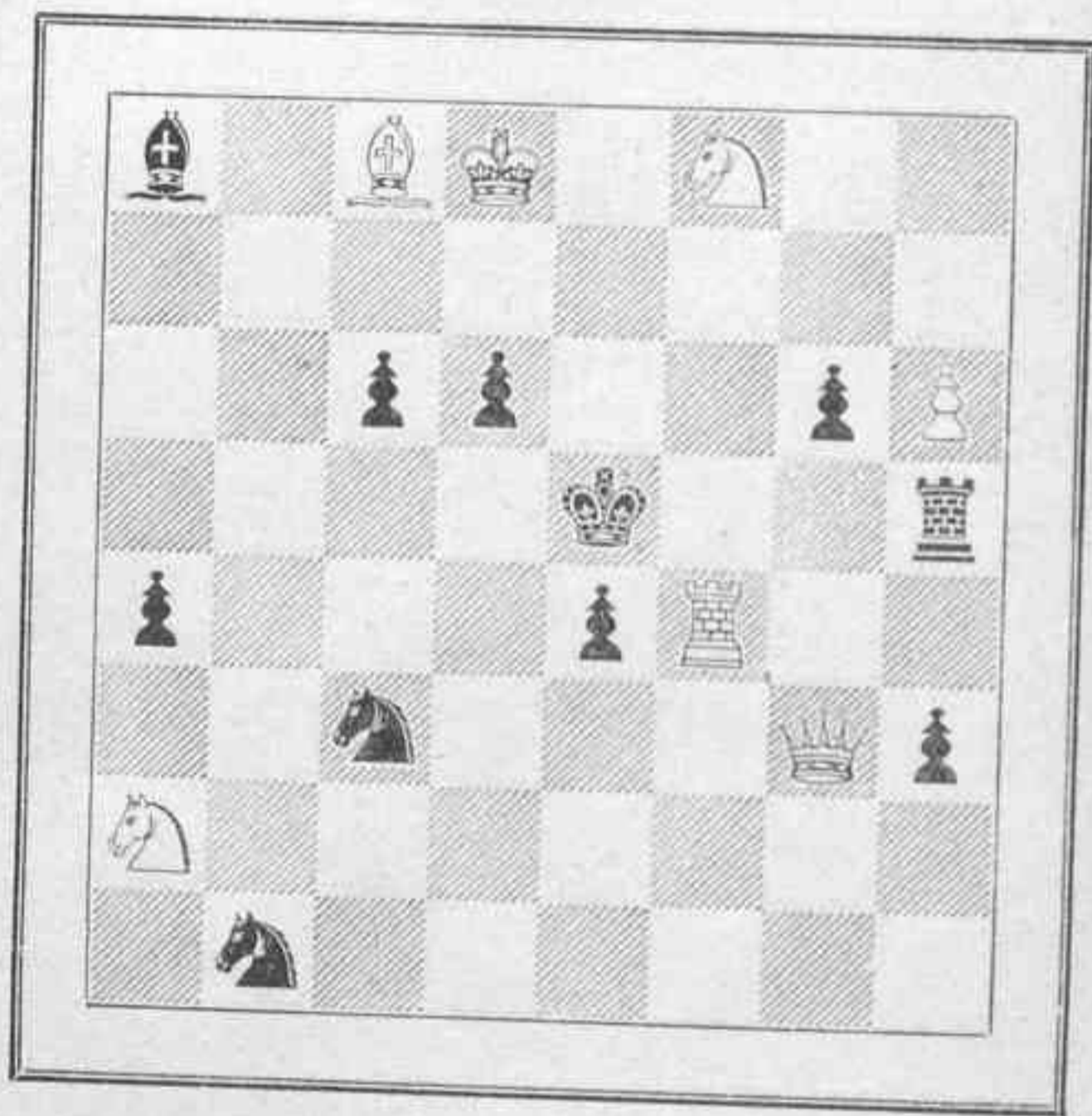

Mat ve 4 tazích.

270.

Jan Kotrč.

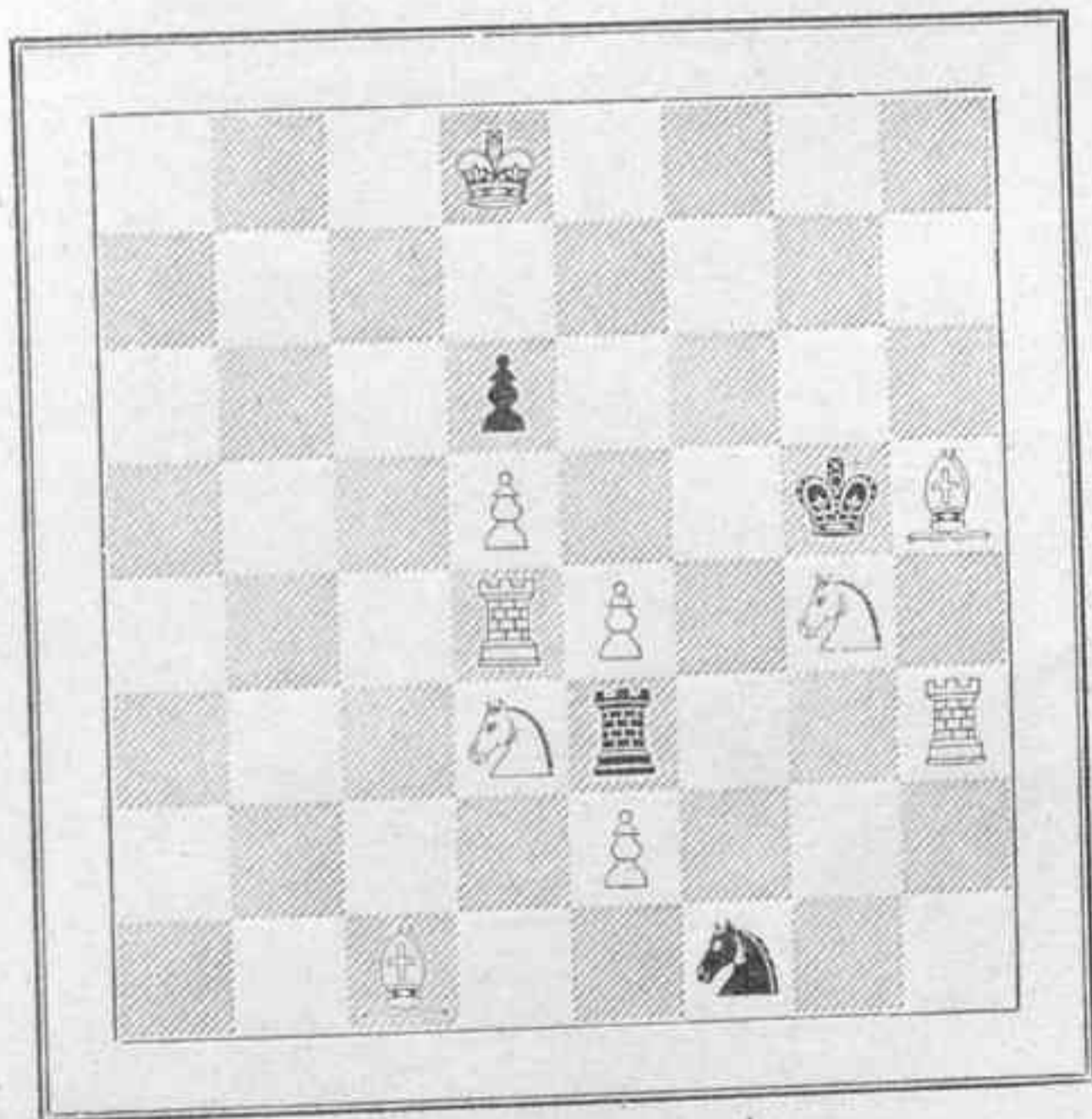
Počtena 1. cenou v 1. českém mezinárodním turnaji „Českého spolku šachovního“ v Praze r. 1886.

Mat ve 4 tazích.

271.

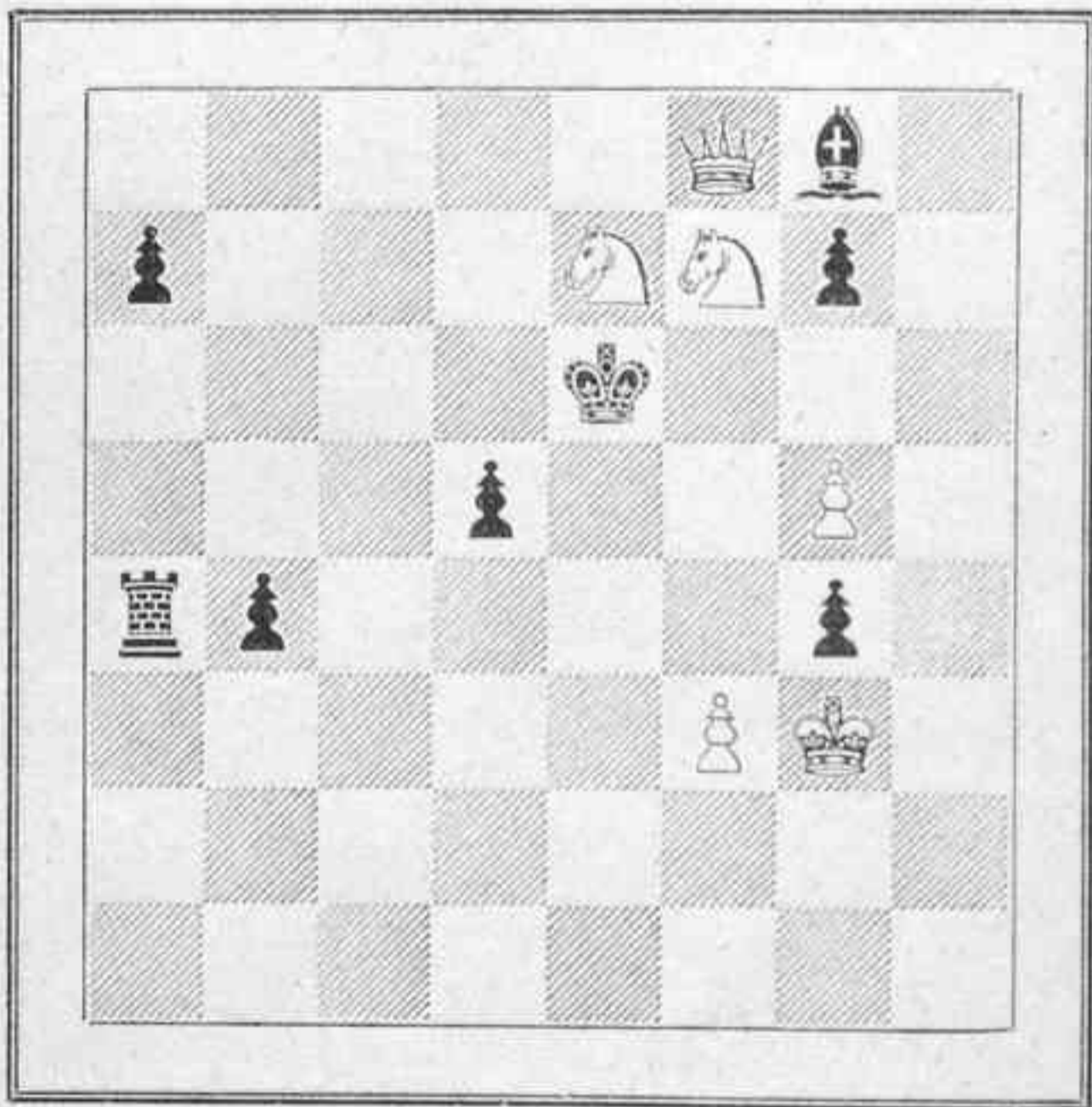
JUDr. Antonín Kvičala.

Mat ve 4 tazích.

272.

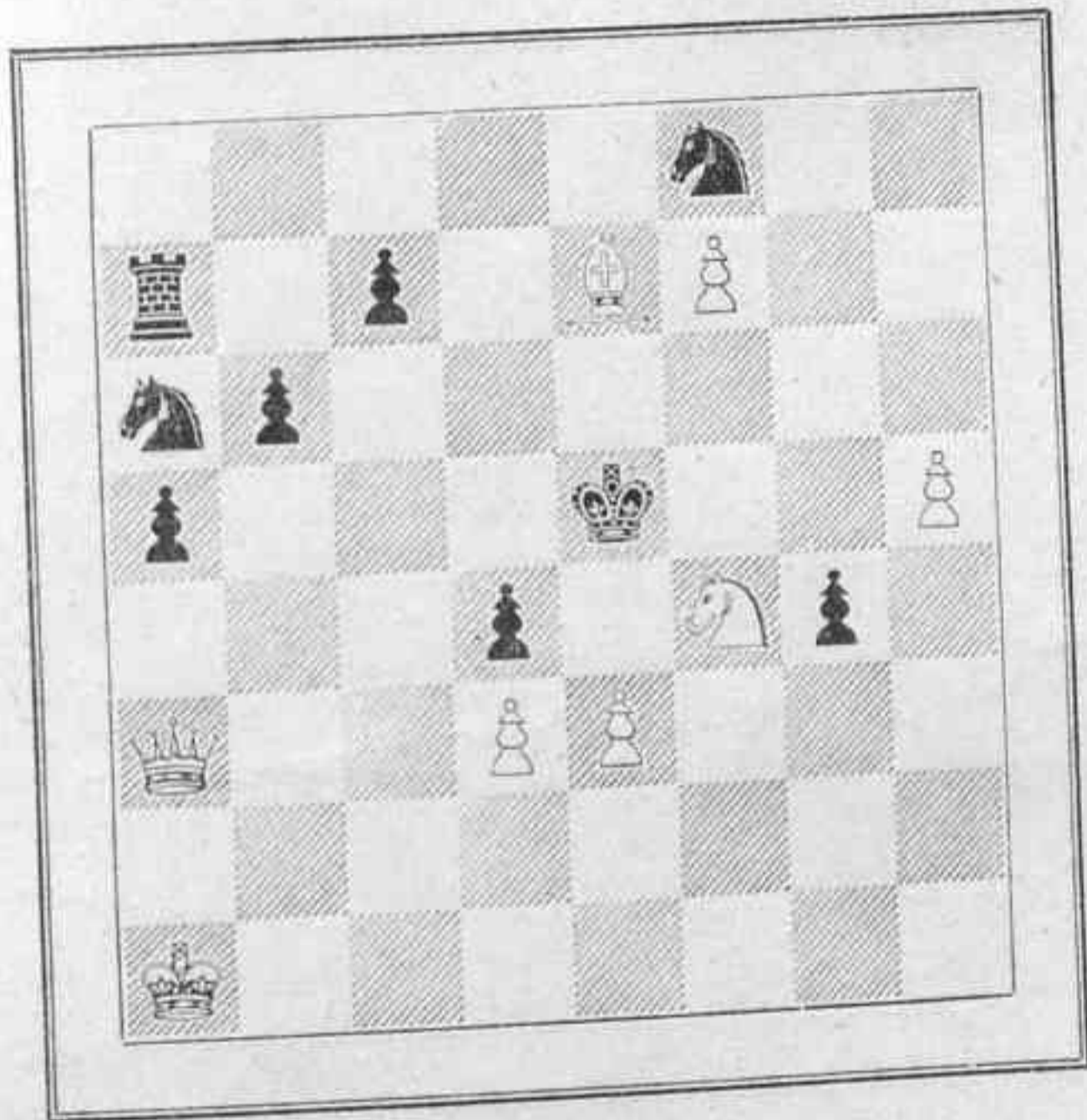
MUDr. Eduard Mazel.

Mat ve 4 tazích.

273.

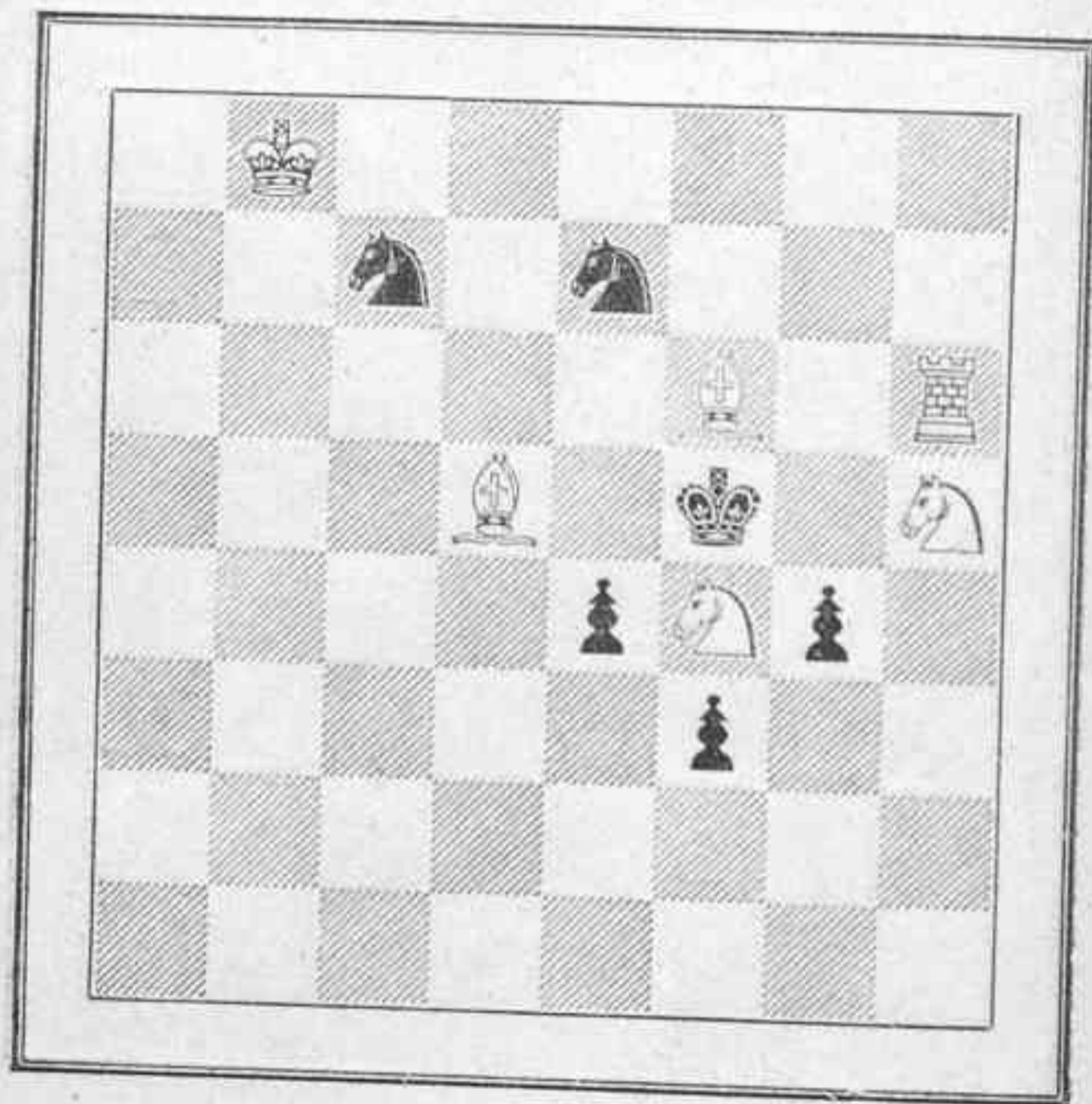
Josef Paolt.

Mat ve 4 tazích.

276.

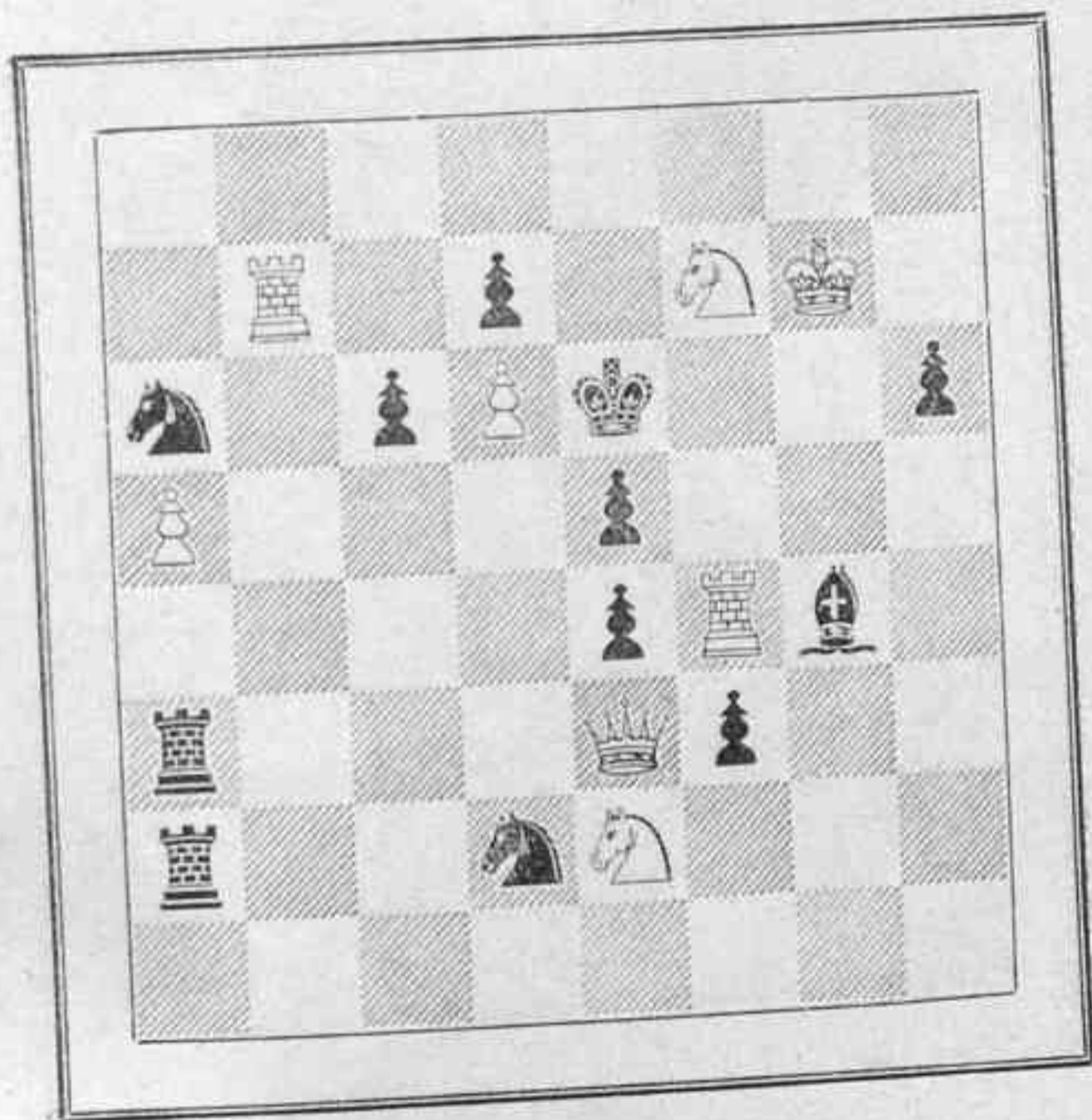
Jan Pilnáček.

Mat ve 4 tazích.

277.

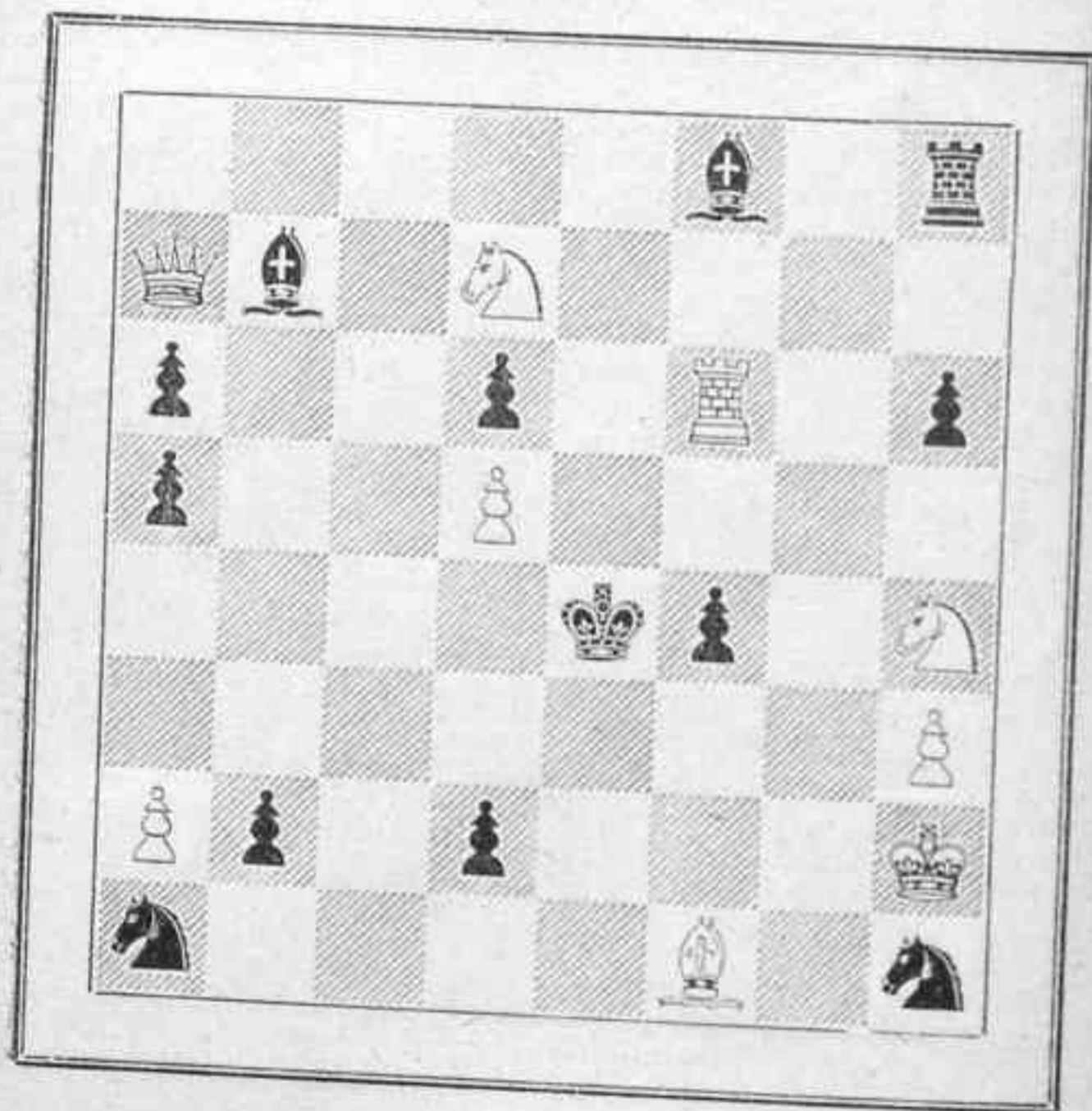
Jan Pilnáček.

Mat ve 4. tahu.

278.

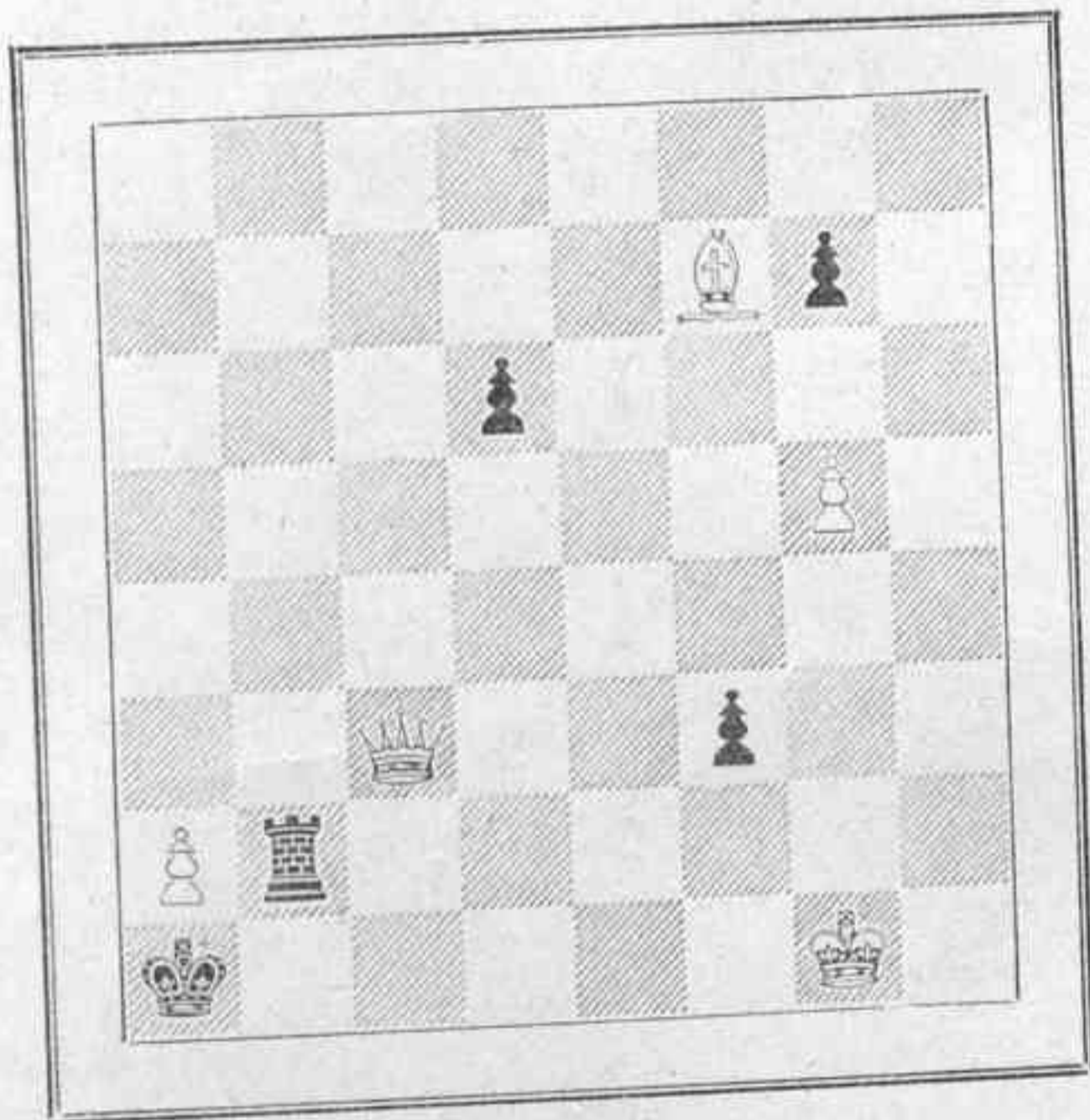
Jan Pilnáček.

Mat ve 4 tazích.

279.

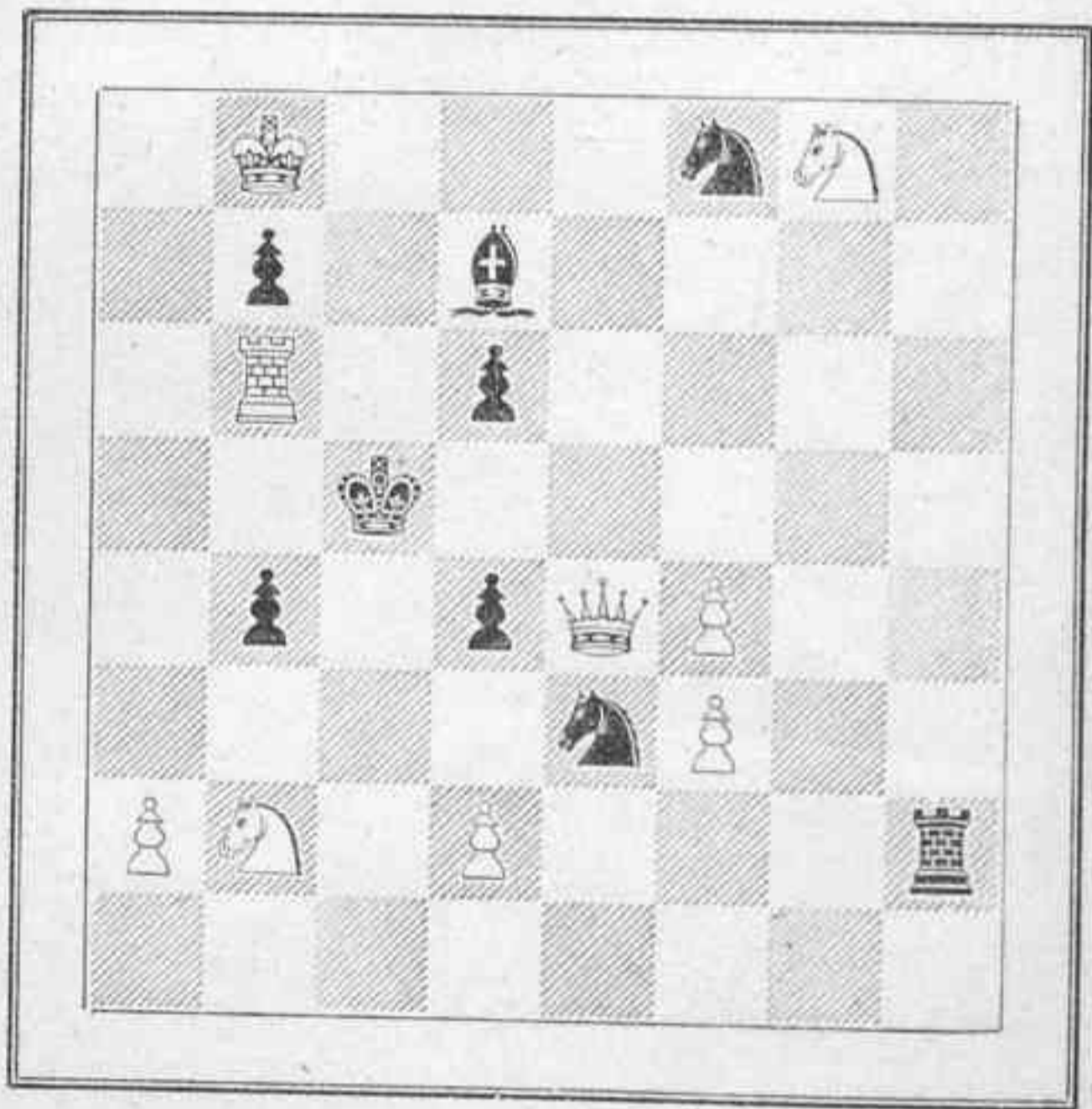
Josef Pospíšil.

Mat ve 4 tazích.

280.

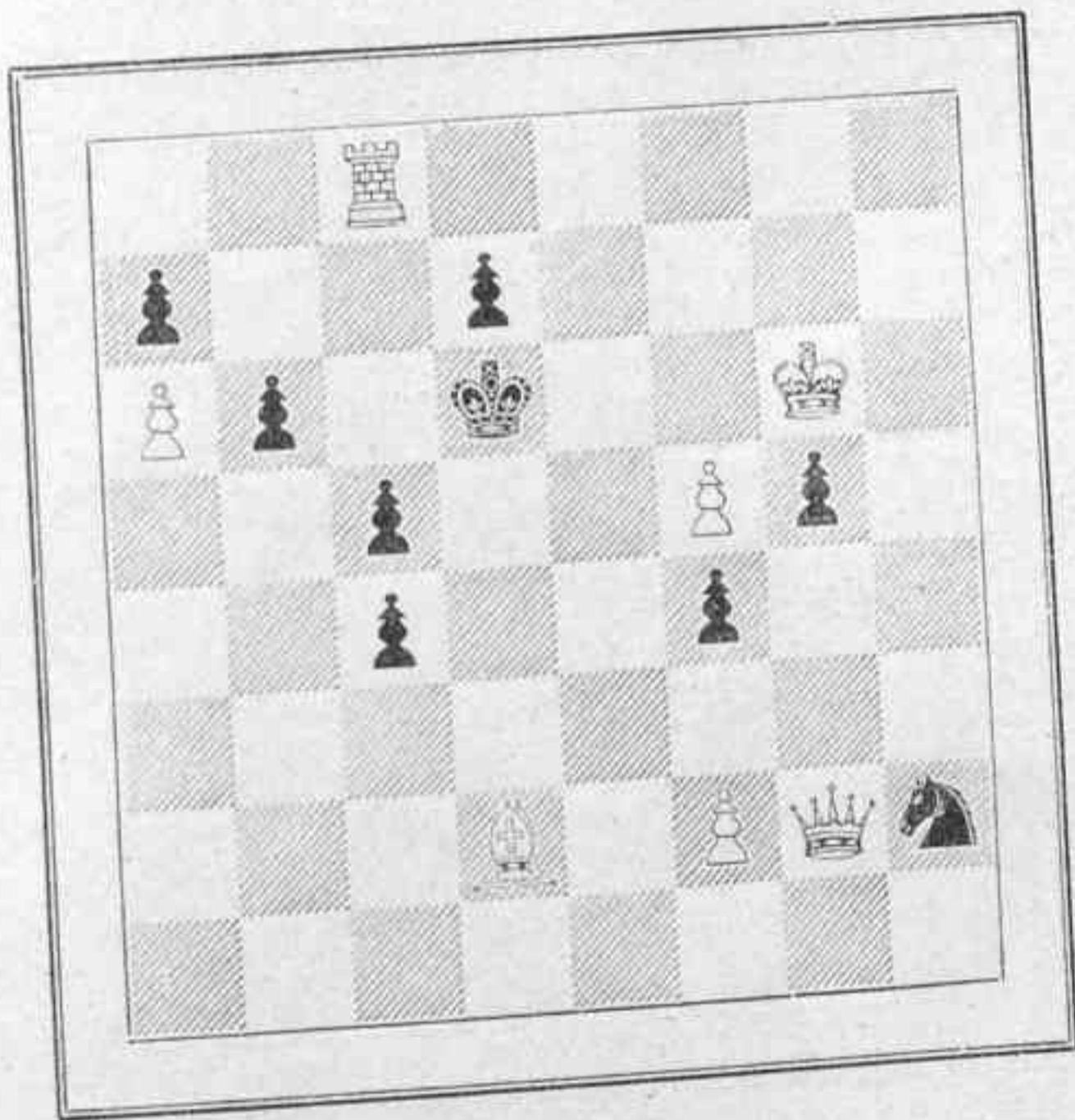
Josef Pospíšil.

Mat ve 4 tazích.

281.

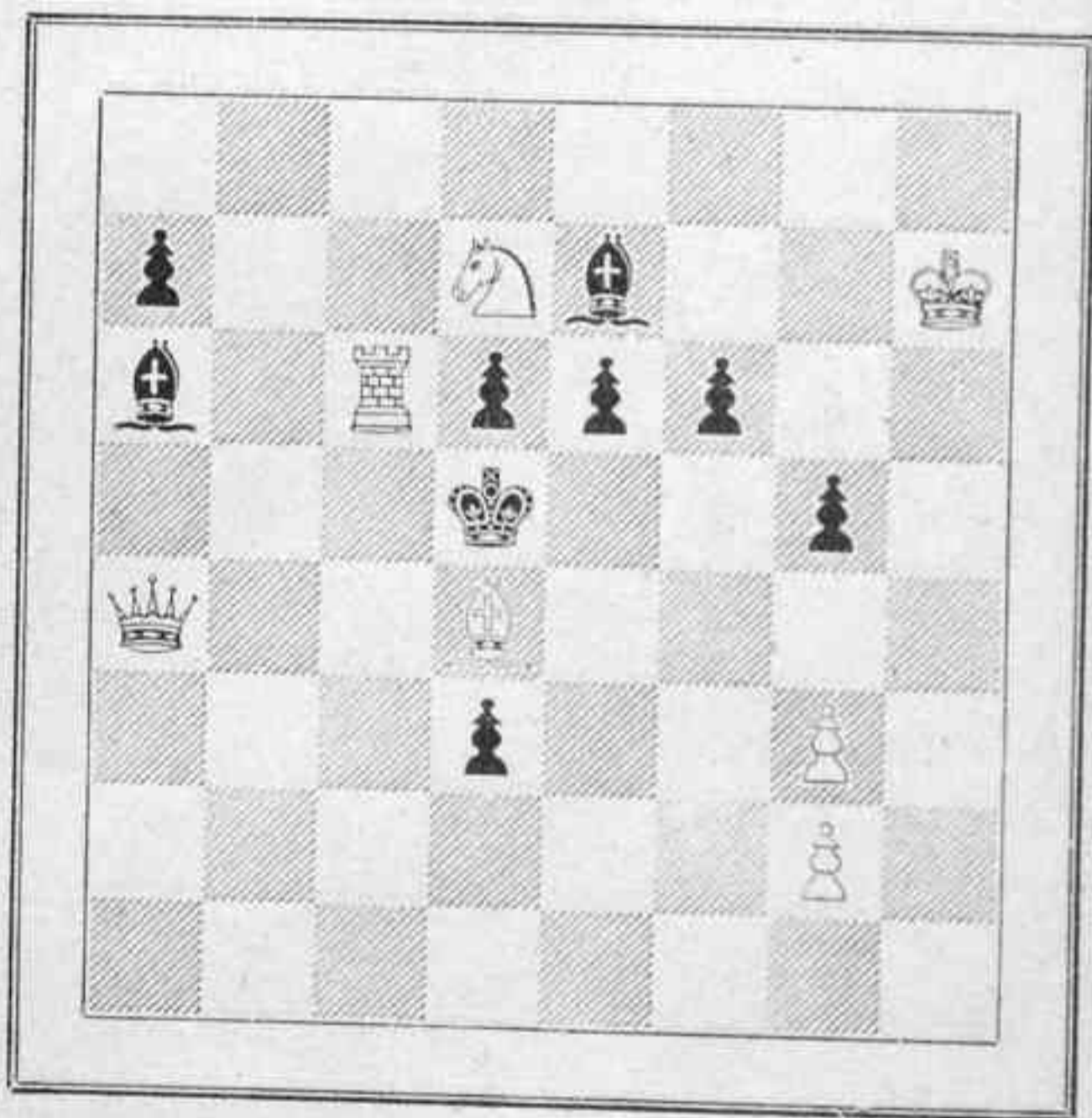
Josef Pospíšil.

Mat ve 4 tazích.

282.

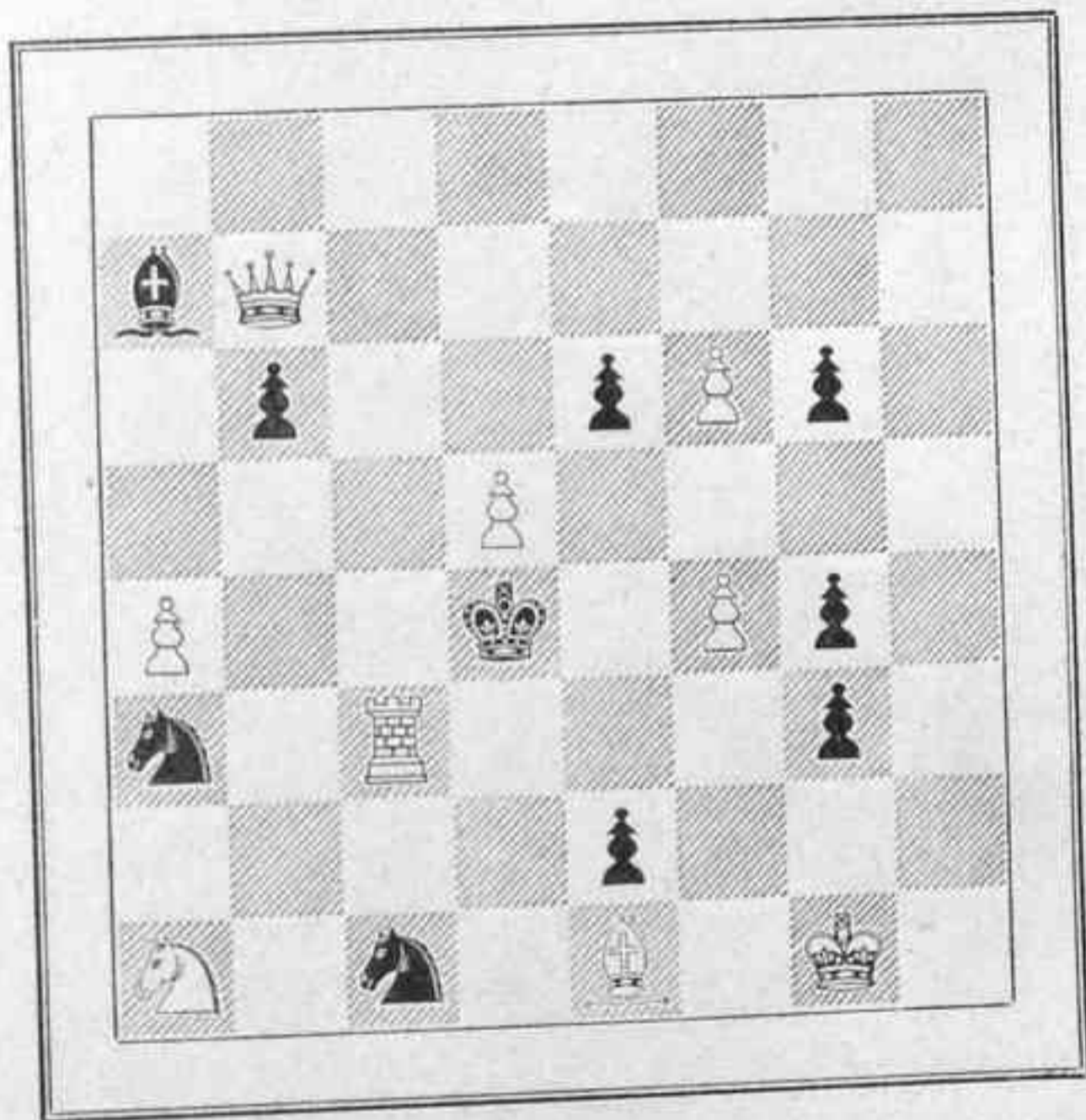
Josef Pospíšil.

Mat ve 4 tazích.

283.

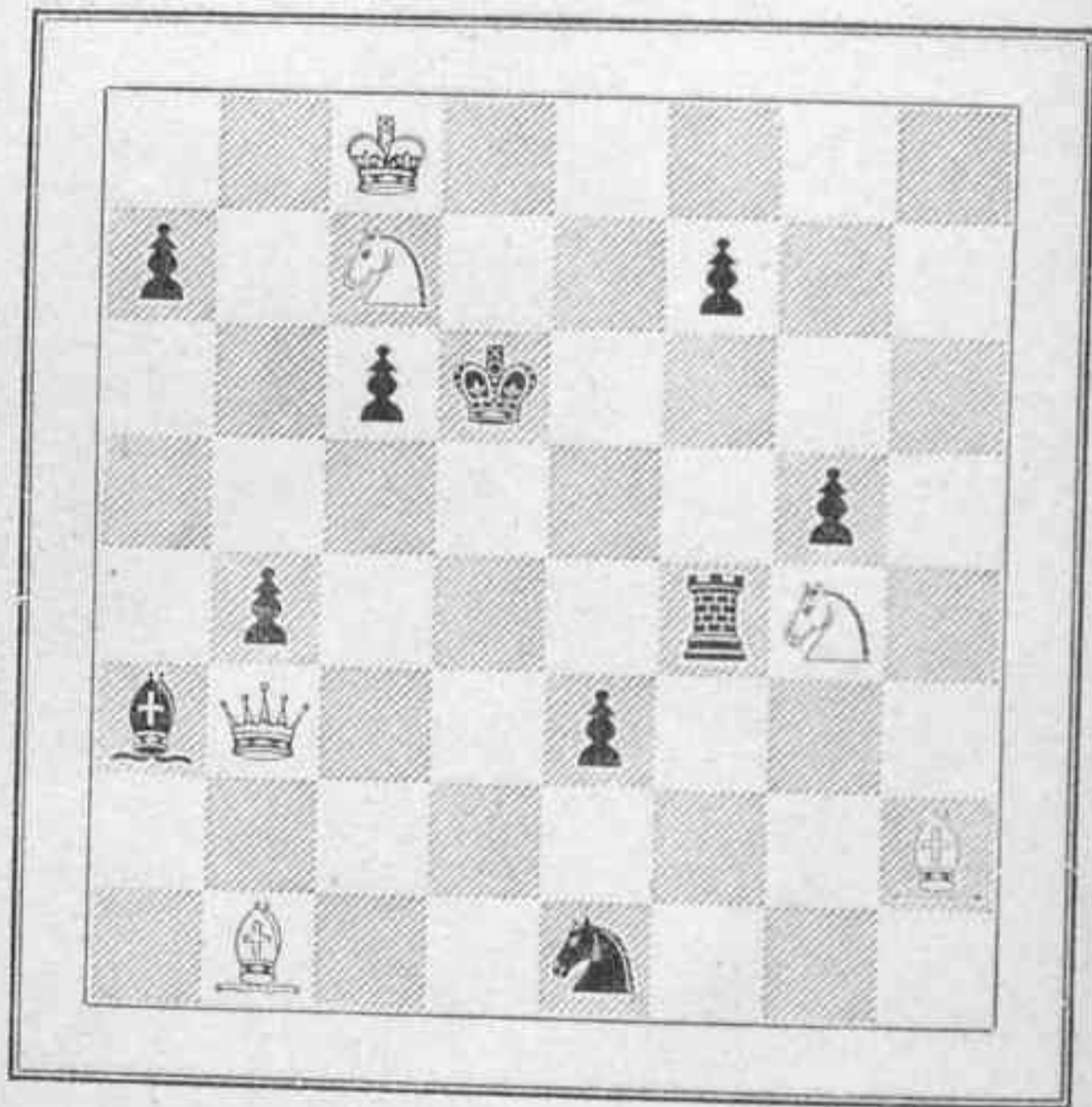
Josef Pospíšil.

Mat ve 4 tazích.

284.

Josef Pospíšil.

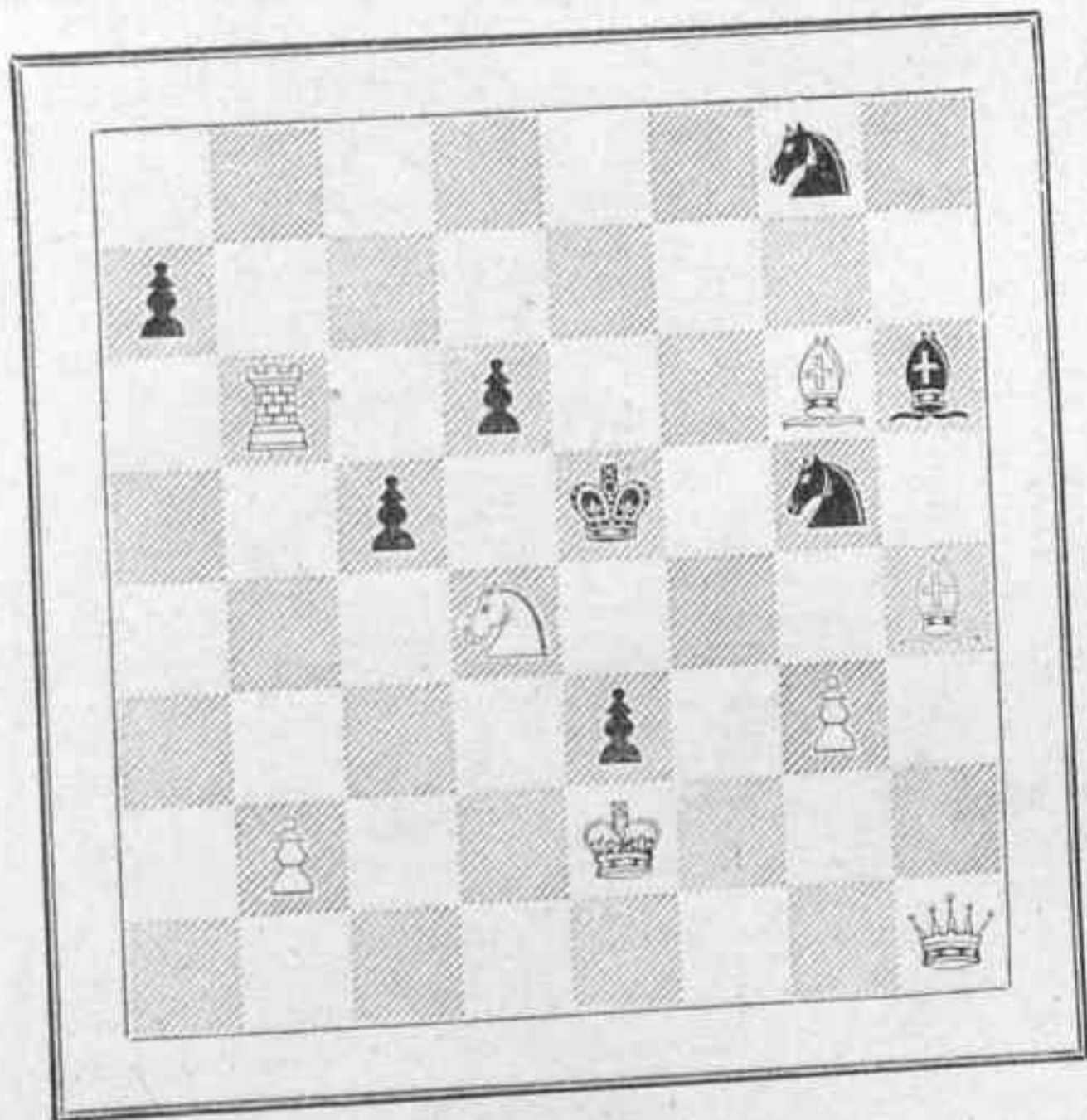

Mat ve 4 tazích.

285.

Josef Pospíšil.

Počítána 2. cenou v 1. českém mezinárodním turnaji „Českého spolku šachovního“ v Praze r. 1886.

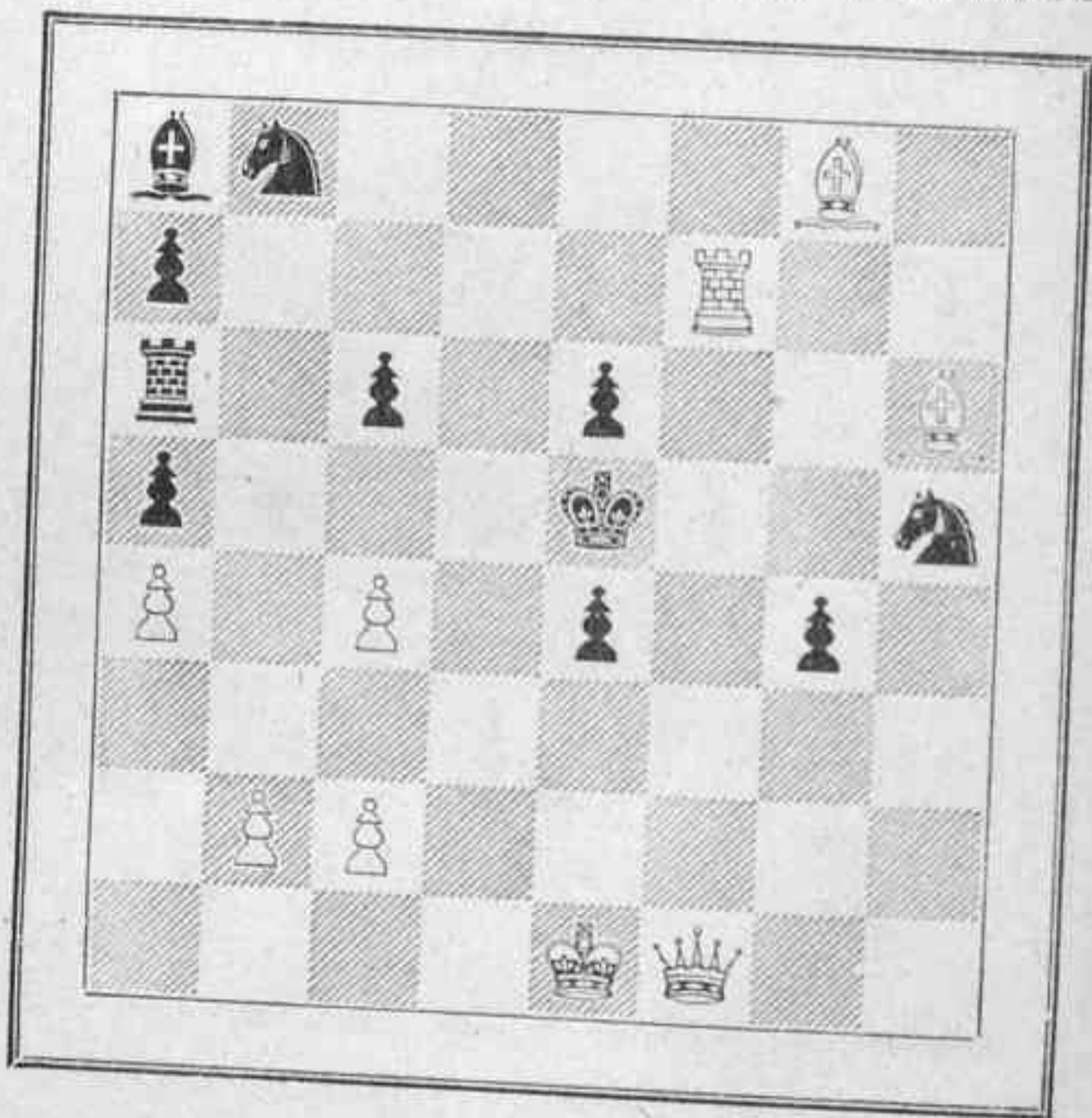

Mat ve 4 tazích.

286.

Josef Pospíšil.

Počtená 3. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Hamburku r. 1885.

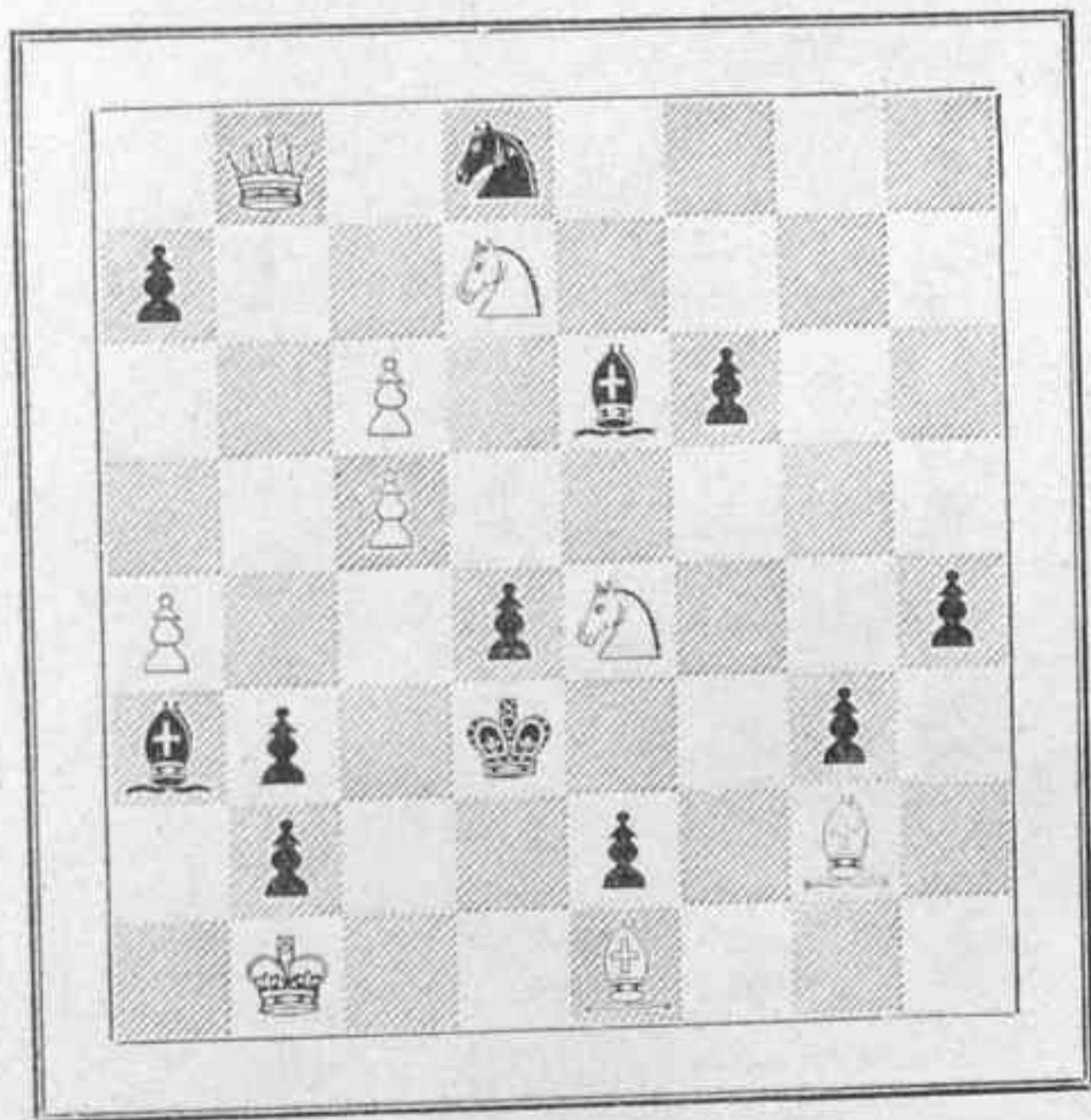

Mat ve 4 tazích.

287.

Josef Pospíšil.

Počtena 1. cenou v turnaji „British Chess Association“ r. 1886.

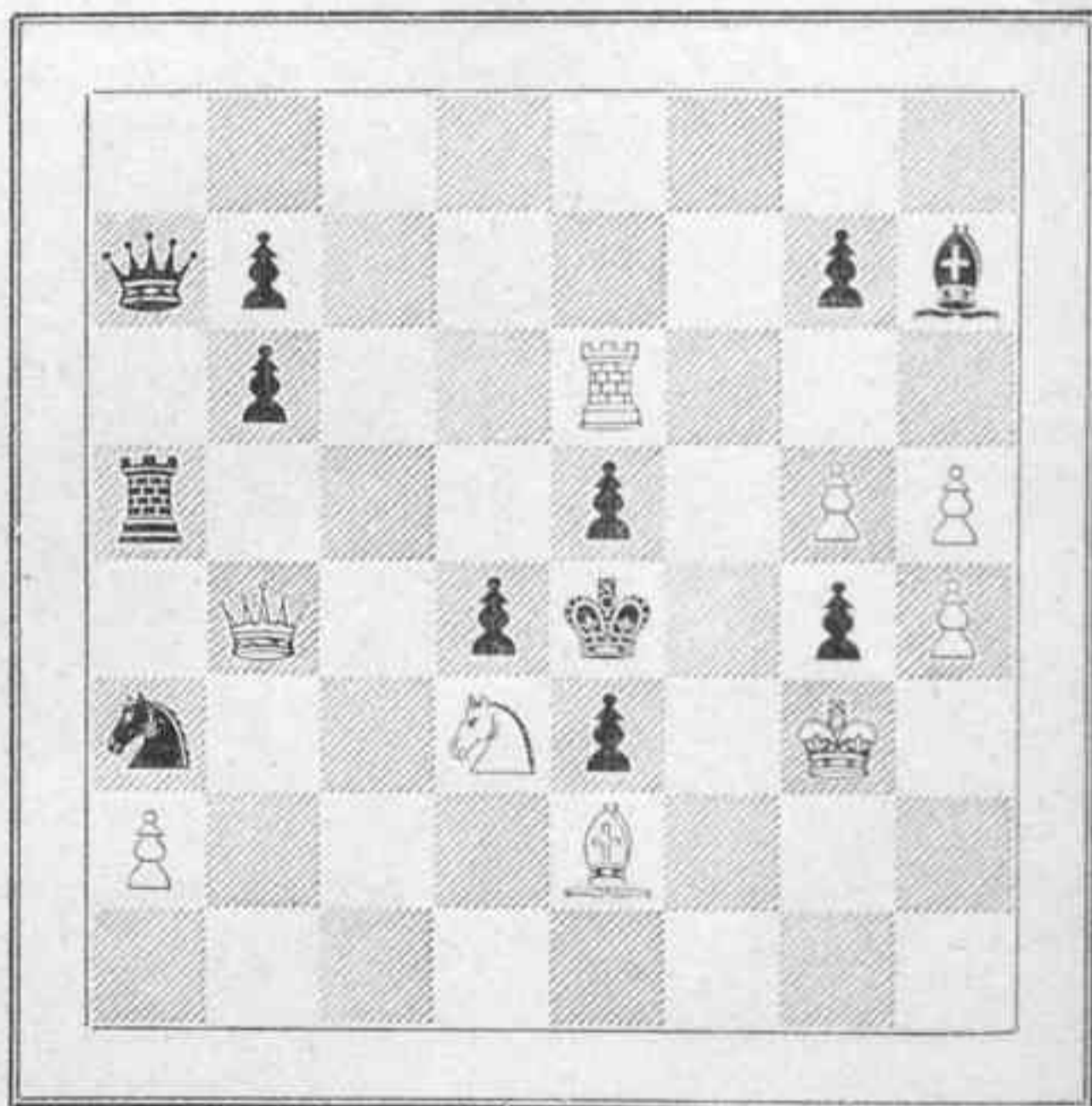

Mat ve 4 tazích.

288.

Josef Pospíšil.

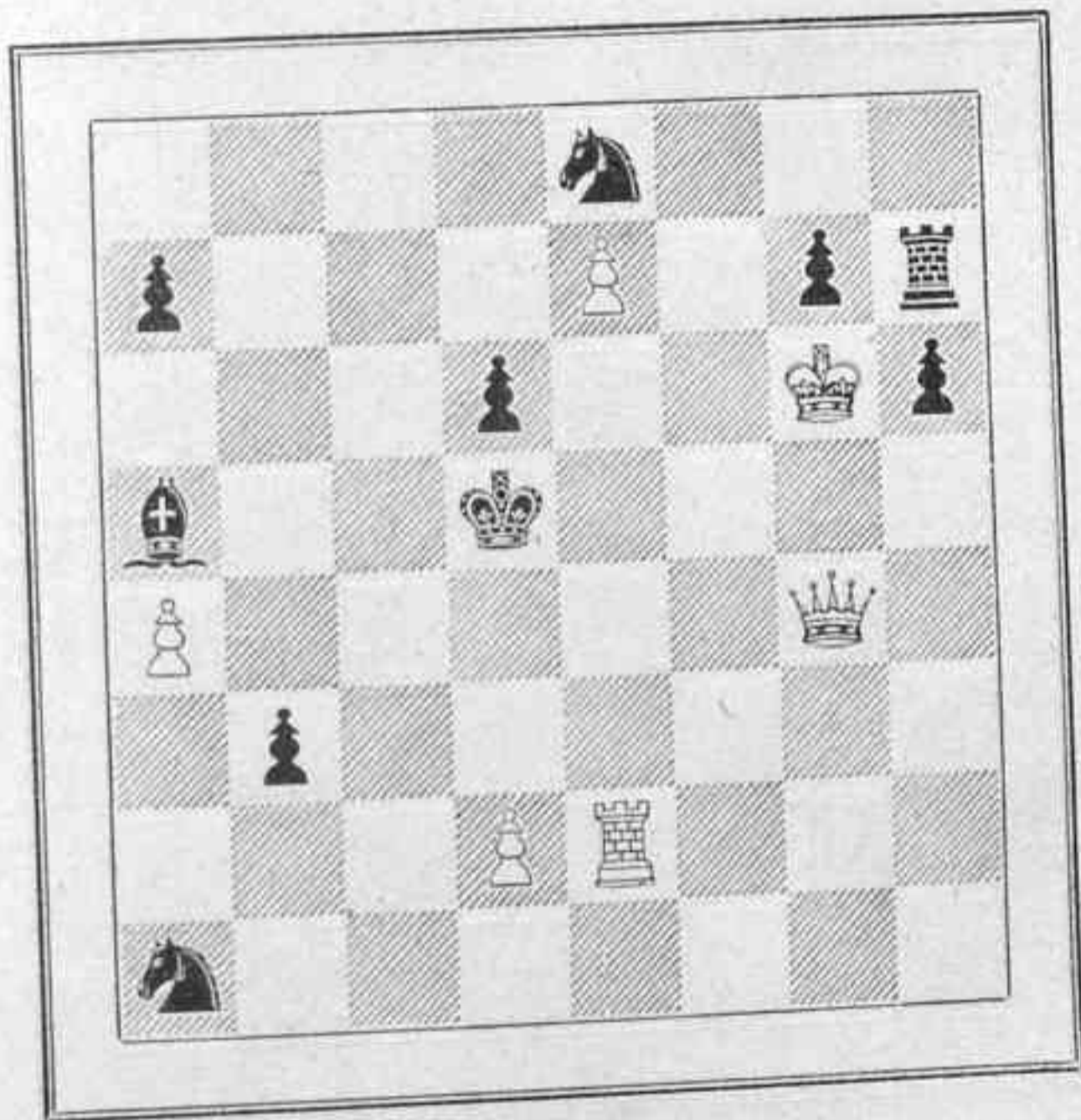
Početná čestným uznáním v turnaji „Deutscher Schachbund“ ve Frankfurtě roku 1887.

Mat ve 4 tazích.

291.

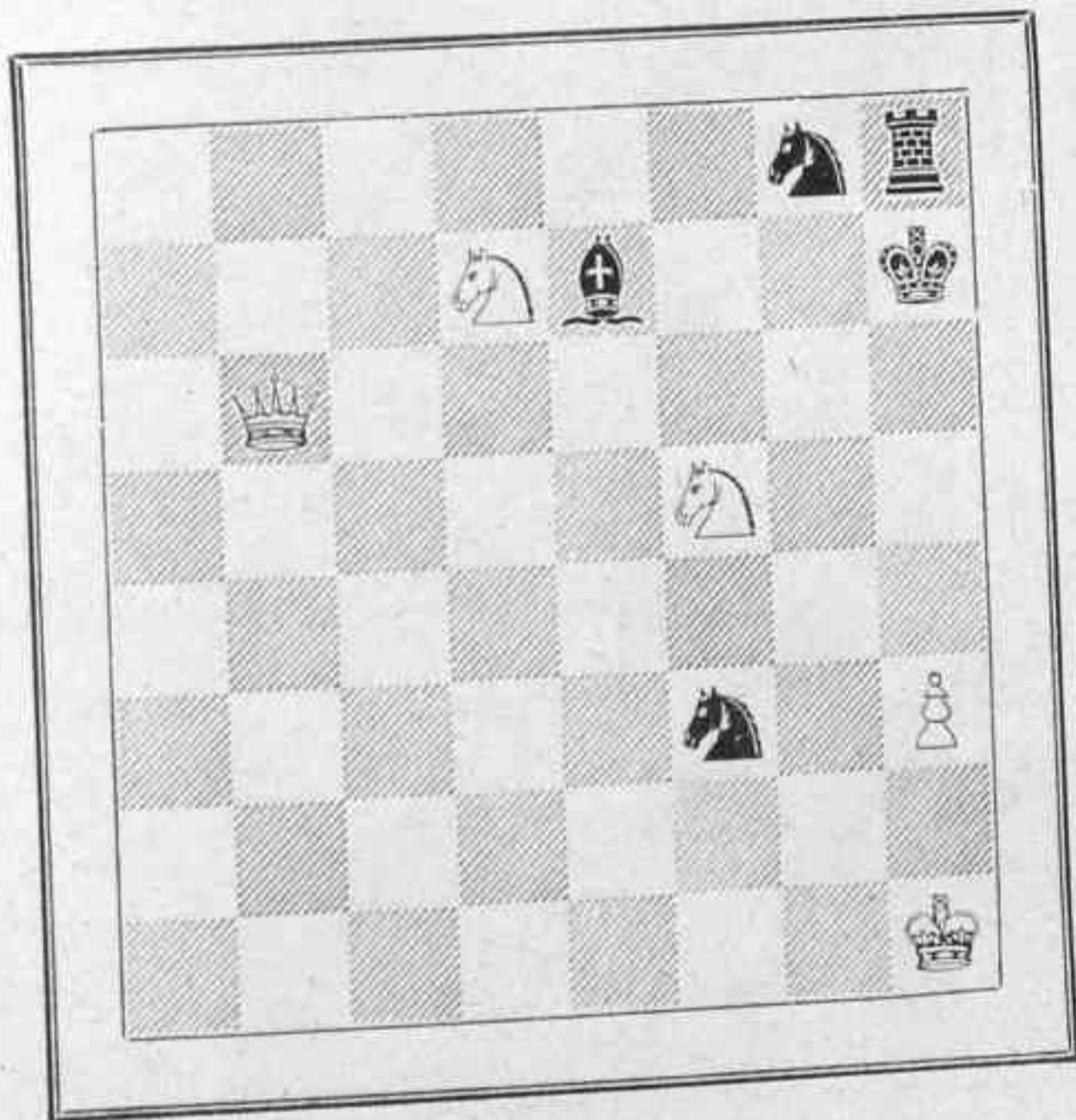
Karel Traxler.

Mat ve 4 tazích.

293.

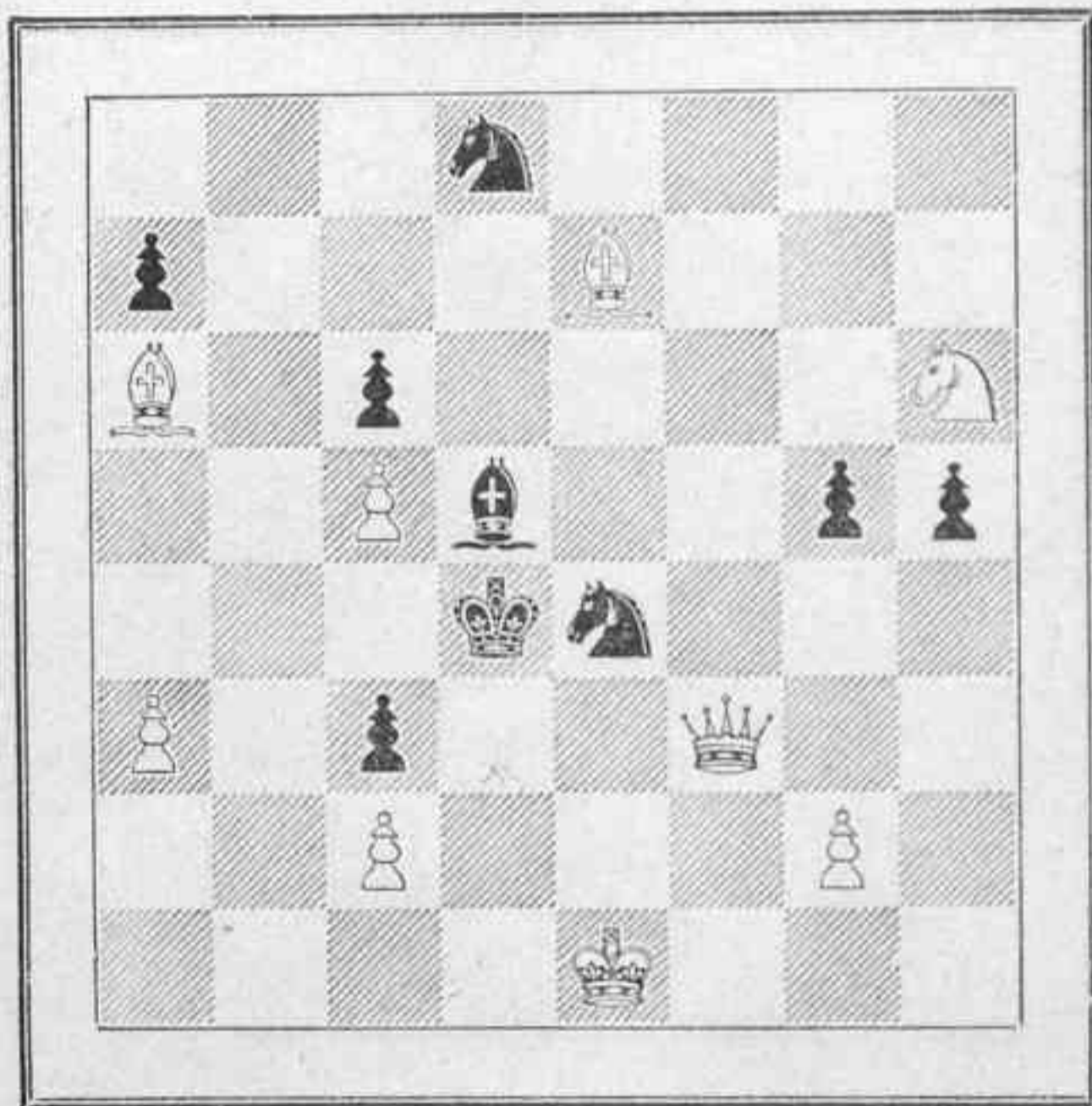
Jan Dobruský a Jan Kotrč.

Mat ve 4 tazích.

294.

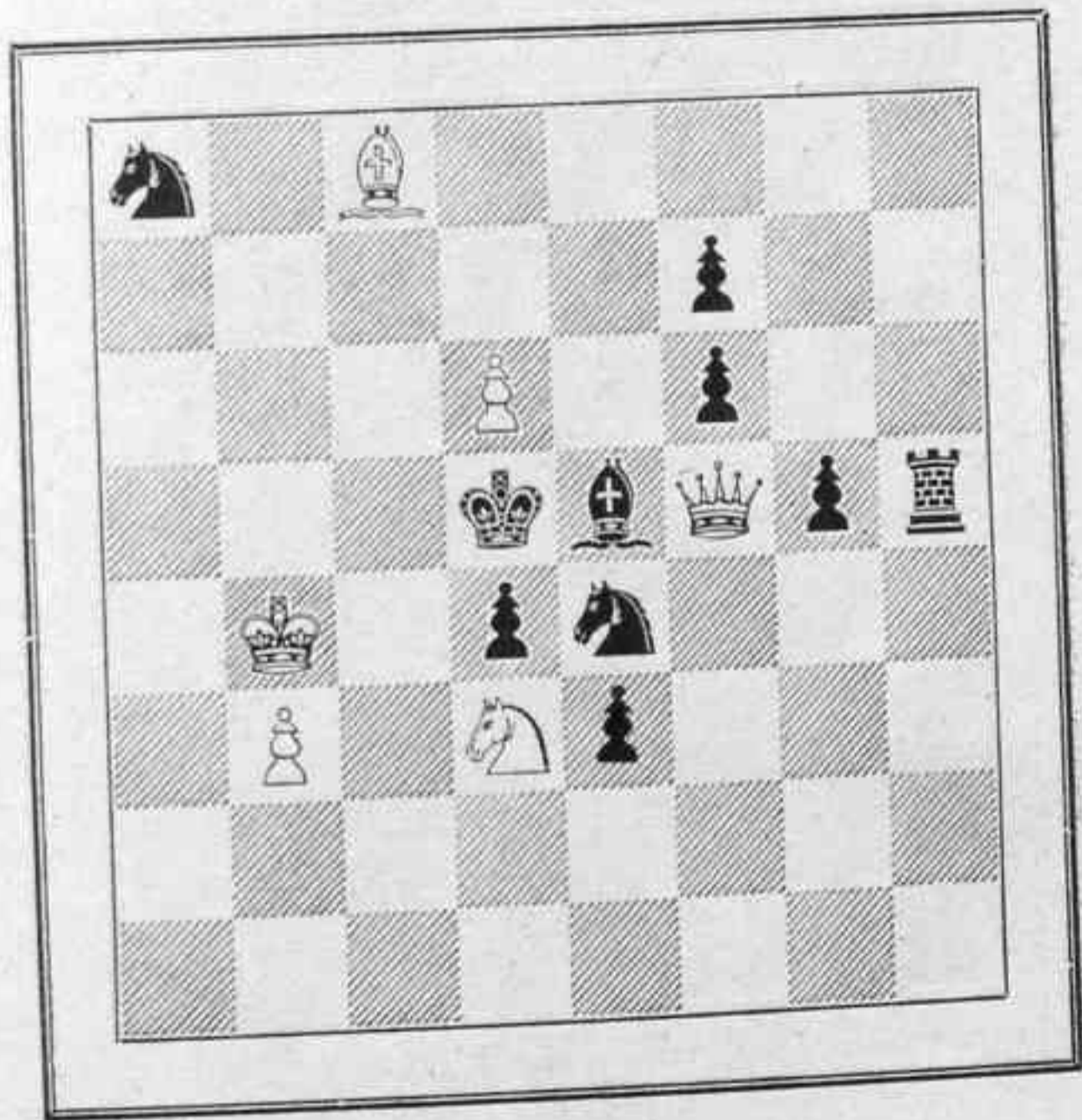
Jan Dobruský a Josef Pospíšil.

Mat ve 4 tazích.

295.

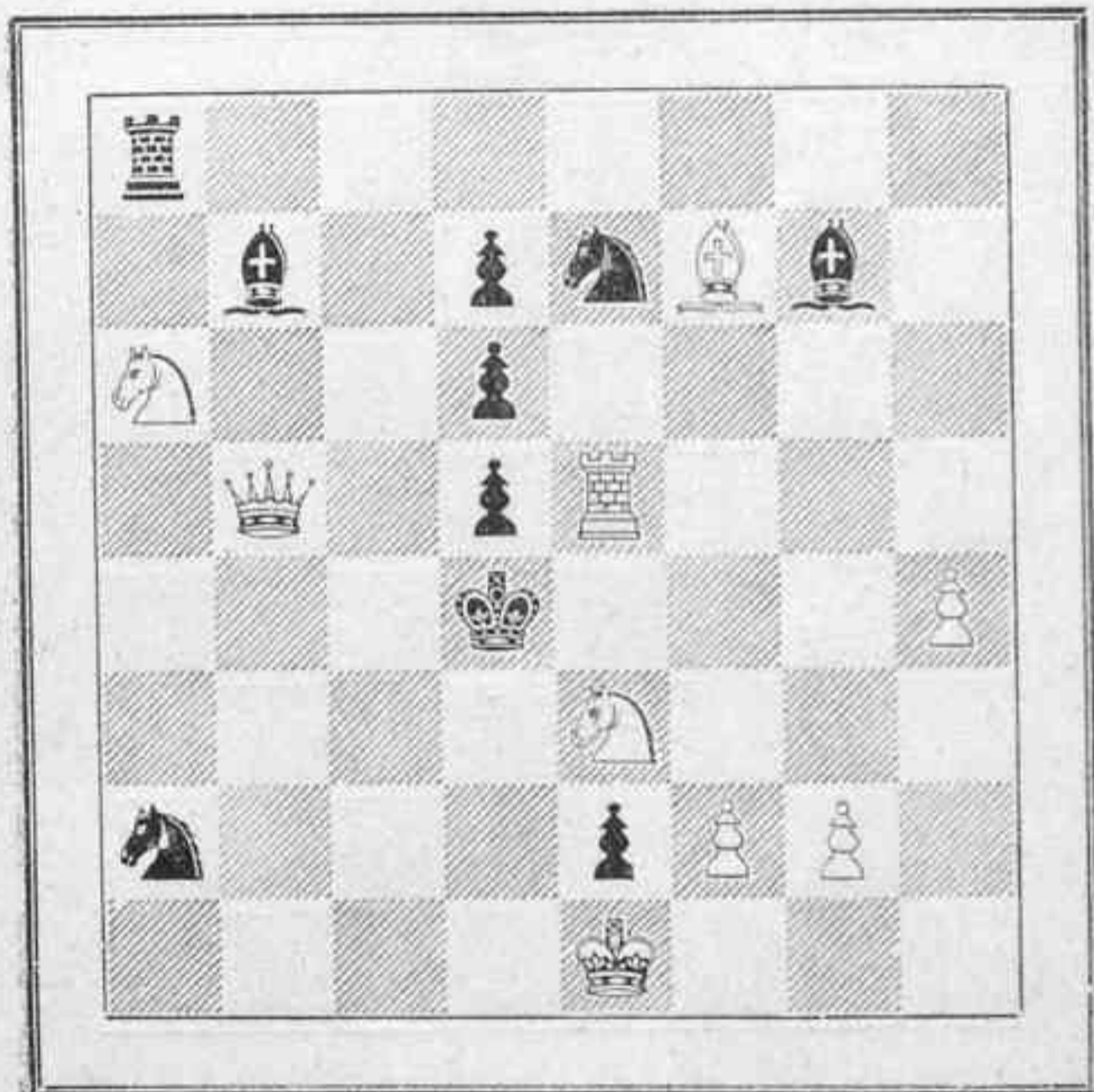
Jan Dobruský.

Mat v 5 tazích.

296.

Jan Dobruský.

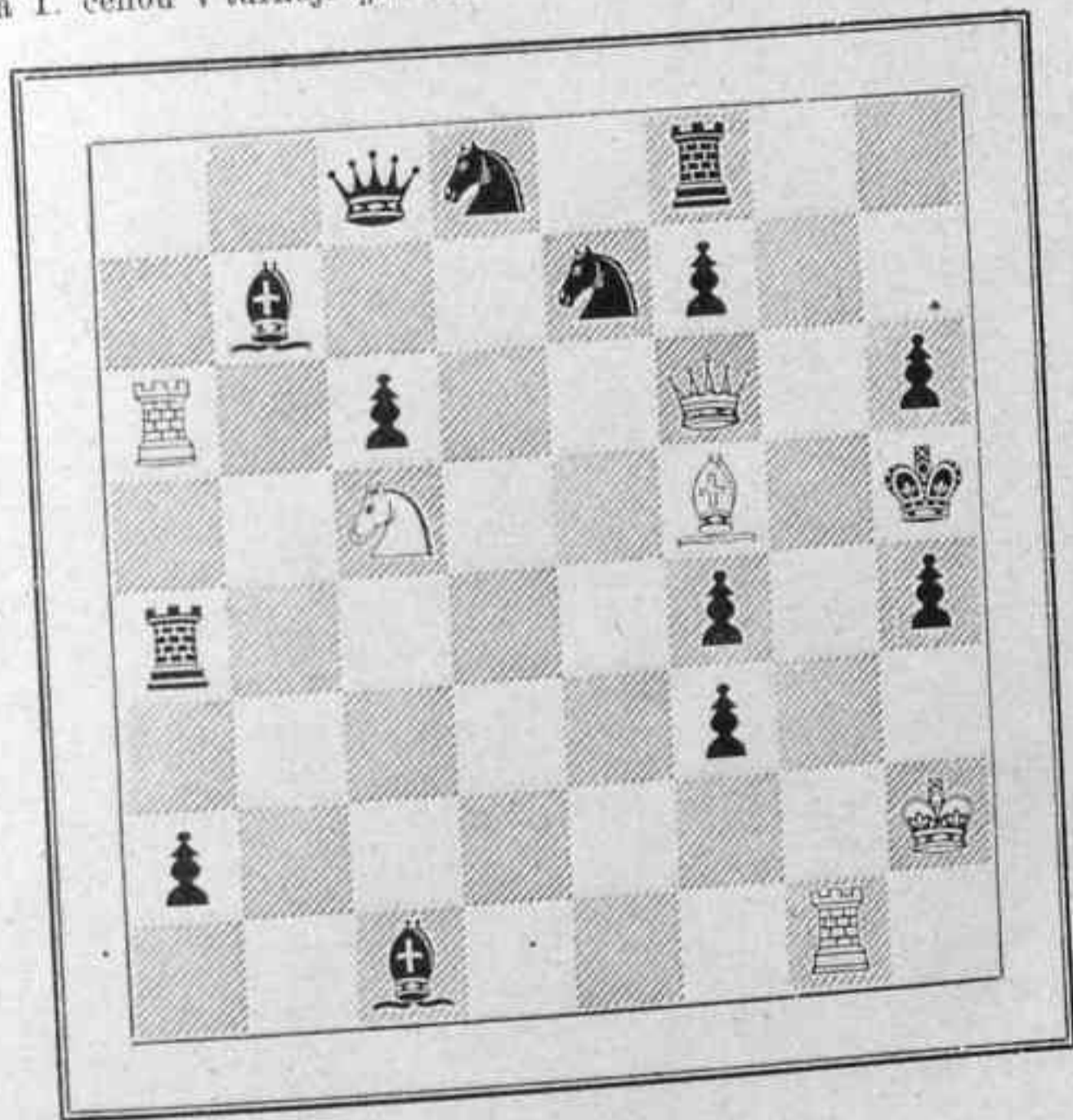

Mat v 5 tazích.

297.

Jan Drtina.

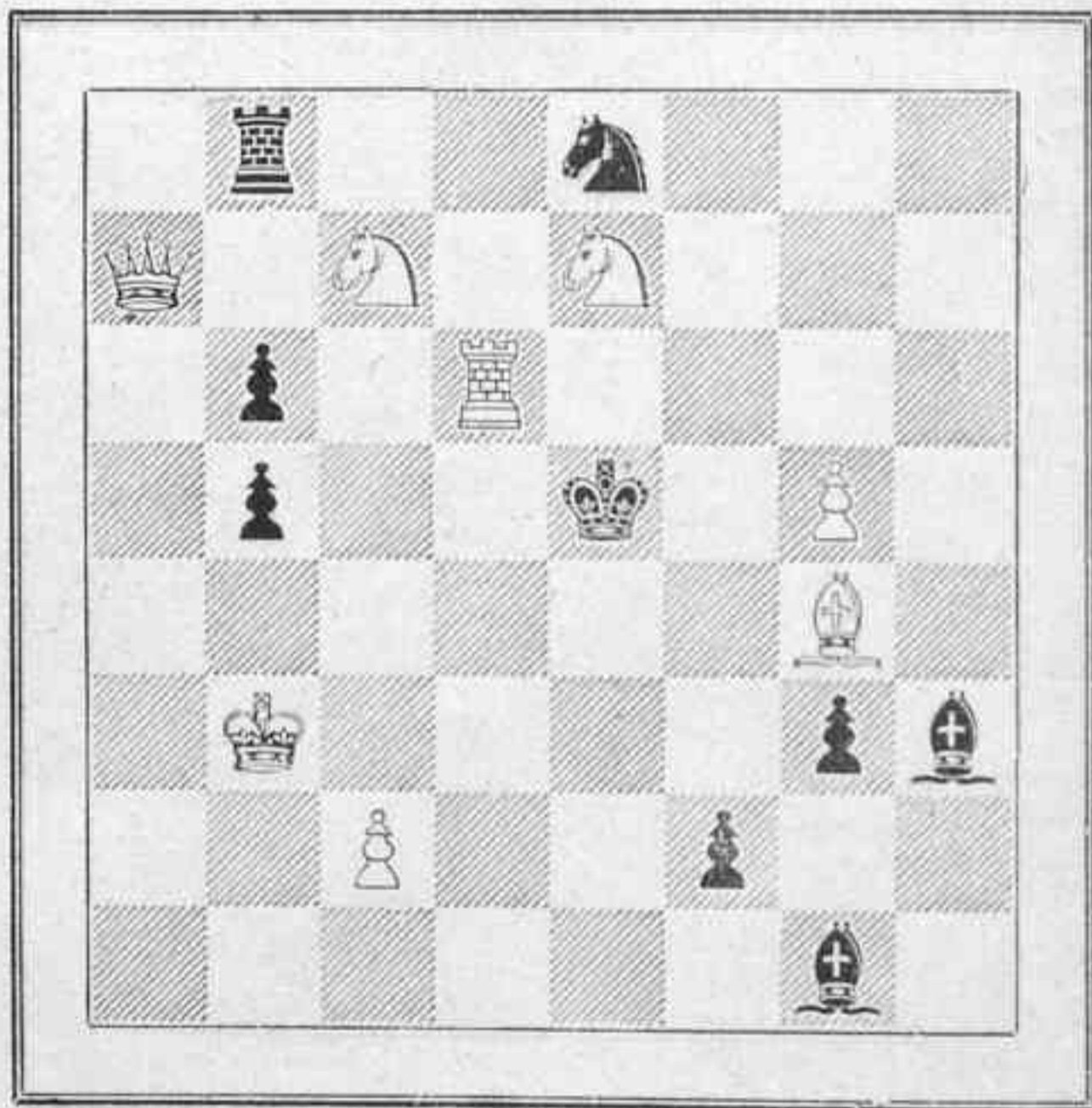
Počтена 1. cenou v turnaji „Westdeutscher Schachbund“ v Cáhách r. 1868.

Mat v 5 tazích.

298.

Jiří Chocholouš.

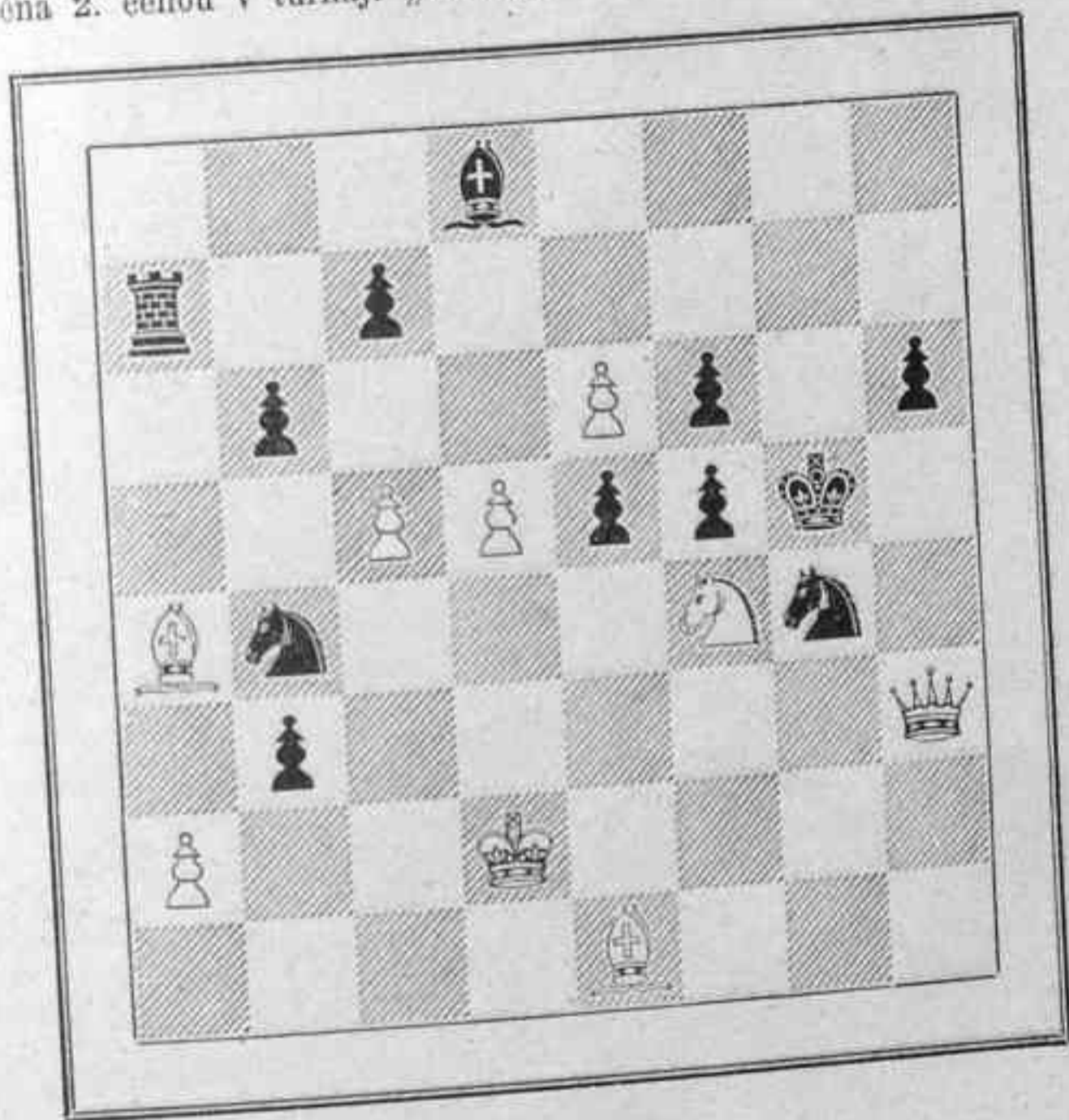

Mat v 5 tazích.

299.

Jiří Chocholouš.

Početna 2. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Lipsku r. 1879.

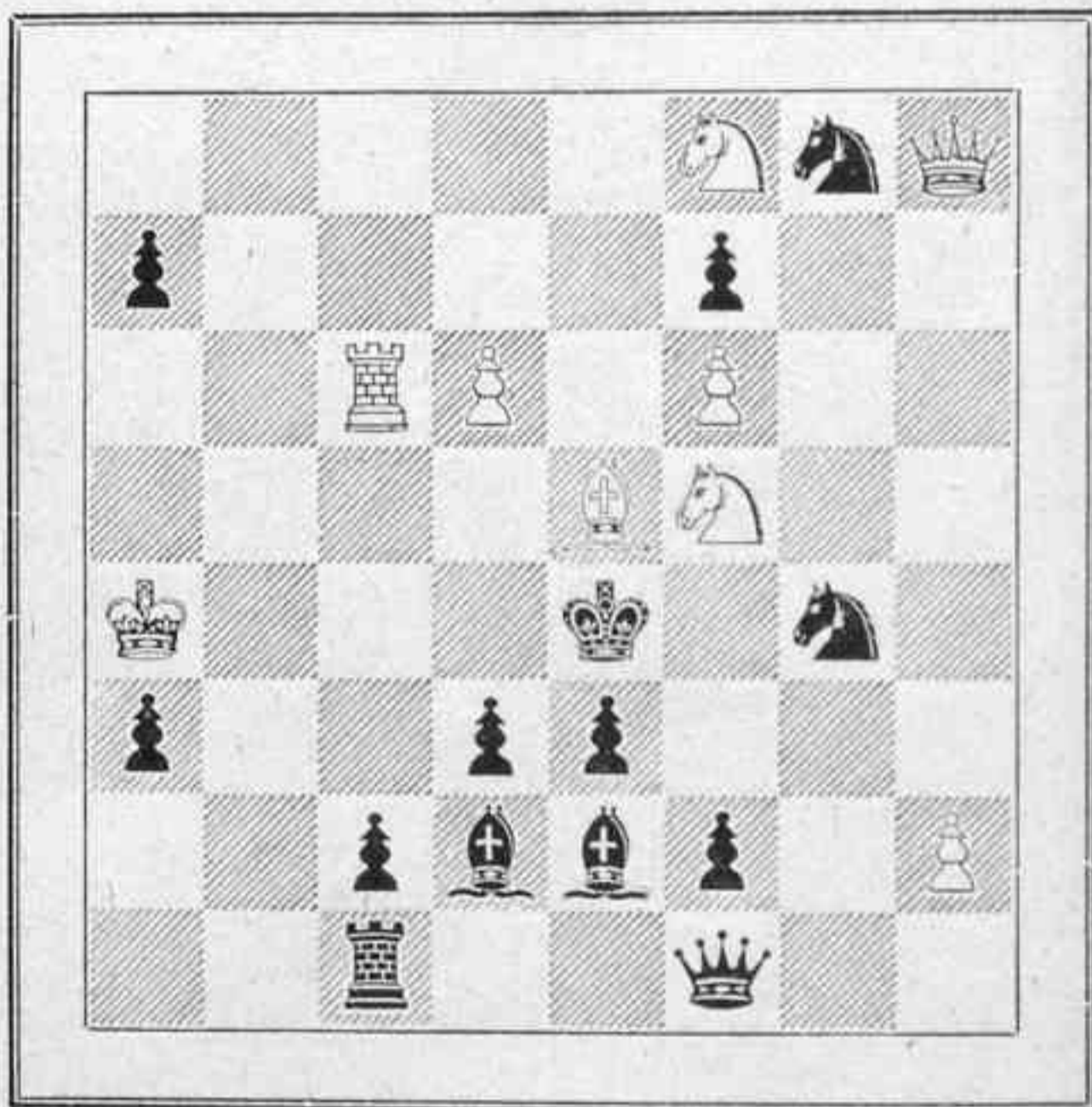

Mat v 5 tazích.

300.

Jiří Chocholouš.

Počtená 3. cenou v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Norimberce r. 1883.

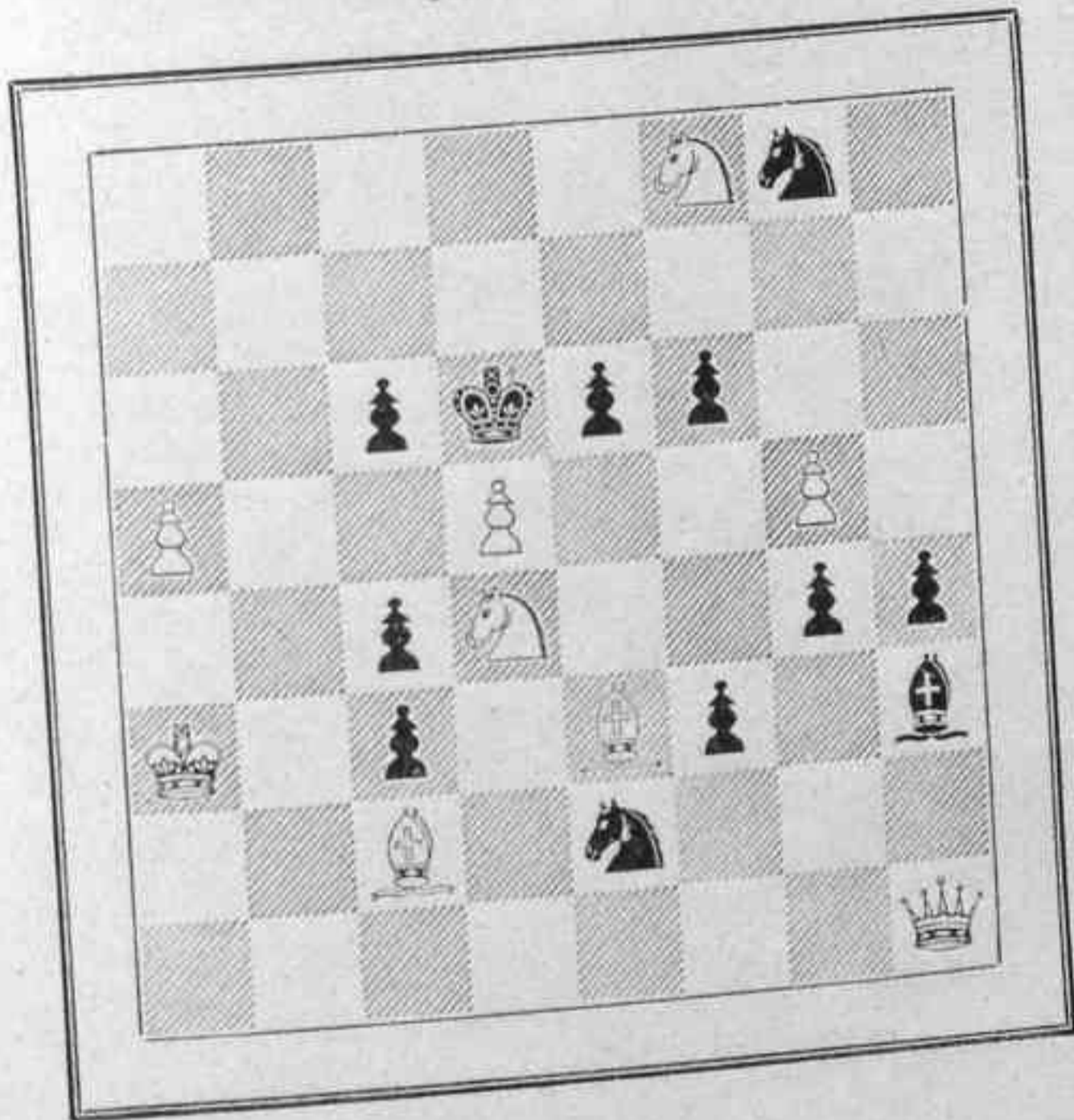

Mat v 5 tazích.

301.

Karel Kondelik.

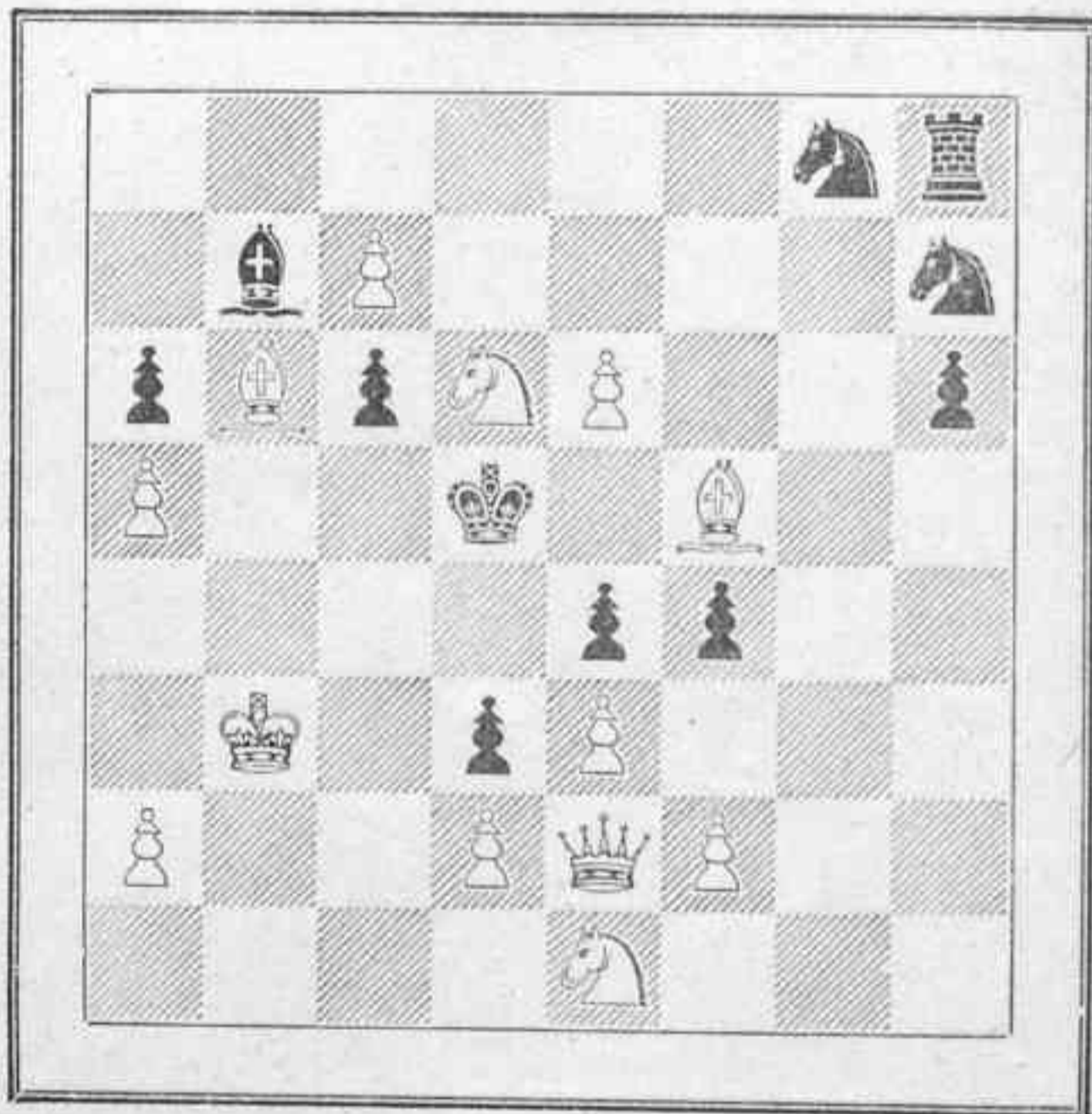
Početna čestným uznáním v turnaji „Deutscher Schachbund“ v Norimberce roku 1883.

Mat v 5 tazích.

302.

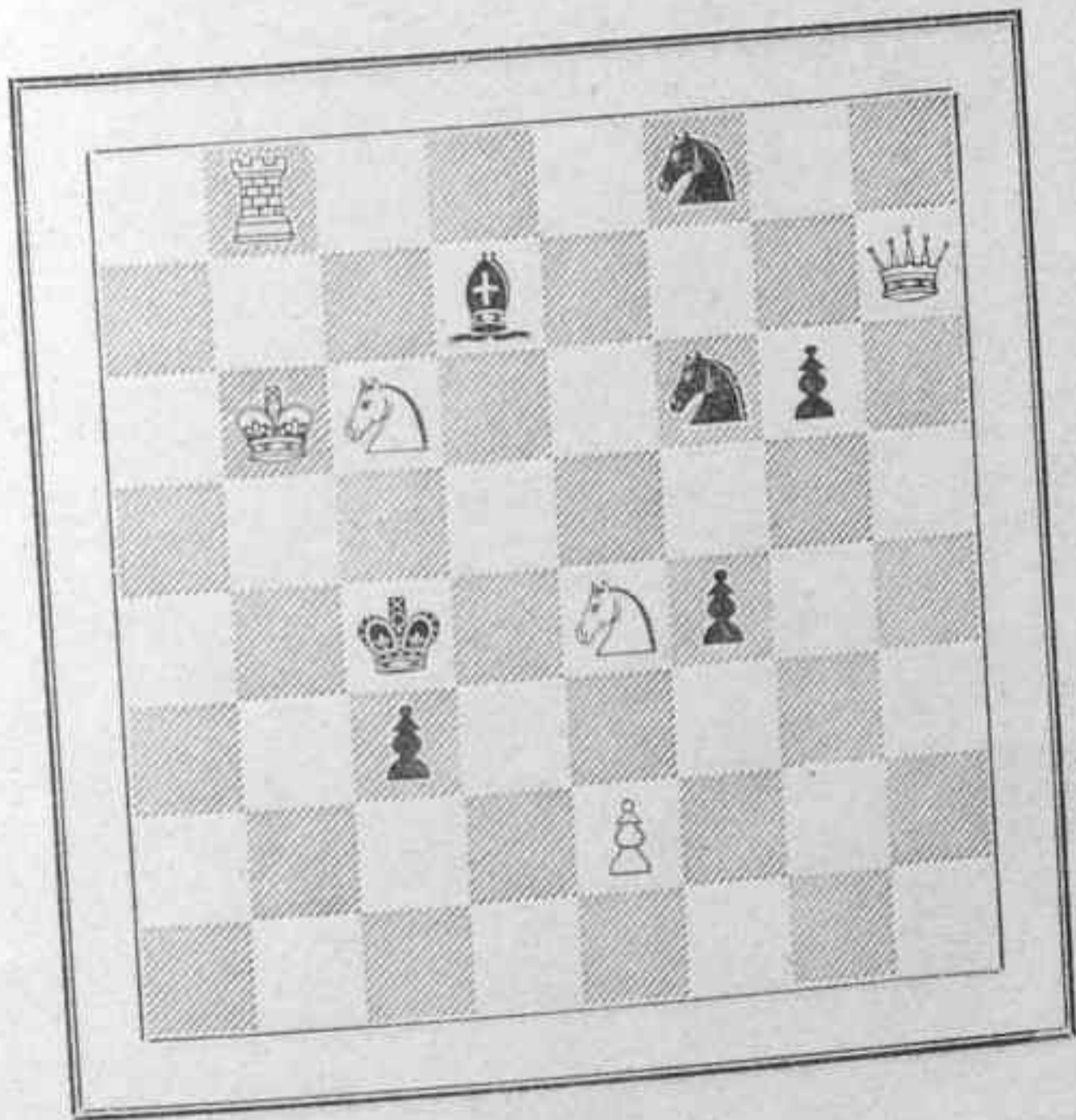
Karel Kondelik.

Mat v 5 tazích.

303.

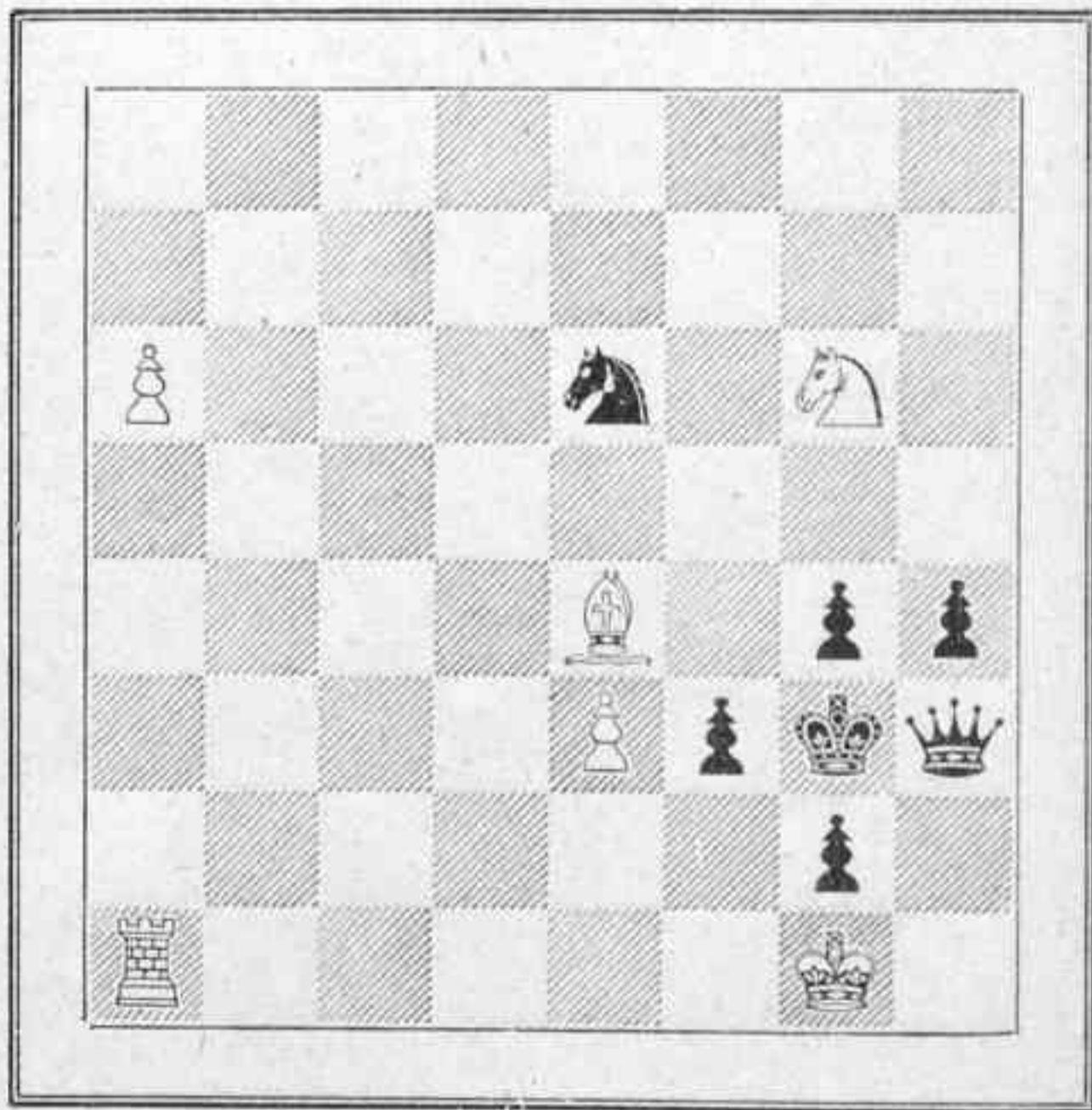
Antonin König.

Mat v 5 tazích.

304.

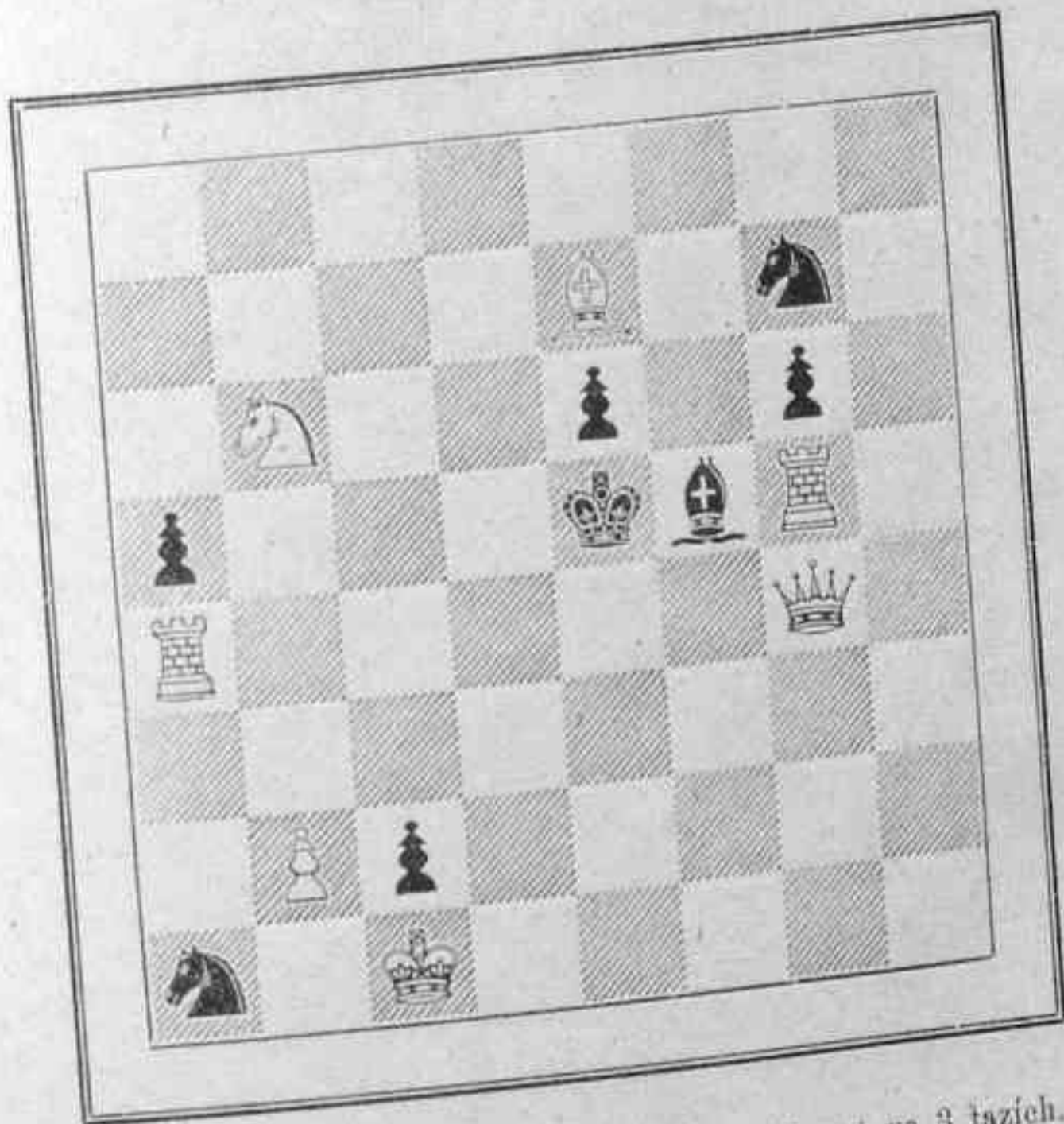
Jan Dobruský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 3 tazích.

305.

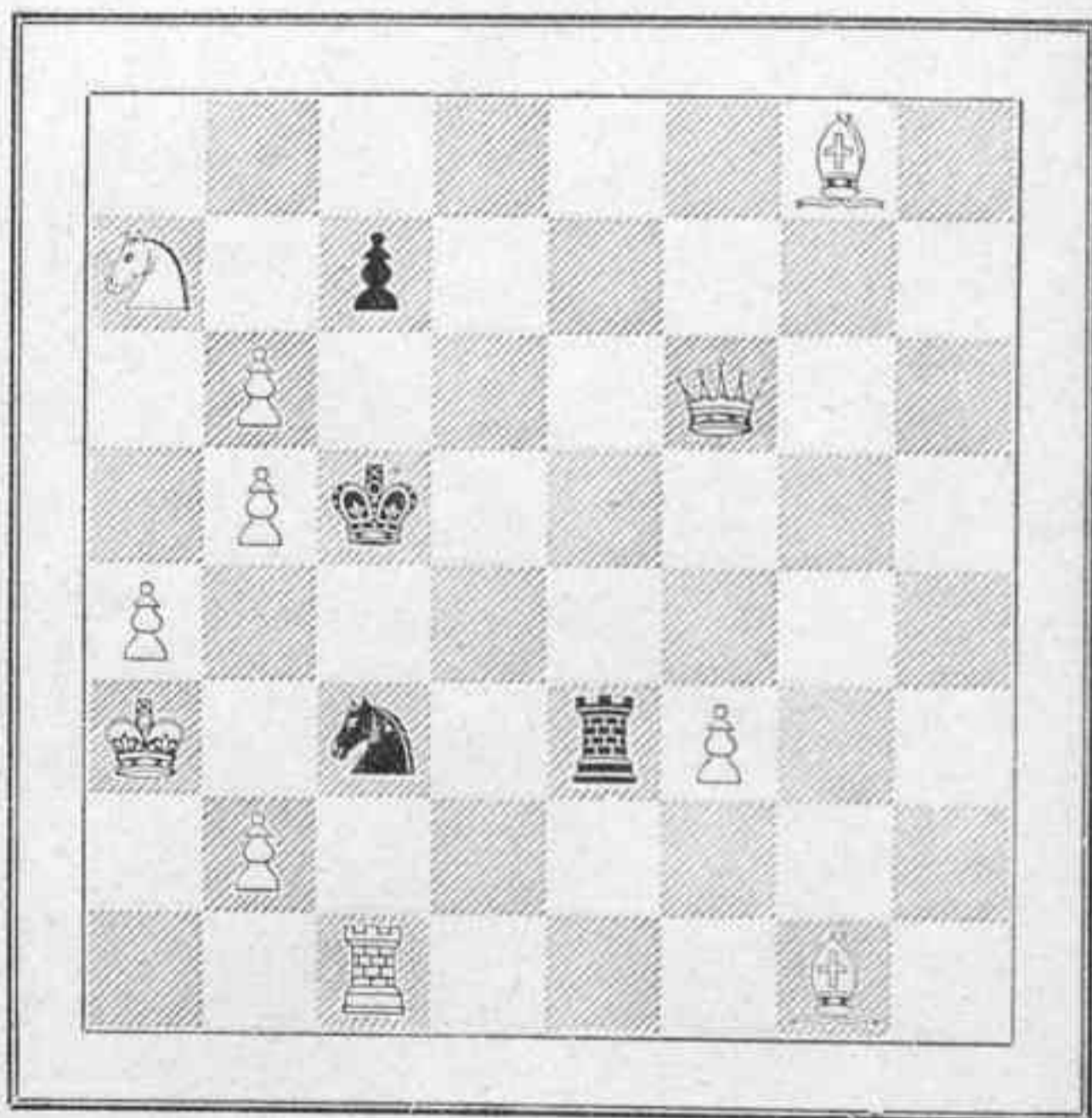
Jiří Chocholouš.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 3 tazích.

306.

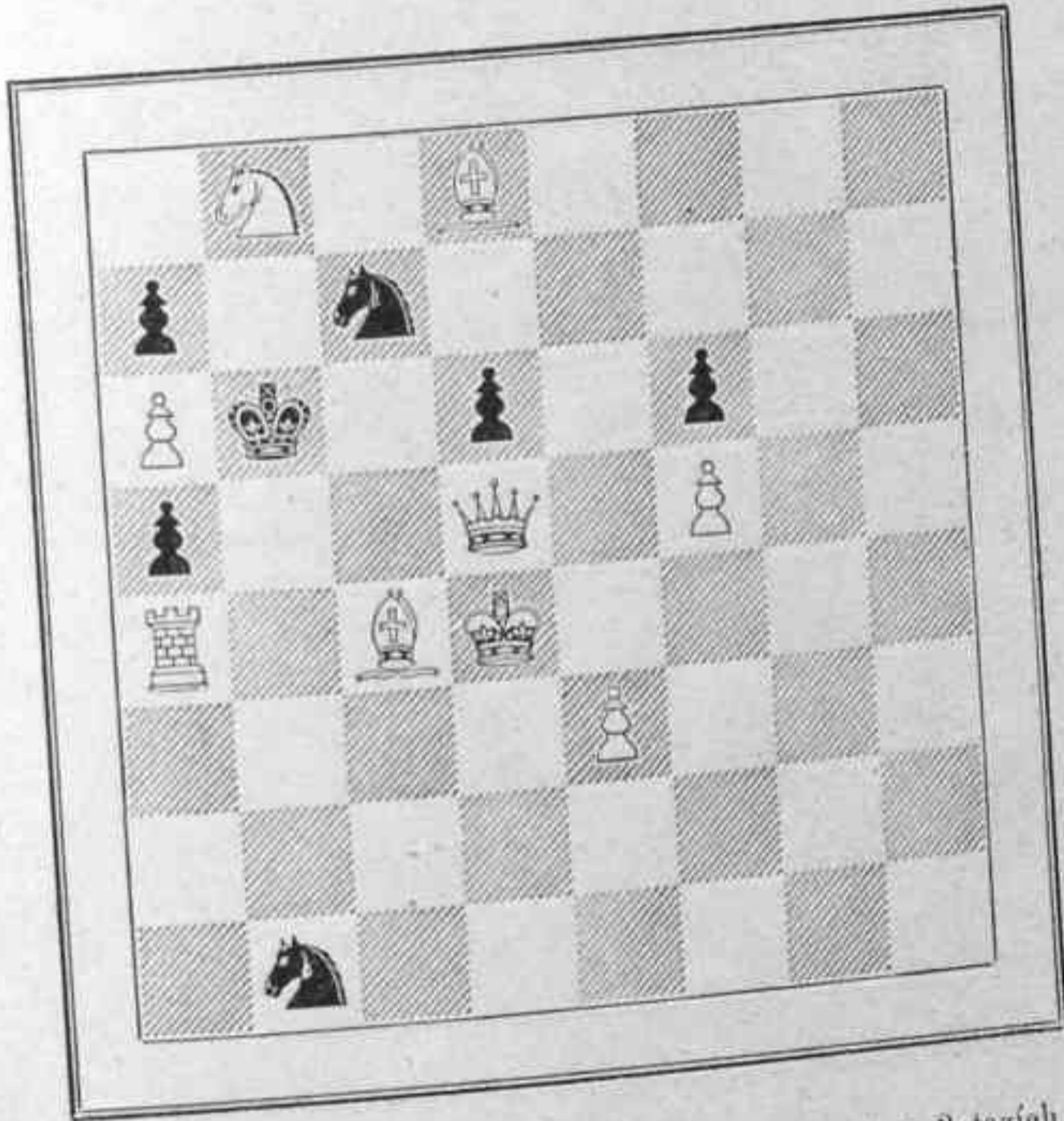
Karel Makovský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 3 tazích.

307.

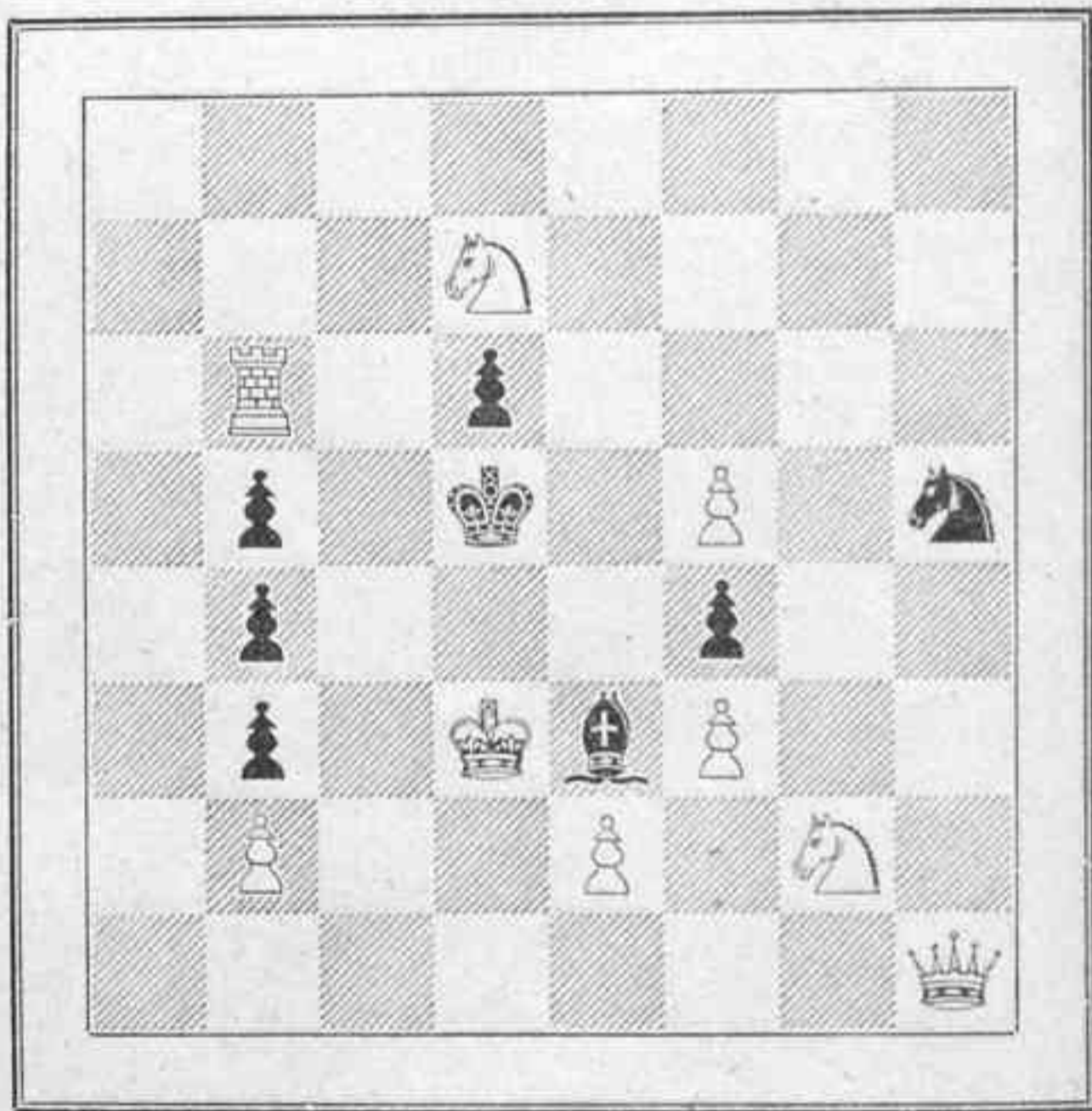
Karel Makovský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 3 tazích.

308.

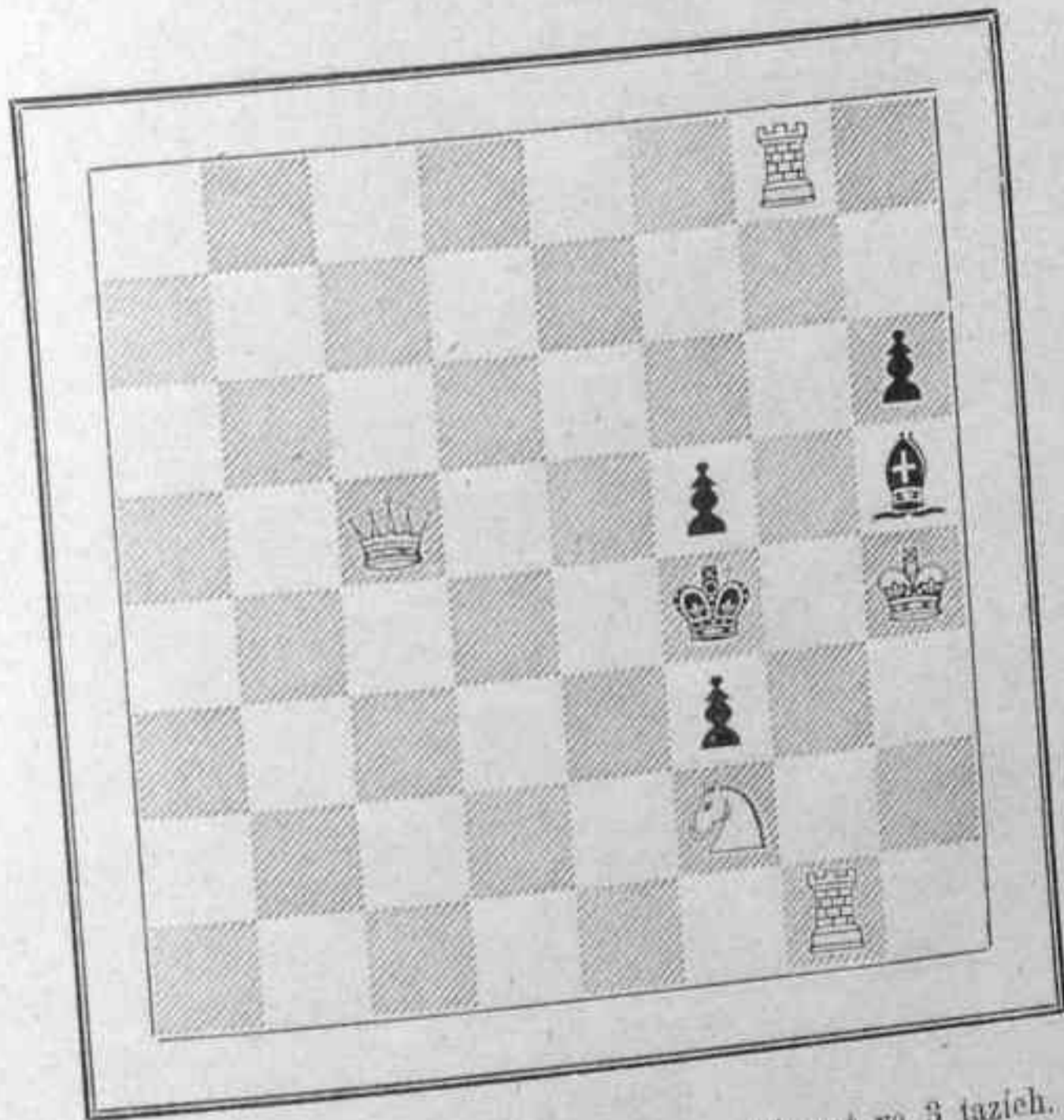
Karel Makovský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 3 tazích.

309.

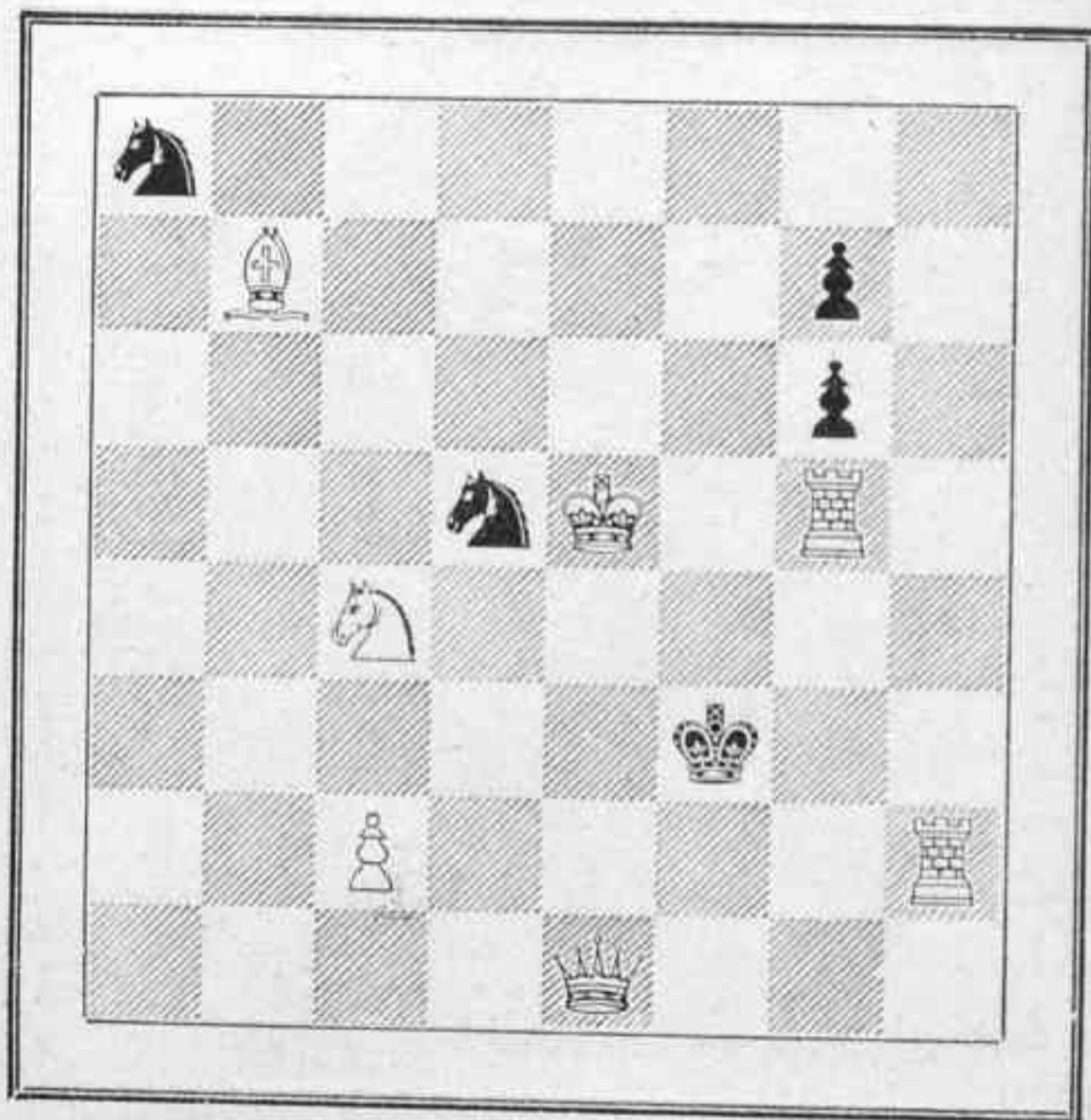
Karel Traxler.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 3 tazích.

310.

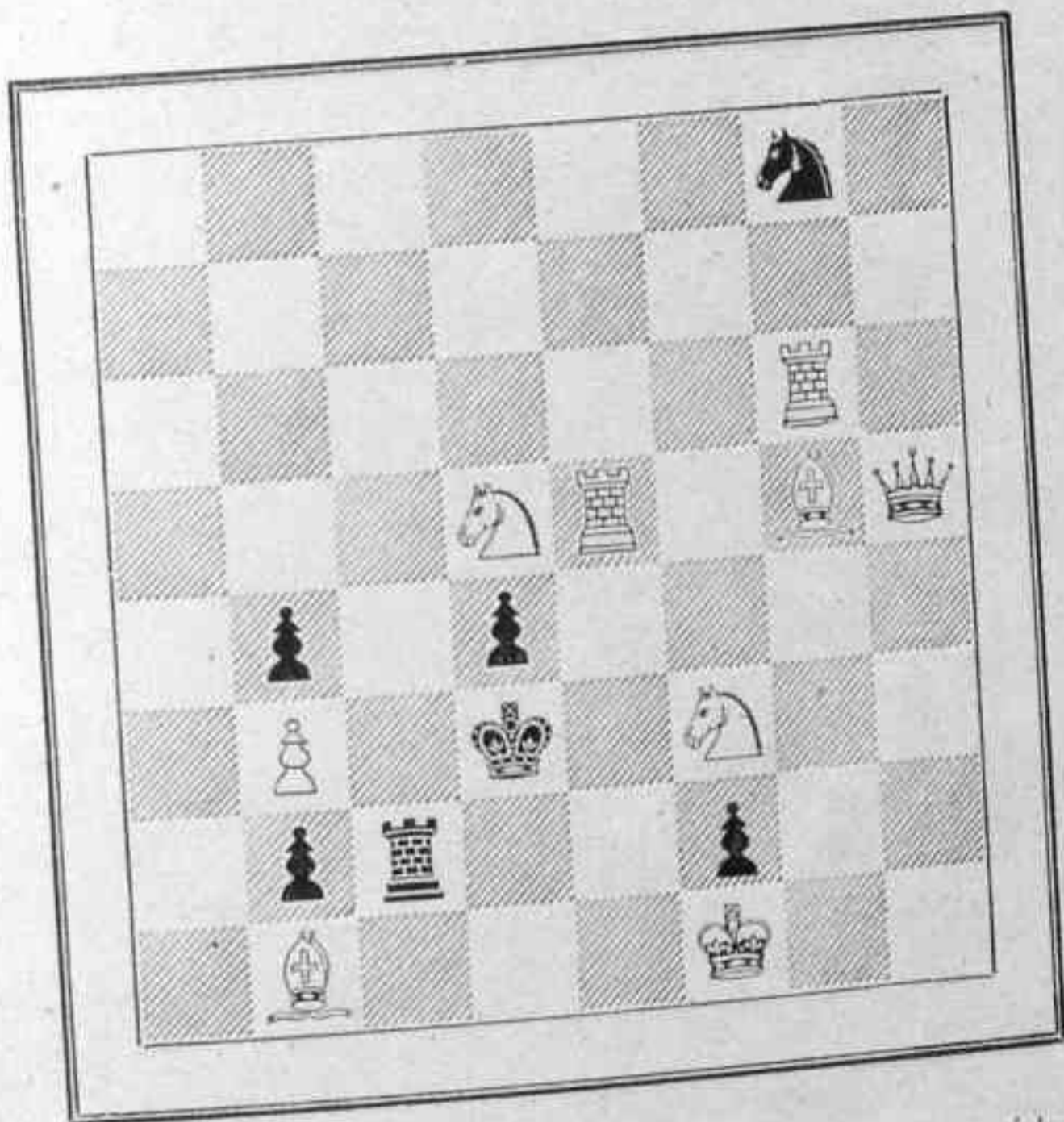
Jan Dobruský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 4 tazích.

311.

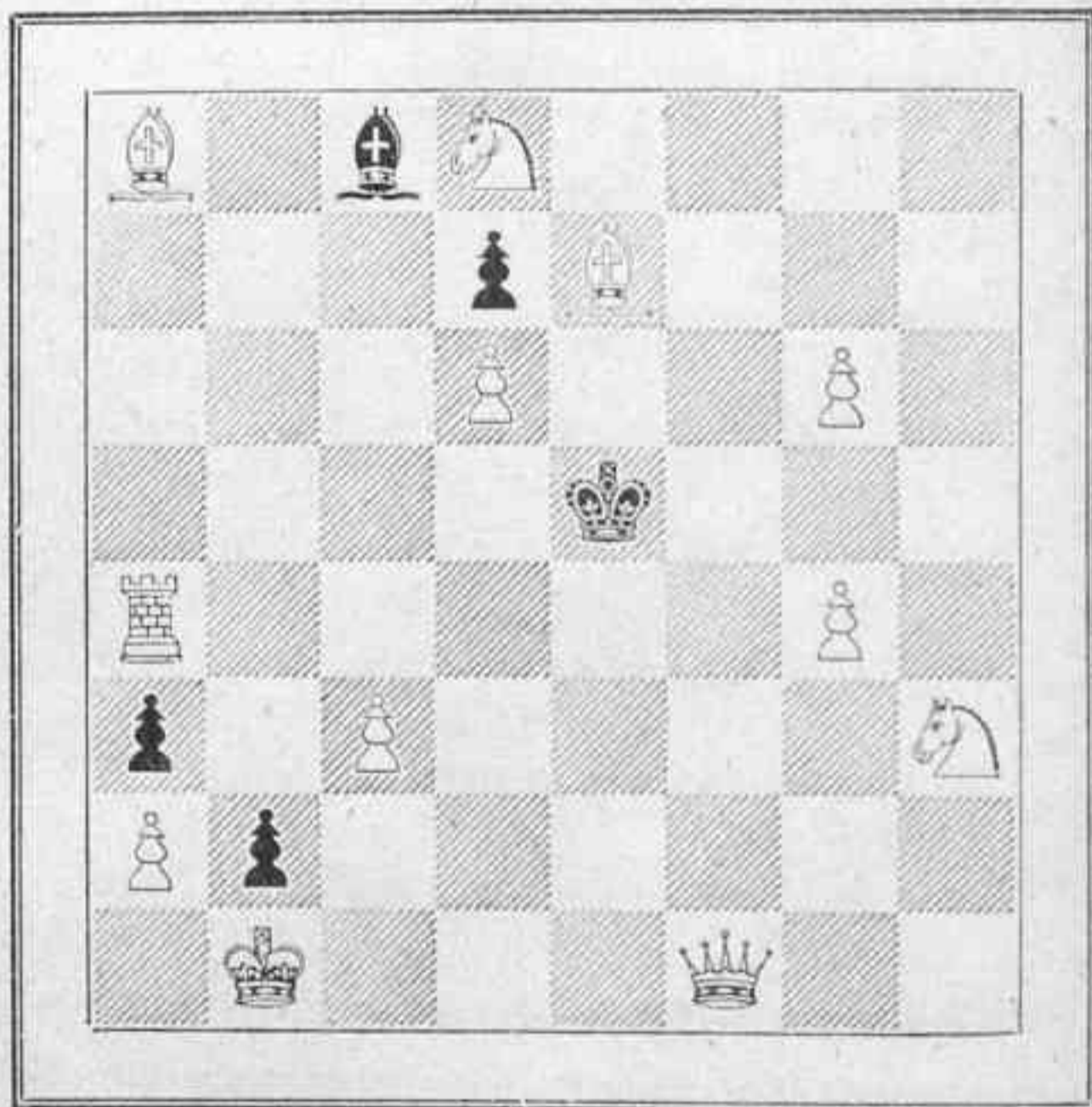
Karel Makovský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 4 tazích.

312.

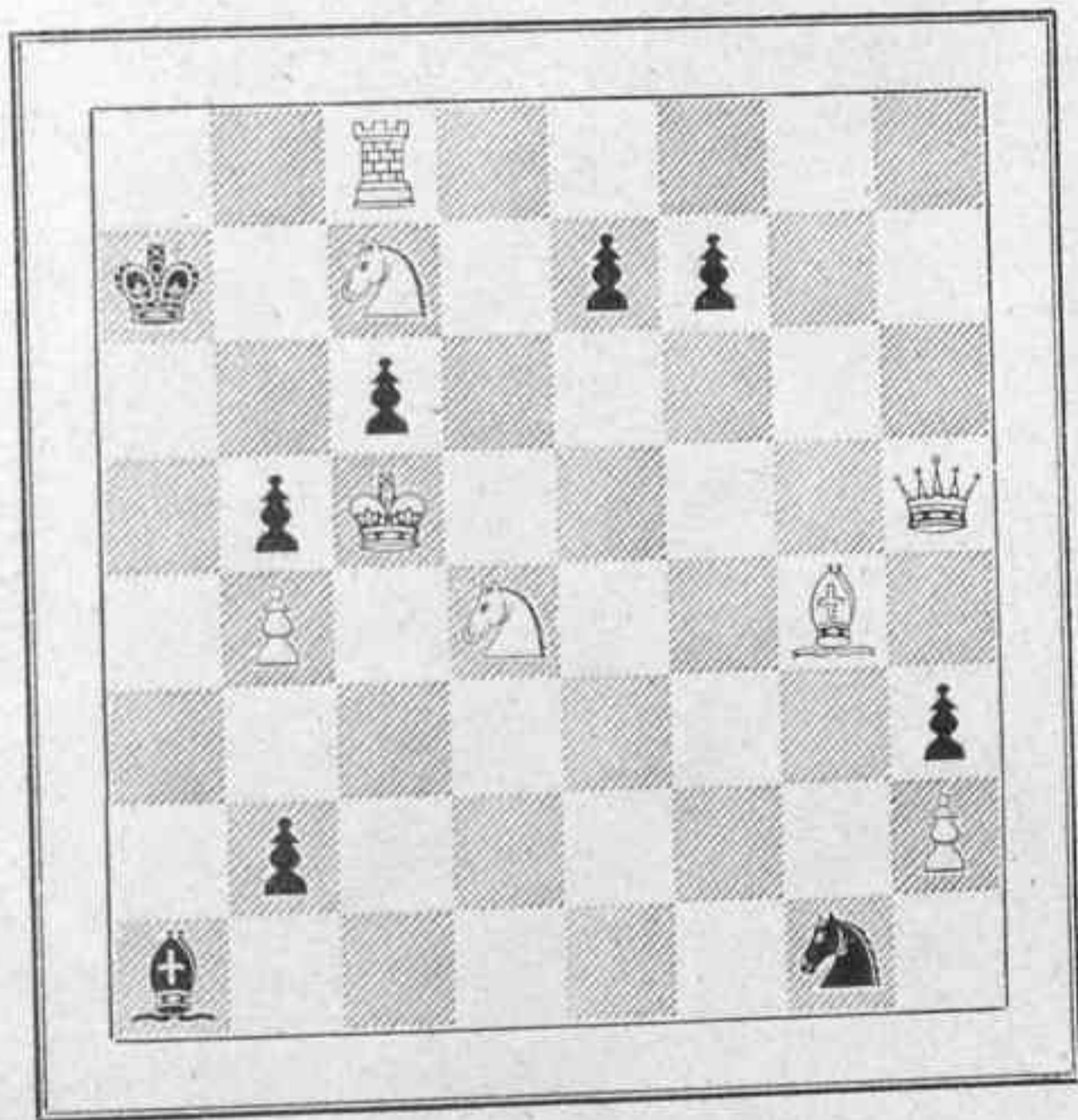
Karel Makovský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat ve 4 tazích.

315.

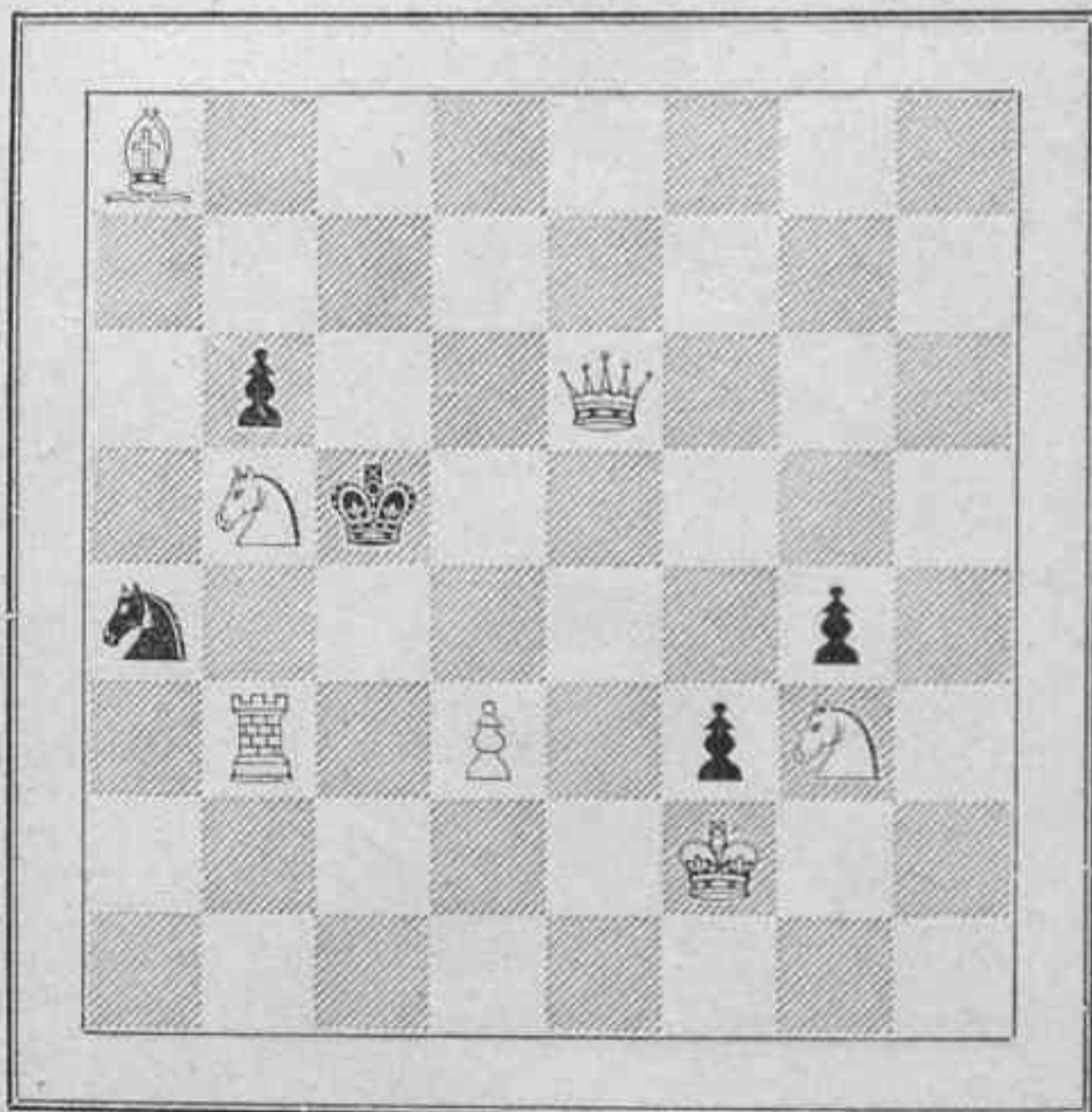
Jiří Chocholouš.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat v 5 tazích.

316.

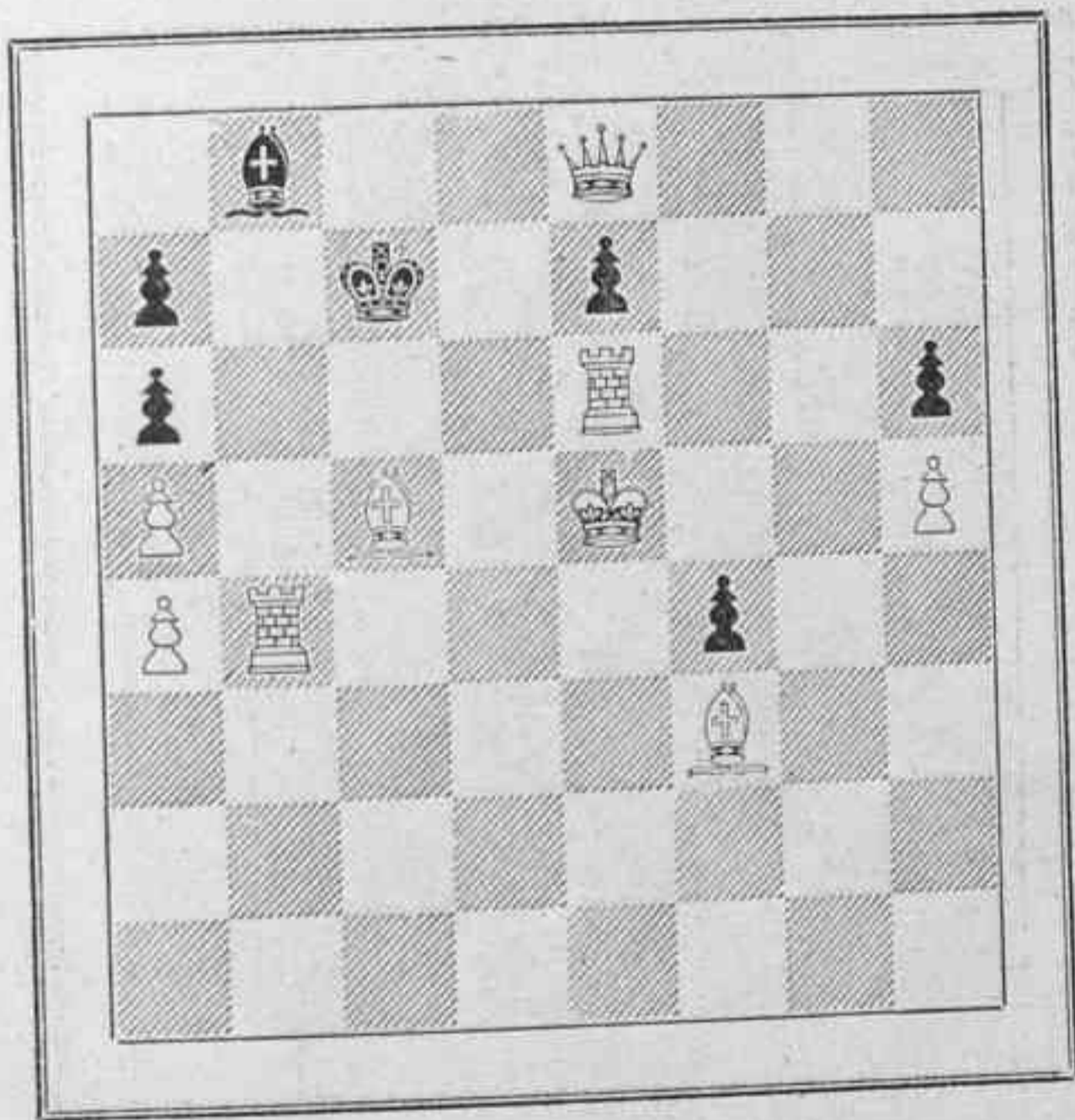
Jiří Chocholouš.

Bílý táhne a přijetí černého, aby mu dal mat v 5 tazích.

317.

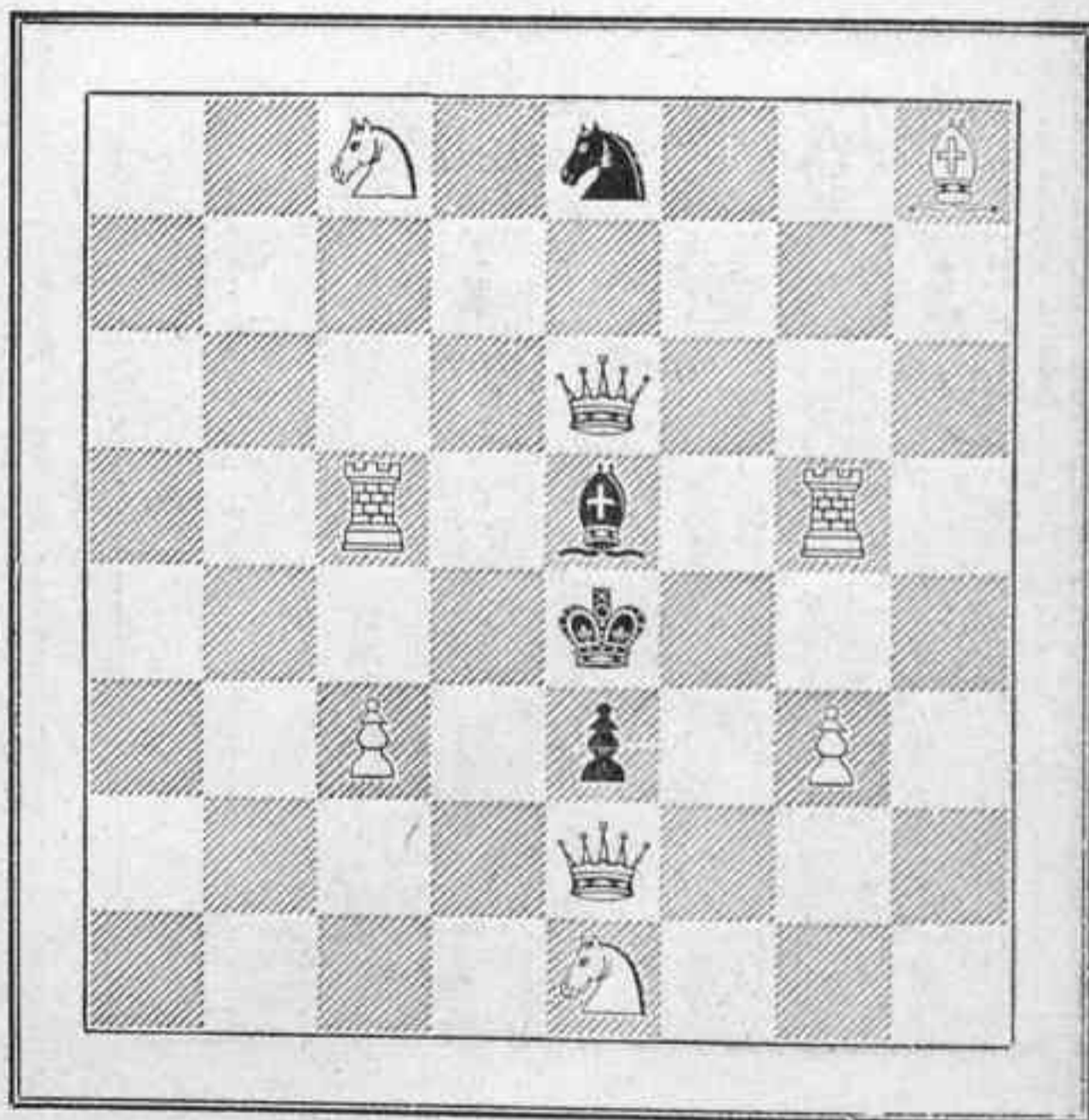
Karel Kondelik.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat v 5 tazích.

318.

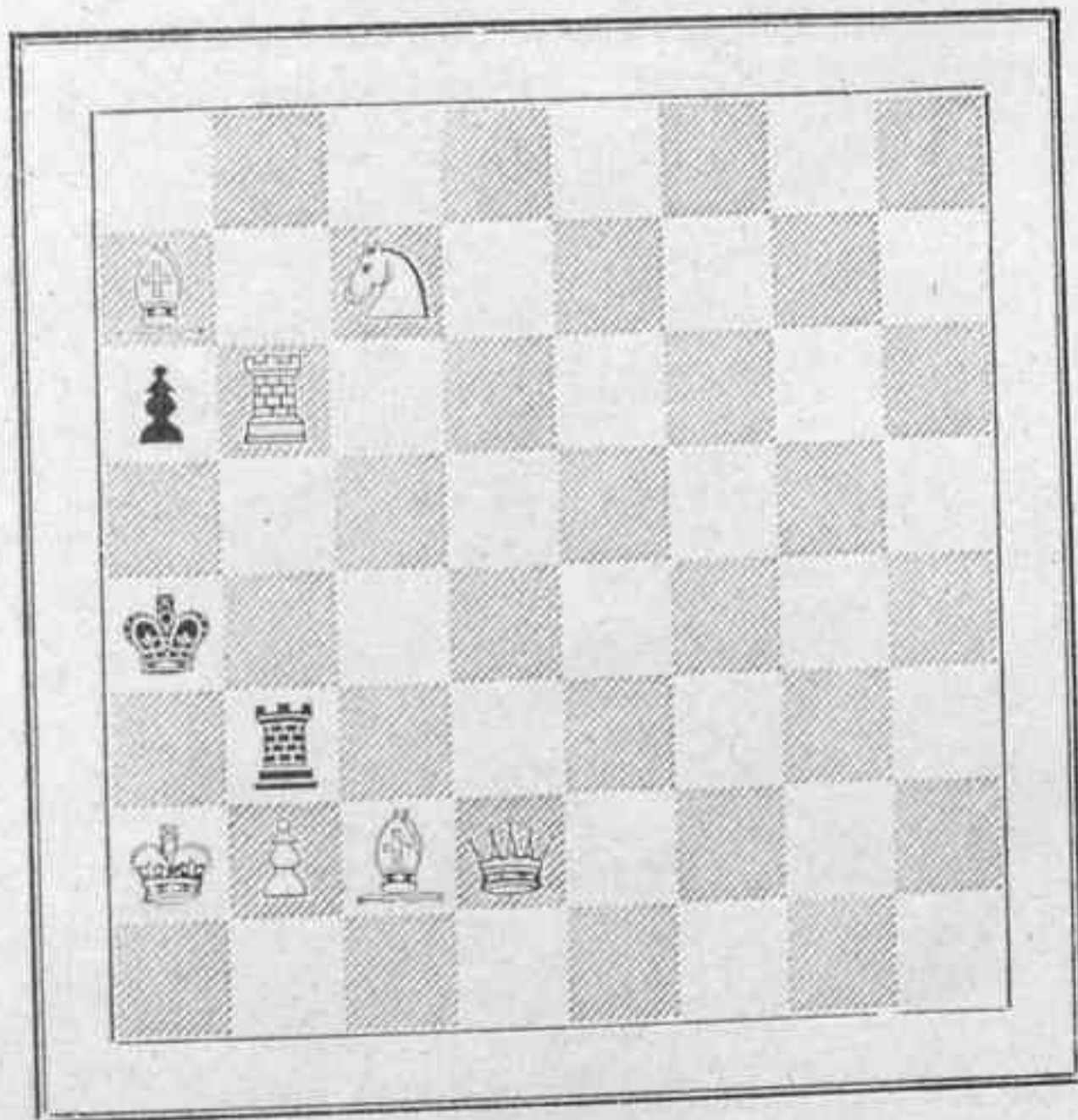
Karel Kondelik.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat v 5 tazích.

319.

Karel Makovský.

Bílý táhne a přinutí černého, aby mu dal mat v 5 tazích.